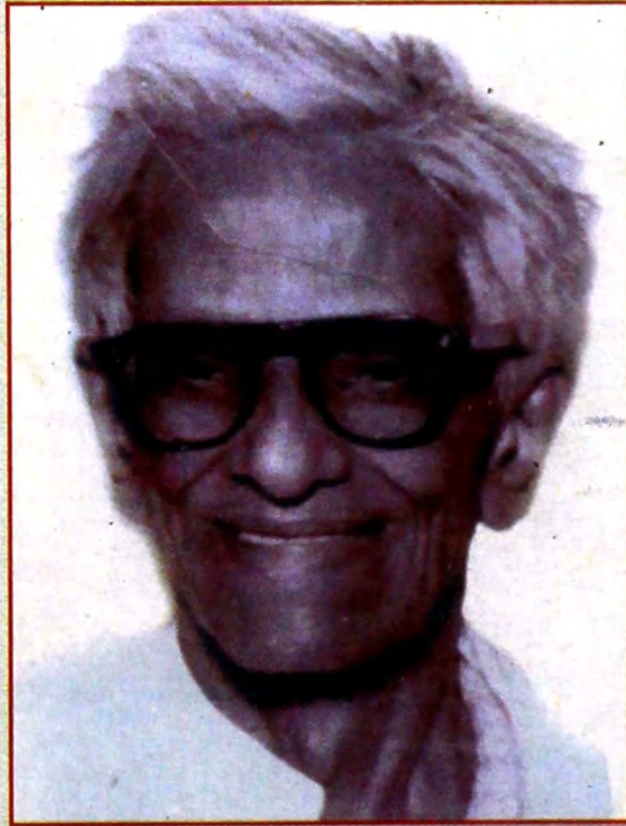

ಪಾ.ವೆಂ. ಆಚಾರ್ಯರ ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪುಟ - ೧೦

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು : ಡಾ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಹಾವನೂರ

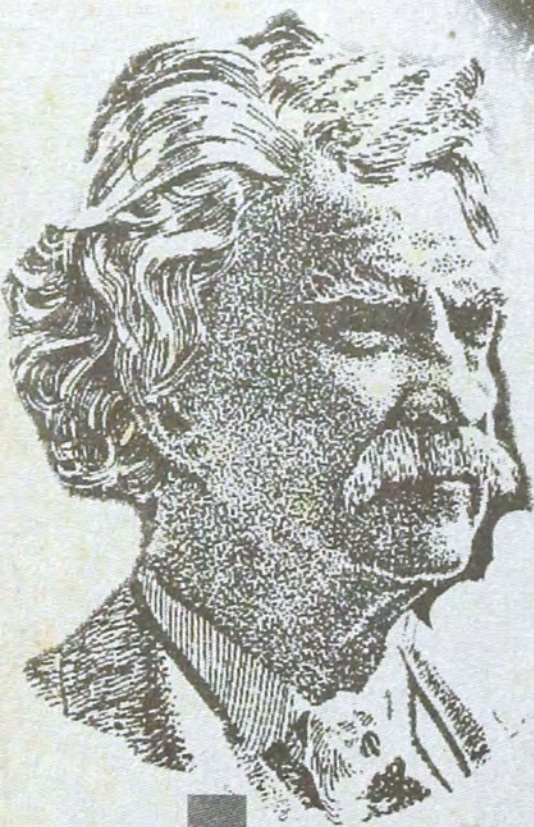
ಜಗದ್ವಿಖ್ಯಾತರು

ಪಾಡುಗಾರು ವೆಂಕಟರಮಣಾಚಾರ್ಯ

ಪಾ. ವೆಂ. ವಿಶ್ವಸ್ಥ ಸಮಿತಿ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ

ಪಾ.ವೆಂ. ಆಚಾರ್ಯರ ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪುಟ - ೧೦
ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು : ಡಾ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಹಾವನೂರ

ಜಗದ್ವಿಖ್ಯಾತರು

ಪಾಡಿಗಾರು ವೆಂಕಟರಮಣಾಚಾರ್ಯ

ಪಾ. ವೆಂ. ವಿಶ್ವಸ್ತ ಸಮಿತಿ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ
೨೦೦೩

"JAGAD VIKHYAATARU" : A collection of Pen-sketches of world leaders. By P. V. Achar. Pub. by PaVem. Vishvasta Samithi, Hubli.
2003 pp. XVI+ 210

© PaVem. Vishvasta Samithi
82, K.H.B. Colony
Vishveshvara Nagara
Hubli - 580 032

550 copies

Price : Rs. 90/-

ಸಂಪೂರ್ಣ ಮಾರಾಟದ ಹಕ್ಕು
ಶೋಭಾ ಬುಕ್ ಸ್ಟಾಲ್
ಏಳುಡಿ, ಪುತ್ತೂರು - ೫೭೪ ೨೦೧
ದೂರವಾಣಿ : ೬೨೦೯೨೧

DTP : Durga Computers, Bangalore

Published with the Financial Assistance from the Central Institute of Indian Languages (Ministry of Human Resource Development, Department of Education, Govt. of India) Manasa gangotri, Mysore-6. Vide Sanction Letter No. F-51-4(5)/2000-2001/KAN/GRNT/dated 3rd December 2001 under the scheme of Grant-in-aid.

Printed by :
VISHWAS PRINTS
Chamarajpet, Bangalore-19
Ph: 6606088

ಸಮಗ್ರ ಪಾ. ವೆಂ. ಆಚಾರ್ಯ

‘ಕಸ್ತೂರಿ’ಯ ಸಮರ್ಥ ಸಂಪಾದಕರು,
‘ಓದುಗರೊಡನೆ ಹರಟೆ’ ಹೊಡೆದ ಲಾಂಗೂಲಾಚಾರ್ಯರು,
ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆಯ ಚಿಂತಕರು,
ಸರ್ವಕುತೂಹಲಿ - ಸರ್ವಜ್ಞಾಚಾರ್ಯರು,
ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಪಂಡಿತರು;

ಈ ರೀತಿಯ ನಾನಾ ಉಪಾಧಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದ ದಿವಂಗತ ಪಾಡಿಗಾರು ವೆಂಕಟರಮಣ ಆಚಾರ್ಯರ ಸಮಗ್ರ ಬರಹಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಯೋಜನೆಯಿದು.

ಕೃತಿ ರಚನೆ

ಪಾ.ವೆಂ. ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಈ ಮೂರು ಕಾಲಖಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

- ೧೯೩೨ರಿಂದ - ೧೯೪೨ : ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ, ‘ಅಂತರಂಗ’, ‘ಜಯಕರ್ನಾಟಕ’ ಮುಂತಾದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಂಥ ಕತೆ - ಕವನಗಳ ರಚನೆ. ಅವರ ಮೊದಲ ಕವನ ‘ಉದ್ಧಾರ’ ಎಂಬುದು ‘ಜಯಕರ್ನಾಟಕ’ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. (೧೯೩೩). ಅವರ ಪ್ರಥಮ ಸಣ್ಣಕಥೆಯು ‘ಮಧುವನ’ ಎಂಬ ಕಥಾಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ (೧೯೩೫).
- ೧೯೪೨ರಿಂದ ೧೯೫೪ : ಕರ್ಮವೀರ, ಕಸ್ತೂರಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಕಟವಾದ ಬರಹಗಳು. ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳ ಬಲು ದೊಡ್ಡ ಮೊತ್ತ ಈ ಕಾಲದ್ದು.
- ೧೯೫೪ ರಿಂದ ೧೯೯೨ : ನಿವೃತ್ತರಾದ ಮೇಲೆ ತುಷಾರ, ಸುಗುಣಮಾಲಾ, ತರಂಗ ಮುಂತಾದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಸರ್ವ ವಿಧದ ಬರಹಗಳು. ತುಳು ಕವನಗಳ ರಚನೆಯೂ ಇದೇ ಅವಧಿಯದು. ಜೊತೆಗೆ ತಮ್ಮ ‘ಕಸ್ತೂರಿ’ಯಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ವಿವೇಚಿಸಲಾದ ‘ಪದಾರ್ಥ ಚಿಂತಾಮಣಿ’.

ಪಾ.ವೆಂ. ಅವರ ಒಟ್ಟಿನ ಬರವಣಿಗೆ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಪುಟಗಳನ್ನು ಮೀರುವುದಾಗಿದ್ದರೂ ಪುಸ್ತಕರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಂದದ್ದು ತೀರಾ ಕಡಿಮೆ. ‘ರಶಿಯದ ರಾಜ್ಯಕಾಂತಿ’ ಮತ್ತು ‘ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತ’ ಎಂಬೆರಡು ಪ್ರಚಲಿತ ರಾಜಕೀಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಳು, ನಾಲ್ಕು ಹರಟೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹಗಳು, ಮತ್ತು ಎರಡೇ ಕವನ ಸಂಗ್ರಹಗಳು. ಅಲ್ಲದೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುವ ಕೃತಿಗಳೆಂದು ‘ಸುಭಾಷಿತ ಚಮತ್ಕಾರ’ ಹಾಗೂ ‘ಪದಾರ್ಥ ಚಿಂತಾಮಣಿ’ ಇವನ್ನು ಹೆಸರಿಸಬೇಕು.

ಪಂಚಮುಖಗಳು

ಪಾ. ವೆಂ. ಆಚಾರ್ಯರ ಕೃತಿರಚನೆಯ ಭೂಮಿಕೆಯನ್ನು ಐದು ಮುಖಗಳಲ್ಲಿ ರೇಖಿಸಬಹುದು. ಅವೆಂದರೆ - ಕಲ್ಪಕತೆ; ಚಿಂತನಪರತೆ; ಶಬ್ದಾಸಕ್ತಿ; ಪತ್ರಿಕಾಧರ್ಮ; ಮತ್ತು ಅಣಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿ.

ಕಲ್ಪಕತೆ ಅವರ ಕವನ, ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾದರೆ, ಚಿಂತನಪರತೆಯು ಜೀವನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಕುರಿತ ವಿಚಾರಮಂಥನದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಶಬ್ದಾಸಕ್ತಿಯಂತೂ 'ಕಸ್ತೂರಿ'ಯು ಆರಂಭವಾದ ಕಾಲದಿಂದ ತೋರಿಬಂದಿದೆ. ಪತ್ರಿಕಾಧರ್ಮದ ಬಗೆಯನ್ನು ಅವರು ಪಾಲಿಸುವುದಕ್ಕೂ 'ಕಸ್ತೂರಿ'ಯೇ ಕಾರಣವಾಯ್ತು. ಅಣಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಅವರಿಗೆ ಜನ್ಮ ಜಾತವಾಗಿದ್ದು ಅವರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೃತಿರಚನೆಗೆ ಅರ್ಥಾತ್ ಹರಟೆಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರೇರಣೆಯಾಗಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿದೆ. ಇವು ಐದೂ ಭೂಮಿಕೆಗಳ ಹಿಂದೆ ಅಖಂಡವಾದ ವ್ಯಾಸಂಗಪ್ರಿಯತೆ - ಇದ್ದುದನ್ನು ನಾವು ಗಣಿಸತಕ್ಕದು. ತುಸು ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೊಡೋಣವೆ?

ಅನೇಕರಂತೆ ಪಾ.ವೆಂ. ತಮ್ಮ ಲೇಖನವನ್ನು ಕವನಿಸುವುದರಿಂದಲೇ ಆರಂಭಿಸಿದರು - ಹನ್ನೊಂದು ವರ್ಷದವರಿದ್ದಾಗ. ಆ ಮುಂದೆಯೂ ಕವಿತಾರಚನೆಗೆ ಮನಗೊಟ್ಟರೂ, ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಆಗಲಿ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕಾಲ ಮುಂದೆ ಸರಿದಂತೆ ಅವರ ಪ್ರಯೋಗಶೀಲ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ನವನವೀನ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಿಸಿತು. ಅವರ ಮೊದಲ ಕವನ ಸಂಗ್ರಹ 'ನವನೀರದ'ಕ್ಕೆ ಆಗಿನ ಮುಂಬಯಿ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಪಾರಿತೋಷಕವೂ ಲಭಿಸಿತು. ಅನಂತರ ಪ್ರಕಟವಾದ ಸಂಗ್ರಹದ ಹೆಸರು 'ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳು'. ಈ 'ಕೆಲವು' ಎನ್ನುವುದು ಅವರ ಒಟ್ಟಿನ ಕವನ ರಚನೆಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.

ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ 'ಮಂಕುತಿಮ್ಮ'ನ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು 'ಪೆಂಗೋಪದೇಶ'ದ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೆಚ್ಚಿನವು ಈ ಮುಂಚೆ ಪ್ರಕಟವಾಗಿಲ್ಲ. ಇದೊಂದು ಮಾದರಿ :

ಬದುಕು ಖಟರಾ ಬಸ್ಸು ; ವಿಧಿಯದರ ಡೈವರನು
ಕುಡಿದು ಹೊಡೆಯುತ್ತಾನೆ ಎರಡು ಕಾಣುತ್ತ
ಗಟರವೊ ಮರವೊ ಸಂಕವೊ ಟ್ರಕ್ಕೊ ಗೋಡೆಯೊ
ಮಡಿವವನಿಗಾವುದೇನೊ ಎಲವೊ ಪೆಂಗೋ.

ಅವರು ಕತೆಗಳನ್ನು ಬರೆದದ್ದಾದರೂ ಕಡಿಮೆಯೇ. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಬರೆದವುಗಳು. ಅವು ೧೯೩೦ರ ದಶಕದ ಕತೆಗಳಾದರೂ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸನ್ನಿವೇಶ ಹಾಗೂ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಕೊನೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದವುಗಳಾಗಿವೆ. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬರೆದ 'ಅಪರಜೀವನ' ಎಂಬ ಕತೆಯು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅತೀಂದ್ರಿಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡಂಥ ಮೊತ್ತಮೊದಲಿನ ಕತೆಯಾಗಿದೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಪಾ.ವೆಂ. ಅವರದು ಇನ್ನೊಂದು ಬಗೆಯ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕೊಡುಗೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಳಗನ್ನಡ ಮತ್ತು ಭಾಷಾ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಲೇಖನಗಳು, ಮೌಲಿಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. 'ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಣಯ ವಿವೇಚನೆ' ಎಂಬ ಲೇಖನ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ. ಇತ್ತ ನೇಮಿಚಂದ್ರ, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸರ ಬಗೆಗೆ ನವೀನ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಮಕಾಲೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಆಳವಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿ ಬರೆದದ್ದು ಕಂಡು ಬಾರದಿದ್ದರೂ ತಮ್ಮ ಸಮಕಾಲೀನ - ಆದರೆ

ಹಿರಿಯರಾದ ಸಾಹಿತಿ, ಪತ್ರಕರ್ತರ ಬಗ್ಗೆ ಮನನೀಯವಾದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ, ಶಂ.ಬಾ. ಜೋಶಿ ಇವರ ವ್ಯಕ್ತಿ ಚಿತ್ರಣದ ಜೊತೆಗೆ ಅವರ ಕೃತಿಗಳ ಆಳವಾದ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ ಬರೆದ ಪ್ರಬಂಧಗಳು ಆಚಾರ್ಯರ ವೈದುಷ್ಯಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನಗಳಾಗಿವೆ. ಇತ್ತ ತಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರಾಗಿದ್ದ ದ. ಬಾ. ಕುಲಕರ್ಣಿಯವರ ವ್ಯಕ್ತಿಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮೀಯತೆ ಎದ್ದು ತೋರುವಂತಿದೆ.

ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಮೀರಿಸಿದುವೆಂದರೆ ಅವರ ಮೌಲಿಕ ಚಿಂತನೆಯನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಪ್ರಬಂಧಗಳು. ಅವು ಆಚಾರ್ಯರ ವ್ಯಾಸಂಗಪ್ರೇರಿತವಾದ ಆದರೆ ಮೂಲಭೂತವಾದ, ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. 'ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವುಂಟೇ?' ಅದರಂತೆ, 'ಮಾನವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಹಾಗೂ ಮೌಲ್ಯಗಳು', ಪಾಪಪ್ರಜ್ಞೆ, ಅಜ್ಞಾಪಾಲನೆ, ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿ - ಈ ಬಗೆಯ ಹತ್ತಾರು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅವರು ಎತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಪಕ್ಷ ಆಲೋಚನೆಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಇಲ್ಲಿದೆ. ಕೆಲವು ಪ್ರಬಂಧಗಳು ಧಾರ್ಮಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ವಿವೇಚಿಸುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಏಕೆ ಪಾಲಿಸಬೇಕು? ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯಗಳು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆ ಹಾಗೂ ಮನೋವೃತ್ತಿಗಳು. ಇವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದಾಗ ಪಾ.ವೆಂ. ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆಯ ಚಿಂತಕರೆಂಬುದು ಮನವರಿಕೆಯಾಗುವುದು. ಅವರ 'ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇನು ಮಾಡಬೇಕು?' ಎಂಬ ಸವಿವರ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹೆಸರಿಸಬೇಕು. ಅತ್ಯಂತ ನಿಷ್ಪಕ್ಷವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಷಯ ಮಂಡನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

'ಕಸ್ತೂರಿ'ಗಾಗಿ ಬರೆದ ಲೇಖನಗಳು ೬೦೦ರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಮೀರಿವೆ. ಅವನ್ನು ಹೀಗೆ ವರ್ಗೀಕರಿಸಬಹುದು :

- ಅ) ಜಗದ್ವಿಖ್ಯಾತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಚರಿತ್ರೆ
- ಆ) ದೇಶ - ವಿದೇಶಗಳ ಪರಿಚಯ.
- ಇ) ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವೈಚಿತ್ರ್ಯಗಳು.
- ಈ) ಭಾರತದ ಆಗು - ಹೋಗುಗಳು.
- ಉ) ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಷಯಗಳು.

ಇಷ್ಟೊಂದು ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಲೇಖನಗಳಿಗಾಗಿ ಪಾ.ವೆಂ. ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕಲೆಹಾಕುವಲ್ಲಿ ಅವನ್ನು ಪರಿಶೋಧಿಸಿ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟ ಶ್ರಮ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟಲ್ಲ.

ಮೇಲಿನವುಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹೇಳಬೇಕು. ಕಸ್ತೂರಿಗಾಗಿ ಇತರ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಲೇಖನಗಳು ವಿಪುಲವಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರೂ, ವಿಜ್ಞಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆಯುವ ಶ್ರಮವನ್ನು ವಹಿಸುವವರಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆ ವಿಷಯ ಕಸ್ತೂರಿಯಲ್ಲಿ ಬರಲೇಬೇಕಲ್ಲವೆ. ಹೀಗಾಗಿ 'ಕಸ್ತೂರಿ'ಯ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪಾ.ವೆಂ. ಅವರ ವಾಚನದ ಬಹುಪಾಲು ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಮೀಸಲಾಗಿದ್ದಿತು. ಅವರೇನೂ ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕಾಲೇಜು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಓದಿದವರಲ್ಲ. ಈಗ ಅಂಥ ಬರಹಗಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಓದಿ ತಾವು ಅದನ್ನು ಮೊದಲಿಗೆ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿತ್ತು. ಅದರ ವಿಷಯ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಬೇರೆ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಓದಬೇಕು; ಕನ್ನಡ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಆಮೇಲೆ ಕನ್ನಡ ಲೇಖನವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಪಾ.ವೆಂ. ಕಸ್ತೂರಿಯ ಮೊದಲ ಸಂಚಿಕೆಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ೧೮ ವರ್ಷಗಳ ಪರಂತರ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಕನ್ನಡದ ಗಣ್ಯ ವಿಜ್ಞಾನ - ಲೇಖಕರೆಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸತಕ್ಕುದು.

ಅವರು ಪ್ರಾಯಶಃ ವಿಜ್ಞಾನದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೈಯಾಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಖಗೋಳ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಭೂಭೌತಿಕ, ಸಸ್ಯ - ಪ್ರಾಣಿ ಪ್ರಪಂಚ. ಜೊತೆಗೆ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ, ಲೈಂಗಿಕ ವಿಜ್ಞಾನಗಳೂ ಅವರ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆದಿವೆ. ಆದರೆ ಈ ವಿಜ್ಞಾನ ಲೇಖನ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯಕೀಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಾಲು ಸಂದಿದೆ. ರೋಗಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿದು ಜನ ಆರೋಗ್ಯವಂತರಾಗಿ ಬಾಳಬೇಕೆಂಬ ಸದಾಶಯವನ್ನು ನಾವು ಅಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಕೆಲವು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನೂ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಇನ್ನೀಗ ಹರಟೆಗಳು. ಅವರ ಒಟ್ಟಿನ ಕೃತಿರಚನೆಯ ದೊಡ್ಡ ಮೊತ್ತ ಲಾಂಗೂಲಾಚಾರ್ಯ ಹೆಸರಿನ ಹರಟೆಗಳದ್ದೇ. ಐದುನೂರನ್ನು ಮಿಕ್ಕಿದ ಇಷ್ಟೊಂದು ಹರಟೆಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬೇರಾರೂ ಬರೆದಂತಿಲ್ಲ ಹೆಚ್ಚಿನವು ಕರ್ಮವೀರದಲ್ಲಿ ಬಂದವುಗಳು.

ಹರಟೆ ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಏನಾದರೊಂದು ಪ್ರಕೋಪನ (provocation) ಬೇಕು. ಒಂದು ಯುಕ್ತಿಯೆ ಘಟನೆ, ಸಣ್ಣ ವಿಚಾರ ಇಲ್ಲವೆ ಆಡಿದ ಒಂದು ಮಾತು - ಇಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗಿನ ಪ್ರಕೋಪನೆ ಅವರಿಗೆ ಸಾಕಿತ್ತು ಹಾಗೆ ಆರಂಭಿಸಿ ತಮ್ಮ ಬಹುಶ್ರುತತ್ವದ ಬೆಂಬಲದಿಂದ ವಿಷಯವನ್ನು ವ್ಯಂಗದ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿಯೆ ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅನೇಕ ಹರಟೆಗಳ ಶೀರ್ಷಿಕೆಗಳೇ ಪ್ರಚೋದಕವಾಗಿವೆ : 'ನನ್ನಾಪರಾಧ', 'ಗೋಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿರಿ', 'ಮನುಷ್ಯ ನಗದಿದ್ದರೆ', 'ಶತ್ರು(ಗಡ್ಡೆ) ಚಿಂತಾರತ್ನ', 'ನೀವು ಹೆಂಡತೀನ್ನ ಹೊಡೆಯುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೀರಾ?'

'ಕಸ್ತೂರಿ' ನಿಮಿತ್ತದ ಅವರ ಪತ್ರಿಕಾಧರ್ಮವನ್ನು ತುಸು ವಿವರಿಸಬೇಕು. ಈಗಿನ ಪತ್ರಿಕಾ ವೃತ್ತಿಯಿಂದರೆ ತತ್ಕಾಲದ ಸಂಚಿಕೆಗೆ ಏನು ಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಸೆಳೆದುಕೊಂಡು, ಎಷ್ಟು ಬೇಕೋ ಅಷ್ಟಕ್ಕೇನೆ ಗೀಚುವುದನ್ನು ಮುಗಿಸಿ, ಆಮೇಲೆ ಆ ಲೇಖನವನ್ನು (ಆ ಲೇಖನವನ್ನೂ) ಮರೆತುಬಿಡುವುದಾಗಿದೆ. ಪಾ.ವೆಂ. ಅವರಿಗೆ ಅದೊಂದು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯವೇ ಎಂಬತ್ತಿದ್ದಿತು. ವಿಷಯವೊಂದರ ಬಗ್ಗೆ ಕುತೂಹಲದ ಆಸಕ್ತಿ ಮೂಡಿತೆಂದರೆ ತಾವು ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಸೂಕ್ತ ಲೇಖಕರನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಿಂದ ಬರೆಯಿಸುವುದು, ಅದರ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಸಲಹೆ ಕೊಟ್ಟು ಮತ್ತೆ ಬರೆಯಿಸುವುದು; ಅನಂತರವೇ ಅದನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವುದಾಗಬೇಕು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪಾ.ವೆಂ. ಹಿರಿ ಕಿರಿಯರೆನ್ನದೆ ಸತತವಾಗಿ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಳೆಯ ಕಸ್ತೂರಿಯ ಲೇಖಕರು ಯಾರನ್ನು ಕೇಳಿದರೂ, ಪಾ. ವೆಂ. ಅವರ ಈ ವಿಶೇಷತೆಯನ್ನು ಬಾಯ್ತುಂಬ ಹೊಗಳುತ್ತಾರೆ.

ಕಸ್ತೂರಿ ವಸ್ತುಶಃ ಡೈಜೆಸ್ಟ್ ಪತ್ರಿಕೆ. ನಾನಾ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಮಧುವನ್ನು ತಂದು ಇರಿಸಿದ ಜೇನೋಣದ ಹಾಗೆ. ಪಾ.ವೆಂ ಅವರ ಮೇಲ್ಕಂಡ ಪತ್ರಿಕಾಧರ್ಮದಿಂದಾಗಿ ಆ ಜೇನುತುಪ್ಪ ತರುಣರಿಂದ ಮುದುಕರ ವರೆಗೆ ಸರ್ವಗ್ರಾಹ್ಯವಾಯಿತು.

ಈ 'ಕಸ್ತೂರಿ' ಪತ್ರಿಕೆಯೇ ಅವರ ಶಬ್ದಾಸಕ್ತಿಗೆ ಪುಟಕೊಟ್ಟಿತು. ಮುದ್ದಣ, ಗೋವಿಂದ ಪೈಗಳಂಥ ಶಬ್ದಾಸಕ್ತರು ಬಾಳಿದ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಅವರು ಬಂದವರಾಗಿ, ಅವರಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಮೊದಲಿಂದಲೇ ಇದ್ದಿರಬೇಕು. ಕಸ್ತೂರಿಯ ಆರಂಭದ ಸಂಚಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಬರತೊಡಗಿದ 'ನಿಮ್ಮ ಶಬ್ದ ಭಂಡಾರ ಬೆಳೆಯಲಿ' ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಅನಂತರ ಬರತೊಡಗಿದ 'ಪದ - ಅರ್ಥ ಚಿಂತಾಮಣಿ'ಯ ನಿಯಮಿತ

ವಿವೇಚನೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ಸುವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಶಬ್ದದ ಪೂರ್ವಾಪರ, ಅದರ ಜ್ಞಾತಿಪದಗಳು, ಅದರಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂಶಗಳು - ಇವುಗಳ ಆಳಕ್ಕೆ ಇಳಿದು 'ಚಿಂತಾಮಣಿ' ರತ್ನವನ್ನೇ ಹೊರತೆಗೆದರೆನ್ನಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಗಳ ಗಂಟನ್ನು ಬಿಚ್ಚುವುದಲ್ಲದೆ, ಅನ್ಯ ಭಾಷಾ ಶಬ್ದಗಳ ನಂಟನ್ನು ತೋರ್ಪಡಿಸಿದ್ದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ವೈದುಷ್ಯದಿಂದಾಗಿ ಕಿಟೆಲ್, ಡಿ. ಎಲ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಜಿ. ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬಯ್ಯ - ಇವರಿಗೆ ಸಮನಾಗಿಯೇ ಪಾ.ವೆಂ. ಅವರನ್ನು ಹೆಸರಿಸಬೇಕಾಗುವುದು.

ಪಾ.ವೆಂ. ಅವರ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಶೇಷತೆ ಎಂದರೆ ಹತ್ತಾರು ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಚಿಂತನೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಬರಹವಂತೂ ಸರಿಯೇ, ಅವರೊಡನೆ ಮಾತಿಗೆ ನಿಂತಾಗಲೂ ಇದು ಮನವರಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ವಿಧವಿಧವಾದ, ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ - ಎನಿಸುವಂತಹ ವಿಚಾರಗಳು ಕಾರಂಜಿಯ ನೀರಿನಂತೆ ಚಿಮ್ಮುತ್ತಿದ್ದವು. ಸ್ಫುರಣ - ಎನ್ನುವುದು ಹೀಗೇ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವೆ! ಈ ಸ್ಫುರಣವೇ ನವನವೋನ್ನೇಷಶಾಲಿನಿಯಾದ ಪ್ರತಿಭೆ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಪ್ರತಿಭೆ ಬೇಂದ್ರೆಯವರಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿತು. ಅವರ ಅನಂತರ ಹೆಸರಿಸಬೇಕಾದವರು ಪಾ.ವೆಂ. ಆಚಾರ್ಯರೇ.

ಸಮಾರೋಪ

ಪಾ.ವೆಂ. ಆಚಾರ್ಯರು ಕಲಿತದ್ದು ಕಡಿಮೆ; ಓದಿದ್ದೇ ಜಾಸ್ತಿ. ಅವರ ಈ ಓದು ಬಿಡುವರಿಯದ್ದು ಅದೇನೂ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದದ್ದಲ್ಲ, ಆದರೆ ಓದಿದ್ದನ್ನು ತಮ್ಮ ಬೌದ್ಧಿಕ ಜರಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನಷ್ಟೆ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡರು. ಇನ್ನು ಸಮಕಾಲೀನ ಘಟನೆಗಳಿದ್ದರೆ ತೀವ್ರ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೊಳಗಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅನಂತರದ ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು, ಹಿಂದು ಮುಂದುಗಳನ್ನು ಪರಾಮರ್ಶಿಸಿ, ಸಾರಾಸಾರ ವಿವೇಕದಿಂದ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸ್ವಂತದ ಅಭಿರುಚಿ ಮತ್ತು ಸ್ವತಂತ್ರ ದೃಷ್ಟಿ - ಇವನ್ನು ತಮ್ಮ ಬದುಕು ಮತ್ತು ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಸಮಗ್ರ ಪಾ.ವೆಂ.

ಪಾ.ವೆಂ. ಆಚಾರ್ಯರ ಸಮಸ್ತ ಬರಹಗಳನ್ನು ಹೊರತರುವ ಯೋಚನೆ ಬಂದು, ಪಾ.ವೆಂ. ವಿಶ್ವಸ್ತ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಲಾಯಿತು. (ಸದಸ್ಯರು : ಶ್ರೀ ಎಂ. ವಿ. ಪಾಡಿಗಾರ, ಪ್ರೊ. ರಾಧಾಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಡಾ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಹಾವನೂರ).

ಈ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಇದುವರೆಗೆ ಪ್ರಕಟವಾದ ಕೃತಿಗಳೆಂದರೆ -

೧. ಆಯ್ದು ಲಲಿತ ಪ್ರಬಂಧಗಳು

ಸಂ.: ಅ. ರಾ. ಮಿತ್ರ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಹಾವನೂರ

ಪ್ರ.: ಪ್ರಿಂಸಮ್ ಬುಕ್ಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೦೦.

೨. ಆಯ್ದು ನಗೆ ಬರಹಗಳು

ಸಂ.: ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಹಾವನೂರ ಮತ್ತು ಅ. ರಾ. ಮಿತ್ರ

ಪ್ರ.: ಪ್ರಿಂಸಮ್ ಬುಕ್ಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೦೦.

೩. ಉಡುಪಿಯ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಪಾ.ವೆಂ. ಆಚಾರ್ಯರು

ಸಂ.: ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಹಾವನೂರ

ಪ್ರ.: ಪ್ರಸಾಧನ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೦೧.

೪. ಬಯ್ಯಮಲ್ಲಿಗೆ (ತುಳು ಕವನ ಸಂಗ್ರಹ)

ಪ್ರ.: ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ೨೦೦೧.

೫. ಚಿತ್ರ ವಿಚಿತ್ರ ಈ ಜಗತ್ತು

ಸಂ.: ಎಸ್. ಎಲ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಮೂರ್ತಿ

ಪ್ರ.: ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ, ೨೦೦೧

೬. ಇವರೇ ಲಾಂಗೂಲಾಚಾರ್ಯರು! (ಆಯ್ದ ಹರಟೆಗಳು)

ಸಂ.: ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಹಾವನೂರ ಮತ್ತು ಎಸ್. ಎಲ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸಮೂರ್ತಿ

ಪ್ರ.: ರಾವ್ಯಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರ, ಉಡುಪಿ, ೨೦೦೨.

೭. ಹಿಂದೂ - ಮುಸ್ಲಿಂ ಮತ್ತು ಇತರ ಸಣ್ಣಕತೆಗಳು

ಸುಮಂತ ಪ್ರಕಾಶನ, ಉಪ್ಪಿನಕೋಟೆ, ಬ್ರಹ್ಮಾವರ.

೮. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇನು ಮಾಡಬೇಕು ?

- ಹಾಗೂ ಇತಹ ಚಿಂತನ ಪ್ರಬಂಧಗಳು

ಅಂಕಿತ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೦೨

ವ್ಯಕ್ತಿಚಿತ್ರ ಪರಿಣತ - ಪಾ.ವೆಂ. ಆಚಾರ್ಯ

ದಿವಂಗತ ಪಾ.ವೆಂ. ಆಚಾರ್ಯರು ಒಂದು ನೂರು ವ್ಯಕ್ತಿಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇದೇನೂ ಅಂದಾಜು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲ, ಸರಿಯಾದದ್ದೇ. ಒಂದೋ ಎರಡೋ ಹೆಚ್ಚು ಇಲ್ಲವೆ ಕಡಿಮೆಯಿರಬೇಕು.

ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಉಡುಪಿಯ ಕಡೆಯವರೆಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ಹತ್ತು ಜನರು ಆದೇ ಹೆಸರಿನ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯರಂಗದ ಕೆಲವು ಲೇಖಕರು 'ಹೊಸಗನ್ನಡದ ಹಿರಿಯರು' ಎಂಬ ಅವರ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಸಮಾವೇಶಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. (ಪ್ರಕಟನೆ ನಂ.೧೨) ವಿಧೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಿಖ್ಯಾತರಾದವರ ಬಗ್ಗೆ ಬೇರೊಂದು ಸಂಕಲನ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. (ಪ್ರಕಟನೆ ನಂ.೧೦) ಅದರ ಜೊತೆಗಿನದು (ನಂ.೧೧) ಖ್ಯಾತಿವೆತ್ತ ಭಾರತೀಯರಿಗಾಗಿ ಮೀಸಲು.

ಪಾ.ವೆಂ. ಯಾವುದೋ ಸ್ವಂತದ ದೃಷ್ಟಿಕೋಣದಿಂದ, ಒಲವಿನಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡದ್ದಲ್ಲ, ಜೀವನದ ಎಲ್ಲ ರಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಿಜೃಂಭಿಸಿದವರು ಅವರ ನಜರಿಗೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜಕೀಯ ಧುರಂಧರರ ಜೊತೆಗೆ ಡಾಕ್ಟರ್ ಜನರಿದ್ದಾರೆ. ಶಿಕ್ಷಣತಜ್ಞರ ನೆರೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಚಿತ್ರ-ಸಂಗೀತಾದಿ ಕಲಾವಿದರಿದ್ದಾರೆ. ಪಾ.ವೆಂ.ಗೆ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಷ್ಟೇ ತತ್ವವೇತ್ತರು ಬೇಕು. ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತಿಗಳು, ಉದ್ಯಮಿಗಳು, ದಲಿತೋದ್ಧಾರಕರು ಸಮಾನರೇ. ಚದುರಂಗದ ಆಟದವರ ಬದುಕನ್ನೂ ಆಚಾರ್ಯರು ಕೆದಕಬಲ್ಲರು! ಅಂತೂ ಯಾವುದೇ ರಂಗದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬ ಒಂದಿಷ್ಟು ಸಾಧಿಸಿದವನಾದರೆ ಅವನನ್ನು ಅರಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಸೆರೆ-ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಆದೂ ೬-೮ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸಾಧಿಸಿದ್ದೇನು, ಅದರ ಗುಟ್ಟೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ, ಆ ಜೀವನದ ಯಶಸ್ಸಿನ ಮರ್ಮವನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮತ್ತೆ ಈ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಇಂಥದ್ದೇ ಕಡೆಯವರಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮವನ್ನು ಅವರು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ, ಯಾವ ವಿಧೇಶಿಯನೂ ಆದೀತು. 'ಟಂಬಕ್ಕು' ಎಂಬ ದೇಶ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ್ದು; ಗೊಡ್ಡು ಎಂಬುದು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಯಶಸ್ವಿಗಳಿದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿದರೆ ಆಚಾರ್ಯರು ಅಲ್ಲಿಯೂ ತಡಕಾಡುತ್ತಿದ್ದರೇನೋ! ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ನಮಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಚಿತ ವಿಧೇಶೀಯರಾದ ಬ್ರಿಟಿಶರೇ ಕಡಿಮೆ. ಅಮೇರಿಕ-ಇತರರಿಗಿಂತ ಮುಂದುವರಿದ ರಾಷ್ಟ್ರ - ಹಾಗಾಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಜನ ಅಮೇರಿಕನ್ನರು - ಅದೂ ಹಲವಾರು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿದ್ದವರನ್ನು ಆಚಾರ್ಯರು ಕಂಡರಿಸಿದ್ದಾರೆ. (ಅದರ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರಣ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ-ಮಾಹಿತಿ ಬಹಳಷ್ಟು ದೊರೆಯುತ್ತದೆಂಬುದೂ ಇರಬಹುದು.) ಇತ್ತ ರಶಿಯದ ದಿಕ್ಕು-ದೆಸೆಯನ್ನೇ ಬದಲಿಸಿದ ಕ್ರಾಂತಿವೀರರಿದ್ದಾರೆ.

ಬೆಲ್ಜಿಯಮ್‌ನಂತಹ ಚಿಕ್ಕಪ್ರದೇಶದವರಿದ್ದಾರೆ. ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿನ ಜಪಾನ, ಕಪ್ಪು ಜನದ ಆಫ್ರಿಕಾ - ಹೀಗೆ ಜಗದಗಲವಿದ್ದ ಜನರನ್ನು ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ವಿದೇಶೀಯರಂತಿರಲಿ, ಭಾರತೀಯರು ದೊಡ್ಡ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿತರಾದದ್ದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವೇ. ಅವರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರು ನಕ್ಷತ್ರಗಳಂತೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಮಿನುಗುತ್ತಾರೆ. ಇಂತು ಆಚಾರ್ಯರ ವ್ಯಕ್ತಿಚಿತ್ರಣದ ಕ್ಯಾನ್‌ವಾಸ್ ಹಲವಾರು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಶಾಲವಾದದ್ದು.

ಇತ್ತ ಕಾಲಮಾನದಿಂದ ಪ್ಲೇಟೊ, ದ-ವಿಂಚಿ, ಕಶ್ಯಪ ಮಾತಂಗ - ಈ ಕೆಲವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಎಲ್ಲರೂ ೧೯-೨೦ನೆಯ ಶತಮಾನಗಳವರೇ. ಹಿಂದಿನವರೇ ಇರಲಿ ಇಂದಿನವರೇ ಇರಲಿ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಜೀವನದ ಆಳಕ್ಕೆ ಇಳಿದು ಆಚಾರ್ಯರು ಆತ್ಮೀಯತೆಯಿಂದ, ಆದರೂ ತುಸು ದೂರದಲ್ಲಿ ನಿಂತೇ ನಿಟ್ಟಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮೆಚ್ಚಬೇಕಾದ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಈ ಪರಿಯ ವೈವಿಧ್ಯವಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಗಾಗಿ ಪಾ.ವೆಂ. ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿದ್ದುದು ಅಷ್ಟಿಷ್ಟಲ್ಲ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿದ್ದ ಸಿಕ್ಕಷ್ಟನ್ನು ಬಾಚಿಕೊಂಡು ಗೀಚುವ ಅವಸರದ ಪತ್ರಿಕಾಧರ್ಮ ಅವರದ್ದಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಂಬಂಧಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಕುರಿತ ಒಂದು ಗ್ರಂಥವಿದ್ದರೆ, ಅದನ್ನು ಇಡಿಯಾಗಿ ಓದಿ, ಸಂಶಯ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ, ಹಾಗೂ ವಿಷಯ ಪೂರ್ತೆಗಾಗಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ವಾಚನ ಸಾಮಗ್ರಿ ಸಿಕ್ಕಾಗಲೇ, ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಇಡುನೋಟ ದೊರೆತಾಗಲೇ ಅವರ ಪೆನ್ನಿನಿಂದ ಮಸಿ ಇಳಿಯಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೋ ಚದರಿದ ಅಪರಿಚಿತ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಘಟನಾವಳಿಗಳನ್ನು ಹೆಣೆಯುವ ಮತ್ತು ಅದರ ಮತಿತಾರ್ಥವನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಕೌಶಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಾ.ವೆಂ. ಅವರನ್ನು ಸರಿಗಟ್ಟುವವರು ವಿರಳ. ನಾಲ್ಕಾರು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಕಡೆದು ನಿಲಿಸುವ ಕುಶಲರು ಇಲ್ಲವೆಂದಲ್ಲ, ಆದರೆ ನೂರರಷ್ಟು ...? ಅವರು ಹೀಗೆ ರೇಖಿಸಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಬಹುಂಶದವು ಉನ್ನತಮಟ್ಟದವೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯಕ್ಕೆ ಎಡೆಯಿಲ್ಲ. ಸುಮಾರಾಗಿದೆ ಸಾಧಾರಣವಾದದ್ದು ಎಂದು ಕರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂಥವು ಕೆಲವು ಮಾತ್ರ. ಇನ್ನು 'ಕಾಟಾಚಾರದ' 'ಬರಹ ಕಳಪೆ' ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದಾದದ್ದು ಒಂದೂ ಇಲ್ಲ - ಎಂಬ ಗ್ಯಾರಂಟಿಯನ್ನು ಕೊಡೋಣವೆ?

ಈ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಿಸ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಓದಿದಾಗ ಯಾವುದೋ ಮೇಲ್ಮಟ್ಟದ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸಿದ ಭಾವನೆಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ತರುಣರಿಗಂತೂ ಬೋಧಪ್ರದವೆನಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪಾ.ವೆಂ. ಕನ್ನಡ ಜನಕ್ಕೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದೇ ನಮ್ಮ ಅನಿಸಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಓದುಗರಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ವಿನಂತಿ. ಪಾ.ವೆಂ. ಈ ಎಲ್ಲ ವ್ಯಕ್ತಿಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಕಸ್ತೂರಿಗಾಗಿ, ೧೯೫೬ರಿಂದ ೧೯೭೬ರ ವರೆಗಿನ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದರು. ಹಾಗಾಗಿ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮುಂದಿನ ವಿವರಗಳು ಇರದಿರುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. ಇದರಿಂದ ದಾಖಲಿಸಿರುವ ಘಟನೆಗಳಾಗಲೀ, ವಿಷಯಗಳಾಗಲೀ ಕಾಲದೂರ (outdated) ಆಗಿಲ್ಲ; ಆಗಲಾರವು. ತಮ್ಮ ಬರಹದಲ್ಲಿ ಪಾ.ವೆಂ. ವರ್ತಮಾನಕಾಲವನ್ನು ತಂದಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಭೂತಕಾಲಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಓದಿದರಾಯಿತು. ಸರಿ ತಾನೆ?

ಇದರ ಸಂಪಾದನೆಯ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ನೆರವಾದವರೆಂದು ಪ್ರೊ. ಎಸ್.ಎಲ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸಮೂರ್ತಿಯವರನ್ನು ಹೆಸರಿಸುವೆ. ಡಿ.ಟಿ.ಪಿ. ಕಾರ್ಯವು ಎಂದಿನಂತೆ ನಮ್ಮ ದುರ್ಗಾ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ಸಿನವರದು. ಪ್ರಕಾಶನದಲ್ಲಿ ಜೊತೆಗೂಡಿದವರು ಕನಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದವರು. ಇವರೆಲ್ಲ ಈ ಗ್ರಂಥದ ಯಶಸ್ಸಿಗೆ ಕಾರಣರಾದವರು.

ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಹಾವನೂರ

ಸಂಪಾದಕರು

ಪಾ.ವೆಂ.ವಿಶ್ವಸ್ತ ಸಮಿತಿಯ ಪರವಾಗಿ

ಪರಿವಿಡಿ

ಲೇಖನ	ಪುಟ
೧. ಮಹಾ ದಾರ್ಶನಿಕ ಪ್ಲೇಟೊ	೧
೨. ದ ವಿಂಚಿಯ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಪ್ರತಿಭೆ	೮
೩. ಡಾನ್ ಕ್ವೆಕ್ಸೊಟನ ಜನಕ ಸರ್ವಾಂಟಿಸ್	೨೦
೪. ಯುರೋಪಿನ ಕ್ರಾಂತಿದೂತ ರೂಸೊ	೨೮
೫. ಸಂಗೀತದ ಬಾಲಾದ್ಯುತ - ಮೊಜಾರ್ಟ್	೩೬
೬. ವಿಕ್ಟಿಮ್ ಚಿತ್ರಕಾರ - ಹೊಕುಸಾಯಿ	೪೧
೭. ಫ್ರೆಂಚ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ವಿಕ್ಟರ್ ಹ್ಯೂಗೋ	೪೬
೮. ಯುಗಪುರುಷ ಲೆನಿನ್	೫೨
೯. ಟ್ರಾಟ್ಸ್ಕಿಗೆ ಮರಣ ಬಂತು	೬೩
೧೦. ಮಹಾಮುತ್ಸದ್ದಿ ಕ್ರುಶ್ಚೇವ್	೭೪
೧೧. ಅಂಡರ್‌ಸನ್ - ಮಕ್ಕಳ ಕಥೆಗಳ ರಾಜ	೮೧
೧೨. ಉಡಾಳ ಹುಡುಗ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಾಹಿತಿಯಾದ (ಮಾರ್ಕ್ ಟ್ವೇನ್)	೮೯
೧೩. ಐನ್‌ಸ್ಟೈನ್‌ರ ಬಾಲ್ಯ ಜೀವನ	೯೫
೧೪. ಕಲಾಪ್ರತಿಭೆಯ ಗಾಗಿನ	೧೦೧
೧೫. ಕೋಟ್ಯಧೀಶ ಸಾಹಿತಿ - ಸಮರ್ಸೆಟ್ ಮಾಮ್	೧೦೭
೧೬. ಮಹಾವಿಜ್ಞಾನಿ ಜಾನ್ ಬಾರ್ಡೆನ್	೧೧೫
೧೭. ಅನ್ಯಾಯದ ವಿರುದ್ಧ - ಎಮಿಲಿ ಜೋಲಾ	೧೨೦
೧೮. ಶತಕೋಟಿ ದಾನಿ ಆಂಡ್ರೂ ಕಾರ್ನೆಜಿ	೧೨೭
೧೯. ಧೈಯವಾದೀ ಸಾಹಿತಿ - ಆಂದ್ರೆ ಮಾಲ್ರಾ	೧೩೪

೨೦.	ಡಾಕ್ಟರ್ ಆಲ್ಬರ್ಟ್ ಶ್ವೈತ್ಸರ್	೧೪೧
೨೧.	ಜಪಾನಿನ ವಿಚಿತ್ರ ಲೇಖಕ - ಮಿಶಿಮಾ	೧೪೮
೨೨.	ವಿಶ್ವಶಾಂತಿ ಸಾಧಕ ರಾಲ್ಫ್ ಬುಂಚ್	೧೫೪
೨೩.	ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೇರಿಕದ ಮಹಾಕವಿ - ಪಾಬ್ಲೊ ನೇರುದಾ	೧೫೮
೨೪.	ನಿರಾಶ್ರಿತರ ಆಶ್ರಯದಾತ - ಫಾದರ್ ಪಿಯರ್	೧೬೫
೨೫.	ಪಾಸ್ಪರ್ನಾಕ್ ಮತ್ತು ಅವರ ಕಾದಂಬರಿ	೧೭೧
೨೬.	ಅದೃಷ್ಟಹೀನ ರಾಜ ಲಿಯೊಪಾಲ್ಡ್	೧೭೯
೨೭.	ಜಾರ್ಜ್ ಸ್ಯಾಂಡ್ - ಗಂಡು ಬದುಕಿನ ಹೆಣ್ಣು ಸಾಹಿತಿ	೧೮೮
೨೮.	ಕೆನ್ನಾ ದೇಶದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋದ್ಧರು	೧೯೬
೨೯.	ಚದುರಂಗ ಚಕ್ರವರ್ತಿ - ಬಾಬಿ ಫಿಷರ್	೨೦೫

೧. ಮಹಾ ದಾರ್ಶನಿಕ ಪ್ಲೇಟೋ

ನಾಗರಿಕತೆಯ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಅವನೊಂದು ಮೈಲುಗಲ್ಲು

ಜಗತ್ತಿನ ಯಾವ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಯೂ ಪ್ಲೇಟೋನ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು, ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಪಡೆದಿಲ್ಲ. ಅವನ ಗುರು ಸಾಕ್ರಟಿಸ್, ಅವನ ಶಿಷ್ಯ ಅರಿಸ್ಟಾಟಲ್ ಮತ್ತು ಅವನು ಸೇರಿ ಯುರೋಪ್ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ಏಶಿಯದ ರಾಜಕೀಯ-ಸಾಮಾಜಿಕ-ವೈಚಾರಿಕ ಸ್ವರೂಪವನ್ನೇ ನಿರ್ಧರಿಸಿದರೆನ್ನಬೇಕು. ಕ್ರೈಸ್ತ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅವನ ವಿಚಾರಗಳ ಪ್ರಭಾವ-ಕ್ರೈಸ್ತ ಹುಟ್ಟುವ ನಾಲ್ಕು ಶತಮಾನಗಳ ಹಿಂದೆ ಆತ ಜೀವಿಸಿದ್ದವನಾದರೂ-ತಾನೇ ತಾನಾಗಿತ್ತು. ಮಧ್ಯ ಪೂರ್ವದ ಅರಬ ವಿಚಾರಿಗಳು ಅವನನ್ನು ಆತ್ಮಂತಿಕವಾಗಿ ಗೌರವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಪ್ಪತ್ತಾಲ್ಕು ಶತಮಾನಗಳಾಚೆಯಿಂದ ಆತ ಇನ್ನೂ ತನ್ನ ಯೋಚನೆಗಳಿಂದ, ಕಲ್ಪನೆಗಳಿಂದ ಬೌದ್ಧಿಕರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ. ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರ ರಾಜಕೀಯ ಶಾಸ್ತ್ರ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರ ಮನಶ್ಶಾಸ್ತ್ರ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಗಾಢ ಚಿಂತನೆಯಿಂದ ಅವನು ಮಾನವನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮೂಹಿಕ ಹಿತಕ್ಕೆ ಒಂದು ಇಡಿಯಾದ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಅವನು ಹಾಕಿ ಕೊಟ್ಟ ಆದರ್ಶಗಳು ಪ್ರಜಾತಂತ್ರಕ್ಕೆ ಬದ್ಧವಿರುದ್ಧವಾಗಿದ್ದರೂ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿ ಮಾಡುವ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟರು ಕೂಡ ಅವನ ಸಮಾಜ ರಕ್ಷಕ ವರ್ಗದ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನನುಸರಿಸಿ ತಮ್ಮ ಪಕ್ಷವನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಭಾರತದ ವ್ಯಾಸಮಹರ್ಷಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಪ್ಲೇಟೋನಂಥ ವ್ಯಾಪಕ ಚಿಂತಕ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ದುರ್ಲಭ ಎನ್ನಬೇಕು.

ಈ ಗ್ರೀಕ್ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಯ ನಿಜವಾದ ಹೆಸರು ಅಸ್ತಿತೋಕ್ಲೀಜ್. ಸತ್ಕೀರ್ತಿ ಎಂದು ಹೆಸರಿನ ಅರ್ಥ. ಗಜದಷ್ಟು ಹರವಾದ ಅವನ ಎದೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಜನ ಅವನಿಗೆ “ಪ್ಲಾತೋನ್” ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟರಂತೆ. ಈ ಅಡ್ಡ ಹೆಸರೇ ರೂಢನಾಮವಾಯಿತು. ಮುಂದೆ ಅದೇ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ಪ್ಲೇಟೋ ಎಂದಾಯಿತು.

ಆತ ಗ್ರೀಕ್ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಕೇಂದ್ರವೆನಿಸುವ ಅಥೆನ್ಸ್ ನಗರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದ. ತಾಯಿಯ ಕಡೆಯಿಂದ ಅವನು ವಿಖ್ಯಾತ ನ್ಯಾಯಶಾಸ್ತ್ರ ಸೋಲೋನನ ವಂಶಜ; ತಂದೆಯ ಕಡೆಯಿಂದ ಅಥೆನ್ಸ್ ಪ್ರಜಾರಾಜ್ಯವಾಗುವ ಹಿಂದೆ ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ರಾಜರ ಕುಲದವ. ಎಳವೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ಲೇಟೋ

ಆಟಪಾಟಗಳಲ್ಲಿ ಪಟುವೆನಿಸಿ ಇಸ್ತುಮಿಯನ್ ಬಹುಮಾನಗಳನ್ನು ಎರಡೆರಡು ಸಲ ಗಳಿಸಿದ್ದು ಸೈನಿಕನಾಗಿ ಮಾತೃನಗರ ಅಥೆನ್ಸಿನ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಮೂರು ಸಲ ಹೋರಾಡಿದ್ದು.

ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಯಾಗಬಹುದೆಂದು ಸೂಚಿಸುವ ಯಾವ ಲಕ್ಷಣವೂ ಪ್ಲೇಟೋನಲ್ಲಿ ಅವನ ತಾರುಣ್ಯಾರಂಭದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆಡ್ಯ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಆತನಲ್ಲಿ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವೂ ವಿಲಾಸಪ್ರಿಯತೆಯೂ ಲಘುಭಾವವೂ ಇದ್ದವು. ಅವನು ಗಣಿತಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ್ದು ಪ್ರಜಾತಂತ್ರದಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕಾದ್ದು ವಾಗ್ವೈಖರಿ. ಅದರಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಸರಿಗಟ್ಟುವವರು ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದರು. ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ತುಂಬಾ ಪರಿಶ್ರಮ ಇತ್ತು-ಅದರ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಅವನು ತನ್ನ ತತ್ವಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಕಾವ್ಯಾಭ್ಯಾಸವೂ ಅವನಿಗಾಗಿತ್ತು. ಅವನು ಕವಿ, ನಾಟಕಕಾರನಾಗಿದ್ದು ಮುಂದೆ ಅವನು ಭಾರತೀಯ ಪುರಾಣಿಕರಂತೆ “ಕಾವ್ಯಾಲಾಪಾಂಶ್ಚ ವರ್ಜಯೇತ್” ಎಂದು ವಿಧಿಸಿದ್ದರೂ ಅವನ ಗ್ರಂಥದ ಗದ್ಯಶೈಲಿಯ ಕಾವ್ಯಮಯತೆ ಶೈಲಿಯಂಥ ಕವಿಗಳನ್ನೂ ಮೋಹಿಸಿದೆ.

ಅವನು ಅಥೆನ್ಸಿನ ಸುಂದರ ಯುವಕರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾಗಿದ್ದು ಗಾಯಕಿ ಸಾಫೋಳ ವೀಣಾವಾದನಕ್ಕೆ ಮೋಹಿತನಾಗಿ, ಅವಳನ್ನು ಹತ್ತನೇ ರಸದೇವತೆಯೆಂದು ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷಿಸಿ ಕವಿತೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದು.

ಇಂಥ ತರುಣ ಒಂದು ದಿನ ಅಥೆನ್ಸಿನ ಕುರೂಪಿ ಮುದುಕ ಸಾಕ್ರೆಟೀಸನಿಗೆ ಶಿಷ್ಯನಾದ. ಕಾವ್ಯ-ಮದಿರಾ-ಮಾನಿನಿಯರ ಮೋಹದ ಬಲೆಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು, ಜೀವಮಾನವನ್ನೇ ತತ್ವಚಿಂತನೆಗೆ ಮುಡಿಪು ಮಾಡಿದ. ಭಾವುಕತೆಯಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ತರ್ಕದ ವಿಧಾನಗಳಿಂದ ಸತ್ಯಾನ್ವೇಷಣೆಗೆ ಹೊರಟ. ಮೊದಮೊದಲು ಸಾಕ್ರೆಟೀಸನ ನಿಶಿತವಾದ ತರ್ಕ-ವಿತರ್ಕ ಅವನಲ್ಲಿದ್ದ ಕ್ರೀಡಾಪಟುವನ್ನು ಒಂದು ತರಹದ ಬೌದ್ಧಿಕ ಕುಸ್ತಿಯೆಂಬಂತೆ ಆಕರ್ಷಿಸಿರಬೇಕು. ಆದರೆ ಅಥೆನ್ಸಿನ ಬೀದಿ ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಸುಶಿಕ್ಷಿತ ತರುಣರನ್ನು ವಾದಕ್ಕೆಳೆದು ಸಮಕಾಲೀನ ರಾಜಕೀಯ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ನೈತಿಕ ರೂಢ ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಈ ಮುದುಕಮುನಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಕುಸ್ತಿಯಲ್ಲ, ಸತ್ಯಾನ್ವೇಷಣೆ, ಮನುಷ್ಯಕುಲಕ್ಕಾಗಿ ತತ್ಯಾನ್ವೇಷಣೆ ಎಂಬುದು ಬರಬರುತ್ತ ಅವನಿಗೆ ಅವಗತವಾಗಿರಬೇಕು. ಸಾಕ್ರೆಟೀಸ್ ಯಾವಾಗಲೂ “ನಿನ್ನನ್ನು ನೀನು ಅರಿತುಕೋ” ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದು ಅದು ಕೇವಲ ವಿತಂಡವಾದಿ ತಾರ್ಕಿಕನ ಮಾತಾಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ಲೇಟೋ ಸಾಕ್ರೆಟೀಸನನ್ನು ಗುರುವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ. ಹಗಲಿರುಳು ಅವನನ್ನನುಸರಿಸಿದ. ಅವನ ವಾದಸರಣಿಯನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಿ ವಿವೇಕದಿಂದ ಸತ್ಯಾನುಸಂಧಾನ ಮಾಡತೊಡಗಿದ.

ಅದು ಗ್ರೀಕ್ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಧಿಕಾಲವಾಗಿತ್ತು. ಗ್ರೀಸ್ ದೇಶದ ನಾಯಕ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಅಥೆನ್ಸಿನ ಜನರ ಚಾರಿತ್ರ್ಯ ಶಿಥಿಲವಾಗಿತ್ತು. ದೇವತೆಗಳ ಮೇಲಿನ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಸೋಫಿಸ್ಟ್ ತಾರ್ಕಿಕರ ತರ್ಕದೊಡನೆ ಕವಚಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದವು. ಅಥೆನ್ಸ್ ಪ್ರಜಾತಂತ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ನಿರಕ್ಷರಿ, ಅಜ್ಞಾನಿ, ಕ್ಷಣಚಿತ್ತ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಹುಚ್ಚು ಆಳಿಕೆಯಾಗಿ ಅದು ಪರಿಣಮಿಸಿತ್ತು. ಬಾಯ್ಬಡಕರು ಕುಣಿಸಿದಂತೆ ಜನ ಕುಣಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಕುತಂತ್ರಿ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳ ಭಾವನಾಪರ ವಾಗ್ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋಗುಗೊಟ್ಟು ಪಳಗಿದ ಆಡಳಿತಗಾರರನ್ನು, ಶೂರ ಸೇನಾಪತಿಗಳನ್ನು ಜನಜಂಗುಳಿಯ “ನ್ಯಾಯಾಲಯ” ಮರಣ ದಂಡನೆಗೆ ಗುರಿ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಸ್ಪಾರ್ಟಾದ ಶಿಸ್ತಿನ ಸೈನ್ಯ ಶಕ್ತಿಯ ಮುಂದೆ ಹತವೀರ್ಮವಾಗಿ ಸೋಲು ತಿಂದು ಅವಮಾನದ ಧೂಳಲ್ಲಿ ಅಥೆನ್ಸ್ ಉರುಳಿತ್ತು.

ವಿಚಾರವಂತರೆಲ್ಲರೂ ವಿಚಾರಿಸಲೇಬೇಕಾದ ಸನ್ನಿವೇಶ ಅದಾಗಿತ್ತು. ಮೂಲಭೂತ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನೇ ಕೇಳಬೇಕಾದ ಕಾಲ ಅದಾಗಿತ್ತು. ಸಾಕ್ರಟೀಸ್ ಅದನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ನ್ಯಾಯ ಅಂದರೇನು? ಶೌರ್ಯ, ಔದಾರ್ಯ, ಸದ್ಗುಣ, ನೀತಿ, ದೇಶಭಕ್ತಿ—ಇವೆಲ್ಲ ಶಬ್ದಗಳ ಅರ್ಥವೇನು? ನಾನು ಎಂದರಾದರೂ ಏನು? “ತರುಣಾ, ಮೊದಲು ನಿನ್ನ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಲಕ್ಷಣ ಹೇಳು!” ಹತ್ತು ಜನ ಮೂರ್ಖರು ಹೇಳಿದ್ದು ಒಬ್ಬ ಬುದ್ಧಿವಂತನು ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕಿಂತ ಸತ್ಯವಾಗಬಲ್ಲದೆ? ಯಾವುದನ್ನೂ ಸುಮ್ಮನೆ ನಂಬಬೇಡ, ವಿಮರ್ಶಿಸು ಎಂಬುದು ಸಾಕ್ರಟೀಸನ ಉಪದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೇ ನಗರದ ತರುಣರು ತಂಡ ತಂಡವಾಗಿ ಸಾಕ್ರಟೀಸನ ಭಕ್ತಮಂಡಲಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿದರು. ಈ ನಡುವೆ ಆಡ್ಯ ವರ್ಗದವರು ಅಥೆನ್ಸಿನ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಅಜ್ಞ ಜನಜಂಗುಳಿಯ ಹುಚ್ಚು ಆಳಿಕೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಕ್ರಾಂತಿಯೆಬ್ಬಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದರು. ಸಾಕ್ರಟೀಸನಾಗಲಿ ಪ್ಲೇಟೋ ಆಗಲಿ ಅದರಲ್ಲಿ ನೇರವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸದಿದ್ದರೂ ಅವರ ಅನೇಕ ಮಿತ್ರರೂ ಸಂಬಂಧಿಕರೂ ತೊಡಕಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಕ್ರೀತಿಯಾಸ್, ಕಾರ್ಮಿದೀಸ್ ಮೊದಲಾದ ಪ್ಲೇಟೋನ ಬಂಧುಗಳು ಅದರಲ್ಲಿ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟರು.

ಅಥೆನ್ಸಿನ “ಪ್ರಜಾತಂತ್ರದ” ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಸಾಕ್ರಟೀಸನ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಗಳಿಂದ ತಮಗೂ ತಮ್ಮನ್ನು ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೂ ಬರಬಹುದಾದ ಗಂಡಾಂತರಗಳನ್ನು ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ ಮನಗಂಡರು. ತರುಣರ ಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನು “ಹೊಲೆಗೆಡಿಸುವುದರಲ್ಲಿ” ಮಗ್ನನಾಗಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ನಂಬಬೇಕಾದ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಪನಂಬಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಾನೆಂಬುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನನ್ನು ನ್ಯಾಯಮಂಡಲಿಯ ಮುಂದೆ ವಿಚಾರಣೆಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ಜನಜಂಗುಳಿ ಆರಿಸಿದ ಅಜ್ಞ, ಸ್ವಾರ್ಥಿ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರ ಮುಂದೆ (ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೨೫೦ ಮಿಕ್ಕಿತ್ತು) ಸಾಕ್ರಟೀಸ್ ತನ್ನ ಪಕ್ಷವನ್ನು ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ, ಎದುರಾಳಿಗಳ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚುವ ಹಾಗೆ ಸಮರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ. ಕೊನೆಗೆ “ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು”

ಸಾಕ್ರೆಟೀಸನಿಗೆ ವಿಷ ಕುಡಿದು ಸಾಯಬೇಕೆಂದು ದಂಡನೆ ವಿಧಿಸಿದರು. ಎಷ್ಟತ್ತು ವಯಸ್ಸಿನ ಸಾಕ್ರೆಟೀಸ್ ಅದನ್ನು ಶಿರಸಾವಹಿಸಿ ಮೃತ್ಯುವನ್ನಪ್ಪಿದನು.

ತನ್ನ ಪ್ರಿಯ ಗುರುವಿನ ವಿಚಾರಣೆಯ ನಾಟಕವನ್ನೂ “ನ್ಯಾಯ”ದ ಹೆಸರಲ್ಲಾದ ಈ ಕೊಲೆಯನ್ನೂ ಪ್ಲೇಟೋ ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡವನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನು ಬರೆದಿಟ್ಟ ಅದರ ವರ್ಣನೆ ಜಗತ್ತಾಹಿತದ ಶಾಶ್ವತ ನಿಧಿಗಳಲ್ಲೊಂದಾಗಿದೆ. ಮೊದಲೇ ಆಡ್ಯ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಪ್ಲೇಟೋವಿಗೆ ಈ ವಿಚಾರಣೆಯಿಂದ ಜನಜಂಗುಳಿಯ ಪ್ರಜಾತಂತ್ರದ ಮೇಲೆ ನಿತಾಂತ ತಿರಸ್ಕಾರ ಹುಟ್ಟಿತು. ಪ್ರಜಾತಂತ್ರ ನಾಶವಾಗಲೇ ಬೇಕು. ಅದರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರ, ಜ್ಞಾನಿಗಳ ರಾಜ್ಯ ಬರಬೇಕು. ಆಗ ತಾನೇ ನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಜಯವಾದೀತು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಜ್ಞಾನಿಗಳನ್ನು ಒಲಿಸಿ ಆಳಲು ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆಂದು ಪ್ಲೇಟೋ ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ತನ್ನ ಗುರು ಮತ್ತು ಇಷ್ಟ ಮಿತ್ರರು ಹೀಗೆ ಪ್ರಜಾತಂತ್ರದ ಮಹಾಕಾಳಿಗೆ ಬಲಿಯಾದ ನಂತರ ಅಥೆನ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುವುದು ಅವನ ಜೀವಕ್ಕೆ ಅಪಾಯಕರವೆಂದು ಅವನ ಹಿತೈಷಿಗಳು ಹೇಳಿದರು. ಪ್ಲೇಟೋ ಕ್ರಿ. ಪೂ. ೩೯೯ರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ೨೮ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಥೆನ್ಸಿನಿಂದ ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿದ. ಮುಂದಿನ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಅವನು ದೇಶ ಸಂಚಾರ ಮಾಡಿದ. ಆತ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಹೋಗಿರಬಹುದೆಂದು ಊಹಿಸಬೇಕೇ ಹೊರತು ಖಚಿತಪಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಮೊದಲು ಮಾಗಾರಾಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ದಾರ್ಶನಿಕ ಅರಿಸ್ಟಿಪಿಸನಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯ ಹೊಂದಿದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಇಜಿಪ್ಟಿಗೆ ಓಡಿ ದೀರ್ಘಕಾಲ ಅಲ್ಲಿನ ಪುರೋಹಿತ ವರ್ಗದವರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಾರ್ಜನೆ ಮಾಡಿರಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅವನು ಅಜ್ಞ ಜನಜಂಗುಳಿಯ ಮೇಲೆ ಕೆಲವೇ ಜನ ಜ್ಞಾನಿಗಳೂ ತ್ಯಾಗಿಗಳೂ ಆದ ಪುರೋಹಿತ ವರ್ಗದವರು ನ್ಯಾಯಸಮ್ಮತವಾಗಿ ಆಳಿಕೆ ನಡೆಸುವುದನ್ನು ಕಂಡು ತನ್ನ ಕಲ್ಪನೆಯ ಸುರಾಜ್ಯ ಅಸಾಧ್ಯಕೋಟಿಯದಲ್ಲ ಎಂದು ದೃಢಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿರಬಹುದು. ಕ್ರಿ. ಪೂ. ೩೯೫ರಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಅವನು ಅಥೆನ್ಸಿಗೆ ಮರಳಿದರೂ ಅಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕಾಲ ನಿಲ್ಲಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ಕೋರಿಂಥಿಗೆ ಪಲಾಯನ ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು. ಕೋರಿಂಥ್ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೊಡಕಿಕೊಂಡಾಗ ಆ ನಗರದ ಪರವಾಗಿ ಪ್ಲೇಟೋ ಹೋರಾಡಿದ. ಇಟಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮಹಾ ದಾರ್ಶನಿಕನೂ ಗಣಿತಶಾಸ್ತ್ರಿಯೂ ಆದ ಪೈಥಾಗರಸನು ಅಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ವಿದ್ಯಾಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಕಾಲ ಕಳೆದ. ಅಲ್ಲಿ ಆತನಿಗೆ ಕೆಲವೇ ಜನ ನಿಸ್ವಾರ್ಥಿ ವಿದ್ವಾಂಸರು ನಿರಾಡಂಬರ ಜೀವನ ಮಾಡುತ್ತ ನ್ಯಾಯಪಥದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿನ ಗ್ರೀಕ್ ಜನತೆಯ ಮೇಲೆ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡುವುದು ಗೋಚರಿಸಿತು. ಅವನು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಕೂಡ ಬಂದು ಕೆಲ ಕಾಲ ಗಂಗಾತೀರದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿನ ಬ್ರಹ್ಮವಿದರ ಸಂಸರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕಳೆದಿರಬೇಕೆಂದೂ ಪ್ಲೇಟೋನ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಅನುಭಾವಚ್ಛಾಯೆ ಅದನ್ನೇ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆಂದೂ ವಾದಿಸುವವರಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ಲೇಟೋನ ಸಿಸಿಲಿ ಸಂಚಾರದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ರಾಜ ದಯೋನಿಸಿಯಸ್ಸನ ಸ್ನೇಹವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಜ್ಞಾನಿಗಳನ್ನು ರಾಜರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಪ್ಲೇಟೋನ ಯೋಜನೆ ದಯೋನಿಸಿಯಸ್ಸನಿಗೆ ಒಗ್ಗದೆ ಜಗಳವಾಯಿತಂತೆ. ಪ್ಲೇಟೋನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಗುಲಾಮನಾಗಿ ಮಾಡಲಾಯಿತಂತೆ. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದು ಅಥೆನ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಅವನ ಮಿತ್ರರು ಅವನ ಬಿಡುಗಡೆಗಾಗಿ ಧನಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿದರು. ಆದರೆ ಅವನ ಜ್ಞಾನಪ್ರಭೆಯನ್ನು ಕಂಡ ಅವನ ಶಿಷ್ಯನೂ ಮಿತ್ರನೂ ಆದ ಅನಿಕೇರಿಸ್ ಅವನನ್ನು ಯಾವ ಮೌಲ್ಯವನ್ನೂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸದೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿಸಿದನು.

ಕ್ರಿ. ಪೂ. ೩೮೭ರಲ್ಲಿ ಪ್ಲೇಟೋ ಅಥೆನ್ಸಿಗೆ ಮರಳಿದನು. ೪೦ ವಯಸ್ಸಿನ ಆತ ಆಗಲೇ ಅನೇಕ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಅರಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮಹಾ ಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿದ್ದನು. ತಾರುಣ್ಯದ ರಭಸ ತಗ್ಗಿ ಅವನ ವಿಚಾರಗಳು ಮಾಗಿದ್ದವು. ಅವುಗಳಿಗೊಂದು ವೈಶಾಲ್ಯ ಬಂದಿತ್ತು. ಜ್ಞಾನ ಕಲೆಗಳೆರಡೂ ಅವನಲ್ಲಿ ಒಂದುಗೂಡಿದ್ದವು. “ಕವಿಯೂ ಜ್ಞಾನಿಯೂ ಒಂದೇ ಆತ್ಮದಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದ್ದರು.” ವೇದಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕವಿಯೆಂದು ಯಾರನ್ನು ಸಂಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರೋ ಅಂಥ ದಾರ್ಶನಿಕ ಆತನಾಗಿದ್ದ. ಇವೆರಡರ ಸಮ್ಮಿಲನದಿಂದ ಆತನು ಲೋಕೋತ್ತರವಾದ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ತತ್ವಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ. “ನಾನ್ಯಪಿಃ ಕುರುತೇ ಕಾವ್ಯಂ” ಎನ್ನುವಂತೆ ಈ ಶೈಲಿಯಿಂದಾಗಿ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಪ್ಲೇಟೋ ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಸಾಂಕೇತಿಕವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೋ ಆಲಂಕಾರಿಕನಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೋ ನೇರವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೋ ಎಂದು ಸಂಶಯ ಬಂದುಬಿಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ವಿಲ್ ಡ್ಯುರಾಂಟ್ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ಪ್ಲೇಟೋನ “ಸಂವಾದಗಳು” ವಿಶ್ವದ ಸರಸ್ವತೀ ಮಂದಿರದ ಅಪ್ರತಿಮ ರತ್ನವಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಸಾಕೃತೀಸನ ಆತ್ಮಸಮರ್ಥನೆ (Apology) ಅವನ ಗುರುವಿನ ಕೊನೆಗಾಲವನ್ನು ಕುರಿತ ಮರ್ಮಸ್ಪರ್ಶಿ ವರದಿಯಾಗಿದೆ. “ರಿಪಬ್ಲಿಕ್” ಪ್ಲೇಟೋನ ಸರ್ವಗ್ರಾಹಿ ತತ್ವಜ್ಞಾನದ ಮಂಜೂಷೆಯಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ವೇದಾಂತವಿದೆ, ದೈವಶಾಸ್ತ್ರವಿದೆ, ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರ, ಮನಶಾಸ್ತ್ರ, ಶಿಕ್ಷಣಶಾಸ್ತ್ರ, ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ, ರಸ(ಕಲಾ)ಶಾಸ್ತ್ರ—ಇಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ್ದು ಎಲ್ಲಿ ಇದೆ ಎಂಬ ಹಾಗಿದೆ ಅದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿ. ವಿಜ್ಞಾನದ ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ವಿಚಾರಗಳ ಬೀಜವನ್ನು ಸಂವಾದ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ನ್ಯಾಯ-ನೀತಿಯ ಸ್ವರೂಪವೆಲ್ಲ ಮನುಷ್ಯರ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಅಂದರೆ ಅದು ಮಾನವ ಸಮಾಜದ ಸಂಘಟನೆಯನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದೆ. ಈ ಸಂಘಟನೆಗೆ ರಾಜ್ಯವೇ ಆಧಾರ. ಸು-ರಾಜ್ಯವಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲ ಗುಣಗಳು ತಂತಾವೆ ಪ್ರಚುರಹೊಂದುತ್ತವೆ. ಆ ಆದರ್ಶರಾಜ್ಯದ ಸ್ವರೂಪವೇ ಮಾನವ ಸಂಘಟನೆಗೆ ಪ್ಲೇಟೋನ ಅವಿನಾಶಿ ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಲೋಭ-ಮೋಹ, ಕಾಮ-ಕ್ರೋಧ, ಮತ್ಸರ-ಮದಗಳಿಲ್ಲದ ರಾಜ್ಯವೇ ಸುರಾಜ್ಯ. ಸುಭಿಕ್ಷೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಸುಖವಿದೆ. ಲೋಭವಿಲ್ಲದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧವಿಲ್ಲ. ಬಡತನವಿಲ್ಲದಲ್ಲಿ ಲೋಭಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದ ಕಡಿಮೆ. ಅತಿಯಾದ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಬಡತನಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವುದರಿಂದ ಮಿತಸಂತಾನ ಆಗತ್ಯ.

ಷಡ್ವೈರಿಗಳಿಂದ ವಿಮುಕ್ತವಾಗಿರುವುದು ಜನಜಂಗುಳಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹಣದಿಂದ ಉಬ್ಬುವ ವೈಶ್ಯನ ಕೈಲಿ ರಾಜ್ಯ ಹೋದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅಳಿಗಾಲ ಕಟ್ಟಿಟ್ಟದ್ದು ಆಳುವ ಬೇರೊಂದು ವರ್ಗವೇ ಆಗಬೇಕು. ರಾಜ್ಯವಾಳುವುದೊಂದು ಕಲೆ; ಅದೊಂದು ವಿಜ್ಞಾನ. ಜ್ಞಾನಿ ರಾಜ್ಯಕರ್ತನಾಗದೆ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ನಿಸ್ತಾರವಿಲ್ಲ. “ಜ್ಞಾನಿಗಳು ರಾಜರಾಗಬೇಕು ಇಲ್ಲವೇ ರಾಜರು ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿಯಿಂದ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡಬೇಕು. ಜ್ಞಾನವೂ ರಾಜಕೀಯ ಮುಂದಾಳನವೂ ಒಬ್ಬನಲ್ಲೇ ಸೇರಿದ ಹೊರತು ನಗರಗಳ ಕಷ್ಟ ನಿವೃತ್ತಿ ಇಲ್ಲ-ಮಾನವ ಕುಲಕ್ಕೂ ಕ್ಷೇಮವಿಲ್ಲ”-ಇದು ಪ್ಲೇಟೋನ ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದ ತಳಪಾಯ. ಇಂಥ ಆಳುವ ವರ್ಗವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದ ತಂದೆತಾಯಿಗಳಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ-ತರಬೇತಿ ಮಾಡಬೇಕು.

ಚಿಕ್ಕ ಲೇಖವೊಂದರಲ್ಲಿ ಪ್ಲೇಟೋನ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಹೋಗುವುದು ಮರುಳತನವಾದೀತು. ರಾಜ್ಯವಾಳುವ ವರ್ಗದ ನಿರ್ಮಾಣದ ಬಗ್ಗೆ ಆತ ಹೇಳುವ ವಿಧಾನವಾಗಲಿ, ಅಂಥ ವರ್ಗದ ನಿರ್ಮಾಣದ ಸಾಧ್ಯತೆಯಾಗಲಿ ಆ ವರ್ಗ ಸ್ವಾರ್ಥಿಯಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲೆಂಬ ಅವನ ನಂಬಿಕೆಯಾಗಲಿ ಅನಂತರ ಟೀಕೆಗೆ ಒಳಗಾಗದೆ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅಷ್ಟು ಸುಚಿಂತಿತವಾದೊಂದು ಕಲ್ಪನೆ ಬೇರೆ ಇಲ್ಲ ಎಂದೊಪ್ಪಬೇಕು. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ರಾಜಕೀಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಲ್ಪನೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಹಳೆಯವೂ ಹೊಸವೂ-ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ರೀತಿ ಪ್ಲೇಟೋನೇ ಮೂಲವಾಗಿದ್ದಾನೆ - ಎಂದರೆ ಸಾಕು.

ಪ್ಲೇಟೋವನ್ನು ದಾಸ್ಕದಿಂದ ವಿಮೋಚನೆಗೊಳಿಸಲು ಕೂಡಿಸಿದ ಹಣವನ್ನು ಅಥೆನ್ಸ್ ನಿವಾಸಿಗಳು ಅವನಿಗಾಗಿ ಒಂದು ವಿದ್ಯಾಪೀಠವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ವಿನಿಯೋಗಿಸಿದರು. ಅದೇ ಒಂದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಗ್ರೀಕ್ ಮೇಧಾಶಕ್ತಿಯ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಬೆಳಗಿದ “ಪ್ಲೇಟೋನ ಅಕಾಡಮಿ”. ಮೂರು ಸಾವಿರ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅಕಾಡಮೂಸ್ ದೇವತೆಯ ಉಪವನದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ಥಳ ಕೊಂಡರು. ಕಾವ್ಯದೇವಿಯ ಉಪಾಸನಾಮಂದಿರದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ದರ್ಶನ-ವಿಜ್ಞಾನ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.

ಕ್ರಿ. ಪೂ. ೩೮೭ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ಲೇಟೋನ ಅಕಾಡಮಿ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಚೀನ ಗುರುಕುಲವನ್ನು ಹೋಲುತ್ತಿತ್ತು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಶುಲ್ಕ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ

ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳು ಶ್ರೀಮಂತರಾಗಿದ್ದರೆ ಅಕಾದಮಿಗೆ ಧನ ಸಹಾಯ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂದು ಪ್ರಪಂಚದ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಎಲ್ಲ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಪದವೀದಾನ ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ನಿಲುವಂಗಿ ಮತ್ತು ಟೋಪಿಯ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪ್ಲೇಟೋನ ಅಕಾದಮಿಯಿಂದಲೇ ಪ್ರಾರಂಭವಾದದ್ದು. ಪ್ಲೇಟೋ ಸ್ತ್ರೀವಿರೋಧಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ಯಾಗಬೇಕೆಂಬುದು ಅವನ ವಿಶ್ವಾಸವಾಗಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಕಾದಮಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೂ ಪ್ರವೇಶವಿತ್ತು. ಅಕಾದಮಿಯಲ್ಲಿ “ಗಣಿತ ತಿಳಿಯದವರಿಗೆ ಪ್ರವೇಶವಿಲ್ಲ”—ಎಂಬ ಹಲಗೆ ಬಾಗಿಲಲ್ಲೇ ತೂಗಹಾಕಿತ್ತು. ದರ್ಶನಶಾಸ್ತ್ರ ಅದರ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯವಾಗಿತ್ತು. ಆಗ ವಿಜ್ಞಾನವೂ “ದರ್ಶನ”ದಲ್ಲೇ ಸೇರಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಪ್ಲೇಟೋನ ಸಂವಾದಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುವಂತೆ ಪ್ರಶೋತ್ತರ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಸಾಕ್ರಟೀಸ್ ಕೂಡ ಇದೇ ವಿಧಾನದಿಂದ ಜ್ಞಾನಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ತಾನೆ. ಅನೇಕ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳೂ ಇದೇ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತವೆ. ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ನೆಲ ಹದ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಇದು ಸಿದ್ಧ ಪದ್ಧತಿ. ಪ್ಲೇಟೋನ ಅಕಾದಮಿ ಎಷ್ಟು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿತ್ತೆಂದು ತಿಳಿಯಲು ಅಲ್ಲಿ ತರಬೇತಾದ ಕೆಲ ವಿಖ್ಯಾತ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಹೆಸರು ಹೇಳಿದರೆ ಸಾಕು. ಅರಿಸ್ಟಾಟಲ್ ಆಧುನಿಕ ವಿಜ್ಞಾನದ ಸಂಸ್ಥಾಪಕನೆನಿಸಿದ— ತನ್ನ ಗುರುವಿನ ಕೆಲ ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನೇ ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಧೈರ್ಯ ಈತನದು. ಮಹಾವಾಗ್ಮಿ ದೆಮೋಸ್ಟಿನೀಸನೂ ಅಕಾದಮಿಯ ಶಿಷ್ಯನೇ. ಲುಕುರ್ಗಸ್, ಜೆನೋಕ್ರಿತಸ್ ಮೊದಲಾದ ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟೋ ಜನರನ್ನು ಹೆಸರಿಸಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರೌಢ ವ್ಯಾಸಂಗವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತ ಅಂತಘಾನೀಸನೆಂಬಾತ, “ಇಲ್ಲಿ ತಾರುಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಲಿತ ಸಂಗತಿಗಳು ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಮುಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗತೊಡಗುತ್ತವೆ” ಎಂದಿದ್ದಾನೆ.

ಪ್ಲೇಟೋ ತನ್ನ ಅಕಾದಮಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವರ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾದ ಕುಲಗುರುವಾಗಿ ದೀರ್ಘಕಾಲ ಬಾಳಿದ. ದಿಗ್ವಿಶೇಷಗಳಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು; ಜ್ಞಾನಪೂರಿತವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಆತ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯನಾಗಿದ್ದ.

ಪ್ಲೇಟೋಗೆ ಎಂಭತ್ತು ತುಂಬುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ಶಿಷ್ಯನೊಬ್ಬನ ವಿವಾಹ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಆತ ಹೋಗಿದ್ದ. ಆನಂದೋತ್ಸಾಹದಲ್ಲಿ ಕೆಲ ಹೊತ್ತು ತರುಣ ಅತಿಥಿಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಭೋಜನಾನಂತರ ಆತ ಒಂದು ಶಾಂತ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಾಂತನಾದ. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಇವನನ್ನೆಬ್ಬಿಸಲು ಬಂದ ಶಿಷ್ಯರು ಪ್ಲೇಟೋ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲೇ ಮೃತನಾದದ್ದನ್ನು ಕಂಡರು. ಇಡೀ ಅಥೆನ್ಸೇ ಅವನ ಸ್ಮಶಾನಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದಿತು.

೨. ದ ವಿಂಚಿಯ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಪ್ರತಿಭೆ

ಚಿತ್ರಕಲಾವಿದನಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ದ ವಿಂಚಿಯ ಪ್ರತಿಭೆ ಹರಿಯದ ರಂಗವಿಲ್ಲ

ಪ್ರಪಂಚದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಪ್ರತಿಭೆ ಎಂಬುದು ಇರಬಹುದಾದರೆ, ಇಟಲಿಯ ಲಿಯನಾರ್ಡೊ ದ ವಿಂಚಿ ಆ ಮಾಸಲೆಗೆ ಸಮೀಪತಮವಾದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎನ್ನಬಹುದು. ಆಧುನಿಕ ಯುರೋಪನ್ನು ಆಧುನಿಕವಾಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸೂತ್ರಪ್ರಾತ ಮಾಡಿದ ಇಟಲಿಯ ಪುನರುಜ್ಜೀವನ (Renaissance) ಯುಗದ ಅತ್ಯದ್ಭುತ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂದು ಕೀರ್ತಿ ಇಂದು ಉಳಿದಿರುವುದು ಅವನು ಬಿಟ್ಟಹೋದ ಅಸದೃಶವಾದ ಕೆಲ ಚಿತ್ರಕಲಾಕೃತಿಗಳಿಂದ. ಅವನು ಮುಗಿಸಿರಬಹುದಾದ ಹತ್ತೈವತ್ತು ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮೊನಾ ಲಿಸಾ, ಕ್ರಿಸ್ತನ ಕೊನೆಯ ಊಟ, ಕ್ರಿಸ್ತಮಾತೆ ಮತ್ತು ಮಗ ಮೊದಲಾದ ನಾಲ್ಕೈದು ಚಿತ್ರಗಳೇ ಅವನ ಹೆಸರನ್ನು ಅಮರವಾಗಿಸಲು ಸಾಲಬಹುದಿತ್ತು.

ಆದರೆ ಅವನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹಿಡಿದಿರಿಸಿದ ವಿದ್ಯೆಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಶರೀರಶಾಸ್ತ್ರ, ಗಣಿತಶಾಸ್ತ್ರ, ಜ್ಯಾಮಿತಿ, ಶಿಲ್ಪಶಾಸ್ತ್ರ, ಪವನಶಾಸ್ತ್ರ, ಆಕಾಶಯಾನ, ಸಸ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ, ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರ, ಖಗೋಲಶಾಸ್ತ್ರ, ತತ್ವಜ್ಞಾನ, ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಏನೇನೋ. ಪ್ರತಿಯೊಂದರಲ್ಲಿಯೂ ಅವನು ತನ್ನ ಸಮಕಾಲೀನ ಆಯಾ ಶಾಸ್ತ್ರವಿದರಿಗಿಂತ ಏನೂ ಕಡಮೆಯೆನಿಸದ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದ. ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ ಅವನು ಬಹ್ವಂಶ ತನಗೆ ತಾನೇ ಗುರುವಾಗಿದ್ದುದು.

ಅವೈಧ ಸಂತಾನ

ಈ ಮಹಾ ಮಾನವ ಇಟಲಿಯ ಆಗಿನ ಅತಿ ಪ್ರಬಲ ನಗರ ಫ್ಲಾರೆನ್ಸ್‌ನಿಂದ ೬೦ ಮೈಲಿ ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ವಿಂಚಿ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹಾದರದ ಮಗುವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ. ಅವನ ತಾಯಿ ಕೆತರಿನಾ ರೈತ ಹುಡುಗಿ; ತಂದೆ ಆ ಊರಿನ ಅನುಕೂಲವಂತ ವಕೀಲ - ಪಿಯಾರೋ ದ ಅಂತೋನಿಯೋ. ಈ ಮಗುವಾದ ಮೇಲೆ ತಾಯಿ ತನ್ನ ವರ್ಗದವನೇ ಆದ ಇನ್ನೊಬ್ಬನನ್ನು ಮದುವೆಯಾದಳು. ಸ್ವಂತ ಹೆಂಡತಿಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಲಿಯನಾರ್ಡೊವನ್ನು ಪಿಯಾರೋ ಮನೆಗೆ ಕರೆತಂದು ಸಾಕತೊಡಗಿದ. ಮಗು ಬಲು ಮುದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಬೇರೆ

ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ದಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ಆದರೆ ಮಾತೃಪ್ರೇಮದಲ್ಲಿ ವಂಚಿತವಾಗಿ ಬೆಳೆದದ್ದರಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನ ಒಂದು ಭಾಗ ಮುಕ್ಕಾಗಿ, ಲಿಯನಾರ್ಡೊ ಬೆಳೆದಾಗ ಸ್ತ್ರೀ-ಜುಗುಪ್ಸುವಾದನೆಂದು ಮನಶ್ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ೨೪ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅವನು ತನ್ನ ಕಲಾಶಾಲೆಯ ಸಹಪಾಠಿಗಳೊಡನೆ ಸಲಿಂಗರತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿದ್ದನೆಂದು ಬಂಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಮುಂದೆ ಪ್ರಮಾಣ ಸಾಲದೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಪಡೆದರೂ ಅವನಿಗೆ ಆ ಚಟವಿದ್ದುದು ನಿಜವೆಂದು ಅನೇಕ ಕುರುಹುಗಳಿಂದ ಈಗ ತೀರ್ಮಾನವಾಗಿದೆ. ಜೀವಮಾನವೆಲ್ಲ ಅವನು ತನ್ನ ಸುತ್ತ ಸುಂದರ ತರುಣರ ನೆರವಿಯನ್ನು ಕಲೆಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಿದ್ದ. ಹುಡುಗ ಎಷ್ಟು ಸುಂದರನೋ ಅಷ್ಟೇ ಕಿಡಿಗೇಡಿಯೂ ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಯೂ ಆಗಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ತಂದೆ ಹಿಗ್ಗಿದ. ಆತ ಬಹು ವೇಳೆ ಕನಸಿನ ಲೋಕದಲ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದ. ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಫ್ಲಾರೆನ್ಸ್ ಬಳಿಯ ಹೊಲಗದ್ದೆಗಳನ್ನೂ ಹೂಗಿಡಗಳನ್ನೂ ಅಡವಿ ಗುಹೆಗಳನ್ನೂ ಅಲೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಅದರ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದರಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ಎಲ್ಲದರ ಚಿತ್ರವನ್ನೂ ಬರೆದಿಡುತ್ತಿದ್ದ. ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಗುರುತೇ ಇಲ್ಲದ, ಮಾತೃಪ್ರೇಮದ ಹಸಿವೆಯಿಂದ ಬಾಲ್ಯವೆಲ್ಲ ಬಳಲಿದ ಲಿಯನಾರ್ಡೊ ಮುಂದೆ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲೊಂದೆನಿಸಿದ ಕ್ರಿಸ್ತಮಾತೆ ಮತ್ತು ಬಾಲಕ್ರಿಸ್ತನ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಬರೆಯಲಿದ್ದ. ಆದ್ದರ ಮಗನಾಗಿ ಅವನು ಊರ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋದ. ಅಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಗಣಿತ, ಚಿತ್ರಲೇಖನ ಮತ್ತು ಸಂಗೀತದ ನಾದ ಹತ್ತಿತು. ಲ್ಯೂಟ್ ಮೇಲೆ ಅವನು ಹಾಡು ನುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅವನ ತಂದೆ ಮರುಳಾಗಿ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದನಂತೆ. ಆದರೆ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಬೇರೆ ಹುಚ್ಚುಗಳೂ ಇದ್ದವು. ಅವನು ಒಂಭತ್ತೋ ಹತ್ತೋ ವರ್ಷದವನಾಗಿದ್ದಾಗೊಂದು ದಿನ ಅವನ ತಂದೆ ಅವನ ಕೋಣೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಹೊಲಸು ನಾರುತ್ತಿದ್ದ ಓತಿಯೊಂದನ್ನು ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಸೀಳಿ ಅದರ ಅಂತರಂಗಗಳ ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾಗಿದ್ದ ಮಗನನ್ನು ಕಂಡನಂತೆ. ಆಮೇಲೆ ಅವನು ಸಿಗಿದು ಚಿತ್ರಿಸಿದ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಷ್ಟೋ - ಸುಮಾರು ಮೂರು ಡಜನ್ ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಹೆಣಗಳನ್ನು ಸಿಗಿದು ವಿಂಗಡಿಸಿದುದಾಗಿ ಅವನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಸಮಕಾಲದ ಯಾವನೇ ಉತ್ತಮ ವೈದ್ಯಕೀಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಅಥವಾ ಡಾಕ್ಟರನಷ್ಟೇ ಅನಾಟಮಿ ಪಾಂಡಿತ್ಯದ ವಿಂಚಿಗೆ ಇದ್ದಿತು. ಅವನ ಅನಾಟಮಿ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಫ್ರಾನ್ಸಿನ ವೈದ್ಯರೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಹೀಗೆ ಮಾನವ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಣಿ ಶರೀರದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸ್ನಾಯುವಿನ ಚಲನೆ ಅವನಿಗೆ ಕರತಲಾಮಲಕವಾಗಿ ಅವನು ಬರೆದ ಚಿತ್ರಗಳ ಮುಖ-ಅಂಗಭಂಗಿಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಅನನ್ಯ ವೈಖರಿಯನ್ನು ದೊರಕಿಸಿ ಕೊಡುವಂತಾಯಿತು.

ಚಿತ್ರಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಗನಿದ್ದ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಪಿಯರೋ ಫ್ಲಾರೆನ್ಸಿನ ಹೆಸರಾಂತ ಕಲಾಪಂಡಿತನಾದ ವೆರೋಕಿಯೋವಿನ ಕಲಾಶಾಲೆಗೆ ಅವನನ್ನು ಸೇರಿಸಿದ. ಚಿತ್ರ, ಶಿಲ್ಪ

ಎರಡೂ ಕಲೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಈತ ಅತಿ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಚಿತ್ರಕಲೆಯನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡ. ಚಿತ್ರಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯನ ಕೌಶಲದ ಮುಂದೆ ತನ್ನದು ನಿಲ್ಲದೆಂದು ಮನಗಂಡು ಗುರು ವರೋಚಿಯೋ ಕುಂಚಸನ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದನೆಂದು ವದಂತಿ ಇದೆ.

ಅಂತೂ ೨೬ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ಕಲಾಮಂದಿರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿತ್ತು. ಫ್ಲಾರೆನ್ಸಿನ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಲಿ ದ ವಿಂಚಿಗೆ ವೇಕಿಯೋ ಅರಮನೆಗೆ ಸೇರಿದ ಚಾಪೆಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರ ಬರೆಯಲು ಕೇಳಿಕೊಂಡಿತು. ಅದನ್ನು ದ ವಿಂಚಿ ಪೂರೈಸಿಕೊಡಲಿಲ್ಲ. (ವಹಿಸಿಕೊಂಡ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸದೆ ಬಿಡುವುದು ಆತನ ಆಜೀವ ದುರಭ್ಯಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿತ್ತು.) ಆನಂತರ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಲಿ ಅವನಿಗೆ ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಇಬ್ಬರು ದ್ರೋಹಿಗಳ ಮರಣವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವ ಕೆಲಸ ಕೊಟ್ಟಿತು. ಒಮ್ಮೆ ಈ ಘೋರ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ನಿಂತು ನೋಡಿ, ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಆತ ಪೂರೈಸಿಕೊಟ್ಟ. ಇಲ್ಲಿ ಲಿಯನಾರ್ದೋವಿನ ಇನ್ನೊಂದು ಚಾರಿತ್ರ್ಯ ವೈಚಿತ್ರ್ಯ ನಮಗೆದುರಾಗುತ್ತದೆ. ಬೌದ್ಧಿಕವಾಗಿ ಯುದ್ಧವನ್ನು, ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆತನಿಗೆ, ಮನುಷ್ಯನ ಮರಣ ಯಾತನಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವನ ಮೈಮೋರೆಗಳ ವಿಕಾರ ಚಲನವಲನಗಳನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವ, ಚಿತ್ರಿಸುವ ಚಪಲವನ್ನು ತಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಜ್ಞಾನಸಂಗ್ರಹ ಅವನಿಗೆ ಮಿಕ್ಕಲ್ಲದ್ದಕ್ಕಿಂತ ಅಗತ್ಯದ ಪ್ರಚೋದನೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಸ್ವತಂತ್ರ

ಯಾವುದನ್ನೂ ಪೂರ್ವಜರು ಬರೆದಿಟ್ಟರ ಮೇಲಿಂದಲೇ ಅಂಗೀಕರಿಸದೆ ತಾನೇ ಬರೆದು ನೋಡುವ ಹವ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಅವನು ಗುಡ್ಡಕಾಡುಗಳನ್ನು ಅಲೆದದ್ದಷ್ಟೋ, ಕುದುರೆಯೇರಿ ನಿಸರ್ಗ ಪರಿಸರವನ್ನೆಲ್ಲ ಸುತ್ತಾಹಾಕಿ ಪ್ರತಿ ಸಸ್ಯದ, ಪ್ರತಿ ಪ್ರಾಣಿಯ, ಪ್ರತಿ ಪಕ್ಷಿಯ ಚಲನ, ಅಂಗಾಂಗಗಳ ರಚನೆ, ವಲನಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸಕೃದ್ಧರ್ಶನದಿಂದಲೇ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು ತನ್ನ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಸಚಿತ್ರವಾಗಿ ಗುರುತು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನು ಮನುಷ್ಯರಿಗಿಂತ ನಿಸರ್ಗವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ತನ್ನ ಅತ್ಯಂತ ಮಾನವ ಕೇಂದ್ರಿತ ಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ಕೂಡ ಸಸ್ಯಶ್ಯಾಮಲ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಕೊಡುವುದರ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ಸಮಕಾಲೀನ ಶೈಲಿಯನ್ನು ದಾಟಿ ಬಹಳ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿದ್ದ. ಆದರೂ ಒಂದು ಮಾನವ ಮುಖ ಅವನನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿದರೆ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿ ಓಣಿ ಓಣಿ ಅಲೆದು ಆ ಮುಖವನ್ನು ಕೆಲವೇ ರೇಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವನು ತನ್ನ ಕಾಲದ ಎಲ್ಲ ಕಲಾಕಾರರನ್ನು ಮೀರಿಸಿದ್ದ.

೧೪೮೨ರ ವರೆಗೆ ಅವನು ಫ್ಲಾರೆನ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ “ಮಾಜಿಯ ಭಕ್ತಿ” (ಅಡೋರೇಷನ್ ಆಫ್ ದ ಮಾಜಿ) ಎಂಬುದು ಲಿಯನಾರ್ದೋವಿನ ಮತ್ತು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ - ಅತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕಲಾಕೃತಿಗಳಲ್ಲೊಂದೆಂದು ಎಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಸಾನ್ ದಾನಾತೋ ಮರಕ್ಕಾಗಿ ಬರೆದ ಈ ಚಿತ್ರವನ್ನು ವಿಂಚಿ ಮುಗಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ. ತುಂಬಾ ಜೀರ್ಣಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ಇಂದು ಫ್ಲಾರೆನ್ಸಿನ ಉಫಿಜಿಯಲ್ಲಿ ಜೋತಾಡುತ್ತಿದೆ. ಆದರೂ ಕ್ರಿಸ್ತ ಶಿಶುವಿನ ಅಪಾರವಾದ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನೋಡುವ ಮಾಜಿಯ ಚಿಂತನಮಗ್ನತೆ ಮತ್ತು ಸುತ್ತ ನೆರೆದ ಸುಮಾರು ಐವತ್ತು ಇತರ ಭಕ್ತರ ಮುಖಗಳ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಆ ರೂಪಗಳ ಚಲತ್ವಕ್ಕೆ ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಕಲಾಭಿಜ್ಞರು ಬೆರಗಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಆದರೆ ಫ್ಲಾರೆನ್ಸಿನ ಪಾದ್ರಿಗಳ ಕಲಾ ವಿಷಯಕ ಕಲ್ಪನೆಗಳಿಗೆ ವಿಧೇಯನಾಗಿ ಇರುವುದು ವಿಂಚಿಯ ಸ್ವತಂತ್ರ ಮತಿಗೆ ಒಗ್ಗಲಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ದೇವತ್ವದ ಸೂಚನೆಗೆ ಮುಖದ ಸುತ್ತ ಪ್ರಭಾವಲಯವನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಲಿಯನಾರ್ದೋ ಕೈಬಿಟ್ಟಿದ್ದ. ದೈವತ್ವ ಮುಖದಿಂದ ಹೊಮ್ಮಬೇಕೆ ಹೊರತು ಪ್ರಭಾವಲಯದಿಂದಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಆತನ ಹಟ. ಪಾದ್ರಿಗಳ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟುಗಳಿಗೆ ರೋಸಿ ಆತ “ಮಾಜಿಯ ಭಕ್ತಿ”ಯನ್ನು ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಉತ್ತರ ಇಟಲಿಯ ಮಿಲಾನ್ ನಗರಕ್ಕೆ ಸಾಗಿದ.

ಮಿಲಾನಿನಲ್ಲಿ

ಮಿಲಾನಿನ ರೀಜಂಟನಾದ ಲೊದೊವಿಚೋಗೆ ೩೦ ವಯಸ್ಸಿನ ಈ ತರುಣ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡ ಧಾರ್ಮ್ಯಪೂರ್ಣ ಅರ್ಜಿ ಜಗತ್ತ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ:

“ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಯವರಿಗೆ ನಾನು ಬಲ್ಲ ಕೆಲ ರಹಸ್ಯಗಳನ್ನು ನಿವೇದಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ. ನಾನೊಂದು ಜಂಗಮ ಸೇತುವೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅದನ್ನು ಹಾಕಿ ನದಿಯಾಚೆಗೆ ಪಲಾಯನ ಮಾಡುವ ಶತ್ರುವನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಬಹುದು. ಕೋಟೆಗೆ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಬೇಕಾದಾಗ ಕೋಟೆಯ ಸುತ್ತಲ ಕಂದಕದ ನೀರನ್ನು ಖಾಲಿ ಮಾಡುವ ಪಂಪೊಂದನ್ನು ನಾನು ರೂಪಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಕೋಟೆ ಕೈವಶವಾದ ಮೇಲೆ ಶತ್ರುಗಳ ಏಣಿಗಳನ್ನು ಒಗೆದುಬಿಡಲು ನಾನೊಂದು ಸೊನ್ನೆಯನ್ನೂ ಕಂಡುಹಿಡಿದಿದ್ದೇನೆ. ಭಾರಿ ತೋಪುಗಳೂ ಸ್ಫೋಟಕ ಗುಂಡುಗಳೂ ಸಶಸ್ತ್ರ ವಾಹನಗಳೂ ಸುರಂಗಗಳೂ ಸುಂದರವೂ ಉಪಯುಕ್ತವೂ ಆದ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳೂ ಕವಚಯುಕ್ತ ಹಡಗುಗಳೂ ನನ್ನಲ್ಲಿವೆ.

ಶಾಂತಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ನಾನು ಪೂರ್ಣ ತೃಪ್ತಿ ಕೊಡಬಲ್ಲೆ, ನಾನು ಸರಕಾರಿ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಬಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ನೀರನ್ನು ಒಂದೆಡೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದೆಡೆಗೆ ಹರಿಸುವ ಉಪಾಯಗಳನ್ನೂ ಬಲ್ಲೆ.

ಅಲ್ಲದೆ ನಾನು ಅಮೃತ ಶಿಲೆಯಲ್ಲೂ ಕಂಚಿನಲ್ಲೂ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲೂ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಕಟಿಯ ಬಲ್ಲೆ; ಯಾರೇ ಇರಲಿ, ಅವನಷ್ಟೇ ಚೆನ್ನಾಗಿ ವರ್ಣಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆಯಬಲ್ಲೆ”

ಸ್ಪೋರ್ಸಾ ಇದನ್ನೋದಿ, “ಈ ಹುಡುಗ ಹುಚ್ಚನಾದರೂ ಇರಬೇಕು, ಅದ್ಭುತ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾದರೂ ಇರಬೇಕು. ಅವನನ್ನು ನನ್ನ ಕಡೆ ಕಳಿಸಿರಿ” ಎಂದ.

ಈ ತರುಣ ಹುಚ್ಚನಲ್ಲ, ಅದ್ಭುತ ಎಂದು ಸ್ಪೋರ್ಸಾಗೆ ಬೇಗನೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಅವನು ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಬರೆದದ್ದನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲ ಅದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನದನ್ನು ಮಾಡಬಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದ ಸೇತುವೆ ಕಟ್ಟುವುದರಿಂದಾರಂಭಿಸಿ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದವರೆಗಿನ ಸರ್ವ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ತಾನು ಪಾರಂಗತನೆಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಈ ಅರ್ಜಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ತರದ ತೋಪು, ಯುದ್ಧನೌಕೆ, ಭೂಗತ ಮಾರ್ಗಗಳು, ಕವಚಯುಕ್ತ ಯುದ್ಧವಾಹನಗಳು (ಇಂದಿನ ಟ್ಯಾಂಕುಗಳಂಥವುಗಳು) ಎಲ್ಲ ತರಹದ ಯುದ್ಧಾಸ್ತ್ರಗಳು, ಆಕ್ರಮಣ ಮತ್ತು ಆತ್ಮರಕ್ಷಣೆಯ ಯಂತ್ರಗಳು - ಇವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬಲ್ಲೆನೆಂದು ಅವನು ಪರಮ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಹೇಳಿ, ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಅಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಯಾರಾದರೂ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಪರೀಕ್ಷೆಗೊಳಪಡಲು ತಾನು ಸಿದ್ಧನೆಂದು ಆಹ್ವಾನವನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಇಲ್ಲಿ ಮಹಾಪುರುಷನ ವಿಶ್ವತೋಮುಖ ಪ್ರತಿಭೆಯ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಲಿಖಿತ ದಾಖಲೆ ನಮಗೆ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಅವನ ಪಂಥ ಬರಿ ಬಾಯಿಬಡಾಯಿಯಲ್ಲವೆಂಬುದು ಅವನು ಬಿಟ್ಟುಹೋದ ಟಿಪ್ಪಣಿ, ಪುಸ್ತಕರಾಶಿಯಿಂದ ವೇದ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವನು ಕಲೆ, ಯುದ್ಧದ ಉಪಕರಣಗಳು, ಶಾಂತಿಯ ಆವಶ್ಯಕತೆಗಳು, ನಗರ ನಿರ್ಮಾಣ, ಆಕಾಶಯಾನ ಮೊದಲಾದ ಅಸಂಖ್ಯ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಟ್ಟಿದ್ದನೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

ಕೊನೆಗೆ ಮಿಲಾನಿನ ರೀಜಂಟ್ ಅವನನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಂಡದ್ದು ಅವನ ಮಿಲಿಟರಿ ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕೌಶಲ್ಯಕ್ಕಲ್ಲ. ದ ವಿಂಚಿ ಅವನನ್ನು ಕಾಣಹೋದಾಗ ತಾನೇ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಒಂದು ಸುಂದರ ಕುದುರೆಮುಖದಾಕಾರದ ಲಯರ್ (ಒಂದು ತರಹದ ತಂತಿ ವಾದ್ಯ) ಒಯ್ದಿದ್ದ ಈ ಬೆಳ್ಳಿಯ ವಾದ್ಯವನ್ನು ಅವನು ನುಡಿಸಿದ ಜಾಣ್ಮೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ಅವನ ಸಂಭಾಷಣ ಚಾತುರ್ಯದಿಂದ ಮುಗ್ಧನಾಗಿ ಲೋದೊವಿಚೋ ಸ್ಪೋರ್ಸಾ ಅವನನ್ನು ದರ್ಬಾರಿನ ಉತ್ಸವಗಳ ನಿರ್ದೇಶಕನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿಕೊಂಡ. ಆ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಅವನು ರೀಜಂಟನ ಪ್ರೇಯಸಿಯರ, ರಾಜಕುಮಾರಿಯರ ಸಲುವಾಗಿ ನೂತನತಮ ಕಲ್ಪನೆಯ ವೇಷಭೂಷಣಗಳನ್ನೂ, ನಗರದ

ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತರು / ೧೩

ಉತ್ಸವಗಳಿಗಾಗಿ ಬಿರುದು ಬಾವಲಿ ವೇಷ ಸೋಗು ಮೊದಲಾದುವನ್ನೂ ಸಭಾಭವನಗಳ ಸೆಟಿಂಗ್‌ಗಳನ್ನೂ ಕುದುರೆಲಾಯಗಳ ಸಿಂಗಾರವನ್ನೂ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಡಬೇಕಾಯಿತು. ಅವನ ಸರ್ವಂಕಷ ಪ್ರತಿಭೆ ಆ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಇನ್ನಿಲ್ಲವೆಂಬಂತೆ ಸಾಧಿಸಿ ತೋರಿಸಿತು. ನಡುನಡುವೆ ಲೊಂಬಾರ್ದಿನ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಕಾಲುವೆಗಳ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಆತನ ನೆರವನ್ನು ಪಡೆದಿರಬಹುದು.

ಲಿಯನಾರ್ದೋ ಮಿಲಾನಿನಲ್ಲಿ ೧೭ ವರ್ಷಕಾಲ ಇದ್ದ “ಶಿಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕ್ರಿಸ್ತಮಾತೆ” ಎಂಬ ಅವನ ಒಂದು ಅತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವರ್ಣಚಿತ್ರ ಇದೇ ಕಾಲದ್ದು (೧೪೮೩). ಮಿಲಾನಿನ ಸಂತ ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕೋ ಇಗರ್ಜಿಗಾಗಿ ಬರೆದ ಈ ಚಿತ್ರದ ಮೂಲ ಪ್ರತಿ ಇಂದು ಪ್ಯಾರಿಸಿನ ಲೋವ್ಯವಿನಲ್ಲಿದೆ. ಅಪೂರ್ವ ಸೌಂದರ್ಯದ ಎರಡು ಕೂಸುಗಳು, ಮಾತೃತ್ವವನ್ನು ಸೂಸುವ ಮಾತೆ, ಬಂಡೆಗಲ್ಲಿನ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿತವಾದ ಈ ಚಿತ್ರದ ಬಣ್ಣಗಳನ್ನು ಕಲಾಕಾರ ಬೇಕೆಂದೇ ಕಂದಗಿಟ್ಟಿರಬೇಕೆಂದು ಭಾವಿಸುವವರಿದ್ದಾರೆ.

ಅದನ್ನು ಮೀರಿಸುವ “ಕ್ರಿಸ್ತನ ಕೊನೆಯ ಊಟ” ಚಿತ್ರವು ವಿಂಚಿಯ ಮಿಲಾನ್ ವಾಸ್ತವ್ಯದ ಕೊನೆಯ ವರ್ಷಗಳದು. ಮಿಲಾನಿನ ಸಾಂತಾ ಮಾರಿಯಾ ಇಗರ್ಜಿಗಾಗಿ ಬರೆದ ಈ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿನ ಕ್ರಿಸ್ತ ಮತ್ತು ಅವನ ೧೨ ಶಿಷ್ಯರ ಮುಖಭಂಗಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ದ ವಿಂಚಿ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ. ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಾತ ತನ್ನನ್ನು ಆ ರಾತ್ರಿ ಶತೃಗಳಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಲಿದ್ದಾನೆಂದು ಆ ಶಿಷ್ಯರ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲೇ ಕ್ರಿಸ್ತಪ್ರಭು ಒಡನುಡಿದಿದ್ದಾನೆ. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬನ ಮುಖದಲ್ಲಿಯೂ ಉದ್ವೇಗವನ್ನು ಹಿಂದಾಗಲಿ ಮುಂದಾಗಲಿ ಯಾರೂ ಚಿತ್ರಿಸಿರದ ಭಾವೋನ್ಮೇಷದೊಡನೆ ಕಲಾಕಾರ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಕ್ರಿಸ್ತನ ಮುಖಕ್ಕೆ ಬರುವಷ್ಟರೊಳಗೆ ವಿಂಚಿಯ ಮುಖಭಂಗಿ ಚಿತ್ರಣ ಪ್ರತಿಭೆಯೆಲ್ಲ ವೆಚ್ಚವಾಗಿ ಆತ ಪ್ರಭುವಿನ ಮುಖವನ್ನು ಹಾಗೆ ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟನಂತೆ. ಈ ಚಿತ್ರದ ನಿರ್ಮಾಣ ಆತನಿಗೊಂದು ತಪಸ್ಸೇ ಆಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಬರೆಯಲೊಪ್ಪಿಕೊಂಡ ಆತ ಅದನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕಾದ ಗೋಡೆಯ ಮುಂದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಗಂಟೆಗಟ್ಟಳೆ ಚಿಂತನಪರನಾಗಿ ಕುಳಿತು ಹಾಗೇ ಎದ್ದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಇಗರ್ಜಿಯ ಪಾದ್ರಿಗಳಿಗೆ ಸಹನೆ ಕೆಡುತ್ತಿತ್ತೆಂದೂ “ಪ್ರತಿಭಾವಂತರೂ ಏನನ್ನೂ ಮಾಡದಿರುವಾಗಲೇ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ” ಎಂದು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿ ಹೇಳುವುದು ಲೋದೋವಿಚೋಗೆ ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿತ್ತೆಂದೂ ದಾಖಲೆಗಳಿವೆ.

ದೈತ್ಯಕೃತಿ

ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ “ದೈತ್ಯ” ಕೃತಿಯೆಂದು (ಗ್ರಾತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿಯೂ)

ಕರೆಯಬಹುದಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಕೃತಿ ಈ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಸತ್ತಿತ್ತು. ಮೂರ್ತಿಶಿಲ್ಪವನ್ನು ಕಲಿತಿದ್ದರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸಿರದಿದ್ದ ಅವನು ಒಂದು ಭಾರಿ ಕಂಚಿನ ಮೂರ್ತಿ ನಿರ್ಮಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ. ಲೋದೋವಿಚೋವಿನ ತಂದೆ ಫ್ರಾನ್ಸೆಸ್ಕೋ ಸ್ಪೋರ್ಜಾನ ಅಶ್ವಾರೋಹಿಮೂರ್ತಿ ಅದು. ಕುದುರೆಯೂ ಸವಾರನೂ ಸೇರಿ ೨೬ ಅಡಿ ಎತ್ತರವಾಗಬೇಕೆಂದು ಈ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಆತ ಹತ್ತು ವರ್ಷ (೧೪೮೩-೯೩) ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ. ಮಿಲಾನಿನ ಅರಮನೆ ಲಾಯಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ನೂರಾರು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಸಕಲ ಭಂಗಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ ರೇಖಾಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ. ಕೊನೆಗೆ ಅದರ ಮಣ್ಣಿನ ಮಾದರಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಮಿಲಾನಿನ ಚೌಕದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟಾಗ ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಇಡೀ ಮಿಲಾನ್ ಮುಗ್ಧವಾಯಿತು. ಕವಿಗಳು ಅದರ ಮೇಲೆ ಸಾನೆಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಬರೆದರು. ಕಂಚಿನಲ್ಲಿ ಅದರ ಎರಕ ಹೊಯ್ಯುವ ಅಸಾಧ್ಯಪ್ರಾಯದ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಶಿಲ್ಪಿ ತನ್ನ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಚಾತುರ್ಯವೆಲ್ಲ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಯೋಜನೆ ಮಾಡಿದ್ದ ಇಷ್ಟರೊಡನೆ ಫ್ರಾನ್ಸಿನೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಸಂಘಟಿಸಿತು. ಮೂರ್ತಿಗಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದ ೫೦ ಟನ್ ಕಂಚು ಫಿರಂಗಿಗಳನ್ನು ಎರಕ ಹೊಯ್ಯಲು ಹೋಯಿತು. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಲೋದೋವಿಚೋಗೆ ಸೋಲಾಯಿತು. ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿ ಫ್ರೆಂಚ್ ಸೈನಿಕರು ಈ ಲೋಕವಿಸ್ಮಯ ಪ್ರತಿಮೆಯ ಮೃಣ್ಮಯ ಪ್ರತಿಕೃತಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಕವಾಯತುಗಳಲ್ಲಿ ಗುರಿಹೊಡೆಯುವ ಗುರುತಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಧ್ವಂಸ ಮಾಡಿದರು.

ಐವತ್ತರ ನೆರೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕಲಾಬ್ರಹ್ಮ ತನ್ನ ಹದಿನೇಳು ವರ್ಷದ ಉದಾರಾಶ್ರಯದಾತನಿಗಾದ ಗತಿಯನ್ನು ಅಷ್ಟೇನೂ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳದೆ ಹೊಸ ಆಶ್ರಯದಾತರನ್ನು ಅರಸುತ್ತ ಮಾಂತುವಾಕ್ಯೂ (೧೪೯೯) ಅಲ್ಲಿಂದ ವೆನಿಸಿಗೂ (೧೫೦೦) ಸಾಗಿದ. ಮಾಂತುವಾದ ಅಲ್ಪಾವಧಿ ವಸತಿಯಲ್ಲಿ ಅವನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಸೆಬೆಲಾ ದ ಎಸ್ಟೆಯ ಪೋರ್ಟ್ರೇಟಗಾಗಿ ಅವನು ಬರೆದ ಅತಿ ಸೌಂದರ್ಯದ ರೇಖಾವಿನ್ಯಾಸ ಲೋವ್ಯವಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಇದೆ. ವೆನಿಸಿನಿಂದ ಆತ ಕ್ವಿಪ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ಮೂಲ ಸ್ಥಾನವಾದ ಫ್ಲಾರೆನ್ಸಿನ ದಾರಿ ಹಿಡಿದ. ೧೫೦೦-೦೧ ಮತ್ತು ೧೫೦೩-೦೬ರ ಎರಡು ಅವಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಫ್ಲಾರೆನ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗಿನ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವನ ಪರಮ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆನಿಸಿದ ಮೂರು ಕೃತಿಗಳು ಸೇರುತ್ತವೆ. ಬಣ್ಣಗಳನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಿಸದೆ ಕೇವಲ ಚಾಕ್ ಮತ್ತು ಟೆಂಪೋರದಿಂದ ಬರೆದ “ಕ್ರಿಸ್ತಮಾತೆ ಮತ್ತು ಮಗು ಸಂತ ಅನ್‌ಲೊಡನೆ” ಎಂಬ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಉದ್ಘಾಟಿಸಿದ ಕ್ಷಣದಿಂದ ಅದನ್ನು ನೋಡಲು ಬಂದ ಜನಸಂದಣಿಯಿಂದ ಇಲ್ಲೇನು ಉತ್ಸವ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆಯೋ ಅನಿಸುವಂತಿತ್ತೆಂದು ಚರಿತ್ರಕಾರ ಸವಾರಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಬಣ್ಣವಿಲ್ಲದೆಯೇ ಮೂರು ಆಯಾಮಗಳ ಭ್ರಾಂತಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ಈ ವಿಸ್ಮಯಾವಹ ಚಿತ್ರ ಇಂದು ಬ್ರಿಟನ್ನಿನ ಬರ್ಲಿಂಗ್‌ಟನ್ ಭವನದಲ್ಲಿದೆ. ಅದರದೇ ಆಧಾರದಿಂದ ಆತ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಪೂರ್ಣ ವರ್ಣಚಿತ್ರ ಲೋವ್ಯವಿನಲ್ಲಿದೆ. ಅದು ದ ವಿಂಚಿಯ ಪರಮ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲೊಂದಾಗಿದೆ.

ಶಾಂತಿಯಿಂದ ಸಮರಕ್ಕೆ

ಈ ಶುದ್ಧ ಉಪಶಾಂತಿಯ ಕಲೆಯಿಂದ ದ ವಿಂಚಿ ಫೋರ ಯುದ್ಧ ಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸಲು ಸೀಜರ್ ಜೋರ್ಜಿಯನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಸೇರಿದನು. ಹತ್ತು ತಿಂಗಳ ಕಾಲ ಬೋರ್ಜಿಯನ ಮಿಲಿಟರಿ ಎಂಜಿನಿಯರನಾಗಿ ಆತ ಮಧ್ಯ ಇಟಲಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಿ ಅವನು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸವೆಂದರೆ ಸೈನ್ಯದ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಖಚಿತವಾದ ಭೂಪಟಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ. ಆದರೆ ಆತನ ಮಿದುಳಿನ ಇನ್ನೊಂದು ಭಯಪ್ರದ ಅಂಶದಿಂದ ಅವನು ಉತ್ಪಾದಿಸ ಬಯಸಿದ ಯುದ್ಧಾಸ್ತ್ರಗಳೂ ವಾಹನಗಳೂ ಆಕ್ರಮಣ ಮತ್ತು ಆತ್ಮರಕ್ಷಣೆಯ ಉಪಕರಣಗಳೂ ಎಂಥವಿದ್ದವೆಂಬುದು ಅವನ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಪುಸ್ತಕಗಳಿಂದ ವೇದ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಇಂದಿನ ಟ್ಯಾಂಕುಗಳ ಪೂರ್ವ ರೂಪ. ಪೂರ್ತಿ ಕವಚ ರಕ್ಷಿತವಾಗತಕ್ಕ ಈ ವಾಹನವನ್ನು ಒಳಗಿನಿಂದಲೇ ಚಾಲನೆ ಮಾಡಿ ಎರಡೂ ಪಕ್ಕಗಳಲ್ಲಿ ತಿರುಗುವ ಕುಡುಗೋಲುಗಳಿಂದ ಶತ್ರು ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕೊಚ್ಚಿಹಾಕಬಹುದೆಂದು ಆತ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಯೋಜನೆಯಂತೆ, ಕಣಿವೆಯಲ್ಲಿ ಶತ್ರು ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಸಿಕ್ಕಿಸಿ, ನದಿಗಳ ನೀರನ್ನು ಒಮ್ಮೆಲೇ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಅದನ್ನು ಮುಳುಗಿಸಿಯೇ ಬಿಡಬಹುದು. ಸೀಜರ್ ಜೋರ್ಜಿಯಾ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನವನ್ನು ಅವ್ಯವಹಾರ್ಯವೆಂದು ಕೈಬಿಟ್ಟರೂ ತನ್ನ ಸೇನಾಪತಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಆತ ಹೊರಡಿಸಿದ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಒಕ್ಕಣೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ದ ವಿಂಚಿಯ ಯೋಗ್ಯತೆಯ ಮೇಲೆ ಅವನಿಗಿದ್ದ ಗೌರವದ ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ ಜೋರ್ಜಿಯನ ಅದೃಷ್ಟ ಕೆಟ್ಟಿತು. ಅವನ ಶತ್ರು ಫೋಪ್ ಪದವಿಗೇರಿದ. ಲಿಯನಾರ್ದೋ ಅವನ ಗೊಡವೆ ಬಿಟ್ಟು ಫ್ಲಾರೆನ್ಸಿಗೆ ಮರಳಿದ (೧೫೦೩). ಅಲ್ಲಿ ಅವನಿಗಿಂತಲೂ ತುಂಬಾ ತರುಣನೂ ಮಹಾ ಶಿಲ್ಪಿ - ಚಿತ್ರಕಾರನೂ ಆದ ಮೈಕೆಲೆಂಜಲೋ ಕಲಾಚಕ್ರವರ್ತಿ ಪದದಲ್ಲಿದ್ದ ಅವನೊಡನೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸಿ ಪಲಾಜೋ ಡೆಲ್ಲ ಸೈನೋರಾದ ಸಭಾಭವನದ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಅಂಗಿಯೂರಿ ಕದನ ಚಿತ್ರ ಬರೆಯುವ ಗುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ದ ವಿಂಚಿ ಪಡೆದ. ಅದರ ಹೊಳಹನ್ನು ಪೂರ್ತಿ ರೇಖಿಸಿದರೂ ಚಿತ್ರದ ಮಧ್ಯಭಾಗವನ್ನಷ್ಟೇ ಆತ ಮುಗಿಸಿದ್ದು ಆ ರೇಖಾವಿನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿಯೇ ಅವನು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿನ ಶೂರರ ಮುಖಗಳಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದ ಹಿಂಸ್ರಭಾವ, ಕುದುರೆಗಳ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಬಿಂಬಿಸಿದ ಉದ್ರೇಕ ಅದನ್ನು ಸಮರ ಚಿತ್ರಗಳ ರಾಜನಾಗಿ ಮಾಡಿದೆ.

ಮೊನಾ ಲಿಸಾ

ಅವನ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತನ್ನು ಮತ್ತಾವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಮೆಚ್ಚಿಸಿರುವ “ಮೊನಾ

ಲಿಸಾ” ೧೫೦೩ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾಗಿ ೧೫೦೬ರಲ್ಲಿ ಮುಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಗಾಂಧಾರ ಶಿಲ್ಪದ ಮಾನವ ಮುಖಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುವ ರಹಸ್ಯಪೂರ್ಣ ನಸುನಗೆಯನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತರುವ ಈ ವರ್ಣಚಿತ್ರವೊಂದರಿಂದಲೇ ಆತ ಅಮರನಾಗಬಹುದಿತ್ತು. ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕೊ ದೆಲಾಗಿಯೋ ಚೊಂದೊ ಎಂಬ ಆಧ್ಯನ ಪತ್ನಿಯ ಚಿತ್ರವಿದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವೇ ಕಾಲದ ಮುಂಚೆ ಮಗುವೊಂದನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಆ ತಾಯಿಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಬಿಂಬಿಸಿದ ವಿಷಾದಯುಕ್ತ ಸ್ಮೇರ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಕಾಮದಲ್ಲಿ ಆಳುವೆಂಬ ಗಂಡುಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿದೆ. ಹೆಣ್ಣಿನೊಡನೆ ಕಾಮಕೇಳಿಯೆಂದರೆ ಹೇಸುತ್ತಿದ್ದ ದ ವಿಂಚಿಯೊಬ್ಬನಿಗೆ ಈ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಇತರ ಸ್ತ್ರೀ ಚಿತ್ರಗಳ ಮುಖಭಾವದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಕಾಮಪ್ರಚೋದಕವಲ್ಲದ ರಹಸ್ಯಮಯತೆಯನ್ನು ತುಂಬುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿತ್ತೇನೋ.

೧೫೦೬-೧೫೦೭ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಆತ ಮತ್ತೆ ಮಿಲಾನಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಅಲ್ಲಿನ ಫ್ರೆಂಚ್ ರಾಜ್ಯಪಾಲ ಚಾರ್ಲ್ಸ್ ಡಿಅಂಬ್ರೋಸೊ ಅವನಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಅಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ರಚನಾ ಕಲ್ಪನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವನು ನಿರತನಾಗಿದ್ದನಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಚಂಡ ಆಶ್ವಾರೋಹಿ ವೀರನ ಮೂರ್ತಿ ನಿರ್ಮಾಣದ ಹೂಳಹು ಹಾಕಿದ್ದ ಅದೂ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ೧೫೧೩ರಲ್ಲಿ ಅವನು ರೋಮಿನಲ್ಲಿ ಗಿಲಿಂರೊನೋ ದಿ ಮೆಡಿಚಿಯ ಆಶ್ರಯ ಸೇರಿದ. ಅವನಿಗೆ ಮೆಡಿಚಿ ಒಂದು ಕಲಾಭವನದ ಅನುಕೂಲ ಒದಗಿಸಿದ್ದರೂ ಅಲ್ಲಿ ಆಗ ಮೈಕೆಲೆಂಜಲೋ, ರಾಫೆಲ್ ಮೊದಲಾದ ಹೆಸರಾಂತ ಕಲಾವಿದರು ನವನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗಿದ್ದರೂ ದ ವಿಂಚಿ ಚಿತ್ರಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ತರುಣ ಸಮಕಾಲೀನರನ್ನು ತಪ್ಪಿ ಕೂಡ ಆತ ಹೆಸರಿಸಿಲ್ಲ. ಅವನ ಬಹುಭಾಗ ಸಮಯ ಭೂಮಿತಿ, ಅನಾಟಮಿ, ಯಂತ್ರಶಾಸ್ತ್ರ ಮೊದಲಾದ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಉಪಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಮೀಸಲಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ೧೫೧೭ರಲ್ಲಿ ಅವನು ಫ್ರೆಂಚ್ ರಾಜ ಮೊದಲನೇ ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕನ ದರ್ಬಾರಿನ ಕಲಾವಿದ, ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಮತ್ತು ಎಂಜಿನಿಯರ್ ಎಂಬ ಪದದಲ್ಲಿ ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕನಿಗೆ ಈ ಇಟಾಲಿಯನ್ನನ ಮೇಲಿದ್ದ ಗೌರವಾದರಗಳಿಗೆ ಮಿತಿಯಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆಗಲೇ ವಾರ್ಧಕ ಅವನನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿತ್ತು. ಅದೇ ವರ್ಷ ಅರ್ಧಾಂಗವಾಯು ಪೀಡಿತವಾಗಿ ಚಿತ್ರಕರ್ಮವನ್ನು ಅವನು ಪೂರ್ತಿ ಕೈ ಬಿಡಬೇಕಾಯಿತು. ೧೫೧೯ ಮೇ ೨೦ರಂದು ಅವನು ಪ್ರಶಂಸಕರ ಸಂದಣಿಯ ನಡುವೆ ಮರಣ ಹೊಂದಿದ. ಅವನ ಪ್ರಿಯ ಶಿಷ್ಯ ದ ವಿಂಚಿಯ ತಮ್ಮಂದಿರಿಗೆ ಬರೆದ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ “ಇಂಥ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಿಸರ್ಗದ ಕೈಯಿಂದಾಗದು” ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದ.

ಹೌದು, ನಾಲ್ಕೂವರೆ ಶತಮಾನಗಳು ಕಳೆದಿದ್ದರೂ ದ ವಿಂಚಿಯ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಚಿತ್ರಕಾರನೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವನು ತನ್ನ ಕಾಲದ “ಪ್ರಭು”ಗಳಲ್ಲೊಬ್ಬ. ಅವನು

ಯಾರ ಅನುಕರಣೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ, ಅವನ ಸಂಯೋಜನಾ (ಕಂಪೋಸಿಷನ್) ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಅವನದೇ. ತನಗೆ ಲಭ್ಯವಾದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಕಲಾಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತುಂಬುವುದನ್ನು ಅವನೊಂದು ವಿಜ್ಞಾನ ಸಮಸ್ಯೆಯೆಂದೇ ಗಣಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಪರಮ ಔಚಿತ್ಯ ಲಭಿಸುವ ವರೆಗೆ ಬಿಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ - ಅದಕ್ಕೆ ತಿಂಗಳುಗಳು ಹಿಡಿಯಲಿ, ವರ್ಷಗಳೇ ಹಿಡಿಯಲಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆ ಪಡೆಯುವುದನ್ನಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಒಡೆಯರ ಬಯಕೆಯನ್ನಾಗಲಿ ಅವರೊಡನೆ ತನ್ನ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನಾಗಲಿ ನೈತಿಕ ಹೊಣೆಯಾಗಿ ಅವನು ಗ್ರಹಿಸುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ರೇಖಾವಿನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳಿ ಆಯಿತೋ, ಮುಂದೆ ಆ ಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ಬಣ್ಣ ಬಳಿದು ಮುಗಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಅವನ ಆಸಕ್ತಿ ಅರ್ಥಮರ್ಥ ಅಳಿದು ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಬಹುಚಿತ್ರಗಳು ಅರಕಳಿಯಾಗಿ ಉಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಇದೇ. ಅವನ ನಂತರ ಐವತ್ತು ವರ್ಷ ಕಾಲ ಅವನ ರೀತಿಯ ಅನುಕರಣೆ ಅವ್ಯಾಹತವಾಗಿ ನಡೆಯಿತು. ಆದರೆ ಅವನ ಅನುಯಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಅವನ ಎತ್ತರವನ್ನು ಮುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ತನ್ನ ಪ್ರಯೋಗಾತ್ಮಕ ಹುಮ್ಮಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅವನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದ ತನ್ನದೇ ಹೊಸ ತರದಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವನ ಜೀವಮಾನದಲ್ಲೇ ಅವನ ಚಿತ್ರಗಳು ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವುವು. ಇಂದು ಅವು ತುಂಬಾ ಖಿಲವಾಗಿವೆ.

ಬದುಕು

ತನ್ನ ಕಾಲದ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಬಳ ಪಡೆಯುವ ಕಲಾವಿದನಾದ ದ ವಿಂಚಿ ನಿತ್ಯಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಾಜೂಕಯ್ಯನೇ ಆಗಿದ್ದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ದೇವಸದೃಶನಾದ ಅವನು ಬೆಲೆಬಾಳುವ ರೇಶ್ಮೆ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟು ಆಡ್ಯರ ನಡುವೆ ಆಡ್ಯನಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿದ್ದ. ಇದರಲ್ಲಿ ಅವನು ತನ್ನ ತರುಣ ಪ್ರತಿವ್ಧಂದ್ವಿಯೂ ಹಾರ್ದಿಕ ವೈರಿಯೂ ಆದ ಮೈಕೆಲೆಂಜಲೋವಿನ ಅಸಡ್ಡಾಳತನಕ್ಕೆ ಬದ್ಧ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿದ್ದ. ರಾಜಮಹಾರಾಜರಿಂದ ಓಲೈಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಅವನಿಗೆ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಓಲೈಸುವುದೊಂದೇ ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಅತಿ ಸುಂದರ ರಮಣಿಯರ “ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿ ಅವರನ್ನು ಪಡೆದು ಅವರ ಅತಿ ಅಸಹ್ಯ ಅಂಗಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವ” ಜನರನ್ನು ಅವನು ತನ್ನ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ತುಚ್ಛೀಕರಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಅವನ ಜೀವನದಲ್ಲೇ ಅವನ ಬಗ್ಗೆ ದಂತಕಥೆಗಳು ಹರಡಿದ್ದವು. ಮನುಷ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಅತಿ ಕ್ರೂರ ಘೋರ ವಿಕಾರ ರೂಪಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ ದ ವಿಂಚಿಯ ಪ್ರಾಣಿದಯೆ ಎಷ್ಟಿತ್ತೆಂದರೆ ಪಂಜರದ ಹಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ಕೊಂದುಕೊಂಡು ಆತ ಅವನನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನಂತೆ. ಅವನ ಯಂತ್ರ ನಿರ್ಮಾಣ ಸಾಹಸದ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಕತೆಗಳಿದ್ದವು. ಹಕ್ಕಿಗಳ ಹಾರಾಟದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಲಕನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ ರೇಖಿಸಿಕೊಂಡ ಅವನು ಹಾರುವ ಯಂತ್ರವೊಂದರ

ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಗಳಿಗೆಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿದ್ದ ಅದನ್ನು “ಹಕ್ಕಿ”ಯೆಂದೇ ಆತನ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದೆ. ಈ ಹಕ್ಕಿಯನ್ನೇರಿ ಅವನು ಒಂದು ದಿನ ಸಿಸೋರಿ ಪರ್ವತದ ಮೇಲೆ ಹಾರಾಡಿದನೆಂದೇ ಜನ ಆಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅವನ ಯಂತ್ರ ಎಂದೂ ನೆಲ ಬಿಟ್ಟು ಏಳಲಿಲ್ಲ. ಮಾನವ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಆಕಾಶಕ್ಕೇರಬಲ್ಲ ರೆಕ್ಕೆಗಳು ಅಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಆತನ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಬುದ್ಧಿ ಗ್ರಹಿಸಲಾರದೆ ಹೋದದ್ದು ಆಶ್ಚರ್ಯ.

ಶತಮತಿ

ಈ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಪುಸ್ತಕಗಳು ತಾನೆ ಮುಂದಿನ ತಲೆಮಾರುಗಳನ್ನು ಅವನ ಚಿತ್ರಕೃತಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡಿಸಿದವುಗಳು. ಮಾನವನ ಅತಿ ಸುಂದರಕ್ಕಿಂತ ಅತಿ ಅಸಹ್ಯ ರೂಪಗಳ ವರೆಗಿನ ಬಗೆಬಗೆಯ ಭಾವಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಿಡುವ ನೂರಾರು ರೇಖಾ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನಲ್ಲದೆ ಅದರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅಧ್ಯಯನ, ತತ್ವ ಚಿಂತನೆ, ನೂತನ ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹತ್ತಾರು ಸಹಸ್ರ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದ್ದನವನು. ಅವನು ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯ ಮೆಲ್ವಿಯ ವಶದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿದ್ದ ಮೆಲ್ವಿಯ ಮರಣಾನಂತರ ಅದು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಡೆ ಹಂಚಿ ಹೋಗಿ ಬಹಳ ಭಾಗ ಕಳೆದುಹೋಯಿತು. ಉಳಿದದ್ದು ಎರಡು ಸಂಗ್ರಹಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟು, ಸುಮಾರು ಎರಡು ಸಾವಿರ ಪುಟಗಳಾಗಬಹುದಷ್ಟೇ. ಈ ಅಲ್ಪಾಂಶವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೇನೇ ಈ ಮನುಷ್ಯನ “ಶತಮತಿ”ಗೆ ಬೆರಳು ಕಚ್ಚಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸಮಕಾಲೀನ ಯಂತ್ರ ತಂತ್ರ ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನೆಲ್ಲ ಆತ ಅರಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಅದರ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಹೊಸ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಸವಾರನೇ ಹಿಡಿಕೆ ತಿರುಗಿಸಿ ನಡೆಸುವ ವಾಹನ ಬೇಕೆ? ಹಾರಾಡುವ ತಟ್ಟೆ ಬೇಕೆ? ಪಾರಾಚೂಟ್ ಬೇಕೆ? ನೀರ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುವ ಉಪಾಯ ಬೇಕೆ? ಹೊಸ ತರದ ಯುದ್ಧ ಯಂತ್ರಗಳು ಬೇಕೆ? ಹೈಡ್ರಾಲಿಕ್ ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಬೇಕೆ? ಆಕಾಶಕಾಯಗಳನ್ನು ದೊಡ್ಡದು ಮಾಡಿ ತೋರಿಸುವ ದೂರದರ್ಶಕ ಬೇಕೆ? ದ ವಿಂಚಿ ಯೋಚಿಸದ ವಿಷಯವೇ ಇರಲಿಲ್ಲವೇನೋ. ಅವನ ಕೆಲ ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನನುಸರಿಸಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ಇಂದು ಮಿಲಾನ್ ನಗರದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮ್ಯೂಜಿಯಂನಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಅವನ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಯೇ ಅನಂತರ ಫ್ರಾನ್ಸಿನೆ ಲಾಯರ್ ಅರಮನೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿರಬೇಕೆಂದು ಎಣಿಸುವವರಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯರ ಸಂಚಾರಕ್ಕೊಂದು ವಾಹನಾದಿ ಸಂಚಾರಕ್ಕೊಂದು ಹೀಗೆ ಎರಡು ಸ್ತರಗಳ ರಸ್ತೆಗಳುಳ್ಳ ಯೋಜಿತ ನಗರವನ್ನು ಅವನ ಬುದ್ಧಿ ಕಲ್ಪಿಸಿತ್ತು. ಇಂದಿನ ನಮ್ಮ ಚಂಡೀಗಡ ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಂಥ ವಿಧಾನವನ್ನನುಸರಿಸಿದೆ. ಎರಡೂ ಬದಿಯ ಭವನಗಳು ಎಷ್ಟೆತ್ತರ ಇವೆಯೋ ಅಷ್ಟೇ ಅಗಲದ ರಸ್ತೆಗಳಿದ್ದರೆ ನಗರ

ಸೌಂದರ್ಯ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆಂಬೊಂದು ಯೋಚನೆ ಅವನದು. ಅವನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಯಾವುದೂ ಕೃತಿಗಳಿಯಲಿಲ್ಲ.

ಒಂದು ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ, ಅವನ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳೆಲ್ಲ ಬಲದಿಂದ ಎಡಕ್ಕೆ, ಅದೂ ಹಿಂದುಮುಂದಾದ ಅಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿವೆ. ಕನ್ನಡಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಸರಳವಾಗಿ ಓದಬಹುದು. ಎಡಗೈ ಬಂಟನಾಗಿದ್ದ ಅವನಿಗೆ ಇಂಥ ಬರವಣಿಗೆ “ಸಹಜ”ವಾಗಿದ್ದಿರಬಹುದು.

ಬೈಬಲ್ಲನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ ಅನೇಕ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದರೂ ದ ವಿಂಚಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ “ಧರ್ಮ”ವನ್ನು ನಂಬುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದೇ ತೋರುತ್ತದೆ. ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಅನುಲ್ಲಂಘ್ಯವಾದಿ ಕಾರ್ಯಕಾರಣ ಭಾವವನ್ನು ಅವನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಕ್ರಿಸ್ತನನ್ನು ಕೂಡ ದೇವರೆಂದೊಪ್ಪಲು ಅವನ ಬುದ್ಧಿ ಸಿದ್ಧವಿರಲಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ದೇವರಂತೆ ಆರಾಧಿಸಿದರೆ ತಪ್ಪೆಂದು ಬರೆದಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಜಡದಲ್ಲಿ ಚೇತನ ಹುದುಗಿದೆಯೆಂದೂ ಆತ್ಮವೆಂಬ ಲೋಕೋತ್ತರ ವಸ್ತುವುಂಟು, ಆದರೆ ಅದು ಜಡದ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಪ್ರವರ್ತಿಸಲಾರದೆಂದೂ ನಂಬಿದ್ದ. ಶರೀರದ ನಾಶದಿಂದ ಆತ್ಮದ ನಾಶವಾಗುವುದಿಲ್ಲ; ಸಾವಿನೊಡನೆ ನೆನಪು ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದೂ ಅವನು ಭಾವಿಸಿದ್ದ. ದೇವರು ಎಂಬ ಪದಾರ್ಥಕ್ಕಿಂತಲೂ ವಿಶ್ವನಿಯಮರೂಪವಾದ “ಆವಶ್ಯಕತೆ”ಯೆಂಬ ತತ್ವವನ್ನು ಅವನು ಒಪ್ಪಿದ್ದ.

ರಿನ್ಯಾಸೆನ್ಸ್ ಯುಗದ ಮಾನವ ಕುತೂಹಲವೆಲ್ಲ ಒಂದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಘಟಿಸಿದಂತೆ ಲಿಯನಾರ್ಡೋ ದ ವಿಂಚಿ ಇದ್ದನೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ತನ್ನ ಕಾಲ ಬರುವ ಎಷ್ಟೋ ಮುಂಚೆ ಅವನು ಹುಟ್ಟಿದನೆಂದು ಅನೇಕರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅಂದಿನ ಬದಲು ಈ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ದ ವಿಂಚಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಏನಾಗಬಹುದಿತ್ತು? ಇದು ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಅಂಥ ಶತಬುದ್ಧಿಗೆ ಇಂದಿನ ಯುಗದಲ್ಲಾದರೂ ಎಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲ ವಾತಾವರಣ ಇದೆ? ಇದು ವಿಶೇಷಜ್ಞರ ಯುಗ. ಸರ್ವಜ್ಞರು ಇಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲರು. ದ ವಿಂಚಿಯಂಥವರು ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದರೂ ಅಷ್ಟೇ. ಐದು ಶತಮಾನಗಳ ಆಯಸ್ಸು, ಬೌದ್ಧಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಇದ್ದರೆ ಅಂಥವರು ತಮ್ಮ ಕುತೂಹಲವನ್ನು ಸುಮಾರಾಗಿ ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಹುಮಟ್ಟಿನ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಪ್ರಯೋಜನದ ಬದುಕು ಬಾಳಬಹುದೇನೋ.

೩. ಡಾನ್ ಕ್ವಿಕ್ಸೋಟನ ಜನಕ ಸರ್ವಾಂಟೀಸ್

ಜಗತ್ತಿನ ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯ ಕೃತಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಅವನು ಬಡತನದಲ್ಲೇ ಸತ್ತ

ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾವಂತನಾದವನು ಡಾನ್ ಕ್ವಿಕ್ಸೋಟನ ಹೆಸರು ಕೇಳದೆ ಇಲ್ಲ. ವಾಸ್ತವಿಕತೆಯಿಂದ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಂಬಂಧ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಯಾವುದೇ ಗತಕಾಲದ ಭವ್ಯ ಕಲ್ಪನೆಯ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿ ಹುಚ್ಚಾಟಕ್ಕಿಳಿದು ಸೋಲು ತಿನ್ನುವ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಡಾನ್ ಕ್ವಿಕ್ಸೋಟನೆಂದು ಕರೆಯುವುದು ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಜಗತ್ತಿನ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಈ ಶಬ್ದ ಒಂದು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣದಾಯವಾಗಿದೆ. ಡಾನ್ ಕ್ವಿಕ್ಸೋಟನನ್ನು ನಾಯಕನಾಗಿ ಪಡೆದ ಕಾದಂಬರಿ ಆಧುನಿಕ ಜಗತ್ತಾಹಿತದ ಪ್ರಥಮ ಮಹಾ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಕಳೆದ ಮುನ್ನೂರೆಪ್ಪತ್ತೈದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ “ಡಾನ್ ಕ್ವಿಕ್ಸೋಟ್” ಕಾದಂಬರಿ ತನ್ನ ಜನಪ್ರಿಯತೆಯನ್ನಾಗಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸ್ಥಾನವನ್ನಾಗಲಿ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಅದೇ ಮಿಂಚಿನಿಂದ ಇಂದಿಗೂ ಮಿಂಚುತ್ತಿದೆ.

ಡಾನ್ ಕ್ವಿಕ್ಸೋಟನು ಸ್ಪೇನಿನ ಲಾ ಮಾಂಚಾ ಎಂಬ ಹಳ್ಳಿಯವನು. ಜೀವನದ ಒಂದು ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ತಾನೊಬ್ಬ ಮಧ್ಯಯುಗೀನ ನೈಟ್-ವೀರ ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆ ಆ ಕಾಲದ ರೋಮ್ಯಾಂಟಿಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅತಿಯಾಗಿ ಓದಿದ್ದರ ಫಲವಾಗಿ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಗತಕಾಲದ ಆ ವೀರರ ಧೀರ-ಗಂಭೀರ ತ್ಯಾಗಪೂರ್ಣ ಮಾದರಿಯನ್ನನುಸರಿಸಿ ಅವನು ಸಂಕಟದಲ್ಲಿರುವವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಹುಮ್ಮಸ್ಸದಿಂದ ಮುದಿ ಕುದುರೆಯೇರಿ ಹಳೇ ಕವಚ ತೊಟ್ಟು ಪುರಾತನ ಖಡ್ಗ ಹಿಡಿದು ಹೊರಬೀಳುತ್ತಾನೆ. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಸಾಂಕೋ ಪಾಂಜಾ ಎಂಬ ನಿರಕ್ಷರಿ, ಆದರೆ ಲೋಕವನ್ನು ಬಲ್ಲ ರೈತ ಸೇವಕನಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತಾನೆ. ಈ ಇಬ್ಬರನ್ನು ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಾದಂಬರಿಕಾರ ಓದುಗನನ್ನು ಹಾಸ್ಯದ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಅದ್ದದ್ದಿ ಎತ್ತುತ್ತಾನೆ. ಡಾನ್ ಕ್ವಿಕ್ಸೋಟ್ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಲಾ ಮಾಂಚಾದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿಪುಲವಾಗಿದ್ದ (ಇಂದಿಗೂ ಅವುಗಳ ಅವಶೇಷಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು) ಪವನ ಚಕ್ರಗಳನ್ನು ರಾಕ್ಷಸರೆಂದು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಅವುಗಳೊಡನೆ ಹೋರಾಡಿ ನೋಯುವುದು, ಸಂಕಟದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದ್ದಾರೆಂದು ತಾನೇ ಊಹಿಸಿಕೊಂಡ ರಮಣಿಯರನ್ನು ಪಾರುಗಾಣಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿ ನಗೆಗೀಡಾಗುವುದು, ದ್ರಾಕ್ಷಾರಸದ ಚೀಲಗಳನ್ನು ಇರಿದು ಅದರಿಂದ ಕೆಂಪು ದ್ರವ ಹರಿಯುವುದನ್ನು

ರಕ್ತ ಎಂದುಕೊಳ್ಳುವುದು—ಇಂಥ ಅಸಂಖ್ಯ ಸಾಹಸ ಕೃತ್ಯಗಳಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ನಗಿಸುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಕೊನೆಗೆ ನಾವು ಸೂಕ್ಷ್ಮಮತಿಗಳಾಗಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮನ್ನು ವಿಷಾದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆಯೇ ನಮಗೆ ಅವನ ಮೇಲೆ ಸಹಾನುಭೂತಿಯೂ ಬರುತ್ತದೆ. ಡಾನ್ ಕ್ವಿಕ್ಸೋಟನಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತನಾಗದ ಹಾಸ್ಯ ಲೇಖಕ, ವಿಡಂಬನಕಾರ ಇಲ್ಲವೆಂದೇ ತೋರುತ್ತದೆ.

ದಾರಿದ್ಯದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ದಾರಿದ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ದಾರಿದ್ಯದಲ್ಲೇ ಸತ್ತ ಮಿಗುಯೆಲ್ ಸರ್ವಾಂಟೀಸ್ ಈ ಅದ್ವಿತೀಯ ಕಾದಂಬರಿಯ ಕರ್ತೃ. ಆತ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ೧೫೪೭ನೇ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರಿನಲ್ಲಿ - ಶೇಕ್ಸ್ಪಿಯರನಿಗಿಂತ ೧೭ ವರ್ಷ ಮೊದಲು. ಆಗ ಸ್ಪೇನಿನ ಸುವರ್ಣಯುಗ. ಅಮೇರಿಕವನ್ನೊಳಗೊಂಡು ವಿಶಾಲವಾದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸಾಹಸದಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಆಗ್ರಣಿ ದೇಶ ಸ್ಪೇನ್ ಆಗಿತ್ತು. ಅದರ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಆರ್ಮದಾ (ನೌಕಾಪಡೆ) ಸಾಗರಗಳ ರಾಣಿಯಾಗಿತ್ತು. ವಿಶಾಲವಾದ ಸಂಪತ್ತು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತಿತ್ತು.

ಈ ವೈಭವದ ನಡುವೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಪಟ್ಟಣವಾದ ಅಲ್ಲಲಾ ಡ ಹೆನಾರೆಸನಲ್ಲಿ ಮಿಗುಯೆಲ್ ಜನ್ಮವೆತ್ತಿದ್ದ. ಅವನ ಕುಲವೇನೋ ಪುರಾತನವಾಗಿದ್ದರೂ ಅವನ ಅಪ್ಪನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲವೂ ಸಂಪುಷ್ಪಕ್ಕೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಆತ ಸಂಚಾರಿ ವೈದ್ಯನಾಗಿ ಈ ವರ್ಷ ಈ ಊರು ಆ ವರ್ಷ ಮತ್ತೊಂದೂರು ಎಂದು ಸುತ್ತುತ್ತಿದ್ದವ. ಅವನ ಗಿರಾಕಿಗಳೆಲ್ಲ ಬಡವರು. ಆತನಿಗೆ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬುವುದೇ ಕಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ಒಮ್ಮೆಯಂತೂ ಸಾಲಿಗರು ಅವನನ್ನು ಸೆರೆಮನೆಗೆ ಕಳಿಸಿದರು; ಆಗ ತಾಯಿ, ಅಕ್ಕ, ತಂಗಿ, ತಮ್ಮಂದಿರು ಅಳುತ್ತ ಮೊರೆಯಿಡುತ್ತ ತಂದೆಯನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ಮಿಗುಯೆಲ್ಲನ ಬಾಲಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚಳಿಯದಂತೆ ಉಳಿದು ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು.

ಈ ಎಲ್ಲ ಸಂಕಷ್ಟಗಳ ನಡುವೆಯೂ ಹುಡುಗ ಹೇಗೆ ವಿದ್ಯಾವಂತನಾದನೋ ತಿಳಿಯದು. ಅವನು ಕೆಲ ಕಾಲ ಸಲಾಮಂಕಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿಯೂ ಅಭ್ಯಸಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಏನಿದ್ದರೂ ಅವನಿಗೆ ೨೧ ತುಂಬುವ ವರೆಗಿನ ಚರಿತ್ರಾಂಶಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಲಭ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ.

ಮಿಗುಯೆಲ್ ಸರ್ವಾಂಟೀಸನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾಹಸ ಅವನ ಹತ್ತೊಂಭತ್ತನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಪೇನಿನ ರಾಣಿಯ ಮರಣದ ನಂತರ ಬರೆದ ಅನೇಕ ಶೋಕಗೀತಗಳೊಡನೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಕೆಲ ಕಾಲದ ನಂತರ ಆತ ಇಟಲಿಗೆ ಹೋದ. ಅಲ್ಲಿ ಅವನು ಪ್ರತಿಭಾಶಾಲಿ ಕಾರ್ಡಿನಲ್ ಗುಯಿಲಿಯೋ ಅಕ್ವಾವಿವಾನ ಪರಿಚಾರಕನಾಗಿ ಅವನೊಡನೆ ಸಂಚರಿಸಿದ. ಈ ನಡುವೆ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿದ. ಆದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಗತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಅನಂತರ ಅವನಲ್ಲಿದ್ದ ದೇಶಭಕ್ತಿ ಉತ್ಕಟವಾಗಿ ಜಾಗೃತವಾಯಿತು. ಅವನು ಸೇನೆಯನ್ನು ಸೇರಿದ. ಇದು ಅವನ ಅನ್ನ-ವಸತಿಯ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಿತು. ಆದರೆ ಆತ ಜೀವದ ಹಂಗು ತೊರೆದು ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡಿದ್ದು ನಿಜ. ತುರ್ಕಿ ನೌಕಾಪಡೆಯೊಡನೆ ನಡೆದ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಜ್ವರವನ್ನೂ ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಅವನು ಶೌರ್ಯದಿಂದ ಕಾದಿದ. ಗ್ರೀಕ್ ದಡದಲ್ಲಿರುವ ಲೆಪಾಂತೋವಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ನೌಕಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತುರ್ಕರಿಗಾದ ಸೋಲು ಯುರೋಪನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವ ಮುಸ್ಲಿಂ ಮಹಾತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊನೆಯದಾಗಿ ನಾಶವಾಡಿತು. ಅದು ಸರ್ವಾಂಟೀಸನಿಗೆ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಮುಹೂರ್ತವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿತು. ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅವನ ಎಡಗೈ ಹೋಯಿತು. ಆದರೆ ಅವನು ಸೈನ್ಯದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಲಿಲ್ಲ. ಬಲಗೈಯನ್ನು ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ಮೀಸಲಿಡುವುದಕ್ಕೆ ಎಡಗೈಯನ್ನು ಬಲಿ ಕೊಟ್ಟಂತಾಯಿತು ಎಂದ. ಐದು ವರ್ಷ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಅವನು ಸ್ವೇನಿನ ವೈಭವಕ್ಕಾಗಿ ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡಿದ ನಂತರವೇ ತಾಯ್ನಾಡಿಗೆ ಮರಳಲು ಒಪ್ಪಿದ್ದು.

ಆದರೆ ಅವನು ದುರ್ದೈವಿ. ತನ್ನ ಸೇನೆಯ ನಾಯಕರಿಂದ ಎರಡು ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಅವನು ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ಹೊರಟದ್ದು ಆ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಕ್ಷೇಮವಾಗಿ ಸ್ವೇನಿನ ರಾಜ ಫಿಲಿಪನಿಗೆ ತಲುಪಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದ್ದರೆ, ಅವನಿಗೆ ಏನಾದರೊಂದು ಹುದ್ದೆ ದೊರೆಯಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ನಡುವೆಯೇ ಮುಸ್ಲಿಂ ಕಡಲುಗಳ್ಳರ ಕೈಗೆ ಆ ಹಡಗು ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿತು. ಸರ್ವಾಂಟೀಸ್ ಅವರ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ. ರಾಜನ ಹೆಸರಿಗೆ ಬರೆದ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪತ್ರಗಳೇ ಈಗ ಅವನಿಗೆ ಕುತ್ತಾದವು. ಅವನು ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯನಿರಬೇಕೆಂದು ಬಗೆದು ಕಡಲುಗಳ್ಳರು ಅವನನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸಬೇಕಾದರೆ ಕಂಡಾಬಟ್ಟೆ ಹಣ ಬೇಡಿದರು. ಸಂಕೋಲೆ ಬಿಗಿದು ಅವನನ್ನು ಸೆರೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟರು. ಆಮೇಲೆ ಸಂಕೋಲೆಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿದ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವನು ಸೆರೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಕೆಲ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಬರೆದ ದಾಖಲೆಗಳಿವೆ.

ಅವನ ಸಂಬಂಧಿಕರು ಕಡಲುಗಳ್ಳರಿಗೆ ತೆರಬೇಕಾದ ಹಣವನ್ನು ಕೂಡಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದರು. ಅನೇಕ ತಿಂಗಳುಗಳು ಕಳೆದರೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣ ಸೇರಲಿಲ್ಲ. ಈ ನಡುವೆ ಸರ್ವಾಂಟೀಸ್ ಸೆರೆಮನೆಯಿಂದ ಓಡಿಹೋಗುವ ನಾಲ್ಕು ವ್ಯರ್ಥ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ. ಕಡಲುಗಳ್ಳರು ಅವನನ್ನು ಗುಲಾಮನಾಗಿ ಮಾರಿ ತುರ್ಕಿಗೆ ಕಳಿಸುವ ಬೆದರಿಕೆ ಹಾಕಿದರು. ಆದರೆ ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಕರುಣೆಯಿಂದ ಕಮ್ಮಿ ಬಿದ್ದ ಹಣವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅವನ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಯಿತು. ಅದು ೧೫೮೦ನೇ ವರ್ಷ.

ಸರ್ವಾಂಟೀಸನಿಗಾಗ ೩೩ ವಯಸ್ಸು. ಸಮವಯಸ್ಸಿನ ಮತ್ತಾವನೇ ಯುವಕನಿಗಿಂತ ಅವನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಶ್ರೀಮಂತವಾದ ಅನುಭವ ಬಂದಂತಾಗಿತ್ತು. ಆದರೂ ಅವನಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಕೀರ್ತಿಯ, ಹಣದ, ಯಶಸ್ಸಿನ ದಾರಿ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಕವಿತೆ, ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಕೀರ್ತಿ, ಧನ ಗಳಿಸುವ ಹವ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಆತ ಕಾಲ ಕಳೆದ. ಇವೆರಡಕ್ಕೂ ಬೇಕಾದ ತರಹದ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯ ಅವನಿಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಹತ್ತುಗಟ್ಟಳೆ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆದ. ಕೆಲವು ರಂಗಸ್ಥಳವನ್ನೂ ಕಂಡವು. ಆದರೆ ಯಾವುದೂ ಸಫಲವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅವನು ಮಾಡಿದ ಸೇವೆ ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಯೋಜನ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ನಾಟಕಗಳು ಶಾಕಾಯ ಲವಣಾಯ ಹಣ ತಂದವೇ ಹೊರತು ನೆಮ್ಮದಿಯ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಾಲುವಷ್ಟಲ್ಲ.

ಮೂವತ್ತೇಳರಲ್ಲಿ ಅವನು ಹತ್ತೊಂಬತ್ತರ ತರುಣಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾದ. ಅವಳು ತಂದ ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಆಸ್ತಿ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟು ನೆರವಾಯಿತು. ಮರುವರ್ಷ (೧೫೮೫) ಪ್ರಕಟವಾದ 'ಲಾ ಗಲಾತಿಯಾ' ಎಂಬ ಭಾವನಾಪರ ನೀಳ್ಗತೆ ಅವನಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೀರ್ತಿ ತಂದಿತು. ಆದರೆ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಸಾಲುವಷ್ಟು ಹಣ ತರಲಿಲ್ಲ. ನಲವತ್ತನೆ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅವನು ಸರಕಾರಿ ನೌಕರಿಯೊಂದನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ. ಕೆಲಸ ಸ್ವೇನಿನ ಜಗತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಆರ್ಮಡಾ (ಸಶಸ್ತ್ರ ನೌಕಾಪಡೆ)ಕ್ಕೆ ಸರಕು ಪೂರೈಸುವ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರಕೂನಿಕೆ. ಈ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಅವನು ಗೋದಿ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕಾಗಿ ಊರೂರು ಸುತ್ತಿದ. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಅವನಿಗೆ ದುರ್ದೈವವೇ ಕಾದಿತ್ತು. ನೌಕಾಪಡೆಗಾಗಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಪಾದ್ರಿಯೊಬ್ಬನ ಗೋದಿ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಕೆಲ ಕಾಲ ಜಾತಿ ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಹಾಕಲಾಯಿತು. ಈ ನಡುವೆ ಸ್ವೇನಿನ ಅಜೇಯವೆನಿಸಿದ್ದ ಆರ್ಮಡಾ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ನೌಕಾಪಡೆಯ ಕೈಲಿ ಆಯಶಸ್ಕರವಾದ ಸೋಲನ್ನು ತಿಂದು ನಾಶ ಹೊಂದಿತು. ಯಾವ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಅದರ ಗೆಲುವನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದನೋ ಅವುಗಳಿಂದಲೇ ಆತ ಸ್ವೇನಿನ ದುರ್ಗತಿಯನ್ನೂ ಕಂಡ. ಆಡಳಿತದ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಸಂಬಳವೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಾಲ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಅಮೇರಿಕನ್ ವಸಾಹತುಗಳಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಹುದ್ದೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಅರಸನಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಅರ್ಜಿಗೆ ನಿಗಾ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೊಡನೆ ತಾಕಲಾಟ ಬರತೊಡಗಿತು. ಸಾಲದಕ್ಕೆ ಮೇಲಧಿಕಾರಿಯ ಅವ್ಯಾಪಾರದಿಂದಾಗಿ ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಮೋಸವಾಗಿ ಅದರ ದೂರು ಸರ್ವಾಂಟೀಸನ ಮೇಲೆ ಬಂದು ಅವನು ಕೆಲ ಕಾಲ ಸೆರೆಮನೆಯನ್ನೂ ಕಾಣಬೇಕಾಯಿತು. ಅವನು ನಿರಪರಾಧಿಯೆಂದು ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಿ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆದರೂ ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವನು ಸರಕಾರಿ ಹಣವನ್ನು ರೇವು ಇಟ್ಟಿದ್ದ ಸಾಹುಕಾರ ಪರಾರಿಯಾದುದರಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಸಲ ಅವನು ಜೇಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಯಿತು. ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸಾಹುಕಾರನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹಣ ವಸೂಲಿ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಸರ್ವಾಂಟೀಸ್ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಿದ. ಆದರೆ ಅವನ ನೌಕರಿ ಹೋದದ್ದು

ಹೋಗಿಯೇ ಬಿಟ್ಟಿತು. ಅನಂತರವೂ ಸಾಲಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಸಲ, ಆಮೇಲೆ ಯಾರೋ ಮಾಡಿದ ಕೊಲೆಯ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯದಿಂದ ಇಡೀ ಕುಟುಂಬದೊಡನೆ ಒಂದು ಸಲ ಅವನು ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿರಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿತ್ತು. ಸದಾ ಫಿರತಿಯಲ್ಲಿರಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಅವನಿಗೆ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಸುಖವೂ ಅಷ್ಟಕ್ಕಷ್ಟೇ. ಆದರೆ ಹೆಂಡತಿ ದುಷ್ಟಳಾಗಿರಲಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅಶಾಂತಿ ಇದ್ದಿಲ್ಲ.

ಎಲ್ಲ ಕಂಟಕಗಳ ನಡುವೆಯೂ ಸರ್ವಾಂಟೀಸ್ ಬರವಣಿಗೆಯನ್ನು ತೊರೆದಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವನಿಗಿನ್ನೂ ಕವಿಯಾಗುವ ಹಂಬಲ ಬಿಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ೧೫೫೫ರಲ್ಲಿ ಅವನ ಒಂದು ಕವಿತೆಗೆ ಮೂರು ಬೆಳ್ಳಿ ಚಮಚಗಳ ಬಹುಮಾನ ಬಂತು! ಕವಿತೆ ತನ್ನ ತುತ್ತಲ್ಲವೆಂಬ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಅವನಿಗೆ ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಅವನನ್ನು ವಿಶ್ವಸಾಹಿತಿಗಳಾಗಿ ಮಾಡಲಿದ್ದ ಪುಸ್ತಕ ಇನ್ನೂ ಹತ್ತು ವರ್ಷ ದೂರದಲ್ಲಿತ್ತು.

ಸರ್ವಾಂಟೀಸನ 'ಡಾನ್ ಕ್ವಿಕ್ಸೋಟ್'ನ ಪ್ರಥಮ ಭಾಗ ಪ್ರಕಟವಾದದ್ದು ೧೬೦೫ರಲ್ಲಿ. ಜೀವಮಾನವೆಲ್ಲ ಅಸಫಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾದವನೊಬ್ಬ ಅರುವತ್ತಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಾಗುವಾಗ ಒಂದು ಮಹಾಕೃತಿಯನ್ನು ಹೊರತರುವ ಅಪರೂಪ ಉದಾಹರಣೆ ಅದಾಗಿತ್ತು. ಅದರ ಕರ್ತನಾಗಲಿ ಪ್ರಕಾಶಕನಾಗಲಿ ಕೃತಿಯ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನರಿತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರದು ಪ್ರಕಟವಾದೊಡನೆ ಜನಮನವನ್ನು ಸೆರೆ ಹಿಡಿದುಬಿಟ್ಟಿತು. ಕೆಲವೇ ವಾರಗಳಲ್ಲಿ ಅದರ ಮೂರು ಅನಧಿಕೃತ ಆವೃತ್ತಿಗಳು ಪೋರ್ತುಗಾಲಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದವು. (ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಲೇಖಕನಿಗೆ ದಂಬಡಿಯೂ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ) ಸ್ಪೇನಿನಲ್ಲಿ ವರ್ಷ ಮುಗಿಯುವುದರೊಳಗೆ ಐದು ಆವೃತ್ತಿಗಳು ಹೊರಬಿದ್ದವು. ಇದು ಸ್ಪೇನಿನ ಗ್ರಂಥಪ್ರಕಾಶನದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲೇ ಅಪೂರ್ವವಾಗಿತ್ತು. ಇತ್ತ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅನುವಾದಗಳು ಬರತೊಡಗಿದವು. ೧೬೧೨ರಲ್ಲಿ 'ಡಾನ್ ಕ್ವಿಕ್ಸೋಟ್'ನ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಆವೃತ್ತಿ ಪ್ರಥಮತಃ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು.

ಈಗವನಿಗೆ ಮಿತ್ರರೂ ಪ್ರಕಾಶಕರೂ ದೊರೆತರು; ಇಬ್ಬರು ಶ್ರೀಮಂತರ ಆಶ್ರಯವೂ ದೊರಕಿತು. ಅವನ ಹೆಸರು ಯುರೋಪಿನ ತುಂಬಾ ಮನೆಮಾತಾಯಿತು. ಆದರೆ ಯಾರೂ ಅವನನ್ನು ಬಡತನದಿಂದ ಪಾರು ಮಾಡಲು ಬೆರಳನ್ನು ಎತ್ತಲಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೇ ಆವೃತ್ತಿಗಳು ಹೊರಟರೂ ಲೇಖಕನಿಗೆ ಬಂದ ಪ್ರತಿಫಲ ಅತ್ಯಲ್ಪವಾಗಿತ್ತು. ಸರ್ವಾಂಟೀಸನಿಗೆ ವ್ಯವಹಾರ ಕೌಶಲ್ಯ ಏನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಪ್ರಕಾಶಕ ಪುಸ್ತಕ ಜನಪ್ರಿಯವಾದೀತೆಂದು ಊಹಿಸದೆ ಅದರ ಕಾಪಿರೈಟ್ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅನೇಕಾನೇಕ ಅನಧಿಕೃತ ಆವೃತ್ತಿಗಳು ಬಂದವು. ಆಗಿನ ಪ್ರಕಾಶಕರು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರೂ ಲೇಖಕರಿಗೆ

ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ರಾಯಲ್ಡಿ ತೀರ ಅಲ್ಪ ಹೀಗಾಗಿ ಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ಅವನು ಆ ಇಳಿವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೂ ಹಗಲಿರುಳೂ ಬರೆಯುತ್ತಲೇ ಇರಬೇಕಾಯಿತು.

ಪುಸ್ತಕದ ಪ್ರಥಮ ಭಾಗದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಡಾನ್ ಕ್ವಿಕ್ಸೋಟನ ಸಾಹಸಗಳ ಎರಡನೇ ಭಾಗವೊಂದು ಬರಲಿದೆಯೆಂದು ಆತ ಸೂಚಿಸಿದ್ದ ಅದನ್ನು ಬರೆಯಲು ಒತ್ತಾಯ ಬರ ತೊಡಗಿತು. ೧೬೧೪ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಅವನು ಈ ಎರಡನೇ ಭಾಗ ಬರೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾಗಿದ್ದಾಗ ಯಾರೋ ಅನಾಮಧೇಯನೊಬ್ಬ ಗ್ರಂಥದ ಎರಡನೇ ಭಾಗವೆಂದು ಹೇಳಿ ಒಂದು ದರಿದ್ರ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿಬಿಟ್ಟ. ಈ ಅನ್ಯಾಯ ಸಾಲದೆಂಬಂತೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಸರ್ವಾಂಟೀಸನನ್ನು ಗೇಲಿಮಾಡಿದ್ದ.

ಇದರಿಂದ ರೋಷಗೊಂಡ ಸರ್ವಾಂಟೀಸ್ ಭೀಮವೇಗದಿಂದ ಎರಡನೇ ಭಾಗದ ಉಳಿದ ಅಂಶವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ. ಅದು ೧೬೧೫ರಲ್ಲಿ ಮಾದ್ರಿದ್‌ನಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಕೆಲವಂಶಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಅದು ಕಲಾ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮೊದಲನೇ ಭಾಗಕ್ಕಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅದರ ಯಶಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಲೋಲಾಡಲು ಸರ್ವಾಂಟೀಸ್ ಬಹುಕಾಲ ಬದುಕಲಿಲ್ಲ. ೧೬೧೬ ಎಪ್ರಿಲ್ ೨೩ರಂದು ಮಾದ್ರಿದ್‌ನಲ್ಲಿ ಅವನು ಕಡು ಬಡತನದಲ್ಲೇ ತೀರಿಕೊಂಡ. ಅವನ ಅಂತ್ಯಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಜನ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅವನನ್ನು ಹುಗಿದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೆಸರಿನ ಕಲ್ಲೂ ನಿಲ್ಲಿಸಲಿಲ್ಲ. ಇಂದು ಅವನ ಸಮಾಧಿ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವಂತಿಲ್ಲ.

“ಡಾನ್ ಕ್ವಿಕ್ಸೋಟ್ ಡಿ ಲಾ ಮಾಂಚಾನ ಹುಂಬ ಸಾಹಸಗಳ” ಮಹತಿಯ ರಹಸ್ಯವೇನು? ಅದು ಲೇಖಕನ ಕಾರ್ಪಣ್ಯಮಯ ದುಃಖಮಯ ಜೀವನವನ್ನು ರಸವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿದ ಕೃತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ, ನೌಕಾ ಪಡೆಯಲ್ಲಿ, ಸರಕಾರಿ ನೌಕರಿಯಲ್ಲಿ, ನಿರುದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ, ಸಂಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಅವನು ಕಂಡ ಕಡು ದರಿದ್ರರಿಂದ ಹಿಡಿದು ಶ್ರೀಮಂತರ ವರೆಗಿನ, ಹುಂಬ ಒಕ್ಕಲಿಗರಿಂದ ಹಿಡಿದು ಉನ್ನತ ಸೈನ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳ ವರೆಗಿನ ಅಸಂಖ್ಯ ಜನರ ಸ್ವಭಾವ ಪರೀಕ್ಷಣದ ಫಲವಾಗಿತ್ತು. ಅವನು ಪಟ್ಟ ಪಾಡು, ಅವನ ಸ್ವಂತದ ದುಃಖ ದುಮ್ಮಾನಗಳು ಅವನನ್ನು ಕಹಿ ಮನಸಿನವನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬದುಕನ್ನು ನಿರ್ವಿಕಾರವಾಗಿ ನೋಡಿ ಅದರ ವಿಪರ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ನಗೆಯಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸುವುದು ಅವನಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿತ್ತು.

ಇನ್ನೊಂದೆಂದರೆ “ಡಾನ್ ಕ್ವಿಕ್ಸೋಟ್” ಒಂದು ಯುಗಸಂಧಿಯ ಅಪ್ರತಿಮ

ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯಾಗಿತ್ತು. ಶೌರ್ಯ ಔದಾರ್ಯ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಗಳ ಮತ್ತು ಅಜ್ಞಾನದ ಮಧ್ಯಯುಗ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಂಡು ಸ್ವಾರ್ಥಮೂಲವಾದ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯ ಹೊಸ ಯುಗ ಕಾಲಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಸ್ಟೀನ್ ಈ ಎರಡು ಯುಗಗಳ ಎರಡು ದೋಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಟ್ಟ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಗಣ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಅದು ನವೀನ ಯುಗದ ಸತ್ವದಿಂದ ಪೋಷಿತವಾಗಿ ಸಾಗರಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಯುರೋಪಿನ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ವಿಸ್ತರಣೆಯ ಸಾಹಸ ಮಾಡಿತು. ಆದರೆ ಅದರ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಇನ್ನೂ ಮಧ್ಯಯುಗದ ಹುಂಬ ಸಜ್ಜನಿಕೆಯ, ವೀರಕರ್ಮದ ಭಾವನೆಗಳಿಂದ ಜಡಿತವಾಗಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಧರ್ಮಯುದ್ಧದ ಹುಚ್ಚು ಆ ಹುಚ್ಚು ಒಂದೆಡೆ ಏರಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ತುರ್ಕಿಯ ಪೌರುಷವನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ ಹಾಕಿ ಯುರೋಪನ್ನು ಕ್ರೈಸ್ತ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಮಾಡಲು ಸಮರ್ಥವಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗೆಯೇ ಗತಕಾಲದ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ತೊರೆದು ಕೇವಲ ನವಯುಗದ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಿಂದ ಹೊರಟ ಹೊಸ ರಾಷ್ಟ್ರವಾದ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಕೈಲಿ ಅದು ಸೋಲು ತಿಂದು ಯುರೋಪಿನ ನಾಯಕತ್ವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿತ್ತು. ಈ ಯುಗಪರಿವರ್ತನೆಗೆ ಸರ್ವಾಂಟೀಸ್ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದ್ದ ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದವನಾಗಿದ್ದ.

ಯುಗ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ ಬಲು ವೇಗವಾಗಿ; ಆದರೆ ಮನುಷ್ಯರು ಹಿಂದುಳಿದು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಗತಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬದುಕುತ್ತಿರುವವರ ಒಂದು ಮಾದರಿ 'ಡಾನ್ ಕ್ವಿಕ್ಸೋಟ್.' ಆತನಿಗೆ ಬದಲಾವಣೆಯಾದದ್ದರ ಪರಿವೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಅವನ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯೆಲ್ಲ ರುಚಿಕಟ್ಟಾದ ಗತಕಾಲದ ವೀರ ಶೌರ್ಯದ ಕಥೆಗಳಿಂದ ಬಂದದ್ದು. ಇಂದಿನ ಬದುಕಿನ ಗುರುತು ಅವನಿಗಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಒಂದು ದಿನ, ಇಳಿ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುವ, ದೀನರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ, ದೈತ್ಯರಿಂದ ಸುಂದರಿಯರನ್ನು ಪಾರು ಮಾಡುವ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ. ಅವನು ತನ್ನ ಹುಂಬ ಸಾಹಸಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಪೆಟ್ಟು ತಿನ್ನುತ್ತಾನೆ. ನಗೆಗೀಡಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅಂತ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವನ ಹುಚ್ಚು ತಿಳಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅವನ ಅನುಯಾಯಿಯಾದ ಸಾಂಕೋ ಪಾಂಜಾ ಪ್ರಪಂಚದ ಈ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಬಲ್ಲ ಸ್ವಾರ್ಥಿ. ಆತ ಈ ಹುಚ್ಚು ಯಜಮಾನನ ಬೆನ್ನು ಬಿದ್ದು ತನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನೂ ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಕೊನೆಗೆ ಅವನ ಆದರ್ಶವಾದದ ಒಂದಂಶವನ್ನು ತಗಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಡಾನ್ ಕ್ವಿಕ್ಸೋಟ್ ಸ್ಟೀನೇ ಆಗಿದ್ದ.

“ಡಾನ್ ಕ್ವಿಕ್ಸೋಟ್”ನ ಅಪ್ರತಿಹತವಾದ ಜನಪ್ರಿಯತೆಗೆ ಕಾರಣವೇನು? ಪ್ರತಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಡಾನ್ ಕ್ವಿಕ್ಸೋಟರು ಇದ್ದಾರೆ, ಸಾಂಕೋ ಪಾಂಜಾರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಂದೆಯೇ ನಾವು ಈ ತರಹದ ವ್ಯವಹಾರ ಜ್ಞಾನಶೂನ್ಯ ಆದರ್ಶವಾದಿಗಳ ಸಾಹಸಗಳನ್ನೂ ಅವರ ಹಿಂದೆ ನಿಂತು ಸ್ವಾರ್ಥ ಸಾಧಿಸುವವರನ್ನೂ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಸರ್ವಾಂಟೀಸನ ಈ ಅಮರ ಕೃತಿ ಒಂದು ವಿಡಂಬನ ಕೃತಿಯೆಂದು ಮಾತ್ರ ಭಾವಿಸಿದರೆ ಅದರ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಅರಿತಂತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹುಂಬನಾದರೂ ಡಾನ್ ಕ್ವಿಕ್ಸೋಟ್ ಸಜ್ಜನ, ಸದುದ್ದೇಶದಿಂದ ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತನಾಗುವ ಕೃತಿಶಾಲಿ; ಅರ್ಥಾತ್ ಆದರ್ಶವಾದಿ. ಆ ಆದರ್ಶವಾದಕ್ಕೆ ಬರುವ ಅಧೋಗತಿಯ ಚಿತ್ರ ಒಂದು ಕಾಮೆಡಿ ಅಲ್ಲ, ಅದೊಂದು ಪ್ರಚ್ಛನ್ನ ಟ್ರಾಜಡಿಯೆಂದು ಜಾನ್ ರಸಿನ್ನನನ್ನೊಳಗೊಂಡು ಅನೇಕ ವಿಜ್ಞರು ಭಾವಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಒಳ್ಳೇತನದ ಸೋಲನ್ನೇ ಅದು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅದು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಸತ್ಯವಾಗಿರಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ, ಈ ದುರಂತ ಪೀಳಿಗೆಯಿಂದ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಪುನರಾವರ್ತನೆ ಹೊಂದುವ ಲಕ್ಷಣ.

೪. ಯುರೋಪಿನ ಕ್ರಾಂತಿದೂತ ರೂಸೋ

‘ಮನುಷ್ಯ ಜನ್ಮತಃ ಸ್ವತಂತ್ರ, ಆದರೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಶೃಂಖಲೆಗಳಿಂದ ಬಂಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ’ ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಫ್ರೆಂಚ್ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿ ರೂಸೋನ ಪ್ರಭಾವ ವಿಚಾರ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಒಂದು ಮಹಾ ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಕಿಡಿಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು. ೨೦೧ ವರ್ಷ ಹಿಂದೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಈ ಮಹಾಪುರುಷನ ವಿಚಾರಗಳು ಅಮೇರಿಕದ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ಉದಾರ ರಾಜ್ಯ ಸಂವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ಇವನು ಮಂಡಿಸಿದ ತತ್ವಗಳು ಜಗತ್ತಿನ ಶಾಲೆಗಳೆಲ್ಲ ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರಮಾಣಭೂತವಾಗಿ ಅನುಸರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿವೆ. ಫ್ರೆಂಚ್ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಅವನು ಒಂದು ಹೊಸ ದಿಕ್ಕನ್ನೇ ತೋರಿಸಿ ಅದರ ದಿಗ್ಗಜ ಸಾಹಿತಿಗಳಾದ ಮೊಡೆಲೇರ್, ಸೆನಾಸ್ಕರ್, ರಿಬಾಂಡ್ ಮೊದಲಾದವರ ರಚನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದನು. ನಿಸರ್ಗವನ್ನು ನೋಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನೇ ಅವನು ಬದಲಾಯಿಸಿದನು. ಅದರ ಫಲ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ ವರ್ಡ್ಸ್‌ವರ್ತ್ ಮೊದಲಾದ ಮಹಾ ಕವಿಗಳನ್ನೂ ಆ ಮೂಲಕ ಆಧುನಿಕ ಕಾವ್ಯಮಾರ್ಗವನ್ನೂ ಪ್ರೇರಿಸಿತು.

“ಈ ಇಬ್ಬರು ಅಧಮರು ಸೇರಿ ಫ್ರಾನ್ಸನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡಿದರು” ಎಂದು ಫ್ರೆಂಚ್ ಅರಸ ೧೬ನೇ ಲುಯಿ ಉದ್ಧಾರ ತೆಗೆದಿದ್ದನಂತೆ. ಫ್ರಾನ್ಸ್ ಎಂದರೆ ತನ್ನ ಆಳಿಕೆಯೆಂದು ಲುಯಿಯ ತಾತ್ಪರ್ಯವಾಗಿತ್ತು; ಮತ್ತು ಆ ಇಬ್ಬರು ಎಂದರೆ ವಾಲ್ಟೇರ್ ಮತ್ತು ರೂಸೋ. ಇವರಿಬ್ಬರು ಸೇರಿ ಫ್ರೆಂಚ್-ರಾಜ್ಯಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಕಾರಣರಾದರೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿರೋಧಾಭಾಸ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಈ ಇಬ್ಬರು ಸಮಕಾಲೀನರೆಂಬುದರ ಹೊರತು ಅವರಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ ಸಾಮ್ಯವಾಗಲಿ ಸ್ವಭಾವ ಸಾಮ್ಯವಾಗಲಿ ಲೇಶವೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ವಾಲ್ಟೇರ್‌ನ ಪ್ರಚಂಡ ಚೈತನ್ಯವಾಗಲಿ ಪಾಂಡಿತ್ಯವಾಗಲಿ ಉದ್ವಾಮತನವಾಗಲಿ ರೂಸೋನಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಫ್ರೆಂಚ್ ಅರಸನ ಹೇಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತಥ್ಯವಿತ್ತು. ವಾಲ್ಟೇರ್ ಜನತೆಯ ಬುದ್ಧಿಯ ಮೇಲೆ ಗುರಿ ಹೊಡೆದು ವಿಚಾರ ತಂದ್ರಿಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿದನಾದರೆ ರೂಸೋ ಅವರ ಹೃದಯವನ್ನು ವಿಚಲಿತಗೊಳಿಸಿ ಭಾವನಾತಂದ್ರಿಯಿಂದ ಅವರನ್ನು ವಿಮೋಚನೆಗೊಳಿಸಿದ. ಫ್ರೆಂಚ್ ಕ್ರಾಂತಿಯ ನಾಯಕನಾದ ರಾಬಸ್ಪಿಯರನಿಗೆ ರೂಸೋ ತತ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಅಚಲ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿತ್ತು. ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ ವಾಲ್ಟೇರ್ ರೂಸೋ ಇಬ್ಬರೂ ಒಂದೇ ವರ್ಷ ಸತ್ತರು. ಮತ್ತು ಹತ್ತೇ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ರಕ್ತಮಯ ಫ್ರೆಂಚ್ ಕ್ರಾಂತಿಯಾಗಿ ಹಳೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಅದರಲ್ಲಿ ಹೇಳ ಹೆಸರಿಲ್ಲದೆ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋಯಿತು.

ಜೀನ್ ಜಾಕ್ಸ್ ರೂಸೋ ಜಿನೇವಾದಲ್ಲಿ ಜೂನ್ ೨೮, ೧೭೧೨ ರಂದು ಗಡಿಯಾರ ಮಾಡುವವರ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ. ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ದುಃಖಿಯಾಗಲಿದ್ದ ಈತ ಹುಟ್ಟಿದ ಒಂಭತ್ತೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ತಾಯಿ ತೀರಿಕೊಂಡಳು. “ನನ್ನ ಹುಟ್ಟೇ ನನ್ನ ದುರದೃಷ್ಟದ ಮೊದಲ ಘಟ್ಟವಾಗಿತ್ತು” ಎಂದು ರೂಸೋ ಅನಂತರ ಬರೆದ. ಜೀನ್ ಜಾಕ್ಸ್‌ನಿಗೆ ಹತ್ತು ವರ್ಷವಾದಾಗ ಅವನ ಮಂಗೋಪಿ ಅಪ್ಪ ನೆರೆಯವರೊಡನೆ ಮಾರಾಮಾರಿ ಮಾಡಿ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು (ಜೀನ್ ಜಾಕ್ಸ್ ಅವರಲ್ಲಿ ಕಿರಿಯ) ಅವರ ಸೋದರಮಾವನಿಗೊಪ್ಪಿಸಿ ಊರು ಬಿಟ್ಟು ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿದ.

ಹನ್ನೆರಡನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ರೂಸೋನನ್ನು ಲ್ಯಾಂಬರ್ಶಿಯರ್ ಎಂಬ ಧರ್ಮೋಪದೇಶಕನಲ್ಲಿಗೆ ತರಬೇತಿಗಾಗಿ ಕಳಿಸಲಾಯಿತು. ಅಂದಿನಿಂದ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳೊಳಗೆ ಅವನು ಮೂರು ಸಲ ಸ್ಥಾನ ಬದಲಾಯಿಸಿದ. ಧರ್ಮೋಪದೇಶ, ನೋಟರಿ ಮತ್ತು ಕೆತ್ತನೆ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಸರದಿಯ ಮೇಲೆ ಕಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅವನಿಗೆ ಯಾವುದೂ ಒಗ್ಗದೆ ಮರಳಿ ಜಿನೇವಾಕ್ಕೆ ಓಡಿ ಬಂದ. ಧರ್ಮೋಪದೇಶಕನ ಹೆಂಡತಿ ಅವನನ್ನು ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕೆತ್ತನೆಗಾರ ಸ್ವತಃ ಅವನನ್ನು ಬಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ ತಾನೂ ಸುಳ್ಳು, ವಂಚನೆ ಮೈಗಳ್ಳತನಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ ಎಂದಾತ ತನ್ನ “ತಪ್ಪೊಪ್ಪಿಗೆ” ಯಲ್ಲಿ ಅನಂತರ ಬರೆದದ್ದುಂಟು. ಆದರೆ ಈ ಎಳೆವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸಿದ ಅನಾಥತೆಯೂ ಕ್ರೂರತನವೂ ಅವನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ವಿಧದ ಕ್ರೂರ, ದಂಡನೆ, ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಶಾಶ್ವತ ದ್ವೇಷವನ್ನು ಬೇರೂರಿಸಿ ಮುಂದಿನ ಅವನ ಬರವಣಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಅಖಂಡ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿತು.

ರೂಸೋಗೆ ಎಂದೂ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಶಿಕ್ಷಣ ದೊರೆತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ತಂದೆ ಅವನಲ್ಲಿ ಓದುವ ಹುಚ್ಚನ್ನೊಂದು ಹುಟ್ಟಿಸಿದ್ದನಾದರೂ ಅವನ ಓದು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಜ್ಞಾಪಕ ಶಕ್ತಿ ಎಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಿತ್ತೆಂದರೇ “ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಲ ನಾನು ವರ್ಜಿಲ್ಲನ ಎಕ್ಲೋಗ್ಸ್ ಓದಿದೆ. ಆದರೆ ಒಂದು ಪಂಕ್ತಿಯೂ ಈಗ ನೆನಪಿಲ್ಲ” ಎಂದಿದ್ದಾನೆ. ಇಪ್ಪತ್ತಾರನೇ ವಯಸ್ಸಿನ ನಂತರವೇ ಅವನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದು.

ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಳಾದವಳು ಮದಾಂ ಡಿ ವಾರೆನ್ಸ್. ಜಿನೇವಾದಿಂದ ಅನೇಸಿಗೆ ಓಡಿ ಬಂದ ರೂಸೋಗೆ ಆಶ್ರಯವಿತ್ತ ಈ ಶ್ರೀಮಂತ ಮಹಿಳೆ ಪ್ರೊಟೆಸ್ಟಂಟ್ ಪಂಥವನ್ನೂ ಗಂಡನನ್ನೂ ತೊರೆದು ಕೆಥೋಲಿಕ್ ಪಂಥವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದವಳು. ಅವಳು ೧೬ ವಯಸ್ಸಿನ ರೂಸೋನನ್ನೂ ಧರ್ಮಾಂತರಗೊಳಿಸಿದಳು ಮತ್ತು ಅವನ ತಾಯಿಯಾಗುವ ವಯಸ್ಸಿನ ಅವಳು ಅವನನ್ನು ಪ್ರಿಯಕರನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಳು. ಒಂಭತ್ತು ವರ್ಷ ರೂಸೋ ಅವಳೊಡನಿದ್ದು

ಆಮೇಲೆ ೧೭೪೨ರಲ್ಲಿ ಅವಳೊಡನೆ ಜಗಳಾಡಿ ತನ್ನ ಭವಿಷ್ಯತ್ತನ್ನು ಅರಸುತ್ತ ಪ್ಯಾರೀಸಿಗೆ ಹೋದ.

ರೂಸೋನ ಜೀವನದ ಇನ್ನೊಂದು ದುರ್ದೈವ ಇದು. ಅವನೆಂದೂ ಪ್ರೇಮದಲ್ಲಿ ಸಫಲನಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವನನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದವರು ಡಿ ವಾರೆನ್ಸಳಂಥ ಇಳಿವಯಸ್ಸಿನವರು, ಇಲ್ಲವೆ ಥೆರಸಿ ಲ ವಾಸಿಯರ್‌ಳಂಥ ಹೋಟೆಲ್ ಹುಡುಗಿಯರು. (ಈ ಎರಡನೆಯವಳಿಂದ ಆತ ಮದುವೆಯಾಗದೇನೇ ಐವರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆದು ಅವರನ್ನೆಲ್ಲ ಅನಾಥಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿದ) ಇದಕ್ಕಿಂತ ಅಪೇಕ್ಷಣೀಯ ತರುಣಿಯರನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಆತ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದಲ್ಲ ಪ್ಯಾರೀಸಿನಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಆಶ್ರಯವಿತ್ತಿದ್ದ ಮದಾಂ ದುಪಿನ್ನಳಿಗೆ ತನ್ನ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ನಿವೇದಿಸಿ ಅವಳಿಂದ ಧಿಕ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ. ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ತನಗಿಂತ ೨೦ ವರ್ಷ ಕಿರಿಯಳಾದ ಮದಾಂ ಹುದೆಟಾಟಳನ್ನು ಪ್ರೇಮಿಸಿ ತನ್ನ ಮೂಕಪ್ರೇಮವನ್ನು ಒಂದು ಹೃದಯಸ್ಪರ್ಶಿ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಹೋಗಿ ಅವಳೊಡನೆಯೂ ಅನೇಕ ಮಿತ್ರರೊಡನೆಯೂ ಸಂಬಂಧ ಮುರಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತವನಿಗೆ.

ಆಗಲೇ ಅಲ್ಲ ಸ್ವಲ್ಪ ಬರವಣಿಗೆ ಮಾಡಿದ್ದ ರೂಸೋ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನರಸುತ್ತ ಪ್ಯಾರೀಸಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಅವನಿಗೆ ೩೦ ವರ್ಷವಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ತನ್ನ ಸ್ವಯಂಶಿಕ್ಷಿತ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕೈತೋರಿಸ ಹೋಗಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಅಯಶಸ್ವಿಯಾದ. ಅನಂತರ ವೆನಿಸಿನ ಫ್ರೆಂಚ್ ರಾಯಭಾರಿಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿ ಸೇರಿ ಅವನೊಡನೆ ಜಗಳಾಡಿ ಆ ಕೆಲಸ ಬಿಟ್ಟ. ಅವನ ಮಿತಿಮೀರಿದ ಅಭಿಮಾನ, ಶೀಘ್ರಕೋಪ ಇವು ಜೀವನದ ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಗಳಿಸಿದ ಮಿತ್ರರನ್ನೆಲ್ಲ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದು ರೂಸೋನ ಇನ್ನೊಂದು ದುರ್ದೈವ. ಅನಂತರ ಅವನೊಂದು ಬಾಲೇ ಬರೆದ. ಅದನ್ನು ಯಾರೂ ಗಮನಿಸಲಿಲ್ಲ. ವಾಲ್ಟೇರ್ ಅವನಿಂದ ಒಂದು ಗೀತ ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸಂಗೀತ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರದರ್ಶನದ ದಿನ ರೂಸೋನ ಹೆಸರು ಹೇಳುವ ಔದಾರ್ಯವನ್ನೂ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ ಅವನಿಗೆ ಆಘಾತವುಂಟುಮಾಡಿದ. ಅವನ ಏಕಮಾತ್ರ ಸನ್ನಿಹಿತ ಮತ್ತು ಹಿತೈಷಿಯಾದ ಡೆನಿಸ್ ಡಿಡರೋ ಅವನಿಂದ ಫ್ರೆಂಚ್ ಜ್ಞಾನಕೋಶಕ್ಕೆ ಸಂಗೀತದ ಬಗ್ಗೆ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರೆಸುತ್ತಿದ್ದದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಪ್ಯಾರೀಸಿನಲ್ಲಿ ಅವನ ಮೊದಲ ಏಳು ವರ್ಷಗಳು ಅಯಶಸ್ಸಿನ ಮಾಲೆಯೇ ಆಗಿದ್ದವು. ಗಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪವನ್ನು ಅವನ ಪ್ರೇಯಸಿಯ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು ನಿರ್ದಯವಾಗಿ ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅನಂತರ ಒಂದು ದಿನ ರೂಸೋ ರಾತ್ರಿ ಬೆಳಗಾಗುವುದರೊಳಗಾಗಿ ಫ್ರಾನ್ಸಿನಲ್ಲೆಲ್ಲ

ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ. ೧೭೪೯ರಲ್ಲೊಮ್ಮೆ ರೂಸೋ, ಸೆರೆಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ತನ್ನ ಮಿತ್ರ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನಕೋಶದ ಸಂಪಾದಕರನಾದ ಡಿಡರೋನನ್ನು ಕಾಣಲು ಪ್ಯಾರೀಸಿನಿಂದ ವಿನ್ಸೆನೆಸ್‌ಗೆ ಕಾಲ್ನಡಿಗೈಯಿಂದ ಹೊರಟಿದ್ದ (ವಾಹನದಲ್ಲಿ ಹೋಗಲು ಕೈ ಬರಿದಾಗಿತ್ತು). ಆತ ಓದಲು ಒಯ್ದಿದ್ದ “ಮರ್ಕ್ಯೂರ್ ದ ಫ್ರಾನ್ಸ್” ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಕಟನೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿತ್ತು. “ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಕಲೆಗಳ ಪ್ರಗತಿಯಿಂದ ನೀತಿ ಕೆಟ್ಟತೋ ಸುಧಾರಿಸಿತೋ” ಎಂಬ ವಿಷಯ ಒಂದು ಲೇಖನ ಸ್ಪರ್ಧೆಯನ್ನು ಡಿಜಾನ್ ವಿದ್ಯಾಲಯ ಏರ್ಪಡಿಸಿತ್ತು. “ಅದನ್ನು ಓದಿದೊಡನೆ ಹೊಸ ಜಗತ್ತನ್ನೇ ನಾನು ಕಂಡೆ. ಹೊಸ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಹೋದೆ” ಎಂದಾತ ಆ ಅನುಭವವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನವೀನ ವಿಚಾರ ತುಮುಲದಿಂದ ಮತಿಗೆಟ್ಟವನಂತೆ ಅವನು ತನ್ನ ಮಿತ್ರನನ್ನು ಕಂಡ. ಅವನ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದಿಂದ ಆ ಸ್ಪರ್ಧೆಗೆ ಲೇಖ ಬರೆದ. “ನೀತಿ ಕೆಟ್ಟದೆ” ಎಂಬುದೇ ಅವನ ಸಿದ್ಧಾಂತವಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರಥಮ ಬಹುಮಾನ ಅವನಿಗೇ ಬಂತು.

೧೭೫೦ರಲ್ಲಿ ಈ ಲೇಖ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಅದರ ವಿಚಾರಗಳು ಎಷ್ಟು ನವೀನ ಮತ್ತು ಅದರ ಶೈಲಿ ಎಷ್ಟು ಉತ್ತೇಜಿತವಾಗಿತ್ತೆಂದರೆ ಅದರಿಂದ ಸುಶಿಕ್ಷಿತ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ತುಮುಲವೇ ಎದ್ದಿತು. ವಿಜ್ಞಾನ ಪ್ರಗತಿ ಮತ್ತು ತರ್ಕಬದ್ಧ ಜೀವನದ ಪ್ರತಿಪಾದಕನಾದ ಪ್ರಚಂಡ ವಾಲ್ಟೇರ್ ಮತ್ತು ಅವನ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾದ “ತತ್ವಜ್ಞಾನಿ”ಗಳು ರೂಸೋನ ವಿಚಾರಗಳ ಆಜೀವ ದ್ವೇಷಿಗಳಾದರು. ವಿಚಾರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಮಹಾ ಅಧ್ವರೈವಾದ ವಾಲ್ಟೇರನು ಈ ವಾದವನ್ನು ವೈಯಕ್ತಿಕ “ಮಟ್ಟಕ್ಕಿಳಿಸಿ, ಮಹಾ ನೀತಿವಾದಿಯಾದ ರೂಸೋ ತನ್ನ ಐವರು ಅವೈಧ ಪುತ್ರರನ್ನು ಅನಾಥಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿದ ನೀತಿವಂತ” ಎಂದು ಹೀಗೆಳೆದು ಲೇಖನ ಬರೆಯಲೂ ಹಿಂಜರಿಯಲಿಲ್ಲ.

ರೂಸೋನ ಲೇಖ ಪ್ರಕಟವಾದಂದಿನಿಂದ ಸುಖ ಶಾಂತಿ ಅವನಿಂದ ದೂರವಾಯಿತು. ಕೀರ್ತಿ ಒದಗಿ ಬಂತು. ಅವನು ಬರೆದದ್ದು ಮಾಡಿದ್ದೆಲ್ಲ ಅವನ ಹೆಸರನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿತು. ಅವನ ಗೀತ ನಾಟಕ “ಲಿ ದೇವಿನ್ ದು ವಿಲೇಜ್” ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಿನಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಫ್ರೆಂಚ್-ಇಟಾಲಿಯನ್ ಸಂಗೀತಗಳನ್ನು ಹೋಲಿಸುವ ಅವನ ಲೇಖ ಭಾರಿ ವಿವಾದ ಎಬ್ಬಿಸಿತು. “ಮಾನವರಲ್ಲಿ ಅಸಮಾನತೆಯ ಮೂಲ” ಮತ್ತು “ರಾಜಕೀಯ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ”ವನ್ನು ಕುರಿತ ಅವನ ಲೇಖಗಳು ಮತ್ತೊಂದು ಸುತ್ತು ಕೋಲಾಹಲವೆಬ್ಬಿಸಿದವು. ಕೆಲ ಶ್ರೀಮಂತರೂ ಅವನ ಭಕ್ತರಾದರು. ೧೭೫೬ರಲ್ಲಿ ಮದಾಂ ದುಪಿನೇ ಅವನಿಗೊಂದು ಆಶ್ರಮವನ್ನೊದಗಿಸಿದಳು. ಅಲ್ಲೇ ಅವನು ತನ್ನ ಪ್ರೇಮ ಕಾದಂಬರಿ ಬರೆದು ಅವಳ ಆಶ್ರಯಕ್ಕೆರವಾದದ್ದು. ಈ ಗದ್ದಲದಲ್ಲೇ ಅವನು ತನ್ನ ಅತ್ಯಂತ ಹಿತ್ತೈಷಿಯಾದ ಡಿಡರೋನ ಮೈತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದು ಅನಂತರ ಲಗ್ಜಿಂಬರ್ಗ್ ಡೂಕ್ ಅವನಿಗೊಂದು ಮನೆ ಕೊಟ್ಟ. ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ೧೭೬೨ರಲ್ಲಿ

ಅವನನ್ನು ಕೀರ್ತಿಯ ಮತ್ತು ಕ್ಲೇಶದ ತುತ್ತತುದಿಗೇರಿಸಿದ “ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಬಂಧ” ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಅದರ ಸಂಗಡವೇ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕುರಿತ “ಎಮಿಲಿ”ಯೂ ಹೊರಬಂತು.

ಈ ಎರಡು ಪುಸ್ತಕಗಳು ಅವನಿಗೆ ಎರಡೂ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ದೊರಕಿಸಿದವು. “ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಬಂಧ”ದ ಪ್ರಥಮ ವಾಕ್ಯವೇ “ಮಾನವ ಜನ್ಮತಃ ಸ್ವತಂತ್ರ, ಆದರೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಅವನು ಶೃಂಖಲೆಗಳಿಂದ ಬಂಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ” ಎಂಬುದು. ಮಾನವ ಹುಟ್ಟಾ ಒಳ್ಳೆಯವ, ಆದರೆ ಸಮಾಜವು ಅವನನ್ನು ಕೆಡಿಸಿ, ಅಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಜೀವಿಯಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಮಾನವನ ಸಾಮೂಹಿಕ ಉಳಿವಿಗಾಗಿ ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಅಗತ್ಯವುಂಟಾಗಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಇದರಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ಉಂಟಾಗಿದೆ.

ಹಾಗಾದರೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಬಂಧ ಹೇಗಿರಬೇಕು? ಅದರಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸರ್ವತಂತ್ರ ಸ್ವತಂತ್ರನಾಗಿರಬೇಕು. ಸಾಮೂಹಿಕ ಉಳಿವಿಗಾಗಿ ಅವನು ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಸಮಾಜ ಅಥವಾ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಬೇಕು. ಆಡಳಿತ ಜನತೆಯ ಸ್ವತಂತ್ರ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ನಡೆಯಲು ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಪದ್ಧತಿ ಬೇಕು.

ಸ್ವಾಮ್ಯ ಪ್ರಜೆಗಳದು, ಅವರು ಸಂಬಳ ಕೊಟ್ಟು ತಮ್ಮ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಲು ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸಲಿ. ಆದರೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಲು ಎಂದೂ ಕೊಡಬೇಡಿ. ಅಧಿಕಾರ ಜನತೆಯದು. ಮಾನವರೆಲ್ಲ ಸಮಾನರು.

ತನಗೆ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಾದ ಅನ್ಯಾಯಗಳ ನೆನಪರಿಕೆಯಿಂದ ಈ ಪುಸ್ತಕ ಬರೆಯುವಾಗ ತನ್ನ ನಾಡಿ ಹಾರುತ್ತಿತ್ತೆಂದು ರೂಸೋ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಅನಂತರ ತಾನು ಕಂಡ ಸರ್ಕಾರಿ ಅನ್ಯಾಯ, ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಕರುಣಾಜನಕವಾಗಿ ಬಣ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ರಾಜಸತ್ತೆ ಮತ್ತು ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯ ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಜಾಸತ್ತೆಯ ಉತ್ತೇಜಿತ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಕ್ರೋಧವನ್ನು ಕೆರಳಿಸಿದ್ದರೆ ಏನಾಶ್ಚರ್ಯ? ಇದು ಸಾಲದ್ದಕ್ಕೆ ಅವನ “ಎಮಿಲಿ” ದೇವರು, ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಹೊಸದೇ ಒಂದು ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಮಂಡಿಸಿ ಪಾದ್ರಿಗಳನ್ನು ಉದ್ರೇಕಗೊಳಿಸಿತು. ಧಾರ್ಮಿಕ ಶ್ರದ್ಧೆ ಹೃದಯದಿಂದ ಉಕ್ಕುವಂತದು, ತರ್ಕದಿಂದ ದೇವರ ನಿಷ್ಪತ್ತಿ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ, ಬೈಬಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಮಾನವನ ಮೂಲ ಪಾಪದ ವಿಷಯ ಹೇಳಿರುವುದು ತಪ್ಪು, ಮಾನವ ಹುಟ್ಟಾ ಪಾಪಿಯಲ್ಲ, ಸಜ್ಜನ ಎಂಬುದು ಅವನ ವಾದವಾಗಿತ್ತು.

ಇದರ ಫಲವನ್ನಾತ ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಅವನನ್ನು ಬಂಧಿಸಲು ಆಜ್ಞೆ ಹೊರಟಿತು. ಆತ ಪ್ರಶಿಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ನ್ಯೂಜಾಟಿಲ್ಲಿಗೆ ಓಡಿದ. ಅಲ್ಲಿ ನವೀನ ವಿಚಾರಗಳ ಪುರಸ್ಕರ್ತನಾದ. ಪ್ರಶಿಯದ ಎರಡನೇ ಫ್ರೆಡ್ರಿಕ್‌ನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾದ ಮಾರ್ಶಲ್ ಕೀತ್ ಅವನಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ಕೊಟ್ಟ. ತನ್ನ ವಿರುದ್ಧ ಬರೆದ ಪಾದ್ರಿ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ರೂಸೊ ಅಲ್ಲಿಂದ ತನ್ನ ಪ್ರತಿವಾದಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದ.

ರೂಸೋನ ಹೊಸ ಬರವಣಿಗೆ ಕೆಥೋಲಿಕ್ ಗುರುಗಳನ್ನಲ್ಲದೆ ಪ್ರೊಟೆಸ್ಟೆಂಟರನ್ನೂ ಕೋಪಗೊಳಿಸಿತು. ಅವನ ಜೀವನ ಅಸಹನೀಯವಾಗಿತ್ತು ಬಂದಿತು. ಅವನ ವಸತಿಯ ಮೇಲೆ ಕಲ್ಲುಗಳು ಬೀಳತೊಡಗಿದವು. ಅವನು ಬರ್ನಿಗೆ ಓಡಿದ. ಅಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಪ್ರವೇಶವೇ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ೧೭೬೬ರಲ್ಲಿ ಅವನು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗೆ ಬಂದ. ತತ್ವಜ್ಞಾನಿ ಹ್ಯೂಮ್ ಅವನನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ಅವನಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ದೊರಕಿಸಿ ಕೊಟ್ಟ. ಆದರೆ ಹೋರೇಸ್ ವಾಲ್‌ಪೋಲ್ ರೂಸೋನನ್ನು ಗೇಲಿಮಾಡುವ ಒಂದು ಪತ್ರ ಬರೆದು ಅದನ್ನು ಎರಡನೇ ಫ್ರೆಡ್ರಿಕ್ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಚಲಾವಣೆ ಮಾಡಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಇದರಲ್ಲಿ ಹ್ಯೂಮನದೇ ಕೈವಾಡವಿದೆಯೆಂದೆಣಿಸಿ ಅವನೊಡನೆ ಜಗಳಾಡಿ ರೂಸೋ ಇಂಗ್ಲೆಂಡನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಿರುಗಿ ಫ್ರಾನ್ಸಿಗೆ ಬಂದ.

ಅವನ ಈ ದೇಶಾಂತರವಾಸ ಐದು ವರ್ಷ ಸಾಗಿತ್ತು ತಾಯ್ನಾಡಿಗೆ ಮರಳಿದರೂ ಹೆಸರು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಂಡು ಕೆಲ ದಿನ ಇದ್ದ ಬಳಿಕ ೧೭೭೦ರಲ್ಲಿ ಅವನು ಪ್ರಕಟವಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಗೆ ಬಂದ. ವಾರಂಟ್ ಇನ್ನೂ ಇದ್ದರೂ ಅವನನ್ನು ಈಗ ಯಾರೂ ಪಿಡಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವನನ್ನು ನಿಂದಿಸುವ ವಾಲ್ಪೋಲ್‌ನ ಲೇಖ ಅವನ ಮನ ಕೊರೆಯುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು. ಆತ ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಿಯನ್ನು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಮದುವೆಯಾದ. ತನ್ನ ಕೃತಿಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆ ವಿವರಿಸಲು ಅವನು “ತಪ್ಪೊಪ್ಪಿಗೆ”ಯೆಂಬ ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆಯನ್ನೇ ಬರೆದ. ಆದರೆ ಅವನ ಆತ್ಮಗ್ಲಾನಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ತನ್ನ ವಿರುದ್ಧ ಪಿತೂರಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂಬ ಭ್ರಮೆಯೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿತ್ತು. ತನ್ನನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವನು “ತಪ್ಪೊಪ್ಪಿಗೆ”ಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಓದತೊಡಗಿದ. ಅವನ ತಲೆ ಕೆಡುತ್ತ ಹೋಯಿತು. ದೇವರು ಕೂಡ ತನ್ನ ಶತ್ರು ಎಂದೆನಿಸತೊಡಗಿತು. ಕಂಡಕಂಡವರೊಡನೆ ಜಗಳವಾಡುತ್ತ ಹುಚ್ಚನಂತೆ ಅಲೆಯುತ್ತ ಕೊನೆಯ ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಕಳೆದ. ಹುಚ್ಚು ನಸುವೆ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದಾಗ ಅವನು ತನ್ನ ಏಕಾಂತ “ಚಿಂತನೆ”ಯನ್ನು ಬರೆದ. “ತಪ್ಪೊಪ್ಪಿಗೆ”ಯೊಡನೆ ಇದು ರೂಸೋನ ಬರವಣಿಗೆಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಹೃದಯಸ್ಪರ್ಶಿಯಾದುದು. ಅದರ ನಿಸರ್ಗ ವರ್ಣನೆಗಳು, ಸೌಂದರ್ಯ, ಮಾರ್ದವ, ಸೂಕ್ಷ್ಮಗ್ರಾಹಿತೆಗಳಿಂದ ಅಪೂರ್ವವಾಗಿವೆ.

ಜುಲೈ ೨, ೧೭೭೮ರಂದು ರೂಸೋ ತನ್ನ ಅನಾದಿಶತ್ರು ಯುರೋಪಿಯ ರೋಗದಿಂದ ಮರಣ ಹೊಂದಿ ತನ್ನ ದೀರ್ಘ ಕ್ಲೇಶದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾದ.

ರೂಸೋನ ವಿಚಾರಗಳ ಪ್ರತಾಪ ಅವನ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ವ್ಯಕ್ತವಾಗತೊಡಗಿತ್ತು. ಮಾನವನ ಆಂತರಿಕ ಸಜ್ಜನತೆ, ಮಾನವ-ಮಾನವರ ಸಮಾನತೆ, ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯ ವಿರೋಧ ಇವು ಅವನ ರಾಜಕೀಯ ತತ್ವಗಳ ತಿರುಳಾಗಿದ್ದವು. ವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನವನು ವಾಲ್ಟೇರನಷ್ಟೇ ಬಲವಾಗಿ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದ. ಈ ವಿಚಾರಗಳು ಫ್ರೆಂಚ್ ಕ್ರಾಂತಿಗೊಂದು ಹೊಳಹು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟವು.

ರೂಸೋ ಬುದ್ಧಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಹೃದಯದ ಪಕ್ಷ ಕಟ್ಟಿದ್ದ. ಮನುಷ್ಯ ತರ್ಕವನ್ನಲ್ಲ, ತನ್ನ ಹೃದಯದ ಒಲವುಗಳನ್ನನುಸರಿಸಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯವನಾಗುತ್ತಾನೆಂದು ಅವನ ಸಿದ್ಧಾಂತವಾಗಿತ್ತು. ಇದೇ ಅವನ ಸಮಕಾಲೀನ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳೊಡನೆ ಅವನ ತಿಕ್ಕಾಟಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ಬುದ್ಧಿಯ ವಿರುದ್ಧ ನೀತಿ, ಪ್ರಗತಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಸರಳ ಜೀವನ, ಇವುಗಳನ್ನಾತ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ.

ಅವನ “ಎಮಿಲಿ” ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆದರ್ಶ ಜೀವನ, ಸ್ವಾವಲಂಬಿ ಜೀವನದ ತರಬೇತಿ ಕೊಡುವುದೇ ಯೋಗ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿ ಆ ಕಾಲದ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕ್ರೂರ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸಿತು. ಅದು ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಮೀಮಾಂಸೆಯ ಮೇಲೆ ಅಳಿಸಲಾರದ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದೆ.

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಮಹಾಪುರುಷರಂತೆ ರೂಸೋನಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಕೊರತೆಗಳಿಲ್ಲದಿಲ್ಲ. ಅವನ ಪ್ರೇಮವ್ಯಾಪಾರಗಳು, ಅವೈಧ ಸಂಬಂಧಗಳು ಡಾ. ಜಾನ್ಸನ್ನಿನಿಂದ “ರೂಸೋ ಮಹಾ ಕೀಳ. ಅವನಿಗೆ ಕಾಳಾಪಾಣಿ ಶಿಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಸಮ್ಮತಿಯಿದೆ” ಎಂದು ಉದ್ಗಾರವೆತ್ತಿವೆ.

ಆದರೆ ಅವನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಚಾರಿತ್ರ್ಯದ ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖವಿದೆ. ಆತ ಹಣಕ್ಕಾಗಿಯಾಗಲಿ ಭಯಕ್ಕಾಗಿಯಾಗಲಿ ಎಂದೂ ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಮರೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಗುಪ್ತನಾಮಗಳಿಂದ ಪ್ರಕಟಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಕೊನೆಯವರೆಗೆ ಬಡತನಕ್ಕೆ ತಲೆಕೊಟ್ಟಿದ್ದ. ಅವನನ್ನು ಧನದಾಹ ಎಂದೂ ಬಾಧಿಸಲಿಲ್ಲ. ವಾಲ್ಟೇರ್ ಲಕ್ಷಾಧಿಶನಾಗಿದ್ದಾಗ ಅವನಿಗೆ ಕಡಿಮೆಯಲ್ಲದ ಈತ ಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಗೀತ ಪ್ರಸ್ತಾರಗಳ ಪ್ರತಿ ಮಾಡಿ ಹಣ ಗಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಬರವಣಿಗೆಯನ್ನೆಂದೂ ಅವನು ಆಜೀವಿಕೆಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲಿಲ್ಲ.

ರೂಸೋ ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೊಂದು ಹೊಸ ಪಾಯ ಹಾಕಿದ. ಶಿಕ್ಷಣಶಾಸ್ತ್ರದ ರೂಪವನ್ನು

ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತರು / ೩೫

ಬದಲಿಸಿದ. ಅನಾಗರಿಕರಲ್ಲೂ ಮಾನವತೆಯಿದೆಯೆಂದು ಸಾರಿ ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಸ್ಥಾಪಕನಾದ. ಆತ ನಿಸರ್ಗ ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ಪ್ರಚೋದನೆಯಿತ್ತು ಕಾವ್ಯದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬದಲಿಸಿದ.

ಅವನು ಕ್ರೌರವನ್ನು ಮನಸಾ ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ರಕ್ತರಂಜಿತ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಪ್ರತಿಪಾದಕನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವನ ಸಮಾನತೆ, ಬಾಂಧವ್ಯ ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಘೋಷಣೆಯನ್ನು ವಿಜೃಂಭಿಸಿ ಅವನು ಸತ್ತ ಹತ್ತೇ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಪ್ರವಾಹ ಉಕ್ಕಿಬಂತು. ಅವನ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಋಣವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಜನತೆ ಅವನ ಅಸ್ಥಿಶೇಷವನ್ನು ಅರ್ಮನ್‌ವಿಲಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅವನ ಸಮಾಧಿಯಿಂದ ಎತ್ತಿ ವೈಭವಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪ್ಯಾರೀಸಿಗೊಯ್ದು ಪಾನ್‌ಥಿಯೋನ್‌ನಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಸಮಾಧಿ ಮಾಡಿತು.

೫. ಸಂಗೀತದ ಬಾಲಾಧ್ಯುತ : ಮೊಜಾರ್ಟ್

ಅವನ ಜೀವನ ಪ್ರತಿಭೆ ಮತ್ತು ಕಲಾಸಾಧನೆ ದುರ್ದೈವದ ಕಥೆಯಾಗಿತ್ತು

ಮೊಜಾರ್ಟ್‌ನು ಜಗತ್ತಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠತಮ ಸಂಗೀತಗಾರರಲ್ಲೊಬ್ಬ ಎಂಬುದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವರು ಆತನೇ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠನೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಎಂತೇ ಇರಲಿ, ಒಂದು ಸಂಗತಿ ಮಾತ್ರ ನಿಜ. ಅವನಂಥ ಅಪ್ರತಿಮ ಪ್ರತಿಭಾಶಾಲಿ ಕಲಾವಿದ ಅವನಂಥ ಬಡತನ, ಅಕಾರಣ ದ್ವೇಷ ಕಷ್ಟಕಾರ್ಪಣ್ಯಗಳಿಗೊಳಗಾಗಿ ಬಾಳಿದ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಅತಿ ವಿರಳ; ಹಾಗೆ ಬಾಳಿಯೂ ವಿನಯ ಸೌಜನ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊನೆಯವರೆಗೆ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡವರು ಇಲ್ಲ; ಅಂಥ ಸಂಗೀತ ಕಲಾವಿದ ಅವನಂತೆ ನೀತಿವಂತನಾಗಿದ್ದುದು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ.

ಮೊಜಾರ್ಟ್‌ನದು ನಿಜವಾಗಿ ಅದ್ಭುತ ಪ್ರತಿಭೆ. ಮೂರನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆತ ಹಾರ್ಪ್ ಕೋರ್ಟ್ ವಾದ್ಯ ಬಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದ, ನಾಲ್ಕರಲ್ಲಿ ನೃತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಗೀತ ರಚಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಐದರಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಸಾರಿ ಪಿಟೀಲು ಹಿಡಿದವನೇ ನೇರವಾಗಿ ಆದನ್ನು ಬಾರಿಸತೊಡಗಿದ, ಏಳರಲ್ಲಿ ಯುರೋಪಿನ ಅರಮನೆಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಅವನ ಸಂಗೀತ ಕಚೇರಿಗಳು ನಡೆದು ಅವನೊಬ್ಬ ಪ್ರಚಂಡ ಬಾಲಕ ಎಂದು ಹೆಸರಾದ. ವಿಯೆನ್ನಾದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತ್ರಿಯ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವನ ನಾದನ ಕೇಳಿ ಮುಗ್ಧರಾದ ರಮಣಿಯರು ಅವನನ್ನು ಮುದ್ದು ಮಾಡಿದರು.

ಅಕ್ಷರ ಕಲಿಯುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಸಂಗೀತ ಪ್ರಸ್ತಾರವನ್ನೋದಲು ಕಲಿತ ಈ ಮಗು ಆಗ ಬರೆದ ಗೀತೆಗಳು ಕೂಡ ಇಂದಿಗೂ ಮಹಾ ಮಹಾ ಸಂಗೀತಗಾರರನ್ನು ಮೋಹಿಸುತ್ತಿವೆ; ಮೊಜಾರ್ಟ್ ಸಂಗೀತದ ಸ್ವಂತ ಆತ್ಮ ಆಗಲೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವಂತಿತ್ತು. ಸರಸ್ವತಿ ಅವನನ್ನು ಹುಟ್ಟಿದೊಡನೆ ತನ್ನವನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಅವನು ಮುಟ್ಟಿದ ವಾದ್ಯವೆಲ್ಲ ಅಮೃತಸ್ಯಂದಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂಭತ್ತರಲ್ಲಿ ಆತ ಹಾಲಂಡಿನಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲೇ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಮತ್ತು ಜಟಿಲವಾದ ಆರ್ಗನ್ ವಾದ್ಯವನ್ನು ಅದರ ಹಳೆಯ ಗೆಳೆಯನೆಂಬಂತೆ ಬಾರಿಸಿ ತೋರಿಸಿದ. ಹದಿನಾಲ್ಕರಲ್ಲಿ ಆತ ಇಟಲಿಯಲ್ಲಿ ಪೋಪನ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅತಿ ದೀರ್ಘವೂ ಕಠಿಣವೂ ಆದ ಗೀತವೊಂದನ್ನು ಒಂದೇ ಸಲ ಕೇಳಿ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಇಡಿಯಾಗಿ

ಅದರ ಪ್ರಸ್ತಾರವನ್ನು ಬರೆದು ತೋರಿಸಿ ಪೋಪನಿಂದ ಗೋಲ್ಡನ್ ಸ್ಟಾರ್ ಪದವಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ.

ವೊಲ್ಫ್‌ಗ್ಯಾಂಗ್ ಅಮೇದಿಯಸ್ ಮೊಜಾರ್ಟ್‌ನು ಆಸ್ಟ್ರಿಯದ ಸಾಲ್ಸ್‌ಬರ್ಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಸಾಧಾರಣ ಸಂಗೀತಗಾರನಾಗಿದ್ದ ಲಿಯೊಪಾಲ್ಡ್ ಮೊಜಾರ್ಟ್‌ನ ಮಗನಾಗಿ ೧೭೫೬ರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ. ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಬೇಗನೆ ಗುರುತಿಸುವ ಅಪರೂಪ ತಂದೆಯರಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ಮೊಜಾರ್ಟ್ ಒಬ್ಬನಾಗಿದ್ದ. ಅದರ ಪ್ರಯೋಜನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲೂ ಆತ ಹಿಂದೆ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ ಮಗನಿಗೆ ಎಂಟು ದಾಟುವುದರೊಳಗಾಗಿ ಆತ ಅವನನ್ನೆಳೆದುಕೊಂಡು ರಾಜಧಾನಿಯಿಂದ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಕಚೇರಿ ಮಾಡಿಸುತ್ತ ಸಾಗಿದ. ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಬಾಲಕ ಮೊಜಾರ್ಟ್ ಒಂದು ಸಿಂಫನಿ ಮತ್ತು ಹಲ ಸೊನಾಟಾಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವಿಜ್ಞಾನಿಯೊಬ್ಬ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಘದಲ್ಲಿ “ಅದ್ಭುತ ಬಾಲಕ”ನನ್ನು ಕುರಿತು ಒಂದು ಪ್ರಬಂಧವನ್ನೇ ಓದುವಂತಾಯಿತು. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಅವನ ವಾದನ ಕೇಳಿದ ಜನಸಂದಣಿ ಅದು ಮುಗಿದ ಮೇಲೂ ಸ್ಥಳ ಬಿಟ್ಟೇಳದೆ ಪುನಃ ಪುನಃ ಅವನಿಂದ ನುಡಿಸಿದ್ದನ್ನೇ ನುಡಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ೧೭೬೦ರಲ್ಲಿ ಮಿಲಾನ್‌ನ ನಾಟ್ಯಗೃಹದಲ್ಲಿ ಈ ಬಾಲಕ ರಚಿಸಿದ ಒಪೇರಾ (ಗೀತ ನಾಟಕ) ಇತರ ಸಂಗೀತಗಾರರ ಕೊನೆಯಿರದ ಉಪದ್ರವಗಳಿದ್ದರೂ ಅಪ್ರತಿಮ ಯಶಸ್ವಿನೋಡನೆ ಆಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಆಶ್ಚರ್ಯವೆಂದರೆ ಬಾಲಕ ಮೊಜಾರ್ಟ್‌ನಿಗೆ ತನ್ನ ತಂದೆಯಲ್ಲದೆ ಬೇರಾವ ಗುರುವೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಆ ತಂದೆ ಹಣ ಮಾಡುವ ಅವಸರದಲ್ಲಿದ್ದ. ಆದರೆ ಮೊಜಾರ್ಟ್‌ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸದಾ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಮುನಿಸು ನೆಲಸಲಿದೆಯೆಂಬ ಸಂಕೇತ ಆಗಲೇ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಅವನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಜಯಿ ಸಂಚಾರದ ಕೊನೆಗೂ ತಂದೆಗೆ ಬರಿಗೈ ಬಂಟತನವೇ ಉಳಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಸಿಕ್ಕಿದ ಹಣ ಸಂಚಾರದ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೇ ಸಾಲುತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ರಾಣಿ-ಸರದಾರಿಣಿಯರ ಕೊಂಡಾಟ, ಮುತ್ತುಗಳ ಬಾಲಕನ ತಲೆಗೇರಲೂ ಇಲ್ಲ. ದಿನದ ಕೊನೆಗೆ ಉಳಿಯುವ ಹಸಿದ ಹೊಟ್ಟೆ ಅವನ ಜನ್ಮದಿಂದ ಸಂತೋಷ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹುಳಿಗೆಡಿಸಲೂ ಇಲ್ಲ. ಅವನು ಸಂಗೀತವನ್ನೆಷ್ಟು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಕಲಿತನೋ ಅಷ್ಟೇ ಆತುರದಿಂದ ಗಣಿತವನ್ನೂ ಕಲಿತ. ಎರಡರಲ್ಲೂ ಆತ “ಸರಿ”ಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದ. ಸದಾ ಅವನ ತುಟಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಹೊಸ ರಾಗಗಳು ಗುಂಯಿಗುಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಬಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಕೂಡ ಮೊಣಕಾಲ ಮೇಲೆ ತಾಳ ಹಾಕುತ್ತ ಆತ ರಾಗದ ಮಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಹರಕು ಕಾಗದಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಸ್ತಾರವನ್ನು ಗೀಚುತ್ತಿದ್ದ. ಯಾವ ತಂತ್ರವೂ ಅವನಿಗೆ ಕಠಿಣವೆನಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ೧೭೭೧ರಲ್ಲಿ ಆತ ಡ್ಯೂಕ್ ಫರ್ಡಿನಾಂಡನ ವಿವಾಹ ಪ್ರಸಂಗಕ್ಕಾಗಿ ರಚಿಸಿದ ಗೀತನಾಟಕ ಅದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಾಡಿದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಂಗೀತಗಾರ ಹ್ಯಾಸನ ಹೊಸ ಓಪೇರಾವನ್ನು ಮೀರಿಸಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಯಿತು. ೧೫

ದಾಟುವುದರೊಳಗೆ ಮೊಜಾರ್ಟ್ ಒಂಭತ್ತು ಸಿಂಫನಿ ಮತ್ತು ಒಂಭತ್ತು ಒಪೇರಾಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದನೆಂದರೆ ಸಾಕು. ಹೇಡನ್‌ನಂಥ ಮಹಾ ಸಂಗೀತಕಾರ ಮೊಜಾರ್ಟ್‌ನನ್ನು ಜಗತ್ತಿನ ಅತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಂಗೀತಗಾರನೀತ ಎಂದು ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದ.

ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಮೊಜಾರ್ಟ್‌ನ ಸಂಗೀತ ಪ್ರಚಲಿತವಾದಂದಿನಿಂದ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಗೀತ ಹೊಸ ಮನ್ವಂತರವನ್ನೇ ಪ್ರವೇಶಿಸಿತು. ಹೇಡನ್ ಅವನನ್ನು ಅನುಕರಿಸಿದ, ಚೋಪಿನ್ ಅವನಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತನಾಗಿದ್ದ ಅಹಂಕಾರಿ ವ್ಯಾಗ್ನರ್ ಕೂಡ ಅವನಿಗೆ ನಮೋ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದ; ಅವನನ್ನು ಸಂಗೀತಗಾರರಲ್ಲಿ “ದೈತ್ಯ” ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದ ಯಾರೂ ಅವನ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ೨೧ರೊಳಗೆ ಮೊಜಾರ್ಟ್ ಸಂಗೀತದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಂಗದಲ್ಲೂ ತನ್ನ ಸಿದ್ಧಹಸ್ತತ್ವವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದ.

ಆದರೆ ಮೊಜಾರ್ಟ್‌ನ ದುರ್ದೈವಗಳನ್ನು ಅವನ ಪ್ರತಿಭೆ ತಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಈ ನಡುವೆ ಮೊಜಾರ್ಟ್ ಕುಟುಂಬದ ಆಶ್ರಯದಾತನಂತಿದ್ದ ಪಾಲ್ಸ್‌ಬರ್ಗ್ ಆರ್ಚ್ ಬಿಶಪ್ ತೀರಿಕೊಂಡ. ಅವನ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದ ಹೊಸ ಪಾದ್ರಿ ಅತ್ಯಂತ ಕಲಾಶತ್ರುವಾಗಿದ್ದ. ಆತ ತರುಣ ಮೊಜಾರ್ಟ್‌ನನ್ನು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಕ್ಷುದ್ರ ಸಂಬಳಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಅರಮನೆಯ ಸಂಗೀತಗಾರನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ. ಕಲಾವಿದರನ್ನು ಗೌರವಿಸುವ ವಿಚಾರ ಅವನಿಗಿರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಅವನು ಮೊಜಾರ್ಟ್‌ನನ್ನು ಕುದುರೆಯ ಕಾಸ್ತಾರೊಡನೆ ಉಣ್ಣುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಅಸಹನೀಯ ಅಪಮಾನಕ್ಕೊಳಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಮೊಜಾರ್ಟ್ ರಾಜೀನಾಮೆಯಿತ್ತು ತನ್ನ ದೈವವನ್ನರಸಲು ಹೊರಟ. ಆದರೆ ಬಾಲಕ ಮೊಜಾರ್ಟ್‌ನನ್ನು ಮುದ್ದು ಮಾಡಿದ ಯುರೋಪಿನ ಶ್ರೀಮಂತರು ಈಗ ತರುಣ ಮೊಜಾರ್ಟ್‌ನ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು ಮುಂದೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆಸ್ಟ್ರಿಯನ್ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಫ್ರಾನ್ಸಿಸನೂ ಅವನನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸಲಿಲ್ಲ. ಮೊಜಾರ್ಟ್‌ನ ಪ್ರಚಂಡ ಪ್ರತಿಭೆಯಿಂದ ಹೆದರಿಕೊಂಡ ಇತರ ಸಂಗೀತಗಾರರು ಅವನ ವಿರುದ್ಧ ಒಳ ಸಂಚು ಹೂಡಿ ಅರಸನ ಕಿವಿ ಊದಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಅವನ ಮೇಲೆ ಗೀತಗಳನ್ನು ಬಾರಿಸುವ ವಾದಕರಿಗೆ ಲಂಚಕೊಟ್ಟು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೊನೆಗೆ ಆಸ್ಥಾನ ವಿದ್ವಾನ್ ಗ್ರಹ್ ತೀರಿಕೊಂಡಾಗ ಮೊಜಾರ್ಟ್‌ನಿಗೆ ಆ ಸ್ಥಾನವನ್ನಿಯಬೇಕಾಯಿತು. ಗ್ರಹ್‌ನಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಸಂಬಳದ ಅರ್ಧಾಂಶಕ್ಕೆ ಮೊಜಾರ್ಟ್ ಒಪ್ಪಬೇಕಾಯಿತು.

ಇದರ ಮೇಲೆ ಮೊಜಾರ್ಟ್ ಹರೆಯದ ಹುಮ್ಮಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಕಾನ್ಸ್ತಾನ್ಸ್ ಮಧುರ ಕೃಶ ದುರ್ಬಲ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಹುಡುಗಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಮೊಜಾರ್ಟ್‌ನ ಗಳಿಕೆ ಇದ್ದಲ್ಲೇ ಇದ್ದು, ಮಕ್ಕಳು ತೆರಪಿಲ್ಲದೆ ಹುಟ್ಟಿದವು. ಕಾನ್ಸ್ತಾನ್ಸ್ ಗೃಹಕೃತ್ಯ ನಡೆಸಲು ಬಲ್ಲವಳೇ ಅಲ್ಲ, ಹುಟ್ಟುವ ಮಕ್ಕಳು ಅವೂ ದುರ್ಬಲವಾಗಿಯೇ

ಹುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದವು. ಕೆಲವು ಮಕ್ಕಳು ಸತ್ತವು. ಹೆಂಡತಿಯ ದುಃಖ ಮರೆಸಲು ಮೊಜಾರ್ಟ್ ಸಾಲ ಮಾಡಿ ಅವಳಿಗೆ ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ತಂದು ಕೊಡಬೇಕಾಯಿತು. ಆಮೇಲೆ ಸಾಲಗಾರರು ಬೇಲೀಫರನ್ನು ಕರೆತಂದು ಮನೆಯ ಇದ್ದುಬಿದ್ದ ಫರ್ನೀಚರುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು.

ಇವೆಲ್ಲ ದುಃಖದುಮ್ಮಾನಗಳ ನಡುವೆಯೂ ಮೊಜಾರ್ಟ್‌ನ ಆನಂದ ಪ್ರವೃತ್ತಿ, ಸಂಗೀತ ಪ್ರತಿಭೆ ಲೇಶವೂ ಕುಂಠಿತವಾಗಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಅವನ ಮಹಾ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಹೆಂಡತಿ ಹೆರಿಗೆ ಬೇನೆಯಿಂದ ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದಾಗಲೂ ಆತನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಹೊಸ ರಾಗಗಳು ಹುಟ್ಟುತ್ತಲೇ ಇದ್ದವು. ಹೊಸ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಹೊಸ ಹಾಡುಗಳನ್ನೇ ಆತ ನಿರ್ಮಿಸಿ ಬಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಅಲ್ಪವೆಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ಆತ ತನ್ನ ಕೃತಿಗಳ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಇಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ಕೆಳಮಟ್ಟದ ಕೃತಿಗಳ ರಚನೆ ಅವನ ಪ್ರತಿಭೆಗೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲ ವೇಳೆ ಚಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಪ್ರಿಕೆಗೆ ಕಟ್ಟಿಗೆಯಿಲ್ಲದಾಗ ಮೊಜಾರ್ಟ್‌ನೂ ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯೂ ಕೈ ಕೈ ಹಿಡಿದು ನರ್ತಿಸುತ್ತ ಚಳಿಯನ್ನು ನೀಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಣದ ತಗಾದೆ ಬಲವಾದಾಗ ಮಿತ್ರರಿಗೆ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಸಹಾಯ ಯಾಚನೆಯ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಮೊಜಾರ್ಟ್ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದ.

ಅವನ ಮಾತೃಭೂಮಿ ಆಸ್ಟ್ರಿಯಾ ಅವನ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಸಾಯುವವರೆಗೂ ಗುರುತಿಸಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನಬಹುದು. ಅವನಲ್ಲಿ ಮತ್ಸರಗ್ರಸ್ತರಾದ ಕ್ಷುದ್ರ ಹೃದಯದ ಸಂಗೀತಗಾರರ ಪ್ರಭಾವ ಅಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿತ್ತು. ಇತರರ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿದ್ದ ಹುಳುಕನ್ನು ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯಿಂದಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಟೀಕಿಸುವ ಮೊಜಾರ್ಟ್‌ನ ಪ್ರಾಂಜಲವೃತ್ತಿ ಅವನ ಶತ್ರುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಮೇಲಾಗಿ ಅವನ ಸಂಗೀತ ಪದ್ಧತಿ ನೂತನವಾಗಿತ್ತು. ಅದು ಜನರ ಗಂಟಲಲ್ಲಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ಇಳಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅವನ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಮನ್ನಿಸುವ ರಸಿಕರಿದ್ದರೆಂಬುದೊಂದು ಅವನ ಸುದೈವವಾಗಿತ್ತು. ಬೊಹೇಮಿಯಾದ ರಾಜಧಾನಿ ವಿಯೆನ್ನಾದಲ್ಲಿ ಅವನ “ಫಿಗಾರೊ” ಎಂಬ ಒಪೇರಾ ಆಡಲ್ಪಟ್ಟಾಗ ಒಂದೇ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಮೊಜಾರ್ಟ್ ಆ ನಗರದ ಆರಾಧ್ಯದೇವತೆಯಾಗಿ ಬಿಟ್ಟ. ಬೀದಿಯಲ್ಲೆಲ್ಲ ಅದರ ಹಾಡುಗಳದೇ ವಿಸ್ಫಲ್. ಮೊಜಾರ್ಟ್ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ರಾಜಯೋಗ್ಯ ಸನ್ಮಾನ. ಆ ನಗರದಲ್ಲೇ ಆತ “ಡಾನ್ ಜ್ಯೋವನಿ” ಎಂಬ ಇನ್ನೊಂದು ಒಪೇರಾ ರಚಿಸಿದ. ಅದನ್ನಾತ ಅತಿ ಅವಸರದಿಂದ ರಚಿಸಿದ್ದ. ಅದು ರಂಗಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾಗಲೇ ಆತ ಅದರ ಪ್ರಾರಂಭ ಗೀತವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದು. ಆದರೆ ಅದು ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟ ನಾಟ್ಯ ರಸಾಯನವಾಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನಾಡಿದ ಥಿಯೇಟರಿನ ಮಾಲಕ ಉದ್ಧಾರವಾಗಿ ಹೋದ. ಮೊಜಾರ್ಟ್‌ನಿಗೆ

ಮಾತ್ರ ಆತ ಕೊಟ್ಟ ಪಾಲು ತೀರ ಅಲ್ಪವಾಗಿತ್ತು. ಹೆಚ್ಚನ್ನು ಕೇಳಲು ಮೊಜಾರ್ಟ್‌ನಿಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಮೊಜಾರ್ಟ್‌ನ ಜೀವನ ತಾರೆ ಅಸ್ತವನ್ನು ಸಮೀಪಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ೩೫ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಾತ್ ಅಸ್ತಸ್ಥದಿಂದ ಮಲಗಿದ. ಜ್ವರದ ಮಬ್ಬಿನಲ್ಲೂ ಮಹೋನ್ನತ ಕೃತಿಯೊಂದನ್ನಾತ್ ರಚಿಸಿದ. “ಮಂತ್ರಮುರಲಿ” ಎಂಬ ಈ ಒಪೇರಾದ ಗಾನಗಳು ನಿಜವಾಗಿ ಅಭಿಮಂತ್ರಿತವಾದಂತಿದ್ದವು. ಅದು ವಿಯನ್ನಾದ ಥಿಯೇಟರಿನಲ್ಲಿ ಆಡಲ್ಪಟ್ಟಾಗ ಜನಸಂದಣಿಯ ನುಗ್ಗೋ ನುಗ್ಗು. ಹಣದ ಮಳೆಯೇ ಸುರಿಯಿತು. ಆದರೆ ತನ್ನೀ ಚರಮ ವಿಜಯವನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಾಣುವ ಯೋಗ ಮೊಜಾರ್ಟ್‌ನಿಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಟೈಫಾಯ್ಡಿನಿಂದಾತ್ ನೆಲ ಹಿಡಿದಿದ್ದ. ಅವನ ಪ್ರತಿಷ್ಠರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದ ಮೊಶ್ಚಲೀಸನು ಅವನಿಗೆ ವಿಷ ಹಾಕಿದ್ದನೆಂದು ಜನ ಆಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

೧೭೯೧ ಡಿಸೆಂಬರ್ ೫ ರಂದು ಎಲ್ಲವೂ ಕೊನೆಗೊಂಡಿತು. ತಾನು ಕೊನೆಯದಾಗಿ ರಚಿಸುತ್ತಿದ್ದ “ರೀಕ್ವಿಯಂ” ಎಂಬ ದುರಂತ ಗೀತನಾಟಕದ ಹೃದಯ ವಿದಾವಕ ಸಂಗೀತವೊಂದನ್ನು ಗುಣಿಗುಣಿಸುತ್ತ ಮೊಜಾರ್ಟ್‌ನ ಪ್ರಾಣ ಬಿಟ್ಟ. ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಆಗ ಸ್ಮೃತಿ ತಪ್ಪಿ ಬಿದ್ದಳು. ಅವನ ನಾಲ್ವರು ಗೆಲೆಯರು ಮಲೆ-ಗಾಳಿಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನೊಯ್ದು ಹೂಳಿದರು. ಕಳ್ಳಕಾಕರ ಹೆಣಗಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಈ ಮಹಾತ್ಮ ಅಂತಿಮ ಶಯನ ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು. ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಗುಣ ಹೊಂದಿದ ಮೇಲೆ ಗಂಡನ ಗೋರಿಯನ್ನು ನೋಡಲು ಹೋದಾಗ ಅದೆಲ್ಲಿದೆಯೆಂದು ಗುರುತೇ ಹತ್ತಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಕೆಲ ಕಾಲಾನಂತರ ನಾಸೆನ್ ಎಂಬವನೊಬ್ಬನನ್ನು ಮರುಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಳು. ಈ ಮಹಾಶಯ ಅಪರಿಮಿತ ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಮೊದಲ ಗಂಡನ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದನೆಂಬುದೊಂದು ಮೊಜಾರ್ಟ್‌ನ ಅಘಟಿತ ಘಟನಾಮಯ ಜೀವನದ ಸೋಜಿಗದ ಘಟನೆ.

೬. ವಿಕ್ಟಿಪ್ಪ ಚಿತ್ರಕಾರ - ಹೋಕುಸಾಯಿ

ಭಾರತವನ್ನೊಳಗೊಂಡು ಜಗತ್ತಿನ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಕವಿಗಳು, ಕಲಾವಿದರು ವಿಕ್ಟಿಪ್ಪ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಂದು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವ ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅವರು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿಯೇ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಜಪಾನೀ ಜನ ಮೊದಲಿಂದಲೂ ಗಂಭೀರ ಪ್ರಕೃತಿಯವರು. ಶಿಷ್ಯಾಚಾರದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಕವಿಗಳು ಕಲಾವಿದರು ಕೂಡ ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದ್ದು ಕಡಿಮೆ. ಆದರೆ ೧೮-೧೯ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಜಪಾನೀಯರನ್ನು ಮರುಳು ಮಾಡಿದ ಹೋಕುಸಾಯಿ ಇದಕ್ಕೆ ಹೊರತಾಗಿದ್ದು ಅವನು ಎಷ್ಟು ವಿಕ್ಟಿಪ್ಪನಾಗಿದ್ದನೆಂದರೆ ಅವನು ಏನಿಲ್ಲೆಂದರೂ ಮೂವತ್ತು ಬಾರಿ ಹೆಸರು ಬದಲಿಸಿಕೊಂಡ; ಮತ್ತು ೮೯ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬರೆದ ತನ್ನ ಕೊನೆಯ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ “ವಿಕ್ಟಿಪ್ಪ ಮುದುಕ” ಎಂದೇ ತನ್ನ ಹೆಸರು ಬರೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ.

ತನ್ನ ಜೀವಮಾನದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಮೂವತ್ತು ಸಾವಿರ ಸಣ್ಣ ದೊಡ್ಡ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದ ಹೋಕುಸಾಯಿ ೧೭೬೦ರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ೧೮೪೯ರಲ್ಲಿ ತೀರಿಕೊಂಡ. ಅವನು ದೈತ್ಯಗಾತ್ರದ ಚಿತ್ರಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ಸೂಕ್ಷ್ಮದರ್ಶಕದಲ್ಲಿ ನೋಡಬೇಕಾದ ಕಿರು ಚಿತ್ರಗಳ ವರೆಗೆ, ಪೋರ್ಟ್ರೆಟುಗಳಿಂದ ಲ್ಯಾಂಡ್‌ಸ್ಕೇಪುಗಳವರೆಗೆ ಅಸಂಖ್ಯ ಮಾದರಿಯ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದ. ರಂಗು, ರೇಖೆ, ಸಮತೋಲ, ಲಯ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳಲ್ಲಿ ಅವನು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯೋಗಗಳಿಗೆ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲ. ಅವನು ಹೆಸರು ಬದಲಿಸಿಕೊಂಡಷ್ಟೇ ಸಲ ತನ್ನ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಬದಲಿಸಿಕೊಂಡ.

ಅವನು ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಈಗ್ಗೆ ಟೋಕಿಯೋ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ‘ಇದೋ’ ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲೇ ಕನ್ನಡಿ ತಯಾರಕರ ಒಂದು ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ದತ್ತು ಹೋದ. ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತಿ ಶಿಲ್ಪಿಯೊಬ್ಬನ ಶಿಷ್ಯನಾದ. ಆಮೇಲೆ ಪುಸ್ತಕದಂಗಡಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತ ಕಥೆ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿರುವ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡುವುದರಲ್ಲಿ ಕಾಲ ಕಳೆದ - “ಆರನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ನನಗೆ ಚಿತ್ರಕಾರನಾಗಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲವಿತ್ತು” ಎಂದಾತ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಹಂಬಲ ೧೯ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆಗಿನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಚಿತ್ರ ಕಲಾವಿದ ಕತ್ಸುಕಾವಾ ಶುಂಶೋವಿನ ಶಿಷ್ಯನಾದಾಗ ಕೈಗೂಡಿತು. ಪರಂಪರಾಗತ ತೋರಿಯಿ ಶೈಲಿಯ ತತ್ಕಾಲೀನ ಆಚಾರ್ಯ

ಪುರುಷನೆನಿಸಿದ ಕತ್ನುಕಾವಾಗೆ ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯನ ಹಸ್ತಕೌಶಲ ಬಹಳ ಮೆಚ್ಚಿಕೆಯಾಯಿತು. ಗುರು ಕತ್ನುಕಾವಾ ಶುನರೋ ಎಂಬ ಹೊಸ ಹೆಸರನ್ನು ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ. ಶುಂಶೋವಿನ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಸರಿಸಿ ಅವನು ಅನೇಕಾನೇಕ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪುರುಷರ ಮತ್ತು ನಟ-ನಟಿಯರ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನೂ ಕತೆ ಕಾದಂಬರಿಗಳಿಗೆ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನೂ ಬರೆದ. ಹದಿನೈದು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಅವನು ಗತಾನುಗತಿಕ ಶೈಲಿಗೆ ಬೇಸತ್ತು ಬೇರೆ ಶೈಲಿಗಳ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಆರಂಭಿಸಿದ. ಗುರುವಿಗೆ ಅದು ತಿಳಿದೊಡನೆ ಅವನು ಹೋಕುಸಾಯಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಆಶ್ರಯದಿಂದ ಹೊರಗಟ್ಟಬಿಟ್ಟ.

ಈಗವನು ಸೋರಿಯೆಂಬ ಹೊಸ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದ. ಸಮಕಾಲೀನ ಶೈಲಿಗಳ ಆಚಾರ್ಯರ ಬಾಗಿಲುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಾದ. ಯಾವ ಶೈಲಿಯೂ ಅವನಿಗೆ ಶಾಶ್ವತ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ದೇಶಗಳಿಂದ ಕದ್ದು ಮುಚ್ಚಿ (ಜಪಾನಿ ಸರ್ಕಾರ ವಿದೇಶಿ ಪ್ರಭಾವಗಳನ್ನು ಸಹಸಾ ಒಳಹೋಗಲು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ ಆಗ) ಜಪಾನಿಗೆ ಬರತೊಡಗಿದ್ದ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ವಾಸ್ತವಿಕ ಚಿತ್ರಶೈಲಿಯ ತಾಮ್ರಫಲಕದ ಪಡಿಯಚ್ಚುಗಳು ಅವನ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿನ ಹಿನ್ನೆಲೆ, ಬೆಳಕು ನೆಳಲಿನ ಸಂಯೋಜನೆ, ವಾಸ್ತವಿಕತೆ ಇವು ಅವನ ಮೇಲೆ ಆಳವಾದ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದವು. ಅವನ ಶೈಲಿ ಬದಲಾಯಿತು. ಹೆಸರೂ ಬದಲಾಯಿತು. ಒಂದೇ ರೀತಿಗೆ ಅವನು ಕಟ್ಟು ಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ಶೈಲಿಗಳ ಬದಲಾವಣೆಯೊಡನೆ ತನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತ ಹೋದ. ಹೆಸರು ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಬಹುಶಃ ಶೈಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯೊಂದೇ ಕಾರಣವಾಗಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಯಾವಾಗಲೂ ಸಾಲ ಸೋಲಗಳಲ್ಲಿ ತೊಳಲಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅವನಿಗೆ ನಾಮಾಂತರ ಅಗತ್ಯ ಆಗಿರಲೂಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಹೆಸರು ಬದಲಾವಣೆಗಳೊಡನೆ ಅವನು ಸ್ಥಾನಪಲ್ಲಟವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ.

ಹೋಕುಸಾಯಿಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯ ಹುಚ್ಚೂ ಕಡಿಮೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇದು ವಿಚಿತ್ರ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ೧೮೦೪ರಲ್ಲಿಂದು ದಿನ ಅವನು ಇದೋ ಪಟ್ಟಣದ ದೇವಾಲಯದ ಮೈದಾನದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡೂವರೆ ಗಜ ಚಚ್ಚೊಕದ ಒಂದು ಭಾರೀ ದಪ್ಪ ಕಾಗದವನ್ನು ಹರವಿದ. ಪ್ರಚಂಡ ತಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಿ, ಉದ್ದನ್ನ ಗಳಗಳ ತುದಿಗೆ ಬಟ್ಟೆ ಸುತ್ತಿ 'ಕುಂಚ'ಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ. ಜನ ಬೆರಗಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ತನ್ನ ಕುಂಚಗಳನ್ನು ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿ ಅದ್ದಿ ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಎಳೆಯುತ್ತಾ ಬರಿಗಾಲಲ್ಲಿ ಅತ್ತಿಂದಿತ್ತ ಇತ್ತಿಂದಿತ್ತ ಓಡಾಡಿದ. ಅವನ ಈ ಹುಚ್ಚಾಟ ಮುಗಿಯುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಜಪಾನಿ ಸಂತ ದರೂಮಾನ ಚಿತ್ರ ಸಿದ್ಧವಾಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಮೈದಾನದ ಒಂದು ಮರಕ್ಕೆ ತೂಗಹಾಕಿದ. ನಿಜಕ್ಕೂ ಅದ್ಭುತವಾಗಿತ್ತು ಅದು. ಸಂತನ ಗಾತ್ರ ಅದರಲ್ಲಿ ಅರುವತ್ತಡಿ ಎತ್ತರವಾಗಿತ್ತು. ಅವನ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು

ಕುದುರೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಹೊಕ್ಕು ಹೊರಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಬಂದ ಭಕ್ತರೆಲ್ಲ ಸ್ತಬ್ಧರಾಗಿ ನಿಂತು ಅದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹೋಕುಸಾಯಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ ಹಾಗೆಯೇ ರಾಜನಿಗೆ ಸುದ್ದಿ ಹೋಯಿತು. ಕಲಾವಿದನಿಗೆ ಅರಮನೆಗೆ ಕರೆ ಬಂತು. ಅಲ್ಲಿ ಅವನು ತನ್ನ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯವನ್ನು ರಾಜನಿಗೆ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಎರಡು ತೀರ ಚಿಕ್ಕದಾದ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದ. ಭೂತಗನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ ಮೇಲೆಯೇ ಅವು ಹಕ್ಕಿಗಳು ಎಂದು ಕಾಣಿಸಿದ್ದು.

ಇದಾದ ಮೇಲೆ ಅವನು ಇನ್ನೊಂದು ಆಟವನ್ನಾಡಿ ತೋರಿಸಿದ. ಒಂದು ಕಾಗದವನ್ನು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿಡಿಸಿಟ್ಟು, ಒಂದು ಜೀವಂತ ಪಕ್ಷಿಯನ್ನು ತಂದು, ಅದರ ಪಾದಗಳನ್ನು ಜಾಂಬಳಿ ಮಸಿಯಲ್ಲಿ ಅದ್ದಿ ಅದನ್ನು ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ಕುಣಿದಾಡಿಸಿದ. ಈ ಪಕ್ಷಿ ನೃತ್ಯ ಮುಗಿದಾಗ ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಮೂಡಿದ್ದು ಮೇಪಲ್ ವೃಕ್ಷದ ಹಣ್ಣೆಲೆಗಳು ನದಿಯ ಮೇಲೆ ಅಸಂಖ್ಯವಾಗಿ ಉದುರಿ ಬಿದ್ದ ಚಿತ್ರ. ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೇ ರಾಜಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಕುಸಾಯಿಗೆ ತುಂಬಾ ಪ್ರಶಂಸೆ ಲಭಿಸಿತು.

ಈ ನಡುವೆ ಅವನು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ತಾಮ್ರಪಡಿಯಚ್ಚುಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಜಪಾನಿ ಲ್ಯಾಂಡ್‌ಸ್ಯೇಪ್ ಶೈಲಿಗೆ ಬೇರೊಂದು ತಿರುವು ಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾಗಿದ್ದ. ಶ್ರೀಮಂತರ ಶೃಂಗಾರ ವಿಲಾಸ, ವಾರನಾರಿಯರ ಸೌಂದರ್ಯ ಇವುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲು ಅವರಿಗೆ ನಿಸರ್ಗವನ್ನು ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅವರಿಗೆ ಜಪಾನಿ ಲ್ಯಾಂಡ್‌ಸ್ಯೇಪುಗಳ ಪ್ರಧಾನ ಪರಿಪಾಠವಾಗಿತ್ತು. ಹೋಕುಸಾಯಿ ಲ್ಯಾಂಡ್‌ಸ್ಯೇಪನ್ನು ಈ ಬೂರ್ಜುವಾ ವಿಲಾಸದ ಹಿಡಿತದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿ ನೈಸರ್ಗಿಕ ದೃಶ್ಯಗಳಿಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರವೂ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವೂ ಆದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ನೀಡಲು ದುಡಿದ. ಅವನ ಅತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಲ್ಯಾಂಡ್‌ಸ್ಯೇಪ್ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ 'ಸುಮಿದಾ ನದೀ ತಟದಲ್ಲಿ', 'ಮೂಡಣ ರಾಜಧಾನಿಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ನೋಟಗಳು', 'ತೋಕಾಯಿದೆ ದಡದಲ್ಲಿ' ಮೊದಲಾದವನ್ನು ವಿಮರ್ಶಕರು ಜಗತ್ತಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೃತಿಗಳ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.

೫೨ ದಾಟುತ್ತಿರುವಾಗ ಹೋಕುಸಾಯಿ ಬೇರೆಯೇ ಹೆಸರಿಟ್ಟುಕೊಂಡು (ತಾಯಿತೋ) ಹೊಸತೊಂದು ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರ ಬರೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದ. "ಈವರೆಗೆ ನಾನು ಬರೆದ ಚಿತ್ರಗಳೆಲ್ಲ ನಿರರ್ಥಕ. ಈಗ ತಾನೆ ನಾನು ನಿಜವಾದ ಕಲಾವಿದನಂತೆ ಚಿತ್ರ ಬರೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದೇನೆ" ಎಂದು ಆತ ಹೇಳಿದ. 'ಮೂಂಗಾ' ಎಂದು ಹೆಸರಾದ ಈ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ವಿಡಂಬನಾತ್ಮಕವೆಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಬಹುದು. ಜೀವನದ ವೈಚಿತ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ಅನಂತಮುಖಗಳಲ್ಲಿ ರೇಖಾಚಿತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ

ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸಿದ ಈ ಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಾವಿದನಿಗೆ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಆತ್ಮತ್ಯಕ್ತಿ ದೊರಕಿದ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

‘ಫೂಜಿ ಪರ್ವತದ ಮೂವತ್ತಾರು ಮುಖಗಳು’ ಎಂಬ ಚಿತ್ರಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಅವನ ಕಲಾಸಿದ್ಧಿ ಪಾರಮ್ಯವನ್ನು ತಲುಪಿತೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಜಪಾನಿನ ಆ ಭವ್ಯ ಪವಿತ್ರ ಪರ್ವತವನ್ನು ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಾನವನ ಶ್ರಮ ಸಾಧನೆಯ ವೈವಿಧ್ಯವನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿ ಅಂಕಿತಗೊಳಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಶ್ರೀಮಂತರನ್ನೇ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದ ಜಪಾನಿ ಕಲೆ ಹೋಕುಸಾಯಿಯ ಈ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಬಂಧನ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯನ ಕಷ್ಟಜೀವನವನ್ನು ಕಲಾವಸ್ತುವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿತು. ಮರದ ಪಡಿಯಚ್ಚುಗಳನ್ನು ಕೊರೆದು ಮಾಡಿದ ಈ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಾತ್ಮಕ ಸಮತೋಲ ಅಸದೃಶ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಎಪ್ಪತ್ತನೇ ವಯಸ್ಸಿನ ನಂತರ ಹೋಕುಸಾಯಿಯ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಪ್ರತಿಭೆಯಿಂದ ಮೆರಸಬಹುದಾದ ತರುಣ ಕಲಾವಿದನೊಬ್ಬನು ಇದೋ ನಗರದಲ್ಲಿ ತಲೆಯೆತ್ತಿದನು. ‘ತೋಕಾಯಿದೋ ತೀರದ ಐವತ್ತಮೂರು ಸ್ಥಳಗಳು’ ಎಂಬ ಚಿತ್ರಮಾಲೆ ಈ ಹೊಸ ಕಲಾವಿದನನ್ನು ತುಂಬಾ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗೆ ತಂದಿತು. ಆತನ ಉತ್ಕರ್ಷವನ್ನು ಸಹಿಸದೆ ಹೋಕುಸಾಯಿ ‘ಫೂಜಿ ಪರ್ವತದ ನೂರು ಮುಖಗಳು’ ಎಂಬೊಂದು ಚಿತ್ರಮಾಲೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ. ಆದರೆ ಅವನ ಹಿಂದಿನ ಕೃತಿಗಳ ಹೋಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅವು ಕೆಳದರ್ಜೆಯ ಚಿತ್ರಗಳೆನಿಸಿದವು.

ಹೋಕುಸಾಯಿ ತನ್ನ ಅತಿಯಾದ ಕಾಮದ ದೆಸೆಯಿಂದ ತನ್ನ ದೀರ್ಘ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವಿಕ್ರಮ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನಾಗಲಿ ಅವನೆಂದೂ ತನ್ನ ಕಲೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಪಾಮಾಣಿಕನಾಗಲಿಲ್ಲ. ಯಾವೊಂದು ಕುದ್ರ ಇಲ್ಲವೆ ಮಹಾಚಿತ್ರವನ್ನಾದರೂ ಅವನು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಪೂರ್ವ ಕಲ್ಪನೆಯಿಲ್ಲದೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಜೀವನದ ಕೊನೆಯ ದಿನದ ವರೆಗೂ ಅವನು ತನ್ನ ಕಲಾ ಪರಿಶ್ರಮವನ್ನು ಕೈಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಉಗ್ರವಾದ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದರೂ ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ಕೊರತೆಗಳ ಪ್ರಜ್ಞೆಯೂ ಇತ್ತು. ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆಯ ಪ್ರಕಾರ, ಒಂದು ದಿನ ಅವನು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೇ ಅಳುತ್ತಾ ಕುಳಿತದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಅವನ ಮಗಳು ಕಾರಣ ಕೇಳಿದಳಂತೆ. ಅವಕ್ಕೆ ಹೋಕುಸಾಯಿ, “ಇಲ್ಲಮ್ಮಾ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ವಯಸ್ಸಾಯಿತು. ಆದರೆ ವಾಸ್ತವಿಕ ಬಣ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರ ಬರೆಯಲು ನನ್ನಿಂದಾಗಲಿಲ್ಲ. ದೇವಾ, ನನಗೆ ಇನ್ನು ಹತ್ತು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಐದು ವರ್ಷ ಆಯಸ್ಸು ಕೊಡು. ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರ ಬರೆಯಲು ಅಷ್ಟರೊಳಗೆ ಕಲಿಯುತ್ತೇನೆ” ಎಂದನಂತೆ. “೭೩ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಎಲ್ಲ ಪೈಲುಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಸೆರೆಹಿಡಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ೯೦ನೇ ವಯಸ್ಸಿನ ತನಕ ಬದುಕಿದರೆ

ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತರು / ೪೫

ತನ್ನ ಕಲೆಯ ವಿಕಾಸ ಸಾಕಷ್ಟು ಆದೀತು. ೧೧೦ರ ವರೆಗೆ ಬದುಕಿದರೆ ಬಹುಶಃ ತಾನು ಎಳೆದ ಒಂದೊಂದು ಗೆರೆ, ಇಟ್ಟ ಒಂದೊಂದು ಬೊಟ್ಟು ಪ್ರಾಣಶಕ್ತಿಯಿಂದ ತುಳುಕುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬಲ್ಲೆನೋ ಏನೋ” ಎಂದೂ ಆತ ಹೇಳಿದ್ದ.

ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಕಲೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಉಳಿದೆಲ್ಲದರಲ್ಲಿ ಹೋಕುಸಾಯಿಯ ಓರಣಗೇಡಿತನ ಅದ್ಭುತವೇ ಆಗಿತ್ತು. ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಬಾಡಿಗೆ ಕೊಡಲಾರದೆ ಅವನು ಮನೆಗಳಿಂತ ಹೊರತಳ್ಳಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ. ಆದರೆ ಮತ್ತೆಷ್ಟೋ ಸಲ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಬಿದ್ದ ಮುರಿದ ಕುಂಚ, ಹರವಿದ ಬಣ್ಣ ಕೆಡಿಸಿದ ಕಾಗದಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ರದ್ದಿ ರಾಶಿ ಬಿದ್ದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರಲಿಕ್ಕೇ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದಾದ ಮೇಲೆ ಅವನು ಮನೆ ಬದಲಿಸುತ್ತಿದ್ದುದೂ ಉಂಟು. ಅಂಗಡಿಕಾರರ ತಗಾದೆ ಪೊಲೀಸರ ಉಪಟಳಗಳಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೂ ಅವನು ಮುಖ ಮರೆಸಿಕೊಂಡು ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಬಡತನ ಎಂದೂ ತಪ್ಪದ ಅವನಿಗೆ ಮಗಳೊಬ್ಬಳೇ ಸಮಾಧಾನದ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದ್ದಳು.

ತನ್ನ ಅಸಂಖ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳಿಂದಲೇ ಹೋಕುಸಾಯಿ 'ಅಮರ'ತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರೂ ಅವನ ಪ್ರತಿಭೆ ಬಹುಮುಖವಾಗಿತ್ತು. ಅವನು ಹಾಸ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನೂ ಕವಿತೆಗಳನ್ನೂ ಗಂಭೀರ ಬರವಣಿಗೆಗಳನ್ನೂ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದ. ಎಪ್ಪತ್ತೆಂಟನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅವನು ತೀವ್ರ ಅಸ್ವಸ್ಥನಾಗಿದ್ದಾಗ ವೈದ್ಯರನ್ನು ಕರೆಸದೆ ತಾನೇ ತನ್ನ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅದರ ವರದಿಯನ್ನು ಬರೆದಿಟ್ಟ.

ಆದರೆ ೧೧೦ರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಬಿಂದು ರೇಖೆಗೂ ಜೀವಕಳೆ ತುಂಬುವ ಅವನ ಆಶೆ ಫಲಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಮೃತ್ಯು ೮೯ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆಯಿತು. (೧೮೪೯)

೨. ಫ್ರೆಂಚ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಕ್ರವರ್ತಿ - ವಿಕ್ಟರ್ ಹ್ಯೂಗೋ

ಎಲ್ಲ ಫ್ರಾನ್ಸನ್ನುಗಳು ಬದಲಾದಂತೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೋಡಿಗಳೂ ಬದಲಾಗುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅದ್ವಿತೀಯವೆನಿಸಿದ ಕವಿ ಅಥವಾ ಕಾದಂಬರಿಕಾರ ಮುಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಮರ್ಶಕರಿಂದ ಎರಡನೇ ದರ್ಜೆಯವನು ಎಂದು ಛಾಪು ಹೊಡೆಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ತನ್ನ 'ಲ ಮಿಸರೇಬಲ್ಸ್' ಕಾದಂಬರಿಯಿಂದ ಇಂದಿಗೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಓದುಗರಿಗೆ ಅಮರ ಎಂದೇ ಅನಿಸುತ್ತಿರುವ ಫ್ರೆಂಚ್ ಸಾಹಿತಿ ವಿಕ್ಟರ್ ಹ್ಯೂಗೋ ವಿಮರ್ಶಕರಿಂದ ಅಂಥಾ ದೊಡ್ಡ ಗಣ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿಲ್ಲವಾದರೂ ಕಳೆದ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಫ್ರೆಂಚ್ ಸಾಹಿತ್ಯ-ರಾಜಕೀಯ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಹಲವಾರು ಯುರೋಪಿಯನ್ ಮತ್ತು ಅಮೇರಿಕನ್ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅಪ್ರತಿಮವಾದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿ ಹೋದ. ಕವಿ, ನಾಟಕಕಾರ, ಕಾದಂಬರಿಕಾರ, ಪ್ರಬಂಧಕಾರ, ಪ್ರಜಾಸತ್ತೆಯ ಪ್ರತಿಪಾದಕನಾಗಿ ತನ್ನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹ್ಯೂಗೋ ಅರ್ಧ ಶತಮಾನ ಕಾಲ ಜನಮನವನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದು, ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಳಿಸಿ, ರಾಜರಿಗೂ ಆಳುವವರಿಗೂ ಸಿಂಹಸ್ವಪ್ನವಾಗಿದ್ದ ಅವನ ಲಂನೇ ಹುಟ್ಟುಹಬ್ಬದ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ಯಾರೀಸಿನಲ್ಲಿ ಆರು ಲಕ್ಷ ಜನ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. ಅವನ ಶಶಾನ ಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಲಕ್ಷ ಜನ.

ವಿಕ್ಟರ್ ಹ್ಯೂಗೋ ಯುರೋಪಿನ ಅಸಾಧಾರಣ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಅಸಾಧಾರಣ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದ. ೧೮೦೨ರಲ್ಲಿ ಆತ ಹುಟ್ಟಿದಾಗ ಫ್ರೆಂಚ್ ಕ್ರಾಂತಿಯಾಗಿ ಆಗಲೇ ನೆಪೋಲಿಯನ್ ಯುಗ ಆರಂಭವಾಗಿತ್ತು. ಹೊಸ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಶೋಧಗಳ, ಆರ್ಥಿಕ ಒಲವುಗಳ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾತಂತ್ರದ ಆದರ್ಶಗಳ ರಭಸದ ಪ್ರಭಾವಗಳು ತಲೆಯೆತ್ತಿ ಯುರೋಪಿನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನೇ ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ವಿಕ್ಟರ್ ಹ್ಯೂಗೋ ಆ ಯುಗದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಭಾವಿ ಧ್ವನಿಯಾಗಿದ್ದ. ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರನ್ನು ನಾಯಕ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮತಃ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವನು ಅವನು. ಅವರೆಗೂ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯದ ಪಾತ್ರಗಳಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಕೆಳವರ್ಗದ ಜನರ ಜೀವನ ಕೂಡ ರಾಜರಾಣಿಯರ ಜೀವನದಷ್ಟೇ ತೀವ್ರವಾದ ಸುಖ-ದುಃಖ, ಆಶೆ-ನಿರಾಶೆಗಳಿಂದ ಸಜ್ಜನಿಕೆಯಿಂದ ತುಂಬಿವೆ; ಅವು ಕೂಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಸ್ತುವಾಗಬಲ್ಲವು ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಿದವನು ಅವನು. ಅವನ "ನಾತ್ಯದಾಂನ ಗೂನ"ನಾಗಲಿ, "ಲ ಮಿಸರೇಬಲ್ಸ್" (ಪತಿತ) ಆಗಲಿ ಅತಿ ಸಾಮಾನ್ಯರೆನಿಸಿದವರ ಹೃದಯವಂತಿಕೆಯ ಆಖ್ಯಾಯಿಕೆಗಳಾಗಿವೆ. ಅವನ ಅಪರಿಮಿತವಾದ ಸತ್ವ ಸಾಹಿತ್ಯರಂಗದಿಂದ

ಉಕ್ಕಿ ಹರಿದು ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಸೂಸಿ ಜನತೆಯ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗಾಗಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯನ್ನೇ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿ ನಿಂತಿತು; ಸಶಸ್ತ್ರ ಜನಜಂಗುಳಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಗೆದ್ದಿತು. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ಅವನನ್ನು ದೇವತಾ ಸ್ವರೂಪಿ, ಎಂದು ಬಗೆದದ್ದು ಅಸ್ವಾಭಾವಿಕವಲ್ಲ.

ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹಾಪುರುಷರ ಹಾಗೆ ಹ್ಯೂಗೋ ಕೂಡ ವಿರೋಧಾಭಾಸಗಳ ಮುದ್ದೆಯಾಗಿದ್ದ. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಈ ಕೈವಾರಿ ತನ್ನ ವಂಶದ ಕುಲಿನತೆಯನ್ನು ಹೇಳಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ಈ ಆಡ್ಲೆ ಅವನ ಕಲ್ಪನೆಯ ವಿಲಾಸವಾಗಿತ್ತಷ್ಟೇ ಅವನ ಜ್ವ ಬರೇ ಬಡಗಿ, ಮುತ್ತಜ್ಜ ಸಾಮಾನ್ಯ ರೈತ. ತಂದೆ ಮಾತ್ರ ಸೈನ್ಯ ಸೇರಿ ನೆಪೋಲಿಯನ್ನನ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಮೇಲೇರುತ್ತ ಜನರಲ್ ಪದವಿಗೇರಿದ್ದ. ಸೈನ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಅವನು ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಎಲ್ಲಿ ಇಟಲಿ, ಎಲ್ಲಿ ಸ್ಪೇನ್ ಎಂದು ಸುತ್ತಬೇಕಾಯಿತು. ನೆಪೋಲಿಯನ್ ಗೆದ್ದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸೇನಾಪತಿಗೆ ತೋರಿಕೆಯ ಗೌರವವಿದ್ದರೂ ಅಲ್ಲಿನವರು ಇವರನ್ನು ವಿದೇಶೀಯರು ಮತ್ತು ಶತ್ರುಗಳೆಂದೇ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಭಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದುದರ ಪರಿಚಯ ಬಾಲಕ ವಿಕ್ಟರನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಆಳವಾದ ವ್ಯಥೆಯನ್ನು ನೆಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಿರಬೇಕು. ನೆಪೋಲಿಯನ್ ಸೋತು ಸೆರೆಯಾಳಾದ ಮೇಲೆ ಜನರಲ್ ಹ್ಯೂಗೋ ಕೂಡ ಅವನತಿ ಕಂಡು ಪೆನ್ಸನ್ ಮೇಲೆ ಮೂಲೆ ಗುಂಪಾದ. ಈ ಪೆಟ್ಟು ಸಾಲದೆಂಬಂತೆ ಅವನು ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಅಲಕ್ಷಿಸಿ ಬೇರೊಬ್ಬಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಇರತೊಡಗಿದ್ದರಿಂದ ವಿಕ್ಟರ್ ಮತ್ತು ಅವನ ಇಬ್ಬರೂ ಅಣ್ಣಂದಿರು ಅಭಿಮಾನಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆಯಾಯಿತು. ತಾಯಿಯೊಡನೆ ಅವರು ಬಡತನದಲ್ಲಿ ಬದುಕಬೇಕಾಗಿ ಬಂದು, ತಂದೆಯನ್ನು “ದರೋಡೆಗಾರ” ಎಂದು ಕರೆಯತೊಡಗಿದರು. ತಾಯಿಯ ಅಹಂಕಾರ, ಜಂಬ, ಅವಳ ಆಸೆಬುರುಕುತನ ಇವುಗಳ ಛಾಯೆ ಹ್ಯೂಗೋವಿನ ಔದಾರ್ಯ, ಕಲ್ಪನಾಶಕ್ತಿ, ಧೈರ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಸದ್ಗುಣಗಳಿಗೆ ದೃಷ್ಟಿಬಿಟ್ಟಿನಂತೆ ಬೆರೆತುಹೋದದ್ದಕ್ಕೆ ಬಾಲ್ಯಾನುಭವಗಳು ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು.

ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಸಿಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ವಿಕ್ಟರ್ ಗಣಿತದಲ್ಲಿ ಚುರುಕಾಗಿದ್ದನೆಂದು ಶಾಲಾ ವರದಿಗಳು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವನು ಓದುವ ಚಟವನ್ನು ಅಂಟಿಸಿಕೊಂಡು ತಾನು ಮಹಾ ಲೇಖಕನಾಗಬೇಕೆಂಬ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ. ಕವಿತೆ, ಪ್ರಹಸನ, ನಾಟಕ, ವ್ಯಂಗ್ಯ ಮೊದಲಾದುವುಗಳನ್ನು ರಾಶಿ ರಾಶಿಯಾಗಿ ಹದಿನಾಲ್ಕನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ನಿರ್ಮಿಸಿದ. ಹದಿನೈದರಲ್ಲಿ ಅವನ ಒಂದು ಕವಿತೆಯನ್ನು ಫ್ರೆಂಚ್ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಂಸಿಸಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿತು. ಹದಿನೇಳರಲ್ಲಿ ಅದೇ ಅಕಾಡೆಮಿಯಿಂದ ಕವಿತೆಗಾಗಿ ಪ್ರಥಮ ಬಹುಮಾನ ಅವನಿಗೆ ಲಭಿಸಿತು. ಬಾಲಾದ್ಭುತವೆಂದೇ ಹೆಸರಾದ ಅವನ ಲೇಖನಿಯಿಂದ ಅವನ ಪ್ರಥಮ ಕಾದಂಬರಿ ಮೊದಲಾಗಿ ಅಪಾರವಾದ ಗದ್ಯರಾಶಿ ಹೊರಬಂದು ಅವನ ಅಣ್ಣ ಕೆಲಕಾಲ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಈ ನಡುವೆ ಅವನು ತನ್ನ

ಬಾಲ್ಸಾಖಿ ಅದೆಲೆ ಪೋಚರಳೊಡನೆ ಗುಪ್ತವಾಗಿ ವಿವಾಹ ನಿಶ್ಚಯವನ್ನೂ ಮಾಡಿಕೊಂಡ. ೧೮೨೧ರಲ್ಲಿ ತಾಯಿ ಸತ್ತದ್ದರಿಂದ ಸಹಿಸಲಾರದ ಬಡತನದಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಒಂದು ವರ್ಷದ ಅನುಭವ ಅವನ “ಲ ಮಿಸರೆಬಲ್ಸ್”ನ ಒಂದು ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಹೃದಯಸ್ಪರ್ಶಿಯಾಗಿ ಮುಖ ಪಡೆದಿದೆ.

ವಿಚಿತ್ರವೆಂದರೆ, ಮುಂದೆ ರಾಜರ ವಿರೋಧಿ, ಜನತೆಯ ಕೈವಾರಿ ಆಗಲಿದ್ದ ಹ್ಯೂಗೋವಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಮನ್ನಣೆ ದೊರತದ್ದು ರಾಜನಿಂದ. ಹಿಂದಿನ ರಾಜಕುಲವನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆದ ಅವನ ಒಂದು ಮನಂಬುಗುವ ಕವಿತೆಯನ್ನೋದಿ ಲುಯಿ ರಾಜ ಕಣ್ಣೀರು ಮಿಡಿದನಂತೆ. ಬೊಕ್ಕಸದಿಂದ ಕವಿಗೆ ೧೮೨೨ರಲ್ಲಿ ವರ್ಷಾಶನವೂ ಬಂತು. ಅವನು ತನ್ನ ಪ್ರಿಯಕರಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯೂ ಆದ. ಈ ಮದುವೆಯು ಒಂದು ದುರಂತಕ್ಕೆಡೆಕೊಟ್ಟಿತು. ಅದೇ ಹುಡುಗಿಗೆ ಮಾರುಹೋಗಿದ್ದ ಅವನಣ್ಣ ಯುಜಿನೆ ಅಂದೇ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ.

ಇದರ ನಂತರವೇ ಹ್ಯೂಗೋ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ವಿಚಾರಗಳ ಅಧ್ಯಯನವಾಗಿದ್ದು ಆಗ ಫ್ರಾನ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯತೊಡಗಿದ್ದ ರೊಮ್ಯಾಂಟಿಕ್ ತತ್ವಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಾಯಿಕೊಡತೊಡಗಿದ್ದ ಲಾ ಮಾರ್ಟಿನಿ ಮೊದಲಾದವರ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ೧೮೨೭ರಲ್ಲಿ ಹ್ಯೂಗೋ ದಿಕ್ಕು ಬದಲಿಸಿದ್ದು ಒಂದು ತರಹದ ಸಂಧಿಸಾಧಕತನದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಎಂದು ನಂದಕರು ಹೇಳುವುದುಂಟು. ಪ್ರೇರಣೆ ಏನೇ ಇರಲಿ, ಹ್ಯೂಗೋ ರಾಜಸಭೆಯಿಂದ ವಿಮುಖನಾಗಿ “ರೊಮ್ಯಾಂಟಿಕ್ ಚಳವಳಿಯ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗಾಗಿ ಹೋರಾಡುವ” ಪಣತೊಟ್ಟ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವಾಗ ಹೇಳುವಂತೆ ಅವನೂ “ಅಭಿಜಾತ ಸಾಹಿತ್ಯ ತನ್ನ ಸತ್ವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಕೊಳಚೆಯಾಗಿದೆ” ಎಂದು ಸಾರಿದ. “ಆಧುನಿಕ ಕಲೆಯ ಧೈಯ ಸೌಂದರ್ಯ ಬೋಧೆಯಲ್ಲ ಬದುಕನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವುದು” ಎಂದು ತನ್ನ “ಕ್ರಾವೆಲ್” ನಾಟಕದ ಮುನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಅವನು ಬರೆದದ್ದು ಇಂದಿನವರೆಗೂ ಪಂಚ ಖಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತಿಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದೆ.

ಆದರೆ ಅನಂತರ ಅವನು ಬರೆದ ಇನ್ನೊಂದು ನಾಟಕ ಪ್ಯಾರಿಸಿನ ನಾಟಕಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ವಿಫಲವಾದವು. ಹ್ಯೂಗೋ ಎದೆಗುಂದಲಿಲ್ಲ ಅವನು ಕವಿತೆಗೆ ಮರಳಿದ ಮತ್ತು ಮುಂದೆ ವಿಶ್ವಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಲಿದ್ದ “ನಾಟ್ಯದಾಂನ ಗೂನ” ಕಾದಂಬರಿಯ ಪ್ರಥಮ ಪಾಠವನ್ನು ಬರೆಯತೊಡಗಿದ. ರಾಜಕೀಯ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಅವನ ಕೆಲ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಸೆನ್ಸಾರರು ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸಿದ್ದು ಅವನಿಗೆ ಅನುಕೂಲವೇ ಆಯಿತು. ಈಗ ಆತ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪುರುಷನಾಗಿದ್ದ ಅವನ ಪ್ರಥಮ ಮಹಾ ಯಶಸ್ಸು ಸಂಭಾವಿತ ದರೋಡೆಕೋರನೊಬ್ಬನನ್ನು ಕುರಿತ “ಹರ್ನನ್”

(Harnani) ನಾಟಕ. ಅದು ರಂಗಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ನಾಟಕ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೋಲಾಹಲವೇ ಆಯಿತಂತೆ. ಅದರಿಂದ ವಿಕರ್ ಹ್ಯೂಗೋ ೧೫ ಸಾವಿರ ಫ್ರಾಂಕ್ ಗೌರವಧನ ಬಂತು. ಅವನನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯ - ಕಲೆಗಳ “ಉದಯ ಸೂರ್ಯ” ಎಂದು ಉದ್ಘೋಷಿಸಿದರು. ಅದು ರೋಮ್ಯಾಂಟಿಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಅವನು ಆಚಾರ್ಯಪುರುಷನೆನಿಸಿದ. ವಿಶ್ವಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲೇ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಲಿದ್ದ ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡರ್ ದ್ಯೂಮಾಸ್, ಆಲ್ಫ್ರೆಡ್ ವಿಗ್ನಿ, ಜಾರ್ಜ್ ಸ್ಯಾಂಡ್ ಮೊದಲಾದವರು ಹ್ಯೂಗೋ ಶಿಷ್ಯರಾದರು. ದೈವ ಕಣ್ಣು ತೆರೆಯಿತು. ಮುಂದಿನ ಹತ್ತು ಹದಿನೈದು ವರ್ಷ ಅವನು ಪ್ಯಾರೀಸಿನ ಅಪ್ರತಿಭಟಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ರಾಟನಾಗಿದ್ದ. ೧೮೩೧ರಲ್ಲಿ ಅವನ “ನಾತ್ಯದಾಂನ ಗೂನ” ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಕವನ ಸಂಗ್ರಹಗಳು ಹೊರಬಂದವು.

ಅವನು ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಚಾಲನೆ ಕೊಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ಹೊಸ ಸ್ನೇಹಿತರೂ ಭಕ್ತಕೋಟಿಯೂ ಅವನನ್ನು ಸುತ್ತುವರಿದರು; ಹಳೆಯವರು ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತರಾದರು. ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಫಿಲಿಪ್ಪನ ವಕ್ರದೃಷ್ಟಿ ಅವನ ಮೇಲೆ ತಿರುಗಿತು. ಸೆನ್ನಾರರು ಅವನ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿದರು. ಆಗಿನ ಸೆನ್ನಾರರೂ ಈಗಿನವರಂತೆ ಮೂಢರೇ ಆಗಿದ್ದರು. ರಾಜರನ್ನು ಲೇವಡಿ ಮಾಡುವ ಹ್ಯೂಗೋನ ಒಂದು ಕಳಪೆ ನಾಟಕವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸಿ ಅವರು ಅದರ ಕರ್ತನನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಜನಪ್ರಿಯನಾಗಿ ಮಾಡಿಟ್ಟರು. ೧೮೩೩ರಲ್ಲಿ ಅವನ “ಲುಕ್ರೇಶಿಯ ಬೋರ್ಜಿಯ” ನಾಟಕ ರಂಗಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ದೊರೆತ ಸ್ವಾಗತ ಚರಿತ್ರಾರ್ಹವಾಗಿತ್ತು.

ಈ ನಾಟಕ ರಂಗಕ್ಕೆ ಬಂದದ್ದರೊಡನೆ ಹ್ಯೂಗೋವಿನ ಜೀವನದ ಇನ್ನೊಂದು ಅಂತರಂಗ ನಾಟಕದ ತೆರೆ ಎದ್ದಿತು. ಪ್ಯಾರೀಸಿನ ಪ್ರಮುಖ ವೇಶ್ಯೆಯಾಗಿದ್ದ ಜೂಲಿಯತ್ ದ್ರೋವೇತ್ ಅದರ ನಾಯಕಿಯ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿದ್ದಳು. ೩೧ ವರ್ಷದ ನಮ್ಮ ತರುಣ ನಾಟಕಕಾರನಿಗೆ ಅವಳನ್ನು ಅವಳ ಪಾಪ ಜೀವನದಿಂದ ವಿಮೋಚನೆಗೊಳಿಸುವ ಹಂಬಲವಾಯಿತು. ಅವಳನ್ನು ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಮನೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದ. ಪರಪುರುಷರಾಗಿಗೂ ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಕಾಲಕಳೆದಂತೆ ಉದ್ಧಾರಕರ್ತನೇ ಅವಳಲ್ಲಿ ಮೋಹಿತನಾದ. ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಮೇಲೆ ಆತನಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಅಪಾರ ಪ್ರೇಮವಿತ್ತು. ಆದರೆ ಪ್ರತಿಭಾಶಾಲಿಗಳ ಜೀವನದಲ್ಲಿರುವ ವೈಚಿತ್ರ್ಯದ ಉದಾಹರಣೆಯೆಂಬಂತೆ ಅವನಿಗೆ ಈ ವೇಶ್ಯಾ ವ್ಯಾಮೋಹದಲ್ಲಿ ಲೇಶವೂ ಪತ್ತೀದ್ರೋಹ ಅಡಕವಾಗಿದೆ ಎನಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ! ಪತ್ತಿಗಾದರೋ ಆಗಲೇ ಗಂಡನ ಮಿತ್ರ ಸಾಹಿತಿಯೊಬ್ಬನ ಮೇಲೆ ಮನನೆಟ್ಟಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅವನನ್ನು ಅವಳು ತನ್ನವನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹ್ಯೂಗೋವಿನ ನಟ ಅಂತ್ಯಕಾಲದವರೆಗೂ ಅವನಿಗೆ ನಿಷ್ಕಳಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಳು. ಆದರೆ ಹಲವು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ವಿರಸವಾಗಿ ಅವರ ಬೇರೆ ಹೋಗಿ ಇರತೊಡಗಿದರು.

ಈಗ ಹ್ಯೂಗೋವಿನ ಆಸಕ್ತಿ ರಾಜಕಾರಣದ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ರಾಜಕಾರಣದ ಪಟ್ಟುಗಳು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ೧೮೪೫ರಲ್ಲಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಫಿಲಿಪ್ ಅವನಿಗೆ ಸರದಾರ ಪದವಿ ದಯಪಾಲಿಸಿದ ಕೆಲ ದಿನಗಳಲ್ಲೇ ಅವನು ದಲಿತ ದುಃಖಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಒಂದು ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ. ೧೮೪೮ರ ಕ್ರಾಂತಿಯಲ್ಲಿ ಆತ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರ ಪಕ್ಷ ಕಟ್ಟಿದ. ಫ್ರೆಂಚ್ ಪ್ರಜಾರಾಜ್ಯದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಪದಕ್ಕೆ ನಿಂತು ಸೋತ. ೧೮೫೧ರ “ಅರಮನೆ ಕ್ರಾಂತಿ”ಯಲ್ಲಿ ನೆಪೋಲಿಯನ್ನನ ತಮ್ಮನ ಮಗನಾದ ಲೂಯಿ ಬೊನಪಾರ್ಟಿನಿಗೆ ಮೊದಲು ಬೆಂಬಲವಿತ್ತು. ಆಮೇಲೆ ಅವನೇ ರಾಜನಾಗಲು ತಂತ್ರ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವುದು ತಿಳಿಯುತ್ತಲೇ ಅವನ ವಿರುದ್ಧ ದಂಗೆಯೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಸೈನಿಕರನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸಿದ. ದಂಗೆ ವ್ಯರ್ಥವಾದದ್ದರ ಫಲವಾಗಿ ಹ್ಯೂಗೋ ದೇಶ ಬಿಟ್ಟು ಬ್ರುಸೆಲ್ಸ್‌ಗೆ ಪಲಾಯನ ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಜೆರ್ಸಿ ದ್ವೀಪಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳಾಂತರ ಹೊಂದಿ ನಮ್ಮ ಕವಿ “ಕ್ವುದ್ರ ನೆಪೋಲಿಯನ್” ಮೊದಲಾದ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಕವಿತೆಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಕಟಿಸಿ ರಾಜನ ದ್ವೇಷವನ್ನು ಶಾಶ್ವತಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡರೂ ಫ್ರೆಂಚ್ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಆ ಸಂಗ್ರಹಗಳಲ್ಲಿವೆ. ಲೂಯಿ ನೆಪೋಲಿಯನ್ ೧೮೭೦ರಲ್ಲಿ ಪದಚ್ಯುತನಾಗುವವರೆಗೂ ಹ್ಯೂಗೋ ನಿರ್ವಾಸಿತ ಜೀವನವನ್ನೇ ಬಾಳಬೇಕಾಯಿತು.

ಹ್ಯೂಗೋ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಅವನ ಎಡರು ಕಾಣದ ಲೇಖನಿ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನವಾಯಿತು. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲೇ ಅವನು ೧೮೪೫ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಸಿದ್ದ “ಲ ಮಿಸರೇಬಲ್ಸ್” ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ್ದು. ಅದರ ಪ್ರಕಟನೆ ಒಂದು ಸ್ಮರಣೀಯ ಘಟನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಯುರೋಪಿನ ಒಂಭತ್ತು ರಾಜಧಾನಿಗಳಿಂದ ಅದು ೧೮೬೨ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಪ್ರಕಾಶಕರು ಹಿಂದೆ ಯಾವ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೂ ಕೊಟ್ಟಿರದಷ್ಟು ಮುಂಗಡವನ್ನು—ಸುಮಾರು ಎರಡು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳು—ಅವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅನಂತರವೂ ಅವನು ಗ್ರಂಥೋತ್ಸಾದನೆ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ.

ವಿದೇಶ ವಾಸದ ಕೊನೆಯ ವರ್ಷಗಳು ಹ್ಯೂಗೋವಿಗೆ ದುಃಖದಾಯಕವಾಗಿದ್ದವು. ೧೮೬೮ರಲ್ಲಿ ಹೆಂಡತಿ ಸತ್ತಳು. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲೇ ಅವನ ಒಬ್ಬ ಮಗಳು ಒಬ್ಬ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಯೊಡನೆ ಓಡಿಹೋಗಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಯಾವುದೂ ಅವನ ಉತ್ಸಾಹ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕುಂದಿಸಲಿಲ್ಲ.

ನೆಪೋಲಿಯನ್ನನ ಪದಚ್ಯುತಿಯ ಮೂರನೇ ದಿನ ಪ್ಯಾರೀಸಿನಲ್ಲಿ ಹ್ಯೂಗೋವಿಗೆ ವೀರೋಚಿತ ಸ್ವಾಗತ ದೊರೆಯಿತು. ಅವನನ್ನು ಫ್ರೆಂಚ್ ಪ್ರಜಾರಾಜ್ಯದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಗೆ ಆರಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಆತ ಅದಕ್ಕೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟ. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಫ್ರೆಂಚ್ ಕ್ರಾಂತಿಯ ನಂತರ ಅವನು ಪುನಃ ದೇಶತ್ಯಾಗ ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು. ತಿರುಗಿ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಅವನನ್ನು ಸಿನೇಟಿಗೆ ಆರಿಸಲಾಯಿತು.

ಉರಲ್ಲಿಯೂ ಹ್ಯೂಗೋ ಲೇಖನ ಸಂನ್ಯಾಸ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಇಂದಿಗೂ ಹೊಸದಾಗಿ ಕಾಣುವ ಅನೇಕ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಅವನು ಕೊನೆಯ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದ. ೧೮೮೫ ಮೇ ೩೧ರಂದು ಅವನು ತೀರಿಕೊಂಡಾಗ ಅವನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ಅವನನ್ನು “ನಿರ್ಗತಿಕರ ಶವಪೆಟ್ಟಿಗೆ”ಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿ ಮೂರು ದಿವಸ ಪ್ಯಾರೀಸಿನ ವಿಜಯ ತೋರಲಾದ ಕೆಳಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಇಡಲಾಯಿತು. ನಿರ್ಗತಿಕರ ಶವಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ದಫನವಾಗುವುದು ಬಡವರೊಡನೆ ಅವನ ಆಜೀವನ ಸಹಾನುಭೂತಿಯ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿತ್ತು. ಜೀವಮಾನವೆಲ್ಲ ಅವನು ಎಲ್ಲ ತರಹದ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ, ನಿರ್ದಯೆ, ಒತ್ತಾಯ, ದರ್ಪ, ಕುಲದ ಹೆಮ್ಮೆಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸಿದ್ದ. “ಎಲ್ಲೆ ರಾಜಸತ್ತಾವಾದಿಗಳೇ ನೀವೆಲ್ಲ ಸತ್ತು ಹೋಗಿದ್ದೀರಿ. ನೀವು ಈ ಶತಮಾನದವರಲ್ಲ. ಈ ಜಗತ್ತಿನವರಲ್ಲ” ಎಂದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಘೋಷಿಸಿದ್ದ. “ಯುರೋಪಿನ ರಾಜ್ಯಗಳೆಲ್ಲ ಸೇರಿ ಒಂದು ಸಂಯುಕ್ತ ರಾಜ್ಯವಾಗುವುವು” ಎಂದು ಅವನು ಕಣಿ ನುಡಿದದ್ದು ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಈಗ ವಾಸ್ತವಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರ ಬಂದಿದೆ. ಇಟಲಿಯ ವಿಮೋಚಕನಾದ ಮ್ಯಾಜಿನಿ ಅವನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ಪತ್ರ ಬರೆದಿದ್ದ. ಅಮೇರಿಕದ ಗುಲಾಮರ ವಿಮೋಚಕ ಅಬ್ರಾಹಂ ಲಿಂಕನ್ ತನ್ನ ಹಸ್ತಾರಕ್ಷಯುಕ್ತ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಕಳಿಸಿ, “ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ನಾನು ಪ್ರೀತಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಇಂದು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಮೆಚ್ಚುತ್ತೇನೆ” ಎಂದಿದ್ದ.

ಇಂದು ಹ್ಯೂಗೋವಿನ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕೀಳುಗಳೆಯುವವರಿದ್ದಾರೆ. ಅವನು ಅತಿರೇಕ ಭಾವನಾಪರನಾಗಿದ್ದ. ಅವನ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಅನೇಕ ಘಟನೆಗಳು ಕೃತಕ ಮತ್ತು ತರ್ಕ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿವೆ ಇತ್ಯಾದಿ. ಅವನ ಶಿಷ್ಯರಾದ ದೂಮಾಸ್, ಜಾರ್ಜ್ ಸ್ಯಾಂಡ್ ಮುಂತಾದವರು ಅವನಿಗಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕಾದಂಬರಿಕಾರರೆಂದೂ ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅವನ “ಲ ಮಿಸರೇಬಲ್ಸ್”, “ನಾತ್ಯದಾಂನ ಗೂನ” ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಓದಿದವರು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ, ದೀನ ದಲಿತರ, ದುಃಖಿಗಳ, ಬಹಿಷ್ಕೃತರ ಬಗ್ಗೆ ಅವನಿಗಿರುವ ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಲೇಬೇಕು. ಅವನು ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಕಣ್ಣು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ. “ಲ ಮಿಸರೇಬಲ್ಸ್”ನ ಜ್ಯಾಂ ವಲಾಂಜ್ಯಾಂ ಒಂದೇ ಒಂದು ಅಪರಾಧಕ್ಕಾಗಿ ಜೀವಮಾನವೆಲ್ಲ ತೆರಬೇಕಾಗಿ ಬಂದ ಬೆಲೆ, ನಾತ್ಯದಾಂನ ಗೂನನ ಮೃದು ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಕಿವುಡಾದ ಸಮಾಜದ ನಿರ್ದಯತೆಗೆ ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಹೃದಯವನ್ನು ಮಿಡಿಯದವರು ಯಾರು? “ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಬಡತನ ಪತಿತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದೋ, ಉಪವಾಸದಿಂದ ಹೆಂಗಸರನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡುತ್ತದೋ, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಾರೀರಿಕ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಕತ್ತಲೆಗೆ ತಳ್ಳುತ್ತ ಇರುತ್ತದೋ ... ಅವರೆಗೆ ಇಂಥ ಪುಸ್ತಕಗಳು— ವೃಥಾವಲ್ಲ” ಎಂಬ ಅವನ ಮಾತು ಇಂದಿಗೂ ಸತ್ಯ. ಅ.ನ.ಕೃ., ಶರಚ್ಚಂದ್ರ, ಪ್ರೇಮಚಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಅವನಿಂದ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಪಡೆದವರೇ.

೮. ಯುಗಪುರುಷ ಲೆನಿನ್

ಆತ ಕಾರ್ಮಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಕನಸನ್ನು ನನಸಾಗಿ ಮಾಡಿದ

ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಪ್ರವರ್ತಕನಾದ ಕಾರ್ಲ್ ಮಾರ್ಕ್ಸ್ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟರ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರವಾದ “ಡಾಸ್ ಕ್ಯಾಪಿಟಲ್” ಪ್ರಥಮ ಭಾಗವನ್ನು ೧೮೬೭ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ. ಮಾರ್ಕ್ಸ್ ತನ್ನ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಪ್ರಕಾರ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಕ್ರಾಂತಿ ಔದ್ಯೋಗಿಕವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿದ ಬ್ರಿಟನ್ನಿನಲ್ಲೋ ಜರ್ಮನಿಯಲ್ಲೋ ಆಗಬಹುದೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದ. ರಶಿಯ ಇನ್ನೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನೇ ಕಾಣದಿದ್ದ ಹಿಂದುಳಿದ ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ತನ್ನ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಕ್ರಾಂತಿ ಅಲ್ಲಿ ಆಗಬಹುದೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಸುಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ರಶಿಯದ ಮೇಲೆ ಏನೂ ಗೌರವವಿರಲಿಲ್ಲ. “ನಾನು ಯಾವ ರಶಿಯನ್ನನನ್ನೂ ನಂಬುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದಾತ ತನ್ನ ಮಿತ್ರ ಎಂಜಲ್ಸ್‌ನಿಗೆ ಒಂದು ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದ. ಆದರೆ “ಡಾಸ್ ಕ್ಯಾಪಿಟಲ್” ಪ್ರಕಟವಾಗಿ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ರಶಿಯದಲ್ಲೇ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗುವೊಂದು ಆ ದೇಶದಲ್ಲೇ ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಿತ್ತು. ಮುಂದೆ ಲೆನಿನ್ ಎಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾದ ಆ ಮಗು ವೋಲ್ಗಾ ನದೀತೀರದ ಸಿಂಬಿರ್ಸ್ಕ್ ಎಂಬ ಸಾಧಾರಣ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ೧೮೭೦ ಎಪ್ರಿಲ್ ೨೨ರಂದು ಹುಟ್ಟಿತು.

ಲೆನಿನ್ ರಶಿಯದ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಶಿಲ್ಪಿ ಎಂದು ಹೆಸರಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಇಪ್ಪತ್ತನೇ ಶತಮಾನದ ಅಪ್ರತಿಮ ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿ ಆತ ಎನ್ನುವವರಿದ್ದಾರೆ. ತಾನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ ತತ್ವದಲ್ಲಿ ಅಂಧವೆನಿಸಬಹುದಾದಷ್ಟು ಕಠೋರ ನಿಷ್ಠೆಯ ಸಂಗಡ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನೂ ಜನರ ಭಾವನೆಗಳನ್ನೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಮತ್ತು ತತ್ಕ್ಷಣ ಗ್ರಹಿಸುವ ಶಕ್ತಿ; ತಾನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡ ಗುರಿಯ ಕಡೆ ನಿರ್ದಯವಾಗಿ ಸಾಗುವ ಅವಿಚಲಿತತೆಯ ಸಂಗಡ ಜನರನ್ನು ನಿರಾಸೆಯ ಕೆಸರಿನಿಂದೆತ್ತಿ ತನ್ನ ಸಂಗಡ ನಡೆಸಿ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವ ಸ್ಫೂರ್ತಿದಾಯಕ ಶಕ್ತಿ; ಖಾಸಗಿ ಸ್ವಾರ್ಥದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಭಾವದ ಸಂಗಡ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ತನ್ನ ಕೈಲಿ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ - ಈ ವಿಪರೀತ ಗುಣಗಳಿಂದ ಲೆನಿನ್ ಇತಿಹಾಸದ ಅಪೂರ್ವ ಪುರುಷರಲ್ಲೊಬ್ಬನೆನಿಸುವುದು ಖಂಡಿತ. ಅವನು ಮಾನವ ಇತಿಹಾಸದ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಸಕಾಲ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಲೆನಿನ್ನನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದವರ ಪದಧ್ವನಿಗಳು ಇನ್ನೂ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ನಡುಗಿಸುತ್ತಲೇ ಇವೆ.

ಲೆನಿನ್‌ನನ್ನು ಇತಿಹಾಸ ಪುರುಷ ಎಂಬುದಾಗಿ ಎರಡು ಅರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಬಹುದು: ಇತಿಹಾಸ ಆತನಿಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿತ್ತು. ಕಾಲಧರ್ಮ ವಿರುದ್ಧವಾದ ನಿರಂಕುಶ, ಅದಕ್ಕೆ ಆಳಿಕೆಗೆ ಸಿಲುಕಿದ ರಶಿಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಆಮೂಲಾಗ್ರ ಬದಲಾವಣೆ ಆಗತಕ್ಕವಾಗಿತ್ತು. ಆದನ್ನು ಲೆನಿನ್ ಒದಗಿಸಿದ. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಆತ ಇತಿಹಾಸವನ್ನೇ ಬದಲಿಸಿದ.

ಲೆನಿನ್‌ನ ನಿಜವಾದ ಹೆಸರು ವ್ಲಾದಿಮೀರ್ ಇಲಿಚ್ ಉಲ್ಯನೋವ್ ಎಂದು. ಆರು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಮೂರನೆಯವನು ಆತ. ಅವನ ಧರ್ಮನಿಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ರಶಿಯನ್ ರಕ್ತ ಅತ್ಯಲ್ಪ ತಂದೆಯ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಲ್ತುಕ್ ಜನಾಂಗದ ರಕ್ತ ಮತ್ತು ತಾಯ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಜರ್ಮನ್ ರಕ್ತ ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಉಲ್ಯನೋವ್ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಮಿಶ್ರಣವಾಗಿತ್ತು. ಕಾಲ್ತುಕ್ ರಕ್ತದ ಮಿಶ್ರಣದಿಂದಲೋ ಏನೋ ಲೆನಿನ್‌ನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಮಂಗೋಲ ಲಕ್ಷಣಗಳಿದ್ದವು. ಶ್ರಮಜೀವಿಗಳ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಆತ ಸುತ್ತಿಗೆಯನ್ನಾಗಲಿ ನೇಗಿಲನ್ನಾಗಲಿ ಎಂದೂ ಹಿಡಿದವನಲ್ಲ. ಅವನ ಕುಲ ಒಳನಾಡಿನ ಭೂಮಾಲಿಕರ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದು ಅವನ ಆಸ್ತಿವಂತ ತಂದೆ ಶಾಲಾ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಷನಾಗಿದ್ದ; ರಶಿಯನ್ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಮೇಜರ್ ಜನರಲಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಪದವಿಯೂ ಇತ್ತು. ಬಡವರ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ರಾಂತಿ ಮಾಡಹೊರಟಿದ್ದ ಲೆನಿನ್ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಡತನದ ರುಚಿಯನ್ನೂ ಕಂಡವನಲ್ಲ. ನಿರೀಶ್ವರವಾದಿಗಳ ಮಹರ್ಷಿಯಾಗಲಿದ್ದ ಆತನ ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ತುಂಬಾ ದೈವಭೀರುಗಳಾಗಿದ್ದರು.

ರಶಿಯ ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆಲ್ಲಾದರೂ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಲೆನಿನ್ ಏನಾಗುತ್ತಿದ್ದನೋ ಹೇಳುವುದು ಕಷ್ಟ. ಗುಪ್ತ ಪೊಲೀಸರ ಬಲೆಯನ್ನು ದೇಶವೆಲ್ಲಾ ಹಬ್ಬಿಸಿ ರಾಜಕೀಯ ವಿರೋಧವನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ಜಾರ್ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಹೀನ ಧೋರಣೆಗಳ ಮೂಲಕ ಬುದ್ಧಿವಂತ ತರುಣರನ್ನು ಕ್ರಾಂತಿಯ ಹಾದಿಗೆ ತಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಲೆನಿನ್ ಬಹುಶಃ ಒಬ್ಬ ಪ್ರೊಫೆಸರನೋ ವಿಜ್ಞಾನಿಯೋ ಮಹಾ ನ್ಯಾಯವಾದಿಯೋ ಆಗಬಹುದಿತ್ತು. ಲೆನಿನ್ ೧೭ ವಯಸ್ಸಿನವನಾಗಿದ್ದಾಗ, ಪೆಟ್ರೊಗ್ರಾಡ್ (ಈಗ ಲೆನಿನ್‌ಗ್ರಾಡ್)ನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದ ೨೨ ವಯಸ್ಸಿನ ಅವನಣ್ಣ ಅಲೆಗ್ಜಾಂಡರನನ್ನು ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಕೊಲೆಯ ಒಳಸಂಚಿನಲ್ಲಿ ಇತರ ಐವರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಫಿತೂರಿಗಾರರೊಡನೆ ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸಲಾಯಿತು. ಇದು ಶುದ್ಧ ಮೂರ್ಖತನವಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ಬಾಂಬನ್ನು ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಹತ್ತಿರ ಕೂಡ ಒಯ್ಯಲು ಸಮರ್ಥರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾ ಫಿತೂರಿಗಾರರು ಎಳೆ ವಯಸ್ಸಿನವರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೆ ರಶಿಯದ ಕಥೆಯೇ ಬೇರೆ ಆಗಬಹುದಿತ್ತು.

ಅಣ್ಣನನ್ನು ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸಿದ್ದು ಮತ್ತು ಅನಂತರ ಸುತ್ತಲ ಶ್ರೀಮಂತರೂ ಭೂಮಾಲಿಕರೂ

ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಭಯ ಮೂಲಕ ಉಲ್ಲನಾವ್ ಮನೆತನವನ್ನು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಂತೆ ನಡೆಸಿಕೊಂಡದ್ದು ಲೆನಿನ್ನನ ಎಳೆಯ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಅಳಿಸಲಾರದ ಪರಿಣಾಮ ಮಾಡಿತು. ಅವರಿಗೆ ಬಹುಶಃ ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ನನ್ನು ಓದದಿದ್ದ ಲೆನಿನ್ ಅಂದಿನಿಂದ ರಶಿಯದಲ್ಲಿ ಜಾರ್ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳ ಆಳಿಕೆಯನ್ನು ತೊಡೆದು ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ದೃಢವೃತ್ತವಾದ. ಕಾಜಾನ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಕಾನೂನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಅವನನ್ನು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಉಚ್ಚಾಟನೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಕೆಲ ಕಾಲ ಪೈತ್ಯಕ ಹೊಲಮನೆ ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಅವನ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಸಮಾಧಾನ ಸಿಗುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆತ ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅವಿರತವಾಗಿ ಓದಿದ. ಮುಂದೆ ತಾಯಿಯ ಅವಿರತ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಪೆಟ್ರೊಗ್ರಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬಾಹ್ಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ಕಾನೂನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮುಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವನಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಅನುಮತಿ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಲೆನಿನ್ ಒಂದೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಓದಿ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕುಳಿತು ಪ್ರಥಮ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆ ಹೊಂದಿದ.

ಕೆಲಕಾಲ ಸಮಾರಾಧದಲ್ಲಿ ವಕಾಲತ್ತು ಮಾಡಿದ ನಂತರ ವ್ಲಾದಿಮೀರ್ ಇಲಿಚ್ ಪೆಟ್ರೊಗ್ರಾಡಿಗೆ ಹೋದ. ಆಗಲೇ ಆತ ರಶಿಯನ್ ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದಿಗಳ ಸೋಶಿಯಲ್ ಡೆಮಾಕ್ರಟಿಕ್ ಪಕ್ಷದ ಸ್ಥಾಪಕನಾದ ಪ್ಲೆಖನೋವನ ಅನುಯಾಯಿಯಾಗಿದ್ದ. ಪೆಟ್ರೊಗ್ರಾಡಿನಲ್ಲೇ ಆತನಿಗೆ ಅವನಂತೆಯೇ ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದಿಯಾಗಿದ್ದ ನಡೆತ್ಸದಾ ಕ್ರುಪ್ಸೆಕಾಯಾ ಎಂಬ ೨೬ ವರ್ಷದ ಸುಂದರಿ ಪ್ರಥಮತಃ ಭೆಟ್ಟಿಯಾದದ್ದು. ೨೪ ವರ್ಷದ, ಆಗಲೇ ಬೋಳು ತಲೆಯವನಾಗಿದ್ದ ಪ್ರಚಂಡ ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿ ವ್ಲಾದಿಮೀರನಿಗೆ ಅವಳು ಮರುಳಾದಳು. ಮುಂದೆ ಅವನನ್ನೇ ಮುದುವೆಯಾದ ಕ್ರುಪ್ಸೆಕಾಯಾ ಜೀವಮಾನವೆಲ್ಲ ಅವನಿಗೆ ಏಕನಿಷ್ಠೆಯಿಂದಿದ್ದಳು. ಲೆನಿನ್ನನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅವನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣಂದರೆ ಇನೆಸ್ಸಾ ಅರ್ಮಂಡ್ ೧೯೧೦ರಲ್ಲಿ ಪ್ಯಾರೀಸಿನಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯವಾದ ಅವಳ ಮೇಲೆ ಹತ್ತು ವರ್ಷ ಕಾಲ ಲೆನಿನ್ ಆಸಕ್ತನಾಗಿದ್ದ. ಆದರೆ ಯುಗೋಸ್ಲಾವಿಯಾದ ಮಿಲೋವನ್ ಜಿಲಾಸ್ ಹೇಳುವ ಹಾಗೆ, ಕ್ರುಪ್ಸೆಕಾಯಾ ಆಗಲಿ, ಇನೆಸ್ಸಾ ಆಗಲಿ, ಮತ್ತಾವ ಹೆಣ್ಣೇ ಆಗಲಿ, ಗಂಡೇ ಆಗಲಿ, ಲೆನಿನ್ನನನ್ನು ತನ್ನ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಏಕಾಗ್ರತೆಯ ವಜ್ರಪಂಜರದಿಂದ ಹೊರಗೆಳೆಯುವಷ್ಟು ಎಂದೂ ಆಕರ್ಷಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನೂ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ದ್ವೇಷಿಸುವುದೂ ಲೆನಿನ್ನಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಮಾನಮೋಹ ರಾಗದ್ವೇಷಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾದ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿದ್ದ.

೧೮೯೫ರಲ್ಲಿ ಅವನು ಪ್ರಥಮತಃ ರಶಿಯದ ಹೊರಗೆ ಸಂಚಾರ ಮಾಡಿಬಂದ. ರಶಿಯದಿಂದ ತಲೆಮರೆಸಿಕೊಂಡು ವಿದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕ್ಸಿಸ್ಟ್ ಮತ್ತು ಕಾನೂನು

ಬಾಹಿರ ಪ್ರಚಾರವನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ಲೆಖನೋವ್ ಮೊದಲಾದ ಮುಂದಾಳುಗಳ ಪರಿಚಯ ಅವನಿಗಾಯಿತು. ಅವನ ಬುದ್ಧಿ ವೈಭವಕ್ಕೆ ಅವರು ಮೆಚ್ಚಿದರು. ಆದರೆ ಅವನ ಏಕಮುಖ ವಿಚಾರಧಾರೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಬೆಚ್ಚಿದರು ಕೂಡ. ಹಿಂದಿರುಗಿದವನೇ ಅವನು ಭರದಿಂದ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಪ್ರಚಾರ ಮತ್ತು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾದ. ಕ್ರಾಂತಿಪ್ರಚೋದಕ ಪತ್ರಿಕೆಯೊಂದನ್ನು ಹೊರಡಿಸುವ ಎತ್ತುಗಡೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಮೊದಲೇ ಅವನ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟಿದ್ದ ಪೊಲೀಸರು ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿದರು. ಇದು ೧೮೬೨ರಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರ್ಷದ ಸೆರೆಮನೆ ವಾಸದ ನಂತರ ಅವನನ್ನು ಕುಪ್ರಖ್ಯಾತ ಸೈಬೀರಿಯಕ್ಕೆ ಮೂರು ವರ್ಷ ಅರಣ್ಯವಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಕಳಿಸಲಾಯಿತು. ಕೆಲ ಕಾಲದ ನಂತರ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ ಕ್ರುಪ್ಸಾಕಾಯಾಳನ್ನೂ ಸೈಬೀರಿಯಕ್ಕೆ ಸಾಗಹಾಕಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು.

ಸೆರೆಮನೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ ಸೈಬೀರಿಯದಲ್ಲಾಗಲಿ ಲೆನಿನ್ ಒಂದು ನಿಮಿಷವನ್ನೂ ಹಾಳು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಅಸಂಖ್ಯ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನೋದಿದ. ವ್ಯಾಕರಣ ಮತ್ತು ನಿಘಂಟುಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್, ಜರ್ಮನ್, ಫ್ರೆಂಚ್ ಮತ್ತು ಇಟಾಲಿಯನ್ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಕಲಿತ. ಅನುವಾದಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ. ರಶಿಯದಲ್ಲಿ ಬಂಡವಳಶಾಹಿಯ ಉದಯವನ್ನು ಕುರಿತೊಂದು ಗ್ರಂಥ ಬರೆದ.

ಚೂಟತನ ಲೆನಿನ್ನನ ವೇಷಭೂಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಇಚ್ಛಾರ ಅವನ ಗಾತ್ರಕ್ಕಿಂತ ದೊಡ್ಡದಾಗಿದ್ದು ಅಸಡ್ಡಳವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ತಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಬೋಳೇ ಆಗಿತ್ತು. ಹೋತನ ಗಡ್ಡ ಬೇರೆ. “ನೋಡಿದರೆ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಯೆಂದು ಯಾರೂ ನಂಬುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನ ಕಿರಾಣಿ ಅಂಗಡಿ ಮಾಲಿಕರಂತಿದ್ದ” ಎಂದು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆತನನ್ನು ಕಂಡವರು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅವನ ಓದು ಬರಹದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷುಣ್ಯವಾದ ನೀಟುತನ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ತಾಸು, ಕಥೆ-ಕಾದಂಬರಿ ವಾಚನಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ಸಮಯ, ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತು, ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಓದಿಗೆ ಇಷ್ಟು ವೇಳೆ-ಹೀಗೆ ಅವನ ವೇಳಾಪತ್ರಿಕೆ ವಿಭಕ್ತವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಆತ ಪ್ರಚಂಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ವಿಷಯ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿಕೊಂಡದ್ದು ಆಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲ. ೧೯೦೦ರಲ್ಲಿ ಸೈಬೀರಿಯದಿಂದ ಅವನ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುವುದರೊಳಗೆ ಕಾರ್ಲ್ ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ನ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆತ ತನ್ನದೆ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟಿದ್ದ. ಇತರ ಸಹಕಾರಿಗಳ ಸಂಗಡ “ಇಸ್ಮಾ” ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನೂ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ.

ಸೈಬೀರಿಯದಿಂದ ಮರಳಿದ ಮೇಲೆ ಕೆಲ ತಿಂಗಳ ನಂತರ ಆತ ರಶಿಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಗಳ ಹಾಗೆ ಸ್ವಿಜರ್ಲೆಂಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ನೆಲೆಸಿದ. ಅಂದಿನಿಂದ

೧೯೧೭ರವರೆಗೂ (೧೯೦೫-೧೯೦೭ರ ನಡುವೆ ಮಧ್ಯೇ ಮಧ್ಯೇ ಅಲ್ಪಾವಧಿಗಳಿಗಾಗಿ ರಶಿಯಕ್ಕೆ ಮರಳಿದ್ದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ) ಆತ ದೇಶಾಂತರವಾಸಿಯಾಗಿಯೇ ಇದ್ದ ಎಲ್ಲಿ ಜೂರಿಕ್ (ಸ್ವಿಜರ್ಲೆಂಡ್), ಎಲ್ಲಿ ಮೂನಿಕ್ (ಜರ್ಮನಿ), ಎಲ್ಲಿ ಲಂಡನ್ ಎಂದು ಅವನ ಪರಟನ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸಾಗಿತ್ತು. ದೇಶದಿಂದ ದೇಶಕ್ಕೆ ಸಂಚರಿಸುತ್ತ ಆತ ಇತರ ಸಮತಾವಾದಿಗಳೊಡನೆ ವಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದ, ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಮೂಜಿಯಂ ಪುಸ್ತಕಾಲಯದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಲ್ ಮಾರ್ಕ್ಸನ ಹಾಗೆಯೇ ರಾಶಿ ರಾಶಿ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದುತ್ತಿದ್ದ; ರಶಿಯದೊಳಗೆ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರು ಎಬ್ಬಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಹಾವಳಿಗಳಿಗೆ ಸಲಹೆಗಳನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ.

ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಅವನು “ಎನ್ ಲೆನಿನ್” ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ತಳೆದಿದ್ದ. ಭೂಗತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ರಶಿಯನ್ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರೂ ಹೀಗೆ ಗುಪ್ತನಾಮಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದುದು ವಾಡಿಕೆ. ಇದೇ ಹೆಸರನ್ನು ಅವನು ಏಕಿಟ್ಟುಕೊಂಡ ಎಂದು ಯಾರಿಗೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆ ಹೆಸರು ಅಂದಿನಿಂದ ಕ್ರಾಂತಿಯ ವಿರಾಟ್ ನೃತ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಮಂತ್ರವಾಯಿತು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ದೇಶಾಂತರಿತ ರಶಿಯನ್ ಸೋಶಿಯಲ್ ಡೆಮಾಕ್ರಟರ ಮುಖಪತ್ರವಾದ “ಇಸ್ಕಾ” (ಕಿಡಿ)ಯ ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಲಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ಆತ ತನ್ನ ಕ್ರಾಂತಿ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಬೀರುತ್ತಿದ್ದುದು.

ರಶಿಯದಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿ ಹೇಗಾಗಬೇಕು, ಹೇಗಾಗಬಲ್ಲದು ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದಲೇ ಲೆನಿನ್ನನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಖಚಿತಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಇದ್ದವು. ಅವನ ಗುರು ಪ್ಲೆಖನೋವನೂ ಇತರ ಹಲ ಸಮಾಜವಾದಿ ಒಳಸಂಚುಗಾರರೂ ಕ್ರಾಂತಿ ಮಾಡಿ ರಾಜಸತ್ತೆಯನ್ನು ಬುಡ ಮೇಲಾಗಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಮಾದರಿಯ ಪ್ರಜಾಸಂತ್ರದ ಮೂಲಕ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಸಮಾಜವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿದ್ದರು. ಲೆನಿನ್ನನಿಗೆ ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಾಗಲಿ ಪ್ರಜಾತಂತ್ರದಲ್ಲಾಗಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ನಂಬಿಕೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಲಂಡನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಆತ ಟ್ರಾಟ್ಸಿಕ್ಸಿಯೊಡನೆ ಸಂಚಾರ ಹೊರಟಾಗ ಆತ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಭವನವನ್ನು ತೋರಿಸಿ, “ಇದು ಅವರ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟು”, ವೆಸ್ಟ್‌ಮಿನಿಸ್ಟರ್ ಮಠವನ್ನು ತೋರಿಸಿ “ಇದು ಅವರ ವೆಸ್ಟ್‌ಮಿನಿಸ್ಟರ್ ಮಠ” ಎಂದಿತ್ತಾದಿಯಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತ ಹೋದನಂತೆ. “ಅವರ” ಎಂದರೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಎಂದಲ್ಲ, ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿಗಳು ಎಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ ಎಂದರ್ಥವಾಗ ಬೇಕಾದರೆ ಟ್ರಾಟ್ಸಿಕ್ಸಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯವೇ ಬೇಕಾಯಿತು. ವಾಯುವಿಹಾರಕ್ಕೆ ಹೊರಟಾಗಲೂ ಲೆನಿನ್ನನ ಚಿತ್ತದಿಂದ ವರ್ಗಕಲಹದ ವಿಚಾರ ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಚುನಾವಣೆ ಸುನಾವಣೆ ಎಲ್ಲ ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿಗಳ ಮೋಸದ ಬಲೆ! ಸ್ಥಿರವಾದ ತತ್ವನಿಷ್ಠೆಯುಳ್ಳ ಸ್ವಯಂ ನಿಯುಕ್ತರಾದ ಮುಂದಾಳುಗಳಿಂದ ಅವಿಚಲ ದಾರ್ಢ್ಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಕ್ರಾಂತಿ ಮತ್ತು ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿ ಆಳಿಕೆ ಇವೇ ಲೆನಿನ್ನನ ನೀತಿಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಕ್ರಾಂತಿಯೆಂಬುದು ಚೆಂಡಿನಾಟವಲ್ಲೆಂಬುದು ಲೆನಿನ್ನನಿಗೆ

ಮತ್ತಾರಿಗಿಂತಲೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಅರ್ಥರಹಿತ ಹಿಂಸೆ ಅವನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಹಿಂಸೆಯಿಲ್ಲದೆ ಕ್ರಾಂತಿಯಾಗಲಿ ಅನಂತರದ ಸಮಾಜವಾದಿ ಸಮಾಜದ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಲಿ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲೆಂದು ಅವನು ಮನಗಂಡಿದ್ದ. ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ ಹಣ ಕೂಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ದರೋಡೆ, ಕೊಲೆ, ಅಪಹರಣಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು ಅವನಿಗೆ ತಪ್ಪಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಯುದ್ಧ ಮತ್ತು ಬೀದಿ ಕಾಳಗಗಳ ತಂತ್ರವನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅಭ್ಯಸಿಸಿದ್ದ. ಸರಕಾರದೊಡನೆ ಹೋರಾಡುವಾಗ ಈ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಲೇಖನಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರಚೋದನೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ.

ರಶಿಯನ್ ಕ್ರಾಂತಿ ಹೇಗಿರಬೇಕೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಸೋಶಿಯಲ್ ಡೆಮಾಕ್ರಟಿಕ್ ಪಕ್ಷದ ಬಲಪಂಗಡದವರಿಗೂ ಲೆನಿನ್‌ನ ಎಡಪಂಗಡದವರಿಗೂ ಇದ್ದ ಮತಭೇದ ೧೯೦೩ರಲ್ಲಿ ಲಂಡನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ವಿಕೋಪಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತು. ಲೆನಿನ್ ಮೀನ ಮೇಷ ಮಾಡದೆ ಪಕ್ಷವನ್ನು ಒಡೆಯಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ. ಲೆನಿನ್‌ನ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದ ಗುಂಪು ಬಹುಮತ ಪಡೆಯಿತು. ಕೂಡಲೇ ಅದು ಬಹುಮತ ಪಕ್ಷ (ರಶಿಯನ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ “ಬಾಲ್ಶೆವಿಕ್”) ಎಂದೂ ಅದೇ ನಿಜವಾದ ಸೋಶಿಯಲ್ ಡೆಮಾಕ್ರಟಿಕ್ ಪಕ್ಷವೆಂದೂ ಆತ ಸಾರಿದ.

ತಾನು ಪ್ರಭಾವಿತಗೊಳಿಸಲಾರದ ಯಾವುದೇ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಲೆನಿನ್‌ನಿಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನದೇ ಸರಿ ಎಂಬ ವಿಶ್ವಾಸ ಅವನಿಗೆ ಅಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಇತ್ತು. ಲೆನಿನ್‌ನ ಹಿರಿಮೆಯೆಂದರೆ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವನ ತಲೆ ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಓಡುತ್ತಿತ್ತೋ ಅಷ್ಟೇ ಪ್ರಭಾವಯುತವಾಗಿ ಕ್ರಾಂತಿಯ ವ್ಯಾಪಕಾರಿಕ ತಂತ್ರಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಓಡುತ್ತಿತ್ತು. ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದು, ತನ್ನ ಮಾತು ನಡೆಯದಿದ್ದರೆ ಅವನ್ನು ಒಡೆಯುವುದು, ಅಲ್ಪಮತವಿದ್ದುದನ್ನು ಬಹುಮತವಾಗಿ ತೋರಿಸಲು ಸರಳ-ಕುಟಲ ಎರಡೂ ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವುದು, ಸೋತಾಗ ಹಿಂದೆ ಸರಿದು ಸೋಲಿನ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಿಕಾರವಾಗಿ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಹೊಸದಾಗಿ ಹೋರಾಟ ಹೂಡುವುದು - ಇವು ೧೯೦೩ರಿಂದ ೧೯೧೭ರಲ್ಲಿ ಕೊನೆಗೂ ಜಯ ಪಡೆಯುವವರೆಗೆ ಲೆನಿನ್ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ತಂತ್ರಗಳು, ಕ್ರಾಂತಿ ಮತ್ತು ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಸಮಾಜದ ಸ್ಥಾಪನೆ ಇದು ಮಾತ್ರ ಅವನ ಏಕಧ್ಯೇಯವಾಗಿತ್ತು. ತಂತ್ರಗಳು ಬದಲಾಗಬಹುದು, ಧ್ಯೇಯ ಅಚಲ.

೧೯೦೩ರಲ್ಲಿ ಅವನದು “ಬಹುಮತ”ವಾದರೂ, ಅದು ಬಹಳ ಕಾಲ ತಾಳಲಿಲ್ಲ. ಮೊದಲು ಅವನ ಪಕ್ಷ ವಹಿಸಿದವರು ಕೂಡ ಅವನ ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವದ ಮುದ್ರೆಯಿಂದ ಅಭಿಭೂತರಾಗಿ

ಅವನನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದರು. “ಇಸ್ರಾ”ದ ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಲಿಯಲ್ಲಿ ಅವನ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕುಗ್ಗಿಸಲಾಯಿತು. ಆದರೆ ಲೆನಿನ್ನಿಗೆ ನಿರಾಶೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ಅದು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಮಾತ್ರ. ೧೯೦೫ರಲ್ಲಿ ರಶಿಯವನ್ನು ನೌಕಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಪಾನ್ ಸೋಲಿಸಿದ ನಂತರ ರಶಿಯದಲ್ಲಿ ಲೆನಿನ್ನನೂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸದಿದ್ದ ಕ್ರಾಂತಿ ಎದ್ದಿತು. ಆಗ “ಇಸ್ರಾ”ದಲ್ಲಿ ಆತನ ಲೇಖನಗಳು ಹೋರಾಟದ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರನ್ನು ಹುರಿದುಂಬಿಸಿದವು. ಆತ ರಶಿಯಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕೆಲಕಾಲ ಇದ್ದ. ಆದರೆ ಕ್ರಾಂತಿ ವಿಫಲವಾಯಿತು. ಸಾವಿರಾರು ಕಾರ್ಮಿಕರ ಹತ್ಯೆಯಾಯಿತು. ಲೆನಿನ್ನನಿಗೆ ಪುನಃ ದೇಶಾಂತರ ವಾಸ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಯಿತು.

ಅಂದಿನಿಂದ ೧೯೧೪ರಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ಮಹಾಯುದ್ಧ ಆರಂಭವಾಗುವವರೆಗೂ ಲೆನಿನ್ ಇತರ ಮಾರ್ಕ್ಸಿಸ್ಟರೊಡನೆ ತನ್ನ ಕದನವನ್ನೂ ರಶಿಯದಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಗುಪ್ತ ಸಂಘಟನೆ ಮತ್ತು ಭೂಗತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಚಾರವನ್ನೂ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾಗಿಸುತ್ತಲಿದ್ದ. ೧೯೦೫ರ ಕ್ರಾಂತಿಯ ನಂತರ ರಶಿಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ತರಹದ ಅರ್ಧಮರ್ಧ ಪ್ರಜಾತಂತ್ರಕ್ಕೆ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ. ಅನೇಕ ಸಮಾಜವಾದಿಗಳು ಈ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸುವ ಮನಸ್ಸಿನವರಾಗಿದ್ದರು. ಕೆಲವರು ರಶಿಯದ ದ್ಯೂಮಾ (ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್)ಗೆ ಆರಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು ಕೂಡ. ಆದರೆ ಲೆನಿನ್ನನಿಗೆ ಅರ್ಧದೋಸೆ ಬೇಕಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಶ್ರಮಜೀವಿಗಳ ಅಧಿಕಾರ ಬೇಕಿತ್ತು. ಪ್ರಜಾತಂತ್ರದ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜವಾದಿಗಳು ಶಕ್ತಿಹಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನಾತ ವಿರೋಧಿಸಿದ.

೧೯೧೪ರಲ್ಲಿ ಮಹಾಯುದ್ಧ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ರಶಿಯ ಜರ್ಮನಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಮಿತ್ರರ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ರಂಗಕ್ಕಿಳಿಯಿತು. ಹೆಚ್ಚಿನ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಸಮಾಜವಾದಿಗಳು ತಮ್ಮ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯನ್ನು ಮರೆತು ತಂತಮ್ಮ ದೇಶಗಳ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ವಾದಿಸತೊಡಗಿದರು. ಲೆನಿನ್ ಮತ್ತು ಅವನ ಅನುಯಾಯಿಗಳು ಮಾತ್ರವೇ ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದಲೇ ಇದು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿಗಳೊಳಗಿನ ಜಗಳ, ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರಮಜೀವಿಗಳು ಬೆವರನ್ನಾಗಲಿ ರಕ್ತವನ್ನಾಗಲಿ ಸುರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ, ಎಂದು ಸಾರಿ ತನ್ನ ನಿಜವಾದ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವ ಧೈರ್ಯ ಮಾಡಿದರು. ಯಾವ ತರದ ದೇಶಭಕ್ತಿಯ ಮಬ್ಬಿಗೂ ಬೀಳದೆ ಲೆನಿನ್ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ರಶಿಯ ಸೋಲಲಿ, ಅಂದರೆ ಕ್ರಾಂತಿಯೆಬ್ಬಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಬರೆದ.

ದೇಶಭಕ್ತಿಯ ಹುಮ್ಮಸ್ಸದಲ್ಲಿದ್ದ ಜನ ಆಗ ಅವನ ಬರವಣಿಗೆಗಳಿಗೆ ಕಿವಿಗೊಡಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಸರಕಾರದ ಅಪ್ರತಿಮ ಅಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಮೂಲಕ ರಶಿಯಕ್ಕೆ ಸೋಲಿನ

ಮೇಲೆ ಸೋಲು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ಜನ ಅನ್ನಾನ್ನಗತಿಕತೆಯಿಂದ ನರಳಿದರು. ಕೊನೆಗೆ ೧೯೧೭ ಮಾರ್ಚ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ (ಆಗ ರಶಿಯನ್ ಪಂಚಾಂಗದ ಪ್ರಕಾರ ಇನ್ನೂ ಫೆಬ್ರುವರಿಯೇ ಇತ್ತು) ದಂಗೆಗಳೆದ್ದು ಕ್ರಾಂತಿಯಾಯಿತು. ಜಾರ್ ಅಲೆಗ್ಜಾಂಡರನನ್ನು ಪದಭ್ರಷ್ಟಗೊಳಿಸಿ ಸೆರೆಮನೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಸರ್ಕಾರವೊಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂತು.

ಇದರಲ್ಲಿ ಲೆನಿನ್‌ನ ಕೈ ಇದ್ದಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಈ ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಯೋಜನೆಗೆ ಸಿಗಬಹುದಾದ ಅನುಕೂಲವನ್ನು ಆತ ತತ್ಕ್ಷಣ ಗ್ರಹಿಸಿದ. ಹೊಸ ಸರ್ಕಾರ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಾಕ್‌ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಲೆನಿನ್ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡ.

ಲೆನಿನ್ ೧೯೧೭ ಎಪ್ರಿಲಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವದೇಶಕ್ಕೆ ಮರಳಿದ. ಎಂದಿನಂತೆ ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಜಾತಂತ್ರದ ಈ ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ಏನೂ ಪ್ರೀತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ, ಅದು ಪೂರ್ಣಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಮಾಡಲಾರದೆಂದೇ ಅವನ ಸಾಧನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಈ ಸರ್ಕಾರ “ದೇಶಭಕ್ತಿ”ಯನ್ನು ತೊರೆಯದೆ ಇದ್ದದ್ದು ಕೊನೆಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ಮುಳುವಾಯಿತು. ಅದು ಯುದ್ಧವನ್ನು ಇನ್ನೂ ರಭಸದಿಂದ ಮುಂದುವರಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿತು. ೧೭ ವರ್ಷ ದೇಶಾಂತರವಾಸಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಲೆನಿನ್ನನೊಬ್ಬನಿಗೆ ರಶಿಯನ್ ಜನತೆಯ ನಿಜವಾದ ನಾಡಿ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಜನಕ್ಕೆ ಯುದ್ಧ ಸಾಕಾಗಿತ್ತು, ಅನ್ನ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು, ಬಡರೈತರಿಗೆ ಭೂಮಿ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು, ಲೆನಿನ್ ನಿರಂತರವಾಗಿ, ಯುದ್ಧ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಜರ್ಮನಿಯೊಡನೆ ಯಾವ ಕರಾರಿನಿಂದಾದರೂ ಶಾಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಚಾರ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ. ಅವನ ಬಾಲ್ಟಿಕ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕಾರ್ಮಿಕ, ರೈತ ಮತ್ತು ಸೈನಿಕರ ನಡುವೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿದರು. ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಪಡೆದಿದ್ದ ವಿವಿಧ ಪಕ್ಷಗಳು ಅಂತಃಕಲಹದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನವಾಗಿ ಪರಸ್ಪರ ಕೊರಳಕೊಯ್ಯತನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಾಗ ಲೆನಿನ್ ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಫಿನ್‌ಲ್ಯಾಂಡಿನಲ್ಲೊಂದು ಹುಲ್ಲು ಬಣವೆಯೊಳಗೆ ಅಡಗಿ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಒಳಸಂಚಿನ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಜೋಡಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದ. ಕಾರ್ಮಿಕರ ಸೋವಿಯತ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಸದ್ದಿಲ್ಲದೆ ಬಾಲ್ಟಿಕ್ ಪ್ರಚಾರ, ಪ್ರಭಾವ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಸೈನಿಕರು ಲೆನಿನ್ ಪರವಾಗಿದ್ದರು. ೧೯೧೭ ನವಂಬರ್ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಬಾಲ್ಟಿಕ್‌ರ ಪಾಲಿಟ್ ಬ್ಯೂರೋ ಸಭೆ ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಸೇರಿತು. ಕ್ರಾಂತಿಗಿದು ಸಮಯ, ಇದು ತಪ್ಪಿದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಅವಕಾಶ ಸಿಗಲಾರದು ಎಂದು ಲೆನಿನ್ ಕರೆಕೊಟ್ಟ. ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ ಸದಸ್ಯರು ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಕಾಲ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಸಾಧಿಸಿದರು. ರಾಜಿನಾಮೆ ಕೊಡುವ ಬೆದರಿಕೆ ಹಾಕಿ ಲೆನಿನ್ ಅವರನ್ನೊಪ್ಪಿಸಬೇಕಾಯಿತು.

೧೯೧೭ ನವಂಬರ್ ೭ (ರಶಿಯದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೩೦)ರಂದು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಆರಿಸಿದ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಸಶಸ್ತ್ರ ಕಾವಲಗಾರರು ರಾಜಧಾನಿಯ ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಲೆನಿನ್‌ನ

ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಗೊಂದಲವಿಲ್ಲದೆ ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡರು. ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಮುಖರನ್ನು ಸೆರೆ ಹಿಡಿಯಲಾಯಿತು. ಯಾವ ಮಿಲಿಟರಿ ತರಬೇತಿಯನ್ನೂ ಪಡೆದಿರದ ಮತ್ತು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಸಶಸ್ತ್ರ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಅನುಭವವಿಲ್ಲದ ಲೆನಿನ್ನನ ಕ್ರಾಂತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಎಷ್ಟು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿತ್ತೆಂದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಗುಂಡು ಹಾರಿಸದೆಯೇ ಆತ ದೇಶದ ಆಡಳಿತವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡ. ಲೆನಿನ್ನನ ಪ್ರತಿಭೆ ಅಂಥದಾಗಿತ್ತು.

ಹೀಗೆ ರಶಿಯದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದ ಏಕಮಾತ್ರ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಸರ್ಕಾರ ತಲೆ ಕೆಳಗಾಗಿ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರ ತಲೆಯೆತ್ತಿತು. ಮಾರ್ಕ್ಸನ “ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಮ್ಯಾನಿಫೆಸ್ಟೋ” ಪ್ರಕಟವಾಗಿ ೭೦ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಅವನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸದಿದ್ದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಸತ್ತೆ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಯಿತು. ಅವನಣ್ಣನನ್ನು ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸಿದ ಸಮ್ರಾಟನ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಲೆನಿನ್ ಅಧಿಕಾರ ಚಲಾಯಿಸತೊಡಗಿದ.

ಪೃಥ್ವಿಯ ಆರರಲ್ಲೊಂದಂಶ ಭೂಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿದ್ದ ರಶಿಯನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳುವ ಹೊಣೆ ಲೆನಿನ್ನನ ಮೇಲೆ ಬಿತ್ತು. ಆತ ಜರ್ಮನಿಯೊಡನೆ ಅವಮಾನಕರ ಎನ್ನಬಹುದಾದ ಶಾಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ. ಇದರಿಂದ ರೊಚ್ಚಿಗೆದ್ದ ಜರ್ಮನಿಯ ಶತ್ರುಗಳು ರಶಿಯದ ಮೇಲೆ ಸೈನ್ಯಪಡೆಗಳನ್ನು ಕಳಿಸಿದರು. ದೇಶದೊಳಗಿನ ವಿರೋಧಿಗಳೂ ಸುಮ್ಮನಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಯಾದವೀ ಯುದ್ಧವನ್ನಾರಂಭಿಸಿದರು. ಆಗಲೇ ಯುದ್ಧದಿಂದ ಪೂರ್ಣ ಜರ್ಜರಿತರಾಗಿದ್ದ ರಶಿಯನ್ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನೂ ರೈತರನ್ನೂ ಈ ಮಹಾ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವಿಚಲಿತರಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವಂತೆ ಮತ್ತು ಕೊನೆಗೆ ಜಯಶಾಲಿಗಳಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದು ಲೆನಿನ್ನನ ಎರಡನೇ ಸಾಧನೆ.

೧೯೧೮ ಆಗಸ್ಟ್ ೩೦ರಂದು ಲೆನಿನ್ ಒಂದು ಸಭೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊರ ಬೀಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಮಾರ್ಕ್ಸಿಸ್ಟ್-ವಿರೋಧಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಪಕ್ಷದ ದೋರಾ ಕಪ್ಲಾನ್ ಎಂಬ ತರುಣಿ ಲೆನಿನ್ನನ ಎದೆಗೆ ಗುಂಡು ಹಾಕಿದಳು. ಲೆನಿನ್ ಸಾಯಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ಸುಮಾರು ಐದೂವರೆ ವರ್ಷ ಬದುಕಿ ಅಂತರ್ಮುದ್ದದಿಂದ ವಿಜಯಿಯಾಗಿ ಹೊರಬಂದ. ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ರಾಜ್ಯದ ಅಸ್ತಿವಾರ ಹಾಕಿದ. ಆದರೆ ಅವನ ಆಯುಷ್ಯ ಬಹುಶಃ ಇದರಿಂದ ತುಂಬಾ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ೧೯೨೪ ಜನವರಿ ೨೧ರಂದು ಆತ ಮಾಸ್ಕೊ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಗಾರ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘ ಅಸ್ವಸ್ಥದ ನಂತರ ಮರಣಹೊಂದಿದ.

ಲೆನಿನ್ನನ ಮೃತ್ಯು ಒಂದು ರೀತಿಯಿಂದ ಜಗತ್ತಿಗೇ ಒಂದು ಭಾರಿ ಹಾನಿಯನ್ನೆಬೇಕು. ಆತನಿಗಾಗ ಬರಿ ೫೪ ವರ್ಷ. ಆತ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದ; ಹಿಂಸೆಗೆ ಹಿಂಜರಿಯುವವನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ;

ತನ್ನ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಆಗಬಹುದಾದ ಪ್ರಾಣಹಾನಿಯನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸುವವನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆತ ಅಂಥ ಹಿಂಸಾಪ್ರವೃತ್ತಿಯವನಲ್ಲ; ಅನಿವಾರ್ಯ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಆತ ರಕ್ತಪಾತಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಅಗಾಧವಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಆತ ತನ್ನ ಅನುಯಾಯಿಗಳ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಸೈರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದ. ಅಧಿಕಾರದಾಹ ಅವನಿಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅವನ ಅನಂತರ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಸ್ವಾಲಿನ್ ರಶಿಯವನ್ನು ಇತಿಹಾಸದ ಅತ್ಯಂತ ನಿರ್ದಯ ಏಕಸತ್ತೆಯಾಗಿ ಮಾಡಿದ. ಲೆನಿನ್ನನಿಗೆ ಅಂತ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಲಿನ್ನನ ಅಧಿಕಾರ ದಾಹದ ಕಲ್ಪನೆ ಬಂದು ಆತನನ್ನು ಅಧಿಕಾರದಿಂದ ತೆಗೆಯುವ ಹಾದಿ ನೋಡಬೇಕೆಂದು ತನ್ನ ಮೃತ್ಯು ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿಟ್ಟು ಇದ್ದ. ಆದರೆ ರಶಿಯದಲ್ಲಿ ಆ ಮೃತ್ಯುಪತ್ರ ಬೆಳಕನ್ನೇ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ.

“ಲೆನಿನ್ನನ ಜನ್ಮವೇ ರಶಿಯನ್ ಜನತೆಯ ಪರಮ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯ. ಅವನ ಮರಣ ಅವರ ಇನ್ನೂ ಕೆಟ್ಟ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯ” ಎಂದು ವಿನ್‌ಸ್ಟನ್ ಚರ್ಚಿಲ್ಲರು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅವನ ಕಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಬರವಣಿಗೆಗಳಿಂದಾಗಿ ರಶಿಯದಲ್ಲಿ ಕಡು ನಿಷ್ಠೂರವಾದ ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿ ಸತ್ತೆಗೆ ತಳಹದಿಯಾಯಿತೆಂಬುದು ನಿಜವಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಸ್ವತಃ ಲೆನಿನ್ ಸಾಕಷ್ಟು ಉದಾರ ವೃತ್ತಿಯವನಾಗಿದ್ದ. ಮುಖ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಆತ ಎಂದೂ ಒಂದು ತಪ್ಪನ್ನೂ ಹಟದಿಂದ ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಪೋಲಂಡಿನೊಡನೆ ಅವನು ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಸೋಲುವ ಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಾಗ ಯಾವ ಮುಖಭಂಗದ ಭಯವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಪೋಲಂಡಿಗೆ ಕೆಲ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟಾದರೂ ಶಾಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ. ತಾನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಆರ್ಥಿಕ ಪದ್ಧತಿ ಅಯಶಸ್ವಿಯಾದಾಗ ಆತ ಜನ ಏನೆಂದಾರೆಂಬ ಎಗ್ಗಿಲ್ಲದೆ ಖಾಸಗಿ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿ ಇತ್ತು, ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಪುನರುಜ್ಜೀವನಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ. ಅವನ ಮುಂದಿನ ಅನುಯಾಯಿಗಳಿಗೆ ಇಂಥ ಧೈರ್ಯವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವರು ಒಂದೇ ಸಮನೆ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತ ಹೋದರು.

ಲೆನಿನ್ನನನ್ನು ಕಂಡವರೆಲ್ಲ ಅವನ ಬುದ್ಧಿ ವೈಭವಕ್ಕೆ ಶರಣಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅವನ ಭಾಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ದೇಶ, ಭಾವನಾಪರತೆ ಏನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಆಕರ್ಷಣೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಐದು ನಿಮಿಷಗಳವರೆಗೆ ಅವನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತ ಹೋದರೆ ಮಾತ್ರ ಶ್ರೋತೃಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣ ಅವನ ವಶವರ್ತಿಗಳಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವನ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಜಟಿಲ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕೂಡ ತೀರ ಸರಳವಾಗಿ ವಿವರಿಸುವ ಅವನ ಅತುಲ ಶಕ್ತಿ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ಅವನು ಬರೆದ ಬರಹಗಳು ೫೦ ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ತುಂಬುವಷ್ಟಿವೆ. ಅವು ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟರಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣಗ್ರಂಥಗಳೆನಿಸಿವೆ. ಆತ ಜಗತ್ತಿನ ಅತ್ಯಂತ ಅನುವಾದಿತ ಗ್ರಂಥಕರ್ತನೆಂದು ಯುನೆಸ್ಕೋ ಹೇಳಿದೆ. ಅವು ಅನೇಕ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರ ಹೊಂದಿವೆ.

ಮಾರ್ಕ್ಸನ ಕಾರ್ಮಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕ-ದರಿದ್ರ ರೈತರ ಸಹಯೋಗಿ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವನು ಲೆನಿನ್ನನೇ. ಕ್ರಾಂತಿಯ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಅವನಷ್ಟು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ರೂಪಿಸಿದವರು ಬೇರಾರೂ ಇಲ್ಲ.

ಲೆನಿನ್ನನಂಥ ನಿಃಸ್ವಾರ್ಥಿ ಮಹಾಪುರುಷ ತೀರ ಅಪರೂಪವೆಂದು ಎಡ್ಮಂಡ್ ವಿಲ್ಸನ್ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಪೂಜೆ ಅವನಿಗೆ ಬೇಕಿರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯ ಮೋಹ ಅವನಿಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅವನು ಬೇಡುತ್ತಿದ್ದುದು ತತ್ವನಿಷ್ಠೆ ಮಾತ್ರ. ಅವನಿಗೆ ಕುಡಿಯುವ ಅಥವಾ ಸೇದುವ ಚಟವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ಚದುರಂಗದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಪ್ರೀತಿ ಇತ್ತು. ದೂರದೃಷ್ಟಿಯ ಸಂಗಡ ಅಗಾಧವಾದ ಬೌದ್ಧಿಕ ಧೈರ್ಯ ಅವನಲ್ಲಿ ಸೇರಿತ್ತು.

೯. ಟ್ರಾಟ್‌ಸಿಗೆ ಮೃತ್ಯು ಬಂತು

ಈ ಶತಮಾನದ ಅತಿ ಭೀಕರ ರಾಜಕೀಯ ಹತ್ಯೆಯ ಕಥೆ

೧೯೪೦ರಲ್ಲಿ ಮೆಕ್ಸಿಕೋ ನಗರದ (ಅಮೇರಿಕ) ಸಮೀಪ ಕೊಯೋವಾಕಾನ್ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಭದ್ರವಾದ ಕೋಟೆಯಂಥ ಮನೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ವೃದ್ಧ ರಶಿಯನ್ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನು ನಿರಂತರ ಪ್ರಾಣಭಯದಿಂದ, ಬೇಟೆನಾಯಿಗಳು ಬೆಂಬತ್ತಿದ ಮೃಗದಂತೆ, ಜೀವಿಸುವಂತಿತ್ತು. ಅವನ ಮನೆಯ ಸುತ್ತ ಮೆಕ್ಸಿಕೋ ಪೊಲೀಸರ ಸರ್ಪಕಾವಲು ಹಗಲಿರುಳು ಗಸ್ತಿ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಮನೆಯ ಮಹಾದ್ವಾರದ ಮುಂದೆ ಯಾರಾದರೂ ಕರೆದರೆ ರಿವಾಲ್ವರು ಹಿಡಿದ ಕಾವಲುಗಾರನೊಬ್ಬ ಒಂದು ಗೇಣಗಲವಷ್ಟೇ ಗೇಟು ತೆರೆದು, ಹಣಕಿ, ಬಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನನ ವಿಶ್ವಾಸಪಾತ್ರನೆಂದು ಖಂಡಿತವಾದರೆ ಮಾತ್ರ ಒಳಗೆ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ.

ಈ ಮನೆಯೊಳಗೆ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದವರು ಕೆಲವೇ ಜನ. ಯಜಮಾನನಿಗೆ ಆತ್ಮಂತ ನಂಬಿಕೆಯವರು. ಹೋತನ ಗಡ್ಡದ, ದಂತದ ಕಟ್ಟಿನ ಕನ್ನಡಕದ, ಕುಶಾಗ್ರ ಬುದ್ಧಿಯಂತೆ ಕಾಣುವ ಯಜಮಾನ, ಅವನ ಹೆಂಡತಿ, ಒಬ್ಬ ಎಳೆಯ ಮೊಮ್ಮಗ, ಇಬ್ಬರು ಮೂವರು ಕಾರ್ಮಿಕರು, ಸಶಸ್ತ್ರ ಅಂಗರಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ಕೆಲವೇ ಜನ ಚಾಕರಿಯವರು.

ಈ ವೃದ್ಧ ರಶಿಯನ್ ಇಷ್ಟು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಬಾಳಲು ಕಾರಣವಿತ್ತು; ಆತ ಜಗತ್ತಿನ ಅತಿ ಪ್ರಚಂಡ, ಅಪಾಯಕರ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲೊಬ್ಬನಾಗಿದ್ದ ರಶಿಯದ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಕರ್ತರಲ್ಲೊಬ್ಬನಾಗಿ ಜಗತ್ತನ್ನೇ ಅಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲಗೊಳಿಸಿದ ಘಟನೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾತ. ಅವನ ಹೆಸರು ಲಿಯಾನ್ ಟ್ರಾಟ್‌ಸಿ.

ಲೆನಿನ್ನನೊಡನೆ ಹೆಗಲಿಗೆ ಹೆಗಲು ಹಚ್ಚಿ ಹೋರಾಡಿದ್ದ, ಅವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಆತ್ಮಂತ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟನೆಂದು ಹೆಸರಾಗಿದ್ದ ಈ ಟ್ರಾಟ್‌ಸಿ ೧೯೨೪ರಲ್ಲಿ ಲೆನಿನ್ನನ ಮರಣದ ನಂತರ ರಶಿಯದ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಯಾಗುವನೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಸ್ವಾಲಿನ್ನನ ಪಿತೂರಿಯ ಜಾಲವನ್ನು ಹರಿಯಲಾರದೆ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರದ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಸೋತು ದೇಶಭ್ರಷ್ಟನಾಗುವ ವಿಧಿ ಟ್ರಾಟ್‌ಸಿಗಾಗಿ ಕಾದಿತ್ತು.

ದೇಶಭ್ರಷ್ಟನಾಗಿದ್ದರೂ ಈ ವೃದ್ಧ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟನು, ಸ್ವಾಲಿನ್ನನ ಗುಪ್ತಚಾರರು ಯಾವ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೂ ತನ್ನನ್ನು ಕೊಲೆಗಡಿಯಬಹುದೆಂಬ ಭಯದಲ್ಲಿರಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಗುರು ಲೆನಿನ್ನನ ಪ್ರಧಾನ ಶಿಷ್ಯರೆಲ್ಲರ ರಕ್ತದಿಂದ ಕೈ ತೊಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಸ್ವಾಲಿನ್ನನಿಗೆ ಟ್ರಾಟ್‌ಸಿಯೊಬ್ಬನೇ ಈಗ ಏಕಮಾತ್ರ ಶತ್ರುವಾಗಿ ಉಳಿದಿದ್ದ. ಇಂದಿಗೂ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲೆಲ್ಲ ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಳೆ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟರು ಅವನ ಪಕ್ಷಪಾತಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ರಶಿಯದೊಳಗೂ ಅವನ ಅನುಯಾಯಿಗಳು ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಇದ್ದಿರಬಹುದು. ಸ್ವಾಲಿನ್ನನ ದೌರ್ಜನ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಟ್ರಾಟ್‌ಸಿಯನ್ನು ಸ್ವಾಲಿನ್ ಅತಿ ದ್ವೇಷದಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದನೆಂಬುದು ಜಗತ್ತ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿತ್ತು. ಸ್ವಾಲಿನ್ನನ ವಿರುದ್ಧ ರಶಿಯದಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿ ಎಬ್ಬಿಸಬಲ್ಲಷ್ಟು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಟ್ರಾಟ್‌ಸಿಯೊಬ್ಬನಿಗೇ ಇತ್ತು.

ರಶಿಯದಿಂದ ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿದ ಟ್ರಾಟ್‌ಸಿ ಮೊದಲು ತುರ್ಕಿ, ಅನಂತರ ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಬಳಿಕ ನಾರ್ವೆಗಳಲ್ಲಿ ತಲವೂರಲು ಯತ್ನಿಸಿದ್ದ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲೆಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಜ್ಞಾತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಪಿತೂರಿ ಅವನನ್ನು ಬೆಂಬತ್ತಿತ್ತು. ಈಗ ಅವನು ಅಮೇರಿಕ ಖಂಡದ ಮೆಕ್ಸಿಕೋದಲ್ಲಿ ಈ ಭದ್ರ ವಾಡೆಯಲ್ಲಿ ಅವಿತುಕೊಂಡು ಸ್ವಾಲಿನ್ನನ ಆಳಿಕೆಯನ್ನು ಎಡೆಬಿಡದೆ ತನ್ನ ಪ್ರಬಲ ಲೇಖನಿಯಿಂದ ಖಂಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ.

೧೯೪೦ ಮೇ ೨೩ ಬೆಳಗಿನ ಜಾವದ ೩-೪ರ ನಡುವಣ ಹೊತ್ತು ಟ್ರಾಟ್‌ಸಿಯ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಹಲವು ಕಾರುಗಳು ಬಂದು ನಿಂತವು. ಅವುಗಳಿಂದ ಇಳಿದವರು ೨೦-೩೦ ಜನರು. ಎಲ್ಲರೂ ಮೆಕ್ಸಿಕೋ ಪೊಲೀಸರ ಸಮವಸ್ತ್ರ ಧರಿಸಿದವರು. ಅವರ ನಾಯಕ ಮೆಕ್ಸಿಕೋ ಸೈನ್ಯದ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಬ್ಯಾಜ್ ಧರಿಸಿದ್ದ. ಅವರು ಒಮ್ಮೆಲೇ ಮನೆಯನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದ ಪೊಲೀಸರಿಗೆ ರಿವಾಲ್ವರು ತೋರಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕಟ್ಟಹಾಕಿದರು. ಅನಂತರ ನಿರ್ದಿಸಿದ್ದ ಇತರ ಕಾವಲುಗಾರರನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿ ಬಂಧಿಸಿದರು.

ಇಷ್ಟು ಮಾಡಿ, ಅವರು ಟ್ರಾಟ್‌ಸಿಯ ಮನೆಯ ಮಹಾದ್ವಾರವನ್ನು ಬಡಿದರು. ಒಬ್ಬ ರಿವಾಲ್ವರುಧಾರಿ ಒಳಗಿಂದ ಬಾಗಿಲನ್ನು ನಸುವೆ ತೆರೆದು ತಲೆ ಹೊರಗಿಕ್ಕಿ ನೋಡಿದ. ಬಂದವರ ಮುಂದಾಳನ್ನು ಅವನು ಗುರುತಿಸಿದಂತೆ ಹೊರಗೆ ಬಂಧನದಲ್ಲಿದ್ದ ಪೊಲೀಸರಿಗೆ ತೋರಿತು. ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಬಂದವರಲ್ಲನೇಕರು ಒಳನುಗ್ಗಿದರು. ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಮಶೀನ್ ಗನ್ಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಗೋಳಿಬಾರು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಒಬ್ಬನು ಟ್ರಾಟ್‌ಸಿ ಮಲಗಿದ್ದ ಕೋಣೆಯೊಳಹೊಕ್ಕು ಗುಂಡುಗಳ ಮಳೆಗರೆದ. ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಅವನ ಮೊಮ್ಮಗನ ಕೋಣೆಯೊಳಗೆ ಗುಂಡು ಹಾರಿಸಿದ. ಟ್ರಾಟ್‌ಸಿಯ ಕಾಗದ ಪತ್ರಗಳ ಕೋಣೆಯ ಮುಂದೆ ಅಗ್ನಿ ಬಾಂಬುಗಳನ್ನಿಕ್ಕಿದರು. ಅನಂತರ

ಎಲ್ಲರೂ ಸತ್ತರೆಂದು ಖಾತ್ರಿಯಾಗಿಯೋ ಎಂಬಂತೆ ದಾಳಿಗಾರರು ಹೊರಬಿದ್ದು ಮೋಟಾರುಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರಾಗಿ ಹೋದರು.

ಮೆಕ್ಸಿಕನ್ ಗುಪ್ತ ಪೊಲೀಸರಿಗೆ ಕೆಲ ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲೇ ವರದಿ ಹೋಯಿತು. ಅವರು ಗಲಿಬಲಿಗೊಂಡು ಓಡಿ ಬಂದರು. ಟ್ರಾಟ್‌ಸಿಗೆ ಬಂದ ವಿಪತ್ತಿನಿಂದ ಅವರ ಮೇಲೆ ದೊಡ್ಡ ಕುತ್ತು ಬರಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಟ್ರಾಟ್‌ಸಿಯ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದಾಗ ಅವರಿಗೆ ಹೋದ ಜೀವ ಬಂದಂತಾಯಿತು. ದೈವಯೋಗದಿಂದ ಟ್ರಾಟ್‌ಸಿ ದಂಪತಿಗಳು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿದ್ದರು. ಗುಂಡಿನ ಸಪ್ಪಳ ಕೇಳಿದೊಡನೆ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಹಾಸಿಗೆಯಿಂದ ಕೆಳಗುರುಳಿ ಮುಖ ಕೆಳಗು ಮಾಡಿ ಸುಮ್ಮನೆ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಗುಂಡು ಬಡಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಮೊಮ್ಮಗನೂ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿದ್ದ ಮನೆಯೊಳಗಿನ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮಾತ್ರ ಕಾಣೆಯಾಗಿದ್ದ. ಅವನ ಹೆಸರು ರಾಬರ್ಟ್ ಶೆಲ್ಡನ್ ಹಾರ್ಟ್. ಟ್ರಾಟ್‌ಸಿಯ ವಿಶ್ವಾಸಿ ಅಂಗರಕ್ಷಕನಾಗಿದ್ದ ಆತನನ್ನು ದಾಳಿಗಾರರು ಮೋಟಾರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದರೆಂದು ಕಾವಲುಗಾರ ಪೊಲೀಸರಿಂದ ತಿಳಿಯಿತು.

ಮೆಕ್ಸಿಕನ್ ಗುಪ್ತ ಪೊಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿ ಕರ್ನಲ್ ಸಾಲಾಜಾರರಿಗೆ ಇಡೀ ಪ್ರಕರಣವೇ ರಹಸ್ಯಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿತು. 'ಇದನ್ನು ಸ್ವಾಲಿನ್ನನೇ ಸಂಘಟಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಮೊದಲು ಇಲ್ಲಿನ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ವಾಲಿನ್‌ವಾದಿ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟರನ್ನು ಹಿಡಿಯಿರಿ. ಅಂದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ಹೊರಬೀಳುವುದು' ಎಂದು ಟ್ರಾಟ್‌ಸಿ ಒತ್ತಾಯ ಪಡಿಸಿದರೂ ಸಾಲಾಜಾರರಿಗೆ ಇದು ಅಷ್ಟು ಸರಳವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹಲವು ಶಂಕೆಗಳು ತಲೆಯೆತ್ತಿದವು.

ಸ್ವಾಲಿನ್‌ವಾದಿಗಳೇ ಈ ಕೊಲೆಯ ಒಳಸಂಚು ನಡೆಸಿದ್ದರೆ ಬಾಗಿಲು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದ ಶೆಲ್ಡನ್ ಅವರಿಗಾಗಿ ಯಾಕೆ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದ? ಆಮೇಲೆ ಅವನನ್ನು ದಾಳಿಗಾರರು ಯಾಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು? ಮೇಲಾಗಿ ಒಳಗಿದ್ದ ಮತ್ತಿಬ್ಬರು ಕಾವಲುಗಾರರು ದಾಳಿಗಾರರ ಮೇಲೆ ಗುಂಡು ಹಾರಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಲಿಲ್ಲೆಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಅವರಿತ್ತ ಕಾರಣ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಗುಪ್ತ ಪೊಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಯಾದ ಸಾಲಾಜಾರರಿಗೂ ಅವರ ಸಂಗಡಿಗರಿಗೂ ಪ್ರಥಮತಃ ಸಂದೇಹ ಬಂದದ್ದು ಟ್ರಾಟ್‌ಸಿಯ ಮೇಲೆಯೇ. ಸ್ವಾಲಿನ್ನನ ವಿರುದ್ಧ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ದ್ವೇಷ ಹೆಚ್ಚುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಟ್ರಾಟ್‌ಸಿ ಮತ್ತು ಅವನ ಪಂಗಡದವರು ಬೇಕೆಂದೇ ಹೂಡಿದ ಅಣಕದಾಳಿ ಇದಾಗಿರಬೇಕು. ದುರ್ಗದಂತೆ ಭದ್ರವಾದ ಟ್ರಾಟ್‌ಸಿಯ

ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಕಣ್ಣುಕುಕ್ಕುವ ವಿದ್ಯುತ್‌ದೀಪ ಉರಿಯುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಅಜ್ಞಾತ ಮನುಷ್ಯರು ಪೂರ್ವ ಸಮ್ಮತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದು ಅಸಂಭವವೆಂದೇ ಪೋಲೀಸರು ಭಾವಿಸಿದರು.

ಈ ದಾಳಿಯಾಗಿ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಕಳೆದಿತ್ತು. ಪೋಲೀಸರ ಪತ್ತೆಯ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಏನೂ ಪ್ರಗತಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ ದಾಳಿಗಾರರೊಡನೆ ಕಾಣೆಯಾಗಿದ್ದ ಶೆಲ್ಡನ್ ಹಾರ್ಟನ್ ಕಳೇವರವು ರಕ್ತಸಿಕ್ತವಾಗಿ ಸುಣ್ಣ ತೊಡೆದು ಒಂದು ಹೊಂಡದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುದನ್ನು ಅವರು ಕಂಡರು. ಹೆಣವನ್ನು ನೋಡಲು ಸ್ವತಃ ಟ್ರಾಟ್‌ಸಿಯೇ ಹೋಗಿದ್ದ. ತನ್ನ ನಂಬಿಕೆಯ ಅಂಗರಕ್ಷಕ-ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯ ಕಳೇವರವನ್ನು ಕಂಡು ಕಲ್ಲೆದೆಯ ಈ ಹಳೇ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರನು ಗಲಗಲ ಅತ್ತದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಪೋಲೀಸರಿಗೆ ಇನ್ನು ಅವನ ಮೇಲೆ ಸಂಶಯ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ.

ಮೆಕ್ಸಿಕನ್ ಗುಪ್ತ ಪೋಲೀಸರಿಗೆ ಈ ದಾಳಿಯ ಮತ್ತು ಕೊಲೆಯ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಬಿಡಿಸುವುದಾಗಲಿ ಕೊಲೆಗಡುಕರನ್ನು ಬಂಧಿಸುವುದಾಗಲಿ ಕೊನೆಗೂ ಶಕ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಿದವರು ಸಾಮಾನ್ಯರಾಗಿರಲಿಲ್ಲೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಬೇಗನೆ ನಿಚ್ಚಳವಾಯಿತು. ಅವರು ಯಾವ ಹೇಯ ಕೃತ್ಯಕ್ಕೂ ಹಿಂಜರಿಯುವವರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಶೆಲ್ಡನ್ನನ ಕೊಲೆ ಅದಕ್ಕೊಂದು ನಿದರ್ಶನವಾಗಿತ್ತು.

ಶೆಲ್ಡನ್ನನ ಹೆಣವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದಾಗ, ಅವನು ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದ ನಿದ್ರಿಸಿದ್ದಾಗ ಎರಡು ಸಾರಿ ತಲೆಗೆ ಗುಂಡು ಹಾಕಿ ಅವನನ್ನು ವಿಶ್ವಾಸಘಾತದಿಂದ ತೀರಿಸಲಾಗಿತ್ತೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವಂತಿತ್ತು. ಕೊಲೆಪಾತಕಿಗಳನ್ನು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚುವುದಾಗದಿದ್ದರೂ ಅವರ ಯೋಜನೆಯ ಎಳೆಗಳು ಪೋಲೀಸರಿಗೇಗೆ ವೇದ್ಯವಾದವು. ಸಂಚುಗಾರರು ಮೊದಲು ಟ್ರಾಟ್‌ಸಿಯ ಈ ನಂಬಿಕೆಯ ಅಂಗರಕ್ಷಕನನ್ನು ತಮ್ಮ ಪಿತೂರಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವನು ದಾಳಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗಾಗಿ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದು ಒಳಗೆ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದನು. ದಾಳಿ ಮುಗಿದ ನಂತರ ಅವನನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಉಳಿಯಗೊಟ್ಟರೆ ಕ್ಷೇಮವಿಲ್ಲೆಂದು ತಮ್ಮ ಸಂಗಡ ಕರೆದೊಯ್ದಿದ್ದರು.

ಈಗ ಅವರು ಶೆಲ್ಡನ್ನನನ್ನೇಕೆ ಕೊಂದು ಹಾಕಿದರು? ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ಒಂದು ಉತ್ತರ ಸಾಧ್ಯವಿತ್ತು. ದಾಳಿಯ ಗುಟ್ಟನ್ನು ಬಲ್ಲ ಹೊರಗಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಯೆಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ ಈ ಶೆಲ್ಡನ್ನನೊಬ್ಬನೇ. ಅವನು ಎಂದಾದರೂ ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟರೇನು ಗತಿ? ಇಷ್ಟು ಘನತರವಾದ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಅರಿತ ಮನುಷ್ಯ ಉಳಿಯುವುದಕ್ಕಿಂತ ಸಾಯುವುದೇ ಸುರಕ್ಷಿತ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ಅವರು ಕಗ್ಗೊಲೆಗಡಿದು ಕೈತೊಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಶೆಲ್ಡನ್ನನು ಶತ್ರುಗಳ ಒಳಸಂಚಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿರಬೇಕೆಂಬ ತರ್ಕವನ್ನು ಪೋಲೀಸರು ಟ್ರಾಟ್‌ಸಿಯ ಅವಗಾಹನೆಗೆ ತಂದಾಗ ಅವನು ಅದನ್ನು ಸಹಸಾ ನಂಬಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ನಂಬಿಕೆಯ ಅಂಗರಕ್ಷಕನೇ ವಿಶ್ವಾಸಘಾತಕನಾಗಿದ್ದನೆಂಬ ತಥ್ಯವು ಈ ಹಳೇ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರನಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗಿರಲಿಲ್ಲೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಸ್ವತಃ ಒಳಸಂಚುಗಳಲ್ಲಿ ಪಳಗಿದವನಾಗಿದ್ದರೂ ಟ್ರಾಟ್‌ಸಿಯ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಗೆಯ ವಿಶ್ವಾಸ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಇತ್ತು. ಈ ವಿಶ್ವಾಸ ಸ್ವಭಾವವೇ ಕೊನೆಗೂ ಅವನಿಗೆ ಮುಳುವಾಯಿತು.

ಮೇ ೨೩ರ ದಾಳಿಯ ನಂತರ ಟ್ರಾಟ್‌ಸಿ ಒಮ್ಮೆ ಮಾತಿನ ಓಘದಲ್ಲಿ “ಒಂದು ಸಲಕ್ಕೆ ಅದೃಷ್ಟ ನನ್ನ ತಲೆ ಕಾಯ್ದಿತು. ಆದರೆ ಇದು ಬಹಳ ದಿನದಲ್ಲ” ಎಂದಿದ್ದ. ಭವಿಷ್ಯವಾದಿ ಕಣಿ ನುಡಿದಂತೆ ನುಡಿದ ಈ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಗಾಢವಾದ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಅಡಕವಾಗಿತ್ತು. ಅವನಿಗೆ ರಶಿಯನ್ ಗುಪ್ತಚಾರರ ವಿಚಾರ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ತನ್ನ ಕೊಲೆಗಡುಕನಾಗಲಿರುವವನು ನಿತ್ಯ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ಬಂದು ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಒಬ್ಬ ರಕ್ತು ಶಿಷ್ಯನೆಂದು ಮಾತ್ರ ಅವನು ಊಹಿಸಿರಲಿಲ್ಲ.

ಮೂರು ತಿಂಗಳು ಕೂಡ ಕಳೆದಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಗಸ್ಟ್ ೨೧, ೧೯೪೦ ರಂದು ಬೆಳಗಿನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಟ್ರಾಟ್‌ಸಿ ಪ್ರಾಣಾಂತಿಕವಾಗಿ ಗಾಯಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದನೆಂದು, ದಿಗ್ಭ್ರಮೆಗೊಂಡ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಸಾರಿದವು. ಅದೇ ದಿನ ಸಂಜೆ ಏಳೂವರೆ ಗಂಟೆಗಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಮೊದಲು ಸ್ಪಾಲಿನ್ನನ ಈ ಪರಮ ಶತ್ರು ೨೬ ತಾಸು ಒದ್ದಾಡಿದ ನಂತರ ಇಹಲೋಕಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿದನು.

ಹಿಂದಿನ ಸಲ ಇಷ್ಟತ್ತು ಕೊಲೆಗಡುಕರು ಸಾಧಿಸಲಾರದ್ದನ್ನು ಈ ಸಲ ಒಬ್ಬನೇ ಕೊಲೆಗಡಕ ಸಾಧಿಸಿದ್ದ. ಅವನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದು ಕೊಡಲಿಯಂಥ ಸಾಧಾರಣ ಆಯುಧ. ಆದರೆ ಈತ ತನ್ನ ಕಾಯಕವನ್ನು ಪೂರೈಸಿ ಪಾರಾಗಿ ಹೋಗಲು ಮಾತ್ರ ಸಮರ್ಥನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಟ್ರಾಟ್‌ಸಿಯ ಪರಿವಾರದವರು ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದರು.

ಪೋಲೀಸರು ಬಂದು ಶೋಧಿಸಿದಾಗ ಅವನು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಮಳೆ ಅಂಗಿಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಅದರೊಳಗೆ ಈ ಕೊಡಲಿಯನ್ನು ಹುದುಗಿಸಿಕೊಂಡು ತಂದಿದ್ದನೆಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಅಂಗಿಯ ಒಳಬದಿಗೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಚೂರಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟು ಹೊಲಿಯಲಾಗಿತ್ತು.

ಕೊಲೆಗಡುಕನ ಹೆಸರು ಫ್ರಾಂಕ್ ಜಾಕ್ಸನ್. ಹಿಡಿದೊಡನೆ ಆತ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿದ್ದವನಂತೆ, “ಅವರು ಮಾಡಿಸಿದರು! ಅವರು ಮಾಡಿಸಿದರು! ಅವರು ನನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನು ಸೆರೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ!”

ಎಂದು ಗೊಣಗುತ್ತಿದ್ದನಂತೆ. ಆ ಮೇಲೆ ಸ್ತೃತಿ ಬಂದವನಂತಾಗಿ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಓಡಲು ಹೆಣಗಿದನು. ಪೋಲೀಸರು ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವನು ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. “ಇಲ್ಲ, ರಶಿಯದ ಪೋಲೀಸರು ಇದನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದವರಲ್ಲ ನನಗೂ ಅವರಿಗೂ ಸಂಬಂಧವೇ ಇಲ್ಲ” ಎಂದು ಅನಂತರ ಪಟ್ಟು ಹಿಡಿದನಾತ!

ಅಗಸ್ಟ್ ೨೦ ಸಂಜೆ ೫-೩೦ಕ್ಕೆ ಫ್ರಾಂಕ್ ಜಾಕ್ಸನ್ನನು ಟ್ರಾಟ್‌ಸಿಯ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದನು. “ನಾನು ಮೊದಲು ಅವನಿಗೊಂದು ಲೇಖನವನ್ನು ಓದಲು ಕೊಟ್ಟೆ. ಅವನು ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಓದತೊಡಗಿದೊಡನೆ ಕೊಡಲಿಯನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿ ಕಣ್ಣುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ನನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಅವನ ತಲೆಗೆ ಹೊಡೆದೆ” ಎಂದು ಜಾಕ್ಸನ್ ಪೋಲೀಸರಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಕೊಡಲಿ ಅವನ ಮಿದುಳಿನಲ್ಲಿ ಮೂರಿಂಚಿನಷ್ಟು ಒಳಸೇರಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಅವನು ರಕ್ತದ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಕೆಳಗುರುಳಿದನು.

ಕೊಲೆಗಡುಕನ ಅಂಗಿಯೊಳಗೆ ಒಂದು ವಿಚಿತ್ರ ಕಾಗದ ಪೋಲೀಸರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿತು. “ನನಗೇನಾದರೂ ಆದರೆ ನನ್ನೇ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಜಗವರಿಯುವಂತೆ ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಅದರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿತ್ತಲ್ಲದೆ ಕೊಲೆಯ ಹೇತುವನ್ನು ವಿವರಿಸಿತ್ತು. ಅದರ ಸಾರಾಂಶ ಇಷ್ಟು:

“ನಾನು ಒಂದು ಪುರಾತನ ಬೆಲ್ಜಿಯನ್ ಕುಲದವ. ಪ್ಯಾರೀಸಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ನಾನು ಟ್ರಾಟ್‌ಸಿ ಪಕ್ಷದವರ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ ಅದರ ಸದಸ್ಯನಾದೆ. ಅನಂತರ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ಟ್ರಾಟ್‌ಸಿವಾದಿಯು (ಅವನ ಹೆಸರು ಪತ್ರದಲ್ಲಿಲ್ಲ) ನನ್ನನ್ನು ಮೇಕ್ಷಿಕೋಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಟ್ರಾಟ್‌ಸಿಯನ್ನು ಭೆಟ್ಟಿಯಾಗಲು ಮನವೊಲಿಸಿದನು ಮತ್ತು ಹಣವನ್ನೂ ಖೊಟ್ಟಿ ಪಾಸ್‌ಪೋರ್ಟ್ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನೂ ನನಗೆ ಒದಗಿಸಿದನು.

ಆದರೆ ಮೆಕ್ಷಿಕೋಕ್ಕೆ ಬಂದು ಟ್ರಾಟ್‌ಸಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಮಾತಾಡಿದ ಮೇಲೆ ನನಗೆ ಅತ್ಯಂತ ನಿರಾಶೆಯಾಯಿತು. ಟ್ರಾಟ್‌ಸಿಗ್ಗೆ ಜಗತ್ತಿನ ಶ್ರಮಜೀವಿಗಳ ಹಿತ ಸಾಧಿಸಲು ಎಳ್ಳಷ್ಟು ಉತ್ಸಾಹವಿಲ್ಲೆಂದು ತನ್ನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ದ್ವೇಷವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದೇ ಅವನ ಉದ್ದೇಶವೆಂದೂ ಖಚಿತವಾಯಿತು.

ರಶಿಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸ್ಪಾಲಿನ್ ಮೊದಲಾದ ರಶಿಯನ್ ಪ್ರಮುಖರ ಕೊಲೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನನಗೆ ಸೂಚಿಸಿದ ಮೇಲಂತೂ ನನಗೆ ಟ್ರಾಟ್‌ಸಿಯ ಮೇಲೆ ತೀವ್ರ ಜುಗುಪ್ಸೆ ಹುಟ್ಟಿತು.

ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ನಾನು ಶ್ರಮಜೀವಿಗಳ ಶತ್ರುವಾದ ಈ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ನಿರ್ನಾಮ ಮಾಡಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಪಕ್ಷವು ತನ್ನನ್ನು ಹರಸುವುದು ನಿಶ್ಚಯ” ಎಂದು ಜಾಕ್ಸನ್ನನು ಅದರಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದನು.

ಆದರೆ ಅವನ ಈ ಲಿಖಿತ ಹೇಳಿಕೆ ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿಜವಾಗಿತ್ತು? ಪೋಲೀಸರು ಅವನಿಗೆ ಅಡ್ಡ ಸವಾಲು ಹಾಕಿದಾಗ ಅವನು ಹೇಳಿದ ಎಷ್ಟೋ ಮಾತುಗಳು ಲಿಖಿತ ಹೇಳಿಕೆಗೆ ಅಸಂಗತವಾಗಿದ್ದವು. ಈ ವಿಸಂಗತಿಗಳಿಗೆ ಸಮರ್ಪಕವಾದ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಲು ಕೊಲೆಗಡುಕನಿಂದಾಗಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಅವನು ಈ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡವನಲ್ಲವೆಂದೂ ಅವನ ಲಿಖಿತ ಹೇಳಿಕೆ ಅವನ ಸ್ವಂತದ್ದಾಗಿರದೆ ಯಾರೋ ಅವನಿಗಾಗಿ ತಯಾರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟದ್ದೆಂದೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಯಿತು.

ಟ್ರಾಟ್‌ಸಿಯ ಕೊಲೆಯ ಈ ಒಳಸಂಚು ಬಹಳ ಆಳವಾದ ಷಡ್ಧಂತ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಅದು ಹಲವು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನಡೆಸಿದ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಸಿದ್ಧತೆಗಳ ಫಲವಾಗಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಂಶವೂ ಚಾಣಾಕ್ಷತೆಯಿಂದ ನಿಯೋಜಿತವಾಗಿತ್ತು. ಜಾಕ್ಸನ್ನನು ಮೆಕ್ಸಿಕೋಕ್ಕೆ ಬಂದುದು, ಅವನು ಟ್ರಾಟ್‌ಸಿಯ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆಯಲು ಮಾಡಿದ ಹಂಚಿಕೆಗಳು ಒಂದು ಅದ್ಭುತ ರಮ್ಯ ಪತ್ತೆದಾರಿ ಕಾದಂಬರಿಯಂತೆ ಇವೆ. ಅದು ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕೆಲಸವಾಗಿರುವ ಸಂಭವವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಗುಪ್ತಚಾರ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೀಣವಾದ ಕೈಗಳು ಅದನ್ನು ಹಂತಹಂತವಾಗಿ ಯೋಜಿಸಿದಂತಿತ್ತು. ಮೇ ೨೩ರ ದಾಳಿಯ ಸಂಗಡ ಸಂಗಡಲೇ ಈ ಯೋಜನೆಯೂ ನಡೆದಿರಬೇಕು.

೧೯೩೮ರಲ್ಲಿ ಅಮೇರಿಕದ ನ್ಯೂಯಾರ್ಕಿನ ಸಿಲ್ವಿಯಾ ಏಜೆಂಟುಗಳೆಂಬ ೨೩ ವರ್ಷದ ತರುಣಿ ಅಮೇರಿಕವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೆಲಸ ಹುಡುಕುತ್ತ ಪ್ಯಾರೀಸಿಗೆ ಹೋದಳು. ಅವಳಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ ಜಾಕ್ಸ್ ಮೊರ್ನಾರ್ಡ್ ವಾಂಡೆನ್ ಡ್ರಪ್ಪನೆಂಬ ತರುಣನ ಸ್ನೇಹವಾಯಿತು. ಅವನು ತುಂಬ ಧನವಂತನಿದ್ದಂತೆ ಕಂಡಿತು. ತಾನು ಬೆಲ್ಜಿಯಂನವನೆಂದೂ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯೋಗದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯೆಂದೂ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಆತನು ನಾನಾ ಪ್ರಕಾರಗಳಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಂಡನು.

ಈ ಸಿಲ್ವಿಯಾಗೆ ಒಬ್ಬ ಅಕ್ಕನಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಮೆಕ್ಸಿಕೋದಲ್ಲಿ ಟ್ರಾಟ್‌ಸಿಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಸ್ವತಃ ಸಿಲ್ವಿಯಾ ಕೂಡ ಅಮೇರಿಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಟ್ರಾಟ್‌ಸಿ ಪಕ್ಷದೊಡನೆ ಸಂಪರ್ಕವುಳ್ಳವಳಿದ್ದಳು. ತನ್ನೊಡನೆ ಈ ಹೊಸಬ ಇಷ್ಟು ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಾಗಿರಲು ಇದೊಂದು ಕಾರಣವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು, ಪಾಪ, ಸಿಲ್ವಿಯಾಗೆ ಆಗ ಹೊಳೆಯಲೇ ಇಲ್ಲ.

ಸಿಲ್ವಿಯಾ ಮನಶ್ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಿದವಳು. ಅವಳ ಹೊಸ ಮಿತ್ರ ಯಾವದೋ ಒಂದು ಪತ್ರಿಕೆಗಾಗಿ ಅವಳಿಂದ ಮನಶ್ಶಾಸ್ತ್ರದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಲೇಖಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಅವಳಿಗೆ ಅದರ ಪ್ರತಿಫಲವೆಂದು ಕೊಡುಗೈಯಿಂದ ರೊಕ್ಕ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ. ಆದರೆ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲೇಖವೂ ಯಾವ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅಚ್ಚಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಸಿಲ್ವಿಯಾಗೆ ಸಂದೇಹ ಬರಲಿಲ್ಲ.

ಅವರಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹವಾಗಿ ಕೆಲ ದಿನಗಳ ನಂತರ ಮೊರ್ನಾರ್ಡನು ಕೆಲ ವಾರಗಳ ವರೆಗೆ ಕಾಣೆಯಾದನು. ಆ ಮೇಲೆ ಒಂದು ದಿನ ಬ್ರುಸೆಲ್ಸಿನಿಂದ ಅವಳಿಗೊಂದು ಕಾಗದ ಬಂತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಅವಳ ಗೆಳೆಯನು, ತನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ಬ್ರುಸೆಲ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆದ ಮೋಟಾರ್ ಅಪಘಾತದ ದೆಸೆಯಿಂದ ತಾನು ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಹೊರಟು ಬರಬೇಕಾಯಿತೆಂದೂ ತನ್ನ ತಂದೆ ಮಾತ್ರ ಪುಣ್ಯಬಲದಿಂದ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿದ್ದಾನೆಂದೂ ಬರೆದಿದ್ದನು. ಮುಂದೆ ಇದೇ ಮನುಷ್ಯ ಮೆಕ್ಸಿಕನ್ ಪೋಲೀಸರ ಮುಂದೆ ತನ್ನ ತಂದೆ ೧೯೨೬ರಲ್ಲೇ ಸತ್ತಿದ್ದನೆಂದು ಹೇಳಿದ.

ಸಿಲ್ವಿಯಾ ಮೊದಲು ತಿಳಿಸದೆನೇ ಅವನನ್ನು ನೋಡಲು ಬ್ರುಸೆಲ್ಸಿಗೆ ಹೋದಳು. ಅವಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ವಿಳಾಸದಲ್ಲಿ ಅವನು ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲಕಾಲದ ನಂತರ ಅವನು ಪ್ಯಾರೀಸಿಗೆ ಮರಳಿದನು. ಒಮ್ಮೆಲೇ ತನಗೆ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿ ಬಂದದ್ದರಿಂದ ಬ್ರುಸೆಲ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಾನು ಸಿಗಲಿಲ್ಲೆಂಬ ಅವನ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಅವಳು ನಂಬಿದಳು.

೧೯೩೯ರ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಮೊರ್ನಾರ್ಡನು ತನಗೆ ಬೆಲ್ಜಿಯನ್ ಪತ್ರಿಕೆಯೊಂದರ ಅಮೇರಿಕದ ಸುದ್ದಿಗಾರನಾಗಿ ನೌಕರಿ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದರಿಂದ ಅಮೇರಿಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಾಗಿ ಸಿಲ್ವಿಯಾಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವರ ಮೈತ್ರಿ ಪ್ರಣಯರೂಪ ಧರಿಸಿತ್ತು. ಅವಳಿಗೂ ಅಮೇರಿಕಕ್ಕೆ ಮರಳಲು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಿ ಒಡಂಬಡಿಸಿದನು.

ಆದರೆ ಮರಳಿ ಅವಳೆಷ್ಟು ಕಾದರೂ ಮೊರ್ನಾರ್ಡ್ ಅಮೇರಿಕಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ತನಗೆ ಪಾಸಾಪೋರ್ಟ್ ಸಿಗುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆಯೆಂದಾತ ನೆವ ಹೇಳಿ ಪತ್ರ ಬರೆದನು. ಕೊನೆಗೆ ಅವನು ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ ೧೯೩೯ರಲ್ಲಿ ಅಮೇರಿಕಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಜಾಕ್ಸ್ ಮೊರ್ನಾರ್ಡ್ ವಾಂಡೆನ್ ಡ್ರಷ್ಚನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ; “ಫ್ರಾಂಕ್ ಜಾಕ್ಸನ್ನ”ನೆಂಬ ಸುಳ್ಳು ಹೆಸರಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಬೆಲ್ಜಿಯನ್ ಪಾಸಾಪೋರ್ಟ್ ಸಿಗುವುದು ಕಷ್ಟವಾದ್ದರಿಂದ ತಾನು ೧೫,೦೦೦ ರೂಪಾಯಿ ಲಂಚ ಕೊಟ್ಟು ಖೊಟ್ಟಿ ಕೆನಡಿಯನ್ ಪಾಸಾಪೋರ್ಟ್‌ನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಂಡು, ಕೆನಡಾದವನಂತೆ ಹೆಸರು ಬದಲಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದನೆಂದು ವಿವರಣೆ ಕೊಟ್ಟನು. ಅದನ್ನೂ ಆ ತರುಣಿ ನಂಬಿದಳು.

ಮುಂದಿನ ತಿಂಗಳೇ ಅವನು ಮೆಕ್ಸಿಕೋಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಒಂಟತನದಿಂದ ತನಗೆ ಬಹಳ ಬೇಸರವಾಗುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಅವನು ಸಿಲ್ವಿಯಳಿಗೆ ಬರೆದು ಅವಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆಯಿಸಿಕೊಂಡನು. ಸಿಲ್ವಿಯಳು ಅವನನ್ನು ಟ್ರಾಟ್‌ಸಿಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾದ ತನ್ನ ಅಕ್ಕ ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಟ್ರಾಟ್‌ಸಿ ಮಿತ್ರರಿಗೆ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟಳು. ಇದು ೧೯೪೦ ಜನವರಿ-ಫೆಬ್ರುವರಿಯಲ್ಲಿ.

ಅಂದಿನಿಂದ ಜಾಕ್ಸನ್ನನು ಟ್ರಾಟ್‌ಸಿ ಬಳಗದ ನಿಕಟ ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಲು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅವಕಾಶವನ್ನೂ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡನು.

ಈ ನಡುವೆಯೇ ಮೇ ೨೩ರಂದು ಟ್ರಾಟ್‌ಸಿಯ ಮನೆಯ ಮೇಲೆ ದಾಳಿಯಾದುದು. ಅದಾಗಿ ನಾಲ್ಕನೆಯ ದಿನ ಜಾಕ್ಸನ್ ನಾಮಧಾರಿಯಾದ ಜಾಕ್ಸ್ ಮೊರ್ನಾರ್ಡನಿಗೆ ಟ್ರಾಟ್‌ಸಿಯ ದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿ ಪ್ರವೇಶ ದೊರಕಿತು. ಟ್ರಾಟ್‌ಸಿಯ ಇಬ್ಬರು ಯುರೋಪಿಯನ್ ಮಿತ್ರರನ್ನು ತನ್ನ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಬಂದರಕ್ಕೆ ತಲಪಿಸಿ ಬರಲೆಂದು ಜಾಕ್ಸನ್ ಅಂದು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು. ಅಂದೇ ಅವನು ಟ್ರಾಟ್‌ಸಿಯನ್ನು ಪ್ರಥಮತಃ ಕಂಡದ್ದು.

ಮೇ ೨೩ರ ದಾಳಿಯ ನಂತರ ಟ್ರಾಟ್‌ಸಿಯ ಮನೆಯೆಂದರೆ ಒಂದು ಯುದ್ಧಾಸಕ್ತ ರಾಷ್ಟ್ರದ ದುರ್ಗದಂತೆಯೇ ಆಗಿ ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಹೊರಗೆ ಕಾವಲು ಬಿಗಿಯಾಯಿತು; ಬಾಗಿಲುಗಳಿಗೆ ಇಮ್ಮಡಿ ಉಕ್ಕಿನ ಅಗಳಿಗಳಾದವು; ಮಾಡಿಗೆ ಬಾಂಬು ನಿರೋಧಕ ಮುಚ್ಚಳ ಹೊದಿಸಲಾಯಿತು; ದೂರದಿಂದಲೇ ಬರಹೋಗುವವರನ್ನು ಕಾಣಲು ಬರುವಂತೆ ಕಾವಲು ಗೋಪುರವನ್ನು ಕಟ್ಟಲಾಯಿತು.

ಆದರೆ ಜಾಕ್ಸನ್ನನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಮೇ ೨೪ರಿಂದ ಟ್ರಾಟ್‌ಸಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತದ್ವಾರವಿತ್ತು. ಕಾವಲುಗಾರರೂ ಅಂಗರಕ್ಷಕರೂ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳೂ ಅವನನ್ನು ಮನೆಯವನಂತೆಯೇ ಭಾವಿಸಿ ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ಒಳಗೆ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೊರಗೆ ಅಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಒಳಗೆ ಘಟಸರ್ಪವೊಂದಕ್ಕೆ ಆಶ್ರಯವೀಯುತ್ತಿದ್ದೇವೆಂದು ಟ್ರಾಟ್‌ಸಿಗಾಗಲಿ ಅವನ ಮಿತ್ರರಿಗಾಗಲಿ ತಿಳಿಯದಿದ್ದುದು ವಿಧಿವಿಲಾಸವಲ್ಲವೇ? ಅಗಸ್ಟ್ ೨೦ರಂದು ಟ್ರಾಟ್‌ಸಿಯ ಮಿತ್ರರು, ಇನ್ನೊಂದು ದಾಳಿಯಾದರೆ ಕೂಡಲೇ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಡಲೆಂದು ಮೇಲಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭೋಂಗಾವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗಿದ್ದಾಗ ಈ ಘಟಸರ್ಪವು ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ಒಳನುಸುಳಿ ತನ್ನ ಕಾಯಕವನ್ನು ಪೂರೈಸಿಬಿಟ್ಟಿತು.

ಜಾಕ್ಸನ್ನನು ಪೋಲೀಸರ ವಶನಾದ ಮೇಲೆ ವಿಚಿತ್ರ ಸಂಗತಿಗಳು ಘಟಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದವು. ಆಪಾದಿತನ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಅಜ್ಞಾತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಹಣವನ್ನು ನೀರಿನಂತೆ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡತೊಡಗಿದ್ದರು. ಅವನಿಗಾಗಿ ಅತಿ ಸಮರ್ಥ ವಕೀಲನೊಬ್ಬನನ್ನು ಅವರು ನೇಮಿಸಿದ್ದರು. ಸೆರೆಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆರೋಪಿಗೆ ರಾಜಭೋಗದ ಏರ್ಪಾಡಾಗಿತ್ತು. ಅವನಿಗಾಗಿ ಗ್ರಾಮಫೋನ್ ಮತ್ತು ರಿಕಾರ್ಡುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದರು. ಅತ್ಯಂತ ತುಟ್ಟಿಯಾದ ಹೋಟೆಲಿನಿಂದ ಅವನಿಗಾಗಿ ಊಟ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಇವೆಲ್ಲವುಗಳಿಗಾಗಿ ಹಣವನ್ನು ಯಾರು ಒದಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಜಾಕ್ಸನ್ ಉರ್ಘ್ ಜಾಕ್ಸ್ ಮೊರ್ನಾರ್ಡನ ವಕೀಲನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಲೊಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಆದರೇ ಯಾರೋ ಅವನ ಯೋಗಕ್ಷೇಮದಲ್ಲಿ ಅಪರಿಮಿತ ಆಸ್ತಿ ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿರಲಿಲ್ಲ.

ಫ್ರಾಂಕ್ ಜಾಕ್ಸನ್ನನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಗಡೆ, ಹೊರಪಟ್ಟ ಇನ್ನೊಂದು ಸಂಗತಿಯೂ ಮಾಸ್ಕೋದ ಕಡೆಗೇ ಬೊಟ್ಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅದೆಂದರೆ ಅವನು ಅಮೇರಿಕಕ್ಕೆ ಬರಲು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ಕೆನಡಿಯನ್ ಪಾಸ್‌ಪೋರ್ಟ್. ಈ ಪಾಸ್‌ಪೋರ್ಟ್ ನಿಜವಾಗಿ ಟೋನಿ ಬಾಬೀಚನೆಂಬ ಒಬ್ಬ ಕೆನಡಾದ ಪ್ರಜೆಗೆ ಕೊಟ್ಟದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಟೋನಿ ಬಾಬೀಚನು ಕೆಲ ಕಾಲ ಯುಗೋಸ್ಲಾವಿಯದಲ್ಲಿದ್ದು ಅನಂತರ ಸ್ವೇನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿನ ಯಾದವಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸರಕಾರ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡಿ ಸತ್ತನು. ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡಿದ ವಿದೇಶೀ ಪಡೆಯಲ್ಲಿ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟರು ಪ್ರಮುಖರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಸತ್ತ ವಿದೇಶೀಯರ ಪಾಸ್‌ಪೋರ್ಟ್‌ಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾಸ್ಕೋಕ್ಕೆ ರವಾನಿಸಿದ್ದರೆಂದು ಹಿಂದೆ ರಶಿಯನ್ ಗುಪ್ತಪೋಲೀಸ ಶಾಖೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಜನರಲ್ ಕ್ರಿವಿಟಸ್ಕಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಪಾಸ್‌ಪೋರ್ಟ್‌ನೇ ಮಾಸ್ಕೋದಲ್ಲಿ ಅಳಿಸಿ ಜಾಕ್ಸನ್ನನ ಹೆಸರಿಗೆ ಬದಲಾಯಿಸಿ ಅವನಿಗೆ ಒದಗಿಸಿದ್ದರೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ ಜಾಕ್ಸನ್ನನ ವಿಚಾರಣೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದಾವುದೂ ಹೊರಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ಮೆಕ್ಸಿಕನ್ ಪೋಲೀಸರೆಷ್ಟೇ ಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಈ ಗೂಢ ತಂತ್ರದ ಎಳೆಯೊಂದೂ ಅವರಿಗೆ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಊಹೆಗಳೇನೇ ಇದ್ದರೂ ಜಾಕ್ಸನ್ನನ ಬಾಯಿ ಬಿಡಿಸಲು ಅವರು ಮಾಡಿದ ಯತ್ನ ಹೊಲೆಯಲ್ಲಿ ತೊಳೆದ ಹುಣಿಸೆ ಹಣ್ಣಾಯಿತು. ಜಾಕ್ಸನ್ನನನ್ನು ಬಲೆವೆಂದು ಸಾಕ್ಷಿ ಹೇಳಲು ಒಬ್ಬನೇ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ಮುಂದೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ವಿಚಾರಣೆ ತಿಂಗಳುಗಟ್ಟಳೆ ಸಾಗಿತು. ಈ ನಡುವೆ ೧೯೪೧ರಲ್ಲಿ ರಶಿಯದ ಮೇಲೆ ಹಿಟ್ಲರನ ದಾಳಿಯಾದುದರಿಂದ ಸ್ವಾಲಿನ್ನನು ಮಿತ್ರ ಪಕ್ಷದವನಾದನು. ಆ ಮೇಲಂತೂ ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇಲೆ ಗೋಪ್ಯದ ಪರದೆಯೊಂದು ಇಳಿಯಿತು.

ಮೆಕ್ಸಿಕೋ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಜಾಕ್ಸನ್-ಮೊರ್ನಾರ್ಡನ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸಿ ೧೯೪೩ ಏಪ್ರಿಲ್ ೧೬ನೇ ದಿನ ಅವನಿಗೆ ೧೦ ವರ್ಷದ ಮೇಲೊಂದು ದಿನದ ಶಿಕ್ಷೆ

ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತರು / ೭೩

ವಿಧಿಸಿತು. (೨೦ ವರ್ಷ ೧ ದಿನ ಶಿಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸಿದರೆ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸಬೇಕು; ಅದರಲ್ಲಿ ರಿಯಾಯಿತಿ ಕೊಡಲು ಬಾರದು). ಜಾಕ್ಸನ್ನನು ಟ್ರಾಟ್‌ಸಿಯ ಕೊಲೆಗೆ ಹೇಳಿದ ಕಾರಣವನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಲಯ ನಂಬಲಿಲ್ಲ. ಟ್ರಾಟ್‌ಸಿಯನ್ನು ಕೊಲೆ ಮಾಡುವ ಏಕಮಾತ್ರ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಅವನು ಮೆಕ್ಸಿಕೋಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದನೆಂಬಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿಗಳು ತೀರ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಗೋರ್ಕಿನ್ನನೆಂಬ ಭೂತಪೂರ್ವ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಈ ಕೊಲೆಗಾಗಿ ರಶಿಯದ ಗುಪ್ತಚಾರ ಶಾಖೆಗೆ ೨೫ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚು ಬಂದಿರಬೇಕು. “ಆದರೆ ಸ್ವಾಲಿನ್ನನಿಗೆ ಇದಕ್ಕಾಗಿ ವ್ಯಥೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ಟ್ರಾಟ್‌ಸಿಯ ವಧೆಗಾಗಿ ಅವನು ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೂ ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಗೋರ್ಕಿನ್ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ.

೧೦. ರಶಿಯಾದ ಮಹಾಮುತ್ಸದ್ಧಿ - ನಿಕಿತಾ ಕ್ರುಶ್ಚೇವ್

ಅವನು ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಜಗತ್ತಿನ ರೂಪವನ್ನೇ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿದ

೧೯೫೩ರಲ್ಲಿ ರಶಿಯಾದ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿ ಸ್ಟಾಲಿನ್ ಸತ್ತಾಗ ಜಗತ್ತು ಭೀಕರವೂ ದೀರ್ಘವೂ ಆದ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರದ ಸಮರವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿತ್ತು. ಈ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ರುಂಡಗಳು ಉರುಳುವವೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ೧೯೨೪ರಲ್ಲಿ ಲೆನಿನ್‌ನ ಮರಣಾನಂತರ ವರ್ಷಾನುವರ್ಷ ನಡೆದ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರದ ತಿಕ್ಕಾಟದಲ್ಲಿ ಆಗಿನ ಎಲ್ಲ ರಶಿಯನ್ ಪ್ರಮುಖರೂ ನಾಶವಾಗಿ ಸ್ಟಾಲಿನ್ ಒಬ್ಬನೇ ಉಳಿದಿದ್ದ. ಅದೇ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಪುನರಾವರ್ತಿಸಲ್ಪಡುವುದೆಂದು ಜಗತ್ತು ಎಣಿಸಿದ್ದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಹಾಗಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಸ್ಟಾಲಿನ್‌ನ ನಂತರದ ನಾಯಕತ್ವ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಗುಪ್ತ ಪೋಲಿಸ್ ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ ಲಾವೆಂಟಿ ಬೇರಿಯ ಇಲ್ಲವೆ ಸ್ಟಾಲಿನ್‌ನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಂತಿದ್ದ ಮಹಾ ಚಾಣಕ್ಯನೆಂಬ ಹೆಸರು ಹೊಂದಿದ್ದ ಮಾಲಿಂಕೋವ್ - ಈ ಇಬ್ಬರಲ್ಲೊಬ್ಬರು ಗೆದ್ದು ಬರುವರೆಂಬ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಇದೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ.

ಈ ಎರಡೂ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಸುಳ್ಳುಗಳೆಂದುವುದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವಾದ ವ್ಯಕ್ತಿ ನಿಕಿತಾ ಕ್ರುಶ್ಚೇವ್. ಸ್ಟಾಲಿನ್ ಸಾಯುವಾಗ ಅಷ್ಟೇನೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿರದಿದ್ದ ಕ್ರುಶ್ಚೇವ್ ಕೆಲವೇ ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ರಶಿಯಾದ ಅಪ್ರತಿದ್ವಂದ್ವಿ ನಾಯಕನಾಗಿ ಮೇಲೇರಿದ. ಮಾಲಿಂಕೋವ್ ಒಂದು ಅಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಯಾವುದೋ ಕಾರಖಾನೆಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನಾಗಿ ವರ್ಗಾಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟ. ಇಡೀ ಆಟದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ರುಂಡವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡವನು ಬೇರಿಯಾ ಒಬ್ಬನೇ. ಇದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಬೇರಿಯಾನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತಿನ ಅತ್ಯಂತ ನಿರ್ದಯ ಗುಪ್ತ ಪೋಲಿಸ್ ಪಡೆಯ ಅಧಿಕಾರ ಇತ್ತು. ಅವನನ್ನು ಮೂಲೆಗೊತ್ತದ ಹೊರತು ಉಳಿದ ಯಾರ ಜೀವವೂ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಉಳಿಯುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಸ್ಟಾಲಿನ್ ನಂತರದ ಸುಮಾರು ಒಂದು ದಶಕದ ಕಾಲ ರಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ನಿಕಿತಾ ಕ್ರುಶ್ಚೇವನ ಅಧಿಕಾರ ನಡೆಯಿತು. ಮೊದಲು ರಶಿಯದ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಪಕ್ಷದ ಪ್ರಧಾನ

ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿ, ಆಮೇಲೆ ಅದರೊಡನೆ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಯ ಅಧಿಕಾರವನ್ನೂ ಆತ ನಡೆಸಿದ. ಅನಂತರ ಅಧಿಕಾರದಿಂದ ಉರುಳಿದ. ಉರುಳಿದರೂ ಅವನ ತಲೆ ಉರುಳಲಿಲ್ಲ. ೧೯೭೦ರ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಆತನಿಗೆ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಮರಣ ಬಂತು. ಇದು ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ರಶಿಯದಲ್ಲಿ ಮುಂಚೆ ಕಂಡು ಕೇಳಿರದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿತ್ತು.

ಕುಶ್ಚೇವನ ಬೌದ್ಧಿಕ ಯೋಗ್ಯತೆ ಲೆನಿನ್, ಮಾವೊತ್ಸೆ ತುಂಗ್ ಅಥವಾ ಸ್ಟಾಲಿನ್ನ ಯೋಗ್ಯತೆಯೊಡನೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಉಚ್ಚಮಟ್ಟದ್ದಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಜಗತ್ತು ಅವನನ್ನು ಚಿರಕಾಲ ನೆನೆಯುವುದು ಖಂಡಿತ. ಅವನು ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ರಾಜಕಾರಣವನ್ನು ಅಮಾನುಷದಿಂದ ಮಾನುಷವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿದ. ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಪ್ರಮುಖರಿಗೆ ಜೀವ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಅಧಿಕಾರ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತೆ ರಶಿಯದ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಬದಲಿಸಲು ಮತ್ತಾರಿಗಿಂತಲೂ ಕುಶ್ಚೇವ್ ಕಾರಣನಾಗಿದ್ದ.

ಅವನು ಸ್ಟಾಲಿನ್ನ ಶಿಷ್ಯನೇ ಆಗಿದ್ದ. ಆದರೂ ಆಗಿನ ರಶಿಯವನ್ನು ಆಗಿನ ಉಸಿರು ಕಟ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ತಿಳಿಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನು ತನ್ನ ಗುರುವಿನ ಅನ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿ ಖಂಡಿಸಿದ. ಕಮ್ಯುನಿಜಮ್ನನ್ನು ನಂಬಿ, ಅದನ್ನು ಪ್ರಚುರಪಡಿಸಬೇಕೆಂಬ ಅವನ ನಿಲುವು ರವಷ್ಟೂ ವಿಚಲಿತವಾಗಿರಲಿಲ್ಲವಾದರೂ ಜಗತ್ತಿನ ಇತರ ರಾಜಕೀಯ ತತ್ವಗಳೊಡನೆ ಅದು ಸಹಜೀವನ ಮತ್ತು ಬಹಿರಂಗ ಸ್ಪರ್ಧೆ ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಏನೇನು ಬೇಕೋ ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾಡಿದ. ಸ್ಟಾಲಿನ್ ಯುದ್ಧಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಸಲ ಬಿಟ್ಟರೆ, ಎಂದೂ ದೇಶದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿರಲಿಲ್ಲ. (ತಾನಿಲ್ಲದಾಗ ತನ್ನ ಸಂಗಡಿಗರು ತನ್ನನ್ನು ಕಿತ್ತುಹಾಕಿದರೆ!) ಕುಶ್ಚೇವ್ ಹಾಗಲ್ಲ. ಆತ ಜಗತ್ತನ್ನು ಹಲವು ಬಾರಿ ಸುತ್ತಿದ. ತನ್ನ ರೂಪಕನುಸಾರವಾಗಿ ಅವನು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಒರಟನೂ ಅಸಂಸ್ಕೃತನೂ ಆಗಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನ ವಿನೋದ ಸ್ವರೂಪವು ಕೆಲ ವೇಳೆ ಗ್ರಾಮ್ಯದ ಮಟ್ಟಕ್ಕಿಳಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಸಂಯುಕ್ತ ರಾಷ್ಟ್ರ ಸಂಘದ ಸಭೆಯಲ್ಲೊಮ್ಮೆ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳಿಗೆ ತನ್ನ ವಿರೋಧ ಸೂಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಬೂಟನ್ನು ಕೈಲಿ ಹಿಡಿದು ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಗುದ್ದಿ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲೇ ಅತ್ಯಂತ ಅನಾಗರಿಕ ರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರಮುಖನೆಂದೆನಿಸಿದ. ಆದರೂ ಈ ಬಾಹ್ಯ ಒರಟುತನದ ಸಂಗಡ ಒಳಗೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಮಾನವ ಸ್ವಭಾವ ಪರಿಚಯ, ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಬಗೆಯಲ್ಪಡುವ ಔದಾರ್ಯ ಕೊನೆಗೆ ಅನಿವಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಮಣಿಯುವ ಪ್ರಾಂಜಲತೆ ಅವನಲ್ಲಿದ್ದವು. ತನ್ನೀ ಗುಣಗಳಿಂದಲೇ ಅವನು ಜನಪ್ರಿಯತೆಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ.

ನಿಕಿತಾ ಸರ್ಜಿಯೆವ್ ಕುಶ್ಚೇವನು ೧೯೯೪ ಎಪ್ರಿಲ್ ೧೭ರಂದು ರಶಿಯದ ಒಂದು

ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಾಂತವಾದ ಯುಕ್ರೇನಿನ ಕಾಲಿನೋವ್ಕಾ ಎಂಬ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ. ಅವನ ತಾತ ಮುತ್ಸಾದಿದಿರು ಜಮೀನುದಾರರ ಜೀತದಾಳುಗಳಾಗಿದ್ದರು. ತಂದೆ ಸರ್ಜಿ ನಿರಕ್ಷಿರಿಯಾದ ಬಡ ರೈತನೂ ಮುಂದೆ ಗಣಿ ಕೂಲಿಕಾರನೂ ಆಗಿದ್ದ. ಹಳ್ಳಿಯ ಪಾದ್ರಿಗೆ ಬಾಲಕ ಕುಶ್ಚೇವ್ ಪ್ರಿಯನಾಗಿದ್ದ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವನು ಬೈಬಲ್ಲಿನ ನಾಲ್ಕು ಅಧ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪಾಠ ಮಾಡಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟಿದ್ದ. ಅವನ ತಾಯಿ ತುಂಬಾ ಧಾರ್ಮಿಕಳು. ಇದೇ ಕುಶ್ಚೇವ್ ಮುಂದೆ ದೇವತಾ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಎಷ್ಟು ಎತ್ತರಕ್ಕೂ ಏರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲನೆಂದು ನಂಬುವ ನಿರೀಶ್ವರಿಯಾದ. ಇದಕ್ಕೆ ತನ್ನೂರಿನ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಶಿಕ್ಷಕಿಯೊಬ್ಬಳು ಕಾರಣವೆಂದು ಕುಶ್ಚೇವ್ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ೧೫ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಂದೆಯೊಡನೆ ಗಣಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿದಾಗ ಅವನಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಓದು ಬರಹವೂ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಆ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲಿನ ಗಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದ ಅನುಭವ ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ಪಾಠವನ್ನು ಬಲು ಬೇಗನೆ ಕಲಿಸಿತಂತೆ. “ಬಂಡವಾಳಿಗರು ಎಲ್ಲಾ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೇ. ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಸಂಬಳದಲ್ಲಿ ದುಡಿಸಿ ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದೇ ಅವರ ಮೂಲ ತತ್ವ” ಎಂದು ಕುಶ್ಚೇವ್ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ.

ಇಂಥ ಅನುಭವಗಳಿಂದ ಕುಶ್ಚೇವ್ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಆಗ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಲಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಬಾಲ್ಯವಿಕ್ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಚಳವಳಿಯ ಕಡೆ ಆಕರ್ಷಿತನಾದ. ಅವನು ತನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಅಕ್ಷರದ್ವೇಷವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ರಭಸದಿಂದ ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದ. ಆಗ ಭೂಗತ ಪತ್ರಿಕೆಯಾಗಿದ್ದ “ಪ್ರಾವಡಾ”ವನ್ನು ಓದುವುದೂ ಒಳಗಿಂದೊಳಗೆ ಹಂಚುವುದೂ ಅವನ ಕೆಲಸಗಳಾದವು. ತನ್ನ ತಾಂತ್ರಿಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನೂ ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಆತ ಪಸ್ತುಕೋವ್ ಗಣಿಯಲ್ಲಿ ಫಿಟ್ಟರ್‌ನಾಗಿದ್ದ. ಆದರೂ ೧೯೧೭ರಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಯಾದಾಗ ಅವನು ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲೇನೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ೧೯೧೮-೨೦ರಲ್ಲಿ ಕೆಂಪು-ಬಿಳಿ ಸೇನೆಗಳ ನಡುವೆ ಮಸಗಿದ ಯಾದವೀ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡಿದ. ಯುದ್ಧದಿಂದ ಮರಳುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವನ ಮೊದಲನೆಯ ಹೆಂಡತಿ ಗಾಲಿನಾ ಸತ್ತಿದ್ದಳು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಮಗ ಮತ್ತು ಒಬ್ಬಳು ಮಗಳು ಇದ್ದರು.

ಇತ್ತ ಕುಶ್ಚೇವನ ರಾಜಕೀಯ ನಕ್ಷತ್ರ ಉಚ್ಛಾಯಕ್ಕೆರತೊಡಗಿತು. ಅವನು ಸೋಲರಿಯದ ಸಂಘಟಕನಾಗಿದ್ದ. ಬಂಡವಾಳಗಾರರ ಅಧಃಪತನ ಮತ್ತು ಯಾದವೀ ಕಲಹದ ಕೋಲಾಹಲದಿಂದ ನಿಂತು ಹೋಗಿದ್ದ ಯುಕ್ರೇನಿನ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲಿನ ಗಣಿಗಳನ್ನು ಪುನಃ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಪರಿಶ್ರಮಿಸಿ ಅವನು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಮುಂದೆ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಬೇಗಬೇಗನೆ ಮೇಲೇರಿದ. ೧೯೨೪ರಲ್ಲಿ ಅವನು ನೀನಾ ಪೆಟ್ರೋವಾಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾದ. ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಅವಳು ಅವನ ಸಂಗಾತಿಯಾಗಿದ್ದಳು.

೧೯೨೫ರಲ್ಲಿ ಅವನು ಪಕ್ಷದ ಪರಿಷತ್ತಿಗೆ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಆರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಮಾಸೋವಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮತಃ ಸ್ವಾಲಿನ್ನನನ್ನು ಕಂಡ. ಲೆನಿನ್ ಮತ್ತು ಕೆಲವೇ ತಿಂಗಳಾಗಿತ್ತಷ್ಟೆ. ಸ್ವಾಲಿನ್ ಇನ್ನೂ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ, ಪಕ್ಷದ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿ ಅವನು ತನ್ನ ಕೈಲಿ ಅಪಾರ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಇನ್ನೂ ತನ್ನ ಭಯಾನಕ ಅವತಾರವನ್ನು ತೋರಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಸ್ವಾಲಿನ್ನನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ತುಂಬಾ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿತೆಂದು ಕ್ರುಶ್ಚೇವ್ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ೩೦ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಇದೇ ಸ್ವಾಲಿನ್ನನ ದೌರ್ಜನ್ಯವನ್ನು ಜಗಜ್ಜಾಹೀರು ಮಾಡಲಿದ್ದ ಕ್ರುಶ್ಚೇವ್ ಆಗ ಸ್ವಾಲಿನ್ನನನ್ನು ಕಮ್ಯುನಿಜಮ್ನಿನ ರಕ್ಷಕನೆಂದೇ ಬಗೆದಿದ್ದ. ಅವನ ಕ್ರೂರ ಕ್ರಮಗಳೇನಾದರೂ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದರೆ, ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಕ್ರಾಂತಿವಿರೋಧಿಗಳಿಂದ ಬಂದ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕುವುದಕ್ಕೆ ಅವು ಅಗತ್ಯವಾದ ಕ್ರಮಗಳೆಂದೇ ಆತನ ಭಾವನೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಒಂದು ರೀತಿಯಿಂದ ಕ್ರುಶ್ಚೇವ್‌ಗೆ ದುರದೃಷ್ಟವೇ ಸುದೈವಕ್ಕೆ ನಾಂದಿಯಾಯಿತು. ಯುಕ್ರೇನಿನ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅವನ ನೀತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಸಂತೋಷ ಹೆಚ್ಚಿ ಅವನು ಅಧಿಕಾರದಿಂದಿಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಮಾಸೋವಿಗೆ ಲೋಹಶಾಸ್ತ್ರದ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆಂದು ಕಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟರದಿದ್ದರೆ ಅವನು ಮುಂದೆ ಕಂಡ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದನೇ ಎಂಬುದು ಸಂದೇಹಾಸ್ಪದವಾಗಿದೆ. ಲೋಹಶಾಸ್ತ್ರಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅಲ್ಲಿಯ ಅವನ ಸಹಪಾಠಿಯಾಗಿದ್ದ ಸ್ವಾಲಿನ್ನನ ಹೆಂಡತಿ ನೆದೆಜ್ಜಾಗೆ ಅವನ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಗೋ ಅಭಿಮಾನ ಮೂಡಿತು. ಅವಳು ಅವನನ್ನು ಸ್ವಾಲಿನ್ನನ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದಳು. ಸ್ವಾಲಿನ್ನನಿಗೆ ಅವನ ಒರಟು ಜಾಣ್ಮೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂತು. ಅವನಿಗೆ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಅವನು ಯುಕ್ರೇನಿನವನಾದರೂ ಮಾಸೋ ನಗರದ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಪಕ್ಷದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿ ಆರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ. ೪೦ನೇ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಮೊದಲೇ ಆತ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಪಕ್ಷದ ಕೇಂದ್ರ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯತ್ವಕ್ಕೆ ಏರಿದ.

ಇದಾದ ನಂತರ ಸ್ವಾಲಿನ್ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹಿಡಿತವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಮಹಾ ಉಚ್ಚಾಟನಾ ಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷದ ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಳೆ ದೊಡ್ಡ ಸಣ್ಣ ನಾಯಕರ ವಧೆಯಾಯಿತು. ಈ ಸರ್ಪಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಕ್ರುಶ್ಚೇವ್ ತಲೆಯುಳಿಸಿಕೊಂಡದ್ದು ಒಂದು ಅದ್ಭುತವೇ ಆಗಿತ್ತೆಂದು ಅವನೇ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಲಿನ್ನನ ಹೆಂಡತಿ ಅವನ ರಕ್ಷಕಳಾಗಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಕ್ರುಶ್ಚೇವ್ ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವಿಧೇಯತೆಯಿಂದಾಗಿ ಬದುಕಿಕೊಂಡನೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಸ್ವಾಲಿನ್ನನಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಎದುರಾಡುವುದು ಅಪಾಯಕರವಾಗಿತ್ತು. ಒಮ್ಮೆ ನೆರೆದ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಆಫ್ಫರ್ ನಡುವೆ ಸ್ವಾಲಿನ್ ಕ್ರುಶ್ಚೇವನಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕುಡಿಸಿ ಆಮೇಲೆ ಅಸಂಸ್ಕೃತ ಒಕ್ಕಲಿಗರ ನೃತ್ಯ ಮಾಡುವಂತೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನಂತೆ. ಅದು ತೀರ ಅವಮಾನಕರ ಸಂಗತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ

“ಸ್ವಾಲಿನ್ ಕುಣಿ ಎಂದಾಗ ಕುಣಿಯುವವನೇ ಜಾಣ” ಎಂದು ಕುಶ್ಚೇವ್ ಕುಣಿದ. ಈ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಆತ ಸ್ವಾಲಿನ್ ಸತ್ಯ ಮೇಲೆಯೇ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿದ್ದು.

ಎರಡನೇ ಮಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕುಶ್ಚೇವನ ಜೀವ ಮತ್ತೆ ಗಂಡಾಂತರದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದಂತಾಯಿತು. ೧೯೪೨ರ ಮೇಯಲ್ಲಿ ಖಾರ್ಕೋವಿನಲ್ಲಾದ ಪ್ರಚಂಡ ಸೋಲಿಗೆ ಅವನೇ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯೆಂದು ಸ್ವಾಲಿನ್ ಭಾವಿಸಿದ. ಕುಶ್ಚೇವ್ ಮಾಸೋವಿಗೆ ಓಡಿ ಬಂದ. ಸ್ವಾಲಿನ್ ಅವನ ಈ ತಪ್ಪಿಗೆ ತಲೆ ಹೊಯ್ಯುವುದೇ ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷೆಯೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸೂಚ್ಯವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ. ಕೊನೆಗೆ ಸ್ವಾಲಿನ್ ಈ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿರದಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಕುಶ್ಚೇವನ ಅದೃಷ್ಟ ಎಷ್ಟೋ ಅಷ್ಟೇ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ವತಃ ಸ್ವಾಲಿನ್ನನೇ ಈ ಕಾಳಗವನ್ನು ಇತರರ ಸಲಹೆಗೆ ವಿರುದ್ಧ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದ್ದೂ ಕಾರಣವೆಂದೂ ಕುಶ್ಚೇವ್ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

ಕಾಲ ಕಳೆದಂತೆ ಸ್ವಾಲಿನ್ನನ ರೀತಿಗಳ ನಿಜವಾದ ಸ್ವರೂಪ ಕುಶ್ಚೇವನಿಗೆ ವಿಶದವಾಗುತ್ತ ಬಂತು. ಆದರೆ ಸ್ವಾಲಿನ್ನನ ವಿರುದ್ಧ ಎಲ್ಲರೂ ನಿಷ್ಪತ್ತರಾಗಿದ್ದರು. ಯುದ್ಧ ವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಾಯವಾದ ಮೇಲೆ ಪುನಃ ಸ್ವಾಲಿನ್ನನ ಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಿದ್ದ ಹಿಂಸಾಭಾವ ಉತ್ತೇಜನಗೊಂಡಿತು. ಆತ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ತನ್ನ ಸಂಗಡಿಗರ ರಕ್ತಸ್ನಾನದ ತಯಾರಿಯಲ್ಲಿದ್ದದ್ದನ್ನು ಕುಶ್ಚೇವ್ ತ್ರಸ್ತನಾಗಿ ಗಮನಿಸಿದ. ದೈವಯೋಗದಿಂದ ೧೯೫೩ರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಲಿನ್ ಮರಣಹೊಂದಿದ.

ಸ್ವಾಲಿನ್ನನ ನಂತರ ರಶಿಯದ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಪಕ್ಷದ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿ ಅವನು ಸ್ವಾಲಿನ್ ಯುಗ ಮರಳಬಾರದಂತೆ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಸ್ವಾಲಿನ್ನನ ಅನ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಲೇಬೇಕೆಂಬ ನಿರ್ಣಯವೂ ಅವನದೇ. ೧೯೫೫ರಲ್ಲಿ ಅವನು ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಪಕ್ಷದ ೨೧ನೇ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣೀರು ಬೆರೆತ ಸುದೀರ್ಘ ಭಾವನಾಪರ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಲಿನ್ನನ ಘೋರ ಅನ್ಯಾಯಗಳನ್ನೂ ಕೊಲೆಗಳನ್ನೂ ಬಣ್ಣಿಸಿದ. ಈ ಗುಪ್ತ ಭಾಷಣದ ಪ್ರತಿಗಳು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲೆಲ್ಲ ಪ್ರಸಾರಗೊಂಡವು. ಜಗತ್ತು ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ಊಹಿಸಿದ್ದುದು ಈಗ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನೊಬ್ಬನ ಬಾಯಿಂದಲೇ ಹೊರಬಂತು.

ಅಂದಿನಿಂದ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಜಗತ್ತಿನ ಬಣ್ಣವೇ ಬದಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಒಪ್ಪಲೇಬೇಕು. ಸ್ವಾಲಿನ್ನನ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಪಕ್ಷಗಳೂ ರಶಿಯನ್ ನಾಯಕರಿಗೆ ವಿಧೇಯವಾಗಿದ್ದರೆ ಈ ಘಟನೆಯ ನಂತರ ಅವು ಹೆಚ್ಚು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ವರ್ತಿಸತೊಡಗಿದವು. ರಶಿಯದಲ್ಲಿಯೇ ಜನರು ಕಡಿಮೆ ಭಯದಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದರು.

ಕುಶ್ಚೇವನ ಒಂದು ದಶಕದ ಆಳಿಕೆಯನ್ನು ಸೋಲು ಗೆಲುವುಗಳ ಮಿಶ್ರಣವೆಂದೇ ವರ್ಣಿಸಬೇಕಷ್ಟೆ. ರಶಿಯ ಅವನ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಪ್ರಥಮ ಸ್ವಲ್ಪಕೃಷ್ಣ ಹಾರಿಸಿತು. ಅದರಿಂದ ಜಗತ್ತಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ರಶಿಯದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಆವರೆಗೆ ಕೇವಲ ಸಮರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬೆಳೆಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ರಶಿಯದ ಕೈಗಾರಿಕೆಯ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ನಿತ್ಯದ ಜೀವನಾವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ಕೊಡುವಂತೆ ಆತ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ. ಜಗತ್ತಂಚಾರ ಮಾಡಿ ರಶಿಯದ ಬಗ್ಗೆ ಜನರಿಗಿದ್ದ ದುರ್ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದ. ಕಮ್ಯುನಿಜಂ ಇತರ ಆರ್ಥಿಕ ರಾಜಕೀಯ ಪದ್ಧತಿಗಳೊಡನೆ ಯುದ್ಧವಿಲ್ಲದೆ ಸಹಜೀವನ ಮತ್ತು ಸ್ಪರ್ಧೆ ನಡೆಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆಯೆಂಬ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ಒಂದು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಕಮ್ಯುನಿಜಮ್ ತತ್ವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾನವೀಯವಾಗಿ ಮಾಡಿದ.

ಆದರೆ ಈ ಮಾನವೀಕರಣವೇ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕುಶ್ಚೇವನ ಇಳಿಗಾಲಕ್ಕೂ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಸ್ವಾಲಿನ್ನನ ಅತ್ಯಾಚಾರಗಳನ್ನು ರಶಿಯ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ ಇತರ ದೇಶಗಳ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟರ ಮೇಲೆ ಹಿಡಿತವಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಷ್ಟವಾಯಿತು. ಹಂಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ಜನ ದಂಗೆಯೆದ್ದು ಅಲ್ಲಿ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಸರ್ಕಾರವೇ ಉರುಳಿ ರಶಿಯದ ಪ್ರಭಾವ ವಲಯಕ್ಕೆ ಅಪಾಯ ಬರುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಾಯಿತು. ಕುಶ್ಚೇವ್ ರಶಿಯನ್ ಟ್ಯಾಂಕುಗಳನ್ನು ಕಳಿಸಿ ಆ ಬಂಡಾಯವನ್ನು ಮಟ್ಟಹಾಕಿ ಅಗತ್ಯ ಬಿದ್ದರೆ ತಾನೂ ಕಠೋರನಾಗಬಲ್ಲೆನೆಂದು ತೋರಿಸಿದ. ಆದರೆ ಇದು ರಶಿಯದ “ಹೊಸ ಸ್ವರೂಪ”ಕ್ಕೆ ಕೀರ್ತಿ ತರಲಿಲ್ಲ.

ಚೀನಾಕ್ಕೆ ಕುಶ್ಚೇವನ ಸ್ವಾಲಿನ್ ವಿರೋಧ ನೀತಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಚೀನಾ ಕುಶ್ಚೇವನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಶಿಯದ “ತಮ್ಮ”ನ ಸ್ಥಾನದಿಂದ “ದಾಯಾದಿ”ಯ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಸರಿಯಿತು.

ತಾನೂ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಹಿಂದಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರಿಸಲು ೧೯೬೨ರಲ್ಲಿ ಕ್ಯೂಬಾದಲ್ಲಿ ರಶಿಯನ್ ಕ್ಷಿಪಣಿಗಳ ನೆಲೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಹವ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಇಳಿದದ್ದು ಅವನ ದುಡುಕಾಯಿತು. ಅಮೇರಿಕದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಕೆನೆಡಿ ತಳೆದ ದೃಢ ನಿಲುವೆಯಿಂದಾಗಿ ಕುಶ್ಚೇವ್ ಹಿಂದೆ ಸರಿಯಬೇಕಾಯಿತು. ಇದು ಅವನ ಮತ್ತು ರಶಿಯದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೆ ದೊಡ್ಡ ಪೆಟ್ಟಾಯಿತು.

ಸೈಬೀರಿಯದ ನಿರ್ಜನ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಧಾನ್ಯದ ಕಣಜವಾಗಿ ಮಾಡುವ ಅವನ ಸಾಹಸಗಳೂ ವಿಫಲವಾದದ್ದರಿಂದ ರಶಿಯನ್ ನಾಯಕರಲ್ಲಿ ಅವನ ಬಗ್ಗೆ ಅಸಂತೋಷ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿತ್ತು.

ಕೊನೆಗೆ ೧೯೬೪ರಲ್ಲಿ, ಕಪ್ಪು ಸಮುದ್ರ ತೀರದಲ್ಲಿ ಅವನು ತನ್ನ ರಜೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮರಳುತ್ತಲೇ ಅವನೇ ಮೇಲೆತ್ತಿ ತರಬೇತಿ ಮಾಡಿದ ಅವನ ಸಹಕಾರಿಗಳೇ ಅವನನ್ನು ಪದಚ್ಯುತಗೊಳಿಸಿದರು. ಈ ಪದಚ್ಯುತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ ಪಕ್ಷದ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿಯೂ ಕುಶ್ಚೇವ್ ಕಣ್ಣೀರು ತುಂಬಿದ ಗದ್ಗದಿತವಾಣಿಯಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡ. ಆದರೆ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ರಶಿಯಕ್ಕೆ ಇನ್ನು ಕುಶ್ಚೇವ್ ಅಗತ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ.

ಹಿಂದಾದರೆ ಪದಚ್ಯುತ ನಾಯಕನ ವಧೆಯೇ ಆಗಬೇಕು. ಆದರೆ ಕುಶ್ಚೇವನ ಶಿಷ್ಯರು ಸೋವಿಯಟ್ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರಗಳ ಗ್ರಂಥದಿಂದ ಅವನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಪುಟಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಸಾಂಕೇತಿಕವಾಗಿ ವಧಿಸುವುದರಿಂದಲೇ ತೃಪ್ತರಾದರು! ಮತ್ತೂ ವಿಳು ವರ್ಷ ಆತ ಬದುಕಿದ. ಅವನ ಜೀವನಸ್ಮೃತಿಗಳೂ ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದವು. ಆದರೆ ಈ ಸ್ಮೃತಿಗಳು ನಿಜವಾಗಿ ಆತ ಬರೆದದ್ದಲ್ಲವೆಂದೂ ಅವನ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಖೊಟ್ಟಿ ಗ್ರಂಥವೆಂದೂ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಬೋಳು ತಲೆ, ಸ್ಥೂಲ ದೇಹ, ಸೊಬಗಿಲ್ಲದ ನಡಿಗೆ, ನಯವಲ್ಲದ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಕುಶ್ಚೇವ್ ಗಾಂಪನಂತೆ ಕಂಡರೂ ಅವನ ಮಿದುಳು ಬಲು ಚುರುಕಾಗಿತ್ತು. ಅವನು ರಾಜಕೀಯ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಅನೇಕ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಬಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದ. ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ರಾಜಸ್ಥಾನದ ಸುರತಗಡ ಫಾರ್ಮಿನಲ್ಲಿ ಅವನು ಕೊಟ್ಟ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಕೃಷಿಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರನ್ನು ಬೆರಗುಗೊಳಿಸಿತು.

ಕುಶ್ಚೇವನ ವಿನೋದ ಬುದ್ಧಿ ಅವನ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ವಿಶೇಷ ಆಕರ್ಷಕ ಅಂಶವಾಗಿತ್ತು. ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಅವನು ಒಂದು, ಬುಲ್ಲಾನಿನ್ ಒಂದು, ಗಿಡ ನೆಟ್ಟರು. ಆತ ಬುಲ್ಲಾನಿನ್ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ “ಯಾರ ಸಸಿ ಒಣಗಿತೋ ಅವರು ಅಧಿಕಾರಚ್ಯುತರಾಗುತ್ತಾರೆ” ಎಂದು ನಕ್ಕನಂತೆ. ನಿಜಕ್ಕೂ ಬುಲ್ಲಾನಿನ್ ನೆಟ್ಟ ಸಸಿ ಒಣಗಿತಂತೆ; ಮತ್ತು ಕುಶ್ಚೇವ್ ಹೇಳಿದಂತೆ ಅವನೇ ಮೊದಲು ಅಧಿಕಾರದಿಂದಿಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ. ಆಮೇಲೆ ಕುಶ್ಚೇವನ ಅಧಿಕಾರದ ಗಿಡವೂ ಒಣಗಿತೆನ್ನಿ. ಆದರೂ, ಅವನು ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ತಂದ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅದು ಮೊದಲಿನ ನಿರ್ದಯತೆಗೆ ಮರಳದಂತೆ ಮಾಡುವಷ್ಟು ದೂರಗಾಮಿಯಾಗಿವೆ.

೧೧. ಹ್ಯಾನ್ಸ್ ಆಂಡರ್‌ಸನ್ - ಮಕ್ಕಳ ಕಥೆಗಳ ರಾಜ

ಹ್ಯಾನ್ಸ್ ಆಂಡರ್‌ಸನ್‌ನ ಜೀವನ ಅವನು ಬರೆದ ಯಕ್ಷಿಣಿ ಕಥೆಗಳಷ್ಟೇ ಅಪೂರ್ವವಾಗಿತ್ತು

‘ಪ್ರಚಂಡ ಅಡವಿಯ ಹಕ್ಕಿಯಾಗುವಿ. ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಹಾರುವಿ. ಲೋಕವಿಖ್ಯಾತನಾಗುವಿ. ಒಂದು ಕಾಲ ಬಂದೀತು. ಇಡೀ ಓಡೆನ್ಸ್ ಗ್ರಾಮ ನಿನ್ನ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ದೀಪೋತ್ಸವ ಮಾಡೀತು’. ಏಳು ವರ್ಷದ ಹ್ಯಾನ್ಸ್ ಕ್ರಿಶ್ಚನ್ ಆಂಡರ್‌ಸನ್‌ನು ಕೊರವಂಜಿ ಹೇಳಿದ ಈ ಕಣಿವೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೇಳುತ್ತ ಪುಲಕಿತನಾದ. ಅವನ ತಂದೆ, ‘ಕೊರವಂಜಿ ರಕ್ಕಳು’ ಎಂದು ಹೀಗಳಿದ. ಆದರೆ ಹ್ಯಾನ್ಸ್‌ನ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಆ ಭವಿಷ್ಯವಾಣಿ ಎಂದೂ ಅಳಿಸಿಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಅಪೂರ್ವ ಕಲ್ಪನಾಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಆತ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಬಣ್ಣಬಣ್ಣವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿಕೊಂಡ. ತಾನು ಮಹಾಪುರುಷನಾಗುವೆ. ಇನ್ನೂ ಹುಟ್ಟದಿರುವ ತಲೆಮಾರುಗಳು ತನ್ನನ್ನು ನೆನೆದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಹೆಸರಿಗೆ ನಮೋ ಎನ್ನಲಿವೆ ಎಂದುಕೊಂಡ.

ಆದರೆ ಹೇಗೆ? ಅವನ ಕುಟುಂಬ ಆ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲೇ ಬಡ ಕುಟುಂಬ. ಅವನ ಅಜ್ಜ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದು ಸತ್ತಿದ್ದ. ತಂದೆ ಬಡ ಸಮಗಾರನಾಗಿದ್ದ. ತಾಯಿಯೋ ನಿರಕ್ಷರಿ ಅಗಸಗಿತ್ತಿ. ಉಚ್ಚ ನೀಚ ಭಾವನೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದ ಅಂದಿನ ಡೆನ್ಮಾರ್ಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಹ್ಯಾನ್ಸ್ ಆಂಡರ್‌ಸನ್ ಮಹಾಪುರುಷನಾಗುವುದು ಕೇವಲ ಯಕ್ಷಿಣಿ ಕಥೆಗಳ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯವಾಗತಕ್ಕ ಮಾತಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಹ್ಯಾನ್ಸ್‌ನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಯಕ್ಷಿಣಿ ಕಥೆಗಳೇ ತುಂಬಿದ್ದವು. ಅವನ ತಂದೆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದ ಯವನ ಯಾಮಿನೀ ಕಥೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಈ ಹುಡುಗ ನಿದ್ರೆಯನ್ನು ನಟಿಸುತ್ತಾ ಕೇಳಿದ್ದ. ಹಳ್ಳಿಯ ಅಜ್ಜಿಯ ಕತೆಗಳಾವವೂ ಅವನಿಗೆ ಅಪರಿಚಿತವಾಗರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೊಂಬೆ ಸಿಪಾಯಿಗಳು ಯುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಯಕ್ಷಿಣಿಯರು ಮಾನವ ಪುರುಷರನ್ನು ನೃತ್ಯಕ್ಕೆ ಕರೆದು ಸೋತು ಸಾಯುವ ವರೆಗೂ ಕುಣಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಕಥಾಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಮಾತೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹ್ಯಾನ್ಸ್ ಆಂಡರ್‌ಸನ್ ಡೆನ್ಮಾರ್ಕ್‌ನ ಅತಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಜಗತ್ತಿನ ಮಕ್ಕಳ ಕಥೆಗಳ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಎನಿಸಿದ್ದು ಕೂಡ ಇಂಥ ಯಕ್ಷಿಣಿ ಕಥೆಯಂತೆಯೇ ಇದೆ.

೧೯೦೫ರಲ್ಲಿ ಡೆನ್ಮಾರ್ಕ್‌ನ ಓಡೆನ್ಸ್ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಆಂಡರ್‌ಸನ್‌ನು ೧೯೫೯

ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಭವಿತವ್ಯವನ್ನು ಅರಸುತ್ತ ಸ್ವಗ್ರಾಮವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ರಾಜಧಾನಿ ಕಾಪೆನ್‌ಹೆಗನ್‌ಗೆ ಹೊರಟಾಗ ಅವನಿಗೆ ವ್ಯಾಕರಣಶುದ್ಧವಾಗಿ ಒಂದು ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಬರೆಯಲೂ ಬರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಶೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್ ಮಹಾಕವಿಯ ನಾಟಕಗಳನ್ನೋದಿ ಹ್ಯಾಂಲೆಟ್ನ ಪಿಶಾಚಿಯನ್ನು ಮನಸಿನ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಾ ತಾನೊಬ್ಬ ಮಹಾಕವಿ, ಮಹಾ ನಾಟಕಕಾರ, ಮಹಾನಟನಾಗಬೇಕೆಂದು ಆತ ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ತಂದೆ ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದ ಮಲತಂದೆಯ ಅಸಡ್ಡೆಯಿಂದ ಬೇಸರಗೊಂಡು ತನ್ನ ರೊಕ್ಕದ ಡಬ್ಬಿಯನ್ನೊಡೆದು ಹ್ಯಾನ್ಸ್ ಇದ್ದ ಬಿದ್ದ ಹಣವನ್ನು ತನ್ನ ಹೊಲಸು ಅಂಗಿಯ ಜೇಬಿನಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ರಾಜಧಾನಿಗೆ ತಲುಪಿದ. ಅವನಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಸಹಾನುಭೂತಿ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ತಾನು ಕೇಳಿದ್ದ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರ ಬಾಗಿಲುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಡಿದು ಆತ ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿಸಿಕೊಂಡ; ನಟನಾಗುವ ಹವ್ಯಾಸದಿಂದ ಡೆನ್ಮಾರ್ಕ್‌ನ ಅದ್ವಿತೀಯ ನರ್ತಕಿಯಾದ ಮೆಡಾಮ್ ಶಾಲಳ ಮುಂದೆ ತನ್ನ ನೃತ್ಯಕೌಶಲ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲು ಹೋದಾಗ ಆ ನಟ ಭಯದಿಂದ ಚೀರಿಕೊಂಡು ಅವನನ್ನು ಹೊರಗಟ್ಟಿದಳು; ಹರಕು ಅಂಗಿ, ಕಿವಿ ಮುಚ್ಚುವ ಹ್ಯಾಟು ಧರಿಸಿದ್ದ ಆತ ಒಬ್ಬ ವಿಮರ್ಶಕನ ಮುಂದೆ ತಾನು ಬರೆದಿದ್ದ ದುರಂತ ನಾಟಕವನ್ನೋದಿದಾಗ ಇವನ ವಿಕಟ ರೂಪವೇಷಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಅವನಿಗೆ ನಗು ತಡೆಯಲಿಲ್ಲ; ಹೇಗೆ ಹೇಗೋ ಮಾಡಿ ಅರಸನನ್ನು ಕಂಡು, ಅವನ ಮುಂದೆ ತನ್ನ ನಾಟಕದ ಭಾಗಗಳನ್ನೋದಿ ತೋರಿಸಿ, ರಾಯಲ್ ಥಿಯೇಟರಿನಲ್ಲಿ ನಟನಾಗುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡಾಗ ಆ ರಾಜ ಹುಡುಗನ ಎಲುಬು ನೀಡುವ ಮುಖ, ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕೈಕಾಲುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, 'ನಿನ್ನ ಒಳ್ಳೆಯದಕ್ಕೇ ಹೇಳುತ್ತೇವೆ, ನೀನು ಬಡಗಿ ಕೆಲಸದಂಥ ಲಾಭದಾಯಕ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಕಲಿಯುವುದು ಹಿತ' ಎಂದ. ನಿಜಕ್ಕೂ ಹ್ಯಾನ್ಸ್ ಆಂಡರ್ಸನ್ ಬಲು ಕುರೂಪಿಯಾಗಿದ್ದ.

ನಟನಾಗುವ ಯತ್ನಗಳ ತುದಿ ತಲಪಿದಾಗ ಆಂಡರ್ಸನ್ನನ ಹತ್ತಿರ ಆರು ಪೆನ್ಸ್ ಮಾತ್ರ ಉಳಿದಿತ್ತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತ ಅಕಾಡಮಿಯ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಸಿಬೋನಿ ಹುಡುಗನ ಕಂಠ ಅತಿ ಮಧುರವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಅವನ ಸಂಗೀತ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ನಿಧಿ ಕೂಡಿಸಿದ. ಆದರೆ ಆ ಚಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ಹ್ಯಾನ್ಸ್‌ನಿಗೆ ಗಂಟಲು ರೋಗವಾಯಿತು. ಅದು ಗುಣವಾದಾಗ ಅವನ ಕಂಠಸಂಪತ್ತು ಕಳೆದುಹೋಗಿತ್ತು. ಅದೀಗ ಕಷ್ಟಿಯ ಕಂಠದ ಹಾಗೆ ಗೊರ ಗೊರ ಸದ್ದು ಹೊರಡಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಈಗ ಹ್ಯಾನ್ಸ್‌ನಿಗೆ ನಾಟಕಕಾರನಾಗುವ ಹುಚ್ಚು ಬಲವಾಯಿತು. ತನ್ನ ಧಂಡಿಯಾದ ಅಟ್ಟದ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಚಳಿಯಿಂದ ನಡುಗುತ್ತ ಆತ ನಾಟಕಗಳನ್ನೂ ಕವಿತೆಗಳನ್ನೂ ಬರೆಯ ತೊಡಗಿದ.

ಅವನ ಕಾವ್ಯ ನಾಟಕಗಳೆಲ್ಲ ಬಹ್ವಂಶ ನಿಕೃಷ್ಟ, ನಿಷ್ಪ್ರಭವಾಗಿದ್ದವೆಂಬಂಶ ಅವನ ಕನಸು ತುಂಬಿದ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಅವನು ಮಹಾ ಕನಸುಗಾರನಾಗಿದ್ದ. ಅವನ ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ದೀಪದ ಕಂಬಗಳಿಗೆ ಬಾಯಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಮನುಷ್ಯರಂತೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಆದರೆ ನಾಟಕ, ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವನ ಪ್ರತಿಭೆ ಓಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಏನೋ ಅಲ್ಲೊಂದು ಇಲ್ಲೊಂದು ಪಂಕ್ತಿ, ಪರಿಚ್ಛೇದ ಸೌಂದರ್ಯದ, ಪ್ರತಿಭೆಯ ಮಿಂಚನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರು ವಿಮರ್ಶಕರು ಹೊಗಳಿದರೆ ಅವನು ಆನಂದದಿಂದ ಮೂರ್ಛೆ ಹೋಗುವಂತಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಗೆಳೆಯನ ಹೆಂಡತಿ 'ಕವಿಗಳೇ' ಎಂದು ಅವನನ್ನು ಸಂಬೋಧಿಸಿದಾಗ ಹರ್ಷವಾಯುವಾಗಿ ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನೀರು ಸುರಿಯಿತು.

ಅವನು ಕಳಿಸಿದ ನಾಟಕಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ರಾಯಲ್ ಥಿಯೇಟರಿನವರು ತಪ್ಪದೆ ತಿರುಗಿ ಕಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ ಅವನ 'ಆಲ್ಫ್ ಸೋಲ್' ಎಂಬ ನಾಟಕ ಒಂದು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟನೆಗೆ ಸ್ವೀಕೃತವಾದಾಗ ಅದರಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿತವಾದ ತನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೇ ಆಂಡರ್ಸನ್ ಇಡೀ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆದನು.

ಅದು ಪ್ರಕಟವಾದ ಮರುದಿನ ತರುಣ ಆಂಡರ್ಸನ್ ಪ್ರೀವಿ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಸದಸ್ಯನೂ ರಾಯಲ್ ಥಿಯೇಟರಿನ ಡೈರೆಕ್ಟರನೂ ಆದ ಜೊನೀಸ್ ಕಾಲಿನ್‌ನ್ನು ಕಂಡನು. ಆಂಡರ್ಸನ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಕಂಡ ಕಾಲಿನ್ ಅಂದಿನಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಆಶ್ರಯದಾತನಾದ.

ಅದು ಆಂಡರ್ಸನ್‌ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಂಧಿಕಾಲವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು; ಆದರೆ ಅವನ ಕಷ್ಟಗಳ ಕೊನೆಗಾಲವಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಪರಿಣಮಿಸಲಿಲ್ಲ. ಕಾಲಿನ್ ಅವನಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಶಿಕ್ಷಣ ನಿಧಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಸೈಮನ್ ಮೈಸ್ಟಿಂಗ್ ಎಂಬವನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಶಾಲೆಗೆ ಹಾಕಿದನು. ಹೀಗೆ ಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದ ಹಳ್ಳಿ ಹುಡುಗನೊಬ್ಬ ಮೂರನೇ ಇಯತ್ತೆಯವರೊಡನೆ ಕುಳಿತು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವಂತಾಯಿತು. ಮೈಸ್ಟಿಂಗ್ ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯನ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅವನನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದ! ಬೀಜಗಣಿತ, ಜ್ಯಾಮಿತಿ, ಗ್ರೀಕ್ ಹಿಬ್ಬು ಭಾಷೆಗಳ ಗುರುತರವಾದ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಅವನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿಸುವ ವ್ಯಾಜದಿಂದ ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳ ಮುಂದೆ ಅವನನ್ನು ದಡ್ಡ ಎಂದು ಜರೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ಸರಿಯಾಗಿ ಅನ್ನ ಕೂಡ ಹಾಕುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಈ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಆಂಡರ್ಸನ್ ದುಃಖ ಜರ್ಜರಿತನಾಗಿ "ದೇವಾ, ನಿನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವವ ನಾನಲ್ಲ; ಆದರೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ದಯೆಯನ್ನು ತೋರಿದರೆ ನಾನೇನೂ ಕೆಡಲಾರೆ" ಎಂದು ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಗೋಳಿಡುವಂತಾದುದು.

ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೂಡ, ಆಂಡರ್ಸನ್ನನ ಕತೆಗಾರಿಕೆಯ ಪ್ರತಿಭೆ ಅರಳತೊಡಗಿದ್ದು ಮೈಸ್ಲಿಂಗ್ ಆಂಡರ್ಸನ್ನನ ಮೇಲೆಷ್ಟೇ ಹೊಟ್ಟೆಗಿಚ್ಚು ಪಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅವನ ಮಕ್ಕಳು ತಂದೆಯ ಈ ಅಪ್ರಿಯ ಶಿಷ್ಯನೆಂದರೆ ಪ್ರಾಣ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಆಂಡರ್ಸನ್ ಬರುವ ಮೊದಲು ಅಳುಬುರುಕ ತಂಟಿಕೋರರಾಗಿದ್ದ ಆ ಮಕ್ಕಳು ಆಂಡರ್ಸನ್ನನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬೆಣ್ಣೆಯಂತಾದವು. ಅದರ ಗುಟ್ಟು ಅವನ ಅಜ್ಜಿ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿತ್ತು. ಅವನ ಕಲ್ಪನಾ ಕಣಜದಿಂದ ಒಂದೊಂದೇ ಕಥೆಗಳು ಹೊರಬೀಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಮಕ್ಕಳು ಮಂತ್ರಮುಗ್ಧರಾಗಿ ಕುಳಿತು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದವು.

ಅನಂತರ ಆಂಡರ್ಸನ್ ಕಾಪೆನ್‌ಹೇಗನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿ ಆರು ಅನುಕೂಲವಂತರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾರಾನ್ನ ಹಿಡಿದು ಜೀವಿಸತೊಡಗಿದನು. ಆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮನೆಯಲ್ಲೂ ಮಕ್ಕಳು ಆಂಡರ್ಸನ್ನನಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡವು. ಕಥೆ, ಕಥೆ, ಹೆಚ್ಚು ಕಥೆಗಳಿಗಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಅವು ಪೀಡಿಸಬೇಕು. ಆಂಡರ್ಸನ್ನನ ಹತ್ತಿರ ಅವುಗಳ ಅಕ್ಷಯ ಭಂಡಾರವೇ ಇದ್ದಂತಿತ್ತು. ಬಕಪಕ್ಷಿಗಳು, ಮರಗಿಡಗಳು, ದೆವ್ವಗಳು, ಸೈನಿಕರು - ಅವನ ಕಥೆಗಳಿಗೆ ಯಾವ ಚರಾಚರ ವಸ್ತುವೂ ನಾಯಕನಾಗಿ ಜೀವಪಡೆಯಬಲ್ಲದಾಗಿತ್ತು. ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಚಿತ್ರವತ್ತಾಗಿ ಮಾಡಲು ಆತ ಕಾಗದಗಳಿಂದ ಆಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಕಣ್ಮುಚ್ಚಿಯು ಎಂಬ ನಿದ್ರಾದೇವತೆ ಇದ್ದಾನೆ. ಆತ ಒಳ್ಳೇ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಚಂದದ ಕನಸುಗಳನ್ನು ತರುತ್ತಾನೆ. ಕೆಟ್ಟ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕನಸುಗಳನ್ನೇ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಅವರು ದಡ್ಡರಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ ಎಂದಾತ ಹೇಳಿದರೆ ಮಕ್ಕಳು ಬೆರಗಾಗಿ ಅದನ್ನು ನೂರಕ್ಕೆ ನೂರರಷ್ಟು ನಂಬುತ್ತಿದ್ದವು.

ಆದರೆ ನಿಧಿಯೊಂದನ್ನು ಎಡವುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಅರಿಯದವನಂತೆ ಆಂಡರ್ಸನ್ ತನ್ನೇ ಅಪ್ರತಿಮ ಕಥಾಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸದೆ ಮತ್ತೂ ನಾಟಕ, ಕಾವ್ಯ, ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಬೆಂಬತ್ತಿ ವೃಥಾ ಪರಿಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಇಂದು ಅವನು ಬರೆದ ಕಾವ್ಯ ನಾಟಕಗಳು ಯಾವುವೂ ಜನರ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಅವನ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ವಿಮರ್ಶಕರು ಅವುಗಳನ್ನು ಅಖಂಡವಾಗಿ ಟೀಕಿಸಿ ಅವನಿಗೆ ಕಣ್ಣೀರು ಬರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಪ್ರಕಟವಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣವನ್ನು ತಂದರೂ ಅವನು ಕನವರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮಹಾಪುರುಷತ್ವ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅಲ್ಪ ಧನದಿಂದ ಆತ ಸ್ವಿಜರ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್ ಯಾತ್ರೆ ಕೈಕೊಂಡ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮರಳುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವನೆಷ್ಟು ನಿರ್ಧನನಾಗಿದ್ದನೆಂದರೆ ಹರಕಂಗಿಯೊಂದು ಹೊರತು ಬೇರೇನೂ ಅವನ ಹತ್ತಿರ ಉಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಪನ್ನಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲೇ ಆತ ಮಕ್ಕಳ ಕಥೆಗಳನ್ನು

ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತರು / ೮೫

ಬರೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದು ಇದೊಂದು ಕ್ಷುದ್ರ ಕೆಲಸ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದಲೇ ಆತ ಅವುಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದ ಈ ಕಥೆಗಳ ಪ್ರಥಮ ಸಂಗ್ರಹ ೧೮೩೫ರಲ್ಲಿ ಹೊರಬಂತು. ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನಿಗೇ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಹೋದರೂ ಮಕ್ಕಳು ಅವುಗಳನ್ನು ಓದಿದ್ದರೆಂದು ಅವನು ಕಂಡ. ಆಂಡರ್‌ಸನ್ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಒಂದೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಡೆನ್ಮಾರ್ಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಮನೆಮಾತಾಗಿ ಹೋಗಿತ್ತು.

ಮಕ್ಕಳು ಇನ್ನೂ ಬೇಕು, ಇನ್ನೂ ಬೇಕು ಎಂದು ಬೇಡತೊಡಗಿದವು. ಆಂಡರ್‌ಸನ್ ಕೊಡತೊಡಗಿದ. ಅಂದಿನಿಂದ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಕ್ರಿಸ್ಮಸ್ ಹಬ್ಬದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಆಂಡರ್‌ಸನ್ನನ ಕಥೆಗಳ ಹೊತ್ತಿಗೆಯೊಂದು ಹೊರಬರತೊಡಗಿತು. ೩೭ ವರ್ಷ ಕಾಲ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಹರಿದ ಅವನ ಆ ಕಥಾಪ್ರವಾಹ ವಿಶ್ವಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲೊಂದು ಅದ್ವಿತೀಯವಾದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಇಂದು ಗಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಆಂಡರ್‌ಸನ್ನನ ಕಥೆಗಳ ಹೊದಿಕೆ ಮಾತ್ರ ಕಲಾಪೂರ್ಣ ಕಲ್ಪನೆ. ಆದರೆ ಅವುಗಳ ಒಳಗೆ ಪ್ರಪಂಚದ ಒಂದೊಂದು ಮುಖದ ಸ್ವರೂಪವೇ ತೆರೆದಿರುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪನಾಪೂರ್ಣ ಸತ್ಯ, ವಿಷಾದಮಯ ಸೌಂದರ್ಯ, ನಗೆ ತುಂಬಿದ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಇವು ಹಿಂದೆಂದೂ ಯಾರೂ ಮಕ್ಕಳ ಮುಂದಿರಿಸಿರದ ಸೋಜಿಗದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿವೆ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಥೆಗಳು ಆಂಡರ್‌ಸನ್ನನ ಸ್ವಂತ ಅನುಭವದ ದುಃಖ ದುರ್ಭಾಗ್ಯಗಳನ್ನು ಅನ್ನೋಕ್ತಿಯಿಂದ ವರ್ಣಿಸುತ್ತವೆ.

ಕುರೂಪಿ ಬಾತುಕೋಳಿ ಎಂಬ ಅಮರ ಕಥೆಯನ್ನೇ ನೋಡಿರಿ. ಅದರಲ್ಲಿ ಹೇಂಟೆಯೊಂದು ಕುರೂಪಿ ಬಾತುಕೋಳಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತದೆ: “ನಿನ್ನ ಹಿತಕ್ಕೇ ಹೇಳೋದು, ನೀನು ನನ್ನ ಹಾಗೆ ತತ್ತಿ ಇಡಲು ಕಲೀಬೇಕು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಬೆಂಕಿಯಂತೆ ಉರಿಯಲಿಕ್ಕಾದರೂ ಕಲಿ, ಅಥವಾ ಬೆಕ್ಕಿನಂತೆ ಗುರುಗುಡಲಿಕ್ಕಾದರೂ ಕಲಿ.”

ಆಗ ಬೆಕ್ಕು ಹೇಳುತ್ತದೆ: ಹೌದಯ್ಯಾ, ನಿನಗೆ ಗುರುಗುಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಾರದಿದ್ದರೆ ನೀನಿದ್ದು ಏನು ಸಾರ್ಥಕ?

ಈ ಕುರೂಪಿ ಬಾತುಕೋಳಿ ಬೇರಾರು ಆಗಿರದೆ ಸ್ವತಃ ಆಂಡರ್‌ಸನ್ನನೇ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ‘ನಿನ್ನ ಹಿತಕ್ಕೇ ಹೇಳೋದು, ನೀನು ಬಡಗಿ ಕೆಲಸದಂಥ ಲಾಭದಾಯಕ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಕಲಿಯೋದು ಲೇಸು’ ಎಂದು ಡೆನ್ಮಾರ್ಕ್‌ನ ಅರಸ ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿರಲಿಲ್ಲವೇ? ಮತ್ತೆ ಆತ ಸಾಹಿತಿಯಾಗಿರಲು ಹಣಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅವನ ಹಿತ್ತೈಷಿಗಳು ಅವನ ಹಿತಕ್ಕಂದೇ, ಈ ಹುಚ್ಚು ಬಿಟ್ಟು ಏನಾದರೂ ಸರಕಾರಿ ನೌಕರಿ ಹಿಡಿಯಲು ಉಪದೇಶಿಸಿರಲಿಲ್ಲವೇ?

ತನ್ನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅನುಭವಕ್ಕೂ ಕಥೆಯ ರೂಪ ಕೊಡುವ ಪ್ರತಿಭೆ ಅವನಿಗಿತ್ತು. ಆತ ಚಿಕ್ಕವನಿದ್ದಾಗ ಅವನ ತಂದೆಯಿಂದ ಮುದ್ದಾದ ಚಪ್ಪಲಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಕಡೆಗೆ ಅದರ ಹಣ ಕೊಡದೆ ಮೋಸಮಾಡಿದ ಸುಂದರ ಶ್ರೀಮಂತ ತರುಣಿಯ ಪ್ರಸಂಗ 'ಕೆಂಪು ಚಪ್ಪಲಿ' ಎಂಬ ಹೃದಯವಿದ್ರಾವಕ ಕಥೆಯಾಗಿದೆ. ಬಡ ತಂದೆತಾಯಿಗಳಿಂದ ಬಿಕ್ಕೇ ಬೇಡಲು ಕಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅವನ ತರುಣ ತಾಯಿ ಕಿತವ ಪ್ರೇಮಿಕನೊಬ್ಬನ ಸವಿಮಾತಿಗೆ ಮರುಳಾಗಿ ಬಸುರಿಯಾದ ಘಟನೆಯೇ 'ಯಾತಕ್ಕೂ ಬಾರದವಳು' ಎಂಬ ಕಥೆಯಾಗಿದೆ. ಅಷ್ಟೇಕೆ, ಕಾಪೆನ್‌ಹೇಗನ್‌ನಲ್ಲಿ ಆತ ಚಳಿಯಲ್ಲಿ ನಡುಗುತ್ತಾ ತಾನಿದ್ದ ಅಟ್ಟದ ಕಿಡಿಕಿಯಿಂದ ಇರುಳಲ್ಲಿ ನಿರುಕಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಬೀದಿಯ ಹಳೇ ದೀಪದ ಕಂಬವೂ ಒಂದು ಕಥೆಗೆ ನಾಯಕನಾಗಿದೆ.

ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಜಗದ ಡೊಂಕನ್ನು, ಜಂಬವನ್ನು ಯಾರದೇ ಮನ ಕೆರಳದಂತೆ, ಯಾರೂ ನೋಯದಂತೆ, ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳಕಿಗೆ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾನೆ. ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಬಟ್ಟೆ ಯ ಕಥೆ ಯಾರು ಕೇಳಿಲ್ಲ? ಒಬ್ಬ ಚಕ್ರವರ್ತಿ, ಕೆಲ ರಕ್ಕರು ಅವನಿಗೆ ಗಂಟು ಬಿದ್ದು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ ವಸ್ತ್ರದ ಕಥೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆ ವಸ್ತ್ರ ವೈಭವಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ, ಅದು ಬುದ್ಧಿವಂತರೂ ಕುಲೀನರೂ ಆಗಿರದಿದ್ದವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದರು. ಖಾಲಿ ಮಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಈ ಅದ್ಭುತ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ನೇಯುವ ಸೋಗು ಹಾಕಿದರು. ರಾಜನಾಗಲಿ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಲಿ ಸರದಾರರಾಗಲಿ ಅದು ತಮಗೆ ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿ ತಾವು ಬುದ್ಧಿವಂತರಲ್ಲ, ಕುಲೀನರಲ್ಲ ಅನಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಸಿದ್ಧರಿರಲಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಆ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಹೊಗಳಿದ್ದೇ ಹೊಗಳಿದ್ದು ಅರಸ ಅದನ್ನು ಧರಿಸಿ ಮೆರವಣಿಗೆ ಹೊರಡಲು ಸಿದ್ಧನಾದ. ನೋಡಿದವರೆಲ್ಲಾ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಆಹಾ ಎಂಥ ಸುಂದರ ಬಟ್ಟೆ! ಎಂದರು. ಒಂದು ಅರಿಯದ ಮಗು ಮಾತ್ರ "ಅಮ್ಮಾ ಅರಸ ಬತ್ತಲೆಯಾಗಿದ್ದಾನಲ್ಲಮ್ಮಾ!" ಎಂದಿತು. ಡಂಬಾಚಾರವನ್ನು ಕಂಡಾಗಲೆಲ್ಲಾ ನಮಗೆ ಈ ಕಥೆ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಈಗ ಭವಿತವ್ಯ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಆಂಡರ್‌ಸನ್ನನನ್ನು ಸಂಧಿಸಲು ತಾನಾಗಿ ಬಂದಿತ್ತು. ಆತ ಲೋಕಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದ. ೧೯೩೮ರಲ್ಲಿ ಡೇನಿಶ್ ಸರ್ಕಾರವು ಅವನಿಗೆ ಲ೦೦ ಕ್ರೋನರ್ ವರ್ಷಾಶನ ದಯಪಾಲಿಸಿತು. ಜಗತ್ತಿನ ಮಹಾ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಅವನ ದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ೧೯೪೩ರಲ್ಲಿ ಪ್ಯಾರೀಸಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಾದಂಬರಿಕಾರ ಅಲೆಗ್ಜಾಂಡರ್ ಡ್ಯೂಮಾ ಅವನನ್ನು ಆದರದಿಂದ ಊರು ನೋಡಲು ಕರೆದೊಯ್ದು ಅವನ ಯೂರೋಪ್ ಸಂಚಾರ ಒಂದು ಜೈತ್ರಯಾತ್ರೆಯೇ ಆಯಿತು. ರಾಜಮಾತೆಯರು ಅವನ ಬಾಯಿಯಿಂದ ಕಥೆ ಓದಿಸಿದರು; ರಾಜಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಮರ್ಯಾದೆ ದೊರೆಯಿತು; ಲಂಡನ್ನಿನಲ್ಲಿ

ರಾಜಕುಲದವರು ಅವನನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿದರು; ಚಾರ್ಲಸ್ ಡಿಕನ್ಸ್, ವಿಕ್ಟರ್ ಹ್ಯೂಗೋರಂಥ ವಿಶ್ವಸಾಹಿತಿಗಳು ಗೆಳೆಯರಾದರು. ಅವನ ಕಥೆಗಳು ಯುರೋಪಿಯನ್ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಜಪಾನಿ, ಹಿಂದೀ, ಏಕೆ-ಏಸ್ಯಮೋ ಭಾಷೆಗೂ ಭಾಷಾಂತರ ಹೊಂದಿದ್ದವು. ಮೆಕ್ಸಿಕೋದ ಅರಸ ಮ್ಯಾಕ್ಸ್‌ಮಿಲನ್ ಅವನಿಗೆ ಬಿರುದು ದಯಪಾಲಿಸಿದ್ದ. ಅಮೇರಿಕದಲ್ಲಾತ ಮನೆಮಾತಾಗಿದ್ದ ಸ್ವತಃ ಡೆನ್ಮಾರ್ಕ್ ಅವನನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಅವನನ್ನು ಪ್ರಿವಿ ಕೌನ್ಸಿಲರನಾಗಿ ನೇಮಿಸಲಾಯಿತು ಹದಿನಾಲ್ಕು ವರ್ಷದವನಾಗಿದ್ದಾಗ ಆಂಡರ್‌ಸನ್ನನ ನಾಟಕವನ್ನು ಓದಿಸಿ ಕೇಳಿ ಬಡಗಿ ಕೆಲಸ ಕಲಿಯಲು ಉಪದೇಶಿಸಿದ್ದ ಅರಸನೇ ಈಗ ಅವನನ್ನು ಕರೆಸಿ ಸತ್ಕರಿಸಿ 'ನೀನು ಏನು ಬಯಸುವಿ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದ. ಈ ಸಲ ಆಂಡರ್‌ಸನ್ ಏನನ್ನೂ ಬೇಡಲಿಲ್ಲ, 'ನಾನೇ ಸಾಕಷ್ಟು ಗಳಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನಲ್ಲ' ಎಂದ.

ಓಡೆನ್ಸ್ ಗ್ರಾಮದ ಗೊಬ್ಬರದ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದ ಕುರೂಪಿ ಬಾತುಕೋಳಿ ಈಗ ತೃಪ್ತಿಯಿಂದ ಗೊಬ್ಬರದ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದರೇನು, ಹಂಸದ ತತ್ತಿಯಿಂದ ಹೊರಬಂದಿದ್ದರೆ ಭಾಗ್ಯ ನಿಮ್ಮ ದಾರಿ ಕಾಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವಂತಾಯಿತು. ಆದರೆ ಒಂದು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಆಂಡರ್‌ಸನ್ನನಿಗೆ ನಿರಾಶೆಯೆ ಸೆರಗಿಗೆ ಗಂಟಕ್ಕಿತ್ತು, ಹೆಣ್ಣಿನ ಪ್ರೇಮಕ್ಕಾಗಿ ಅವನ ಜೀವ ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ತಾರುಣ್ಯದಿಂದಲೂ ಕುರೂಪಿ ಬಾತುಕೋಳಿಯನ್ನು ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪ್ರೀತಿಸುವವರಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆತ ರಿಬೋರ್ಗಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಒಬ್ಬ ತರುಣಿ ಒಂದು ವಸಂತಕಾಲ ಅವನೊಡನೆ ಚೆಲ್ಲಾಟ ಮಾಡಿ ಬೇರೊಬ್ಬನನ್ನು ಮದುವೆಯಾದಳು. ಸೋಫಿ ಎಂಬ ಹದಿನಾರರ ಹುಡುಗಿಯನ್ನಾತ ಪ್ರೀತಿಸಿದ; ಅವಳು ಬೇರೊಬ್ಬನನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಪ್ಯಾರೀಸಿನಲ್ಲಿ ಜೆನ್ನಿ ಲಿಂಡಳೆಂಬ ರಂಗಭೂಮಿಯ ತಾರೆಯ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಶನದಲ್ಲೇ ಆತ ಕಾಮ ಬಾಣಕ್ಕೆ ಪಕ್ಕಾದ; ಆದರೆ ಅವಳು ನಿನ್ನನ್ನು ಅಣ್ಣನಂತೆ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಬಿಟ್ಟಳು. ಈ ಹೊಡೆತದಿಂದ ಚೇತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಂಡರ್‌ಸನ್ನನಿಗೆ ಕೆಲ ತಿಂಗಳುಗಳೇ ಬೇಕಾದವು. ಅವನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆಯೆ ಬೆಳೆದ ಕಾಲಿನ್ನನ ಮೊಮ್ಮಗಳೊಬ್ಬಳಲ್ಲಿಯೂ ಅವನ ಅನುರಾಗ ನಾಟಿತ್ತು. ಆಗ ಅವನಿಗೆ ಮಧ್ಯ ವಯಸ್ಸು. ಅವಳಿಗೆ ಹದಿನಾಲ್ಕು. ಆದರೂ ಅವಳು ಬೆಳೆಯುವ ವರೆಗೆ ಸಾಧಿಸಿದ್ದರೆ ಅವಳು ಅವನನ್ನು ವರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳೋ ಏನೋ. ಆದರೆ ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಆಂಡರ್‌ಸನ್ ತನ್ನ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ವಿವೇಕದ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿಡಲು ಪಳಗಿದ್ದ. ಆತ ಅವಳನ್ನು ಕಾಮಿಸದೆ ಅವಳು ತರುಣನೊಬ್ಬನ ತೋಳ್ಳೆರೆ ಸೇರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಸಂತೋಷಿಸಿದ.

ಆಂಡರ್‌ಸನ್ನನ ಜೀವನದ ಪರಮ ಸಾರ್ಥಕ ಮುಹೂರ್ತ ೧೮೬೭ರಲ್ಲಿ ಬಂತು. ಅದು ಕೊರವಂಜಿ ಹೇಳಿದ ಕಣಿ ಸತ್ಯಜಗತ್ತಿಗಿಳಿದ ಮುಹೂರ್ತ. ಆತ ಓಡೆನ್ಸ್ ಬಿಟ್ಟು

ಐವತ್ತು ವರ್ಷವಾಗಿತ್ತು. ಕಣಿ ಕೇಳಿ ೫೨ ವರ್ಷವಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ಓಡೆನ್ಸ್ ದೊಡ್ಡ ಪಟ್ಟಣವಾಗಿತ್ತು. ೧೮೬೨ ಡಿಸೆಂಬರ್ ೬ರಂದು ಆಂಡರ್ಸನ್ನನ ಗೌರವಾರ್ಥವಾಗಿ ಮಹೋತ್ಸವವೊಂದು ಓಡೆನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಜರುಗಿತು. ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ರಜಾ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು, ಸಂಜೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ದೀಪಗಳನ್ನು ತೂಗು ಹಾಕಿದ್ದರು; ದೀವಟಿಗೆ ಮೆರವಣಿಗೆಯೊಂದು ಅವನ ಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ಬಂದು ಅವನನ್ನು ಹೊರಗೆ ಕರೆದು ಜಯ ಘೋಷಗಳಿಂದ ಆದರವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿತು.

ಆಂಡರ್ಸನ್ ಇನ್ನೂ ಎಂಟು ವರ್ಷ ಬದುಕಿದ್ದ. ಆದರೆ ತನ್ನ ಹುಟ್ಟೂರು ತನ್ನನ್ನು ಗೌರವಿಸಿದ ಆ ದಿನವನ್ನೇ ಆತ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನದೆಂದು ಬಗೆದಿದ್ದ. ಅವನು ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆಗಾಗಿ ಮಾಡಿಟ್ಟಿದ್ದ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು ಅಂದಿನ ದಿನಕ್ಕೇ ಮುಕ್ತಾಯವಾಗಿವೆ.

೧೨. ಉಡಾಳ ಹುಡುಗ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಾಹಿತಿಯಾದ !

ಅಮೇರಿಕದ ಹಾಸ್ಯ ಲೇಖಕಿ ಮಾರ್ಕ್ ಟ್ವೇನ್ ಜೀವನ ದರ್ಶನ

ಶಾಲೆಯಿಂದರೆ ಆಗದ ಉಡಾಳ ಹುಡುಗನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಹಾರುತ್ತಿರುವ ಯಾವುದೋ ಪುಸ್ತಕದ ಹರುಕು ಹಾಳೆಯೊಂದು ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನಾತ ಓದುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಉತ್ತೇಜಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಒಂದು ಹಾರುವ ಹಾಳೆ ಅವನ ಜೀವನವನ್ನೇ ಬದಲಾಯಿಸಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ಆತ ಸಮಕಾಲೀನ ಜಗತ್ತಿನ ಅತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಲೇಖಕರಲ್ಲೊಬ್ಬನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಳೆ ಹಣ ಗಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಸರಿಯಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗದ ಅವನಿಗೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಗೌರವ ಪದವಿಗಳನ್ನು ಕೊಡಲು ನಾ ಮುಂದೆ ತಾ ಮುಂದೆ ಎನ್ನುತ್ತವೆ.

ಇದು ಅಮೇರಿಕದ ಹಾಸ್ಯ ಲೇಖಕಿ ಮಾರ್ಕ್ ಟ್ವೇನ್ ಸತ್ಯ ಕಥೆ. ಅವನ ಜೀವನ ಕಥೆಯನ್ನು ಚಲಚಿತ್ರವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಲು ಹಾಲಿವುಡ್ ೫೫ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿತು. ಅವನ ಹಿಂದೆ ಯಾವ ಲೇಖಕನೂ ಗಳಿಸಿರದಷ್ಟು ಹಣವನ್ನಾತ ಲೇಖನ ಮತ್ತು ಭಾಷಣಗಳಿಂದ ಗಳಿಸಿದನು. ಅವನ ಪ್ರಾರಂಭದ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲೊಂದು ಪ್ರಕಟವಾದ ಐದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೂವರೆ ಲಕ್ಷ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ೧೫-೨೦ ರೂಪಾಯಿ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರಿತೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅವನ ಜನಪ್ರಿಯತೆ ಅರ್ಥವಾದೀತು. ಇದು ಇಂದಲ್ಲ, ೮೫ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಎಂದು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಡಬೇಕು.

ಮಾರ್ಕ್ ಟ್ವೇನ್ ನಿಜ ಹೆಸರು ಸಾಮ್ಯುವೆಲ್ ಲಾಂಗ್‌ಹಾನ್ ಕ್ಲೆಮನ್ಸ್ ಎಂದು. ೧೮೩೫ ರಲ್ಲಿ ಅತ ಜಾನ್ ಮಾರ್ಶಲ್ ಕ್ಲೆಮನ್ಸ್ ಎಂಬ ಅಂಗಡಿಗಾರನ ಐದನೇ ಮಗುವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ. ಅಮೇರಿಕದ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲೊಂದಾದ ಮಿಸೂರಿಯದ ಫ್ಲೋರಿಡಾ ಎಂಬ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕೋಣೆಗಳ ಕೊಳಕು ಕತ್ತಲುಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಆತ ಮೊದಲನೇ ಹುಟ್ಟಿದ ದಿನವನ್ನೇ ಕಾಣಲಾರನೆಂದೆನಿಸುವಷ್ಟು ದುರ್ಬಲ-ರೋಗಿಷ್ಟು ಮಗುವಾಗಿದ್ದ ಆತ ೭೫ ವರ್ಷ ಬದುಕಿ, ಅನೇಕ ಸಾಹಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ೨೩ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬರೆದ.

ಸಾಮ್ಯಯೆಲ್ ಕ್ಲೆಮನ್ಸ್ ಬದುಕಿ ಬೆಳೆಯತೊಡಗಿದಾಗ ತಂದೆ ತಾಯಿ ಇವನ ಭವಿಷ್ಯ ಕರಾಳವಾಗಲಿದೆಯೆಂದೆಣಿಸಿರಬೇಕು. ಶಾಲೆ ತಪ್ಪಿಸುವುದು ಅವನಿಗೆ ನಿತ್ಯ ವೃತ್ತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಯಾರು ಯಾರ ಮೇಲೋ ಕಿಡಿಗೇಡಿತನದ ತಮಾಷೆಗಳನ್ನು ಆಡಿ ದೂರು ತರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ನಿರ್ಬಂಧಿಸಿದರೆ ಅಷ್ಟಷ್ಟು ದಿನ ಮನೆಯಿಂದಲೇ ಓಡಿ ಹೋಗಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ. ಆಗಲೆ ಅವನಿಗೆ ಮಿಸಿಸಿಪಿ ನದಿ ಕರೆ ಕೊಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರ ತೀರದಲ್ಲಿ ಕೆಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತು, ಸಾಗುವ ನಾವೆಗಳನ್ನೂ, ಅದೇ ಆಗ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದ್ದ ಉಗಿ ಹಡಗುಗಳನ್ನೂ ದಿಟ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದ; ಅದರಲ್ಲಿ ಈಸ ಹೋಗಿ ಒಂಬತ್ತು ಸಲ ಸತ್ತು ಸತ್ತು ಬದುಕಿದ; ಅದರ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲು ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಗವಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಶೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದ.

ಹನ್ನೆರಡನೇ ವಯಸ್ಸಿಗೇ ಅವನ ತಂದೆ ಸತ್ತು “ಅಮ್ಮಾ ಅಪ್ಪನನ್ನು ಬಹಳ ಕಾಡಿಸಿದೆ ನಾನು. ಸತ್ತುಹೋದ ಪಾಪ! ಇನ್ನು ನೀನು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ - ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗೆಂದು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಬೇಡ!” ಎಂದನಂತೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ದಗ್ಧನಾಗಿ! ಒತ್ತಾಯದಿಂದ ಶಾಲೆಗೆ ಕಳಿಸಲು ತಾಯಿಯ ಹತ್ತಿರ ಹಣವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಅವನನ್ನು ಒಂದು ಮುದ್ರಣಾಲಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಕಲಿಯಲು ಹಾಕಿದಳು. ಸಂಬಳಕ್ಕೂ ಊಟ ವಸತಿಗೂ ಅಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೆ ವಜಾ ಎಂದ ಮಾಲಿಕ.

ಈ ವ್ಯವಸಾಯ ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದಾಗಲೇ ಕ್ಲೆಮನ್ಸ್‌ನಿಗೆ ಹದಿನಾಲ್ಕನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅದೃಷ್ಟ ಸಂಕೇತವಾದ ಆ ಕಾಗದ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು. ಅದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಫ್ರೆಂಚ್ ಹುತಾತ್ಮಳಾದ ಜೋನ್ ಆಫ್ ಆರ್ಕಳ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯ ಒಂದು ಪುಟವಾಗಿತ್ತು. ಅವಳು ರೋವೆನ್ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ಬಂಧಿನಿಯಾಗಿ ಅನನ್ವಿತ ಅತ್ಯಾಚಾರಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ ವರ್ಣನೆ ಅದರಲ್ಲಿತ್ತು. ಬಾಲಕ ಕ್ಲೆಮನ್ಸ್‌ನ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಅದು ಸೆರೆ ಹಿಡಿದುಬಿಟ್ಟಿತು. ಜೋನ್ ಆಫ್ ಆರ್ಕಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕ್ಕಿದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಓದಿದ. ಈ ಓದುವ ಚಟವೇ ಅವನ ಲೇಖನ ಪ್ರತಿಭೆಗೆ ಒಪ್ಪ ಕೊಟ್ಟದ್ದು. ಅದರಿಂದಲೇ ಅವನಿಗೆ ಇತಿಹಾಸದ ಹುಚ್ಚು ತಗಲಿದ್ದು. ಜೋನ್ ಆಫ್ ಆರ್ಕ್ ಅವನ ಚಿತ್ತ ಮಂಟಪದಿಂದ ಎಂದೂ ಮರೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಶೇಷಾಯುಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವನು ಅವಳ ಒಂದು ಸುದೀರ್ಘ ಜೀವನಚರಿತ್ರೆಯನ್ನೂ ಬರೆದ.

ಅವನ ಅಣ್ಣ ಓರಿಯನ್ ಒಂದು ಮುದ್ರಣಾಲಯ ಮತ್ತು ಪತ್ರಿಕೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಾಮ್ಯಯೆಲ್ ಅದರಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕನಾಗಿ ಸೇರಿದ. ಮೊಳೆ ಜೋಡಿಸುವಾಗ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಮೇರಿಕದಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಸ್ಯ ಲೇಖಕಿಗಳ ಪರಿಚಯ ಅವನಿಗಾಯಿತು. ಅವನ ತಾಯಿ ಅತ್ಯಂತ ಹಾಸ್ಯಪ್ರಿಯಳಾಗಿದ್ದಳು. ತಾಯಿಯ ಹಾಸ್ಯಪ್ರಿಯತೆಯೇ ಈತನಿಗೆ

ದಾಯವಾಗಿ ಬಂದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಸಮಕಾಲೀನ ಹಾಸ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯವೋದಿದಾಗ ಅವನೊಳಗಿನ ಅಂತರ್ಹಿತ ಹಾಸ್ಯವೃತ್ತಿಗೆ ಪುಟ ದೊರಕಿರಬೇಕು. ಅವನ ಮೊದಲ ಬರವಣಿಗೆಯು ಎಂದು ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತೆಂದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ, ಬಹುಶಃ ೧೯೫೨ರಲ್ಲಿ ಅವನಣ್ಣನ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ “S.L.C” ಎಂಬ ಅಂಕಿತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಹಾಸ್ಯಲೇಖ ಅವನದೇ ಇರಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಬೇರೊಂದು ಪತ್ರಿಕೆ ಪುನಃ ಮುದ್ರಿಸಿತೆಂಬುದರಿಂದ ಅವನ ಹಾಸ್ಯ ಜನಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿಕೆಯಾಯಿತೆಂದು ತರ್ಕಿಸಬಹುದು.

ಆದರೆ ಕ್ಲೆಮೆನ್ಸ್ ಮಾರ್ಕ್ ಟ್ವೀನನಾಗಿ ಅವತರಿಸಲು ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟೋ ಕಾಲ ಕಳೆಯಬೇಕಿತ್ತು. ಅವನಣ್ಣನ ಮುದ್ರಣಾಲಯ ಮತ್ತು ಪತ್ರಿಕೆ ದಿವಾಳಿಯೆದ್ದುದರಿಂದ ಕ್ಲೆಮೆನ್ಸ್ ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕ್ಕಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಕನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತ ಊರೂರು ಅಲೆದ. ಆಗೊಮ್ಮೆ ಈಗೊಮ್ಮೆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೂ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನ ಸಾಹಸ ವೃತ್ತಿ ಅವನನ್ನು ಹುಚ್ಚುಹುಚ್ಚು ಯೋಜನೆಗಳ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಬಡತನದಲ್ಲೇ ಜೀವನ ಕಳೆದ ಅವನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಣ ಗಳಿಸುವ ಹುಚ್ಚು ಹುಚ್ಚು ಉಪಾಯಗಳು ಮೂಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಒಮ್ಮೆ ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೇರಿಕದ ಅಮೆಜಾನ್ ನದೀ ಬಯಲಲ್ಲಿ ಕೊಕ್ಕೋ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಮಾರಿದರೆ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಹಣ ಗಳಿಸಬಹುದೆಂದಾತ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಓದಿದ್ದ. ಒಂದು ದಿನ ಅವನಿಗೆ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಹಾರುತ್ತಿದ್ದ ಹತ್ತು ಪೌಂಡಿನ ನೋಟು ಸಿಕ್ಕಿದ್ದೇ ತಡ, ಆತ ಅಮೆಜಾನ್ಗೆ ಹೊರಟ. ಆದರೆ ಕೆಲ ನೂರು ಮೈಲು ಸಾಗುವುದರೊಳಗೆ ಹಣ ಮುಗಿದುಹೋಗಿ ಆತ ಹೋದ ದಾರಿಗೆ ಸುಂಕವಿಲ್ಲೆಂದು ಹಿಂತಿರುಗಬೇಕಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ ತಲುಪಿದ್ದರೂ ಅಲ್ಲಿನ ಮೂಲ ನಿವಾಸಿಗಳೊಡನೆ ಭಾಷೆ ಬಾರದ ತಾನು ಹೇಗೆ ಮಾತಾಡುವುದು, ಅಲ್ಲಿ ರೋಗ ತಗುಲಿದರೇನು ಗತಿ, ಮೂಲ ನಿವಾಸಿಗಳು ತನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲಾರರೆ ಇದೊಂದನ್ನೂ ಆತ ಯೋಚಿಸಿರಲೇ ಇಲ್ಲ.

ಇದು ಹದಿಹರೆಯದ ಮಾತಾಯಿತು. ಆದರೆ ಪ್ರಾಯಪ್ರಬುದ್ಧನಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಲೇಖಕನಾದ ಮೇಲೂ ಅವನಿಗೆ ಹುಚ್ಚು ಯೋಜನೆಗಳ ಆಕರ್ಷಣೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಯೋಜನೆ ಹುಚ್ಚು ಹುಚ್ಚಾದಷ್ಟೂ ಹೆಚ್ಚು ಆಕರ್ಷಣೆ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ವ್ಯವಹಾರ ಜ್ಞಾನವೇ ಅವನಿಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಉಗಿ ಉತ್ಪಾದಕ ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಹವ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಹೊರಟ ಕಂಪನಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಹಣ ತೊಡಗಿಸಿದ; ಕಂಪನಿ ದಿವಾಳಿಯೆದ್ದಿತು. ಗಡಿಯಾರ ಕಂಪನಿಯೊಂದರ ಶೇರು ಕೊಂಡ; ಅದು ಮೊದಲನೇ ಗಡಿಯಾರ ತಯಾರಿಸುವ ಮೊದಲೇ ಮುಳುಗಿತು; ಟೈಪ್ರೈಟರ್ ತಯಾರಿಸುವೆನೆಂದ ಕಂಪನಿಯಲ್ಲಿ ಹಣ ತೊಡಗಿಸಿ ಐದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆರವಾದ. ತಾನೇ ಒಂದು ಪ್ರಕಾಶನ ಸಂಸ್ಥೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ತನ್ನ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಗಳಿಸಿದ; ಇತರ ಲೇಖಕರ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಮೇಲೆ

ನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷ ಸಾಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದ ಒಂದೇ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಅವನಿಗೆ ವ್ಯವಹಾರಜ್ಞಾನದ ಗಂಧವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ; ಮತ್ತು ತನ್ನ ಅಜ್ಞಾನದ ಅರಿವೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ.

ಆದರೆ ಸಾಹಸಗಳನ್ನಾತ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆತ ಒಂದು ಹಡಗು ಕಂಪನಿಯಲ್ಲಿ ನೌಕರಿ ಹಿಡಿದು ಮಿಸಿಸಿಪಿ ನದಿಯಲ್ಲಿ ನೌಕಾಯಾನದ ಮರ್ಮಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಲಿತ. ಅವನ ಧೈಯವು ತಾನೇ ಅಮೇಜಾನ್ ಬಯಲ ವರೆಗೆ ಯಾತ್ರೆ ಬೆಳೆಸಬೇಕೆಂಬುದಾಗಿತ್ತು. ಅದೇನೂ ಪೂರ್ಣವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮಿಸಿಸಿಪಿ ನದಿಯ ಮೇಲೆ ಕಳೆದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ದೊರೆತ ಅನುಭವಗಳೂ ಅವನು ಕಂಡ ಜನಗಳೂ ಅವನ ಮುಂದಿನ ಬರವಣಿಗೆಗಳಿಗೆ ಅಕ್ಷಯ ಅನುಭವ ಭಂಡಾರವನ್ನೂ ಪಾತ್ರ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನೂ ಒದಗಿಸಿದವು. ೧೮೬೧ರಲ್ಲಿ ಗುಲಾಮರ ವಿಮೋಚನೆಗಾಗಿ ನಡೆದ ಯಾದವಿಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅವನು ವಿಮೋಚನಾ ವಿರೋಧಿ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ. ಅವನ ಸೈನಿಕ ಜೀವನ ಕೆಲ ವಾರಗಳಲ್ಲೇ ಗೌರವಶೂನ್ಯವಾಗಿ ಕೊನೆಗೊಂಡಿತು. ಆದರೆ ಈ ಯುದ್ಧದಿಂದ ಆತನಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಲ್ಪನೆಗಳು ದೊರೆತವು. ಕೆಲವೊಂದರ ಗಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಂಗಾರದ ಹೊಳೆಯೇ ಹರಿಯುತ್ತದೆಂದು ಕೇಳಿ ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಸೆಟ್ಟಾದಲ್ಲಿ ಕೈ ಸುಟ್ಟುಕೊಂಡ. ಅನಂತರ ನಾಟನ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ತಲೆ ಹಾಕಿ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡ.

ಈ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಆತನಿಗೆ ಒಂದು ಪತ್ರಿಕೆ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯ ಕೆಲಸ ಕೊಡಬಂದಾಗ ಅವನು ವಿಧಿಯಿಲ್ಲದೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ. ಆ ಕ್ಷಣ ಅವನ ಅದೃಷ್ಟ ತಿರುಗಿತು. ತನ್ನ ಕೊನೆಯಿರದ ಯಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ದೊರಕಿದ ಅಪಾರ ಅನುಭವವನ್ನು ಅವನು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಯಾತ್ರಾ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ವಿನಿಯೋಗಿಸಿದ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಕಚುಕುಳಿಯಿಕ್ಕುವ ಹಾಸ್ಯ ಗಾಢವಾದ ನಿರೀಕ್ಷಣ ಶಕ್ತಿ ಅವನ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿ ಮಾಡಿದವು. ಈಗಾತ ಮಾರ್ಕ್ ಟ್ವೇನ್ ಎಂಬ ಕಾವ್ಯ ನಾಮವನ್ನಿರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಐದು ವರ್ಷಗಳೊಳಗೆ ಆತ ಅಮೇರಿಕದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಯಾತ್ರಾವೃತ್ತಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ನಿಸ್ಸೀಮನೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ. ೧೮೬೭ರಲ್ಲಿ ಅವನು ತನ್ನ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಪುಸ್ತಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ. ಅದರ ಜನಪ್ರಿಯತೆ ಅವನನ್ನು ಯುರೋಪ್ ಯಾತ್ರೆಗೆ ಕಳಿಸಿತು. ೧೮೬೯ರಲ್ಲಿ ಅವನ Innocents Abroad ಹೊರಬಿದ್ದು ಒಂದೂವರೆ ಲಕ್ಷ ಪ್ರತಿ ಮಾರಿತು.

ಸಾಹಸಿ ಮಾರ್ಕ್ ಟ್ವೇನನ ಮದುವೆಯೂ ಒಂದು ಹುಚ್ಚು ಸಾಹಸವೇ. ಮಿಸಿಸಿಪಿ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಅವನ ಪದೇ ಪದೇ ಸಂಚಾರಗಳಲ್ಲೊಂದು ಬಾರಿ ಅವನಿಗೆ ಲ್ಯಾಂಗ್ಡನ್ ಎಂಬೊಬ್ಬ ಗೆಳೆಯ ದೊರೆತ. ಅವನ ಬಿಡಾರದಲ್ಲಿ ಅವನ ತಂಗಿ ಒಲೀವಿಯಾಳ ಪುಟ್ಟ

ಚಿತ್ರವೊಂದಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿದವನೇ ಮಾರ್ಕ್ ಟ್ವೇನ್ ಮರುಳಾದ. ಅವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಗೆಲೆಯನೊಡನೆ ಎರಡು ದಿನ ಉಳಿದ ಮೇಲಂತೂ ಅವನು ಅವಳನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಪಡೆಯಲೇಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ. ಹೊರಡುವ ದಿನ ಬಂದಾಗ ಕುದುರೆ ಗಾಡಿಯೊಳಗಿನ ಆಸನವನ್ನು ಆಧಾರ ತಪ್ಪಿಸಿಡುವಂತೆ ಗಾಡಿಯಾಳಿಗೆ ಲಂಚ ಕೊಟ್ಟ. ಗಾಡಿ ಹೊರಟದ್ದೇ ಆಸನ ಉರುಳಿತು. ಅದರ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಮಾರ್ಕ್ ಟ್ವೇನ್ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದ ಕೈ ಕಾಲೆಲ್ಲ ಗಾಯವಾಯಿತು. ಅವನನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಒಳಗೊಯ್ದು ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಸಿದರು. ಇದ್ದದ್ದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ನೋವನ್ನು ನಟಿಸಿ ಎರಡು ವಾರ ಅಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದ ಒಲೀವಿಯಾಳ ಸೇವೆಯ ಭಾಗ್ಯವನ್ನನುಭವಿಸಿದ. ಮಾರ್ಕ್‌ಟ್ವೇನನ ಹುಚ್ಚು ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದದ್ದು ಇದೊಂದೆ! ಒಲೀವಿಯಾ ಶ್ರೀಮಂತ ಕುವರಿಯಾದರೂ ಈ ಬಡ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯೋಗಿ ಯನ್ನೊಪ್ಪಿದಳು. ಅವಳ ತಂದೆಯೂ ಆಡ್ಡ ಬರಲಿಲ್ಲ. ೧೮೭೦ರಲ್ಲಿ ಅವರ ವಿವಾಹವಾಯಿತು.

ಅವನು ಕೊನೆಯ ವರೆಗೂ ಅವಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿದ. ಅವನು ಬರೆದದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಅವಳೇ ಮುದ್ರಣಕ್ಕೆ ಅಣಿಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವನ ಉದ್ಯಮ ಜೀವನದಿಂದ, ಶಾಲೆ ಕಾಣದ ಒರಟುತನದಿಂದ ಅವನ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಿದ್ದ ಅಶ್ಲೀಲ, ಬೈಗಳ ಮಾತುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ತೆಗೆದು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಳು. “ಭಾರಿ ಚಂಡಿ ಹೆಂಡತಿ ಇವಳು” ಎಂದು ಮಿತ್ರರ ಮುಂದೆ ಹಾಸ್ಯವಾಗಿ ಅವಳನ್ನು ತೆಗಳುತ್ತಿದ್ದರೂ ಮಾರ್ಕ್ ಟ್ವೇನ್ ಅವಳ ತಿದ್ದುಪಡಿಗೇ ಎದುರಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಅವನ ಲೇಖನಿಯಿಂದ ಕಥೆಗಳು, ಲೇಖಗಳು, ಕಾದಂಬರಿಗಳು, ಹಾಸ್ಯವ್ಯಂಗ್ಯಗಳು ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಹಣದ ಹೊಲೆ ಹರಿದುಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅವನ ಹುಚ್ಚು ಹಣ ಮಾಡುವ ಯೋಜನೆಗಳ ದೆಸೆಯಿಂದ ೫೮ ನೇ ಅಪರ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಸಾಲದ ಹೊರೆಯನ್ನಾತ ಎದುರಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಅವನ ಆರೋಗ್ಯ ಕೆಟ್ಟುಹೋಗಿತ್ತು. ದಿವಾಳಿ ಅರ್ಜಿ ಕೊಟ್ಟು ಆತ ಪಾರಾಗಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಸಾಲವನ್ನು ಪೈ ಪೈ ತೀರಿಸುವುದಾಗಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆತೊಟ್ಟ.

ಆತ ಒಂದು ಭಾಷಣ ಸಂಚಾರ ಕೈಕೊಂಡ. ತನ್ನ ಯಾತ್ರಾನುಭವಗಳನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಹಾಸ್ಯಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆತನ ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಕೇಳಲು ಜನ ಹಣ ಕೊಟ್ಟು ಕಿಕ್ಕಿರಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಐದು ವರ್ಷ ಈ ಯಾತ್ರೆ ನಡೆಯಿತು. ಜಗತ್ತನ್ನೆಲ್ಲ ಸುತ್ತಿದ. ಸಾಲವನ್ನು ಪೈಗೆ ಪೈ ಚುಕಾಯಿಸಿದ. “ಈಗ ನಾನು ಸುಖಿ. ಇನ್ನು ನನ್ನ ಕೆಲಸ ಶ್ರಮವಲ್ಲ, ಆನಂದ” ಎಂದ.

ಮಾರ್ಕ್ ಟ್ವೇನನ ಕೊನೆಯ ದಿನಗಳು ಅಷ್ಟು ಸುಖದವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಅವನು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಮಗಳು ಸತ್ತ ಸುದ್ದಿ ಬಂತು. ಅನಂತರ ಅಣ್ಣ, ಅಕ್ಕ ತೀರಿಕೊಂಡರು. ಮಗಳೂ ಹೆಂಡತಿಯೂ ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡಿದರು. ಮುಂದೆ ಹೆಂಡತಿ ಸತ್ತಳು. ಈ ದುರ್ದೈವಗಳು ಮಾರ್ಕ್ ಟ್ವೇನನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಅಂತರ್ಮುಖವಾಗಿ ಮಾಡಿದವು. ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹುಚ್ಚಾಬಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕುಡಿದು ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತವಾಗಿ ವರ್ತಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಒಂದಿಬಿಟ್ಟು ಸೆರೆಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆಯಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದ ಈ ಹಾಸ್ಯಗಾರ, ಲಘು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮನುಷ್ಯ, “ಮಾನವನೆಂದರೇನು?” ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕ ಬರೆದ. ಅವನ ಮುಂದಿನ ಗ್ರಂಥಗಳು ಒಂದು ವಿಷಾದರೇಖೆಯಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ಆದರೆ ಟ್ವೇನ್ ಎಂದೂ ಮಾನವದ್ವೇಷಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಅವನ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನವು ಇಂದು ಜನಪ್ರಿಯತೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿವೆ. ಆದರೆ Tom Sawyer ಮತ್ತು Huckleberry Fin ಎಂಬೆರಡು ಮಾತ್ರ ಇಂದಿಗೂ ಆದರಣೀಯವಾಗಿ ಉಳಿದಿವೆ. ಬಹುಶಃ ಅವು ಚಿರಂತನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿದವುಗಳು. ಅವನ ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆ ಅಮೋಘ ಅನುಭವಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಅವನ ಇತರ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲೂ ಅಚಿರವಾದ ಹರಳುಗಳ ಸಂಗಡ ಮಿಡುಗುವ ಶಾಶ್ವತ ರತ್ನಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿವೆ.

ಮಾರ್ಕ್ ಟ್ವೇನ್ ೧೯೧೦ ರಲ್ಲಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದ. ಆತ ಹುಟ್ಟಿದ ವರ್ಷ ಹ್ಯಾಲಿಯ ಧೂಮಕೇತು ಉದಯಿಸಿತ್ತು ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದ. ಅದು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವರೆಗೆ ಬದುಕಿದರೆ ಸಾಕು ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನ ಆಸೆ ಪೂರೈಸಿತು. ಹ್ಯಾಲಿಯ ಧೂಮಕೇತು ಮೂಡಿ ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಮೇಲೆಯೆ ಮಾರ್ಕ್ ಟ್ವೇನ್ ಏಪ್ರಿಲ್ ೨೧ರಂದು ತೀರಿಕೊಂಡ.

೧೩. ಐನ್‌ಸ್ಟೈನ್ನರ ಬಾಲ್ಯ ಜೀವನ

ಅವರು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ದಡ್ಡರಾಗಿದ್ದರು !

ಮಹಾಪುರುಷರು ಹುಟ್ಟಿದ ದೇಶಗಳು ಅವರ ಮಹತ್ವಕ್ಕೆ ಏನೂ ನೆರವಾಗದಿದ್ದರೂ ಒಮ್ಮೆ ಅವರು ಮಹತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದರೆಂದರೆ ಆ ಮಹಾಪುರುಷರು ತಮ್ಮವರೆಂದು ಹೇಳಿ ಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಆ ದೇಶಗಳು ಏನೂ ಕಮ್ಮಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಜಗತ್ತನ್ನು ಹಿಂದೆಂದೂ ಯಾವ ವಿಜ್ಞಾನಿಯೂ ಮಾಡದಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಬದಲಾವಣೆಗೊಳಪಡಿಸಿದ ಆಲ್ಬರ್ಟ್ ಐನ್‌ಸ್ಟೈನ್ನರು ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಜರ್ಮನಿಯಲ್ಲಿ. ಐನ್‌ಸ್ಟೈನ್ನರು ತಮ್ಮ ಸಾಪೇಕ್ಷತಾ ಸಿದ್ಧಾಂತದಿಂದ ಜಗತ್ತನ್ನು ಬೆರಗುಗೊಳಿಸಿದ ನಂತರ ಅವರ ಹುಟ್ಟೂರಾದ ಉಲ್ಮ್ನ ಒಂದು ರಸ್ತೆಗೆ ಅವರ ಹೆಸರಿಡಲಾಯಿತು. ಆದರೆ ೧೯೩೩ರಲ್ಲಿ ಹಿಟ್ಲರ್ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದ ನಂತರ ಆ ಹೆಸರನ್ನು (ಐನ್‌ಸ್ಟೈನ್‌ಸ್ಟ್ರಾಸ್) ಕಿತ್ತು ಹಾಕಿ ಅದಕ್ಕೆ ನಾಜಿಗಳು ಬೇರೆ ಹೆಸರಿಟ್ಟರು.

ಹಿಟ್ಲರ್ ಮತ್ತು ಅವನ ನಾಜಿ ಪಕ್ಷ ಯಹೂದ್ಯರನ್ನು ಜರ್ಮನಿಯಿಂದ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಜಗತ್ತಿನಿಂದಲೇ ಉಚ್ಚಾಟನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದವು. ಐನ್‌ಸ್ಟೈನ್ನರು ಯಹೂದ್ಯರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಅವರ ಅಕ್ಷಮ್ಯ ಅಪರಾಧವಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗೆಂದು ಐನ್‌ಸ್ಟೈನ್ನರ ತಂದೆ ಹರ್ಮನ್‌ನಾಗಲಿ ಅವನ ತಮ್ಮ ಜಾಕೋಬನಾಗಲಿ ನಿಷ್ಪಾವಂತ ಯಹೂದ್ಯರೇನೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಲ್ಬರ್ಟ್ ಐನ್‌ಸ್ಟೈನ್ನರಿಗೆ ಮಾಜಾ ಎಂಬೊಬ್ಬ ತಂಗಿಯಿದ್ದಳು. ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಕೆಥೋಲಿಕ್ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಸೇರಿಸಲಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಕ್ರೈಸ್ತ ಧರ್ಮದ ಶಿಕ್ಷಣ ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ಅವರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಆದರೆ ಯಹೂದ್ಯ ಧರ್ಮದ ತತ್ವಗಳನ್ನೂ ಅವರಿಗೆ ಕಲಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

ಪ್ರಾಯಪ್ರಬುದ್ಧರಾದ ಮೇಲೆ ಐನ್‌ಸ್ಟೈನ್ನರು ಒಬ್ಬ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಈಶ್ವರನ ಆಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಕಳೆದುಕೊಂಡರು. ಆದರೆ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಯಹೂದ್ಯ ಈಶ್ವರನಲ್ಲಿಯೂ ಅವನ ಪ್ರವಾದಿಗಳು ಉಪದೇಶಿಸಿದ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ಅಕ್ಷುಣ್ಣ ವಿಶ್ವಾಸವಿತ್ತು. ಬಹಳ ಕಾಲ ಅವರು ಹಂದಿಯ ಮಾಂಸ ತಿನ್ನುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಆಚಾರಗಳು ಕದಲಿದ ಮೇಲೂ ಅವರ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ನಂಬಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಧಾರ್ಮಿಕ ಭಾವಪರವಶತೆ ಇತ್ತು. ಭಕ್ತನು ದೇವರ ಮಹಿಮೆಗಳಿಂದ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಐನ್‌ಸ್ಟೈನ್ನರು ವಿಶ್ವದ ಅದ್ಭುತಗಳಿಂದ ಉತ್ಸಾಹಿತರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು.

ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಐನ್‌ಸೈನರನ್ನು ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ದಡ್ಡನೆಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಅವರಿಗೆ ಮಾತು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆಟಪಾಟಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅವರು ಇತರರೊಡನೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳದೆ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಲು ಎತ್ತರವಾದ ಇಸ್ಪೇಟಿನ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದೇ ಮೊದಲಾದ ಒಂಟಿಗ ಆಟಗಳಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯಲ್ಲೇನೋ ಮೊದಲು ಅವರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಮಾರ್ಕುಗಳು ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ತಾಯಿ ಪಾಲೀನ್ ಉಬ್ಬಿದಳು. ಆದರೆ ಇದು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿತ್ತು. ಮಾಧ್ಯಮಿಕಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಗ್ರೇಡ್ ಶಿಕ್ಷಕನು, 'ನೀನು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಏನನ್ನೂ ಸಾಧಿಸುವುದಿಲ್ಲ' ಎಂಬ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದ. ೧೪ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಶಾಲೆ ಬಿಡುವ ವೇಳೆಗೆ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಜಾಕೋಬನನ್ನು ಹೊರತು ಉಳಿದೆಲ್ಲರೂ ಈ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ನಂಬಿದವರೇ.

ನಿಜವೆಂದರೆ ಐನ್‌ಸೈನಾರು ತಮಗೆ ಮೆಚ್ಚಿದ್ದನ್ನು ಹೊರತು ಏನನ್ನೂ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಕಲಿಯಲು ಸಿದ್ಧರಿರಲಿಲ್ಲ ಅಷ್ಟೇ. ಯಾವ ಮಿಲಿಟರಿ ರೀತಿಯ ಶಿಸ್ತನ್ನೂ ಅವರು ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳು ಪೋಲೀಸು, ಸೈನ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಹುಮ್ಮಸು ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಾಲಕ ಐನ್‌ಸೈನ್ ಸೈನಿಕ ಕೂಚುಗಳನ್ನು ಕಂಡರೆ ಹೇವರಿಸಿ ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದ. ಬಾಯಿಪಾಠವೆಂದರೆ ಅವರಿಗಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಶಬ್ದಗಳು ಅವರಿಗೆ ನೆನಪೇ ಉಳಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಯಾವ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಶಾಲಾ ಪಾಠಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರತಿಭಾವಂತರಿಗಾಗಿ ಯೋಜಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಜರ್ಮನಿಯಲ್ಲಂತೂ ಹಾಗೆ ಇದ್ದೇ ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಹುಡುಗನ ಬುದ್ಧಿ ಗಣಿತ ಮತ್ತು ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರದ ಕಡೆ ಓಡುತ್ತದೆಯೆಂದು ಯಾರೂ ಗಮನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಣೆ ಕೊಟ್ಟವನು ಅವರ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನೇ. ಗಣಿತ, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಜ್ಯಾಮಿತಿ ಬಾಲಕ ಐನ್‌ಸೈನನನ್ನು ಮಂತ್ರ ಮುಗ್ಧ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದು ದಿನ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಅವನಿಗೆ ಪೈಥಾಗೊರಸನ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದ. ಹುಡುಗನಿಗೆ ಸಮಕೋಣ ತ್ರಿಕೋಣದ ಎರಡು ಭುಜಗಳ ವರ್ಗ ಜ್ಯಾದ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾಗುವ ಸಂಗತಿ ಎಷ್ಟು ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಸಿತೆಂದರೆ ಮಹಾ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ತನ್ನದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಿತಗೊಳಿಸಿ ತೋರಿಸಿದನು. ಆಗ ಗಣಿತದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮೋಹ ಬಹಳ ಕಾಲ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ೧೨ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಐನ್‌ಸೈನರಿಗೆ ಯೂಕ್ಲಿಡನ ಜ್ಯಾಮಿತಿಯ ಪರಿಚಯವಾಯಿತು. ಅದು ಅವರಿಗೆ ಅದ್ಭುತಗಳ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಾಗಿ ತೋರಿತು. ಇಲ್ಲಿತ್ತು ಅವರು ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಪಂಚ. ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಖಚಿತ. ತ್ರಿಕೋಣದ ಮೂರು ಭುಜಗಳ ಲಂಬಗಳು ಒಂದೇ ಬಿಂದುವಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡುವುದೆಂಬುದು ಎಷ್ಟು ವಿಚಿತ್ರ; ಆದರೆ ಎಷ್ಟು ಅನಿವಾರ್ಯ!

೧೪ನೇ ವಯಸ್ಸಿನವರೆಗೂ ಐನ್‌ಸ್ಟೈನರ ತೊಂದರೆಗಳು ಶಾಲೆಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿದ್ದವು, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿನ ಅನುಕೂಲವಿತ್ತು, ಆಲ್ಬರ್ಟ್ ಹುಟ್ಟಿದ ಕೆಲ ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅವನ ತಂದೆ ಉಲ್ಮ್ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮ್ಯೂನಿಕ್ ನಗರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನಾದ ಜಾಕೋಬನೊಡನೆ ವಿದ್ಯುದುಪಕರಣಗಳ ಚಿಕ್ಕ ಕಾರಖಾನೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದನು, ಅದು ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ಬೆಳೆದಿತ್ತು. ಆಲ್ಬರ್ಟ್‌ನಿಗೆ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ ಉತ್ಸಾಹದ ಸಂಸರ್ಗವಿತ್ತು, ಏಕೆಂದರೆ ಆತನ ಕುಟುಂಬವೂ ನೆರೆಮನೆಯಲ್ಲೇ ವಾಸಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಆದರೆ ೧೮೯೪ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಐನ್‌ಸ್ಟೈನರ ತಂದೆಗೆ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಸೋಲು ಬಂದು ಅವನು ಇಟಲಿಗೆ ತನ್ನ ಕಾರಖಾನೆಯನ್ನೊಯ್ದು ಮಿಲಾನ್ ಬಳಿ ಪಾವಿಯಾ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಆಲ್ಬರ್ಟ್‌ನನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣ ಮುಂದುವರೆಸಲು ಮ್ಯೂನಿಕ್‌ನಲ್ಲೇ ಬಿಟ್ಟದ್ದಾಯಿತು. ಈಗ ಮಾತ್ರ ಐನ್‌ಸ್ಟೈನರಿಗೆ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ ಒಡನಾಟವೂ ತಪ್ಪಿ ಬಹಳ ಹುಳುಹುಳು ಅನಿಸಿತು. ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರೊಡನೆ ಅವರು ದಿನ ಹೋದಂತೆ ಅಪ್ರಿಯರಾಗುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದರು. ಶಾಲಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಕಲಿಯುವುದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯಂತೂ ಅವರಿಗಿರಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ, ಮೇಲಾಗಿ ತಾವು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಗಣಿತ ಮತ್ತು ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬೇರೆ ಓದಿಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲಿ ಸಹಪಾಠಿಗಳಿಗೇ ಏಕೆ, ಮಾಸ್ತರಿಗೂ ತಿಳಿಯದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಲೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಪಾಠ ನಡೆಯುವಾಗ ಅವರು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಕೆಲ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಮಾಸ್ತರರು ಉತ್ತರ ಕಾಣದೆ ಪೆಚ್ಚಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು, ಜೀವಮಾನದಲ್ಲೇ ಮುಚ್ಚುಮರೆಯನ್ನರಿಯದ ಐನ್‌ಸ್ಟೈನರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಉಪದ್ವಾಪಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ಶಿಷ್ಯರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕೀಳುಗಳೆಯುತ್ತವೆಂದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ, ಒಂದು ದಿನ ಅವರ ಕ್ಲಾಸ್ ಶಿಕ್ಷಕರು ಅವರನ್ನು ಕರೆದು, 'ನೀನು ಶಾಲೆ ಬಿಡುವುದೊಳ್ಳೆಯದು' ಎಂದು ಸೂಚಿಸಿದರು.

ಅವರ ಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಅಭಿಮಾನವಿದ್ದವರೆಂದರೆ ಅವರ ಗಣಿತ ಶಿಕ್ಷಕ. ಆತನಿಂದ ಈ ಹುಡುಗನ ಗಣಿತ ಜ್ಞಾನ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಮಟ್ಟದ್ದಿದೆಯೆಂದು ಒಂದು ಶಿಫಾರಸು ಪತ್ರವನ್ನು ಗಿಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು, ಐನ್‌ಸ್ಟೈನರು ಅನಾರೋಗ್ಯದ ನೆಪಮಾಡಿ ಇಟಲಿಗೆ ಬಂದರು. ಆದರೆ ತಂದೆಯ ಕಾರಖಾನೆ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಉತ್ಕರ್ಷ ಹೊಂದಲಿಲ್ಲ, ಆದ್ದರಿಂದ ೧೮೯೫ರಲ್ಲಿ ೧೬ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಗನಿಗೆ ತಂದೆ "ನಿನ್ನ ಭವಿಷ್ಯ ನೀನೇ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸು" ಎಂದನು.

ಹದಿನಾರೂವರೆ ವರ್ಷದ ಐನ್‌ಸ್ಟೈನರು ಸ್ವಿಜರ್ಲೆಂಡಿನ ಜೂರಿಕ್ ಪಾಲಿಟೆಕ್ನಿಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕುಳಿತರು. ಆವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಗಣಿತ ಮತ್ತು ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರ ಪಾಂಡಿತ್ಯದ

ಮೇಲೆ ವಿಶ್ವಾಸವಿತ್ತು. ಆದರೆ ಭಾಷೆ ಮೊದಲಾದ “ಗಾಣಹಾಕುವ” ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಅತ್ಯಲ್ಪವಾಗಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು ನಪಾಸಾದರು.

ಅವರಿಗೆ ದುಃಖವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಅವರ ಗಣಿತ ಮತ್ತು ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ನೋಡಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರೊಫೆಸರರಾದ ಹೆನ್ರಿಕ್ ವೆಬರರು ಅವರಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿಕೆ ಹೇಳಿ ತಮ್ಮ ಲೆಕ್ಕರುಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಜರಿರಲು ಅನುಮತಿ ಕೊಟ್ಟರು, ಪಾಲಿಟೆಕ್ನಿಕ್‌ನ ನಿರ್ದೇಶಕ ಆಲ್ಬಿನ್ ಹರ್‌ಜೋಗರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದಿಂದ ಅವರು ಅರರು ಎಂಬಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರಗತಿಪರವಾದ ಕ್ಯಾಂಟನಲ್ ಶಾಲೆ ಸೇರಿದರು. ಅಲ್ಲಿನ ವಾತಾವರಣ ಗತಾನುಗತಿಕವೂ ರೂಕ್ಷವೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಅಲ್ಲಿ ಡಿಪ್ಲೊಮಾ ಸಂಪಾದಿಸಿದರು. ಅವರ ಪ್ರತಿಭೆಗೆ ಮನ್ನಣೆ ದೊರೆಯತೊಡಗಿದಂತೆ ತೋರಿತು. ಅವರಿಗಿನ್ನೂ ೧೮ ಆಗಿರದಿದ್ದರೂ ಜೂರಿಕ್ ಪಾಲಿಟೆಕ್ನಿಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಗಣಿತ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷಜ್ಞರಾದ ಅಧ್ಯಾಪಕರ ತರಬೇತಿ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಅವರನ್ನು ಸೇರಿಸಿದ್ದಾಯಿತು. ಅವರ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪಂದಿರು ಅವರಿಗೆ ತಿಂಗಳು ತಿಂಗಳು ಖರ್ಚಿಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹಣ ಕಳಿಸತೊಡಗಿದರು.

ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಚಿಂತೆ ದೂರವಾದಂತಾಯಿತು. ಆದರೆ ಐನ್‌ಸೈನರ ಹಳೇ ಸ್ವಭಾವ ಬೆನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಬೇಜಾರು ತರುವ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲಿನ ಕ್ಲಾಸುಗಳಿಗೆ ಹಾಜರಾಗಲಿಕ್ಕೇ ಅವರಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಅವರಿಗೆ ಗಣಿತದ ಮೇಲಿನ ಆಸಕ್ತಿಯೂ ಕುಗ್ಗಿತ್ತು. ಒಮ್ಮೆಲೇ ತತ್ವಜ್ಞಾನ ಅವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೆಳೆದಿತ್ತು. ಸಾಲದ್ದಕ್ಕೆ ಅವರ ಸಹಪಾಠಿ ಮಿಲೇವಾ ಮಾರಿಕ್ ಅವರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸತೊಡಗಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಸಂಗಡ ಗಂಟೆಗಟ್ಟಳೆ ಓದುವುದು, ಪ್ರಯೋಗಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮವೇ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದು, ಇದರಲ್ಲೇ ಅವರ ಹೊತ್ತು ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದ ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರದ ಕ್ಲಾಸುಗಳಿಗೂ ಅವರು ಸರಿಯಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೋದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಅವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರೊಫೆಸರುಗಳನ್ನು ಎದುರು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ವೆಬರರೇ ಬರಬರುತ್ತ ಅವರ ವಿರುದ್ಧ ತಿರುಗಿದರು, ಈತ ಯಾರ ಒಂದು ಮಾತಿಗೂ ಕಿವಿ ಕೊಡುವವನಲ್ಲ ಎಂದವರು ಬಹಿರಂಗವಾಗಿಯೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಹಪಾಠಿಯೊಬ್ಬನು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ನೋಟುಗಳ ಸಹಾಯ ಸಿಗದಿದ್ದರೆ ಅವರು ಗಣಿತದಲ್ಲಿ ಪಾಸಾಗುವುದೇ ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವಷ್ಟು ಅವರು ಪಾಠ್ಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅಸಡ್ಡೆ ಮಾಡಿದರು.

ಅಂತೂ ಅವರು ಪಾಸಾದರು, ಅದು ೧೯೦೧ರಲ್ಲಿ ಅದಾದೊಡನೆ ಅವರ ಕಕ್ಕಂದಿರ ಧನಸಹಾಯ ನಿಂತಿತು.

ಐನ್‌ಸ್ಟೈನ್‌ನರು ಬದುಕಲಿಕ್ಕಾಗಿಯಾದರೂ ಒಂದು ಕೆಲಸ ಹುಡುಕಲೇಬೇಕಾಗಿತ್ತು, ಆದರೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರೊಫೆಸರರನ್ನೆಲ್ಲಾ - ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರತಾಪಿಯಾದ ವೆಬರರನ್ನು - ಎದುರು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಯಾವ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿಯೂ ಕೆಲಸ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ, ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ನಿರಾಶೆ ಕವಿದಿದ್ದಾಗ ಬೆಳಕಿನ ಕುಡಿ ಮೂಡಿದಂತಾಯಿತು. ಐನ್‌ಸ್ಟೈನ್‌ನರು ಕೇಶಾಕರ್ಷಣ ಶಕ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆದ ಒಂದು ಸಂಶೋಧನಾ ಲೇಖನವನ್ನು ಪ್ರಮುಖ ವಿಜ್ಞಾನ ಪತ್ರಿಕೆಯೊಂದು ಪ್ರಕಟಿಸಿತು; ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಗಣಿತದ ನೋಟ್ಸ್ ಕೊಟ್ಟು ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದ ಸಹಪಾಠಿ ಮಾರ್ಸೆಲ್ ಗ್ರಾಸ್‌ಮನ್ನನ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಸ್ವಿಜರ್‌ಲೆಂಡಿನ ಪೇಟೆಂಟ್ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ಕೆಲಸ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಅರ್ಹತೆ ಐನ್‌ಸ್ಟೈನ್‌ನರಿಗೆ ಇರಲಿಲ್ಲ, ಆದರೂ ಪೇಟೆಂಟ್ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಫ್ರೆಡರಿಕ್ ಹ್ಯಾಲರರಿಗೆ ಈ ತರುಣನಿಗೆ ಏನೋ ಉಜ್ವಲ ಭವಿಷ್ಯವಿದೆ ಎಂದನಿಸಿತು. ಅವರು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಸಡಿಲಿಸಿ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಐನ್‌ಸ್ಟೈನ್‌ನರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಆಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ಕಾಯಂ ಮಾಡಿದ್ದಾಯಿತು, ಇದು ೧೯೦೨ರಲ್ಲಿ

ಈ ನಡುವೆ ಇನ್ನೊಂದು ಸೋಲು ಐನ್‌ಸ್ಟೈನ್‌ನರಿಗೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅವರು ಮ್ಯಾಕ್ಸ್‌ವೆಲ್ಲನ ವಿದ್ಯುತ್ ಕಾಂತತೆಯ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ತಾಳಿದ್ದರು. (ಅದರ ಹುಚ್ಚಿನಲ್ಲೇ ಅವರು ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ವೆಬರರ ಕ್ಲಾಸುಗಳಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದದ್ದು) ಪಾಲಿಟೆಕ್ನಿಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮುಗಿಯುತ್ತಲೇ ಅವರು ಆ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಬರೆದು ಡಾಕ್ಟರೇಟಿಗಾಗಿ ಜೂರಿಕ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿತು.

ಆದ್ದರಿಂದ ಎರಡನೇ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪಾಸಾದ ಎಂಜಿನಿಯರ್ ಐನ್‌ಸ್ಟೈನ್ ಪೇಟೆಂಟ್ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ೩,೫೦೦ ಫ್ರಾಂಕಿನ ಅಲ್ಪ ಸಂಬಳದಲ್ಲಿ ತಾಂತ್ರಿಕ ತಜ್ಞನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಆರಂಭಿಸಿದರು.

ಆದರೆ ೧೬ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಅವರ ತಲೆಯಲ್ಲಿಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಹೊಕ್ಕಿತ್ತು. ಆಗ ತಾನೇ ಅವರು ಬಹು ಚರ್ಚಿತವಾಗಿದ್ದ ಕ್ವಾಂಟಮ್ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯದಿಂದ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಪ್ರಕಾಶದ ಒಂದು ತರಂಗವನ್ನು ಬೆಂಬತ್ತಿ ಹೋದವನಿಗೆ ಅದು ಹೇಗೆ ಕಾಣಿಸಬಹುದು? ಎಂಬುದೇ ಆ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಪ್ರಕಾಶದ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ವಿರೋಧಾಭಾಸಗಳಿಂದ ಅದು ಪ್ರೇರಿತವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಹತ್ತು ವರ್ಷ ಕಾಲ ಅವರು ಚಿಂತಿಸಿದ್ದರು. ಅದೇ ಅವರ ಸಾಪೇಕ್ಷತಾ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ಬೀಜಾರೋಪಣ ಮಾಡಿದ್ದು. ಕೊನೆಗೆ ೧೯೦೫ರಲ್ಲಿ ಸಾಪೇಕ್ಷತಾ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಹೊರಬಂತು. ೨೬ ವರ್ಷದ, ಎಲ್ಲ ಪೂರ್ಣಸರಗೂ ಬೇಡದವನಾದ “ಹುಡುಗ”ನ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಓದಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಜಗತ್ತು ಬೆಚ್ಚಿಬೆರಗಾಯಿತು.

೧೪. ಪ್ರತಿಭಾಶಾಲಿ ಗಾಗಿನ್

ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಪಾಲ್ ಗಾಗಿನ್ನನ ಒಂದು ವರ್ಣಚಿತ್ರವು ರೂ.೧೩,೪೦,೦೦೦ಗಳಿಗೆ ಅಮೇರಿಕದಲ್ಲಿ ಮಾರಿ ಹೋಯಿತು. ಕಳೆದ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸಿದ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಕಲಾವಿದರಲ್ಲಿ ಗಾಗಿನ್ ಪ್ರಥಮ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ಇಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

ತನ್ನ ಜೀವಮಾನದಲ್ಲೇ ಕಲಾವೃಂದದಲ್ಲಿ ಗಾಗಿನ್ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವನು ತನ್ನ ಕಾಲದ ಪರಂಪರೆಗಳ ವಿರುದ್ಧ ದಂಗೆಯೆದ್ದ. ಹಿಂದಿನ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಚಿತ್ರಕಲೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಬಂಡಾಯ ಹೂಡಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ನವೀನ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅನೇಕ ಫ್ರೆಂಚ್ ಕಲಾವಿದರ ಯುಗದಲ್ಲೇ ಗಾಗಿನ್ ಕೂಡ ಆಗಿಹೋದ. ಅನೇಕ ನವಮಾರ್ಗಗಳಂತೆ ಅವನ ಕಲೆಗೂ ಸುರುವಿಗೆ ಪಂಡಿತ ಪಾಮರರ ಮನ್ನಣೆ ದೊರಕಲಿಲ್ಲ. ಅವರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನವರು ಅತ್ಯಂತ ಕಠಿಣವಾದ ಜೀವನವನ್ನು ಬಾಳಿ ಮರಣಾನಂತರವೇ ಮನ್ನಣೆ ಪಡೆದರು. ಗಾಗಿನ್ನನಿಗೂ ಅದೇ ಆಯಿತು. ಆದರೆ ಅವನ ಜೀವನಕಥೆ ಇತರ ಕಲಾವಿದರ ಕಥೆಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಹೃದಯವಿದ್ರಾವಕವಾಗಿದೆ; ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿದೆ.

ಗಾಗಿನ್ ೧೮೪೮ರಲ್ಲಿ ಪ್ಯಾರೀಸಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ. ಅವನ ತಂದೆ ಪತ್ರಿಕಾ ವ್ಯವಸಾಯಿಯಾಗಿದ್ದ ಬಾಲ್ಯ ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೇರಿಕದ ಪೆರುವಿನಲ್ಲಿ ಕಳೆಯಿತು. ಅನಂತರ ಫ್ರಾನ್ಸಿಗೆ ಮರಳಿದ ಅವನು ೧೭ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಾವಿಕನಾದ. ೨೩ನೇ ವಯಸ್ಸಿನ ವರೆಗೆ ಫ್ರೆಂಚ್ ನೌಕಾಪಡೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಗರಗಳನ್ನು ಸುತ್ತಿದ. ಅನಂತರ ಪ್ಯಾರೀಸಿನ ಶೇರ್‌ಪೇಟಿಯಲ್ಲಿ ದಲಾಲಿಯಾಗಿ ತುಂಬ ಯಶಸ್ವಿಯಾದ. ಅವನ ಗಳಿಕೆ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ರೂ.೨೨,೫೦೦೦ ವರೆಗೂ ಏರಿತು. ಆಗ ಇದು ಭಾರಿ ಮೊತ್ತವಾಗಿತ್ತು. ಮೆಟ್‌ಗಾಡ್ ಎಂಬ ಡೆನ್ಮಾರ್ಕ್‌ನ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಲಗ್ನವಾಗಿ ಐದು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆದ.

ಅವನಿಗೆ ಚಿತ್ರಕಲೆಯ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಯಿತು. ಪಿಸಾರೋ, ಡೆಗಾಸ್, ವೊನಟ್ ಮೊದಲಾದ ಚಿತ್ರಕಾರರ ಸ್ನೇಹವಾಯಿತು. ಮೊದಮೊದಲು ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಕೊಂಡು ಮಾರುವ

ಹವ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ. ಕಡೆಗೆ ತಾನೇ ಕುಂಚ ಆಡಿಸತೊಡಗಿದ. ರವಿವಾರಗಳು ಇದಕ್ಕೆ ಮೀಸಲಾದವು. ಆಮೇಲೆ ದಿನಾ ಸಂಜೆಯ ವಿರಾಮವೇಳೆಯನ್ನದು ಆಕ್ರಮಿಸಿತು. ಕೊನೆಗೆ ಚಿತ್ರಕಲೆಯನ್ನೇ ತನ್ನ ಜೀವನಾಧಾರವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ತನ್ನ ಲಾಭದಾಯಕ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದ.

ಅವನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ವಜ್ರಾಘಾತವಾಯಿತು. ಆದರೂ ಚಿತ್ರಕಲೆಯಿಂದ ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂಬ ಗಂಡನ ನಂಬಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯಿಟ್ಟಳು. ಆದರೆ ಗಾಗಿನ್ನನ ಚಿತ್ರಗಳು ದುಡ್ಡು ತರುವ ಚಿತ್ರಗಳಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೂಡಿಟ್ಟ ಹಣವೆಲ್ಲ ಕರಗಿದ ಮೇಲೆ ಅವನು ಅವಳನ್ನು ತೊರೆದುಕೊಂಡು ಕರೆದೊಯ್ದು ಅಲ್ಲಿ ಕಠಿಣ ಪರಿಶ್ರಮ ಮಾಡಿದರೂ ಗಂಡಹೆಂಡರಲ್ಲಿ ಮನಃಕ್ಷೇಪ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಕೊನೆಗೆ ಭಾರಿ ಕಲಹವಾಗಿ ಅವಳನ್ನೂ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಅಲ್ಲೇ ಬಿಟ್ಟು ಪ್ರಾರೀಸಿಗೆ ಮರಳಿದ.

ತನ್ನ ಸ್ಥಿತಿ ಸುಧಾರಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕರೆತಂದು ಮತ್ತೆ ಗಾರ್ಹಸ್ಥ್ಯ ಜೀವನ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಉದ್ದೇಶ ಅವನಿಗಿತ್ತು. ಜಗಳವಾದರೂ ಹೆಂಡತಿಯೊಡನೆ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ ನಡೆಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದು ಸಾಯುವುದಕ್ಕೆ ಕೆಲ ವರ್ಷ ಮುಂಚಿನ ವರೆಗೂ ಆತ ಅವಳಿಗೆ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದನಾದರೂ, ಸಂಸಾರ ನಿರ್ವಾಹಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹಣ ಗಳಿಸುವ ಭಾಗ್ಯ ಅವನಿಗೆ ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ.

ಸಾಂಸಾರಿಕ ಜೀವನದ ಭಂಗ ಗಾಗಿನ್ನನ ಸ್ವಭಾವದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಮಾಡಿತು. ಅವನು ಜಗಳಗಂಟನೂ ಸದಾ ಉದಾಸನೂ ಆದ. ಅವನ ಮನಃಶಾಂತಿ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಕದಡಿಹೋಯಿತು. ಯುರೋಪಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕೆಟ್ಟು ಕೊಳೆತು ಹೋಗಿದೆಯೆಂದಾತ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿಕೊಂಡ. ಇಲ್ಲಿ ಹಣವೇ ಜೀವಕಿಂತ ಮೇಲಾಗಿದೆ. ನಾಗರಿಕತೆ ಕೇವಲ ಸ್ವಾರ್ಥಮೂಲವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಬಗೆದ. ಈ ಕೊಳಕಿನಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು ಹೋಗಲು ಅವನ ಆತ್ಮ ಆತುರಪಡತೊಡಗಿತು. ಯುರೋಪಿನ ಈ ಹುಳುಕು ನಾಗರಿಕತೆಯಿಂದ ಕಲೆಯನ್ನು ವಿಮೋಚನೆಗೊಳಿಸುವುದು ತನ್ನ ಅವತಾರಕಾರ್ಯ ಎಂದಾತ ಭಾವಿಸಿದ.

ನಾಗರಿಕತೆಯಿಂದ ದೂರ ಓಡಲು ಆತ ಅಟ್ಲಾಂಟಿಕ್ ಸಾಗರದ ಮಾರ್ಟಿನಿಕ್ ದ್ವೀಪಕ್ಕೆ ಹೋದ. ಅಲ್ಲಿಯ ಬಿಸಿಲು, ಬಣ್ಣಗಳು, ದೃಶ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಸರಳ ಜನರು ಅವನಿಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಕೊಟ್ಟವು. ಅಲ್ಲಿ ಆತ ಅನೇಕ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ. ಆದರೆ ಆಮೆಶಂಕೆ ಹತ್ತಿ ವರ್ಷದೊಳಗೆ ಫ್ರಾನ್ಸಿಗೆ ಮರಳಿದ.

ಪ್ಯಾರೀಸಿನಲ್ಲಿ ಆತ ಉಪವಾಸವಿಲ್ಲದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ, ಮಿತ್ರರ ದಯೆಯಿಂದ ಊಟ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಕೆಲಕಾಲ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಚಿತ್ರಕಾರ ವಾನ್‌ಗಾಗನೊಡನೆ ಕಳೆದ. ಆದರೆ ಸಿಡುಕನಾದ ಈ ಕಲಾಬಾಂಧವನೊಡನೆ ಬಾಳುವುದು ಗಾಗಿನ್ನನಿಗೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿ ಹೋಯಿತು.

ಗಾಗಿನ್ ಪ್ಯಾರೀಸನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಫ್ರಾನ್ಸಿನ ಬ್ರಿಟನಿ ಪ್ರಾಂತದ ಪಾಂಟ್ ಆವೆನ್‌ಗೆ ಹೋದ. ಇಲ್ಲಿ ರೈತರು ಇನ್ನೂ ನಾಗರಿಕತೆಯಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗದೆ ಪುರಾತನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸುತ್ತ ಅನಾದಿಯಿಂದ ಬಂದ ಕೈಕಸಬುಗಳಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಜನರ ಸರಳ ಅನಾಗರಿಕ ಜೀವನ, ದೈವಭಕ್ತಿಗಳು ಗಾಗಿನ್ನನನ್ನು ಪ್ರೇರಿಸಿದವು. ಇಲ್ಲೇ ಗಾಗಿನ್ನನ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಲಾಶೈಲಿ ರೂಪಿತವಾದದ್ದು. ಇಲ್ಲಿ ಆತ ರೂಪಿಸಿದ “ಹಳದಿ ಕ್ರಿಸ್ತ” ಚಿತ್ರ ಅವನ ಕಲೆಯ ಒಂದು ಮೈಲಿಗಲ್ಲಾಗಿದೆ. ಆಗ ಫ್ರಾನ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಲೆಯೆತ್ತಿದ್ದ ಹೊಸ “ಇಂಪ್ರೆಶನಿಸ್ಟ್” ಮತ್ತು ಪರಂಪರಾಗತ “ನೈಸರ್ಗಿಕ” ಎರಡರ ವಿರುದ್ಧವೂ ಗಾಗಿನ್ನನ ಬಂಡಾಯವಿದಾಗಿತ್ತು. ನೈಸರ್ಗಿಕತೆಯಿಂದ ಕಲೆಯನ್ನು ಪೂರ್ತಿ ವಿಮೋಚನೆಗೊಳಿಸಿ ಕೇವಲ ಕಲಾವಿದನ ಕಲ್ಪನೆಯ ಕೂಸಾಗಿ ಮಾಡುವುದೇ ಗಾಗಿನ್ನನ ಧ್ಯೇಯವಾಗಿತ್ತು. ಕ್ರಿಸ್ತನನ್ನಾತ ಹಳದಿ ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೆ ಬರೆದಿದ್ದ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಚಿತ್ರಕಾರರ ಮಾದರಿಯನ್ನನುಸರಿಸಿ ನಿಸರ್ಗಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟೂ ಹೋಲದಂತೆ ಬರೆದ ಈ ಚಿತ್ರ ನಮ್ಮ ಮನಸಿನ ಮೇಲೆ ಬಲವಾದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರುತ್ತದೆ.

ಗಾಗಿನ್ನನ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ಯಾರೀಸಿನಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದಾಗ ಚಿತ್ರಕಾರನ ಹೆಸರು ಹಬ್ಬಿತು: ಚಿತ್ರಗಳ ವೈಚಿತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ, ಯಾರಿಗೂ ಅವು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಯಾರೂ ಅವನ್ನು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಂದು ಸ್ವಾಲ್ಪಂಡಿನ ನ್ಯಾಶನಲ್ ಗೆಲರಿಯಲ್ಲಿ ವಿರಾಜಮಾನವಾಗಿರುವ ಅವನ ‘ದೇವದೂತನೊಡನೆ ಜಾಕೋಬನ ಕುಸ್ತಿ’ ಎಂಬ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಪಾಂಟ್ ಆವೆನ್‌ನ ಇಗರ್ಜಿಗೆ ಕೊಡಹೋದಾಗ ಪಾದ್ರಿ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಕೂಡ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.

ಅನಾಗರಿಕತೆಗಾಗಿ ಗಾಗಿನ್ನನ ಹಂಬಲ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿತ್ತು. ತಾಹಿತಿ ದ್ವೀಪವನ್ನು ಕುರಿತ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವೋದಿ ಆತ ತನ್ನ ಕಲಾವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಈ ದ್ವೀಪವೇ ಆದರ್ಶ ಸ್ಥಾನವೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ. ತನ್ನ ಬಿಡಾರದಲ್ಲಿದ್ದ ಕುರ್ಚಿ, ಮೇಜು ಹಾಗೂ ತನ್ನೆಲ್ಲ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಲಿಲಾವಿಗೆ ತೆಗೆದ. ಸುಮಾರು ಆರೂವರೆ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಬಂತು. ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಾಗರಿಕತೆಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ತಾಹಿತಿಗೆ ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿದ. ಇದು ೧೮೯೧ರಲ್ಲಿ.

ಸರಕುಗಳನ್ನು ಮಾರಿದ ಹಣದಲ್ಲಿ ತನಗೇನೂ ಕೊಡದೆ ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿದ ಗಂಡನನ್ನು ಅವನ ಹೆಂಡತಿ “ಸ್ವಾರ್ಥಿ ಮತ್ತು ದುಷ್ಟ” ಎಂದು ನಿಂದಿಸಿದಳು. ಆದರೆ

ತಾಹಿತಿಯಲ್ಲಿ ತಾನು ಬರೆಯಲಿರುವ ಯುಗ ಪ್ರವರ್ತಕ ಚಿತ್ರಗಳಿಂದ ಹಣ ಗಳಿಸಿ ಅವಳನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಆಸೆಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಅವಳಿಗೆ ಬರೆಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ

ತಾಹಿತಿಯ ಅಮೋಘ ನಿಸರ್ಗ ಸೌಂದರ್ಯ ಕಂದು ಮೈಯ ಮೂಲ ನಿವಾಸಿಗಳ ನಿರ್ವಿಕಾರ ಸರಳ ಜೀವನ, ಕುಟಲತೆಯಿಲ್ಲದ ಅನಾಗರಿಕ ಲೈಂಗಿಕ ಜೀವನ ಇವು ಯುರೋಪಿಯನ್ ಪ್ರವಾಸಿಗಳನೇಕರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿದಂತೆ ಗಾಗಿನ್ನನನ್ನೂ ಆಕರ್ಷಿಸಿದವು. ತಿತಿ ಎಂಬ ತಾಹಿತಿಯನ್ ಹುಡುಗಿ ಅವನಿಗಂಟುಕೊಂಡಳು. ಅವಳೊಡನೆ ಗಾಗಿನ್ ಮೂಲ ನಿವಾಸಿಗಳಂತೆ ಕುಟೀರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆಯತೊಡಗಿದ. ಸಂಕೋಚವಿಲ್ಲದೆ ಬತ್ತಲೆ ತಿರುಗಬಲ್ಲ ಇಲ್ಲಿನ ಗಂಡುಹೆಣ್ಣುಗಳು ಅವನ ನಾಗರಿಕತಾ ದ್ವೇಷ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಿತವೆನಿಸುತ್ತಿತ್ತು, ಅವನ ನಗ್ನಾವಸ್ಥೆಯ ದೆಸೆಯಿಂದ ಲಿಂಗಭೇದದ ರಹಸ್ಯಮಯತೆ ಮಾಯವಾಗಿ ಮನಸು ನಿಷ್ಪಾಪವಾಗಿದೆ. ಅವರ ಹೆಂಗಸರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಗಂಡಸುತನವೂ ಗಂಡಸರಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸುತನವೂ ಇದೆ. ಇದು ಲಿಂಗಭೇದದ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದೆ; ಎಂದಾತ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ೬೬ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಗಾಗಿನ್ ಮುಗಿಸಿದ. ಅವನ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಈಗ ಒಂದು ಆತ್ಮನಿರ್ಭರತೆ, ಸರಳತೆ ಮೂಡಿತ್ತು. ಮೂಲ ನಿವಾಸಿ ಹೆಂಗಸರು, ಮಕ್ಕಳು, ನಿಸರ್ಗ ದೃಶ್ಯಗಳು ಅವನ ಚಿತ್ರಗಳ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯವಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ಆತ ತಿತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟದ್ದು; ದ್ವಿಪದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಸುತ್ತಿ ಆತ ಹದಿಮೂರು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ತೆಹುರಾ ಎಂಬ ತಾಹಿತಿ. ಸುಂದರಿಯೊಬ್ಬಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಅವಳೊಡನೆ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವಳ ಅನೇಕ ನಗ್ನ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನೂ ಗಾಗಿನ್ ಬಿಡಿಸಿದ. “ನನ್ನ ನಗ್ನ ಚಿತ್ರಗಳು ನಿರ್ವಸನವಾಗಿದ್ದರೂ ನಿಷ್ಪಾಪವಾಗಿದೆ. ನೈಸರ್ಗಿಕತೆಯಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿಮೋಚನೆಗೊಳಿಸಿ ವರ್ಣರೂಪಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದು ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ” ಎಂದು ಬರೆದ.

ಬರೆದ ಅನೇಕ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನಾತ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಕಳಿಸಿದ್ದ ಅವುಗಳನ್ನು ಅವಳು ಮಾರಿದರೂ ಅವನಿಗೊಂದು ಬಿಡಿಕಾಸು ಕಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅವನಲ್ಲಿದ್ದ ಹಣವೆಲ್ಲ ಮುಗಿದು ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡುವ ಸ್ಥಿತಿ ಬಂತು. ನಿರುಪಾಯನಾಗಿ ಪ್ಯಾರಿಸಿಗೆ ಮರಳಿದ. ಹೆಂಡತಿಗೆ ಬಂದು ಭೆಟ್ಟಿಯಾಗಲು ಬರೆದ. ಅವಳು ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ.

ಪ್ಯಾರೀಸಿನಲ್ಲಿ ಅವನು ತನ್ನ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ. ಆರು ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮಾರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಅವನ ಕೆಂಪು ನಾಯಿಗಳು, ಹಳದಿ ಗುಡ್ಡಗಳು, ಹಸುರು ಮನೆಗಳು ತಮಾಷೆಯೆನಿಸಿದವೇ ಹೊರತು ಕಲೆಯೆನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ವಿಕಾರ ರೂಪದ ಹೆಣ್ಣು ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಕರು ಟೀಕಿಸಿದರು. ಹುಚ್ಚು ಎಂಬ ಬಿರುದು ಅವನಿಗೆ ಬಂತು.

ಹುಚ್ಚನಂತೆಯೇ ಆತ ಬಾಳತೊಡಗಿದ. ಹುಚ್ಚು ಹುಚ್ಚು ವೇಷ ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಜಾವಾದ ಯುರೇಶಿಯನ್ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಒಂದು ಗಿಳಿಯೊಡನೆ ತನ್ನ ಸ್ಪುಡಿಯೋದಲ್ಲಿ ಮಾಡೆಲ್ ಆಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡ. ಕಲಾಕಾರ ಗೆಲೆಯರ ಬಳಗ ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಕುಡಿತ, ಹೊಗೆಬತ್ತಿಗಳ ಸಮಾರಾಧನೆ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ತಾಹಿತಿಯ ತನ್ನ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನೇ ಆತ ಬರೆದ.

ಅನಂತರ ತನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಬ್ರಿಟನಿಗೆ ಹೋದ. ಅವನ ವಿಕಾರ ವೇಷ, ಹೆಂಡತಿಯಲ್ಲದ ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಂಗ, ಗಿಳಿ ಇತ್ಯಾದಿ ವೈಚಿತ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರು ರೇಗಿದರು. ಒಂದು ಬಡಿದಾಟದಲ್ಲಿ ಅವನ ಕಾಲು ಮುರಿಯಿತು. ಆತ ನಿಷ್ಕಹಾಯನಾಗಿ ಮಲಗಿದ್ದಾಗ ಅವನ ಜಾವಾನಿ ಹುಡುಗಿ ಪ್ಯಾರಿಸಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವನ ಸ್ಪುಡಿಯೋವನ್ನು ಕೊಳ್ಳೆ ಹೊಡೆದು ಕಾಣೆಯಾದಳು.

೧೮೯೫ರಲ್ಲಿ ಆತ ಮತ್ತೆ ನಾಗರಿಕತೆಗೆ ರೋಸಿ ತಾಹಿತಿಗೆ ಮರಳಿದ. ಸ್ಥಳ ಕೊಂಡು ಮನೆ ಕಟ್ಟಿ ಪಾಹುವಾ ಎಂಬ ಹುಡುಗಿಯೊಡನೆ ವುನಾವಿಯಾ ಎಂಬಲ್ಲಿ ತಳವೂರಿದ. ಮಿತಿಮೀರಿದ ಕುಡಿತ, ಲೈಂಗಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ಅವನ ಕಣ್ಣು ಮಂದವಾಗಿತ್ತು. ರೋಗ ಅವನನ್ನಾವರಿಸಿತು. ನಿದ್ರೆ ಬಾರದಾಯಿತು. ಆಸ್ವತ್ರೆ ಸೇರಿದನು. ಅವನ ವಹೈನ್ (ಹೆಣ್ಣು) ೧೮೯೭ರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಗು ಹೆತ್ತಳು. ಡೆನಾರ್ಕ್ನಿಂದ ಅವನ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಗಳು ಅಲೈನ್ ತೀರಿಕೊಂಡ ಸುದ್ದಿ ಬಂತು. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕಾಸು ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಿರಾಶನಾಗಿ ಗಾಗಿನ್ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದನು. ಸಾಯುವ ಮೊದಲು ತನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕಾಲದಿಂದ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಸೀಮಾಕೃತಿಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಲು ಕುಳಿತನು. (ಅದರ ಹೆಸರು: ನಾವೆಲ್ಲಿಂದ ಬಂದೆವು? ನಾವೆಂದರೇನು? ನಾವೆಲ್ಲಿ ಹೋಗುವೆವು?) ೧೮೯೮ರಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಪ್ಯಾರಿಸಿಗೆ ಕಳಿಸಿ ತನ್ನ ಕುಂಟುಕಾಲನ್ನೆಳೆದುಕೊಂಡು ಗುಡ್ಡವನ್ನೇರಿ ವಿಷ ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು.

ಆದರೆ ಆತ ಸಾಯಲಿಲ್ಲ. ತೀವ್ರ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಯಿಂದ ಹೇಗೋ ಮನೆಗೆ ಮರಳಿದನು. ಅನೇಕ ವಾರ ಹಾಸಿಗೆ ಬಿಟ್ಟೇಳಲಾರದಿದ್ದ ಅವನು ಪ್ರಕೃತಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಸುಧಾರಿಸಿದೊಡನೆ ಕೆಲಸ ಹುಡುಕುತ್ತ ಹೊರಟನು. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಾಮಗಿರಿ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ದಿನಕ್ಕೆ ಆರು ಫ್ರಾಂಕ್ ವೇತನದ ಮೇಲೆ ಅವನಿಗೆ ನಕ್ಷೆ ತೆಗೆಯುವ ಕೆಲಸ ಕೊಟ್ಟರು; ಒಂಭತ್ತು ತಿಂಗಳು ಆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದನು.

ಆಮೇಲೆ ಅವನು ಪತ್ರಿಕಾ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು. ಆದರೀಗ ಅವನ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿ ಸುಧಾರಿಸತೊಡಗಿತ್ತು. ಪ್ಯಾರಿಸಿನಲ್ಲಿ ಅವನ ಚಿತ್ರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಎದ್ದ ಕೋಲಾಹಲದಿಂದ ಅವುಗಳಿಗೆ ಗಿರಾಕಿಗಳೂ ಬರತೊಡಗಿದ್ದರು. ತಾಹಿತಿ ಅವನಿಗೀಗ ಸಾಕಾಗಿತ್ತು. ತನ್ನ ಮನೆಯನ್ನು ಮಾರಿ ೧೯೦೧ರಲ್ಲಿ ಅವನು ಫ್ರಾನ್ಸಿನ ವಶದಲ್ಲಿದ್ದ ಡೊಮೆನಿಕಾ (ಹಿವಾ ಓವಾ) ದ್ವೀಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನೆಲೆಸಿದನು.

ಅವನ ಚಿತ್ರಕಾರ ಜೀವನ ಮುಗಿದಂತೆಯೇ ಆಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಅವನ ಬಂಡಾಯಕ್ಕೆ ಯಶ ಬಂದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈ ಹೊಸ ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಬಂಡಾಯಕ್ಕೆ ಹೊಸತೊಂದು ವಿಷಯ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಫೆಂಚರ ಆಳಿಕೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳ ಬಂಡಾಯಕ್ಕೆ ಗಾಗಿನ್ ಬೆಂಬಲವಿತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಕೆರಳಿದ ಪೋಲೀಸರು ಅವನನ್ನು ಬಂಧಿಸಿದರು. ಮೂರು ತಿಂಗಳು ಶಿಕ್ಷೆ, ೧೦೦೦ ಫ್ರಾಂಕ್ ದಂಡ ಆಯಿತು.

ಅವನ ಆರೋಗ್ಯ ಪೂರಾ ಕೆಟ್ಟಿತು. ೧೯೦೩ ಮೇ ೭ರಂದು ಅವನು ಒಂದು ನಿರ್ಜನ ಗುಡಿಸಲಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸ, ರೋಗಗಳಿಂದ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಸತ್ತನು. ಎಗ್ಜಿಮಾದಿಂದ ಊದಿದ ಅವನ ಕಾಲು ಹಾಸಿಗೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಜೋತಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಪೋಲೀಸರು ದಂಡ ಹಣಕ್ಕಾಗಿ ಅವನ ಇದ್ದ ಬಿದ್ದ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಹರಾಜು ಮಾಡಿದರು. ಅವನ ಕೊನೆಯ ಚಿತ್ರವನ್ನು ತಲೆ ಕೆಳಗಾಗಿ ತೂಗಹಾಕಿ ಏಳು ಫ್ರಾಂಕಿಗೆ ಮಾರಿದರು.

ಇಷ್ಟತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಮೇಲೆ ಅವನ ಚಿತ್ರಗಳ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಕಲಾಪ್ರಪಂಚ ಗುರುತಿಸಿತು. “ನಾನು ಪ್ರತಿಭಾಶಾಲಿ” ಎಂದಾತ ಮೊದಲಿಂದ ಬಗೆದಿದ್ದ ಅದೀಗ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ಅಂಗೀಕೃತವಾಗಿದೆ. ಅವನ ಕಲೆ ಇಂದಿನ ಕಲಾವಿಧಾನಗಳ ಮೇಲೆ ಬೀರಿದ ಪರಿಣಾಮ ಅಲ್ಪವಲ್ಲ.

೧೫. ಸಮರ್ಪೆಟ್ ಮಾಮ್: ಕೋಟ್ಯಧೀಶ ಸಾಹಿತಿ

ಈ ಶತಮಾನದ ಜನಪ್ರಿಯ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಲಾಶಿಲ್ಪಿಯ ಕಥೆ

ಉಗ್ಗುವ ಹುಡುಗರು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲೇ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲ ಸಹಪಾಠಿಗಳಿಂದ ನಗೆಪಾಟಲಾಗಿ, ತಮ್ಮ ರಕ್ಷಕರಿಗೆ ಬೇಡದವರಾಗಿ ಜೀವನವನ್ನಾರಂಭಿಸಿದ ಈ ದುಃಖಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಜನ ಸಮರ್ಪೆಟ್ ಮಾಮರಂತೆ ಮಹಾ ಲೇಖಕರಾಗುತ್ತಾರೆ?

ಸಮರ್ಪೆಟ್ ಮಾಮ್ ತಮ್ಮ ದೀರ್ಘ ಜೀವಮಾನದಲ್ಲಿ (೯೨ ವರ್ಷ) ೬೦ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕಾದಂಬರಿ, ನಾಟಕ, ಚಿಕ್ಕ ಕಥೆ, ಪ್ರಬಂಧ, ವಿಮರ್ಶೆ ಮೊದಲಾದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆದರು. ಅವರ ಗ್ರಂಥಗಳ ಎಂಟು ಕೋಟಿ ಪ್ರತಿಗಳು ಮಾರಾಟವಾಗಿವೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕಗಳಿಂದ ಎರಡು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿದರು. ಅವರ “ಆಫ್ ಹ್ಯೂಮನ್ ಬಾಂಡೇಜ್” ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿದೆ. ಅವರ ಚಿಕ್ಕ ಕಥೆ “ರೇನ್” ವಿಶ್ವದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕಥೆಗಳಲ್ಲೊಂದೆನಿಸಿವೆ. ಅವರ ಕಥೆ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಚಲಚಿತ್ರಗಳಾಗಿಯೂ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿವೆ. ಯಾವ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನಾದರೂ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾದ ಕಥೆಯಾಗಿ ಹೊಸೆಯಬಲ್ಲೆನೆಂದು ಅವರು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ವಿಲಿಯಂ ಸಮರ್ಪೆಟ್ ಮಾಮರು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಕೀಲರ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರು. ಅವರ ತಂದೆ ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಬ್ರಿಟಿಶ್ ರಾಯಭಾರ ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಕಾಯದೆ ತಜ್ಞರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರ ಅಣ್ಣ ಲಾರ್ಡ್ ಮಾಮ್ ಬ್ರಿಟನ್ನಿನ ಹೈಕೋರ್ಟ್ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಾಗಿದ್ದರು. ಪ್ಯಾರಿಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಸಮರ್ಪೆಟ್ ಮಾಮ್ ೧೮೭೪ ಜನವರಿ ೨೫ರಂದು ಹುಟ್ಟಿದರು.

ಸಮರ್ಪೆಟ್ ಮಾಮ್ ಎಂಟನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಾಯಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡರು; ವಯಸ್ಸು ಹತ್ತಾಗಿದ್ದಾಗ ತಂದೆಯೂ ತೀರಿದರು. ಹುಡುಗನನ್ನು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗೆ ಕಳಿಸಲಾಯಿತು. ತಬ್ಬಲಿಯಾದ ಹುಡುಗ ತನ್ನ ಕಕ್ಕನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಬೇಕಾಯಿತು. ಕಕ್ಕನೋ ಬಲು ಕರ್ಮಠನಾದ ಪಾದ್ರಿ. ಮೊದಲೇ ಮುದುಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ವಭಾವದ ಹುಡುಗ ಕಕ್ಕನ ನಿಷ್ಕರವಾದ

ಧಾರ್ಮಿಕ ಶಿಸ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ದುಃಖಿಯಾಗಿ ಕಾಲಯಾಪನೆ ಮಾಡಿದ. ಶಿಸ್ತಾದರೂ ಸಹ್ಯವಾಗಬಹುದಿತ್ತು. ಆದರೆ ತಾನು ಯಾರಿಗೂ ಬೇಡವಾದ ಹುಡುಗ ಎಂಬುದು ಕಕ್ಕನ ನಡವಳಿಯಿಂದ ಎದ್ದು ತೋರುತ್ತಿತ್ತು.

ಇಷ್ಟೇ ಸಾಲದಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಪೆಟ್ ಮಾಮರಿಗೆ ಉಗ್ಗು ಬೇರೆ. ಅವರ ಉಗ್ಗು ಎಷ್ಟು ಕೆಟ್ಟದ್ದಾಗಿತ್ತೆಂದರೆ ಕ್ಯಾಂಟರ್‌ಬರಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಹಪಾಠಿಗಳಂತೂ ಆಯಿತು, ಹೆಡ್‌ಮಾಸ್ಟರ್ ಕೂಡ ಅವರನ್ನು ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಅರೆ-ಆತ್ಮಚರಿತ್ರಾತ್ಮಕ ಕಾದಂಬರಿ “ಆಫ್ ಹ್ಯೂಮನ್ ಬಾಂಡೇಜ್”ನಲ್ಲಿ ಅವರ ಕಕ್ಕನ ಪಾತ್ರವೂ ಅವರ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವೈಕಲ್ಯವೂ (ಉಗ್ಗನ್ನು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಕುಂಟುಕಾಲು ಎಂದು ಬದಲಾಯಿಸಲಾಗಿದೆ) ಅತ್ಯಂತ ಪರಿಣಾಮಕರ ಹಾಗೂ ಮರ್ಮಸ್ಪರ್ಶಿಯಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಶ್ರದ್ಧೆಯಿದ್ದರೆ ಅಸಾಧ್ಯವನ್ನೂ ಸಾಧಿಸಬಹುದು ಎಂದು ಕಕ್ಕ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ನಂಬಿ ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ಮಲಗುವಾಗ ಕಥಾನಾಯಕ ಬಾಲಕ “ದೇವಾ, ನನ್ನ ಕುಂಟುಕಾಲನ್ನು ನಾಳೆ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಏಳುವಾಗ ಸರಿಮಾಡು” ಎಂದು ಅನನ್ಯ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ನಿದ್ರೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಬೆಳಗ್ಗೆ ಏಳುವಾಗ ಖಂಡಿತ ತನ್ನ ಕಾಲು ಸರಿಯಾಗಿದೆ ಎಂಬ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಹಾಸಿಗೆಯಿಂದ ಕಾಲು ಹೊರಗಿಡುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಹಾಯ್! ಕಾಲು ಮುಂಚಿನ ರಾತ್ರಿ ಇದ್ದಂತೆಯೇ ಇತ್ತು. ಅಂದಿನಿಂದ ಮಾಮ್ ದೇವರ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸ ಕಳೆದುಕೊಂಡರು. ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಅವರು ನಾಸ್ತಿಕರಾಗಿಯೇ ಉಳಿದರು.

ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಶಾಲೆ ಅಸಹನೀಯವಾಗಿ ಅವರು ಜರ್ಮನಿಯ ಹೈಡೆಲ್‌ಬರ್ಗ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅವರು ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಕಲಿತದ್ದು. ಆದರೆ ಲೇಖನ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಜೀವಿಸುವ ಕಲ್ಪನೆ ಅವರಿಗಿನ್ನೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಅವರು ವೈದ್ಯಕೀಯ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿ, ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗೆ ಮರಳಿ ಸೇಂಟ್ ಥಾಮಸ್ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಸೇರಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಅವರು ಸಾಹಿತ್ಯ ರಾಶಿಯನ್ನು ಮಠಿಸಿದರು. ತಾನು ಸಾಹಿತಿಯಾಗಬಾರದೇಕೆ ಎಂಬ ವಿಚಾರ ಅವರಿಗೆ ಆಗಲೇ ಹೊಳೆದಿರಬೇಕು. ವೈದ್ಯಕೀಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ಅವರು ಲಂಡನ್ನಿನ ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬಡವರಿಗೆ ಶುಶ್ರೂಷೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ ಅನುಭವಗಳೇ ಅವರ ಪ್ರಥಮ ಕಾದಂಬರಿಯಾಗಿ ೧೮೯೭ರಲ್ಲಿ ಹೊರ ಬಂತು.

“ಲೀಜಾ ಆಫ್ ಲ್ಯಾಂಬೆತ್” ಎಂಬೀ ಪುಸ್ತಕ ಸಾಧಾರಣ ಯಶಸ್ವಿಯಾಯಿತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮಾಮ್ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಡಿಗ್ರಿ ಸಂಪಾದಿಸಿಯಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ “ಲೀಜಾ”ದ ಯಶಸ್ಸಿನ ಆಧಾರದಿಂದ ಅವರು ವೈದ್ಯಕೀಯ ವೃತ್ತಿಗೆ ಶರಣು ಹೊಡೆಯಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು.

ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುವ ಕಾಲ ಬಂತು. ಅವರು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಕಥೆ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಬರೆದರು; ಆದರೆ ಅವುಗಳಿಂದ ಬಂದ ಉತ್ಪನ್ನ ಅವರ ಹೊಟ್ಟೆ ನೆತ್ತಿಗಳಿಗೆ ಸಾಲದಂತಾಗಿತ್ತು. ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಹಣಗಳಿಸುವ ಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಆದರೆ ಯಾವ ನಾಟಕಶಾಲೆಯೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಅಭಿನಯಿಸಲು ಒಡಂಬಡಲಿಲ್ಲ. ವಿಕಟ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಹತಾಶರಾಗಿ ಅವರು ಕೊನೆಗೆ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ಸರ್ಜನ್‌ನಾಗಿ ಸೇರುವ ಯೋಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು.

ಆಗ ಸಹಸಾ ಭಾಗ್ಯ ಅವರ ಕಡೆ ಕಣ್ಣು ಮಿಟಕಿಸಿತು. ಲಂಡನ್ನಿನ ಒಂದು ನಾಟಕಗೃಹದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ನಾಟಕವೊಂದು ತೀರ ಅಯಶಸ್ವಿಯಾದುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು. ಮುಂದಿನ ನಾಟಕದ ತರಬೇತಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಒಂದೂವರೆ ತಿಂಗಳು ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಈ ನಡುವೆ ಬಲು ಬೇಗ ತಾಲೀಮು ಮಾಡಿ ರಂಗಕ್ಕೆ ತರಬಹುದಾದ ನಾಟಕವೊಂದು ಸಿಗದಿದ್ದರೆ ಕಂಪನಿಗೆ ವಿಪರೀತ ನಷ್ಟವಾಗುವ ಸಂಭವವಿತ್ತು. ಯಾರೋ ಮಾಮರ ಒಂದು ನಾಟಕವನ್ನೇಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು ಎಂದು ಸೂಚಿಸಿದರು. ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಬರೆದು ಧೂಳು ಮುಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದ ಒಂದು ಮಾಮ್ ನಾಟಕವನ್ನು ಅವಸರದಿಂದ ರಂಗಕ್ಕೆ ತಂದದ್ದಾಯಿತು. “ಲೇಡಿ ಪೈಡ್ರಿಕ್” ಎಂಬೀ ನಾಟಕ ತತ್ಕ್ಷಣ ಜನಮನವನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದುಬಿಟ್ಟಿತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದಲ್ಲೇ ಲಂಡನ್ನಿನ ನಾಲ್ಕು ನಾಟಕಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲೇ ಮಾಮ್ ನಾಟಕಗಳು ಪ್ರದರ್ಶಿತವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು.

ಹೀಗೆ ಲೇಖನ ವ್ಯವಸಾಯದ ಹನ್ನೊಂದನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮಾಮ್ ತಾವೇ ಊಹಿಸದಷ್ಟು ಹಣವನ್ನೂ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನೂ ಸಂಪಾದಿಸಿದರು. ಈ ಆಕಸ್ಮಿಕ ಯಶಸ್ಸು ಮಾಮರ ತಲೆ ತಿರುಗಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಲೇಖನ ಕಲೆಯನ್ನು ಪಳಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಾಗಿದ್ದರು. ಲೇಖನ ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬವರು ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಬಂದಾಗಲೇ ಬರೆಯುವೆ ಎನ್ನುವುದು ಅಯಶಸ್ಸಿನ ಹಾದಿ ಎಂದವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆ ಓದುವವರಿಗೆ ಸುಲಭ, ಬರೆಯುವವರಿಗೆ ಬಲು ಕಷ್ಟ ಎಂಬುದು ಅವರ ಅನುಭವದ ಮಾತು. ದಿನವೂ ಅವರು ಕ್ಲುಪ್ತ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪದೆ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಶೈಲಿಯನ್ನು ಹದಗೊಳಿಸಲು ಅಪಾರ ಶ್ರಮವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಯತ್ನದ ನಂತರ ಅವರು ತಮ್ಮ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಥನದೃಷ್ಟಿಗೆ ಸರಿಹೊಂದುವ ಶೈಲಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡರು.

ತಾರುಣ್ಯದಿಂದಲೇ ಮಾಮ್ ಬೇಸರವರಿಯದ ವಿಶ್ವಸಂಚಾರಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಗಳಿಕೆ

ಹೆಚ್ಚಿದ ಮೇಲಂತೂ ಅವರು ಪಂಚ ಖಂಡಗಳನ್ನೂ ಪಂಚ ಸಾಗರಗಳನ್ನೂ ಪಠ್ಯನ ಮಾಡಿದರು. ಈ ಸಂಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಕಂಡ ಸಂಗತಿಗಳು, ನೋಡಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು, ಕೇಳಿದ ಘಟನೆಗಳು ಮಾಮರ ವಿರಾಮವರಿಯದ ಕಥಾನಿರಾಣಕ್ಕೆ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನೊದಗಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವರು ಬಳಸಿದ ವಿಷಯಗಳು ಅನಾದಿಯಿಂದ ಕಥೆಗಾರರು ಬಳಸಿದವುಗಳೇ—ಪ್ರೇಮ, ಪ್ರೇಮಭಂಗ, ದ್ವೇಷ, ಮಾನವನ ಉನ್ನತ ವಿಚಾರಗಳೊಡನೆ ಹೊಂದಿಕೆಗಾಣದ ಇಂದ್ರಿಯ ದೌರ್ಬಲ್ಯಗಳು. ಆದರೆ ಈ ಹಳೆಯ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಹೊಸತನವನ್ನು ನೀಡಿದ ಗುಣವೆಂದರೆ ಈ ಅಪಾರ ಯಾತ್ರಾನುಭವ; ಅದರಿಂದ ಅವರು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸಿಕೊಂಡ ಹಿನ್ನೆಲೆಗಳ ವೈವಿಧ್ಯವು ಅವಕ್ಕೊಂದು ಹೊಸತನವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದವು.

ಸಮರ್ಪೆಟ್ ಮಾಮರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹೃದಯಹೀನವೆಂದು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಆದರೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅವರ ಬಾಲ್ಯಜೀವನದ ಕಷ್ಟ ಕಾರ್ಪಣ್ಯಗಳು ಅವರಲ್ಲಿ ಒಂದು ತರಹದ ಕಠಿಣ ಹೃದಯವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅವರು ತಾವು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಪಾತ್ರಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ತೀರ ತಟಸ್ಥರು. ಅವುಗಳನ್ನು ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಂದ ಚಿತ್ರಿಸಲು ಅವರು ಯತ್ನಿಸಿದ್ದು ಅಪರೂಪ. ಮಾನವನ ಸುದುದ್ದೇಶಗಳು ಎಷ್ಟು ದುರ್ಬಲ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ತೃಷ್ಣೆಯ ಮುಂದೆ ಅವು ಹೇಗೆ ಗಾಳಿಗೆ ಹಾರಿ ಹೋಗುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ದಯ ನಿರ್ವಿಕಾರ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಅವರು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮುಂದೆ ಯಶಸ್ವಿ ನಾಟಕವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅವರ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಥೆ “ರೇನ್”(ಮಳೆ)ನಲ್ಲಿ ಪಾದ್ರಿಯೊಬ್ಬ ಸೂಳೆಯನ್ನು ಸನ್ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿ ಪರಮಾತ್ಮಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಮಾಡಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನೇ ಉನ್ನತ ಧೈಯದಲ್ಲಿ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಆತ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಅದೇ ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅವನು ಅವಳ ಮೋಹಕ ಅರೆನಗ್ನ ರೂಪದಿಂದ ವಿಚಲಿತನಾಗಿ ಅವಳನ್ನೇ ಭೋಗಿಸಿಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಆಮೇಲೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದಿಂದ ಕೊರಳು ಕೊಯ್ದುಕೊಂಡು ಸಾಯುತ್ತಾನೆ. ಸಂಗಡವೇ ಸೂಳೆ ಪುನಃ ತನ್ನ ಕಾಯಕವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಕಥೆ ಓದಿ ಮುಗಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಪಾದ್ರಿಯ ಇಂದ್ರಿಯ ದೌರ್ಬಲ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಓದುಗನಲ್ಲಿ ಲೇಶವೂ ಸಹಾನುಭೂತಿ ಹುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ. ಲೋಕದ ಡೊಂಕು ತಿದ್ದುವ ಹುಚ್ಚು ಈತನಿಗೇಕೆ ಬೇಕಿತ್ತು? ಅವನಿಗಾದ ಶಾಸ್ತಿ ಸರಿಯಾದದ್ದೇ ಎಂದು ಮಾಮರ ವಿಚಾರವೋ ಏನೋ ಎನಿಸಿಬಿಡುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ನೀಳ್ಗತೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ತರುಣಿಯನ್ನೊಲಿದಿದ್ದ ಸದ್ಗುಣಿ ತರುಣ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಅವಳು ಬೇರೊಬ್ಬನೊಡನೆ ಬೇಟವಾಡುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಕಥೆ, ಮಾಮರ ಎಲ್ಲ ಬರವಣಿಗೆಗಳಂತೆ, ಬಲು ಸೊಗಸಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಕಥೆಯ ಕೊನೆಗೆ ಆ

ತರುಣಿ ತನ್ನನ್ನು ಪ್ರೇಮಿಸಿದವನ ಪ್ರೇಮವನ್ನೂ ತನ್ನ ಭ್ರಷ್ಟತೆಯನ್ನೂ ವೈದ್ಯಕೀಯ ನಿಧಾನದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾವನಾರಹಿತವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಮಾಮರಿಗೆ ಲಘುವಾಗಿ ಪಾಪ ಮಾಡುವ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರಿಗಳ ಮೇಲಿದ್ದ ಸಹಾನುಭೂತಿ ಒಳ್ಳೆಯವರಾಗಿರಲು ಯತ್ನಿಸುವವರ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲವೇನೋ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಬಹುಶಃ ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಅಪವಾದ ಅವರ “ಆಫ್ ಹ್ಯೂಮನ್ ಬಾಂಡೇಜ್” ಏನೋ. ಇದರ ನಾಯಕ ತಾವೇ ಆಗಿದ್ದುದರಿಂದಲೋ ಏನೋ, ಕುಂಟು ಕಾಲಿನ, ಹಿಂಜರಿಯುವ ಸ್ವಭಾವದ ಕಥಾನಾಯಕನ ಮೇಲೆ ನಮಗೆ ದಯೆಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಸ್ವತಃ ಮಾಮರು ಕೂಡ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಓದಿದಾಗೆಲ್ಲ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಓದುಗನು ಕೂಡ ಒಂದೆರಡು ತೊಟ್ಟು ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸಲೇಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಕಾದಂಬರಿಯ ಸಂಗತಿಯಾದರೂ ಲೇಖಕನ ಜೀವನದ ವೈಚಿತ್ರ್ಯಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಅದು ಪ್ರಥಮತಃ ೧೯೧೫ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದಾಗ ಯಾರೂ ಅದನ್ನು ಗಮನಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ. ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಅಮೇರಿಕನ್ ವಿಮರ್ಶಕನೊಬ್ಬ ಅದನ್ನು ಓದಿ ತುಂಬಾ ಕೊಂಡಾಡಿದನು. ಆಗ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವಿಮರ್ಶಕರು ಅದರ ಗುಣಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ ಹೊಗಳತೊಡಗಿದರು. ಅದು ಈಗ ಮಾಮರ ಶ್ರೇಷ್ಠತಮ ಕೃತಿಯೆಂದು ಭಾವಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಮಾಮರ ಭಾರತ ಪರ್ಮಟನದ ಫಲವಾಗಿ ಅವರ “ರೇಜರ್ಸ್ ಎಜ್” (ಅಸಿಧಾರೆ) ಕಾದಂಬರಿ ೧೯೪೪ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸತ್ಯಾನ್ವೇಷಣೆಗಾಗಿ ಅಲೆದ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯನೊಬ್ಬನ ಕಥೆಯಿದು. ಆತ ಭಾರತದ ಯೋಗಿಗಳ ಸಂಪರ್ಕ ಪಡೆದು ಅವರ ಮಾದರಿಯ ಸಾಧನೆಯನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಈ ಕಾದಂಬರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ್ದೆನ್ನಲು ಬಾರದಿದ್ದರೂ ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅದರ ೫೦ ಲಕ್ಷ ಪ್ರತಿಗಳು ಮಾರಿದವು.

ಮಾಮರು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ರಮಣ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಕೆಲ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆದರು. ಭಾರತೀಯ ತತ್ವಜ್ಞಾನ ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆತ್ಮವೈಂದಿದೆಯೆಂದೊಪ್ಪಿದ ಮೇಲೆ ಕರ್ಮಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನೂ ಕರ್ಮಫಲ ಭೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಪುನರ್ಜನ್ಮಗಳನ್ನೂ ಒಪ್ಪದೇ ವಿಧಿಯಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಪುನರ್ಜನ್ಮ ಕಲ್ಪನೆಯೇ ಅಸಹನೀಯವೆನಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅವರು ಒಂದು ಕಡೆ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಸಮರ್ಪೆಟ್ ಮಾಮರು ಬಹಳ ವ್ಯವಹಾರವಾದಿಗಳು. ಅವರು ಹಣದ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಎಂದೂ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದವರಲ್ಲ. “ಹಣವು ಒಂದು ಬಗೆಯ ಆರನೆಯ ಇಂದ್ರಿಯ; ಅದು ಇಲ್ಲದೆ ಉಳಿದ ಐದು ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಸರಾಗವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲರಿಯುವು” ಎಂದವರು ಪ್ರಾಂಜಲವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಹಣಕ್ಕಾಗಿ ತಾವು ಬರೆಯುತ್ತೇವೆಂಬುದನ್ನವರು ನಿರಾಕರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅವರ “ಕೃತಿರತ್ನ”ವೆನಿಸಿದ “ಆಫ್ ಹ್ಯೂಮನ್ ಬಾಂಡೇಜ್”ನ್ನು ಅಗ್ಗದ ಆವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರ ತರುವಾಗ ಸಂಪಾದಕರು ಅದರಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಕಡಿತ ಮಾಡಬೇಕೆಂದರು. ಮಾಮ್ ಹಿಂಜರಿಯದೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿ ಕೊಟ್ಟರು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆಯುತ್ತ, ಲೇಖಕನಿಗೆ ಒಂದಕ್ಷರವನ್ನೂ ಬದಲಿಸಬಾರದೆಂಬ ವೃಥಾಭಿಮಾನ ಸಲ್ಲದು ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರತಿ ಲೇಖಕನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತನ್ನ ಕಾಲದ ಫ್ಯಾಷನ್ನುಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಬರೆಯುತ್ತಾನೆ. ಆ ಕಾಲದ ಓದುಗರಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಗಾತ್ರದ ಕಥೆ ಮೆಚ್ಚುವುದಾದರೆ ಅದನ್ನೇಕೆ ಆಕ್ಷೇಪಿಸಬೇಕು?

ಮೊದಲನೇ ಮಹಾಯುದ್ಧ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಮ್ ಫ್ರಾನ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸೈನಿಕ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು. ಮುಂದೆ ಬಾಲ್ಯವಿಕ್ ಕ್ರಾಂತಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ವಿಫಲಗೊಳಿಸಲು ಮಾಮರನ್ನು ರಶಿಯಕ್ಕೆ ಗುಪ್ತಚಾರನಾಗಿ ಕಳಿಸಲಾಯಿತು. ಗುಪ್ತಚಾರ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವರೇನೂ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಬಂದ ಅನುಭವವು ಅವರ ಪ್ರಸಿದ್ಧ “ಆಶೆನ್ ಡೆನ್” ಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ ಆಧಾರ ಸಾಮಗ್ರಿಯಾಯಿತು.

ಎರಡನೇ ಮಹಾಯುದ್ಧ ಕಾಲಕ್ಕಾಗಲೇ ಶ್ರೀಮಂತರಾಗಿದ್ದ ಮಾಮ್ ದಕ್ಷಿಣ ಫ್ರಾನ್ಸಿನ ಮೋಹಕ ಸಮುದ್ರ ತೀರದಲ್ಲಿ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಬಂಗಲೆ ಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಯುದ್ಧಾರಂಭವಾದೊಡನೆ ಅವರು ಬ್ರಿಟಿಶ್ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಲಣಿಯಾದರು. ಅವರು ಯುದ್ಧಕಾಲೀನ ಫ್ರಾನ್ಸಿನ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆದ ಲೇಖಗಳನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಶ್ ಸರ್ಕಾರ ಪುಸ್ತಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿತು. ಅದರ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಪ್ರತಿಗಳು ಖರ್ಚಾದವು. ಮುಂದೆ ಫ್ರಾನ್ಸಿನ ಪತನವಾದ ನಂತರ ಅವರು ಸಾವಿರಾರು ಜನ ನಿರಾಶ್ರಿತರೊಡನೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವನ್ನನುಭವಿಸಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗೆ ಪಾರಾಗಿ ಹೋದರು. ಅವರ ಬಂಗಲೆಯನ್ನು ಜರ್ಮನರು ಕೊಳ್ಳೆಹೊಡೆದರು. ಯುದ್ಧಾನಂತರ ಅವರು ಪುನಃ ತಮ್ಮ ಬಂಗಲೆಯಲ್ಲಿ ವಸತಿ ಹೂಡಿದರು.

ಅಪಾರ ಧನ ಹಾಗೂ ಯಶಸ್ಸಿನ ಹಿಂದೆ ಮಾಮರಿಗೆ ಮಹಾಪುರುಷರ ಸ್ನೇಹಭಾಗ್ಯ ದೊರೆತಿತ್ತು. ಚರ್ಚಿಲ್, ಡ್ಯೂಕ್ ಆಫ್ ವಿಂಡ್ಸರ್, ಲಾರ್ಡ್ ಬೀವರ್ ಬ್ರೂಕ್, ವೆಲ್ಸ್ ಮೊದಲಾದವರು ಅವರ ಮಿತ್ರವರ್ಗದಲ್ಲಿದ್ದು ಅವರ ಬಂಗಲೆಗೆ ಬಂದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಸ್ಟೀಡನ್ ಮತ್ತು ಥಾಯಿಲಂಡಿನ ರಾಜರು ಕೂಡ ಅವರ ಅತಿಥಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಅನೇಕ

ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತರು / ೧೧೩

ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಅವರಿಗೆ ಗೌರವ ಪದವಿಗಳನ್ನಿತ್ತವು. ಬ್ರಿಟಿಶ್ ರಾಜಮನೆತನವು ಅವರಿಗೆ ಬಿರುದುಗಳನ್ನಿತ್ತು ಗೌರವಿಸಿತು.

ಮಾಮರು ಹಣವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದರಾದರೂ ಜಿಪುಣರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಬಾಲ್ಯದ ಶಾಲೆಯಾದ ಕ್ಯಾಂಟರ್ಬರಿ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ೧,೩೫,೦೦೦ ರೂಪಾಯಿಯ ದತ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅದರಿಂದ ಅರ್ಹ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಶಿಷ್ಯವೃತ್ತಿಯ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದರು. ಅವರು ಇನ್ನೊಂದು ಧರ್ಮನಿಧಿಯನ್ನೇರ್ಪಡಿಸಿ ಯೋಗ್ಯತಾವಂತ ತರುಣ ಲೇಖಕರಿಗೆ ಪ್ರವಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಒಂದು ಬಹುಮಾನ ಕೊಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದರು.

ಅವರು ಸುಖಜೀವನವನ್ನು ಮೆಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದರು. ರಾಜವೈಭವದ ಅವರ ಬಂಗಲೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸೇವಕರು ಅವರ ಸುಖ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಬಂಗಲೆ ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತ ಕಲಾವಿದರ ಚಿತ್ರಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾಗಿತ್ತು. ಅಪಾರ ಹಣಕೊಟ್ಟು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಈ ಕಲಾ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಅವರು ಕಳ್ಳರ ಕಾಟಕ್ಕಂಜಿ ಲಿಲಾವು ಮಾಡಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಲಿಲಾವಿನಲ್ಲಿ ರೂ. ೭,೫೦,೦೦೦ ಬಂತು ಎಂದ ಮೇಲೆ ಅವರ ಕಲಾಭಿರುಚಿಯ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು.

ಆದರೂ ಸಮರ್ಸೆಟ್ ಮಾಮ್ ಸುಖಿಯಾಗಿದ್ದರೆನ್ನಲು ಬಾರದು. ಅವರ ವಿವಾಹ ವಿಫಲವಾಗಿ ಮುರುಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಪರ್ಮಾನ ಹೊಂದಿತು. ಅವಳ ಮೊದಲ ಗಂಡನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗಳು ಲೇಡಿ ಎಲಿಜಬೆತ್ ಹೋಪಳು ತನ್ನ ಮಗಳಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ತನ್ನ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲೆಂದು ಮಾಮ್ ಸಾಧಿಸಿದರು. ವಿವಾದ ಕೋರ್ಟು ಕಂಡು ಮಾಮರು ಅವಳಿಗೆ ಭಾರೀ ಹಣವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾಯಿತು. ಈ ಮೊದಲೇ ಮಾಮರು ದೀರ್ಘಕಾಲ ತಮಗೆ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಅಲೆನ್ ಸೆಯ್ಲ್ ಎಂಬಾತನನ್ನು ದತ್ತಕ ಹಿಡಿದಿದ್ದರು.

ಪ್ರತಿದಿನವೂ ತಪ್ಪದೆ ನಾಲ್ಕು ತಾಸು ಲೇಖನ ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಮಾಮರು ೧೯೪೮ರಲ್ಲಿ ತಾವಿನ್ನು ಕಥಾ ಲೇಖನ ವ್ಯವಸಾಯದಿಂದ ನಿವೃತ್ತರಾಗುವುದಾಗಿ ಘೋಷಿಸಿದರು. ಆದರೂ ಅವರ ಅನುಭವ, ಸ್ಮೃತಿ, ಪ್ರಬಂಧಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಲೇ ಇದ್ದವು. ಇವುಗಳ ಸಂಕಲನವಾದ “ಸಮಿಂಗ್ ಅಪ್” ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಇದು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಭೀಷ್ಮಾಚಾರ್ಯನ ಗಂಭೀರ ಚಿಂತನೆಯ ಕಿಡಿ.

ಸಮಿಂಗ್ ಅಪ್ನಲ್ಲಿ ಮಾಮ್ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದರು: “ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮನ್ನಣೆಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ದೀರ್ಘಕಾಲ ಹೊಂದಿದ್ದ ನಾನು ಇನ್ನು ಅದನ್ನು ಇತರರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ತನ್ನ ಚಿತ್ರದ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಕೆಡಿಸದೆ ಅದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೇನನ್ನೂ ಸೇರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆನಿಸಿದಾಗ ಕಲಾವಿದ ಅದನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ” ಎಂದಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕ್ಷಯರೋಗದಿಂದ ಬಳಲಿದ್ದ ಈ ಲೇಖಕ ನಿವೃತ್ತಿಯ ನಂತರ ೨೭ ವರ್ಷ ಬದುಕಿದರು. ಅವರ ಕಣ್ಣು ಮಂದವಾಗಿ, ಕಿವಿ ಕಿವುಡಾಗಿ, ನೆನಪಿನ ಶಕ್ತಿ ಹಾರಿಹೋಗಿ ತೊಂದರೆಗೀಡಾದರು. ೧೯೬೬ರ ಡಿಸೆಂಬರಿನಲ್ಲಿ ಅವರು ಐದು ದಿನಗಳ ಮೂರೈಯ ನಂತರ ಮರಣ ಹೊಂದಿದರು.

ಅವರು ಅತ್ಯಂತ ಯಶಸ್ವಿ ಲೇಖಕರಾಗಿದ್ದರೂ ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಯೋಗ್ಯತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಭ್ರಮೆ ಅವರಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. “ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಮಧ್ಯಮ ತರಗತಿಯವರಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ” ಎಂದ ಅವರ ಮಾತು ಬಹುಶಃ ಸತ್ಯ.

೧೬. ವಿಜ್ಞಾನಿ ಜಾನ್ ಬಾರ್ಡನ್

ಇಮ್ಮಡಿ ಬಹುಮಾನ ಗಳಿಸಿದ ವಿಜ್ಞಾನಿ

ಗ್ರಹಾಂತರ ಸಂಪರ್ಕ, ಯಾಂತ್ರಿಕ ಮೆದುಳು, ಅಂತರದಲ್ಲಿ ತೇಲಾಟ—ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅವರು ಸಾಧ್ಯ ಮಾಡಿದರು.

ಅತ್ಯಂತ ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಗಳಿಗೆ ಸಹಿತ ಒಂದೇ ಜೀವಮಾನದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಸಲ ನೋಬೆಲ್ ಪಾರಿತೋಷಕ ಪಡೆಯುವುದು ದುಸ್ಸಾಧ್ಯ ಕಾರ್ಯ. ಮದಾಮ್ ಕ್ಯೂರಿಗೆ ಭೌತಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ರಸಾಯನಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಅದು ಬಂದಿತ್ತು; ಲೀನಸ್ ಪಾಲಿಂಗರಿಗೆ ರಸಾಯನಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಶಾಂತಿಕಾರ್ಯಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಬಹುಮಾನ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಆದರೆ ಒಂದೇ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಸಲ ನೋಬೆಲ್ ಸಮಿತಿಯಿಂದ ಬಹುಮಾನ ಗಿಟ್ಟಿಸಿದವರು ಜಾನ್ ಬಾರ್ಡನ್ ಒಬ್ಬರೇ. ಅದೂ ವಿಜ್ಞಾನದ ರಾಜ ಎನಿಸಿದ ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ; ೧೯೫೬ರಲ್ಲಿ ಟ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಟರುಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವರ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ; ೧೯೭೨ರಲ್ಲಿ ಅತಿಶೈತ್ಯದ ರಂಗದಲ್ಲಿನ ಸಂಶೋಧನೆಗಳಿಗಾಗಿ.

ಅಮೇರಿಕದ ಇಲಿನಾಯ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರೊಫೆಸರರಾದ ಬಾರ್ಡನ್‌ರು ಐನ್‌ಸ್ಟೈನ್‌ರಂತೆ ಋಷಿಸದೃಶವಾದ ದರ್ಶನ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಭೌತಿಕ ಸತ್ಯಗಳನ್ನು 'ಕಂಡವ'ರಲ್ಲ. ಲಾರ್ಡ್ ರುದರ್‌ಫೋರ್ಡ್‌ರಂತೆ ಪರರನ್ನು ಅಪ್ರತಿಭರಾಗಿ ಮಾಡುವ ಮಹಾ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿದವರೂ ಅಲ್ಲ. ಅವರು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ. ಇದು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಅವರ ಸ್ವಭಾವಗುಣವೆಂದು ಹೇಳಲಾಗದು. ಅವರ ಧ್ವನಿಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ತೊಡಕಿನಿಂದ ಮಾತಾಡುವುದು ಅವರಿಗೆ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ನಿಲುವಿನಲ್ಲಿಯೂ ಅವರು ಮಧ್ಯಮ. ವೇಷಭೂಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಅವರದು ಹಳೆ ಮಾದರಿ.

ಹೀಗೆ ಒಂದು ನೋಟಕ್ಕೆ ಯಾರನ್ನೂ ಪ್ರಭಾವಿಸಲಾರದ ಬಾರ್ಡನ್‌ರು ಮಾಡಿದ ಸಂಶೋಧನೆಗಳಿಂದ ಜಗತ್ತಿನ ಸ್ವರೂಪವೇ ಬದಲಾಗಿದೆಯೆನ್ನುವುದು ವಿಶೇಷ. ಟ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಟರುಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸದಿಂದಲೇ ಇಂದು ಮನುಷ್ಯ ಚಂದ್ರಲೋಕಕ್ಕೆ ಹಾರಿ ಅಲ್ಲಿಂದ

ಪೃಥ್ವಿಯೊಡನೆ ಸಂಪರ್ಕವಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಇಡೀ ಸೂರ್ಯಸಂಸ್ಥಾಯವನ್ನು ಒಂದು ಸಂಪರ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಳಗೆ ತರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ: ಅನೇಕ ಅತಿಸೂಕ್ಷ್ಮ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಉಪಕರಣಗಳಿಗೆ ಅದು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಕೃತಕ ಮಿದುಳು ಎನಿಸಿದ ಕಂಪ್ಯೂಟರುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಅದರಿಂದ ನೆರವಾಗಿದೆ; ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಹೊಲ ಉಳುವಾಗ, ರಸ್ತೆ ನಡೆಯುವಾಗ ಮೋಟಾರಿನಲ್ಲಿ ಸಾಗುವಾಗ ಅತಿ ಅಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತಿನ ನಿರಂತರ ಸುದ್ದಿ ಸಂಪರ್ಕ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ನಿಮ್ಮ ಕಿವಿದೆರೆಯಲ್ಲಿ ಸುರಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದು ಅದೇ. ಅತಿ ಶೈತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವರು ಕಂಡುಹಿಡಿದ ಸಂಗತಿಗಳು ಅಷ್ಟೇ ದೂರಗಾಮಿ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಂತಿವೆ.

ಜಾನ್ ಬಾರ್ಡನ್‌ರು ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ೧೯೦೮ರಲ್ಲಿ ಅವರ ತಂದೆ ಅಮೇರಿಕದ ವಿಸ್ಕಾನ್ಸಿನ್ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಶಾಲೆಯ ಡೀನರೂ ಅವಯವಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರೊಫೆಸರರೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿಯೇ ಜಾನ್ ಬಾರ್ಡನ್‌ರ ಆಸಕ್ತಿ ಇಮ್ಮಡಿಯಾಗಿತ್ತು. ಯಂತ್ರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕುತೂಹಲವೊಂದು, ಮೂಲಭೂತ ವಿಜ್ಞಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ಇನ್ನೊಂದು, ಇದು ಸ್ವಲ್ಪ ಅಪರೂಪ ಗುಣ. ವಿಶ್ವದ ರಹಸ್ಯಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸುವ ಹುಮ್ಮಸ್ಸುಳ್ಳವರಿಗೆ ಬರೇ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ವಿಜ್ಞಾನ ತುಚ್ಛವಾಗಿ ಕಾಣುವುದೇ ಹೆಚ್ಚು.

ಜನ್ಮಸ್ಥಳ ದೋಷದಿಂದ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ನಡುಕ ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದಲೇ ಇತ್ತು. ಆದರೆ ಅವರು ಆಟಪಾಟಗಳೆರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಹಿಂದಿರಲಿಲ್ಲ, ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಬಂದ ಮೌನ ಅವರ ವಿಚಾರಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಗಮನವನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಚೂಪಾಗಿ ಮಾಡಿತ್ತು. ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಮನೆಯ ವಾತಾವರಣ ನೈತಿಕವಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಮಾನವ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸರಿ-ತಪ್ಪು ಇವೆರಡೇ ಬಗೆಯಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿತ್ತು. ಪ್ರಬುದ್ಧರಾದ ಮೇಲೆ ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲೂ ಅವರು ತಮ್ಮ ಮುಖ್ಯ ಗಮ್ಯ ವಿಷಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದು ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರ, ಇದು ತಪ್ಪುತ್ವ ಎಂಬುದಾಗಿ ತಟ್ಟನೆ ವಿಂಗಡಿಸುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡರು. ನಿಸ್ಸಂದಿಗ್ಧವಾದ ಈ ನಿರ್ಣಯಶಕ್ತಿ ಅವರಿಗೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ರಂಗದಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದೆ.

ಬಾರ್ಡನ್‌ರು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದು ವಿದ್ಯುತ್ ಎಂಜಿನಿಯರರಾಗಿ. ಈ ಶತಮಾನದ ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಎಣ್ಣೆ ಕಂಪನಿಗಳ ಪರವಾಗಿ ಭೂಗರ್ಭ ಶೋಧನೆಯ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದರು. ಮೊದಲು ಯಾರೂ ಗಮನಿಸಿರದಿದ್ದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಅಯಸ್ಕಾಂತ ಕುರುಹುಗಳ ಮೂಲಕ ಎಣ್ಣೆಯ ಧಾರಾಳ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಗೊತ್ತು ಹಚ್ಚುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅವರು ಕಂಡುಹಿಡಿದರು.

ಇಂದು ಈ ವಿಧಾನ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ಬಳಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಅವರ ಕಂಪನಿ ಅವರಿಗೆ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದೆನಿಸಿದಷ್ಟು ಸಂಬಳ ಕೊಡತೊಡಗಿತು. ಆದರೆ ಅವರು ಆ ಕೆಲಸ ಬಿಟ್ಟು ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪ್ರಿನ್ಸ್ಟನ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಸೇರಿದರು. ಕ್ವಾಂಟಂ ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರದ ಅಭ್ಯಾಸ ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಕಂಪನಿಯಲ್ಲಿರುವ ಅವರ ಸಹಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಇವರು ಇಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆ ಸಂಬಳ ಬಿಟ್ಟು ಕ್ವಾಂಟಂ ಭೌತದ ಬಿಸಿಲುಗುದುರೆಯ ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿದ್ದು ನೋಡಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಎಂಜಿನಿಯರನಿಗೇಕೆ ಈ ಕ್ವಾಂಟಂ ಗೊಡವೆ? ಆದರೆ ಆಗತಾನೇ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿದ್ದ ಕ್ವಾಂಟಂ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಎಂಜಿನಿಯರರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ್ದಾದ ಪದಾರ್ಥ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿ ಇವುಗಳ ಸಂಬಂಧದ ಮೂಲಭೂತ ಸ್ವರೂಪದ ಜಟಿಲ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು ದಾರಿಯುಂಟೆಂದು ಬಾರ್ಡ್‌ನ್ ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ಊಹಿಸಿದ್ದರು. ಕೆಲವೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರು ಆ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಗ್ರಹಣಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಹಪಾಠಿಗಳ ಹಾಗೂ ಪ್ರೊಫೆಸರರ ಗೌರವವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದರು. ಈ ಜನರು ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ, ನೋಬೆಲ್ ಪಾರಿತೋಷಕ ಪಡೆದವರೂ ಪಡೆಯಲಿದ್ದವರೂ ಮಹಾಪ್ರತಿಭಾಶಾಲಿಗಳು ಅವರಲ್ಲಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಯುಜಿನೆ ವಿಗ್ನರ್ ಮೊದಲಾದವರು ಬಾರ್ಡ್‌ನರ ಮಿತ್ರರಾಗಿ ಮುಂದೆ ಅವರಿಗೆ ನೋಬೆಲ್ ಪಾರಿತೋಷಕ ಸಿಗುವಂತೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು.

ಬಾರ್ಡ್‌ನರನ್ನು ಆಗ ಆಕರ್ಷಿಸಿದ್ದು ಅತಿವಾಹಕಗಳ ಸಮಸ್ಯೆ. ಕಾಲು ಶತಮಾನ ಹಿಂದೆ ಡಚ್ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಕೆಮರ್ಲಿಂಗ್ ಓನೆಸ್, ಕೆಲವೊಂದು ಲೋಹಗಳನ್ನು ಶುದ್ಧ ಶೂನ್ಯಾಂಶದಷ್ಟು ತಣ್ಣಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅವುಗಳ ಮೂಲಕ ವಿದ್ಯುತ್ತು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಹರಿಯುವುದೆಂಬ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ ಅಂಶವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದು ನೋಬೆಲ್ ಪಾರಿತೋಷಕವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದ. ಈ ಲೋಹಗಳಿಗೆ ಅತಿವಾಹಕಗಳೆಂದು ಹೆಸರು ಬಿದ್ದಿತು. ಲೋಹದ ಅತಿ ಶೈತ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ತು ಹೀಗೇಕೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತದೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಓನೆಸನಾಗಲಿ ಮತ್ತಾವ ಪ್ರಚಂಡ ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರಗಳಾಗಲಿ ಕಾರಣ ಕಂಡುಹಿಡಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಾರ್ಡ್‌ನರು ಈ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು ಜೀವಮಾನವನ್ನೇ ಮುಡಿಪಿಡಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದರು.

ಆ ಕೆಲಸ ಇನ್ನೂ ಅರೆಬರೆಯಾಗಿದ್ದಂತೆಯೇ ಎರಡನೇ ಮಹಾಯುದ್ಧ ಬಂದದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಬಾರ್ಡ್‌ನರು ಯುದ್ಧದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಯೋಜನಕರವಾದ ಸಂಶೋಧನೆಗಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಬೆಲ್ ಟೆಲಿಫೋನ್ ಕಂಪನಿಯ ಸಂಶೋಧನಾಲಯವನ್ನು ಸೇರಿದರು. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲೇ ಅವರು ಟ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಟರನ್ನು ಆವಿಷ್ಕರಿಸಿದ್ದು ಅವಾಧವ್ಯ ವ್ಯಾಕುಂ

ಓಜೂಬುಗಳು ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಕೊನೆಗಾಣಿಸಿ ಇಂದಿಗೂ ಊಹಾತೀತವಾದ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಬೀರುತ್ತಿರುವ ಈ ಆವಿಷ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕಾರಣರಾದ ಮೂವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರೆಂಬುದಾಗಿ ಬಾರ್ಡಿನರಿಗೆ ನೋಬೆಲ್ ಪಾರಿತೋಷಕ ಬಂತು. (ಉಳಿದಿಬ್ಬರು 'ಬೆಲ್'ನಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಹಕಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದ ವಿಲಿಯಂ ಶಾಕ್ಲೆ ಮತ್ತು ವಾಲ್ಟರ್ ಬ್ರಿಟ್ಟನ್).

ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ ಈ ಸಂಶೋಧನೆಗಾಗಿ ೧೯೫೬ರಲ್ಲಿ ಬಾರ್ಡಿನರಿಗೆ ನೋಬೆಲ್ ಗೌರವ ಬರುವುದರೊಳಗೆ, ಅವರ ಆಸಕ್ತಿ ಪುನಃ ಅತಿವಾಹಕಗಳ ಕಡೆ ಹರಿದಿತ್ತು. ಅದರಿಂದ ನೋಬೆಲ್ ಬಹುಮಾನ ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಅವರು ಹೋದಲ್ಲಿ ಅವರು ಮಾಡಿದ ಭಾಷಣ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಲೇಷನ್‌ಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಲ್ಲ, ಅತಿವಾಹಕಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಬೆಲ್ ಸಂಶೋಧನಾಲಯವನ್ನು ತೊರೆದು ಇಲಿನಾಯ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವನ್ನು ಸೇರಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಲಿಯಾನ್ ಕೂಪರ್ ಮತ್ತು ಜಾನ್ ಶ್ರೀಫರ್ ಎಂಬ ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ದೊರೆತರು. ಮೂವರೂ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಜತೆಯಾಗಿ ಎದುರಿಸಿದರು ಮತ್ತು ೧೯೫೬ರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೇ ನೋಬೆಲ್ ಪಾರಿತೋಷಕವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗಲೇ ಅತಿವಾಹಕಗಳ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಅವರು ಭೇದಿಸಿಯಾಗಿತ್ತು. ಅತಿವಾಹಕಗಳ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ತೆರೆದಿಡುವ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಇಂದು ಈ ಮೂವರ ಅಡ್ಡ ಹೆಸರುಗಳ ಪ್ರಥಮಾಕ್ಷರಗಳಿಂದ ಬಿಸಿಎಸ್ (ಬಾರ್ಡನ್ ಕೂಪರ್ ಶ್ರೀಫರ್) ಸಿದ್ಧಾಂತವೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಈ ಮೂವರಿಗೆ ಅತಿವಾಹಕ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕಾಗಿ ನೋಬೆಲ್ ಬಹುಮಾನ ಬರಲು ಹದಿನಾರು ವರ್ಷ ತಡವಾದರೂ ಅದರ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯಲು ಉದ್ಯೋಗಪತಿಗಳು ಬಹುಬೇಗನೆ ಸಿದ್ಧರಾದರು. ಬಿಸಿಎಸ್ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಒಂದು ಅದ್ಭುತ ವ್ಯಾಪಕಾರಿಕ ಉಪಯೋಗವೆಂದರೆ ಅಲ್ಪ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಪ್ರಚಂಡ ಶಕ್ತಿಯ ಅಯಸ್ಕಾಂತಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾದದ್ದು. ಅತಿಶೈತ್ಯೀಕೃತವಾದ ಲೋಹಗಳ ಮೂಲಕ ವಿದ್ಯುತ್‌ನ್ನು ಹರಿಸಿದಾಗ ಉಂಟಾಗುವ ಈ ಅಯಸ್ಕಾಂತದ ಸುತ್ತ ಬಲವಾದ ಕ್ಷೇತ್ರ ಏರ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಅಪಕರ್ಷಣೆಗೊಳಗಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಅಕ್ಷರಶಃ ಯಾವುದೇ ಆಧಾರವಿಲ್ಲದೆ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ತೂಗ ಹಾಕುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಈ ತತ್ವವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಆಗಲೇ ವೇಗವಾಗಿ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ತೂಗುತ್ತ ಓಡುವ ರೈಲುಗಾಡಿಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವ ಸಾಹಸ ಜಪಾನಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದೆ. ಈ ಗಾಡಿಗಳು ಗಂಟೆಗೆ ಮುನ್ನೂರು ಮೈಲು ವೇಗದಿಂದ ಓಡಿದರೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ

ಒಂದಿಷ್ಟೂ ಕಂಪನದ ಅನುಭವ ಆಗಲಾರದು. ಅದು ಅಕ್ಷರಶಃ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ತೇಲುವ ರೈಲು ಆಗಲಿದೆ.

ಇನ್ನೂ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಸಿಎಸ್ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಆಧಾರದಿಂದ ಚಿಕ್ಕದಾದ ವಿದ್ಯುತ್ ಜನರೇಟರುಗಳು ಪ್ರಚಂಡ ಪ್ರಮಾಣದ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಸಂಭವ ಇದೆ. ಈ ಜನರೇಟರುಗಳು ಈಗ ಉಪಯೋಗದಲ್ಲಿರುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರೇಟರುಗಳಿಗಿಂತ ಹತ್ತುಪಟ್ಟು ಚಿಕ್ಕವಾಗಿರಬಲ್ಲವು. ಇವುಗಳಲ್ಲೇ ಇನ್ನೂ ಚಿಕ್ಕ ಆಕೃತಿಯ ಜನರೇಟರುಗಳನ್ನು ಹಡಗುಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲು ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು. ಇದೇ ತತ್ವವನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿ ಹೃದಯ ಚಲನೆ, ರಕ್ತಧಾರೆಯ ಓಡಾಟ ಮೊದಲಾದ ಶರೀರ ವ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನು ಗುರುತು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಉಪಕರಣಗಳ ನಿರ್ಮಾಣವೂ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ.

ಪ್ರೊ. ಬಾರ್ಡಿನರು ಟ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಟರು, ಅತಿವಾಹಕಗಳಲ್ಲಿ ಮಗ್ಗುಲಾಗುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಒಂದು ಉಪಕರಣ ಟ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಟರುಗಳಷ್ಟೇ ವಿಶಾಲವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. Xerox ಎಂಬ ಈ ಉಪಕರಣದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಅತ್ಯಲ್ಪ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ವಿಧಾನದಿಂದ ಯಾವುದೇ ಪತ್ರ ಅಥವಾ ಗ್ರಂಥದ ಅನೇಕ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ಜ್ಞಾನವಿಜ್ಞಾನಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಹಂಚುವುದು ಸುಲಭವೂ ಕ್ಷಿಪ್ರವೂ ಆಗಿದೆ. ಇದರ ಸಹಾಯದಿಂದಲೇ ಅಮೇರಿಕದ ಮಿಲಿಟರಿ ಮತ್ತು ವಿದೇಶ ನೀತಿಯ ಅನೇಕ ಹೊಲಸು ರಹಸ್ಯಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ 'ಪೆಂಟಗಾನ್ ದಾಖಲೆ'ಗಳ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಡೇನಿಯಲ್ ಎಲ್ಸೆಬರ್ಗ್ ಎಂಬವರು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಫಜೀತಿಗೊಳಪಡಿಸಿದರು.

ಬಾರ್ಡಿನರು ಸ್ವಂತ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಆದರ್ಶ ಗುರುಗಳು. ಮಾತಾಡಲು ಕಷ್ಟವಾದ್ದರಿಂದಲೋ ಏನೋ ಅವರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಅದರಿಂದ ಪ್ರಚೋದನೆಗೊಂಡು ಶಿಷ್ಯರೇ ಮುಂದಿನ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡಬೇಕು. ಕೂಪರ್ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಫರು ನೋಬೆಲ್ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ತಲುಪಲು ಬಾರ್ಡಿನರು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ್ದು ಹೀಗೆಯೇ. ಶಿಷ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ತಂದನೆಂದರೆ ಅದು ಸ್ವತಃ ತಾವೇ ಯೋಚಿಸಿರದಿದ್ದರಾದರೂ ಬಾರ್ಡಿನರು ಅದು ಸರಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ತತ್ಕ್ಷಣ ಗುರುತಿಸಿ ಹಾಗೆ ಹೇಳಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ.

೧೭. ಎಮಿಲಿ ಜೋಲಾ

ಪರರಿಗಾದ ಅನ್ಯಾಯದ ವಿರುದ್ಧ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಯೊಬ್ಬನ ಹೋರಾಟ

ಅನ್ಯಾಯ ಯಾರಿಗೋ, ಯಾವ ಜಾತಿಯವನಿಗೋ ಆಗಲಿ, ಅದು ನಮಗೇ ಆದಂತೆ ಎಂದು ಅದರ ಪರಿಮಾರ್ಜನೆಗಾಗಿ ಹೋರಾಡಿದ, ಅದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮೆಲ್ಲ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಪಣಕ್ಕಿಟ್ಟ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ಫ್ರೆಂಚ್ ಕಾದಂಬರಿಕಾರ ಎಮಿಲಿ ಜೋಲಾ ಅಗ್ರಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಅನ್ಯಾಯಕ್ಕೊಳಗಾದವನು ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಡ್ರೇಫಸ್ ಎಂಬ ಫ್ರೆಂಚ್ ಸೈನ್ಯಾಧಿಕಾರಿ. ಅವನ ಮೇಲೆ ದೇಶದ್ರೋಹದ ಆರೋಪ ಹೊರಿಸಿ ಶಿಕ್ಷಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಜೋಲಾ ಅದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸಿ ಖಾಸಗಿಯಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡ. ಮತ್ತು ನಿರಪರಾಧಿಯ ಪಕ್ಷ ವಹಿಸಿ ಕಣಕ್ಕಿಳಿಯುವಲ್ಲಿ ಅವನು ಫ್ರಾನ್ಸಿನ ಪ್ರಬಲ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಇಡೀ ಸೇನಾಪತಿ ಮಂಡಳಿಯನ್ನು ಎದುರು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲು ಹಿಂಜರಿಯಲಿಲ್ಲ.

ಫ್ರಾನ್ಸಿಗೂ ಜರ್ಮನಿಗೂ ಹಗೆತನ ಕುದಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ (೧೮೯೪) ಫ್ರೆಂಚ್ ಸೈನ್ಯದ ಕೆಲ ಅತಿ ಗುಪ್ತ ದಾಖಲೆಗಳ ಒಂದು ಯಾದಿ ಮತ್ತು ತಕ್ಕ ಪ್ರತಿಫಲ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಆ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಜರ್ಮನ್ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಒದಗಿಸುವ ಆಶಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಒಂದು ಪತ್ರ ಫ್ರೆಂಚ್ ಗೂಢಚಾರ ಶಾಖೆಯ ಕೈಗೆ ಬಿತ್ತು. ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಅದನ್ನು ಬರೆದವರ ಶೋಧಕ್ಕೆ ಮೊದಲಾಯಿತು. ಕೆಲ ಆಸಕ್ತ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಆಲ್ಫ್ರೆಡ್ ಡ್ರೇಫಸ್ ಎಂಬ ಉದೀಯಮಾನ ಅಧಿಕಾರಿಯತ್ತ ಸಂಶಯ ತಿರುಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು. ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಪತ್ರದ ಕೈಬರಹ ಡ್ರೇಫಸ್ಸನ ಕೈಬರಹವನ್ನೂ ಹೋಲುತ್ತಿತ್ತೆಂಬುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪುರಾವೆಯೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಡ್ರೇಫಸ್ ಯಹೂದ್ಯ ಜಾತಿಯವನಾಗಿದ್ದ ಮತ್ತು ಯಹೂದ್ಯರು ಯುರೋಪಿನ ಯಾವ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಜನಪ್ರಿಯರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ; ಅಲ್ಲದೆ ಅವನು ಜರ್ಮನ್ ಮೂಲದವನಾಗಿದ್ದ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲವನಾದ ಯಾವನೋ ಅಧಿಕಾರಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಮಾರುವುದಕ್ಕೆ ಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾನೆಂಬ ಸುದ್ದಿ ಕೇಳಿ ಫ್ರೆಂಚ್ ಜನರಲ್ಲಿ ಎದ್ದ ಗಲಾಟೆಯನ್ನು ಉಪಶಮನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ತುರ್ತಾಗಿ ಬಲಿಪಶುವೊಂದು ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಡ್ರೇಫಸ್ಸನಷ್ಟು ಒಳ್ಳೇ ಬಲಿ ಬೇರೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಡ್ರೇಫಸ್ ತನ್ನ ನಿರಪರಾಧಿತ್ವವನ್ನು ಎಷ್ಟೊಂದು ಸಕಾರಣವಾಗಿ

ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತರು ೧೨೧

ಹೇಳಿಕೊಂಡರೂ ಕೇಳದೆ ಮಿಲಿಟರಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ವಿಚಾರಣೆಯ ನಾಟಕದ ನಂತರ ಆತನನ್ನು ಕೆಲಸದಿಂದ ಕಿತ್ತು ಹಾಕಿ ಡೆವಿಲ್ಸ್ ಐಲಂಡ್ (ದೇವ್ವದ ದ್ವೀಪ) ಎಂಬ ದ್ವೀಪದ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಆಜೀವ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿಡಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಪು ಕೊಟ್ಟಿತು.

ಇನ್ನೂ ೩೫ ವಯಸ್ಸಿನವನಾಗಿದ್ದ ಈ ಸೈನ್ಯಾಧಿಕಾರಿ ನಿಷ್ಕಲ್ಮಷ ಮನಸ್ಸಿನವನಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಅವನು ತನ್ನನ್ನು ಆಪಾದಿಸಿದ ಮತ್ತು ದಂಡಿಸಿದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ತಪ್ಪು ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿಂದ ತನಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊಟ್ಟರೆಂದೇ ನಂಬಿ, ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ದಿನ ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಜಯ ದೊರೆಯುವುದೆಂಬ ಆಸೆಯಿಂದ ಸೆರೆಮನೆಯಲ್ಲಿ ನವೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಆದರೆ ಇದು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ತಪ್ಪಲ್ಲ; ಧಾರ್ಮಿಕ ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹ, ಹೃದಯ ದೌರ್ಬಲ್ಯವುಳ್ಳ ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿವಂತನೂ ಊರ್ಜಸ್ವಿಯೂ ಆದ ಅಧಿಕಾರಿಯೊಬ್ಬನ ವಿಳಿಗೆಯನ್ನು ಸಹಿಸದ ಮತ್ಸರ ಬುದ್ಧಿ ಈ ಅನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದವೆಂಬ ಸಂಶಯ ಕೆಲವರಿಗಿತ್ತು. ಡ್ರೇಫಸ್ ಎರಡು ವರ್ಷ ಕಾಲ ಶಿಕ್ಷೆ ಅನುಭವಿಸಿದ ನಂತರ ಒಬ್ಬ ಮಿಲಿಟರಿ ಶೋಧಕನಿಗೆ ಡ್ರೇಫಸ್ ನಿರಪರಾಧಿಯೆಂದೂ ನಿಜವಾಗಿ ಆ ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದವನು ಮೇಜರ್ ಎಸ್ಟರ್‌ಹೇಜಿಯೆಂಬ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿಯೆಂದೂ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಎಸ್ಟರ್ ಹೇಜಿಯನ್ನೇನೂ ಸೈನಿಕ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಿಸಲಾಯಿತು. ಆದರೆ ಆಗಲೇ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟು ವಿವಾದ ಎಬ್ಬಿಸಿದ್ದ ಈ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ತಾವು ಮೊದಲು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದೆವೆಂದು ಒಪ್ಪುವುದಕ್ಕೆ ವರಿಷ್ಟ ಸೈನ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಸಿದ್ಧರಾಗಲಿಲ್ಲ. ಎಸ್ಟರ್‌ಹೇಜಿಯನ್ನು ಸೈನಿಕ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಸರಿಯಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸದೇ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿತು. ಮರುವರ್ಷ ಡ್ರೇಫಸ್‌ನ ತಮ್ಮನು ತನ್ನಣ್ಣ ನಿರಪರಾಧಿ ಮತ್ತು ನಿಜವಾದ ತಪ್ಪುಗಾರ ಎಸ್ಟರ್‌ಹೇಜಿಯೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನು ಮುಂದೊಡ್ಡಿ ಪುನರ್‌ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಆಗ್ರಹಪಡಿಸಿದ. ಆದರೆ ಸತ್ಯ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಕ್ಕಿಂತ ಸೈನ್ಯದ ಮರ್ಯಾದೆ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮುಖ್ಯವೆಂದು ಬಗೆದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅದಕ್ಕೆ ಕಿವಿಗೊಡಲಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದಲೂ ಈ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸಿದ್ದ ಎಮಿಲಿ ಜೋಲಾ (ಜನನ ೧೮೪೦) ಆಗಲೇ ಫೈನ್‌ಡ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಾದಂಬರಿಕಾರನೆಂದು ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾಗಿದ್ದ ಬಡವರ ಬಗ್ಗೆ ಬಗ್ಗೆ ಘನವಾದ ಕಳಕಳಿ ಇದ್ದ ಆತ ಸಮಾಜದ ದಲಿತ ವರ್ಗಗಳ ಜೀವನದ ನೈಜ ಚಿತ್ರಣಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಫ್ರಾನ್ಸಿನಲ್ಲಲ್ಲದೆ ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಖ್ಯಾತಿಯ ಶಿಖರದಲ್ಲಿದ್ದ ಡ್ರೇಫಸ್‌ನಿಗಾದ ಅನ್ಯಾಯ ಮನವರಿಕೆಯಾಗುತ್ತಲೇ ಬಂದದ್ದು ಬರಲಿ, ಇದರ ವಿರುದ್ಧ ದನಿಯೆತ್ತಲೇ ಬೇಕೆಂದು ಅವನ ಗಾಢವಾದ ಮಾನವೀಯ ಮನಸ್ಸು ಪ್ರೇರಿಸಿತು.

ಫ್ರಾನ್ಸಿನ ಆಗಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಫೇಲಿಕ್ಸ್ ಫಾವ್ರನ ಹೆಸರಿಗೆ ಒಂದು ಬಹಿರಂಗ ಪತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಎಮಿಲಿ ಜೋಲಾ ಫ್ರಾನ್ಸಿನ ಸೇನಾಪತಿಮಂಡಲಿ ಮತ್ತು ಉಚ್ಚಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಮೊದಲ ಗುಂಡನ್ನು ಹಾರಿಸಿದ. ಅದು L'Aurore (ಮುಂಬೆಳಗು) ಎಂಬ ಉದಾರ ವಿಚಾರದ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ೧೮೯೮ ಜನವರಿ ೧೩ರಂದು ಬೆಳಕು ಕಂಡಿತು. ಅದೇನು ಹೆಸರಾಂತ ಪತ್ರಿಕೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಫ್ರಾನ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಿರುಗಾಳಿಯನ್ನೇ ಎಬ್ಬಿಸಲು ಜೋಲಾನ ಪತ್ರ ಸಮರ್ಥವಾಯಿತು. (ಇದರ ಅನುವಾದ ಈ ಲೇಖನದ ಕೊನೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದೆ.)

ಜೋಲಾನ ಈ ಪತ್ರ ಇಂದು ವಿಶ್ವ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಸಮರ್ಥ ಸಾಹಿತಿಯೊಬ್ಬನ ಲೇಖನಿ ಎಷ್ಟು ಸಾತ್ವಿಕ ಕ್ರೋಧ, ಎಂಥ ನಿರ್ವ್ಯಾಜ ನ್ಯಾಯಪರತೆ, ಯಾವೆಲ್ಲ ವಾಗ್ವೈಖರಿಯನ್ನು ಒಂದು ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ತುಂಬಬಲ್ಲದೋ ಅಷ್ಟನ್ನೂ ಅದು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದೆ. ಅದು ಪ್ರಕಟವಾದ ಮೇಲೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರು ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತಿರಲಾರದಂತೆ ಅದರ ಒಕ್ಕಣೆಯಿತ್ತು; ಈ ಪ್ರಕರಣದಿಂದಾಗಿ ಫ್ರಾನ್ಸಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಹೆಸರಿಗೆ 'ಅಳಿಸಲಾರದ ಕಳಂಕ' ತಟ್ಟುವಂತಿದೆಯೆಂದು ಅದರಲ್ಲಿ ಜೋಲಾ ಹೇಳಿದ್ದು; ನೂರು ವರ್ಷದಿಂದ ಸತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ, ನ್ಯಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಪರಿಶ್ರಮಿಸಿದ ಫ್ರಾನ್ಸ್ ಕೀರ್ತಿಶಿಖರದಲ್ಲಿರುವಾಗಲೇ ಅದರ ಮೇಲೆ ಈ ಕಳಂಕ ಎರಚಲಾಗುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಕಳವಳ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದು; ಕೋರ್ಟ್ ಮಾರ್ಶಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಜವಾದ ಅಪರಾಧಿ ಎಸ್ತೆರ್‌ಹೇಜಿಯೆಂದು ಗೊತ್ತಿದ್ದೂ ನಿರಪರಾಧಿಯೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದ ಸೈನಿಕ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು 'ಅನ್ಯತ ಮತ್ತು ಅನ್ಯಾಯ'ವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರೆಂದು ಆರೋಪಿಸಿದ. "L'accuse"- ನಾನು ಆಪಾದಿಸುತ್ತೇನೆ - ಎಂದು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಎಂಟು ಚಿಕ್ಕ ಪ್ಯಾರಾಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪತ್ರ ಎಸ್ತೆರ್‌ಹೇಜಿಯನ್ನು ದೋಷಮುಕ್ತರಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಮಿಲಿಟರಿ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು, ತಪಾಸಣೆ ಮಾಡಿದ ಶೋಧಕರ್ತರು, ಸಾಕ್ಷಿ ಹೇಳಿದ ಕೈಬರಹ ತಜ್ಞರನ್ನೊಳಗೊಂಡು ಉಚ್ಚ ಸೈನ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರನ್ನಾಗಿ ಹೆಸರೆತ್ತಿ ಅವರ ಮೇಲೆ ಅಸತ್ಯ, ಅನ್ಯಾಯ, ದುರ್ಬುದ್ಧಿಗಳ ಆರೋಪವನ್ನು ಹೊರಿಸಿ ಇಡೀ ಸೇನಾಪತಿ ಮಂಡಳಿಗೇ ಆಹ್ವಾನವೊಡ್ಡಿತು.

ಈ ಪತ್ರವನ್ನು ಅಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡಿಬಿಡಬಾರದೆಂಬ ಇರಾದೆಯಿಂದ ತನ್ನೇ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಅಧಿಕ್ಷೇಪಣೆಗಳು ೧೮೮೧ರ ಪತ್ರಿಕಾ ಕಾನೂನಿನ ಪ್ರಕಾರ ದಂಡನಾರ್ಹವಾಗಿವೆಯೆಂದು ತನಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಇದೆಯೆಂದು ಜೋಲಾ ಬರೆದಿದ್ದ. ಈ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಅಣಿಯಾಗಿಯೇ ತಾನು ನ್ಯಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆಂದು ಹೇಳಿ ಪತ್ರ ಮುಗಿಸಿದ್ದ.

ಇದು ಪ್ರಕಟವಾದ ಮೇಲೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕಾಗಲೀ ವರಿಷ್ಠ ಸೈನ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗಾಗಲೀ

ಸುಮ್ಮನಿರುವುದು ಸಾಧ್ಯ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರವೇನೋ ಸತ್ಯವನ್ನರಿತು ಡ್ರೇಫಸ್ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಪುನರ್ವಿಚಾರಣೆಗೆ ತರಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿತ್ತು. ಆದರೆ ನ್ಯಾಯವೇನೋ ಇರಲಿ, ಪುನರ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಅದು ಸೈನ್ಯದ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಚ್ಯುತಿ ತರುವುದೆಂದು ಹೇಳಿ ಇಡೀ ಸೇನಾಪತಿ ಮಂಡಳಿಯೇ ರಾಜಿನಾಮೆ ಕೊಡುವುದಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬೆದರಿಕೆ ಹಾಕಿತು.

ಆದ್ದರಿಂದ ಆಗಿನ ದುರ್ಬಲ ಚಿತ್ತದ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲ ಎಮಿಲಿ ಜೋಲಾನನ್ನೇ ಫೆಬ್ರವರಿ ೧೮೯೮ರಲ್ಲಿ ಪ್ಯಾರೀಸಿನಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಎಳೆಯಿತು. ಜೋಲಾಗೆ ಅದು ರೋಗಿ ಬಯಸಿದ ಹಾಲಾಗಿತ್ತು. ಆಗಲೇ ಜೋಲಾನ ಬಹಿರಂಗ ಪತ್ರದಿಂದ ಅಲ್ಲೋಲ ಕಲ್ಲೋಲವಾಗಿದ್ದ ಫ್ರಾನ್ಸಿನ ಮಾನವೀಯ ಆತ್ಮವನ್ನು ಕೆದಕುವಂತೆ ಜೋಲಾ ಉಗ್ರವಾಗಿ ಆತ್ಮ ಸಮರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಪ್ರಕರಣದ ಕರಾಳ ಸಂದಿಗ್ಧೋದಿಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಬೆಳಕು ಹರಿಸುವಂತೆ ಹೊಸ ಹೊಸ ತಥ್ಯಗಳನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸಿದ.

ಆದರೆ ಸೈನ್ಯ ಇಲಾಖೆಯವರ ಒತ್ತಾಯ ಬಲವತ್ತರವಾಗಿತ್ತು. ನ್ಯಾಯಾಸ್ಥಾನವು ಮಾನಹಾನಿಯ ಅಪರಾಧಕ್ಕಾಗಿ ಜೋಲಾಗೆ ಒಂದು ವರ್ಷದ ಸೆರೆಮನೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸಿತ್ತು. ಜೋಲಾ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಅಪೀಲು ಮಾಡಿದ, ಮೇಲಿನ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಇಡೀ ವಿಚಾರಣೆಯೇ ಅಕ್ರಮವೆಂದು ಸಾರಿತು (೧೮೯೮ ಏಪ್ರಿಲ್). ಜುಲೈ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಅವನು ಪುನರ್ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಈ ಪ್ರಕರಣ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೋಲಾಹಲವನ್ನೇ ಎಬ್ಬಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ವರೂಪ ಬಂದು ಫ್ರೆಂಚ್ ಜನತೆ ಇಬ್ಬಾಗವಾಗಿ ಒಡೆದು ಭಯಂಕರ ವಿವಾದದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಒಂದು ಕಡೆ ಧರ್ಮಾಂಧತೆ, ಸಾಂಪ್ರದಾಯವಾದ, ಸೈನ್ಯದ ಮರ್ಯಾದೆ ಮೊದಲಾದ ಹೇತುಗಳು; ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಜಾಗೃತವಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿ, ಉದಾರ ಮತ - ಹೀಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಶಕ್ತಿಗಳು ಹೊಂದಿಕೊಂಡವು. ಆದರೆ ಪ್ರಬಲ ಸೈನ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಮುಂಗೈ ಕಸುವಿನಿಂದಾಗಿ ಹೊಸ ವಿಚಾರಣೆಯೂ ಹಳೇ ಫಲವನ್ನೇ ಕೊಡುವುದು ನಿಶ್ಚಯವೆಂದೆನಿಸಿ ತೀರ್ಪಿಗೆ ಕಾಯದೆ ಜೋಲಾ ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ತಲೆ ಮರೆಸಿಕೊಂಡ.

ಜೋಲಾ ವಿರುದ್ಧ ತೀರ್ಪು ಹೊರಬಿದ್ದಾಗ ಫ್ರಾನ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತೀವ್ರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಕಂಡಿತು. ಸಾರ್ವಜನಿಕಾಭಿಪ್ರಾಯದ ಉತ್ಕಟತೆಗೆ ತಲೆವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರ (ಈಗ ಹೆಚ್ಚು ಧೈರ್ಯಶಾಲಿಯಾದ ಮಂತ್ರಿ ಸಂಪುಟ ಬಂದಿತ್ತು.) ೧೮೯೯ರಲ್ಲಿ ಡ್ರೇಫಸ್ ಪ್ರಕರಣದ ಪುನರ್ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿತು. ಅನಿರ್ಬಂಧ ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ನಿಜವಾದ ತಪ್ಪುಗಾರರು ತಾವು ಬೇಕೆಂದೇ ಸುಳ್ಳು ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ಶಿಕ್ಷೆ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ರದ್ದಾಗಿ ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಡ್ರೇಫಸ್ ದೆವ್ವದ ದ್ವೀಪದಿಂದ ಮರಳಿ ಬಂದ. ಜೋಲಾ ಕೂಡ ಹಿಂದಿರುಗಿದ.

ಅವನಿಗೆ ಜಗದ್ವಿಖ್ಯಾತನಾಗಿದ್ದ-ಸಾಹಿತಿೆಯಿಂದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ-ನಿರ್ಭಯ ನ್ಯಾಯಪಕ್ಷಪಾತಿಯೆಂದು ಕೂಡ.

ಎಮಿಲಿ ಜೋಲಾ ತನ್ನ ಲೇಖನಿಯಿಂದ ಹೊಡೆದೆಬ್ಬಿಸಿದ ಜನಾಭಿಪ್ರಾಯದ ರೋಷ ೧೯೦೬ರಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಡ್ರೇಫಸ್‌ನಿಗೆ ಪೂರ್ತಿ ಕ್ಷಮೆ ದೊರಕಿಸಿಕೊಟ್ಟಿತು.

ಆರು ವರ್ಷಗಳ ಯಮಲೋಕ ವಾಸ ಅನುಭವಿಸಿದರೂ ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಡ್ರೇಫಸ್ ಯಾವ ಕಲ್ಮಷವನ್ನೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಪುನಃ ದುಡಿದು ಮೇಲೇರಿ ೧೯೧೪-೧೮ರ ಮಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದ ಶೌರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ Legion of Honour ದಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ.

ಜೋಲಾ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಿಂದ ಮರಳಿದಾಗ ದೇಶ ಅವನನ್ನು ವೀರೋಚಿತವಾಗಿ ಸ್ವಾಗತಿಸಿತು. ಅವನು ಡ್ರೇಫಸ್ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ Ve'rite ಎಂಬ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಅದರದೇ ಉತ್ತರಕಾಂಡವೊಂದಕ್ಕೆ ಯೋಜನೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಗಲೇ, ೧೯೦೨ರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಿಷಗಾಳಿಯ ಆಕಸ್ಮಿಕ ಸೇವನೆಯಿಂದ ಅಪಮೃತ್ಯುವಿಗೀಡಾದ. ಅವನ ಸ್ಮಶಾನ ಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಂಡ ಜನಸಮೂಹ ಭಾಗವಹಿಸಿತ್ತು. ಸ್ವತಃ ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಡ್ರೇಫಸ್ ಅದರಲ್ಲಿ ಹಾಜರಿದ್ದ ಮುಂದೆ ನೋಬೆಲ್ ಪಾರಿತೋಷಕ ಪಡೆಯಲಿದ್ದ ಕಾದಂಬರಿಕಾರ ಅನತೋಲ್ ಫ್ರಾನ್ಸ್ ಚರಮ ಗೌರವ ಅರ್ಪಿಸಿ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದ. ನ್ಯಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಸತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಜೀವನದ ಸಮಸ್ತವನ್ನೂ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದ ಸಾಹಿತಿಯಾಗಿ ಜೋಲಾ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಚಿರಸ್ಮರಣೀಯನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

ಜೋಲಾನ ಆಪಾದನಾ ಪತ್ರ

**ನಾನು ಆಪಾದಿಸುತ್ತೇನೆ
(L'accuse)**

ಶ್ರೀಯುತ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ,

ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ತಾವು ನನಗೆ ತೋರಿಸಿದ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ... ಇದುವರೆಗೆ ಜಾಜ್ಜಲ್ಯಮಾನವಾಗಿರುವ ತಮ್ಮ ನಿಷ್ಕಲ್ಮಷ ಕೀರ್ತಿ ತಾರೆಗೆ ಇಂದು ಅತ್ಯಂತ ಹೇಯವಾದ, ಅಳಿಸಲಾರದ ಕಳಂಕವೊಂದು ತಗಲುವ ಭಯವುಂಟಾಗಿದೆಯೆಂಬ ನನ್ನ ಚಿಂತೆಯನ್ನು ತಮಗೆ ನಿವೇದಿಸಲು ಅನುಮತಿ ಕೋರುತ್ತೇನೆ.

ಸತ್ಯ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಈ ದೇಶ ಹೂಡಿದ ಶತಮಾನಪರ್ಯಂತ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಕಳಸವಿಡುವಂತೆ ವಿಜಯಶ್ರೀಯ ನಡುವೆ ಸ್ಥಾನಾಪನ್ನರಾಗಲು ತಾವಿಂದು ಅಣಿಯಾಗುತ್ತಿರುವಾಗ, ಈ ಅಸಹ್ಯ ಡ್ರೇಫ್ಟ್ ಪ್ರಕರಣ ತಮ್ಮ ಹೆಸರಿಗೆ-ಅಥವಾ ಆಳಿಕೆಗೇ ಎನ್ನಲೇ-ಎಂಥ ಕೆಸರು ಚೆಲ್ಲುತ್ತಿದೆ! ಮೇಲಿನವರ ಅಪ್ಪಣೆಗೆ ತಲೆವಾಗಿ ಎಸ್ಪೆರಾಹೋಜಿ ಎಂಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಅಪರಾಧಮುಕ್ತ ಮಾಡುವ ಧಾಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಸೈನಿಕ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಅನ್ಯತ ಮತ್ತು ಅನ್ಯಾಯದ ಪರಮಾವಧಿಗೆ ಎಳಸಿದೆ ... ಈ ದುಷ್ಟತಿಯು ತಾವು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜರುಗಿತೆಂಬುದಾಗಿ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಅಂಕಿತವಾಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ.

ಅವರು ಧಾಷ್ಟ್ಯ ತೋರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ನಾನೂ ಧೃಷ್ಟನಾಗುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಸತ್ಯವನ್ನು ಘೋಷಿಸುತ್ತೇನೆ; ಯಾಕೆಂದರೆ ನಾನು ಸತ್ಯಪ್ರತಿಜ್ಞಾತನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಸತ್ಯವನ್ನು ಸಾರಬೇಕಾಗಿದ್ದ ನ್ಯಾಯಾಸ್ಥಾನ ಪೂರ್ಣಸತ್ಯವನ್ನು ಸಾರಲಿಲ್ಲವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಸಾರುವುದು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಕರ್ತವ್ಯ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ನಿರಪರಾಧಿಯೊಬ್ಬ ತಾನು ಮಾಡದಿದ್ದ ಪಾತಕಕ್ಕಾಗಿ ಭೀಕರ ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆ ಅನುಭವಿಸುವ ದೃಶ್ಯ ನನ್ನನ್ನು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ದುಃಸ್ವಪ್ನವಾಗಿ ಕಾಡದೆ ಬಿಡದು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಮಹಾಶಯರೆ, ಈ ಸತ್ಯವನ್ನು ಒಬ್ಬ ನ್ಯಾಯಸ್ಥನೆಂಬ ನಾತೆಯಿಂದ ನಾನು ನನ್ನ ಸಕಲ ವಿದ್ಯೋಹ ಭಾವವನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸಿ ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಘೋಷಿಸುತ್ತೇನೆ ... ತಾವು ಈ ಘೋರ ಪಾತಕದ ತಥ್ಯಗಳನ್ನು ಅರಿತಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ. ಈ ದೇಶದ ಅತ್ಯುಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿಯಾದ ತಮ್ಮ ಮುಂದಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾರ ಮುಂದೆ ಈ ದುರ್ಜನರ ಹಿಂಡನ್ನು ಆಪಾದಿಸಲಿ?

ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ... ರಾಜ್ಯ ಸುವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಕೈಕಟ್ಟಿದೆಯೆಂದು ನನಗೆ ಸಂಶಯವಿದೆ. ಆದರೆ ಮನುಷ್ಯನೆಂಬ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ತಾವು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕರ್ತವ್ಯ ಇದ್ದೇ ಇದೆಯಲ್ಲವೇ? ಅದನ್ನು ಬಗೆದು ತಾವು ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು. ಇದರಲ್ಲಿ ಕೊನೆಗಾದರೂ ನನಗೆ ಯಶಸ್ಸು ಸಿಗುತ್ತದೆಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ನಿರಾಶನಲ್ಲ ... ಸತ್ಯದ ಜೈತ್ರವನ್ನು ತಡೆಯುವುದು ಯಾರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲೆಂದು ನಾನು ಅಕ್ಷುಣ್ಣ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಘೋಷಿಸುತ್ತೇನೆ ... ಸತ್ಯವನ್ನು ನೆಲದಡಿ ಹುಗಿದರೆ ಅದು ವರ್ಧಿಸುತ್ತದೆ, ಪ್ರಚಂಡ ಸ್ಫೋಟಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಶೇಕರಿಸುತ್ತದೆ; ಅದು ಸಿಡಿದೇಳುವ ದಿನ ತನ್ನೊಡನೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸ್ಫೋಟಿಸುತ್ತದೆ ...

ಆದರೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಮಹಾಶಯರೇ ಇಷ್ಟು ಸಾಕು, ನಾನಿನ್ನು ಮುಗಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ನ್ಯಾಯದಾನದ ಈ ಪ್ರಮಾದ ಅರಿತೋ ಅರಿಯದೆಯೋ ಉಪಕರಣವಾಗಿ ಅಮೇಲೆ ಮೂರು ವರ್ಷಕಾಲ ಈ ದುಷ್ಟ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಹೇಯ ಮತ್ತು ಮೂರ್ಖ ಕುತಂತ್ರಗಳಿಂದ ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದುವೆಂದು ಲೆಫ್ಟಿನೆಂಟ್ ಕರ್ನಲ್ ದು ಪಾತಿ ದ ಕ್ಲಾಮ್ ನನ್ನು ನಾನು ಆಪಾದಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಜನರಲ್ ಮರ್ಶಿಯರನನ್ನು ಈ ಶತಮಾನದ ಪರಮ ಅನ್ಯಾಯವೊಂದರಲ್ಲಿ - ಮನೋ ದೌರ್ಬಲ್ಯದಿಂದಿರಬಹುದು - ಸಹಭಾಗಿರಾಗಿದ್ದಾನೆಂದು ನಾನು ಆಪಾದಿಸುತ್ತೇನೆ.

ದ್ರೇಫಸನ ನಿರಪರಾಧಿತ್ವದ ಖಚಿತ ಪ್ರಮಾಣಗಳು ಕೈಲಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಿ ... ಮನುಷ್ಯ ಕುಲಕ್ಕೂ ನ್ಯಾಯದೇವತೆಗೂ ದ್ರೋಹ ಬಗೆದು ದುಷ್ಕರ್ಮ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆಂದು ಜನರಲ್ ಬಿಲೆಟ್ಜನನ್ನು ನಾನು ಆಪಾದಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಸಾರ್ವಜನಿಕಾಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಪ್ಪು ದಾರಿಗಳೆಂದು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ... ಅತ್ಯಂತ ಹೇಸಿತನದ ಸತ್ಯವನ್ನು ನಡೆಸಿದೆಯೆಂದು ಸಮರ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ನಾನು ಆಪಾದಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಆಪಾದಿತನಿಂದ ಪುರಾವೆಗಳನ್ನು ಗುಟ್ಟಾಗಿಟ್ಟು ಕಾನೂನು ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಮೊದಲನೇ ಸೈನಿಕ ನ್ಯಾಯಾಲಯವನ್ನೂ ಈ ಕಾನೂನು ಭಂಗವನ್ನು ಮೇಲಿನವರ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಮುಚ್ಚಿಹಾಕಿ ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅಪರಾಧಿಯೊಬ್ಬನನ್ನು ದೋಷಮುಕ್ತನಾಗಿ ಸಾರಿ ನ್ಯಾಯ ದ್ರೋಹ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಎರಡನೇ ಸೈನಿಕ ನ್ಯಾಯಾಲಯವನ್ನೂ ನಾನು ಆಪಾದಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಮಾನಹಾನಿಯನ್ನು ಶಿಕ್ಷಾರ್ಹವಾಗಿ ಮಾಡುವ ಪತ್ರಿಕಾ ಕಾನೂನಿನ ೩೦ ಮತ್ತು ೩೧ನೇ ಕಲಮುಗಳ ಪ್ರಕಾರ ನನ್ನನ್ನು ದಂಡನಾರ್ಹವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲ, ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಬೇಕೆಂದೇ ನನ್ನನ್ನು ಒಡ್ಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ನಾನು ಯಾರನ್ನು ಆಪಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೋ ಅವರು ನನಗೆ ಪರಿಚಿತರಲ್ಲ; ಅವರನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿಯೂ ಇಲ್ಲ; ಅವರ ಮೇಲೆ ಕೋಪವಾಗಲಿ ದ್ವೇಷವಾಗಲಿ ನನಗಿಲ್ಲ, ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಅವರು ಕೇವಲ ಸಾಮಾಜಿಕ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯ ಸಂಕೇತಗಳು ಮಾತ್ರ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ನನ್ನ ಪ್ರಸ್ತುತ ಕ್ರಮದ ಉದ್ದೇಶ ಸತ್ಯ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯದ ವಿಸ್ತಾರವನ್ನು ತ್ವರಿತಗೊಳಿಸುವುದೆಂದೇ ಆಗಿದೆ.

ನನಗಿರುವ ಏಕಮಾತ್ರ ಉತ್ಕಂಠೆ ಬೆಳಕಿಗಾಗಿ. ಚಿರಪೀಡಿತವಾದ, ಸುಖಕ್ಕೆ ಅರ್ಹವಾದ ಮಾನವತೆಯ ಸಲುವಾಗಿ, ನನ್ನೇ ಉತ್ಕಂಠಿತ ಶಾಪ ನನ್ನ ಆತ್ಮದ ಆಕ್ರಂದನ ಮಾತ್ರ .....

ನಾನು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ನನಗೆ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಆಳವಾದ ಗೌರವವಿದೆಯೆಂದು ತಮಗೆ ಭರವಸೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಎಮಿಲಿ ಜೋಲಾ

೧೮. ಶತಕೋಟಿ ದಾನಿ ಆಂಡ್ರೂ ಕಾರ್ನೇಜಿ

ಸಂಪತ್ತು ಬಿಟ್ಟು ಸಾಯುವುದು ನಾಚಿಕೆಗೇಡು ಎಂದು ಆತ ಹೇಳಿದ

“ಶ್ರೀಮಂತನಾಗಿ ಸಾಯುವುದು ಶುದ್ಧ ನಾಚಿಕೆಗೇಡು” - ಎಂದು ಹೇಳಿದವನು ಆಂಡ್ರೂ ಕಾರ್ನೇಜಿ. ಅಮೇರಿಕದ ಈ ಶತಕೋಟಿ-ನಾರಾಯಣನು ತನ್ನೀ ಯೌವನದ ಧೈಯವಾಕ್ಯವನ್ನು ಅಕ್ಷರಶಃ ಪಾಲಿಸಿದನು. ಅವನು ದಾನ ಮಾಡಿಹೋದ ಕೋಟಿಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಜಗತ್ತಿನ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಜೀವಿತವನ್ನು ಸುಖಕರವಾಗಿ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ವಿನಿಯೋಗವಾಗುತ್ತದೆ.

ಕಾರ್ನೇಜಿ ತನ್ನ ಜೀವಮಾನದಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಹಣ ಆಗಿನ ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೧೨೦ ಕೋಟಿ ಆಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಅವನು ತನ್ನ ಗಳಿಕೆಯ ಜೀವನವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದು ಗಂಟೆಗೆ ಅರ್ಧಾಣೆ ಸಂಬಳದಿಂದ. ಅವನ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು ಎಷ್ಟು ಬಡವರಾಗಿದ್ದರೆಂದರೆ ಅವನು ಹುಟ್ಟುವಾಗ ಒಬ್ಬ ಸೂಲಗಿತ್ತಿಯ ನೆರವು ಕೂಡ ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ತಂದೆ ಸ್ವಾಟ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಕೈಮಗ್ಗದ ನೇಕಾರನಾಗಿದ್ದ. ಅದೇ ಆಗ ಯಂತ್ರಚಾಲಿತ ಮಗ್ಗಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಹಿರಿಯ ಕಾರ್ನೇಜಿಗೆ ಜೀವನ ನಿರ್ವಾಹವೇ ದುಷ್ಕರವಾಗಿ, ಅವನು ಹೆಂಡತಿಯ ಒತ್ತಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ವಾಟ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಇದ್ದಬಿದ್ದ ಸೊತ್ತುಗಳನ್ನು ಮಾರಿ ೧೮೪೮ರಲ್ಲಿ ಅಮೇರಿಕಕ್ಕೆ ವಲಸೆ ಹೋದ. ಆಗ ಮಗ ಕಾರ್ನೇಜಿಗೆ ಬರಿ ೧೩ ವರ್ಷ.

ಅಮೇರಿಕದ ಪಿಟ್ಸ್‌ಬರ್ಗಿನಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿ ಮಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಜಮಖಾನೆ ನೇಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ. ತಂದೆ ಕಾರ್ನೇಜಿಗೆ ಅಮೇರಿಕವು ಸ್ವಾಟ್ಲೆಂಡಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸುಖಕರವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟರವರೆಗೆ ಹುಟ್ಟೂರಿನಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷವೂ ಸಂತತವಾಗಿ ಸಾಲೆ ಕಾಣದಿದ್ದ ಆಂಡ್ರೂ ಅಮೇರಿಕದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯೆಯ ಆಸೆಯನ್ನೇ ತೊರೆದು ದುಡಿಯಲು ಹೋಗಬೇಕಾಯಿತು. ಅರಳೆ ಕಾರಖಾನೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಅಮಾನುಷ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ವಾರಕ್ಕೆ ಮೂರೂ ಮುಕ್ಕಾಲು ರೂಪಾಯಿ ಸಂಬಳಕ್ಕೆ ಆಂಡ್ರೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ.

ಅವನ ತಂದೆ ಸಾಹಸಿಯಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ತಾಯಿ ಮಾತ್ರ ಬಲು ಗಟ್ಟಿ ಹೆಂಗಸಾಗಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಮನೆಗೆಲಸವಲ್ಲದೆ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಇಸ್ರಿಗಾಗಿ ಅರಿವೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ದಿನಕ್ಕಿಷ್ಟತ್ತು ಗಂಟೆ ಶ್ರಮಿಸಿ ಸಂಸಾರ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಂಡ್ರೂಗೆ ತಾಯಿಯ ಮೇಲೆ ಬಲು ಮಮತೆ. ತನ್ನ ಸಾಹಸ ಬುದ್ಧಿಯೆಲ್ಲ ಅವಳಿಂದಲೇ ಬಂದದ್ದೆಂದು ಆತ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ. ತನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬಾಗವಾಗಬಾರದೆಂದು ಆತ ತಾಯಿ ಸಾಯುವ ವರೆಗೂ ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಸತ್ತಾಗ ಅವನಿಗೆ ೫೨ ವಯಸ್ಸು. ಅವಳ ಮೇಲೆ ಅವನ ಪ್ರೀತಿ ಎಷ್ಟಿತ್ತೆಂದರೆ ಸ್ಯಾಟನ್‌ನಲ್ಲಿ ತಾಯಿಯನ್ನು ಹೋಲುತ್ತಿದ್ದ ಹೆಂಗಸೊಬ್ಬಳು ಸಾಲದಲ್ಲಿ ತೊಳಲುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು ಆಂಡ್ರೂ ಅವಳ ಸಾಲ ತೀರಿಸಿ, ಒತ್ತೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಅವಳ ಮನೆ ಬಿಡಿಸಿ ಕೊಟ್ಟ!

ಆಂಡ್ರೂ ನೋಡಲು ತೆಳ್ಳಗೆ, ಕುಳ್ಳ ಹುಡುಗ, ಆದರೆ ಅವನ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ಅಗಾಧವಾಗಿತ್ತು. ತಾನು ಲಕ್ಷಾಧೀಶನಾಗುವೆನೆಂದು ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲೇ ಆತ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ. ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನೊಬ್ಬನ ಮೂಲಕ ತಂತಿ ಕಂಪನಿಯಲ್ಲಿ (ಅಮೇರಿಕದಲ್ಲಿ ಆಗ ತಂತಿ ವ್ಯವಹಾರ ಖಾಸಗಿ ಒಡೆತನದಲ್ಲಿತ್ತು) ತಂತಿ ಬಟವಾಡೆ ಪೇದೆಯ ಕೆಲಸ ಆಂಡ್ರೂಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದಾಗ ಇದು ಅವನ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಸಿದ್ಧಿಗೆ ಪ್ರಥಮ ಸೋಪಾನವಾದೀತೆಂದು ಯಾರೂ ಎಣಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವನು ಪ್ರಯತ್ನ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತಂತಿ ಕಳಿಸುವ ಮತ್ತು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುವ ವಿಧ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿತು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಅದರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ತಜ್ಞನಾದನೆಂದರೆ ತಂತಿಯಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಬರುವ ನಾದಗಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಅಕ್ಷರಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ ಬರೆದುಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲ ಮೂವರು ಅಮೇರಿಕನ್ನರಲ್ಲಿ ಅವನೊಬ್ಬನಾಗಿದ್ದ.

೧೮ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪೆನ್ನಿಲ್ವೇನಿಯ ರೈಲ್ವೆ ಕಂಪನಿಯ ಪಿಟ್ಟಬರ್ಗ್ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ತಂತಿ ಕಾರಕೂನ ಮತ್ತು ಸುಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟ್ ಥಾಮಸ್ ಸ್ಯಾಟನ್ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಕೆಲಸ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಅದೇ ಮೊಕಮೀಸೆ ಒಡೆದ ಆ ತರುಣನ ಧೈರ್ಯ ನೋಡಿ ಸುಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟ್ ಸ್ಯಾಟ್ ಮೆಚ್ಚಿದ. ಅವಸರ ಪ್ರಸಂಗವಿದ್ದಾಗ ಆತ ಸುಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟನ ಅಪ್ಪಣೆಗಾಗಿ ಕಾಯದೆ ತಾನೇ ನಿರ್ಣಯ ಕೈಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ಒಮ್ಮೆ ಒಂದು ಅಪಘಾತ ಸಂಭವಿಸಿ ವಾಹನ ಸಂಚಾರ ಸ್ಥಗಿತಗೊಂಡಿತು. ಸುಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟ್ ಸ್ಯಾಟ್ ಅಲ್ಲಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಕಾರ್ನಿಜಿ ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಸ್ವಂತ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲ ಸ್ಥೇಶನ್ನುಗಳಿಗೆ ತಂತಿ ಕಳಿಸಿ ಯಾವ ಗಾಡಿಗಳನ್ನು ಯಾವ ಯಾವ ಲೈನುಗಳಿಗೆ ಹೊರಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದ. ಸ್ವಲ್ಪ ತಪ್ಪಾಗಿದ್ದರೂ ಮಹಾ ಅಪಘಾತಗಳಾಗಬಹುದಿತ್ತು. ಆದರೆ ತರುಣ ಕಾರ್ನಿಜಿ ಅಳುಕಲಿಲ್ಲ.

ಹೆಚ್ಚು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಕಾರ್ನೇಜಿಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಾ ಹೋಯಿತು. ಅವನು ಅಂಜದೆ ಅದನ್ನು ಹೊತ್ತು ೧೮೫೯ರಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಸುಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟ್ ಪದಕ್ಕೆ ಬಡತಿ ಕೊಡಲಾಯಿತು. ಸ್ಯಾಟ್ ಆಗ ಕಂಪನಿಯ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿದ್ದ.

ಒಂದು ದಿನ ರೈಲು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಗಾಗಿ ಎತ್ತಲೋ ಹೊರಟಿದ್ದ ಕಾರ್ನೇಜಿಯ ಕಡೆಗೆ ಓರ್ವ ಬಡಕಲು ಮನುಷ್ಯ ಬಂದು ಸಲಾಮು ಮಾಡಿ, ರೇಲ್ವೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಲೀಪಿಂಗ್ ಕೋಚು ನಿರಾಣಕ್ಕೆ ತಾನು ಯೋಜಿಸಿದ್ದ ಮಾದರಿಯೊಂದನ್ನು ಅವನಿಗೆ ತೋರಿಸಿದ. ಕಾರ್ನೇಜಿಯ ಒಂದು ಗುಣವೆಂದರೆ ಪ್ರಯೋಜಕಾಂಶವನ್ನು ತಟ್ಟನೆ ಗುರುತಿಸುವುದು. ಆಗಿನ ರೈಲುಗಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ ದೂರ ಪ್ರಯಾಣಿಕರಿಗೆ ನಿದ್ರಿಸಲು ಸೌಕರ್ಯವೇ ಇರಲಿಲ್ಲವೆನ್ನಬಹುದು. ಇದ್ದ ಸೌಕರ್ಯವೂ ತೀರ ತ್ರಾಸದಾಯಕವೇ ಆಗಿತ್ತು. ಮೆತ್ತನ್ನ ಗಾದಿ ಹೊಚ್ಚಿದ ಹಲಗೆಯನ್ನು ಡಬ್ಬಿಯ ಸೀಲಿಂಗಿನಿಂದ ಸರಪಳಿಯ ಮೂಲಕ ತೂಗು ಬಿಟ್ಟು ಅವಶ್ಯವಿಲ್ಲದಾಗ ಅದನ್ನು ಮಡಚೆಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವ ಈ ಮಾದರಿ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಪ್ರಯಾಣಿಕರಿಗೆ ಸುಖಾವಹವಾಗುವುದೆಂದು ಕಾರ್ನೇಜಿ ಕಂಡುಕೊಂಡ.

“ತುಂಬಾ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಕಂಪನಿ ಖಂಡಿತ ಇದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು” ಎಂದು ಆಶ್ವಾಸನೆ ಕೊಟ್ಟು ಕಾರ್ನೇಜಿ. ಆಶ್ವಾಸನೆ ಕೊಡಲು ತಾನಾರು ಎಂದು ಅವನು ಕ್ಷಣವೂ ಯೋಚಿಸಲಿಲ್ಲ. ಕಂಪನಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಲು ಅವನಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಶ್ರಮವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ಮಾದರಿಯ ನಿರ್ಮಾಪಕನು ಸ್ಲೀಪಿಂಗ್ ಕೋಚುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಒಂದು ಕಂಪನಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಾಗ ಅದರಲ್ಲಿ ಕಾಲಂಶ ಪಾಲುಗಳನ್ನು ಹೇಗೋ ಸಾಲವೆತ್ತಿ ಕಾರ್ನೇಜಿ ಪಡೆದ. ಪೆನ್ನಿಲ್ವೇನಿಯ ಕಂಪನಿಯಲ್ಲದೆ ಅನೇಕ ರೇಲು ಕಂಪನಿಗಳು ಸ್ಲೀಪಿಂಗ್ ಕೋಚುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡವು. ಕೋಚು ಕಂಪನಿ ಅಪಾರ ಲಾಭ ಗಳಿಸಿ ಭಾರಿ ಲಾಭಾಂಶ ಹಂಚತೊಡಗಿತು. ಹೀಗೆ ಕಾರ್ನೇಜಿ ೨೫ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗಲೇ ಅವನ ವರಮಾನ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಭಾರೀ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯದ್ದಾಗಿತ್ತು.

ಅಮೇರಿಕದಲ್ಲಿ ಯಾದವೀ ಯುದ್ಧ ಪ್ರಾರಂಭವಾದಾಗ ಕಾರ್ನೇಜಿ ಗುಲಾಮಗಿರಿಯ ವಿರೋಧಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಲಿಂಕನ್‌ನಿಗೆ ತನ್ನ ನೆರವನ್ನು ಕೊಡಮಾಡಿದ. ರಾಜಧಾನಿ ವಾಶಿಂಗ್ಟನ್‌ನಿಗೆ ಬರುವ ರೈಲು ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ದಾಕ್ಷಿಣಾತ್ಯರು ಕತ್ತರಿಸಿದ್ದರು. ಸಾವಿರಾರು ಕೆಲಸಗಾರರನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಿ ಕಾರ್ನೇಜಿ ತುರ್ತಾಗಿ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ದುರಸ್ತಿ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟ.

ಆಗ ಎಣ್ಣೆ ಉದ್ಯಮ ಅದೇ ತಲೆಯೆತ್ತುತ್ತಿತ್ತು. ಕಾರ್ನೇಜಿ ಮತ್ತು ಗೆಲೆಯರು ಎಣ್ಣೆ

ಕ್ಷೇತ್ರದ ಸಮೀಪ ಒಂದು ಕೃಷಿಭೂಮಿ ಕೊಂಡರು. ಒಂದೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಅದರಿಂದ ಅದಕ್ಕಿಂತ ೨೫ ಪಟ್ಟು ಲಾಭ ಹೊಡೆದರು. ಅದೃಷ್ಟ ಯಾವಾಗಲೂ ಕಾರ್ನಿಜಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಇತ್ತು.

೧೮೬೨ರಲ್ಲಿ ಆತ ತನ್ನ ಜನ್ಮಭೂಮಿ ಸ್ವಾಲ್ಪಂಡಿಗೆ ಭೆಟ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟ. ಬಡ ನೇಕಾರನ ಮಗನಾಗಿ ಊರು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದ. ಆಂಡಿ ಈಗ ಮಹಾ ಶ್ರೀಮಂತನಾಗಿ ಮರಳಿದ್ದ. ಆದರೆ ಆತ ತನ್ನ ಹಳೇ ಬಾಲ್ಯ ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನು ಮರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಅವರೊಡನೆ ಪ್ರೇಮಾದರಗಳಿಂದ ನಡೆದುಕೊಂಡ.

ಆಗಿನ್ನೂ ಮರದ ಸೇತುವೆಗಳ ಕಾಲ. ಒಮ್ಮೆ ಒಂದು ಸೇತುವೆ ಸುಟ್ಟು ಹೋಗಿ ರೈಲು ಸಂಚಾರ ತಡೆದು ಬಿತ್ತು. ಅತ್ತ ಕಬ್ಬಿಣದ ಉದ್ಯಮ ಭರದಿಂದ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಸೇತುವೆಗಳನ್ನು ಕಬ್ಬಿಣದಿಂದ ಕಟ್ಟಿದರೇನಂತೆ? ಕಾರ್ನಿಜಿ ಸಾಲ ಎತ್ತಿ ಒಂದು ಕಂಪನಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಕಬ್ಬಿಣದ ಸೇತುವೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ತೊಡಗಿದ. ಅವನ ಆದಾಯ ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿತು.

೧೮೬೫ರಲ್ಲಿ ಕಾರ್ನಿಜಿ ರೈಲು ಕಂಪನಿಗೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟು ಕಬ್ಬಿಣದ ಉದ್ಯಮದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸಮಸ್ತ ಸಂಪತ್ತನ್ನೂ ತೊಡಗಿಸಿದ. ಕಬ್ಬಿಣದ ಸೇತುವೆಗಳನ್ನಲ್ಲದೆ ರೈಲು ಕಂಬಿಗಳನ್ನು, ಎಂಜಿನ್ನುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಅನೇಕ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ಕಾರ್ನಿಜಿ ಜನ್ಮದಾತನಾದ.

ಆಂಡ್ರೂ ಕಾರ್ನಿಜಿಯನ್ನು ಅಮೇರಿಕದ ಉಕ್ಕಿನ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಕ್ಕು ಬಹಳ ಶ್ರಮದಿಂದ ಉತ್ಪಾದಿಸಬಹುದಾದ ಒಂದು ತರದ ಗುಡಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಎರಕದ ಕಬ್ಬಿಣವೇ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿತ್ತು. ರೈಲುಕಂಬಿಗಳು ಕೂಡ ಕಬ್ಬಿಣದವೇ ಆಗಿದ್ದವು. ಬಿರುಸಾದ ಕಬ್ಬಿಣ ಭಾರವಾದ ವಾಹನಗಳನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ ಮುರಿದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ದುರಸ್ತಿಯ ಅಗತ್ಯ ನಿರಂತರವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು.

೧೮೭೨ರಲ್ಲಿ ಕಾರ್ನಿಜಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಉಕ್ಕನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ನಿರಾಣ ಮಾಡುವ ಹೊಸ ವಿಧಾನವನ್ನು ಆವಿಷ್ಕರಿಸಿದ್ದ ಸರ್ ಜೇಮ್ಸ್ ಬೆಸೆಮರ್ ಅವನಿಗೆ ಅದನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು. ಕರಗಿದ ಕಬ್ಬಿಣವನ್ನು ಭಾರಿ ಪರಿವರ್ತಕ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಸುರಿದು ಮಹಾ ತಿದಿಗಳಿಂದ ಗಾಳಿ ಊದಿ ಉಕ್ಕು ತಯಾರಿಸುವ ಈ ವಿಧಾನದ ಲಾಭವನ್ನು ಕಾರ್ನಿಜಿ ತಕ್ಷಣ ಮನಗಂಡ. ಅಮೇರಿಕಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದವನೇ ಪಿಟ್ಸ್‌ಬರ್ಗಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪ್ರಚಂಡ ಉಕ್ಕಿನ ಕಾರಖಾನೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ. ಬೆಸೆಮರ್ ವಿಧಾನದಿಂದ ಸಾವಿರಗಟ್ಟಲೆ ಟನ್ ಉಕ್ಕು ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗ ತೊಡಗಿತು. ಮುರಿಯಲಾರದ ಕಂಬಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ರೈಲು ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ಮಾರಿದ.

ಕಾರ್ನೇಜಿ ಸ್ವತಃ ಉಕ್ಕಿನ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾದ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಪಿಟ್ಸ್‌ಬರ್ಗನ್ನು ಉಕ್ಕಿನ ನಗರವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿದ. ಅಮೇರಿಕವನ್ನು ಉಕ್ಕಿನ ಉದ್ಯಮದ ಮುಂದಾಳಾಗಿ ಮಾಡಿದ.

ಕಾರ್ನೇಜಿ ಹಣದ ವಿಷಯ ಬಲು ಜಾಗಕೂರನಾಗಿದ್ದ. ಒಂದು ದಿನ ಆತ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಒಂದು ಕಾಸಿನ ನಾಣ್ಯ ಕೈತಪ್ಪಿ ಕೆಳಗೆ ಬಿತ್ತಂತೆ. ಕಾರ್ನೇಜಿ ಅದನ್ನು ಹುಡುಕತೊಡಗಿದ. ಬೇಗನೇ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಸಂಗಡ ಇದ್ದ ಗೆಳೆಯರು “ಯಾಕಯ್ಯಾ, ಲಕ್ಷಾಧೀಶನಾದ ನೀನು ಒಂದು ಕಾಸಿಗಾಗಿ ಪರದಾಡುತ್ತೀಯೆ?” ಎಂದರು. “ಕಾಸನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿದರೆ ಮುಂದೆ ಡಾಲರುಗಳನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸುವ ಬುದ್ಧಿ ಬಂದೀತು” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಾರ್ನೇಜಿ ಕಾಸನ್ನು ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆದು ಜೇಬಿಗಿಳಿಸಿಯೆ ಮುಂದೆ ಹೋದನಂತೆ.

ಆದರೆ ಕಾರ್ನೇಜಿ ಎಂದೂ ಕಾಸುಗಳನ್ನಾಗರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಸುಖವಾಗಿ ಬಾಳುತ್ತಿದ್ದ. ತುಂಬಾ ದೇಶಾಟನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ವಸಂತ ಋತುವಿನಲ್ಲಿ ಆತ ಕೈಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಯುರೋಪ್-ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಪ್ರವಾಸ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಾಯಿಯನ್ನೂ ಹಲವು ಬಾರಿ ಸಂಗಡ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನ ಕೀರ್ತಿ ಆಗ ಜಗದ್ವ್ಯಾಪಿಯಾಗಿತ್ತು. ನಾಲ್ಕು ಕುದುರೆಗಳ ಸಾರೋಟಿನಲ್ಲಿ ಅಭಿಮಾನವತಿಯಾದ ತಾಯಿಯೊಡನೆ ಆತ ಹೊರಟಾಗ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಬೀದಿ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನ ಸಾಲಾಗಿ ನಿಂತು ಬೆಕ್ಕಸದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಕಾರ್ನೇಜಿಯ ಸಂಪತ್ತಿನ ಗುಟ್ಟೇನು? ಅವನು ನಾಳಿನ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಇಂದೇ ಮುಂಗಾಣ ಬಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನ ಧೈರ್ಯ ಅಸಾಧಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ತಾನೇ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಚಟ ಅವನಿಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಯೋಗ್ಯ ಜನರನ್ನು ಯೋಗ್ಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚುವುದೂ ಅವರ ಪ್ರೀತಿ ಗೌರವವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದೂ ಅವನಿಗೆ ಸಾಧಿಸಿತ್ತು. ತನ್ನ ಸಂಗಡ ದುಡಿಯುವವರಿಗೆ ಆತ ಧಾರಾಳಿಯೂ ಆಗಿದ್ದ. ಅವನು ತನ್ನಂತೆಯೇ ಇತರರನ್ನೂ ಲಕ್ಷಾಧೀಶರಾಗಿ ಮಾಡಬಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದ.

ಆತ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಮತ್ತು ಅಮೇರಿಕನ್ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ಲೇಖಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪತ್ತು ಸತ್ಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ದಾನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇರಬೇಕು ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ತಾನಂತೂ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಸುಖವಾಗಿ ಬದುಕಲು ಬೇಕಾಗುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಂಪತ್ತು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿ ಅವರ ಆಲಸ್ಯ ಆಡಂಬರ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬಾರದೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯದವನಾಗಿದ್ದ. ಈ ಸಂಪತ್ತಿದಾನ ಅವನಿನ್ನೂ ಮದುವೆಯಾಗುವ ಮೊದಲೇ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ೧೮೮೧ರಲ್ಲಿ ಆತ ತನ್ನ ಹುಟ್ಟೂರಾದ

ಡನ್‌ಫರ್ಮ್ ಲೈನಿನಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಪೌಂಡ್ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕಾಲಯ ಕಟ್ಟಿಸಲು ಕಟ್ಟಡದ ಅಡಿಗಲ್ಲನ್ನು ತನ್ನ ವೃದ್ಧ ಮಾತೆಯ ಕೈಯಿಂದ ಹಾಕಿಸಿದ. ಅನಂತರ ೧೯೧೯ರಲ್ಲಿ ಅವನು ಮರಣ ಹೊಂದುವ ವರೆಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆ ಬರುವ ದೇಶಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಪುಸ್ತಕಾಲಯಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಅವನಿತ್ತ ದತ್ತಿಗಳ ಮೊತ್ತವೇ ರೂ.೧೮ ಕೋಟಿಯಷ್ಟಾಗಿತ್ತು. ಅಜ್ಞಾನವೇ ಮಾನವ ದುಃಖಗಳ ಮೂಲ ಎಂಬುದು ಕಾರ್ನಿಜಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿತ್ತು. ಅಜ್ಞಾನ ದೂರ ಮಾಡಲು ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳು ಒಳ್ಳೇ ಸಾಧನ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬಲ್ಲ ಯಾವ ದೇಶದಲ್ಲೂ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯವರು ವಹಿಸುವುದಾದರೆ ತಾನು ಲೈಬ್ರರಿ ಕಟ್ಟಡ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಡುವೆನೆಂದು ಆತನ ಸವಾಲು ಇತ್ತು.

ನಾಲ್ಕೇ ವರ್ಷ ಸಾಲಿಗೆ ಹೋದ, ವ್ಯಾಪಾರ ಮನೋವೃತ್ತಿಯ ಕಾರ್ನಿಜಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯಭ್ಯಾಸ ನಮಗೆ ಸೋಜಿಗ ತರುತ್ತದೆ. ಅವನು ಶೇಕ್ಸ್ಪಿಯರನ ಐದಾರು ಮುಖ್ಯ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಅಮೂಲಾಗ್ರ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ್ದ ಕೆಲವಂತೂ ಅವನಿಗೆ ಬಾಯಿಪಾಠ ಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಸ್ಕಾಟಿಶ್ ಕವಿ ರಾಬರ್ಟ್ ಬರ್ನ್ಸ್ ಅವನ ಪ್ರೀತಿಯ ಕವಿಯಾಗಿದ್ದ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ ಮೊದಲಾದ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಕಾರ್ನಿಜಿ ಓದಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಅವನು ಎಂಟು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ.

ತನ್ನ ೬೫ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕಾರ್ನಿಜಿ ಉಕ್ಕಿನ ಕಂಪನಿಯನ್ನು ಮಾರಿ ವ್ಯವಹಾರ ನಿವೃತ್ತನಾದ. ಅನಂತರ ಅವನ ಜೀವಮಾನವೆಲ್ಲ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ದಾನ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲೇ ಕಳೆಯಿತು. ತನಗೆ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಲು ಅವಕಾಶವಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದಕ್ಕೋ ಏನೋ ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೇಲೆ ಅವನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಔದಾರ್ಯ. ಸ್ಕಾಟ್ಲೆಂಡಿನ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಿಗಿತ್ತ ರೂ.ನಾಲ್ಕು ಕೋಟಿಯನ್ನೊಳಗೊಂಡು ಅವನು ವಿವಿಧ ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗಿತ್ತ ದತ್ತಿ ರೂಪಾಯಿ ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ ೨೪ ಕೋಟಿಯಷ್ಟಿದೆ.

ವಿಜ್ಞಾನದ ಸಕಲ ಶಾಖೆಗಳ ವಿಕಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಅವನು ಅಮೇರಿಕದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ನಿಜಿ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ. ಅದರ ಆಧಾರ ನಿಧಿ ಇಂದು ೪೫ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಜಗತ್ತಿನ ಅತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವೇಧಶಾಲೆಗಳಲ್ಲೊಂದಾದ ಮೌಂಟ್ ವಿಲ್ಸನ್ ಎಂಬುದು ಕಾರ್ನಿಜಿಯ ದಾನದ ಫಲ. ೧೯೦೦ರಲ್ಲಿ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಾಂತಿಗಾಗಿ ಆತ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ನಿಧಿಯ ಕಚೇರಿ ಇಂದು ನ್ಯೂಯಾರ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಬಹುಮಹಡಿಯ ಅಂತಸ್ತಿನ ಕಟ್ಟಡದಲ್ಲಿದೆ. ತಮ್ಮ ಜೀವವನ್ನು ಪಣಕ್ಕಿಟ್ಟು ಇತರರನ್ನುಳಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದವರಿಗೆ ಬಹುಮಾನವೀಯಲೆಂದೇ ೧೯೦೪ರಲ್ಲಿ ಅವನು ವೀರನಿಧಿಯೊಂದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ.

ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತರು / ೧೩೩

ಮುಪ್ಪಡರಿಸುತ್ತ ಬಂದಂತೆ ಕಾರ್ನೇಜಿಗೆ ತಾನು ಎಲ್ಲಿ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಸಾಯುವೆನೋ ಎಂಬ ಅಂಜಿಕೆ ಹತ್ತಿತು! ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಆತ ೧೯೧೪ರಲ್ಲಿ ಅಮೇರಿಕದಲ್ಲೊಂದು (ರೂ.೬೦ ಕೋಟಿ) ಬ್ರಿಟನ್ನಿನಲ್ಲೊಂದು (ರೂ.೪ ಕೋಟಿ) ಧರ್ಮನಿಧಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ. ಜ್ಞಾನಾಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಈ ನಿಧಿಗಳನ್ನುಪಯೋಗಿಸಬೇಕೆಂದು ವಿಧಿಸಿದ.

ಕಾರ್ನೇಜಿ ಮದುವೆಯಾದದ್ದು ತನ್ನ ೫೨ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ೧೦ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಕೂಸು ಹುಟ್ಟಿತು. ಅವನೆಷ್ಟು ದಾನ ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಾನೆಂದು ಜನ ನಂಬಿರಲಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಅವನು ಸತ್ತ ನಂತರ ಲೆಕ್ಕ ತೆಗೆದಾಗ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಮತ್ತು ಮಗಳ ಉಪಜೀವನಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದಷ್ಟನ್ನು ಮಾತ್ರ, ಆತ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದದ್ದು ಖಂಡಿತವಾಯಿತು. ಅವನು ಮಾಡಿದ ಒಟ್ಟು ದಾನ ಆಗಿನ ದಿನಮಾನದಲ್ಲಿ ರೂ.೧೧೦ ಕೋಟಿಗೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು.

೧೯. ಧ್ಯೇಯವಾದಿ ಸಾಹಿತಿ - ಆಂದ್ರೆ ಮಾಲ್ಟಾ

ಬಂಗ್ಲಾ ವಿಮುಕ್ತಿಗಾಗಿ ಶಸ್ತ್ರ ಹಿಡಿಯಲು ಅವರು ಸಿದ್ಧರಿದ್ದರು.

ಪ್ರಜಾಸತ್ತೆಯ ಭಕ್ತರೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬಂಗ್ಲಾ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ನರಹತ್ಯೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಸತ್ತೆಯ ನಾಶವನ್ನು ಕುರಿತು ಇನ್ನೂ ಗಡಸು ದನಿಗಳು ಕೇಳಿಸದಿರುವಾಗ, ಫ್ರಾನ್ಸಿನಲ್ಲಿ ೭೦ ವರ್ಷದ ಮುದುಕನೊಬ್ಬ ತಾನು ಬಂಗ್ಲಾ ಮುಕ್ತಿವಾಹಿನಿಯ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಶಸ್ತ್ರವಾಗಿ ಹೋರಾಡಲು ಸಿದ್ಧನಿರುವುದಾಗಿ ಸಾರಿದ್ದು ಆಶ್ಚರ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಈ ಮನುಷ್ಯ ಸಾಹಿತಿಯಾಗಿರುವುದು ಇನ್ನಷ್ಟು ಸೋಜಿಗವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು.

ಭಾರತದ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ಆಂದ್ರೆ ಮಾಲ್ಟಾ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳಿರುವ ಸಂಭವ ಕಡಿಮೆ. ಆದರೆ ಆತ ಫ್ರಾನ್ಸಿನ ಅತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಜೀವಂತ ಸಾಹಿತಿಗಳಲ್ಲೊಬ್ಬರಾಗಿದ್ದಾರೆ; ಸಂಗಡಲೇ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪ್ರಜಾಸತ್ತೆ ತುಳಿಯಲ್ಪಡುತ್ತಿದೆಯೋ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ-ತಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಯಾವ ಸಂಬಂಧವೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ-ಸಶಸ್ತ್ರ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಧುಮುಕಿದ ರಾಜಸ ಸಾಹಿತಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ; ಫ್ರಾನ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಏಕೆ, ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲೇ ಸಕ್ರಿಯ ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಕೈಹಾಕಿ ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ದರ್ಜೆಯ ಮಂತ್ರಿ ಪದವಿಗೇರಿದ ಪ್ರಥಮ ವರ್ಗದ ಸಾಹಿತಿಯೆಂದರೆ ಅವರೊಬ್ಬರೇ ಎಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ಆಂದ್ರೆ ಮಾಲ್ಟಾ ಸದಾ ಜೀವಭಯದಲ್ಲಿರುವ ಜಗತ್ತಿನ ಏಕಮಾತ್ರ ಸಾಹಿತಿಯೂ ಹೌದು. ಅವರು ಯಾವಾಗಲೂ ತಮ್ಮ ಬರವಣಿಗೆಯ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಸಂಗಡವೇ ತುಂಬಿದ ರಿವಾಲ್ವರ್ ಒಂದನ್ನು ಕೈಯಳವಿನಲ್ಲೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟರ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡಿದ ಅವರು ಕೊನೆಗೆ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟರ ವಿರುದ್ಧ ಎದ್ದು ನಿಂತದ್ದರಿಂದ ಅವರನ್ನು “ಮುಗಿಸಬೇಕಾದ ವ್ಯಕ್ತಿ”ಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟರು ಸೇರಿಸಿದ್ದಾರೆಂದು ಅವರ ನಂಬಿಕೆ.

ಆಂದ್ರೆ ಮಾಲ್ಟಾ ಯಾವಾಗಲೂ ಉದಾತ್ತ ಮಾನವೀಯ ಹೋರಾಟಗಳಿಂದ ಆಕರ್ಷಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಹೋರಾಟ ನ್ಯಾಯವಾದುದೆಂದು ಒಮ್ಮೆ ಅವರಿಗೆ ತೋರಿತೆಂದರೆ

ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತರು / ೧೩೫

ಅವರು ಅದಕ್ಕೆ ಕೇವಲ ಲೇಖನಿ ಸೇವೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ತೃಪ್ತರಾಗುವವರಲ್ಲ; ಅದರ ಮಧ್ಯಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗುವವರು. ಹೀಗೆ ಅವರು ಎರಡು ಕ್ರಾಂತಿಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡಿದರು. ಆದರ್ಶವಾದಿಗಳಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಆಗುವಂತೆ, ಹೋರಾಟದ ನಾಯಕರ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಅವರ ಹುಳುಕುಗಳು, ಸ್ವಾರ್ಥಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಮಾಲಾಗೆ ಜುಗುಪ್ಸೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವೆ. ಒಂದು ಹತಾಶಾಭಾವದಿಂದ ಅವರು ತಮ್ಮ ಗಾಯಗಳನ್ನು-ಮೈಯ ಮತ್ತು ಮನಸಿನ-ನೆಕ್ಕುತ್ತಾ ಮರಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಹೊಸದೊಂದು ಆದರ್ಶವಾದ ತನ್ನ ಜೀವನ ಮರಣಗಳ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸುವುದನ್ನು ಕಂಡರೆ ಈ ಸಾಹಿತಿ ತನ್ನ ಹಳೇ ಹತಾಶೆಗಳನ್ನು ಮರೆತು ಅದರಲ್ಲಿ ಧುಮುಕುತ್ತಾರೆ. ನಿಜವೆಂದರೆ ಆಂದ್ರೆ ಮಾಲಾರಲ್ಲಿ ಚೈತನ್ಯಶೀಲ ಚಿತ್ತದೊಡನೆ ಚೈತನ್ಯಶೀಲ ಲೇಖನಿ ಮತ್ತು ಚೈತನ್ಯಶೀಲ ಶರೀರ ಒಂದುಗೂಡಿವೆ. ಮತ್ತು ಈ ಅಸಾಧಾರಣ ಸಮ್ಮೇಳದಿಂದ ಈ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಅಸಾಧಾರಣವೆನಿಸಿರುವ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಗಳು ಜನ್ಮ ತಾಳಿವೆ.

ಆಂದ್ರೆ ಮಾಲಾ ೧೯೦೧ರ ನವಂಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ಯಾರೀಸಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದರು. ಅವರು ತಂದೆ ಸರಕಾರಿ ನೌಕರರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಪ್ಯಾರೀಸಿನ ಕಲಾ ಮತ್ತು ಪುರಾತತ್ವ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಪೌರಸ್ವ ಭಾಷಾಶಾಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಪರಿಣತಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದರು. ಅವರ ಪ್ರಥಮ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿ ಒಂದು ಕವಿತಾ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿಯೂ ಅವರಲ್ಲಿ ಸಾಹಸ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ತುಂಬಿತ್ತು. ಒಂದು ಪುಸ್ತಕದ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗಿದ್ದ ನೌಕರಿ ಅವರಿಗೆ ಸರಿಹೊಂದಲಿಲ್ಲ. ಫ್ರೆಂಚ್ ಜನರಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುವ ವ್ಯವಹಾರ ದೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಕಲಾಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ವಿಚಿತ್ರ ಮಿಶ್ರಣ ಮಾಲಾರಲ್ಲಿಯೂ ಇತ್ತು. ಅವರು ತಮಗಿಂತ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷ ಹಿರಿಯಳಾದ ಕ್ಲಾರಾ ಸ್ಮಿಡ್ತ್ ಎಂಬ ಶ್ರೀಮಂತ ತರುಣಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಅವಳ ಹಣದ ಬಲದಿಂದ, ಅವಳನ್ನು ಸಂಗಡ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಇಂಡೋಚೀನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪುರಾತತ್ವೀಯ ಸಂಶೋಧನ ಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೊರಟರು. ಆಗಿನ್ನೂ ಫ್ರೆಂಚ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದ ಇಂಡೋಚೀನದ ಗಹನಾರಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರೂರ ಮೃಗ-ಉರಗಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ, ಅಪೂರ್ವ ಪ್ರಾಚೀನ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಅವರು ನೆರವಾದರು.

ಮಾಲಾ ಅವರ ಈ ಸಂಶೋಧನ ಯಾತ್ರೆ ಅವರಿಗೆ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯನ್ನು ನಿಕಟದಿಂದ ನೋಡುವ ಸಂದರ್ಭವನ್ನೊದಗಿಸಿತು. ಇಂಡೋಚೀನದಲ್ಲಿ ಫ್ರೆಂಚರು ಸ್ಥಳೀಯರನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಮಾನುಷ ರೀತಿಯಿಂದ ಅವರು ತಪ್ಪರಾದರು. ಇಂಡೋಚೀನದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಲಾರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸ್ವರೂಪವೂ ರಾಜಕಾರಣದ ಸ್ವರೂಪವೂ ನಿರ್ಣಯವಾದದ್ದು. ಅವರ ಪ್ರಥಮ ಕಾದಂಬರಿ (೧೯೨೫) ಇಂಡೋಚೀನದ ಅರಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಂಶೋಧನಾ

ಸಾಹಸವನ್ನು ಕುರಿತದ್ದು ಅಲ್ಲಿ “ನಾನು ಕುರುಡನೊಬ್ಬ ಹುಚ್ಚಾಬಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೈಕಾಲು ಒದೆಯುವ ಹಾಗೆ ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಕೆಡಹಲು ಮತ್ತು ಸಾವನ್ನೇ ಒಂದು ಆಟವಾಗಿ ಮಾಡಲು ಹೆಣಗಿದೆ” ಎಂದವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಡೋಚೀನಿಯರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಶೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳು ಅವರ ಮನಸನ್ನು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡವೆಂದರೆ ೧೯೨೫ರಲ್ಲಿ ಅವರು ಎರಡನೇ ಬಾರಿ ಇಂಡೋಚೀನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಶೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಲು L’Indochine ಎಂಬ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನೇ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು.

೧೯೨೫-೨೭ರಲ್ಲಿ ಅವರು ಚೀನದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಕ್ರಾಂತಿಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ತಾಳಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಧಾವಿಸಿದರು. ಶಾಂಘಾಯಿ ಮತ್ತು ಕ್ಯಾಂಟನ್ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಜರುಗಿದ ರಕ್ತಸಿಕ್ತ ಬಂಡಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದರು. ಚೀನವನ್ನು ಅಧೋಗತಿಗೆಳೆದಿದ್ದ ಸಾಮಂತ ಸೇನಾಪತಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಚಿಯಾಂಗ್ ಕೈಶೇಕರು ಹೂಡಿದ ಯುದ್ಧ ಮಾಲ್ಟ್ರಾಗೆ ಚೀನಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಯುದ್ಧವಾಗಿ ಕಂಡಿತು. ಆದರೆ ಕೆಲ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಅವರಿಗೆ ಈ ಹೋರಾಟದ ಒಳಪಟ್ಟುಗಳು ಗೋಚರಿಸಿದವು. ಚಿಯಾಂಗ್ ಕೈಶೇಕರು ಚೀನದ ಏಕೀಕರಣ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಜನಸತ್ತೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಚಳವಳಿಗಾರರನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿಹಾಕುವುದರಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು ತಾಳಿದ್ದಾರೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಮನವರಿಕೆಯಾಯಿತು. ಮಾಲ್ಟ್ರಾ ಚೀನದಿಂದ ಕಣ್ಮುಚ್ಚಿ ಹರಿದವರಾಗಿ ಮರಳಿ ಬಂದರು.

ಆದರೆ ಚೀನದ ಅನುಭವದಿಂದಾಗಿ ಜೀವಚೈತನ್ಯದಿಂದ ತುಡಿಯುತ್ತಿರುವ ಅವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಬಂದವು. Les Conquerants (“ವಿಜೇತರು”)ನಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾಂಟನ್ನಿನ ಭೀಕರ ಬಂಡಾಯದಲ್ಲಿ (೧೯೨೫) ತೊಡಕಿಕೊಂಡ ಪೈಂಚ್ ನಾಗರಿಕನೊಬ್ಬನನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಚೀನಿ ಕ್ರಾಂತಿಯ ರುದ್ರಲೀಲೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ La Condition Humaine (“ಮನುಷ್ಯಾವಸ್ಥೆ”)ಯಲ್ಲಿ ೧೯೨೭ರ ಶಾಂಘಾಯಿ ಬಂಡಾಯದಲ್ಲಿ ನಾಯಕತ್ವ ವಹಿಸಿದ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರ ಆಶೆ-ಆಕಾಂಕ್ಷೆ, ಪ್ರೇಮ ದ್ವೇಷ, ಕೊಲೆ ಸಾವುಗಳ ಒಂದು ದುಃಸ್ವಪ್ನ ಸದೃಶ್ಯವಾದ ಸತ್ಯಚಿತ್ರಣ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಆದರ್ಶಕ್ಕಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಎಂಥೆಂಥ ವಿಚಿತ್ರ ಜನರು ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ, ಅವರು ಇರಾದೆಗಳೂ ಅವರನ್ನು ಮುಂದೆ ತಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿಗಳೂ ಎಂಥೆಂಥವಾಗಿರುತ್ತವೆ, ಹೋರಾಟದ ಕೆಳಗೆ ನಡೆಯುವ ಪ್ರಣಯ-ವಿಶ್ವಾಸಘಾತಗಳ, ಶೌರ್ಯ-ಯಾತನೆಗಳ, ಧ್ಯೇಯನಿಷ್ಠೆ ಏಕಾಕಿತನಗಳು ಉಪಕಥೆಗಳು ಹೇಗಿರುತ್ತವೆ, ಕಳ್ಳರು-ಕಾಕರು, ಕೂಲಿಕಾರರು-ಬಂಡವಾಳಗಾರರು ಯಾವ ತರಹದಲ್ಲಿ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯ ಆವೇಶದಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಸಾಹಸ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಸ್ವತಃ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟರಾಗದಿದ್ದರೂ ಆಗ ಮಾಲ್ಟ್ರಾ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟರಲ್ಲಿ

ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತರು / ೧೩೭

ವಿಶ್ವಾಸ ತಾಳಿದವರಾಗಿದ್ದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಕಾದಂಬರಿ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಪಕ್ಷಪಾತಿಯಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದರ ಕಲೆಗಾರಿಕೆ, ಅದರ ಸತ್ವ ಓದುವವರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಲೌಕಿಕ ಭಾವನೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಈ ಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ ಫ್ರಾನ್ಸಿನ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬಹುಮಾನವಾದ Prix Goncourt ಬಹುಮಾನ ಬಂತು. ಅದು ಹಲವು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನುವಾದ ಹೊಂದಿತು (ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ Man's Fate).

ಸ್ವೇನಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ತಲೆಯೆತ್ತಿದ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾ ಸರಕಾರವನ್ನು ಉರುಳಿಸಲು ಇಟಲಿ, ಜರ್ಮನಿಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ೧೯೩೭ರಲ್ಲಿ ಜನರಲ್ ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕೊ ಫ್ರಾಂಕೋ ಬಂಡಾಯ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಾಗ ಜಗತ್ತಿನ ಅನೇಕ ದೇಶಗಳಿಂದ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳು ಪ್ರಜಾಸತ್ತೆಯ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನುಗ್ಗಿದರು. ಆದ್ರೆ ಮಾಲಾ ಈ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಮಾನ ಪಥಕದ ಮುಂದಾಳಾಗಿ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದರು. ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಸಲ ಅವರು ಗಾಯಗೊಂಡರು.

ಇಲ್ಲಿ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟರ ಹೆಗಲಿಗೆ ಹೆಗಲು ಹಚ್ಚಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟರ ನಿಜ ಸ್ವರೂಪದ ಪರಿಚಯ ಮಾಲಾರಿಗಾಯಿತು. ಅವರಿಗೆ ಮಾಲಾ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟರನ್ನು ನಿಜವಾದ ಜನಹಿತೈಷಿಗಳೆಂದೂ ಆದರ್ಶವಾದಿಗಳೆಂದೂ ತಿಳಿದಿದ್ದರು. ಆದರೀಗ ಮಾಸ್ಕೋದಿಂದ ಬರುವ ಆಜ್ಞೆಗಳು ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಮುಖ್ಯವೇ ಹೊರತು ಸ್ವೇನಿನ ಪ್ರಜಾಸತ್ತೆಯಲ್ಲವೆಂದು ಮಾಲಾಗೆ ಪ್ರತೀತವಾಯಿತು. ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ರಶಿಯದ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಹೋರಾಡಲು ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಕರೆಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಮಾಲಾಗೆ ಈಗ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಾಗಿ ಸಂಶಯ ಉದ್ಭೂತವಾಯಿತು. ಹಿಟ್ಲರ್-ಮುಸೋಲಿನಿ-ಫ್ರಾಂಕೋರ ಫ್ಯಾಸಿಜಂಗೆ ಕಮ್ಯುನಿಜಂ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವಾಗದು ಎಂದು ಅವರು ಮನಗಂಡರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟರು ಅವರಿಗೆ ಅಪ್ರಿಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಅವರ ಸ್ಪಾನಿಶ್ ಅನುಭವಗಳಿಂದ ಬಂದ ಕಾದಂಬರಿ L'Espoir ("ಮನುಷ್ಯನ ಆಶೋತ್ತರ") "ಮನುಷ್ಯಾವಸ್ಥೆ"ಯಷ್ಟು ಪರಿಪೂರ್ಣ ಕೃತಿಯಲ್ಲ. "ಮನುಷ್ಯಾವಸ್ಥೆ"ಯನ್ನು ಬರೆದಾಗ ಮಾಲಾ ಇನ್ನೂ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಧೈಯವಾದದ ಪ್ರಭಾವದಲ್ಲಿದ್ದರು. ಈಗ ಅದರ ಮಂಜು ಹರಿದಿತ್ತು. ಮಾಲಾ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಬುದ್ಧರೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಆದರೂ ಅದು ಶ್ರೇಷ್ಠವೂ ಸತ್ಯವೂ ಆದ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕರವಾಗಿ ಓದುಗನ ಮುಂದಿರಿಸುತ್ತದೆ.

ಎರಡನೇ ಮಹಾಯುದ್ಧ ಪ್ರಾರಂಭವಾದೊಡನೆ ಮಾಲಾ ಟ್ರಾಂಕ್ ಪಡೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಹೋರಾಡಿ ಗಾಯಗೊಂಡರು. ಜರ್ಮನ್ನರ ಕೈಲಿ ಸೆರೆಸಿಕ್ಕಿ ಅವರಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು

ಫ್ರಾನ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವಿಜೇತ ಜರ್ಮನ್ನರ ವಿರುದ್ಧ ಕೂಟ ಯೋಧಪಡೆಯನ್ನು ಸೇರಿದರು. “ಕರ್ನಲ್ ಬರ್ಜರ್” ಎಂಬ ಗುಪ್ತನಾಮದಿಂದ ಅವರು ಜರ್ಮನ್ ಸೈನ್ಯದ ಮೇಲೆ ದಾಳಿಗಳನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಿದರಲ್ಲದೆ ಸ್ವತಃ ಅನೇಕ ದಾಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದರು. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಈ ಅನುಭವಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡು ೧೯೪೩ರಲ್ಲಿ ಹೊರಬಂದವು.

ಈ ಭೂಗತ ಹೋರಾಟದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟರ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಸಂಪರ್ಕ ಅವರಿಗೆ ಬಂತು. ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟರ ಮೇಲಿನ ವಿಶ್ವಾಸ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹಾರಿಹೋಯಿತು. ಆದರೆ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಧೈಯವಿಲ್ಲದೆ ಮಾಲ್ಟಾ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲೇ ಫ್ರಾನ್ಸನ್ನು ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸಿ ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರಮುಖ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸುವ ಧೈಯದಿಂದ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಹೊಂದಿದ ಡಿ ಗಾಲ್ ಅವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೆಳೆದದ್ದು. ಕಾರ್ಮಿಕ, ದರಿದ್ರರ ಸಲುವಾಗಿ ಹೋರಾಡುವುದನ್ನು ಕಾಲು ಶತಮಾನ ಜೀವನ ಧೈಯವಾಗಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಬಂದ ಮಾಲ್ಟಾ ಡಿ ಗಾಲ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವೈಭವವಾದವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದು ಪೂರ್ವದಿಂದ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿದಷ್ಟು ಅಂತರವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅವರು ಡಿ ಗಾಲ್ ಶಿಷ್ಯರಾದರು. ಫ್ರಾನ್ಸಿನ ಪ್ರಥಮ ವರ್ಗದ ಲೇಖಕರಲ್ಲಿ ಗಣಿಸಲ್ಪಡುವ ಮಾಲ್ಟಾ ಡಿ ಗಾಲ್ ಪ್ರಥಮ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರಮಂತ್ರಿಯಾದರು.

ಡಿ ಗಾಲ್ ಸರ್ಕಾರ ಬಹುಕಾಲ ತಾಳಲಿಲ್ಲ. ಅಧಿಕಾರದಿಂದ ಹೊರಬಂದರೂ ಮಾಲ್ಟಾ ತನ್ನ ರಾಜಕೀಯ ಗುರುವಿನ ಅನುಯಾಯಿಯಾಗಿ ಅವರ ಪ್ರಚಾರ ಶಾಖೆಯ ಪ್ರಮುಖರಾಗಿಯೇ ಉಳಿದರು. ೧೯೫೮ರಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಗೊಂದಲ ಪರಮಾವಧಿಗೇರಿ ಫ್ರೆಂಚ್ ರಾಷ್ಟ್ರ ಪುನಃ ಡಿ ಗಾಲ್‌ಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಒಪ್ಪಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಮಾಲ್ಟಾ ಹತ್ತು ವರ್ಷಕಾಲ ಫ್ರಾನ್ಸಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ ದುಡಿದರು.

ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗೊಳಗಾದ ಜನರ ಮೇಲಿನ ಸಹಾನುಭೂತಿ ಮುದುಕ ಮಾಲ್ಟಾರಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಜಾಗೃತವಾಗಿಯೇ ಇದೆಯೆಂಬುದು ಬಂಗ್ಲಾ ದೇಶದ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ತಳೆದ ಧೋರಣೆಯಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಚೀನದ ದಂಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಧುಮುಕಿದ ಆದರ್ಶವಾದಿ ಮಾಲ್ಟಾ ಡಿ ಗಾಲೆಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಮಂತ್ರಿಯಾಗುವ ವರೆಗಿನ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಕಲಿತಿದ್ದರು. ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಕೊನೆಗೆ ಊರುಗೋಲು ಯಾವುದು? ನಂಬಿಕೆ - ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದಲೂ ಸಂಶಯವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅವರ ಚೀನಿ ಮತ್ತು ಸ್ಪಾನಿಶ್ ಕಾದಂಬರಿಗಳೆಲ್ಲ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಈ ನಂಬಿಕೆಯ ಊರುಗೋಲಿನ ದುರಂತಮಯ ನಾಟಕವನ್ನೇ

ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತವೆ. ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನನ್ನು ಮೀರಿದ ಏನನ್ನಾದರೂ ನಂಬಲೇಬೇಕು. ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಮಾಲ್ಟಾರಷ್ಟು ಹೃದಯಸ್ಪರ್ಶಿಯಾಗಿ ಕಥಾರೂಪಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿಸಿದವರು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಲ್ಲ ಎನ್ನಬೇಕು.

ಎರಡನೇ ಮಹಾಯುದ್ಧದ ಅನಂತರ ಮಾಲ್ಟಾ ಮನಸ್ಸು ಹೆಚ್ಚು ಗಾಢವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಕಡೆ ತಿರುಗಿದೆ. ಅವರು ಕಲೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಫಲವಾಗಿ “ನೀರವ ಧ್ವನಿ” (೧೯೫೧) ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದೊಡನೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಒಂದು ಗ್ರಂಥಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಕಲೆ, ಪುರಾಣ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿರುವ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಮಾಲ್ಟಾ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದರು. ಇವು ನಮ್ಮ ಕಾಲದ ಮಹಾಗ್ರಂಥಗಳ ಸಾಲಿಗೆ ಸೇರತಕ್ಕವು ಎಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿದ ಉದಾತ್ತವಾದ ಆಶಾಂತತೆಗೆ ಕೊನೆಗೆ ಕಲೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳೇ ನಿಜವಾದ ಉತ್ತರ. ಆಮೇರಿಕ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮೊದಲಾದ ಭೌತಿಕ ಆದರ್ಶಗಳು ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ನೀರಸ ಮತ್ತು ಅಸಂಸ್ಕೃತ ಬದುಕಿನಿಂದ ಮೇಲೆತ್ತಲಾರವು; ಅದರಲ್ಲೇ ಇನ್ನಷ್ಟು ಅದ್ದುವವು. ಇದು ಮಾಲ್ಟಾ ಮನಗಂಡ ಮಾತು. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಅವರು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಲೆಯ ವೈಭವವನ್ನು ಜಗದ್ವ್ಯಾಪಿಯಾಗಿ ಪ್ರಚುರಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಫ್ರಾನ್ಸಿನ ಕಲಾಭಂಡಾರಗಳನ್ನು ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿಗೊಳಿಸಿದರು. ತಮ್ಮ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಫ್ರಾನ್ಸಿನ ಭೂಗತ ರೈಲು ನಿಲ್ದಾಣಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಲೋಕೋತ್ತರ ಚಿತ್ರಕಲಾಕೃತಿಗಳ ಪ್ರತಿಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿದರು. ಸಂಗೀತ, ನೃತ್ಯ, ನಾಟಕ, ಎಲ್ಲವೂ ಆದಷ್ಟು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೂ ಅವುಗಳ ರಸಾನುಭೂತಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದರು.

ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ನಡುವೆಯೇ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮಾಲ್ಟಾ ಜಗತ್ತನ್ನು ಸುತ್ತಿ ಮಹಾಪುರುಷರನ್ನು ಕಂಡು ಮಾತಾಡಿ, ಅವರ ಹೃದಯಗಳನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸಿದರು. ಅದರ ಫಲ ಅವರ Anti-Memoires ಗ್ರಂಥವಾಗಿ ಬಂತು. ಅದು ಮರ್ಮಜ್ಞನಾದ ಒಬ್ಬ ಲೇಖಕ ಜಗತ್ತಿನ ಮಹಾನಾಯಕರನ್ನು, ಜಗತ್ತಿನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ನೆಹರು, ಮಾವೋತ್ಸೆ ತುಂಗರನ್ನೊಳಗೊಂಡು ಅನೇಕ ಮಹಾಪುರುಷರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಪೂರ್ವವಾದ ಚಿತ್ರಣಗಳು ಅಲ್ಲಿವೆ. ಅವರ ಪಂಡಿತ ನೆಹರು ಸಂದರ್ಶನ ಮತ್ತಾವ ಲೇಖಕ ಬರೆದುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ನೆಹರೂ ಮತ್ತು ಅವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ.

ಧ್ಯೇಯವಾದಿಯೊಬ್ಬನು ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ ಅವನ ಧ್ಯೇಯವಾದ ವಾಸ್ತವಿಕದ ಜಗಳದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಕರಗುತ್ತದೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಮಾಲ್ಟಾ ಜೀವನದ ಈಚೆಗಿನ ವರ್ಷಗಳು ಸಾಕ್ಷಿ ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಇಂಡೋಚೀನ, ಚೀನ, ಸ್ಪೇನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಹೋರಾಡಿದ ಮಾಲ್ಟಾ ಫ್ರೆಂಚ್ ವಸಾಹತಾದ ಅಲ್ಜೀರಿಯದಲ್ಲಿ ಫ್ರೆಂಚರು ನಡೆಸಿದ ಅತ್ಯಾಚಾರದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತುಟಿ ಎರಡು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ೧೯೬೮ರಲ್ಲಿ ಫ್ರಾನ್ಸಿನಲ್ಲಾದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ-ಕಾರ್ಮಿಕ ಗಲಭೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಂತ್ರಿಪದದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಾಲ್ಟಾ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ದಲಿತರ ವಿರುದ್ಧ ಆಳುವವರ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು. ಆದರೀಗ ಬಂಗ್ಲಾದೇಶದ ಸಲುವಾಗಿ ಹೋರಾಡಲು ಮುಂದೆ ಬಂದು ತಮ್ಮ ಈ ಕಲುಷಿತ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಅವರು ಪುನಃ ಸ್ವಚ್ಛ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆನ್ನಬೇಕು. ಏನಿಲ್ಲದರೂ ಈ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಫ್ರೆಂಚ್ ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ಸಾಹಸ ಮತ್ತು ಸತ್ಯಪಕ್ಷಪಾತವನ್ನುಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಅದು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

೨೦. ಡಾ. ಆಲ್ಬರ್ಟ್ ಶ್ವೈತ್ಸರ್ - ಜೀವದಯಾಧರ್ಮದ ಕೈವಾರಿ

೩೦ ವಯಸ್ಸಿಗಾಗಲೇ ಅವರು ಅನೇಕ ಮುಖ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರು. ಅವರು ಕೈಸ್ತ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಪಂಡಿತರಾಗಿದ್ದರು; ತತ್ವಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಯುರೋಪಿನ ಪ್ರಮುಖರೆನಿಸುವರೆಂದು ಆಗಲೇ ತರ್ಕಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು; ಸಂಗೀತಶಾಸ್ತ್ರದ ನೈಪುಣ್ಯದಿಂದ ಅವರು ಜನರನ್ನು ಆಗಲೇ ಮುಗ್ಧಗೊಳಿಸಿದ್ದರು. ಈ ಮೂರು ಶಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನಾದರೂ ನೆಚ್ಚಿ, ಅಥವಾ ಮೂರನ್ನೂ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರು ಅಪರಿಮಿತ ಧನವನ್ನೂ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನೂ ಸುಖಭೋಗವನ್ನೂ ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅವರು ಆರಿಸಿಕೊಂಡದ್ದು ಆಫ್ರಿಕದ ಗೊಂಡಾರಣ್ಯವನ್ನು, ಅಲ್ಲಿನ ದೀನ ನಿಗ್ರೋಗಳ ಕಷ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಿ ಅವರ ರೋಗ ರುಜಿನಗಳ ಉಪಶಮನ ಮಾಡುವ ಸೇವಾಕಾರ್ಯವನ್ನು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಆತ ಮೂವತ್ತರ ನಂತರ ವೈದ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದ ಕಠಿನತರ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ನದಿಗೆ ನಾಲ್ಕನೆಯದೊಂದು ಮುಖವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಂಡರು. ಇಂಥ ಅಪೂರ್ವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಡಾಕ್ಟರ್ ಆಲ್ಬರ್ಟ್ ಶ್ವೈತ್ಸರ್.

ಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ “ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ, ಸುಖವನ್ನು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ, ಕೇವಲ ದುಃಖಸಂತಪ್ತರಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಕ್ಲೇಶವನ್ನು ಶಮನಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುವೆ” ಎಂದೆನ್ನುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬನನ್ನು ಇಂದಿನ ದಿನದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬೇಕೆಂದಿದ್ದರೆ ಫ್ರೆಂಚ್ ವಿಷುವ ಆಫ್ರಿಕದ ಅರಣ್ಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಗೋವೆ ನದೀತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಲಾಂಬರೇನೇ ಎಂಬ ಹಳ್ಳಿಗೆ ನಾವು ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಶ್ವೈತ್ಸರರೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ಇದು ಪ್ರಳಯಪೂರ್ವದ ಹಳ್ಳಿ ಎಂಬಷ್ಟು ನಾಗರಿಕತೆಯಿಂದ ದೂರವಾದ ಹಳ್ಳಿ. ಆ ಸೆಕೆ, ಆ ಸದಾಕಾಲವೂ ಮುಸುಕಿದ ಮೋಡ, ಬೀಳುವ ಮಳೆ, ನಿಬಿಡವಾದ ಅಡವಿ ಇವುಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಡಾ. ಶ್ವೈತ್ಸರ್ ಆಫ್ರಿಕದ ಕರಿಯರಿಗಾಗಿ ದುಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಧರ್ಮಾಸ್ಪತ್ರೆ ಈಗಲೂ ಸುತ್ತಣ ನೂರಾರು ಮೈಲುಗಳಿಂದ ಬರುವ ರೋಗಿಗಳ ಆರೈಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ.

ಆಲ್ಬರ್ಟ್ ಶ್ವೈತ್ಸರ್ ಜರ್ಮನಿಯ ಆಲ್ಸೆಸ್ ಪ್ರಾಂತದ ಕೇಸರ್ಬರ್ಗಿನಲ್ಲಿ ೧೮೭೫

ಜನವರಿ ೧೪ರಂದು ಹುಟ್ಟಿದರು. ಊರಿನ ಧರ್ಮೋಪದೇಶಕರ ಮಗನಾದ ಅವರು ಹುಟ್ಟುವಾಗ ಎಷ್ಟು ದುರ್ಬಲರಾಗಿದ್ದರೆಂದರೆ ಅವರು ಬದುಕುವುದೇ ಸಂಶಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅವರು ಬೆಳೆದು ಎಂಥ ಕಷ್ಟ ನಿಷ್ಠೂರವನ್ನೂ ಸಹಿಸಬಲ್ಲ ಬಲಿಷ್ಠ ಜೀವಿಯಾದರು. ಶ್ವೇತರರು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ದಡ್ಡರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಅವರು ಹಲವು ವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪರಿಣತಿ ಹೊಂದಿ ಘನ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಕಲಾವಿದರೂ ಆದರು.

ಎರಡು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಶ್ವೇತರರ ಬೆಳೆಯ ಗುಣ ಮೊಳೆಯಲ್ಲೇ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿತ್ತು. ಸಂಗೀತ ಅವುಗಳಲ್ಲೊಂದು. ಎಂಟನೇ ವಯಸ್ಸಿಗಾಗಲೇ, ಕಾಲುಗಳು ಆರ್ಗನ್ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಪೆಡಲಾವರೆಗೆ ಇನ್ನೂ ನಿಲುಕದಷ್ಟು ಚಿಕ್ಕವರಾಗಿದ್ದಾಗ, ಅವರು ಉತ್ತಮ ಆರ್ಗನ್ ಬಾರಿಸುವವರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಉತ್ತರದಲ್ಲಿಯೂ ತಮ್ಮ ದೈನಂದಿನ ಸೇವಾಕಾರ್ಯದ ಪರಿಶ್ರಮವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅರಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯ ರಾತ್ರಿ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಬಾರಿಸಿ ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಪುಲಕಿತಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಎರಡನೆಯದು ಭೂತದಯೆ. ಪ್ರಾಣಿ ಮಾತ್ರವನ್ನು ಹಿಂಸಿಸುವುದೆಂದರೆ ಅವರೆದೆ ನೋವಿನಿಂದ ಮಿಡಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ತಮ್ಮೂರಿನಲ್ಲಿ ಬಡಮಕ್ಕಳು ಬರಿಗಾಲಲ್ಲಿ ಅಲೆಯುವುದನ್ನು ಕಂಡು ತಮ್ಮ ಹೊಸ ಬೂಟುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಲು ಅವರು ಒಪ್ಪುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಎಂಟು ವರ್ಷದವರಾಗಿದ್ದಾಗ ಒಮ್ಮೆ ಜತೆಗಾರನೊಬ್ಬನೊಡನೆ ಗುಲೇಲು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹಕ್ಕಿ ಹೊಡೆಯಲು ಹೋದರು. ಆದರೆ ಬನದಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕಿ ಹೊಡೆಯುವಾಗ ಈ ಬಾಲಕನೊಳಗಿನ ಭೂತದಯೆ ಜಾಗೃತವಾಯಿತು. ಅವರು ಹಕ್ಕಿಗೆ ಬೇಕೆಂದೇ ಗುರಿ ತಗಲದಂತೆ ಗುಲೇಲು ಹಿಡಿದರು. ಬೆದರಿದ ಹಕ್ಕಿಗಳು ಹಾರಿದವು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಇಗರ್ಜಿಯ ಗಂಟೆಗಳು ಬಾರಿಸಿದವು. ಶ್ವೇತರರ ಹೃದಯ ತುಂಬಿ ಬಂತು. ತಮ್ಮ ಈ ಪ್ರಾಣಿದಯಾ ಕೃತಿ ದೇವರ ಮನಸಿಗೆ ಬಂತೆಂಬ ಭಾವನೆ ಅವರಿಗಾಯಿತು. ತಮ್ಮ ಗೆಲೆಯನಿಗೂ ಹಕ್ಕಿಗಳು ಸಿಕ್ಕದಂತೆ ಅವರು ಅವುಗಳನ್ನು ಹೆದರಿಸಿ ಓಡಿಸಿಬಿಟ್ಟು ಮನೆಗೆ ಬಂದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಎಂದೂ ಅವರು ಗುಲೇಲು ಹಿಡಿಯಲಿಲ್ಲ. ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲೇ ಇಷ್ಟು ತೀವ್ರವಾಗಿದ್ದ ಅವರ ಅಹಿಂಸಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯೇ ಅವರು ಪ್ರೌಢರಾದಾಗ ಅವರ ತತ್ವಜ್ಞಾನದ ಬುನಾದಿಯಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿತು.

ಇಷ್ಟು ದಾಟುವುದರೊಳಗಾಗಿ ಶ್ವೇತರರು ತಮ್ಮ ಭಾವಿ ಜೀವನದ ಹೊಳಹನ್ನು ಹಾಕಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಮುಂದಿನ ಹತ್ತು ವರ್ಷ ತಾನು ತನ್ನ ಜ್ಞಾನತೃಷ್ಣೆಯನ್ನು ಹಿಂಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅನಂತರದ ಶೇಷ ಜೀವನವನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾನವ ಕುಲದ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಮೀಸಲಿಡಬೇಕು. ಈ ಸೇವೆ ಯಾವ ಪರಿಯದಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆ ಅವರಿಗಾಗ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಾನಾಗಿ ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ತೆರೆಯುವುದೆಂದು ಅವರು ನಂಬಿದ್ದರು.

ಅವರ ಜ್ಞಾನಪಿಪಾಸೆ ಅಗಾಧವಾಗಿತ್ತು. ಸ್ಟ್ರಾಸ್‌ಬರ್ಗ್, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಅವರು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನದ ಮೂರು ಶಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಮನ ತೊಡಗಿಸಿದರು. ಅವರು ತತ್ವಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಿ ಕ್ಯಾಂಟನ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆದರು. ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಿ ಕ್ರಿಸ್ತನ ಕೊನೆಯ ಭೋಜನದ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ವಿವೇಚಿಸಿದರು. ಸಂಗೀತ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಿ ಮೇಳಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಆರ್ಗನ್ ಬಾರಿಸುವ ತಜ್ಞರಾದರು. ೨೬ನೇ ವಯಸ್ಸಿಗಾಗಲೇ ಅವರಿಗೆ ಇವು ಮೂರೂ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಡಾಕ್ಟರ್ ಪದವಿ ದೊರೆತಿತ್ತು.

ಒಂರೊಳಗೆ ಡಾ. ಶ್ವೆತ್ಸರರ ಲೇಖನಿಯಿಂದ ಈ ಮೂರೂ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ಬಂದ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಯುರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದವು. ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಸ್ತನ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಅನುಸಂಧಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಬರೆದ ಗ್ರಂಥ ಆ ಮಹಾಪ್ರವಾದಿಯ ಜೀವನದ ಅಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ನೋಟವೊಂದನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿತು. ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಕವಿ ಸಂಗೀತಗಾರ ಬಾಕನ (Bach) ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವರು ಬರೆದ ಗ್ರಂಥ ಸೀಮಾಗ್ರಂಥವೆನಿಸಿತು. ಇವು ಯುರೋಪಿನ ಹಲ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನುವಾದ ಹೊಂದಿದವು.

ಅವರು ವ್ಯಾಸಂಗಕ್ಕೆ ಮೀಸಲಿಟ್ಟಿದ್ದ ಹತ್ತು ವರ್ಷ ತುಂಬುತ್ತ ಬಂದಿತ್ತು. ಸೇವಾವ್ರತದಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷಿತರಾಗುವ ತಮ್ಮ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವ ಕಾಲ ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿತ್ತು. ಆಗ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಅವರ ಮುಂದೆ ಆ ಸೇವಾವ್ರತದ ಸ್ವರೂಪ ಆವಿರ್ಭವಿಸಿತು. ಫ್ರೆಂಚ್ ಮಿಶನರಿ ಪತ್ರಿಕೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ವಿಷುವ ಆಫ್ರಿಕದ ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳ ಕಷ್ಟಕಾರ್ಪಣ್ಯಗಳ ಕಥೆಯನ್ನು ಅವರು ಓದಿದರು. ಅಜ್ಞಾನ ಅಂಧಶ್ರದ್ಧೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದ ಈ ಜನ ಬಡತನದಿಂದ ನರಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಫ್ರಿಕದ ಪಿಡುಗಾದ ನಿದ್ರಾರೋಗ ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳ ಕುಲ ಕುಲಗಳನ್ನೇ ಗಾಸಿಗೊಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರ ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಡಾಕ್ಟರರು ಬೇಕಾಗಿದ್ದರು. ಮಿಶನರಿಗಳು ಬೇಕಾಗಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಬಿಳಿ ಜನರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಅಸಹನೀಯವಾದ ಹವೆ ಪರಿಸರಗಳುಳ್ಳ ಆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಮುಂದೆ ಬರುವವರು ವಿರಳವಾಗಿದ್ದರು.

ಈ ಲೇಖನವೊಂದು ನಿಮಿತ್ತವಾಯಿತು. ಶ್ವೆತ್ಸರರು ತಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ದಾರಿಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿಬಿಟ್ಟರು. ತಾವು ಫ್ರೆಂಚ್ ವಿಷುವ ಆಫ್ರಿಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು ಡಾಕ್ಟರರಾಗಿ—ಇದಕ್ಕಾಗಿ ತಾವು ವೈದ್ಯಕೀಯ ವ್ಯಾಸಂಗವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಬೇಕು.

ಕೇಳಿ ಅವರ ಬಂಧುಗಳು ಮಿತ್ರರೂ ಅವಾಕ್ಕಾದರು. ಕೀರ್ತಿಯ ಶಿಖರದ ಕಡೆ ತ್ವರಿತಗತಿಯಿಂದ ಏರುತ್ತಿರುವ ಈ ಪ್ರತಿಭಾಶಾಲಿ ಆಫ್ರಿಕದ ಅಂಧಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ವನವಾಸ

ಡಾ. ಆಲ್ಬರ್ಟ್ ಶ್ವೆತ್ಸರ್ - ಜೀವದಯಾಧರ್ಮದ ಕೈವಾರಿ / ೧೪೪

ಮಾಡುವುದು ಹುಚ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಹುಚ್ಚಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಕಂಡಿತು. ಆದರೆ ಶ್ವೆತ್ಸರ್‌ರು ಯಾರ ಉಪದೇಶಕ್ಕೂ ಕಿವಿಗೊಡಲಿಲ್ಲ. ಈ ವರೆಗೆ ಧರ್ಮವನ್ನು ಬೋಧಿಸಿದ್ದಾಯಿತು. ಈಗ ಕ್ರಿಸ್ತದೇವನ ಪ್ರೇಮಧರ್ಮವನ್ನು ವಾಸ್ತವಿಕತೆಗಳಿಸಬೇಕಾದ ಕಾಲ ಬಂದಿದೆ. ಮಾತು ಸಾಕು, ಕೃತಿ ಬೇಕು ಎಂದವರು ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟರು.

೧೯೦೬ರಲ್ಲಿ ಅವರು ಒಂನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕಾಲೇಜು ಸೇರಿದರು. ಏಳು ವರ್ಷಗಳ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಅಭ್ಯಾಸ ಅವರ ಪಾಲಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಂಗೀತ ಅವರಿಗೆ ಪಿತ್ರಾರ್ಜಿತವಾದ ರಕ್ತಗತ ಸಂಪತ್ತಾಗಿತ್ತು. ವೈದ್ಯಕೀಯ ಹಾಗಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೋ ವೇಳೆ ಅವರು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕಾಲೇಜಿನ ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದ ಸುಸ್ತಾಗಿ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ಮರಳಿ ಬಾಕನ ಸಂಗೀತದಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ತಿಮಿತವನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದುದುಂಟು.

೧೯೧೨ರಲ್ಲಿ ಅವರು ಸ್ಟ್ರಾಸ್‌ಬರ್ಗ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಎಂ.ಡಿ. ಪದವಿ ಪಡೆದರು. ಆಮೇಲೆ ಪ್ಯಾರಿಸಿಗೆ ಬಂದು ಉಷ್ಣದೇಶಗಳ ರೋಗಗಳ ವಿಶೇಷಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿ ಆಫ್ರಿಕದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಪರಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪೂರ್ತಿಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡರು. ಅದೇ ವರ್ಷ ಅವರು ಸ್ಟ್ರಾಸ್‌ಬರ್ಗ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಇತಿಹಾಸ ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾದ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಬೆಸ್ಲರ್ ಮಗಳು ಹೆಲೀನಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾದರು. ಈ ತರುಣಿ ಹಲ ವರುಷಗಳಿಂದ ಶ್ವೆತ್ಸರ್‌ರ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ಮುಗ್ಧಳಾಗಿದ್ದು, ಅವರ ಸೇವಾಸಂಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಸಹಭಾಗಿಯಾಗಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಅವರ ಕೈಹಿಡಿದವಳು. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅವಳು ನರ್ಸಿಂಗ್ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕಲಿತುಕೊಂಡಿದ್ದಳು.

೧೯೧೩ರಲ್ಲಿ, ಯುದ್ಧದ ಕಾರ್ಮೋಡಗಳು ಯುರೋಪಿನ ದಿಗಂತದಲ್ಲಿ ಆಗಲೇ ಮಿಂಚುಗಳನ್ನು ಹೊಳೆಯಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಶ್ವೆತ್ಸರ್ ದಂಪತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಅರಣ್ಯಪರ್ವವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಲಾಂಬರೇನಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಫ್ರೆಂಚ್ ಕೆಥೋಲಿಕ್ ಮಿಶನ್‌ನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು. ಮೊಸಳೆ ತುಂಬಿದ ನದಿಗಳು ಮತ್ತು ಗೊರಿಲ್ಲಗಳ ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಕಟ್ಟಡ ಕೂಡ ಇದ್ದಿಲ್ಲ.

ಅಂದಿನಿಂದ ಡಾ. ಆಲ್ಬರ್ಟ್ ಶ್ವೆತ್ಸರ್‌ರು ಲಾಂಬರೇನಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ ಸೇವಾಕಾರ್ಯ ಒಂದು ರಾಮಕಥೆಯೇ ಆಗಿದೆ. ಅವರ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಅವರೇ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅವು ಆಧುನಿಕ ಜಗತ್ತಿನ ಅತ್ಯಂತ ಮರ್ಮಸ್ಪರ್ಶಿ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಗಣಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. “ಅನಾದಿ ಅರಣ್ಯದ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ” (On the Edge of the Primeval Forest) ಅವರು ತಾವು ಕಟ್ಟಿದ ಪ್ರಥಮ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಆಂತರಿಕ

ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತರು / ೧೪೫

ಸತ್ವವನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಸಮಸ್ತ ಶರೀರಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೂಡ ವಿನಿಯೋಗಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಅವರು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಸ್ಥಳ ಮಾಡಲು ಸ್ವಹಸ್ತದಿಂದ ಮರಗಳನ್ನು ಕಡಿಯಬೇಕಾಯಿತು. ಬೇಲಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಬೇಕಾಯಿತು. ಗುಡಿಸಲುಗಳನ್ನು ಯೋಜಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ತಾವೇ ಕಟ್ಟಬೇಕಾಯಿತು. ಯಾರಿಗಾಗಿ ಈ ಎಲ್ಲ ಉದ್ಯಮ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿತ್ತೋ ಆ ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಇದೊಂದೂ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವಾಗಿ ಅವರ ಸಹಕಾರ ದೊರಕಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವಾಯವಾಗಿತ್ತು. ವನ್ಯ ಮೃಗಗಳ, ವನ್ಯ ವನಸ್ಪತಿಗಳ ಮತ್ತು ವನ್ಯ ಕೀಟಗಳ ಉಪದ್ರವವೂ ಕಡಿಮೆಯಿರಲಿಲ್ಲ.

ಶ್ವೇತಸ್ವರರು ೭೦ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಮತ್ತು ಇತರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ತಂದಿದ್ದರು. ಆದರೂ ಅವರ ಪುಟ್ಟ ಗುಡಿಸಲ್ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅಧುನಿಕ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಸಾಕಷ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಮೂಲ ನಿವಾಸಿಗಳೂ ಅವರ ಕಡೆ ಬರಲು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವರ ಪ್ರೇಮವೂ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕೌಶಲವೂ ಕೊನೆಗೆ ಆ ಪಾಮರರನ್ನು ಗೆದ್ದುಕೊಂಡವು. ಇವನೊಬ್ಬ ನೂತನ ಮಂತ್ರವಾದಿಯೆಂದವರು ಭಾವಿಸಿದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಮಹಾಯುದ್ಧ ಬಂತು. ಫ್ರೆಂಚರೂ ಜರ್ಮನರೂ ಪರಸ್ಪರ ಶತ್ರುಗಳಾದರು. ಶ್ವೇತಸ್ವರರೂ ಅವರ ಪತ್ನಿಯೂ ಜರ್ಮನ್ ನಾಗರಿಕರು, ಲಾಂಬರೇನೆ ಫ್ರೆಂಚ್ ಆಫ್ರಿಕದಲ್ಲಿತ್ತು. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಶ್ವೇತಸ್ವರರ ದಂಪತಿಗಳನ್ನು ಬಿಗಿಯಾದ ಗೃಹಬಂಧನದಲ್ಲಿರಿಸಲಾಯಿತು. ಹೊರ ಜಗತ್ತಿನೊಡನೆ ಅವರಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕವೇ ತಪ್ಪಿತು. ಎಷ್ಟೋ ತಿಂಗಳ ನಂತರ ಫ್ರಾನ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಶ್ವೇತಸ್ವರರ ಮಿತ್ರರ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಅವರಿಗೆ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೇವೆ ಮಾಡಲು ಅನುಮತಿ ಸಿಕ್ಕಿದರೂ ಮತ್ತೆ ೧೯೧೭ರಲ್ಲಿ ಫ್ರೆಂಚ್ ಸರ್ಕಾರ ಶ್ವೇತಸ್ವರರ ದಂಪತಿಗಳನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದು ಫ್ರಾನ್ಸಿಗೊಯಿತು.

ಏಳು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ೧೯೨೪ರಲ್ಲಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಸೇವಾಭೂಮಿಗೆ ಮರಳಿದಾಗ ಹಿಂದೆ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಸತತೋದ್ಯೋಗದಿಂದ ಕಟ್ಟಿದ್ದೆಲ್ಲ ಉರುಳಿದ್ದುದನ್ನು ಕಾಣಬೇಕಾಯಿತು. ಗುಡಿಸಲುಗಳು ಕುಸಿದಿದ್ದವು. ಅರಣ್ಯ ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಬೆಳೆದಿತ್ತು. ನಿಗ್ರೋಗಳು ಅವರನ್ನು ಕಣ್ಣೀರಿನಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು. ಶ್ವೇತಸ್ವರರ ಕೀರ್ತಿ ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಮೈಲು ದೂರ ಹಬ್ಬಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವರು ಮರಳಿದ ವಾರ್ತೆ ಕೇಳಿ ಸಾವಿರಾರು ರೋಗಿಗಳು ಬಂದು ಮುಸುರಿದರು. ಅತಿಸಾರದ ಪಿಡುಗೊಂದು ಹಬ್ಬಿದ್ದುದರಿಂದ ಎಷ್ಟು ಗುಡಿಸಲು ಕಟ್ಟಿದರೂ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಸ್ಥಳ ಸಾಲದಾಯಿತು.

ಅವರು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮೊದಲಿಂದಲೇ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಹೊಸ ವಿಶಾಲವಾದೊಂದು ಸ್ಥಳವನ್ನು ಗುಡ್ಡದ ತಪ್ಪಲಲ್ಲಿ ದೊರಕಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರು ಹೊಸತಾಗಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಕಟ್ಟತೊಡಗಿದರು. ಈಗ ಅವರ ನೆರವಿಗೆ ಯುರೋಪಿನಿಂದ ಬೇರೆ ಡಾಕ್ಟರರು ಬಂದಿದ್ದುದರಿಂದ ಹೊಸ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಹೂಡಲು ಅವರಿಗೆ ಅವಕಾಶ ದೊರಕಿತು.

ಬರಬರುತ್ತ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯ ರೂಪವನ್ನೇ ತಾಳಿತು. ಅದು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಲು ಮೂರು ವರ್ಷ ಹಿಡಿಯಿತು.

ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಡಾ. ಶ್ವೆತ್ಸರ್‌ರ ಕಾರ್ಯದ ರಭಸ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಮೂಲ ನಿವಾಸಿಗಳು ಅವರಲ್ಲಿ ಭರಸವೆಯಿಟ್ಟರು. ಶ್ವೆತ್ಸರ್‌ರು ಯುದ್ಧಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೆರೆಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಿದ ನಂತರ ಅವರ ಸಂಗೀತ ಕಚೇರಿ ಹಾಗೂ ಭಾಷಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಯುರೋಪಿನಲ್ಲೆಲ್ಲ ಜರಗಿದ್ದವು. ಇದರಿಂದ ಅವರ ಕೀರ್ತಿ ಹಬ್ಬಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಆಫ್ರಿಕದಲ್ಲಿ ಅವರ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ನೆರವು ಬರತೊಡಗಿತು. ಅವರ ಸೇವಾಮಾರ್ಗದಿಂದ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಹೊಂದಿದ ಡಾಕ್ಟರರೂ ನರ್ಸುಗಳೂ ಲಾಂಬರೇನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಬಂದರು.

ಇಂದು ಡಾ. ಶ್ವೆತ್ಸರ್‌ರ ಲಾಂಬರೇನೆ ಪ್ರಯೋಗ, ಗಾಂಧೀಜಿಯ ಆಶ್ರಮಗಳು ಆದ ಹಾಗೆ, ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ. ಇಂದು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲು ವಿಮಾನ ಸೌಕರ್ಯವಿರುವುದರಿಂದ ಘನತೆವೆತ್ತ ಜನ ಅಲ್ಲಿಳಿದು ಲಾಂಬರೇನೆಯ ಸಂತ-ಡಾಕ್ಟರರ ದರ್ಶನ ಪಡೆದು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಗ್ರಾಮದ ಳುಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಕುಟೀರಗಳಲ್ಲಿ ಳುಂಕೂ ಹೆಚ್ಚು ರೋಗಿಗಳಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿದೆ. ೭೫ಕೂ ಮಿಕ್ಕ ಸಂಬಳ ಪಡೆಯುವ ಆಫ್ರಿಕನ್ ಜನರ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯಿದೆ. ಸ್ವಯಂಸೇವಕ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಡಾಕ್ಟರರೂ ನರ್ಸುಗಳೂ ಶ್ವೆತ್ಸರ್‌ರ ನೆರವಿಗಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ವೆತ್ಸರ್‌ರ ಒಂದು ಹೆಮ್ಮೆಯ ಸಾಧನೆಯೆಂದರೆ ಹತ್ತಿರವೇ ಅವರ ಕಟ್ಟಿದ ಕುಷ್ಮರೋಗಿಗಳ ಗ್ರಾಮ. ಆಫ್ರಿಕದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ಹಬ್ಬಿದ ಈ ಭೀಕರ ರೋಗಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾದವರನ್ನು ಈ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ ಉಪಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ಕುಷ್ಮನಿರೋಧಕ ಔಷಧಗಳಿಂದ ಅನೇಕ ರೋಗಿಗಳನ್ನು ಗುಣಪಡಿಸಲು ಶ್ವೆತ್ಸರ್‌ರು ಸಮರ್ಥರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಉಷ್ಣವಲಯದ ರೋಗಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಶ್ವೆತ್ಸರ್‌ರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಂಶೋಧನೆಗಳೂ ಹೆಸರಿಸತಕ್ಕವು. ಅತಿಸಾರದ ರೋಗಾಣುವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದದ್ದು ಅವರು ವೈದ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಕೊಡುಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ.

ಇಂದು ಲೂರಲ್ಲಿ ಡಾ. ಆಲ್ಬರ್ಟ್ ಶ್ವೆತ್ಸರ್‌ರು ಅದೇ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕಾಲ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅವರು ಯುರೋಪಿಗೆ ಯಾತ್ರೆ ಬೆಳೆಸುತ್ತಾರೆ. ಸಂಚಾರ ಮಾಡಿ ಸಂಗೀತ ಕಚೇರಿಗಳನ್ನೂ ಭಾಷಣಗಳನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ವಾದನಗಳ ಅನೇಕ ಧ್ವನಿಮುದ್ರಿಕೆಗಳಾಗಿವೆ. ಅವರು ಬರೆದ ಹಲವಾರು ಪುಸ್ತಕಗಳು ಹಿಂದಿಯನ್ನೊಳಗೊಂಡು ಅನೇಕ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಅನುವಾದವಾಗಿವೆ. ಇದರಿಂದೆಲ್ಲ ಅಪಾರ ಧನ ಸಂಗ್ರಹವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದೆಲ್ಲವೂ ಅವರ ಲಾಂಬರೇನೇ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹರಿದುಹೋಗಿ ಸೇವಾಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಗುತ್ತದೆ.

ಆಫ್ರಿಕದಲ್ಲಿ ಅವರ ಕಾರ್ಯ ೪೭ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರವೂ ಸುಲಭವಾಗಿಲ್ಲ. ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳ ಅಜ್ಞಾನ ಅಗಾಧವಾಗಿದೆ. ಅವರ ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಬದಲಿಸುವುದೂ ಸುಲಭವಾಗಿಲ್ಲ.

ಹಚ್ಚಲು ಕೊಟ್ಟ ಔಷಧವನ್ನು ನುಂಗುವವರಿದ್ದಾರೆ. ವಿಷ ಹಾಕಬಹುದೆಂಬ ಭಯದಿಂದ ಅನ್ಯ ಕುಲದ ಆಫ್ರಿಕನ್ನರಿಂದ ಆಹಾರ ಮುಟ್ಟಲೊಲ್ಲದ ಆಫ್ರಿಕನ್ನರಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ವೇತ್ಸರರು ತಮ್ಮ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಆಸ್ವತೃ ಹಾಗೂ ಕುಷ್ಮಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಆಹಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಬೆಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದ ಆಫ್ರಿಕನ್ನರನ್ನು ದುಡಿಸುವುದು ಸುಲಭವಾಗಿಲ್ಲ. ಅವರು ಶುದ್ಧ ಆಲಸಿಗಳೂ ವಿರಕ್ತರೂ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಶ್ವೇತ್ಸರರು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಹಣ್ಣಿನ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಆಫ್ರಿಕನ್ನನೂ ಒಂದು ಗಿಡ ನೆಡಲು ಒಲ್ಲ; ಏಕೆಂದರೆ ಗಿಡ ನೆಟ್ಟವನು ಅದು ಹಣ್ಣು ಬಿಡತೊಡಗುವಾಗ ಸಾಯುವನೆಂದು ಅವರು ನಂಬುತ್ತಾರೆ. ಶ್ವೇತ್ಸರರು ಅವರನ್ನು ಪುಸಲಾಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬೆದರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರೊಡನೆ ವಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೇಗೋ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಸಹಿಸಿಕೊಂಡ ಅವರ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು ಲೋಕರಲ್ಲೂ ಉತ್ಕಟವಾಗಿರಿಸಿರುವುದು ಅವರ ಜೀವಂತ ತತ್ವಜ್ಞಾನ. ಇಂದು ಅವರನ್ನು ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರಥಮ ತರಗತಿಯ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿ ಎಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಪೌರಸ್ತ್ಯ ತತ್ವಜ್ಞಾನಗಳೆರಡರ ಅಮೃತ ಕುಂಡಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆಳವಾಗಿ ಅವಗಾಹಿಸಿದವರು. “ಅವರ ನಾಗರಿಕತೆಯ ತತ್ವಜ್ಞಾನ” ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ವಿವೇಚನೆಯಾಗಿದ್ದರೆ, “ಭಾರತೀಯ ವಿಚಾರ ಮತ್ತು ಅದರ ಬೆಳವಣಿಗೆ”ಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಹಿಂದೂ, ಜೈನ, ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ವಿವೇಕಾನಂದ, ಗಾಂಧಿ, ಠಾಕೂರರ, ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಿಂದೂ-ಬೌದ್ಧ-ಜೈನ ಧರ್ಮಗಳ ಅಹಿಂಸಾವಾದವು ಅವರನ್ನು ತುಂಬ ಪ್ರಭಾವಿತಗೊಳಿಸಿದೆ.

ಶ್ವೇತ್ಸರರ ತತ್ವಜ್ಞಾನದ ಬುನಾದಿಯೇ ಅಹಿಂಸೆ ಅಥವಾ ಜೀವಗೌರವ. ಇಂದಿನ ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ದುಃಖಗಳ ಮೂಲವೆಂದರೆ ಮಾನವ, ಪ್ರಾಣಿ, ಸಸ್ಯಾದಿಯಾಗಿ ವಿಶ್ವವೆಲ್ಲವೂ ಬಾಳುವೆಯ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನವಾಗಿ ಒಂದರೊಡನೊಂದು ಸ್ಪರ್ಧಿಸಿ ಒಂದನ್ನೊಂದು ನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವುದು, ಎಂದು ಅವರ ಅಭಿಮತ. ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ಔಷಧ-ಜೀವದಯೆ. “ಸಕಲ ಜೀವಜಾತದ ಹಿತ ಸಾಧಿಸುವಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಅನಂತವಾದ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯಿದೆ ಎಂದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ಭಾವಿಸಬೇಕು.” ಬಾಳುವೆಗಾಗಿ ಹೋರಾಟ ಹೂಡುವುದು ಧರ್ಮವಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ತನ್ನ ಸಹಜೀವಿಗಳು ಬದುಕಿ ಬಾಳುವಂತೆ ನೆರವಾಗುವುದೇ ಧರ್ಮ. ಜೀವ ಗೌರವ ನೀತಿಯನ್ನು ಪಾಲಿಸುವವರೆಲ್ಲ “ತಮ್ಮ ಸಹಜೀವಿಗಳಿಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ಬಾಳಿನ ಒಂದಂಶವನ್ನು ಮುಡುಪು ಮಾಡಬೇಕು.”

ಶ್ವೇತ್ಸರರು ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿ ಕನಸು ಕಂಡ ಈ ಜೀವಗೌರವ ಧರ್ಮವನ್ನೇ ಬಾಳಿದರು. ಬಿಳಿಯನು ಕರಿಯರನ್ನು ಶೋಷಿಸಿ ಮಾಡಿದ ಪಾಪದಲ್ಲೊಂದಂಶವನ್ನಾದರೂ ತೊಳೆಯಲು ಅವರು ಆಫ್ರಿಕನ್ನರ ಸೇವೆ ಕೈಕೊಂಡರು. ಅವರ ಸೇವೆಗಾಗಿ, ಶಾಂತಿಗಾಗಿ ಅವರು ಬೀರಿದ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕಾಗಿ, ೧೯೫೨ರ ನೋಬೆಲ್ ಶಾಂತಿ ಬಹುಮಾನ ಅವರಿಗೆ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ❖❖

೨೧. ಜಪಾನಿನ ವಿಚಿತ್ರ ಸಾಹಿತಿ - ಯುಕಿಯೋ ಮಿಶಿಮಾ

ಜಪಾನಿನ ಸಾಹಿತಿ

ಸಾಹಿತಿಗಳದು ವಿಕ್ಷಿಪ್ತಜಾತಿ, ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕಾದಂಬರಿಕಾರನೆನಿಸಿದ್ದ ಬಲ್ಜಾಕ್ ತಾನು ಸರದಾರ ಕುಲದವನೆಂದು ನಟಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತಿದ್ದ. ಹಿಂದೀ ಮಹಾಕವಿ ಸೂರ್ಯಕಾಂತ ತ್ರಿಪಾಠಿ (ನಿರಾಲಾ) ತಾವು ಶೇಕ್ಸ್ಪಿಯರನ ಅವತಾರವೆಂದು ಕಡೆ ಕಡೆಗೆ ಭ್ರಾಂತರಾಗಿದ್ದರು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೂ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಮುಖ ಸಾಹಿತಿ ಇಂಥ ಅವತಾರ ಭ್ರಮೆಯಿಂದ ಬಳಲುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಜರ್ಮನ್ ಸಾಹಿತಿ ಸ್ಟೀಫನ್ ತ್ವೇಕ್ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜರ್ಮನಿಗೆ ಜಯವಾಗುವುದೆಂದು ನಂಬಿ ಜಗತ್ತು ಹಿಟ್ಟರನ ದಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುವುದನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದೆ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ. ಆದರೆ ಜಪಾನಿ ಸಾಹಿತಿ ಯುಕಿಯೋ ಮಿಶಿಮಾನಂತೆ ಯಾರೂ ಬಾಳಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಸಾಯಲಿಲ್ಲ. ಆತ ಜಪಾನಿನ ಗತವೈಭವಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಬಲಿ ಕೊಟ್ಟುಕೊಂಡ. ೧೯೭೦ ನವಂಬರ್ ೨೫ರಂದು ಅವನು ಜಪಾನಿನ ಆತ್ಮರಕ್ಷಾಪಡೆ (ಸೈನ್ಯ)ಯ ಮುಖ್ಯ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಸಂಗಡಿಗರೊಡನೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಭರ್ಚಿಯಿಂದ ಸೀಳಿಕೊಂಡು ರಕ್ತಮಯವಾದ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಜಪಾನನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಇಡೀ ಜಗತ್ತನ್ನು ಆಶ್ಚರ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೆಡವಿದ.

ಯುಕಿಯೋ ಮಿಶಿಮಾ ಜಪಾನಿನ ಮಹಾಸಾಹಿತಿಗಳ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲತಕ್ಕವ. ಜಪಾನಿ ಕಾದಂಬರಿಕಾರರಲ್ಲಿ ಅವನ ಕಾದಂಬರಿಗಳಷ್ಟು ಪರಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತಾರವೂ ಅನುವಾದವಾಗಿಲ್ಲ. ೨೪ ಕಾದಂಬರಿ, ೩೫ಕ್ಕೂ ಮಿಕ್ಕಿ ನಾಟಕ, ೮೦ ಚಿಕ್ಕ ಕಥೆ ಮತ್ತು ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಆತ ಬರೆದಿದ್ದ. ಅವನ ಒಟ್ಟು ಗ್ರಂಥ ರಾಶಿ ೧೦೦ ಮಿಕ್ಕಿತ್ತು. ಅವನ ಹತ್ತಿರ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹಣವಿತ್ತು. ಅವನನ್ನು ಕೆಲವರು ಅಮೇರಿಕದ ನೋಬೆಲ್ ಬಹುಮಾನಿತ ಕಾದಂಬರಿಕಾರ ಹೆಮಿಂಗ್ವೇಗೆ ಹೋಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು; ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಈಚೆಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗೆ ಬಂದ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಸಾಹಿತಿ ನಾರ್ಮನ್ ಮೇಯ್ಲರ್‌ನಿಗೆ ಹೋಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು; ಮತ್ತು ಅವನಿಗೆ ಇಂದಲ್ಲ ನಾಳೆ ನೋಬೆಲ್ ಬಹುಮಾನ ಸಿಗುವುದು ಖಂಡಿತವಾಗಿತ್ತು. ಅವನಿಗೆ ಇನ್ನೂ ೪೫ ವಯಸ್ಸಾಗಿತ್ತಷ್ಟೇ; ಮತ್ತು ಸುಂದರಿ ತರುಣ ಹೆಂಡತಿ ಅವನಿಗಿದ್ದಳು.

ಆದರೆ ಮಿಶಿಮಾನ ಆತ್ಮ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ತಳಮಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ತನಗೆ ಇಂಥಾ

ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ತಂದ ಆಧುನಿಕ ಜಪಾನಿನ ಒಲವು ನಿಲುವುಗಳ ಅವನಿಗೆ ಅಸಹನೀಯವಾಗಿದ್ದವು. ಆತನೇನೂ ಸಮಾಜವಾದಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ, ಕಮ್ಯುನಿಜಂನ್ನು ಆತ ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಇಂದಿನ ಜಪಾನಿನ ಐಹಿಕ ಸುಖಲೋಲುಪತೆಯನ್ನಾತ ತುಚ್ಛವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನು ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾವಾದಿ ಕೂಡ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಜಾಸತ್ತೆಯಿಂದ ಜಪಾನ್ ನಿರ್ಮಿರ್ಯವಾದ ಸಾಮಾನ್ಯತೆಗೆ ಇಳಿದಿದೆಯೆಂದು ಅವನು ನಂಬಿದ್ದ.

ಮಿಶಿಮಾ ಜಪಾನಿನ ಇತಿಹಾಸದ ಅಭ್ಯಾಸಿಯಾಗಿದ್ದ. ಶತಮಾನಗಳ ಹಿಂದೆ ಜಪಾನಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿದ್ದ ಸಮುರಾಯಿ ವೀರಪರಂಪರೆ ಅವನನ್ನು ರೋಮಾಂಚನಗೊಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ವೀರರು ಮಾತೃಭೂಮಿಗಾಗಿ, ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಾಗಿ ಬದುಕನ್ನು ಮೀಸಲಿಟ್ಟವರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಶಾರೀರಿಕ ಸುಖವನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆದು ನೈಷ್ಠಿಕ ಜೀವನವನ್ನು ಬಾಳುತ್ತಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಆತ್ಮಗೌರವವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಅಥವಾ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಾಗಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಜೀವ ಬಲಿಗೊಡುವುದನ್ನು ಸೌಭಾಗ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಆತ್ಮಬಲಿದಾನದ ಒಂದು ವಿಧಾನವೆಂದರೆ ಕಠಾರಿಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಸೀಳಿಕೊಂಡು 'ಗರುಡ'ನಾಗುವುದು. ಹರಾಕಿರಿ ಎಂದು ಹೆಸರಾದ ಈ ಆತ್ಮಾಹತ್ಯಾ ವಿಧಾನ ಮಿಶಿಮಾನನ್ನು ಅತಿಯಾಗಿ ಆಕರ್ಷಿಸಿತ್ತು.

೧೯೨೫ ಜನವರಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರತಿಭಾಶಾಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ, ಆ ವರ್ಷವೇ ಸದ್ಯದ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಹೊರೋಹಿಟೋ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವಾಯಿತು. ೧೯ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆತ ತನ್ನ ಪ್ರಥಮ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಬರೆದು ತತ್ಕ್ಷಣವೇ ಖ್ಯಾತಿಗೇರಿದ. ಅದೇ ಸುಮಾರಿಗೆ ಜಪಾನ್ ಎರಡನೇ ಮಹಾಯುದ್ಧದ ಕಣಕ್ಕಿಳಿಯಿತು. ಅಜೇಯವೆನಿಸಿದ್ದ ಬ್ರಿಟಿಶ್, ಫ್ರೆಂಚ್ ಮತ್ತು ಡಚ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳು ಜಪಾನಿ ಸಶಸ್ತ್ರ ಬಲದ ಮುಂದೆ ಹಣ್ಣೆಲೆಗಳ ಹಾಗೆ ಉದುರಿಬಿದ್ದದ್ದನ್ನು ಈ ಹಾಲುಗಲ್ಲದ ತರುಣ ನೋಡಿ ಉತ್ಸಾಹಿತನಾಗಿರಬೇಕು. ಯುದ್ಧದ ಕೊನೆಕೊನೆಗೆ ಜಪಾನ್ ಸೋಲನ್ನನುಭವಿಸ ತೊಡಗಿದಾಗ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಸೈನ್ಯ ಸೇರಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ. ಆದರೆ ಆತ ತುಂಬಾ ದುರ್ಬಲ ಪ್ರಕೃತಿಯವನೂ ರೋಗಿಷ್ಯನೂ ಆಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಜಪಾನ್ ಸೋತು ಶರಣಾಗತವಾದಾಗ ೨೦ ವರ್ಷದವನಾಗಿದ್ದ ಮಿಶಿಮಾಗೆ ಅದು ತುಂಬಾ ಕ್ಲೇಶದಾಯಕವಾಗಿತ್ತು. ಅಮೇರಿಕನ್ ಸೇನಾಪತಿ ಜನರಲ್ ಮೆಕಾರ್ಥರ್ ಜಪಾನಿನಲ್ಲಿಳಿದು ದೇಶದ ಎಲ್ಲಾ ಪರಂಪರಾಗತ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನೂ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಮೆಟ್ಟಿ ಹಾಕಿದ. ಅವಮಾನಕರವಾದ ಶಾಂತಿ ಕರಾರಿಗೆ ಜಪಾನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲೇ ಬೇಕಾಯಿತು. ಬಲಿಷ್ಠವಾದ ಸೈನ್ಯ ಕಟ್ಟುವ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಅದು ಎರವಾಯಿತು.

ಮಿಶಿಮಾ ವಿಸ್ಮಯಕರ ವೇಗದಿಂದ ಕಥೆ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಲೇ ಹೋದ. ಸಂಗಡಲೇ ಜಪಾನಿ ವೀರಪರಂಪರೆಯ ಆಳವಾದ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನೂ ಮಾಡಿದ. ಹೆಚ್ಚು ಓದಿದಷ್ಟೂ ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ಸುತ್ತ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಜಪಾನಿನ ಹೊಸ ಗುರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಜುಗುಪ್ಸೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ರಾಜಕೀಯ ನೀರಸ, ಭಾವವಿರಹಿತ, ಆದರ್ಶ ವಿಹೀನ, ಶೌರ್ಯ ಧೈರ್ಯಗಳಿಗೆ ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲದೆ ಕೇವಲ ಸುಖ ಸಂಪತ್ತಿನ, ಶಾಂತಿಯ ಲೋಲುಪ ಜೀವನ ಜಪಾನನ್ನು ನವ್ಯುಂಸಕ ನಿರ್ವೀರ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಆತನಿಗೆ ಅನಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಮಿಶಿಮಾ ದ್ವಂದ್ವಗುಣಗಳ ಒಂದು ವಿಚಿತ್ರ, ಆದರೆ ವೀರವಂತ ಮಿಶ್ರಣದಂತಿದ್ದ ಅವನಲ್ಲಿ ಉಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದ ಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣದಿಂದಲೇ ಪ್ರಸನ್ನವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆತ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆದ; ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿನಯಿಸಿದ. ಸಿನಿಮಾಗಳನ್ನೂ ತಯಾರಿಸಿದ. ಇನ್ನೂ ಮಿಕ್ಕುಳಿದ ಸತ್ವವನ್ನಾತ ಊಟದ ಸವಿ, ಲೈಂಗಿಕ ಸವಿಗಳನ್ನು ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸುವುದಕ್ಕೆ ವಿಧಿಯೋಗಿಸಿದ. ಸಮುರಾಯಿ ಆದರ್ಶದಲ್ಲಿ ಈ ಸುಖಗಳೂ ವರ್ಜ್ಯವೇ. ಆದರೆ ಮಿಶಿಮಾಗೆ ಈ ವಿಪರ್ಯಾಸ ವಿಪರ್ಯಾಸವಾಗಿ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಸಮುರಾಯಿ ಆಗುವ ಹಂಬಲವನ್ನು ಬಿಡದೆ ಬೆಂಬತ್ತಿದ. ಪ್ರಥಮ ಯೌವನದಲ್ಲಿ ರೋಗಿಷ್ಮನೂ ದುರ್ಬಲನೂ ಆಗಿದ್ದ ಆತ ೩೦ರ ನಂತರ ಅಂಗಸಾಧನೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ. ಆಶ್ಚರ್ಯವೆಂದರೆ ಆತನ ಶರೀರ ಅವನ ಇಚ್ಛೆಗೆ ತಲೆವಾಗಿತ್ತು. ಅವನು ದೃಢಕಾಯನೂ ಶಕ್ತಿಶಾಲಿಯೂ ಆದ, ಕುಸ್ತಿ ಮಲ್ಲಯುದ್ಧಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ.

ಲೌಕಿಕ ಸಮೃದ್ಧಿಯ ಬೆಂಬತ್ತಿ ಆತ್ಮಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ನವ ಜಪಾನನ್ನು ಪಿತೃಪಿತಾಮಹರ ಉನ್ನತ ಧ್ಯೇಯಗಳ ಕಡೆ ಹೊರಳಿಸಿ ಅದನ್ನು ಆತ್ಮವಂತವಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ತನ್ನ ಅವತಾರ ಕಾರ್ಯವೆಂದು ಆತನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕಿತ್ತು. ಜಪಾನ್ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ರಾಜ್ಯಾಂಗದ ಆದರ್ಶವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸೈನ್ಯ ಕಟ್ಟುವುದನ್ನು ಸಂವಿಧಾನ ಬಾಹಿರವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದೆ. ಇದು ಶುದ್ಧ ಹೇಡಿತನವೆಂದು ಮಿಶಿಮಾ ಭಾವಿಸಿದ್ದ. ಜಪಾನ್ ಸೈನ್ಯ ಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಲವಾಗಬೇಕು. ತನ್ನ ಶೌರ್ಯವನ್ನು ಮೆರೆಯಬೇಕು. ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಏನೇ ಹೇಳಿದ್ದರೂ ಜಪಾನ್ ಆತ್ಮರಕ್ಷಣೆಯ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ೨,೫೦,೦೦೦ದ ಸೈನಿಕ ಬಲವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿತ್ತು. ನಿಜ, ಅದಕ್ಕೆ 'ಆತ್ಮರಕ್ಷಾಬಲ' ಎಂದೇ ಹೆಸರಿಡಲಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇದು ಸಂವಿಧಾನ ಬಾಹಿರ, ಕ್ರಮ ಎಂದು ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷಗಳು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಜಪಾನಿ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನೇ ಬದಲಿಸಿ ಸೈನ್ಯ ಕಟ್ಟುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬುದು ಆತನ ವಾದವಾಗಿತ್ತು. ನಿರ್ವೀರ್ಯ ಪ್ರಜಾಸತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಆತನಿಗೆ ವಿಶ್ವಾಸವಿರಲಿಲ್ಲವಾಗಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯನ್ನು ಪುನಃ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರ ಸಂಪನ್ನತೆಗೆ ಮರಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಆತ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ.

ಈ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಪ್ರಚುರಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ೧೯೬೮ರ ನವಂಬರನಲ್ಲಿ ಆತ ತನ್ನದೇ ಒಂದು ಖಾಸಗಿ ಸೈನ್ಯ-ಸಮುರಾಯಿ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವ ಸೈನ್ಯ-ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಅಸ್ತಿಭಾರ ಹಾಕಿದ. ಅದಕ್ಕೆ “ಗುರಾಣಿ ಸಂಘ” (ತತ್-ನೋ-ಕಾಯ್) ಎಂದು ನಾಮಕರಣವಾಗಿತ್ತು. ಬಿಸಿ ನೆತ್ತರ ಆದರ್ಶವಾದಿ ದೇಶಾಭಿಮಾನಿ ತರುಣರು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಾಲೇಜು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಅದರಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ೯೬ ಜನರಿದ್ದರಷ್ಟೇ, ಅದರ ಉದ್ದೇಶ ಜಪಾನನ್ನು ಕಮ್ಯುನಿಜಂನಿಂದ ಉಳಿಸುವುದು, ಸಾಮ್ರಾಟನ ನೇರ ಆಳಿಕೆಯನ್ನು ಪುನಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸುವುದು, ಅದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟೇ ಬಣ್ಣದ ಸಮವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಅವನೇ ಯೋಜಿಸಿದ. ಅದರ ಮ್ಯಾಚಿಂಗ್ ಗೀತವನ್ನು ಅವನೇ ಬರೆದ. ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಈ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಜಪಾನಿನ ಆತ್ಮರಕ್ಷಾಬಲದ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ತರಬೇತಿಗಾಗಿ ಮಿಶಿಮಾ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದ. ಆತ್ಮರಕ್ಷಾಬಲ ನಿಜವಾಗಿ ಜಪಾನಿನ ಮಿಲಿಟರಿ ಪಡೆಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆ ಹೊಂದುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗುವುದಾಗಿ ಆತ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದ್ದ.

೧೯೭೦ ನವಂಬರದಲ್ಲಿ ಆತ ತನ್ನ ಅವತಾರ ಕಾರ್ಯದ ಕೊನೆಯ ಅಂಕವನ್ನು ಆಡಿ ತೋರಲು ನಿರ್ಣಯಿಸಿದ. ಅವನ ಯೋಜನೆ ಅವನ ಹೆಂಡತಿಗೂ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಅವನ ಗುರಾಣಿ ಪಡೆಯ ನಾಲ್ಕಾರು ವಿಶ್ವಾಸಪಾತ್ರ ಸಹಕಾರಿಗಳಷ್ಟೇ ರಹಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಈಗ ಕೆಲ ಕಾಲದಿಂದಾತ ತನ್ನ ಕೊನೆಯ ಮತ್ತು ಅತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಾದಂಬರಿಯ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾಗಿದ್ದ ಪ್ರತಿ ರಾತ್ರಿ ಆತ ಅದರ ಅಧ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ರಭಸದಿಂದ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ಅದರ ಮೂರು ಸಂಪುಟಗಳು ಆಗಲೇ ಪ್ರಕಾಶಗೊಂಡಿದ್ದವು. ನಾಲ್ಕನೇ ಮತ್ತು ಕೊನೆಯ ಭಾಗ ಮುಗಿಯ ಬಂದಿತ್ತು. “ಸಂತತಿ ಸಾಗರ” ಎಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಈ ಕಾದಂಬರಿ ಆಧುನಿಕ ಜಪಾನಿನ “ಪುರಾಣ”ವಾಗಿತ್ತು.

ನವಂಬರ್ ೨೪-೨೫ರ ರಾತ್ರಿ ಮಿಶಿಮಾ ಈ ಮಹಾಕಾದಂಬರಿಯ ಕೊನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಪ್ರಕಾಶಕನಿಗೆ ತಲುಪಿಸಿದ.

ಆಮೇಲೆ ಆತ ಮುಂಜಾನೆ ಸುಮಾರು ೧೧ ಗಂಟೆಗೆ ಆತ್ಮರಕ್ಷಾಬಲದ ಪೂರ್ವ ವಿಭಾಗದ ಸನ್ನಿಧಿ ಕೇಂದ್ರದ ಕಡೆ ತನ್ನ ನಾಲ್ವರು ಸಂಗಡಿಗರೊಡನೆ ಮೋಟರಿಸಿದ. ಎಲ್ಲರೂ ಸಮವಸ್ತ್ರ ಧರಿಸಿದ್ದರು. ಕೇಂದ್ರದ ಮುಖ್ಯನಾದ ಜನರಲ್ ಕನಿತೋಶಿ ಮಶಿತಾ ಈ ವಿಶ್ವಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮತ್ತು ಪರಿಚಿತ ಸಾಹಿತಿಯನ್ನು ಆದರದಿಂದಲೇ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡ. ಅದು ಇದು ಮಾತಾಡ್ತ ಮಶಿತಾಗೆ ಮಿಶಿಮಾ ತಾನು ಧರಿಸಿದ್ದ ಸುಂದರ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಚೀನ ಸಮುರಾಯಿ ಖಡ್ಗವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ವಿವರಿಸತೊಡಗಿದ. ಸಹಸಾ ಮಿಕಿಮಾನ ಸಂಗಡಿಗರು ಚಟ್ಟನೆ ಜಿಗಿದು ಸೇನಾಪತಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದರು. ಅವನನ್ನು ಒಂದು ಕುರ್ಚಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದರು. ಬಿಡಿಸಲು ಬಂದ ಮಶಿತಾನ

ಸಹಕಾರಿಗಳನ್ನು ಇರಿದು ತಳ್ಳಿ ಕೋಣೆಯಿಂದ ಹೊರದೂಡಿದರು. ಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ತಲೆಹೊಣೆಯಾಗಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಮಿಶಿಮಾ. “ನಿಮ್ಮ ಸೈನಿಕರ ಮುಂದೆ ಭಾಷಣ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಅನುಮತಿ ಕೊಡಿ, ಇಲ್ಲವಾದರೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕೊಂದು ನಾನೂ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ” ಎಂದ.

ಅವಸರದಿಂದ ಒಂದು ಸಾವಿರ ಸೈನಿಕರನ್ನು ಕಲೆ ಹಾಕಿದ್ದಾಯಿತು. ಬಯಲಲ್ಲಿ ಅವರು ಶಿಸ್ತಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದಂತೆ ಮಿಶಿಮಾ ಹೊರಗೆ ಕಟಾಂಜನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನಿಂತ.

“ವೀರರೇ” ಎಂದಾತ ಸೈನಿಕರನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ. “ನೀವು ನಿಜವಾದ ಸಮುರಾಯಿ ಆದರ್ಶವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕು ..... ನೀವು ಬಂಡಾಯ ಹೂಡಬೇಕು. ಈ ಆತ್ಮರಕ್ಷಾಬಲ ತೀರ ನಿರ್ವೀರ್ಯವಾದದ್ದು. ನಾವು ಮಾತೃಭೂಮಿಯ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಬದಲಿಸಬೇಕು. ನಮ್ಮದು ನಿಜವಾದ ಸೈನ್ಯವಾಗಬೇಕು. ನೀವು ನನ್ನೊಡನೆ ಸೇರಿ ಹೋರಾಡಬೇಕು.”

ಆದರೆ ಕೆಳಗೆ ನಿಂತು ಆಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸೈನಿಕರ ಮೇಲೆ ಅವನ ಉತ್ತೇಜಿತ ಭಾಷಣದ ಪರಿಣಾಮ ಏನೂ ಆದ ಹಾಗೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ತಮ್ಮ ವರಿಷ್ಠಾಧಿಕಾರಿಯ ಮೇಲೆ ಕೈ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಅವನ ಮೇಲೆ ಸೈನಿಕರು ರೋಷಗೊಂಡ ಹಾಗೆಯೇ ಕಾಣಿಸಿತು. “ಸೈನಿಕರೇ, ನಾನು ಬಹಳ ಕಾಲದಿಂದ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಈ ನರಸತ್ತ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ನೀವು ಯಾಕೆ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದೀರಿ? ನಿಮ್ಮ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೇ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಿದೆ ಈ ಸಂವಿಧಾನ. ಎದ್ದೇಳಿ, ಕ್ರಿಯಾಶೀಲರಾಗಿರಿ, ಈ ಕ್ಷಣ ನಿಮಗೆ ೩೦ ನಿಮಿಷ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ!”

ಆದರೆ ಆಧುನಿಕ ಐಷಾರಾಮದ ಪ್ರಭಾವ ಸೈನಿಕರನ್ನು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಆವರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಅವರು ಬಂಡಾಯ ಹೂಡಲಿಲ್ಲ. ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಮಿಶಿಮಾನ ಮೇಲೆ “ಹುಚ್ಚ!” “ಮೂರ್ಖ!” ಎಂಬ ಬೈಗಳನ್ನು ಸುರಿಮಳೆಗರೆದರು. ಮಿಶಿಮಾ ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ “ಚಕ್ರವರ್ತಿಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ” ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿ ಒಳಗೆ ಹೋದ.

ಬಹುಶಃ ಮಿಶಿಮಾಗೆ ಸೈನಿಕರು ತನ್ನ ಮಾತು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೇ ಬಂಡೇಳುವರೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಮುಂದಿನದಕ್ಕೆ ಸರ್ವವಿಧದಿಂದ ಸಿದ್ಧನಾಗಿಯೇ ಆತ ಬಂದಿದ್ದ ಕೊನೆಯ ಬಲಿದಾನ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಒಳಗೆ ಹೋದವನೇ ಜನರಲ್ ಮಶಿತಾನ ಮುಂದೆ ಆತ ಸಮವಸ್ತ್ರದ ಅಂಗಿ ಕಳಚಿದ. ಸೊಂಟದವರೆಗೆ ಬತ್ತಲಾದ, “ಬೇಡ! ಬೇಡ!” ಎಂದು ಮಶಿತಾ ಕೂಗುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ ಮಿಶಿಮಾ ಏನು ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ಆ ಸೇನಾಪತಿ

ಊಹಿಸಿಯೇ ಇದ್ದ ಮಿಶಿಮಾ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಹರಾಕಿರಿಯ ವರ್ಣನೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುವಂತೆ ಬಂದಿದ್ದನ್ನು ಆತ ಓದಿದ್ದ ಒಂದು ಸಿನೇಮದಲ್ಲಿ ಆತ ಅದನ್ನು ಮೈ ಜುಮ್ಮೆನ್ನುವಂತೆ ನಟಿಸಿ ತೋರಿಸಿದ್ದ ಕೂಡ. ಈಗ ಮಿಶಿಮಾ ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆ ಬರೆಯುವ ಕನಸುಗಾರನಿಂದ ಕೃತಿಶೀಲನಾದ ಸಮುರಾಯಿಯಾದ. ಫೋರ ಗರ್ಜನೆ ಮಾಡಿ ಭರ್ಚಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಚುಚ್ಚಿ ಸರನೆ ಸೀಳಿದ. ಅವನ ಸಹಕಾರಿ ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಗುರುವಿನ ಕೊರಳಿಗೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಖಡ್ಗ ಬೀಸಿದ. ನಾಲ್ಕು ಶೀಘ್ರ ಪ್ರಹಾರಗಳ ನಂತರ ರುಂಡ ನೆಲಕ್ಕುರುಳಿತು. ಸಮುರಾಯಿ ಆತ್ಮಹತ್ಯಾ ಕ್ರಮದಂತೆ ಇಷ್ಟು ಮಾಡಿ ಶಿಷ್ಯ ಸ್ವತಃ ನೆಲಕ್ಕೆ ಮಂಡಿಯೂರಿ ತಲೆ ಬಾಗಿಸಿದ. ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಸಹಕಾರಿ ಅವನ ರುಂಡ ಹಾರಿಸಿದ. ರಕ್ತ ಪ್ರವಾಹದ ನಡುವೆ ಎರಡು ಉಗ್ರ ರುಂಡಗಳು ಬಿದ್ದಿದ್ದ ದೃಶ್ಯದ ನಡುವೆ ಸೈನಿಕರು ಬಂದು ತಮ್ಮ ಸೇನಾನಿಯನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದರು. ಉಳಿದಿದ್ದ ಮೂರು ಸಮುರಾಯಿಗಳು ಮೊದಲೇ ಗುರು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಆಜ್ಞೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಬಂಧನಕ್ಕೊಳಗಾದರು. ತಮ್ಮ ಗುರುವಿನ ಬಲಿದಾನವನ್ನು ಜನಕ್ಕೆ ವಿವರಿಸುವುದು ಅವರ ಕೆಲಸವಾಗಿತ್ತು.

ಯುಕಿಯೋ ಮಿಶಿಮಾನ ಈ ಕೃತ್ಯದ ಸುದ್ದಿ ಹಬ್ಬಿ ಜನ ತತ್ತರಿಸಿದರು. ಜಪಾನ್ ಪುನಃ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಅಣಿಯಾಗಬೇಕೆಂದು ವಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬಲಪಕ್ಷದವರಿಗೆ ಈ ಬಲಿದಾನ ಬಲ ಕೊಡಬಹುದೆಂದು ಭಯವಿತ್ತು, ಕೇಳಿದವರ ಮೇಲೆಲ್ಲ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ತರುಣರ ಮೇಲೆ ಇದರ ಪರಿಣಾಮ ಪ್ರಚಂಡವಾಗಿ ಆಯಿತೆಂದು ವರದಿಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಕೆಲವರು ಭಯಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಸೈನಿಕರಾಗಲಿ ಇತರರಾಗಲಿ ಶಾಂತಿಭಂಗ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ.

ಮಿಶಿಮಾನ ಕೃತ್ಯದ ಅರ್ಥವೇನು? ಗತವೈಭವದ ಭ್ರಮೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ನಾರಕೀಯ ಆತ್ಮದ ವ್ಯರ್ಥ ಬಲಿದಾನ ಇದೆಂದು ತಳ್ಳಿ ಹಾಕುವುದು ಸುಲಭ. ಆದರೆ ಆಧುನಿಕ ಜಪಾನಿನ ಜಗತ್ತಿನ ಎರಡನೇ ಅತಿ ಪ್ರಬಲ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ರಾಷ್ಟ್ರವೆಂಬ ಸ್ಥಾನದ ಕಡೆ ರಭಸದಿಂದ ಏರುತ್ತಿರುವ ದೇಶದ ಆತ್ಮದ ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆಯನ್ನೂ ಅದು ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆ? ಮನುಷ್ಯ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಸುಖಕಾಮಿಯಾದರೂ ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಅಗತ್ಯ ಇದ್ದೇ ಇದೆಯೆಂದು ಇದರ ಅರ್ಥವಲ್ಲವೆ? ಜಪಾನಿನ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಬದಲು ಮಾಡಿ ಬಲವಾದ ಸೈನ್ಯ ಕಟ್ಟಬೇಕೆನ್ನುವವರ ಕೈಯನ್ನು ಅದು ಬಲಪಡಿಸಬಹುದು. ತತ್ಕ್ಷಣ ಇದರ ಫಲ ಕಾಣಿಸಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ನಿಜ. ಆದರೆ ಅನೇಕ ಘಟನೆಗಳು ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವುದುಂಟು. ಮಿಶಿಮಾನ ನಾಟಕೀಯ ಆತ್ಮಯಜ್ಞ ಜಪಾನಿನ ಸೈನಿಕ ಪುನರುಜ್ಜೀವನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದರೆ ಜಗತ್ತು ದೈತ್ಯ ಶಕ್ತಿಯ ಇನ್ನೊಂದು ಉತ್ಪಾತವನ್ನು ಕಾಣಬೇಕಾದೀತು.

೨೨. ವಿಶ್ವಶಾಂತಿ ಸಾಧಕ ರಾಲ್ಫ್ ಬುಂಚ್

ಈ ನಿಗ್ರೋ ಮನುಷ್ಯ ಮೊದಲ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಪ್ರವೀಣನಿದ್ದ

ವರ್ಷ: ೧೯೪೯; ಸ್ಥಳ: ಪಾಲಿಸ್ತಾನ. ಒಂದು ಕಡೆ ಯಹೂದ್ಯರು. ಅವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಕೇವಲ ಕೆಲ ಲಕ್ಷ; ಆದರೆ ಪಾಲಿಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಯಹೂದ್ಯ ರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಮಹಾಫಲ ಅವರನ್ನು ಹುರಿದುಂಬಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಪಾಲಿಸ್ತಾನದ ಅರಬರು. ಅವರಿಗೆ ಏಳು ಅರಬ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಬೆಂಬಲ ಮತ್ತು ಪಾಲಿಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಯಹೂದ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರ ಸ್ಥಾಪಿಸಗೊಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಅಷ್ಟೇ ಬಲವತ್ತರವಾದ ಛಲ ಇತ್ತು. ಇಬ್ಬಣಗಳ ಯುದ್ಧ ಅತ್ಯುಗ್ರವೂ ನಿರ್ದಯವೂ ಆಗಿತ್ತು. ತೋಪುಗಳು ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರಮುಖ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ದೂರದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಆಸಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದವರಂತೆ ನಿಂತು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಯಾವಾಗ ಅವುಗಳಲ್ಲೊಂದು ಪಾಲಿಸ್ತಾನ ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಆಸಕ್ತಿ ತೋರಿಸಬಹುದೆಂದು ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದಿಟ್ಟರೂ ನಾಲ್ಕೇ ವರ್ಷ ಮೊದಲು ಮುಗಿದಿದ್ದ ಮಹಾಯುದ್ಧ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹೊತ್ತಿಕೊಂಡು ಉರಿಯಬಹುದಾಗಿತ್ತು.

ಅದು ಸಂಯುಕ್ತ ರಾಷ್ಟ್ರ ಸಂಘಕ್ಕೆ ಪರೀಕ್ಷಾ ಕಾಲವಾಗಿತ್ತು. ಅದು ಪಾಲಿಸ್ತಾನದ ಹೋರಾಟವನ್ನು ಕೊನೆಗಾಣಿಸಲು ಸಮರ್ಥವಾದೀತೆ? ಇಲ್ಲದ್ದರೆ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಅದರ ಮೇಲೆ ವಿಶ್ವಾಸ ಉಳಿಯುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಂಯುಕ್ತ ರಾಷ್ಟ್ರ ಸಂಘವು ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ನಡೆಸಲು ಪಾಲಿಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿದ್ದ ಕೌಂಟರ್ ಬರ್ನಾರ್ಡೋರನ್ನು ಪುಣ್ಯ ನಗರವಾದ ಜೆರುಸಲೇಮಿನ ಹೊರಗೆ ಕೊಲೆಗಡಕರು ಗುಂಡು ಹಾಕಿ ಕೊಂದಿದ್ದರು. ಎರಡನೇ ಮಹಾಯುದ್ಧವನ್ನು ಕೊನೆಗಲಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದ ಆ ಸ್ವೀಡಿಶ್ ಸಂಧಾನಕರ್ತ ಪಾಲಿಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಬಲಿಯಾದಂತಾಯಿತು.

ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಯಾರು ತರುವರು? ಅನೇಕ ರಾಜಕಾರಣಜ್ಞರು ಅಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಬಗೆದಿದ್ದ ಶಾಂತಿ ಸ್ಥಾಪನೆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದ ಪುಣ್ಯ ಅಮೇರಿಕದ ನಿಗ್ರೋ ಮನುಷ್ಯನೊಬ್ಬನ ಪಾಲಿಗೆ ಬಂತು. ಅವನ ಹೆಸರು ರಾಲ್ಫ್ ಬುಂಚ್. ಆ ಮಹಾಸಾಧನೆಯು ರಾಲ್ಫ್ ಬುಂಚರನ್ನು ಜಗತ್ತಿನ ಅತಿ ಜನಪ್ರಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿತು.

ಅಶಾಂತಿಯಿದ್ದಲ್ಲೆಲ್ಲ ರಾಲ್ಫ್ ಬುಂಚರನ್ನು ಕಾಣುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ. ಅವರ ತೀರ ಈಚೆಗಿನ ಪ್ರವೇಶ ಕಾಂಗೋದ ಕೋಲಾಹಲದಲ್ಲಿ ಗೋಚರವಾಯಿತು. ಸಂಧಾನದಲ್ಲಿ ಅವರು ನಿಸ್ಸೀಮರು. ಅವರ ಸೈರಣೆ ಅಸಾಧಾರಣವಾದದ್ದು ಪಾಲಿಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಅವರು ಈ ಸೈರಣೆಯಿಂದಲೇ ಶಾಂತಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಸಮರ್ಥರಾದದ್ದು ಇಸ್ರೇಲಿಗಳೊಡನೆ ಕುಳಿತು ಶಾಂತಿಸಂಧಾನ ಮಾಡುವುದೆಂದರೆ ಹಟವಾದಿ ಅರಬ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಅಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯವೆಂದು ಬಗೆದಿದ್ದವು. ಯಹೂದ್ಯರು ತಾವು ಗೆಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ತಾವೇಕೆ ಅವರೊಡನೆ ಮಾತಾಡ ಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಬುಂಚರು ಬೆಂಬಿಡದೆ ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಹೇಗೋ ಪುಸಲಾಯಿಸಿ ಮಾತುಕತೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದರು.

ಆದರೆ ಬುಂಚರು ರೋಡ್ಸ್ ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಎರಡೂ ಪಕ್ಷಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು ಎದುರು ಬದುರು ತಂದಾಗ ಅರಬರು ಯಹೂದ್ಯರೊಡನೆ ಹಸ್ತಾಂತರಣ ಮಾಡದೆ ಮುಖ ತಿರುವಿ ಕುಳಿತರು. ಅಭಿಮಾನಿಗಳಾದ ಯಹೂದ್ಯರು ತಟ್ಟನೆ ಎದ್ದು ಹೊರಟುಹೋದರು.

ಬುಂಚರು ಮೊದಲಿನಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಇಸ್ರೇಲಿಗಳಿಗೆ ಅವರು “ಬರಿ ಕೈಕುಲುಕಿಸುವುದರಲ್ಲೇನಿದೆ? ಬರಿ ಕಂದಾಚಾರ!” ಎಂದು ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿದರು. ಅರಬರಿಗೆ “ನಿಮ್ಮ ಕೃತ್ಯದಿಂದ ಇಡೀ ಸಂಯುಕ್ತ ರಾಷ್ಟ್ರ ಸಂಘವೇ ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ತಿರುಗಿ ಬೀಳುವುದು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಿ” ಎಂದರು. ಅರಬರು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. ಮಾತುಕತೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.

ಎಲ್ ಔಜಾ ಪ್ರದೇಶ ನಮಗೆ ಸೇರಬೇಕೆಂದು ಎರಡೂ ಪಕ್ಷಗಳು ಹಟ ಹಿಡಿದಾಗ ಬುಂಚರು ಆ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಸಂಯುಕ್ತ ರಾಷ್ಟ್ರ ಸಂಘದ ವಶಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಬಿಡಿ ಎಂದರು. ಇಬ್ಬರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಘೋರ ವಿರೋಧ ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸಿದರು. ಹಾಗಾದರೆ ಅದನ್ನು ನಿಸ್ಸೈನ್ಯೀಕೃತ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿ ಮಾಡೋಣ ಎಂದು ಬುಂಚರು ಸೂಚಿಸಿದಾಗ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಇದೇ ವಾಸಿ ಎಂದು ಇಬ್ಬರೂ ಒಪ್ಪಿದರು. ಬುಂಚರಿಗೆ ಮೊದಲಿಂದ ಅದೇ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

ಕೊನೆಯ ಯುದ್ಧವಿರಾಮ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಒಡಂಬಡಿಸಲು ಬುಂಚರು ಇಬ್ಬಣಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನೂ ಅಕ್ಷರಶಃ ಸೋತು ಸುಣ್ಣವಾಗಿಸಿಯೆ ಕಾರ್ಯ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ರೋಡ್ಸ್ ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಎರಡೂ ಪಕ್ಷಗಳನ್ನು ಎದುರು ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸಂಧಾನ ನಡೆಸಿಯೇ ನಡೆಸಿದರು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನವಾಯಿತು, ಅಪರಾಹ್ನವಾಯಿತು, ಸಂಜೆಯಾಯಿತು, ರಾತ್ರಿಯಾಯಿತು. ಬುಂಚರು ವಿಳಲಿಲ್ಲ, ಆಹಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳೂ ನಿರಾಹಾರರಾಗಿ ಉಳಿಯ

ಬೇಕಾಯಿತು. ಬೆಳಗಿನ ೬ ಗಂಟೆಗೆ ಅನ್ನ ನೀರಿಲ್ಲದೆ ಸೋತು ಅರಬರೂ ಯಹೂದ್ಯರೂ ಹೇಗಾದರಾಗಲಿ ಎಂದು ಶಾಂತಿ ಒಪ್ಪಂದದ ಕರಡಿಗೆ ಸಹಿ ಮಾಡಿ ಹೊರಬಿದ್ದರು.

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಜಗತ್ತು ಆನಂದದಿಂದ ನಲಿಯಿತು. ಅಮೇರಿಕವು ಬುಂಚರು ನಿಗ್ರೋ ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆತು ಅವರಿಗೆ ಎಲ್ಲೆಡೆಗೂ ಸ್ವಾಗತ ನೀಡಿತು. ಸಾವಿರಾರು ಕಡೆಯಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಭಾಷಣಗಳ ಕರೆ ಬಂತು. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಅವರ ಮೇಲೆ ಗೌರವ ಪದವಿಗಳ ಮಳೆಗರೆದವು. ೧೯೫೦ರಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ನೋಬೆಲ್ ಶಾಂತಿ ಪಾರಿತೋಷಕವನ್ನಿತ್ತು ಜಗತ್ತಿನ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಪಾರಿತೋಷಕ ಒಬ್ಬ ನಿಗ್ರೋಗೆ ದೊರೆತದ್ದು ಅದೇ ಮೊದಲು.

೧೯೦೪ ಅಗಸ್ಟ್ ೭ರಂದು ಡಿಟ್ರಾಯ್‌ನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ರಾಲ್ಫ್ ಜಾನ್ಸನ್ ಬುಂಚರ ತಂದೆ ಫ್ರೆಡ್ ಬುಂಚ್ ಕ್ವಿರಿಕನಾಗಿದ್ದ; ಅಜ್ಜ ಗುಲಾಮನಾಗಿದ್ದ ಹನ್ನೆರಡರಲ್ಲಿ ತಂದೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಕೆಲಕಾಲದಲ್ಲೇ ರಾಲ್ಫರ ತಾಯಿ ತೀರಿಕೊಂಡರು. ರಾಲ್ಫರು ಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾರತೊಡಗಿದರು. ಅನಂತರ ಒಂದು ಪತ್ರಿಕಾ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಜವಾನರಾದರು; ಕೆಲ ಕಾಲ ಯಾವುದೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇವಕರಾದರು. ಸಾಯುವಾಗ ತಾಯಿ ಹೇಳಿದ್ದ ಮಾತೊಂದು ಅವರಿಗೆ ಊರುಗೋಲಾಗಿತ್ತು. “ಮಗೂ, ದೇವರು ನಮ್ಮ ಆತ್ಮಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಅವನೇ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಆಧಾರವೆಂದು ಆಶೆಗಳನ್ನೂ ಕನಸುಗಳನ್ನೂ ಕರುಣಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳದಷ್ಟು ದಿನ ಯಾವ ವಿಪತ್ತುಗಳೂ ನಮಗೇನೂ ಮಾಡಲಾರವು. ಆಶೆಗಳನ್ನೂ ಕನಸುಗಳನ್ನೂ ಮಾತ್ರ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಡ.”

ಈ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ನೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ರಾಲ್ಫ್ ಬುಂಚರು ಮುನ್ನುಗ್ಗಿದರು. ನಿಗ್ರೋಗಳು ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವುದೇ ವಿರಳವಾಗಿದ್ದ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇವರು ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆಯಾದರು. ಲಾಸ್ ವಿಂಜಲ್‌ನ ಕೆಲಿಫೋರ್ನಿಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಜಿಮ್ಮೇಶಿಯಂನಲ್ಲಿ ಬಾಗಿಲು ಕಾಯುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತ ಕಲಿತರು. ಸಂಗಡಲೇ ಫುಟ್‌ಬಾಲ್, ಬಾಸ್ಕೆಟ್‌ಬಾಲ್ ಆಟಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೀಣರಾಗಿ ಬಹುವಾನ ಪಡೆದರು. ಹರವಾರ್ಡ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲಕಾಲ ಪಾಠ ಹೇಳಿ ಅಮೇಲೆ ಒಂದು ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುತ್ತ ಹರವಾರ್ಡ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಗಳಿಸಿದರು. ಈ ಪದವಿ ಗಳಿಸಿದ ನಿಗ್ರೋಗಳಲ್ಲಿ ಅವರೇ ಮೊದಲಿಗರು.

ಹೊವಾರ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರೊಫೆಸರರಾಗಿದ್ದಾಗ ಅವರು ವಸಾಹತು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಜ್ಞರಾಗಿ

ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತರು / ೧೫೭

೧೯೪೧ರಲ್ಲಿ ಅಮೇರಿಕದ ಗುಪ್ತಚಾರ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದರು. ೧೯೪೩ರಲ್ಲಿ ಅವರು ಆ ವಿಭಾಗದ ಆಫೀಸರ್ ಶಾಖೆಯ ವರಿಷ್ಠರಾಗಿದ್ದರು. ನಿಗ್ರೋ ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಇಂಥ ಉಚ್ಚ ಪದವಿ ದೊರತೆದ್ದೂ ಅದೇ ಮೊದಲು. ೧೯೪೫ರಲ್ಲಿ ಅವರು ಅಮೇರಿಕದ ವಿದೇಶ ಶಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಯಾದರು. ಇದರಲ್ಲಿಯೂ ಅವರು ನಿಗ್ರೋ ಮೊದಲಿಗರೇ. ಅವರಿಗೆ ನಿಗ್ರೋಗಳಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಜವಾನರ ಕೆಲಸ ಮಾತ್ರ ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತು. ೧೯೪೮ರಲ್ಲಿ ಅವರು ಕೌಂಟರ್ ಬರ್ನಾರ್ಡೋರೊಡನೆ ಉಪ-ಸಂಧಾನಕರ್ತರಾಗಿ ಪಾಲಿಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಬರ್ನಾರ್ಡೋ ಕೊಲೆಯ ನಂತರ ಅವರ ಹೊಣೆ ಇವರ ಮೇಲೆ ಬಿತ್ತು.

೧೯೫೦ರಲ್ಲಿ ಬುಂಚರು ತಮ್ಮ ಕಾಲೇಜು ಶಿಷ್ಯ ರುತ್ ಹ್ಯಾರಿಸ್‌ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾದರು. ಅವರಿಗೆ ಈಗ ಮೂವರು—ಎರಡು ಗಂಡು, ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು — ಮಕ್ಕಳಿದ್ದಾರೆ. ತನ್ನ ಗಂಡ ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದುದನ್ನು ಒಮ್ಮೆಯೂ ತಾನು ನೋಡಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವರು ಹೆಂಡತಿ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ.

ಚುರುಕಾದ ಮುಖಲಕ್ಷಣದ, ಬಲಿಷ್ಠ ಮೈಕಟ್ಟಿನ ರಾಲ್ಫ್ ಬುಂಚರು ಇಚ್ಛಿಸಿದ್ದರೆ ಅಮೇರಿಕದ ಉಪವಿದೇಶಮಂತ್ರಿ ಪದಕ್ಕೆ ಏರಬಹುದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅಮೇರಿಕನ್ ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ನಿಗ್ರೋಗಳಿಗಿರುವ ಅಗೌರವದ ಕಾರಣದಿಂದ, ೧೯೪೯ರಲ್ಲಿ ಟ್ರೂಮನ್ನರು ಈ ಪದವಿಯನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಕೊಡಬಂದಾಗ ಬುಂಚ್ ಅದನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದರು.

ಬುಂಚರಿಗೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ನೆರವಾಗುವ ಕೆಲಸವೇ ಹೆಚ್ಚು ಹಿಡಿಸುತ್ತದೆ ಎನಿಸಿದೆ. “ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧದ ಮಾತಾಡುವವರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದಾರೆ, ಶಾಂತಿಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದಾರೆ” ಎನ್ನುತ್ತಾರವರು.

ಈ ಶಾಂತಿ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಯುದ್ಧ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಲ್ಲದ ಅಪಾಯಗಳನ್ನೆದುರಿಸುವ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಬಂದಿವೆ. ಸುದೈವವೊಂದೇ ಅವರನ್ನುಳಿಸಿತೆನ್ನಬೇಕು. ೧೯೪೮ರಲ್ಲಿ ಬರ್ನಾರ್ಡೋರ ಕೊಲೆಯಾದಾಗ ಬುಂಚರ ಕೊಲೆಯೂ ಆಗಿಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ವಿಮಾನ ಕೆಟ್ಟು ಅವರು ರೋಡ್ಸ್ ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಬದುಕಿಕೊಂಡರು. ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆ ಕಾಂಗೋದ ರಾಜಧಾನಿ ಲಿಯೊಪಾಲ್ಡ್‌ವಿಲಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಲ್ಲಿಯನ್ ಸೈನಿಕರು ಅವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬಂದಿದ್ದರು. ಮತ್ತು ಆಫೀಸರ್ ಸೈನಿಕರು ಬಂದೂಕು ತೋರಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಹೋಟೆಲ್ ಕೋಣೆಯೊಳಗೆ ನೂಕಿದರು. ಆದರೆ ಇದೆಲ್ಲ ಶಾಂತಿ ಸಾಧಕರು ಕೊಡಬೇಕಾದ ಬೆಲೆ ಎಂದು ಬುಂಚರು ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾರೆ.

೨೩. ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೇರಿಕಾದ ಮಹಾಕವಿ - ಪಾಬ್ಲೊ ನೇರುದಾ

ನೋಬೆಲ್ ಬಹುಮಾನ ಹೊಂದಿದ ಕವಿ

ನೋಬೆಲ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬಹುಮಾನ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ - ೧೯೦೪ ಜುಲೈ ೧೨ರಂದು-ಹುಟ್ಟಿದ ಪಾಬ್ಲೊ ನೇರುದಾ ೧೯೫೧ರಲ್ಲಿ ಈ ಬಹುಮಾನ ಪಡೆಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಬಹುಶಃ ಆತ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಈ ವರೆಗೆ ಅದು ಅವರ ಕೈಗೆಟುಕಿರಲಿಲ್ಲ. ನೇರುದಾ ಅವರ ಸಮರ್ಥಕರು ಈ ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಅವರನ್ನು ಈ ಬಹುಮಾನಕ್ಕಾಗಿ ಸೂಚಿಸುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ ಸ್ವೀಡಿಶ್ ಅಕಾಡಮಿ ಅವರಿಗೆ ೮೭ ಸಾವಿರ ಡಾಲರಿನ (ರೂ.೬,೫೦,೦೦೦) ಬಹುಮಾನವನ್ನೂ ನೋಬೆಲ್ ಸ್ವರ್ಣಪದಕವನ್ನೂ ಕೊಡಲು ೧೯೭೧ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧರಿಸಿತು.

ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೇರಿಕದಲ್ಲಿ ನೋಬೆಲ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬಹುಮಾನ ಪಡೆಯುವವರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಮೂರನೆಯವರು ನೇರುದಾ; ಚಿಲಿ ದೇಶದವರಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯವರು. ಅವರ ಶಾಲಾ ಗುರುವಾಗಿದ್ದ ಮೈಗುವೆಲ್ ಮಿಸ್ಟ್ರಾಲ್ ೧೯೪೫ರಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರು. ಸ್ಪಾನಿಶ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ನೇರುದಾ ಕವಿತೆಗಳಷ್ಟು ಜನಪ್ರಿಯವಾದವುಗಳು ಈ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಇಲ್ಲ.

ಪಾಬ್ಲೊ ನೇರುದಾ ಜನಪ್ರಿಯ ಕವಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಜನರ ಕವಿ. ಅವರ ಕಾವ್ಯನಿರ್ಮಿತಿಯೂ ಪ್ರಚಂಡವಾದದ್ದು - ೭೦೦೦ ಪುಟಗಳಷ್ಟು. ಅವರು ರೊಮ್ಯಾಂಟಿಕ್ ಕವಿ - ಈ ನವ ಯುಗದಲ್ಲಿ ರೊಮ್ಯಾಂಟಿಕ್ ಅನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಾಚದ ರೊಮ್ಯಾಂಟಿಕ್ ಮಹಾಕವಿ. ಕೆಲವೇ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿ ಕೆಲವೇ ಜನರಿಂದ ಓದಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ತಜ್ಞರ ಕವಿಯೂ ಅವರಲ್ಲ. ಅವರ ಕವಿತೆಗಳು ಸ್ಪಾನಿಶ್ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲೆಲ್ಲ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸುತ್ತವೆ.

ಪಾಬ್ಲೊ ನೇರುದಾ ಕಾವ್ಯದ್ದೇಕೆ, ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಂಪರ್ಕವೂ ಇಲ್ಲದ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರು. ದಕ್ಷಿಣ ಚಿಲಿಯ ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಅವರ ಜನ್ಮಸ್ಥಳ ಪರಾಲಾನ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಯಾವ ಪರಂಪರೆಯೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಎಂಟನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಅವರು ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ತೊದಲತೊಡಗಿದರು. ರೈಲ್ ಇಂಜಿನ್ ಡ್ರೈವರ್ ಅವರ

ತಂದೆ. ಮಗನ ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಹವ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ತಂದೆಯ ಆಶೀರ್ವಾದವೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಮಗನನ್ನು ಹೊಡೆದು ಅವನ ಕವಿತಾ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬೆಂಕಿಗೆ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದ. ತಂದೆಯ ಆಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಹೆದರಿಯೇ ಆತ ತನ್ನ ನಿಜನಾಮವಾದ ರಿಕಾರ್ಡೊ ಎಲೀಜರ್ ನೆಪ್ಪಲೀ ರೆಯಸ್ ಇಬಸವಾಲ್ಟೊ ಎಂಬುದನ್ನು ಬದಲಿಸಿ ಪಾಬ್ಲೊ ನೇರುದಾ ಎಂಬ ಗುಪ್ತನಾಮದಿಂದ ೧೫ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು.

ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನೇರುದಾ ತಮ್ಮ ಪ್ರಥಮ ಕವನ ಸಂಕಲನ ("ಮುಚ್ಚಂಚೆ") ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಇಪ್ಪತ್ತರಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಸ್ಪಾನಿಶ್ ಮಾತಾಡುವ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲೆಲ್ಲ ಪ್ರಸಿದ್ಧರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ "ಇಪ್ಪತ್ತು ಪ್ರೇಮ ಕವನಗಳು ಮತ್ತು ಒಂದು ನಿರಾಶಾಗೀತ" ಹೊರಬಂತು. ಈ ಕವನ ಸಂಕಲನದ ಹತ್ತು ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರತಿಗಳು ಮಾರಾಟವಾಗಿವೆ. ಅದರ ಪಂಕ್ತಿಗಳು ಸ್ಪಾನಿಶ್ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಡುವ ಜನರ ಬಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಗಾಢೆ ಮಾತುಗಳಂತೆ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿವೆ.

ನೇರುದಾ ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ಅಪ್ರತಿರುದ್ಧವಾದ ಭೈತನ್ಯ ಹರಿಯುತ್ತದೆ. ವಿಮರ್ಶಕರೊಬ್ಬರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ "ಹಳ್ಳಿ ಹುಡುಗನೊಬ್ಬ ರಾಜಧಾನಿಯ ಮಹಾವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕಾಗ ಉಂಟಾಗುವ ಆಘಾತ"ವೇ ಈ ಭೈತನ್ಯದ ಮೂಲಸ್ರೋತವಾಗಿದೆ. "ಇಪ್ಪತ್ತು ಪ್ರೇಮಕವನ"ಗಳ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ "ಉದ್ವಾದವಾದ ಕಿಶೋರವಾಣಿ ಹರಿಯುತ್ತದೆ. ಇಂದಿಗೂ ಈ ಸಂಗ್ರಹ ಓದುಗರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಲಂಕಾರವೂ ಹೊಚ್ಚ ಹೊಸದು, ಹಿಂದೆಂದೂ ಯಾರೂ ಬಳಸದ್ದು, ಯಾವ ಪೂರ್ವ ಪರಂಪರೆಯೂ ಇಲ್ಲದ್ದು, ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕಲ್ಲ, ಜನರ ಆಡುಮಾತಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದು ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ ಇದೆ."

ಪಾಬ್ಲೊ ನೇರುದಾರ ಈ ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ಈಗ ಫ್ಯಾಷನ್ ಆಗಿರುವ "ಮಣ್ಣಿನ ವಾಸನೆ" ಘನು ಘನಿಸುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಮಾದರಿ: "ನಿನ್ನ ಮೈಯ ಬಿಳಿ ನಕಾಶೆಯ ಮೇಲೆಲ್ಲ! ಬೆಂಕಿ ಕ್ರೂರಿಗಳ ಗುರುತು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ! ನನ್ನ ಬಾಯಿ ಅಡ್ಡಕ್ಕೆ ಹರಿದು ಅವಿತ ಜೇಡ! ನಿನ್ನೊಳಗೆ, ನಿನ್ನ ಹಿಂದೆ-ಭೀತ, ತೃಪ್ತ!"

ಅಪಯಶಸ್ಸು ಎಂಬುದನೇ ಅರಿಯುವ ಅಗತ್ಯ ಬೀಳದಿದ್ದ ಈ ಕವಿ "ಮಾತು ಬೆಳ್ಳಿ, ಮೌನ ಬಂಗಾರ" ಎಂದು ಎಂದೂ ಭಾವಿಸಿದವನಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಹಿಂಜರಿಯದೆ ತನ್ನ ನಿರ್ಮಾಣ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹರಿಯಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ.

ನೇರುದಾ ಒಂದು ಅಪರೂಪ ಮಿಶ್ರಣವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕುವೆಂಪುವಿನ ಹಾಗೆ. ಆತ ನಗರಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನ ದನಿಯಾದರು; ನಾಗರಿಕ

ಕೋಲಾಹಲದ ವಿರುದ್ಧ ನಿಸರ್ಗದ ಕರೆಯಾದರು; ಸಂಗಡಲೇ ಅವರು ಸಂಪ್ರದಾಯದ ವಿರುದ್ಧ ನವಸ್ಫೂರ್ತಿಯ ಪ್ರತಿಪಾದಕರೂ ಆದರು. ಆದರೂ ಗತವೈಭವ ಅವರನ್ನು ಸೆಳೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಪ್ರಾಚೀನ ಪಟ್ಟಣಗಳು ಅವರಿಗೆ “ಜೇಡರ ಬಲೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಭಣಗುಟ್ಟುವ” ಸ್ಥಳಗಳಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ.

ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಅಮೇರಿಕದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತಿಗಳಿಗೆ ಅಪಾರ ಗೌರವ. ಸಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ರಾಯಭಾರಿಗಳಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ಅವರ ಸಂಪ್ರದಾಯ. ೨೩ ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನೇರುದಾರನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ರಾಯಭಾರಿಯಾಗಿ ನೇಮಿಸಿತು. ರಾಯಭಾರಿಯಾಗಿ ನೇರುದಾ ಬರ್ಮಾ, ಸಿಂಹಳ, ಜಾವಾ, ಸಿಂಗಾಪುರ, ಅರ್ಜೆಂಟೈನಾ ಮತ್ತು ಸ್ಪೇನ್ ಸುತ್ತಿದರು. ಸ್ಪೇನಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಅವರು ಅಲ್ಲಿನ ಯಾದವಿ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಕಂಡರು. ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ನೆಲದ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿದ್ದ ಆತ ಸ್ಪೇನಿನ ಜನ ಸರ್ಕಾರದ ಕಡೆ ಒಲವು ತೋರಿಸಿದರು. ಸ್ಪೇನಿನ ಪ್ರಜಾರಾಜ್ಯದ ಪರವಾಗಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟರ ಚರ್ಮೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಅನೇಕ ಸಮಾಜವಾದಿಗಳು ಆಗ ನಿರಾಶರಾಗಿದ್ದರೂ ನೇರುದಾ ಅವರಿಂದ ತುಂಬಾ ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಪಕ್ಷ ಸೇರಿದರು.

ಅಂದಿನಿಂದಲೂ ನೇರುದಾ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ “ಪಕ್ಷಪಾತಿ” ಕವಿತೆಯನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಎಂಥಾ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯುಕ್ತ ಪಕ್ಷಪಾತ ಅದು! ಸ್ವದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಬಡತನವನ್ನು ಕಂಡು ಕರಗಿ ಅವರು ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟರ ತೋರಿಸುವ ಆಶಾಜ್ಯೋತಿಯತ್ತ ಒಲಿದಿದ್ದಾರೆನ್ನಬಹುದು. ಬಡವರ ಬವಣೆ ಅವರ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಪದೇ ಪದೇ ದನಿಗುಡುತ್ತದೆ:

ಬೇರೆ ಜನ ಯಾವ ಬಾಳು ಬಾಳಿದ್ದಾರೆಂದು ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ
ಮನದ ಸುರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು ಅಲೆದಿದ್ದೇನೆ ನಾನು
ಹೊರಗೆ ಬಂದಾಗ ಗಟಾರದ ಕೊಳೆ ಹತ್ತಿದ ಕೈಯನ್ನು
ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿದೆ ಸೇನಾಪತಿಗೆ, ಹೇಳಿದೆ: ಈ ಪಾತಕಕ್ಕೆ ಹೊಣೆ ನಾನಾಗಲಾರೆ.

ನೇರುದಾ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಭಟ್ಟಿಯಿಳಿಸುವ ಕವಿಯಲ್ಲ. ಸರ್ವಸಾಮಾನ್ಯ ಅನುಭವದ ಸೀಮೆಗಳನ್ನು ಬೆದಕಿ ತಿರುಳನ್ನು ಹೊರತೆಗೆದು ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಸೆರೆ ಹಿಡಿಯುವವರು ಅವರು. ಕೌಮಾರದಿಂದ ತಾರುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಡುವಾಗಿನ ಅನುಭೂತಿಗಳು ಅವರ “ಇಷ್ಟತ್ತು ಪ್ರೇಮಕವನಗಳ” ವಸ್ತುವಾಗಿದ್ದರೆ, ಸುತ್ತಲಿನ ಜಗತ್ತು ಕುಸಿಯುತ್ತಿರುವಂತೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗಾಗುವ ಅನುಭವ “ನೆಲದ ಬದುಕು” ಸಂಗ್ರಹದ ಕೇಂದ್ರ ಬಿಂದುವಾಗಿದೆ. “ಕ್ಯಾಂಟೋ ಜನರಲ್” ಅವರ ಇತಿಹಾಸಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವಾಗಿದ್ದಂತೆ, ಮನುಷ್ಯರಿಗೂ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಅವರ “ಓಡ್ಸ್”ನಲ್ಲಿ ವಿವೇಚಿಸಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಅವರು ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಸುನೀತಗಳನ್ನು

ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ “ಐಲಾನಿಗ್ರ ಸ್ಮಾರ್ಕ” ಒಂದು ತರದ ಕಾವ್ಯಮಯ ಆತ್ಮಕಥೆಯಾಗಿದೆ. ಸಂಪ್ರದಾಯದಿಂದ ನಿಗದಿತರಾಗದೆ ಇರುವ ಅವರು ಹೊರತರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹೊಸ ಸಂಗ್ರಹವೂ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ವಾಸ್ತವ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಕಣ್ಣು ತಪ್ಪಿಸದೆ ನೆಟ್ಟಗೆ ನೋಡುವ ನಿರ್ಭಯವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಅವರು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಕವಿ ಎನಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವರು ಪರಿಶುದ್ಧತೆಯನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ “ಅಶುದ್ಧಿಯ ಕಾವ್ಯ” ಬೇಕೆಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು. ಮಣ್ಣಿನ ವಾಸನೆಯಿಂದ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿ “ಬೆವರಿನ ವಾಸನೆ”ಯ ಕಾವ್ಯಮಾರ್ಗ ಬೇಕೆಂದು ಸಾಧಿಸಿ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನೇ ಬರೆದರು. ಭೌತಪ್ರಪಂಚ “ಬೆವರಿನಿಂದ, ಹೊಗೆಯಿಂದ ತುಂಬಿದೆ; ಹೂವಿನ, ಉಚ್ಚೆಯ ವಾಸನೆಯಿಂದ ಇಡುಗಿದೆ”. ಆದ್ದರಿಂದ, “ನಾವು ತೊಟ್ಟ ಬಟ್ಟೆಯಂತೆ ಅಶುದ್ಧವಾಗಿ ನಾರುವ, ಕಾವ್ಯ ನಮಗೆ ಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಹೇಸಿತನ, ನಮ್ಮ ಕನಸಿಗತನ; ನಾವು ನೋಡಿದ ನೋಟ, ಕಂಡ ಕಣಸು: ದ್ವೇಷ, ಪ್ರೇಮ,... ರಾಜಕೀಯ ಅಭಿಮತ, ಶಂಕೆ, ನಿರಾಕರಣೆ... ಎಲ್ಲವೂ ಪ್ರತಿಫಲಿಸಬೇಕು”. ಈ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಅವರು ಆಶ್ವಾಸನದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸದೆ ಕವನದಲ್ಲಿ ಇಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ “ಕ್ಯಾಂಟೋ ಜನರಲ್” ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ರಾಜಕೀಯ ಕಾವ್ಯ ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೇರಿಕದಲ್ಲಿ ಔತ್ತರೀಯ ಅಮೇರಿಕದ ನಿರ್ಲಜ್ಜ ಶೋಷಣೆಯ ಸಾಧನವಾದ “ಯುನೈಟೆಡ್ ಫ್ಯೂಟ್ ಕಂಪನಿ”ಯ ಮೇಲೆಯೇ ಅವರೊಂದು ಕವಿತೆ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ದೇವರು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಕ್ರೂರಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನಾಕೊಂಡಾ ಸರ್ಪ, ಫೋರ್ಡ್ ಮೋಟಾರ್ ಕಂಪನಿ, ಕೋಕಾಕೋಲಾ ಮತ್ತು ಅತಿ ಘೋರವಾದದ್ದು ಯುನೈಟೆಡ್ ಫ್ಯೂಟ್ ಕಂಪನಿ - ಎಂದು ಆ ಕವಿತೆ ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ನೇರುದಾ ತಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗಾಗಿ ಪೆಟ್ಟನ್ನು ತಿಂದಿದ್ದಾರೆ. ೧೯೪೫ರಲ್ಲಿ ಚಿಲಿಯ ಸಿನೇಟಿಗೆ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಪಕ್ಷದಿಂದ ನಿಂತು ಆರಿಸಿ ಬಂದ ಅವರು ಅಧ್ಯಕ್ಷ ವಿಧೇಲಾ ಮೇಲೆ ದೇಶವನ್ನು ಅಮೇರಿಕಕ್ಕೆ ಮಾರಿಕೊಂಡರೆಂದು ಆರೋಪ ಹೊರಿಸಿದರು. ಫಲವಾಗಿ ಅವರು ದೇಶ ಬಿಟ್ಟು ಓಡಬೇಕಾಯಿತು (೧೯೪೮). ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಈ ದೇಶಾಂತರವಾಸ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಅವರ “ಕ್ಯಾಂಟೋ ಜನರಲ್” ನಿರ್ಮಾಣವಾದದ್ದು ವಿಧೇಶಿ ಶೋಷಣೆಯಿಂದ ಪೀಡಿತರಾದ ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೇರಿಕದ ಜನರ ಬವಣೆಗಳನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸುವ ಈ ಕಾವ್ಯ ಹೊರಬಂದ ಮೇಲೆ ನೇರುದಾರಿಗೆ ರಶಿಯದ ಸ್ಟಾಲಿನ್ ಶಾಂತಿ ಬಹುಮಾನ ಬಂತು.

ನೇರುದಾ ಒಮ್ಮೆ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಪರವಾಗಿ ಚಿಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಗೂ ನಿಂತಿದ್ದುಂಟು. ಆದರೆ ಅಲೆಂಡೆಯವರ ಪರವಾಗಿ ಅವರು ಹಿಂದೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಅನಂತರ ಅವರನ್ನು ಪ್ಯಾರೀಸಿನಲ್ಲಿ ರಾಯಭಾರಿಯಾಗಿ ನೇಮಿಸಲಾಯಿತು.

ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟರಾದರೂ ನೇರುದಾ ಮಾನವತಾವಾದಿಗಳು. ಸ್ವಾಲಿನ್ ಬಹುಮಾನ ಪಡೆದವರಾದರೂ ಸ್ವಾಲಿನ್ನನನ್ನು “ಮಾನವ ಜಾಣ್ಮೆಯ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ” ಎಂದು ಹೊಗಳಿದ್ದರೂ ಆತನ ಘೋರ ಅನ್ಯಾಯಗಳ ಕಥೆ ಹೊರಬಿದ್ದ ಮೇಲೆ ಅವನನ್ನು ಖಂಡಿಸಿದರು. ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟರಾದರೂ ನೇರುದಾರ ಕಾರ್ಮಿಕನು ಕಾರಖಾನೆಯ ಹೊಗೆಯಲ್ಲಿ ತಿರುಗುವ ಮಹಾಯಂತ್ರದ ದಂತಚಕ್ರವಲ್ಲ, ಅವರ ಕಾರ್ಮಿಕ ನಿಜವಾಗಿ ಗಾಂಧೀಕಲ್ಪನೆಯ ಕಸುಬುಗಾರ; ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುವ, ಮನೆಕಟ್ಟುವ, ದೋಣಿ ನಡೆಸುವ ನಿಸರ್ಗದ ಮಗು.

ಮಾನವತೆ ಅವರ ಒಂದು ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಲು ಸುಂದರವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಜಲದೇವತೆ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಂದು ಜನರೊಡನೆ ಬೆರೆಯುತ್ತಾಳೆ. ಕ್ಷಿಪ್ರವಾಗಿ ಅವಳಿಗೆ ಮಾನವ ಕ್ರೌರ್ಯದ ಸಂಪರ್ಕ ಬರುತ್ತದೆ. ಚಟ್ಟನೆ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಮರಳುತ್ತಾಳೆ. ಹಿಂತಿರುಗಿ ನೋಡದೆ ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಈಸುತ್ತಾಳೆ; ಸಾಯುವವರೆಗೂ ಈಸುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾಳೆ.

ಇದೊಂದು ನೇರುದಾರ ಕವನ :

ಮಗುವಿನ ಪಾದ

ಮಗುವಿನ ಪಾದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ
ಪಾಪ, ತಾನು ಪಾದ ಅಂತ;
ಅದಕ್ಕೆ ಆಸೆ ತಾನು ದಾಳಿಂಬೆ ಮೇಲೊಂದು
ಪಾತರಗಿತ್ತಿ ಆಗಬೇಕಂತ

ಆದರೆ ಬರುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಾ ಕಲ್ಲುಗಳೂ ಗಾಜಿನ ಚೂರುಗಳೂ
ರಸ್ತೆಗಳೂ ಏಣಿಯ ಮೆಟ್ಟುಗಳೂ
ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಕೊರಕಲು ಹಾದಿಗಳೂ
ಪಾದಕ್ಕೆ ಕಲಿಸುತ್ತವೆ ಅದು ಹಾರಲಾರದಂತ,
ರೆಂಬೆಯಲ್ಲಿ ಉಬ್ಬಿದ ದಾಳಿಂಬೆ ಆಗಲಾರದಂತ

ಕೊನೆಗೆ ಸೋಲು ತಿಂದು
ಮಗುವಿನ ಪಾದ ಕದನದಲ್ಲಿ
ಕುಸಿದು ಬಿತ್ತು
ಕೈದಿಯಾಗಿ ಪಾಪೋಸಿನ ಸೆರೆಮನೆಯಲ್ಲಿ
ಅದು ಬದುಕಬೇಕಾಯ್ತು

೨೪. ನಿರಾಶ್ರಿತರ ಆಶ್ರಯದಾತ : ಫಾದರ್ ಪಿಯರ್

ಯುರೋಪಿನ ಹರಿಜನರನ್ನು ಅವರು ಉದ್ಧರಿಸಿದ್ದಾರೆ

ಬೆಲ್ಜಿಯಂ ದೇಶದ ಪುಟ್ಟ ಪಟ್ಟಣವಾದ ಹುವಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿಯವರ ಪುಣ್ಯನಾಮದಿಂದ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ನಾನಾ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ತರುಣರು ಬಂದು ಮೂರು ತಿಂಗಳು ನೆಲೆ ನಿಂತು ಜಗತ್ತಿನ ದೀನ ದಲಿತರ ಸೇವೆಗೆ ತರಬೇತು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಮುಖ್ಯ ಧ್ಯೇಯ ಮಾನವರಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ವರ್ಣ ಪಂಥ ರಾಷ್ಟ್ರಭೇದಗಳಿಲ್ಲದೆ, ಬಂಧುಭಾವವನ್ನು ಹಬ್ಬಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೇ ದಲಿತರ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಜೀವ ಸವೆದ, ವಿಶ್ವಮಾನವತೆಯ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಬೀರಿದ, ಜಾತಿದ್ವೇಷದ ಶಮನಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಾಣವನ್ನೇ ಅರ್ಪಿಸಿದ ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿಯವರ ಹೆಸರನ್ನು ಈ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯವಕ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಜಾಗತಿಕ ಸ್ನೇಹ ಸಂವರ್ಧನೆಯ ಉಪಕ್ರಮದ ಪ್ರವರ್ತಕನ ಹೆಸರು ಫಾದರ್ ಜಾರ್ಜ್ ಪಿಯರ್. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿಯವರಿಂದ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಪಡೆದ ಫಾದರ್ ಪಿಯರ್ ಬೆಲ್ಜಿಯಂನ ಒಬ್ಬ ರೋಮನ್ ಕಥೋಲಿಕ್ ಪಾದ್ರಿ. ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅವರು ಯುರೋಪಿನ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರೆನಿಸಿದ ನಿರಾಶ್ರಿತರನ್ನು ಪುನಃ ಮಾನವರಾಗಿ ಮಾಡಲು ಪರಿಶ್ರಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ೧೯೫೮ರಲ್ಲಿ ಅವರ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ನೋಬಲ್ ಶಾಂತಿ ಬಹುಮಾನ ದೊರಕಿತು.

ಅದಕ್ಕೂ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಬೆಲ್ಜಿಯಂನಲ್ಲಿ ಫಾದರ್ ಪಿಯರ್ ಯಾರೆಂದು ಕೇಳಿದರೆ ಸುಶಿಕ್ಷಿತರು ಕೂಡ ತಲೆ ಕೆರೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ನಿಜವಾಗಿ ಒಂದು ಮುಂಜಾನೆ “ನಿಮಗೆ ನೋಬಲ್ ಶಾಂತಿ ಪಾರಿತೋಷಕ ಕೊಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇವೆ” ಎಂದು ಆಸ್ಲೋದಿಂದ ನೋಬಲ್ ಸಮಿತಿ ಅವರಿಗೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿದಾಗ ಮೊದಲು ಫಾದರ್ ಪಿಯರರೇ ಅದನ್ನು ನಂಬಲಿಲ್ಲ. ಯಾರೋ ತುಂಟತನ ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕೆಂದೇ ಅವರು ಸಂಶಯಪಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅನಂತರ ಅದು ದೃಢಪಟ್ಟಾಗ ಅವರು “ಈ ಬಹುಮಾನ ಪಡೆಯುವಷ್ಟು ವಯಸ್ಸು ನನಗಿನ್ನೂ ಆಗಿಲ್ಲ” ಎಂದರು.

ವಯಸ್ಸು ಆಗಿದ್ದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ನಿಜವೇ. ಆಗ ಅವರಿಗೆ ಬರಿ ೪೮ ವರ್ಷ. ನೋಬಲ್ ಪಾರಿತೋಷಕ ಪಡೆದ ಅತಿ ಕಿರಿಯರಲ್ಲಿ ಫಾದರ್ ಪಿಯರ್ ಒಬ್ಬರು. ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಕೆಥೋಲಿಕ್ ಪಾದ್ರಿಯೊಬ್ಬನಿಗೆ ಶಾಂತಿಪಾರಿತೋಷಕ ಸಿಗುವುದು ಅದೇ ಮೊದಲೇ ಸಲ ಆದರೆ ಅವರು ವಯೋವೃದ್ಧರಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಆಗಲೇ - ಹೊಸ ಶಬ್ದವೊಂದನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸ ಬಹುದಾದರೆ - ಸೇವಾವೃದ್ಧರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಸಾವಿರಾರು ದುಃಖಿಗಳಿಗೆ ಸಾಂತ್ವನೆಯನ್ನು ತಂದವರಾಗಿದ್ದರು.

ಫಾದರ್ ಪಿಯರ್ ಅವರು ಬೆಲ್ಜಿಯಂನ ದಿನಾ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದರು. ೧೮೮೮ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅವರು ಜೊಮಿನಿಕನ್ ಪಂಥದ ಸಂನ್ಯಾಸ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ರೋಂನಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷ ದೇವವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಿದರು. ಆಮೇಲೆ ಬೆಲ್ಜಿಯಂಗೆ ಮರಳಿ ಹುವಿಯ ಬಳಿ ಇರುವ ಲಾಸರ್ತ್ ಮಠದಲ್ಲಿ ದೇವವಿದ್ಯೆ ಪ್ರೊಫೆಸರರಾದರು.

ಫಾದರ್ ಪಿಯರರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ದೇಶಭಕ್ತಿ ಮತ್ತು ದೀನಸೇವೆಯ ಅವಳಿ ರುಪರಿಗಳು ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದವು. ೧೯೩೮ರಲ್ಲೇ ಅವರು ಬಡವರ ನೆರವಿಗಾಗಿ ಬೆಲ್ಜಿಯಂನಲ್ಲೆಲ್ಲ ವ್ಯಾಪಿಸಿದ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಎರಡನೇ ಮಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜರ್ಮನರು ಬೆಲ್ಜಿಯಂನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಹಗಲಲ್ಲಿ ಬಡಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಶಿಬಿರಗಳನ್ನೂ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಜರ್ಮನ್ ವಿರೋಧಿ ಕೂಟ ಯೋಧರಲಕ್ಕೆ ಗುಪ್ತ ಸುದ್ದಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ಮಾಡಿದರು. ಅವರು ಮಾಡಿದ ಗೂಢಚಾರ ಕಾರ್ಯವೆಷ್ಟು ಅಮೂಲ್ಯವಾಗಿತ್ತೆಂದರೆ, ಯುದ್ಧಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಆ ರಾಷ್ಟ್ರವು ಅವರಿಗೆ ಬಿರುದು ಪದಕಗಳನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿತು.

ಆದರೆ, ಫಾದರ್ ಪಿಯರರನ್ನು ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿ, ಆಲ್ಬರ್ಟ್ ಶೈತ್ಸರ್, ಫಿತ್ಸಾಫ್ ನಾನ್‌ಸೆನ್ ಮತ್ತು ಜೇನ್ ಅದಾಮ್ಸರಂಥ ವಿಶ್ವಪ್ರೇಮಿಗಳ ಸಾಲಿಗೆ ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ ಮಹಾ ಸೇವಾ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರಾರಂಭವಾದುದು ೧೯೪೯ರಲ್ಲಿ. ಆ ವರ್ಷ ಅವರು ಆಸ್ಟ್ರಿಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಸಂಯುಕ್ತ ರಾಷ್ಟ್ರ ನಿರಾಶ್ರಿತ ಪುನರ್ನಿವೇಶನ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಒಂದು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಸಂಸ್ಥೆಯ ನಿರ್ದೇಶಕರು ಮಾಡಿದ ಒಂದು ಭಾಷಣ ಕೇಳಿದರು. ಎರಡನೇ ಮಹಾಯುದ್ಧದ ಉತ್ಪಾತದಲ್ಲಿ ದೇಶಭ್ರಷ್ಟರಾಗಿ ನಿರ್ಗತಿಕರಾದವರ ಕರುಣ ಕಥೆಯನ್ನು ಆಲಿಸಿದ ಅವರ ಹೃದಯ ತುಂಬಿ ಬಂತು. ಆವೊತ್ತೇ ಅವರು ಯುರೋಪಿನ ನಿರಾಶ್ರಿತರನ್ನು 'ದತ್ತಕ' ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು.

ನಿರಾಶ್ರಿತರನ್ನು ಫಾದರ್ ಪಿಯರರು "ನನ್ನ ಜನರು" ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ - ಮತ್ತು ಅವರ ಸಂಖ್ಯೆ ೧೯೪೯ರಲ್ಲಿ ೮೦ ಲಕ್ಷ ಇತ್ತು. ಅವರ ಅವಸ್ಥೆ ಭಾರತ ಪಾಕಿಸ್ತಾನಗಳಲ್ಲಿ

ವಿಭಜನೆಯ ನಂತರ ಬಂದು ಸೇರಿದ ನಿರಾಶ್ರಿತರ ಹಾಗೆಯೇ ಇತ್ತು. ಅವರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಆಕ್ರಮಣಕ್ಕೊಳಗಾದ ದೇಶಗಳಿಂದ ಬಂದವರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ತರುಣರಿದ್ದರು. ಸ್ತ್ರೀಯರಿದ್ದರು, ಬಾಲಕರಿದ್ದರು, ವೃದ್ಧರಿದ್ದರು; ಸೈಬೀರಿಯದಂಥ ದೂರದ ನಾಡಿನಿಂದ ಬಂದವರಿದ್ದರು. ರೈಕೊಸ್ಲೊವೇಕಿಯದಂಥ ಸಮೀಪದ ದೇಶದಿಂದ ಬಂದವರು ಕೂಡ. ಯುರೋಪಿನ ನಿರಾಶ್ರಿತ ಶಿಬಿರಗಳನ್ನೊಮ್ಮೆ ಸಂದರ್ಶಿಸಿ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಫಾದರ್ ಪಿಯರರು ಆತಂಕಗೊಂಡು “ನಮ್ಮ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಈ ಒಂದು ಶಬ್ದ (ನಿರಾಶ್ರಿತರು)ದಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸುವಂಥ ಭೀಕರ ಮಾನಸಿಕ ಚಿತ್ರ ಬೇರಾವ ಶಬ್ದದಿಂದಲೂ ಉಂಟಾಗಲಾರದು” ಎಂದರು.

ಈ ಅರ್ತರ ದುಃಖ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಅವರು ಒಬ್ಬಂಟಿಗರಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಅವರು ಕರುಣಾಭರಿತವಾದ ಮಾತುಗಳಿಂದ ನಿರಾಶ್ರಿತರ ಪಾಡನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಿ ಯುರೋಪಿನ ಮನಸ್ಸಾಕ್ಷಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯತ್ತ ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸಿದರು. ೮೦ ಲಕ್ಷ ನಿರಾಶ್ರಿತರಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥರೂ ಕುಶಲ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರೂ ಆದವರು ಪಶ್ಚಿಮ ಯುರೋಪಿನ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗಾದರೂ ಜೀವನೋಪಾಯವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಜನರು ಯಾರಿಗೂ ಬೇಡದವರಾಗಿದ್ದರು. ರೋಗಿಗಳು (೨೦,೦೦೦ ಜನರು ಕ್ಷಯರೋಗದವರು), ಮುದುಕರು, ಅಸಮರ್ಥರು, ಅಂಗಹೀನರು, ಕುಮಾರಿ ಮಾತೆಯರು - ಯಾವ ದೇಶವೂ ಅವರನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಿದ್ಧವಿರಲಿಲ್ಲ. ಫಾದರ್ ಪಿಯರರು ಈ ನಿರ್ಗತಿಕರನ್ನೇ ತಮ್ಮ ದತ್ತಪುತ್ರರಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡದ್ದು.

ಮೊದಲು ಅವರು ನಿರ್ಗತಿಕ ವೃದ್ಧರಿಗಾಗಿ ಹುವಿಯಲ್ಲಿಂದು ಧಾಮವನ್ನು ತೆರೆದರು. ಕೇವಲ ಕೊಡುಗೆ ದೊರೆಗಳ ದಾನವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಬೆಲ್ಜಿಯಂನ ಬೇರೆರಡು ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೆರಡು ಧಾಮಗಳಿಗೂ ಅವರು ಚಾಲನೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಆದರೆ ಬೇಗನೆ ಅವರಿಗೆ ಈ ದೀನರ ಸಮಸ್ಯೆ ಅನ್ನವಸತಿಗಳಿಗಷ್ಟೇ ಸೀಮಿತವಾದದ್ದಲ್ಲ ಎಂದು ಹೊಳೆಯಿತು.

ಫಾದರ್ ಪಿಯರರ ಮಾತಿನಲ್ಲೇ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಈ ಜನರ “ಆತ್ಮ ಕೊಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ದೇಶದಿಂದ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಉಚ್ಚಾಟನೆ ಹೊಂದಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಮಾನವ ಕುಲದಿಂದಲೇ ಉಚ್ಚಾಟನೆ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಒಂಟಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಭೀಕರವಾದ ಒಂಟಿತನ ಅವರನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿದೆ. ಅವರು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಈ ಜನ ರೇಲ್ವೆ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಸೂಟ್ ಕೇಸುಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಗಾಡಿ ಬರುವುದನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವವರಂತೆ ಸಾವಿಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ - ಅವರನ್ನೊಯ್ಯುವ ಗಾಡಿ ಮಾತ್ರ ಎಂದೂ ಬರುವಂತೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ”.

ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ದೇಶಗಳಿಂದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಅಪೇಕ್ಷೆಯ ಮೂಲಕ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಓಡಿ ಬಂದ ಈ ಜನರನ್ನು ಮಾನವ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಮರಳಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿ ಫಾದರ್ ಪಿಯರಿಗೆ ತೋರಿತು. ಅವರು ಇಂಥ ೪೨ ದಿನದ ವಿಳಾಸಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಅವರಿಗೆ ಸ್ವಹಸ್ತದಿಂದ ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಕ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಹೋದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಅವರು ಶ್ರೋತೃಗಳಿಗೆ ಇದನ್ನೇ ಉಪದೇಶಿಸಿದರು. “ಯಾವ ವೆಚ್ಚವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಒಂದು ಪುಣ್ಯ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಲು ಇಲ್ಲೊಂದು ಸಂಧಿಯಿದೆ. ಮನೆಯಿಂದ ದೂರವಾಗಿ ತಮಗಾರೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಬಗೆದು ಹತಾಶರಾದ ಈ ಜನರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರನ್ನು ದತ್ತಕ ಹಿಡಿದು ಅವರಿಗೆ ಪತ್ರಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಬರೆದರೂ ಸಾಕು, ನೀವು”.

ಬೇಗನೆ ಈ ಏಕಾಕಿ ನಿರಾಶ್ರಿತರಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಜನರಿಗೆ ದೂರ ದೂರದ ಅನಿಮಿತ್ತ ಬಾಂಧವರಿಂದ ಪತ್ರಗಳು ಬರತೊಡಗಿದವು. ಸ್ವತಃ ಪಿಯರರು ನಿತ್ಯ ಹೊಸ ಮೂವರು ವಿಳಾಸದಾರರನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತ ಹೋದರು. ಶಿಬಿರಗಳಲ್ಲಿ, ಹಾಳು ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ, ನೆಲಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ತಟ್ಟಿಯ ಬಿಡಾರಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ‘ಭೂತಪೂರ್ವ ಮಾನವ’ರಿಗೆ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹೊಸದೊಂದು ಬೆಳಕು ಬೀರತೊಡಗಿತು. ಪತ್ರಗಳೊಡನೆ ಉದಾರ ಹೃದಯದಿಂದ ಚೆಕ್ಕಪುಟ್ಟ ಕಾಣಿಕೆಯ ಪಾಸರ್‌ಲುಗಳು ಬಂದವು. ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದೆ ಕುಳಿತು ಚಿಂತಿಸುವುದೊಂದನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಮುದುಕಿಯರಿಗೆ ಉಣ್ಣೆ ಮತ್ತು ಕೊಕ್ಕಿ ಸೂಜಿಗಳನ್ನು ಯಾರ್ಯಾರೋ ಕಳಿಸಿದರು. ಅವರಿಗೆ ಹೆಣಿಗೆ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮತ್ಯಕ್ತಿ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ದಾರಿಯಾಯಿತು. ೧೯೭೦ರಲ್ಲಿ ಇಂಥ ೧೬,೦೦೦ ಪತ್ರ ಲೇಖಕರು ೨೫ ದೇಶಗಳಿಂದ ಈ ನಿರ್ಗತಿಕರಿಗೆ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ೧೬,೦೦೦ ನಿರ್ಗತಿಕರಿಗೆ ಜೀವನವು ಜೀವನೀಯವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿ ಅವರು “ಪುನರ್ಮಾನವೀಕರಣ” ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪತ್ರ ಯಾವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದರೂ ಅದನ್ನು ಆಯಾ ನಿರಾಶ್ರಿತರ ಭಾಷೆಗೆ ಪರಿವರಿಸಿ ಕಳಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಫಾದರ್ ಪಿಯರ್ ಮಾಡಿದ್ದರು.

೧೯೪೯ರ ಆ ದಿನ ಆಸ್ಟ್ರಿಯದಲ್ಲಿ ಫಾದರ್ ಪಿಯರರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವ ಹೊಂದಿದ “ಹೃದಯ ಸ್ವರೂಪಿ ಯುರೋಪ್” ಚಳವಳಿ ಪತ್ರಲೇಖನಗಳಿಗಷ್ಟೇ ಮಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಹುವಿಯಲ್ಲಿನ ತಮ್ಮ ಕಚೇರಿಯ ಹತ್ತಿರವೇ ಒಂದು ಕಟ್ಟಡ ಖಾಲಿ ಬಿದ್ದಾಗ ಅದನ್ನು ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಹಿಡಿದು ಫಾದರ್ ಪಿಯರರು ಹತ್ತು ವೃದ್ಧ ನಿರಾಶ್ರಿತ ದಂಪತಿಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ತಂದು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ “ಸಂಸಾರ ಹೂಡಿ”ಸಿದರು. ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಅವರ ಜೀವನಕ್ಕೊಂದು ಖಾಸಗಿತನ ಬಂತು, ಅರ್ಥ ಬಂತು. ಅವರು ಅದನ್ನು ಆನಂದದಿಂದ ತಬ್ಬಿಕೊಂಡರು. ಕಿಟಕಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೂಗಳು ಬಂದವು. ಗೋಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಿಯ ಬಾಂಧವರ ಚಿತ್ರಗಳು ಏರಿದವು. ಅವರ ಸುಖವನ್ನು ಕಂಡು ಫಾದರ್ ಪಿಯರ್ ಬೆಲ್ಜಿಯಂನ ಹಲವಾರು ಕಡೆ ಇಂಥ ವೃದ್ಧಾಶ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆರೆದರು.

ಅನಂತರ ಫಾದರ್ ಪಿಯರರು ಇನ್ನೂ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಯೋಜನೆಯೊಂದನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ವರ್ಷಗಟ್ಟಳೆಯಿಂದ ಶಿಬಿರಗಳನ್ನು ಏನೊಂದು ಖಾಸಗಿತನವಿಲ್ಲದೆ ದನಗಳಂತೆ ವಾಸಿಸಿದ ಕುಟುಂಬಗಳ ಮಕ್ಕಳು ಮಾನವರಾಗಿ ಬೆಲೆಯಲು ಅವರಿಗೆ ಕೌಟುಂಬಿಕ ವಾತಾವರಣ ದೊರೆಯುವುದು ಅವಶ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು “ಯುರೋಪಿಯನ್ ಗ್ರಾಮ”ಗಳ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದರು. ಒಂದೊಂದು ನಗರದಲ್ಲಿ ೨೦ ಮನೆಗಳ ಒಂದು ಗುಂಪನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಅಲ್ಲಿ ೨೦ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಅದು ನಿರಾಶ್ರಿತರ ಶಿಬಿರವಾಗಿರದೆ ನಿಜವಾಗಿ ಆಯಾ ನಗರದ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅವರು ಪಾಲುಗೊಳ್ಳುವಂತಿರಬೇಕು.

ಇಂದು ಬೆಲ್ಜಿಯಂ, ಆಸ್ಟ್ರಿಯ, ಪಶ್ಚಿಮ ಜರ್ಮನಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಹತ್ತಾರು “ಯುರೋಪಿಯನ್ ಗ್ರಾಮಗಳು” ತಲೆಯೆತ್ತಿವೆ. ಇವು ಅಕ್ಷರಶಃ “ಯುರೋಪಿಯನ್ ಗ್ರಾಮ”ಗಳೇ. ಅವು ಸಹಜೀವನದ, ಯುರೋಪ್ ಎಲ್ಲ ಒಂದೇ ಎಂಬ ಆದರ್ಶದ, ಮೂರ್ತಿಮಂತ ನಿರ್ದರ್ಶನಗಳಾಗಿವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದರಲ್ಲೂ ವಿವಿಧ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಂದ ಬಂದ ನಿರಾಶ್ರಿತ ಕುಟುಂಬಗಳು ನೆಲಸಿವೆ. ಪರರಾಷ್ಟ್ರೀಯರೊಡನೆ ಕೂಡಿ ಬಾಳಲು ಇದೊಂದು ಶಾಲೆಯಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮನೆಯಲ್ಲೂ ಒಬ್ಬನಾದರೂ ದುಡಿಯುವ ಸದಸ್ಯನಿರುತ್ತಾನೆ. ಆತ ಆ ನಗರದಲ್ಲೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಈ ಮಕ್ಕಳು ನಗರದ ಇತರ ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಕೂಡಿ ಆಡುತ್ತವೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಭಾಷೆ ಕಲಿಯುತ್ತವೆ. ಹೆಂಗಸರು ಗೃಹಾಲಂಕಾರ ಪುಷ್ಪ ಕೃಷಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಹೊಸ ಚಿಕ್ಕ “ಯುರೋಪು”ಗಳು ಅವರ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಮೆರಗು ತಂದಿವೆ.

ಫಾದರ್ ಪಿಯರರು ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ತಮ್ಮ ADA (ನಿರಾಶ್ರಿತ ಸಹಾಯಕ) ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಕ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಪ್ರಚಾರ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ಭಾಷಣ ಮಾಡುತ್ತ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಮೈಲು ಸಂಚರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಕಾರ್ಯವೆಲ್ಲ ಉದಾರ ಹೃದಯರ ಸಹಾಯದಿಂದಾಗಬೇಕು. ನೋಬಲ್ ಪಾರಿತೋಷಕದ ಮೊತ್ತವೆಲ್ಲ ಬ್ರುಸೆಲ್ಸ್ ಬಳಿ ಕಟ್ಟಿದ ಆರನೇ “ಯುರೋಪಿಯನ್ ಗ್ರಾಮ”ಕ್ಕೆ ವಿನಿಯೋಗವಾದುವು.

“ನಿರಾಶ್ರಿತರ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡವರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೃದಯ ಜ್ಯೋತಿ ಹೊತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅವರು ಶಕ್ತಿ ಮೀರಿ ನನಗೆ ನೆರವಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಬಡವರು. ಇನ್ನು ಅರ್ಥವಾಗದವರೋ - ಅವರ ಹಣ ನನಗೆ ಬೇಡ”, ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಫಾದರ್ ಪಿಯರ್. ಅವರ “ಯುರೋಪಿಯನ್ ಗ್ರಾಮ”ಗಳ ರಚನೆಗೆ ಬೆಲ್ಜಿಯನ್ ಸೈನಿಕರು ಶ್ರಮದಾನ ಮಾಡಿದ್ದುಂಟು, ಇಡೀ ಪಟ್ಟಣಗಳೇ ನಿಧಿ ಸಂಗ್ರಹ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಇಡೀ ತಿಂಗಳು ತೊಳಲಿದ್ದುಂಟು.

ಆದರೆ ಇದೆಲ್ಲ ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿ ಆಗಿಲ್ಲ. ಅವರು ವಿವಿಧ ನಗರಗಳ ಹೊರವಲಯದಲ್ಲಿ “ಯುರೋಪಿಯನ್ ಗ್ರಾಮ”ಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂದಾಗ ಅಸಹ್ಯ ವಿರೋಧವನ್ನೆದುರಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಒಂದು ಸ್ವಿಸ್ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಜನ “ಬೇಡ ಪಾದ್ರಿಗಳೇ, ನಿಮ್ಮ ಮುದುಕರನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತಂದು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಕಬ್ಬಿತ್ತಾನವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಕೆಲಸ ಹಚ್ಚಬೇಡಿ” ಎಂದರು. ಒಬ್ಬ ಜರ್ಮನ್ ಮೇಯರನು ತನ್ನ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಫಾದರ್ ಪಿಯರ್ ವಿನಾದರೂ ತಮ್ಮ “ಲಮಾಣಿ”ಗಳನ್ನು ತಂದರೆ ಪರಿಣಾಮ ನೆಟ್ಟಗಾಗದು ಎಂದು ಬೆದರಿಕೆ ಹಾಕಿದ. ಆಸ್ಟ್ರಿಯದಲ್ಲೊಂದು ಹಳ್ಳಿಯ ಜನ ಅಲ್ಲಿ “ಯುರೋಪಿಯನ್ ಗ್ರಾಮ” ಕಟ್ಟಿದರೆ ಅದರ ಸುತ್ತ ಎತ್ತರದ ಗೋಡೆ ಹಾಕುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿತು. ಆದರೆ ಕೊನೆಗೆ ಈ ಪಾದ್ರಿಯ ಮಾತಿಗೆ ಅವರು ತಲೆವಾಗಿಸಲೇಬೇಕಾಯಿತು.

ಫಾದರ್ ಪಿಯರ್ ಅಖಂಡ ಪರಿಶ್ರಮದ ನಂತರವೂ ಯುರೋಪಿನ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಾಂತರ ನಿರಾಶ್ರಿತರು ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರು ನಿಜ. ಆದರೆ ಯುರೋಪಿಗೆ ಇಂದು ಆ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಬಂದಿದೆ.

ಫಾದರ್ ಪಿಯರ್ ಕೆಥೋಲಿಕ್ ಪಾದ್ರಿಗಳಾದರೂ ವಿಶಾಲ ಹೃದಯದವರು. ಅವರ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮಾಗಾಂಧಿ (ಹಿಂದು), ಆಲ್ಬರ್ಟ್ ಶ್ವೈತ್ಸರ್ (ಪ್ರೊಟೆಸ್ಟಂಟ್ ಕ್ರೈಸ್ತ), ನಾನ್ಸೆಸ್ (ನಾರ್ವೇಯ ನಾಸ್ತಿಕ ಮಾನವತಾವಾದಿ) ಮತ್ತು ಆನ್ ಫ್ರಾಂಕ್ (ಜರ್ಮನ್ ದೌರ್ಜನ್ಯಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾದ ಯಹೂದಿ ಹುಡುಗಿ) ಇವರ ದೊಡ್ಡ ಚಿತ್ರಗಳು ತೂಗಾಡುತ್ತಿವೆ. ಧರ್ಮಭೇದ, ರಾಷ್ಟ್ರಭೇದಗಳಾವುವೂ ಮಾನವನ ಹೃದಯವಂತಿಕೆಗೆ ತಡೆಯಲ್ಲಿಂದು ಇವು ಬಂದವರಿಗೆಲ್ಲ ನೆನಪು ಕೊಡುತ್ತಿವೆ. ಅಂತೆಯೆ ಪಿಯರ್‌ರಿಗೆ ಧನಸಹಾಯ ನೀಡುವವರಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿಕರಂತೆ ನಾಸ್ತಿಕರೂ, ಕ್ರೈಸ್ತರಂತೆ ಇತರ ಧರ್ಮೀಯರೂ ಇದ್ದಾರೆ.

ಫಾದರ್ ಪಿಯರ್ ವಿಶ್ವಮಾನವತಾವಾದಿಗಳು. ನ್ಯೂಟನ್‌ನ “ಮಾನವರು ಮಿತಿಮೀರಿ ಅಡ್ಡಗೋಡೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ, ಸಾಕಷ್ಟು ಸೇತುವೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂಬ ವಾಕ್ಯವನ್ನವರು ಪದೇ ಪದೇ ಪುನರುಚ್ಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಫಾದರ್ ಪಿಯರ್ ಇಂಥ ಸೇತುವೆ ಕಟ್ಟುವುದರಲ್ಲಿ ನಿರತರು. ಅವರು ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಬೆಲ್ಜಿಯನ್ ದೇಶಭಕ್ತರಾಗಿದ್ದರು. ಅನಂತರ “ಹೃದಯರೂಪಿ ಯುರೋಪ್” ಚಳವಳಿಯ ಪ್ರವರ್ತಕರಾದರು. ಈಗ ಮಹಾತ್ಮಾಗಾಂಧಿ ಕೇಂದ್ರದ ಸ್ಥಾಪನೆಯೊಡನೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಚಳವಳಿಗೆ “ಜಗತ್ತಿನತ್ತ ತೆರೆದ ಕಿಟಕಿ” ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

೨೫. ಪಾಸ್ಪರ್ನಾಕ್ ಮತ್ತು ಅವರ ಕಾದಂಬರಿ

ನೋಬಲ್ ಬಹುಮಾನ ಪಡೆದ ರಶಿಯನ್ ಕವಿಯ
ಕಾದಂಬರಿಗಾಗಿ ರಶಿಯದಲ್ಲಿ ಎದ್ದ ಕೂಗಾಟದ ಹಿನ್ನೆಲೆ

೧೯೫೮ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ರಶಿಯದ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಕ್ರಾಂತಿಯ ೪೦ನೇ ವರ್ಧಂತಿ ಸಮೀಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ರಶಿಯನ್ನರೂ ಆ ನಾಡಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಾಹಿತಿಯೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರೂ ಆದ ಬೋರಿಸ್ ಪಾಸ್ಪರ್ನಾಕ್‌ಗೆ ಸ್ಟೀಡಿಶ್ ಅಕಾಡಮಿಯವರು ಪ್ರಪಂಚದ ಎಲ್ಲ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಕನಸಾದ ನೋಬಲ್ ಬಹುಮಾನವನ್ನು ಜಾಹೀರುಪಡಿಸಿದರು. ಮತ್ತಾವ ದೇಶದಲ್ಲಾದರೆ ಪಾಸ್ಪರ್ನಾಕರ ಮೇಲೆ ಅಭಿನಂದನೆಗಳ ಸುರಿಮಳೆಯೇ ಕರೆಯಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ೨೫ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ರಶಿಯನ್ನನೊಬ್ಬನಿಗೆ ನೋಬಲ್ ಪಾರಿತೋಷಕ ಬಂದ ಸಂದರ್ಭವಾಗಿತ್ತು. ಅದು ನಿಜವಾಗಿ ಆ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೊಂದು ಅಪೂರ್ವವಾದ ಗೌರವವಾಗಿತ್ತು.

ಆದರೆ ಪಾಸ್ಪರ್ನಾಕರ ೨೦೦ ಪುಟದ ಮಹಾ ಕಾದಂಬರಿ “ಡಾ.ಜಿವಾಗೋ”ಗೆ ಎರಡು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಯ ನೋಬಲ್ ಬಹುಮಾನ ಕೊಡಲಾಗಿದೆಯೆಂಬ ಸುದ್ದಿ ಪ್ರಕಟವಾದಾಗ ರಶಿಯದಲ್ಲಿ ಆದದ್ದು ತೀರ ವಿಪರೀತವೇ. ಅವಾಚ್ಯ ಶಬ್ದಗಳ ಸುರಿಮಳೆ ಈ ೬೮ ವರ್ಷದ ವೃದ್ಧ ಕವಿಯ ತಲೆಯ ಮೇಲೆರಗಿತು. ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಪಕ್ಷದ ಪ್ರಚಾರ ಶಾಖೆಯ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಪಾಸ್ಪರ್ನಾಕರ ಮೇಲೆ ತಿರುಗಿಸಲಾಯಿತು. ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿ ನಿಕಿತಾ ಕ್ರುಶ್ಚೇವರು ಹಾಜರಿದ್ದ ಒಂದು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಯುವ ಚಳವಳಿಯ ಮುಂದಾಳಾದ ವ್ಲಾಡಿಮೀರ್ ಸೆಮಿಚಾಸ್‌ತ್ಸಿಯು ಪಾಸ್ಪರ್ನಾಕರನ್ನು “ತಾನು ಉಂಡು ಮಲಗುವ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಹೊಲಸು ಮಾಡುವ ಹಂದಿ” ಎಂದು ತೆಗಳಿದನು. ರಶಿಯನ್ ಲೇಖಕರ ಸಂಘವು ತಮ್ಮ ವಸತಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಸ್ಪರ್ನಾಕರು ವಾಸಿಸಬಾರದೆಂದು ಕೂಗುತ್ತ “ಅವನು (ಪಾಸ್ಪರ್ನಾಕ್) ಉಸಿರಾಡಿಸುವ ಗಾಳಿಯನ್ನು ನಾವು ಉಸಿರಾಡಿಸಲಾರೆವು” ಎಂದು ಸಾರಿತು. ಮಾಸ್ಕೊ ಸಿನೆಮಾಗೃಹದಲ್ಲಿ ಸಭೆ ಸೇರಿದ ೮೦೦ ಜನ “ಬುದ್ಧಿಜೀವಿ”ಗಳು ಪಾಸ್ಪರ್ನಾಕರ ನಾಗರಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡು ಅವರನ್ನು ದೇಶದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಒಮ್ಮತದ ಗೊತ್ತುವಳಿ ಪಾಸು ಮಾಡಿದರು.

ಪ್ರಪಂಚದ ಸರ್ವೋತ್ತಮ ಬಹುಮಾನ ತನಗೆ ಬಂತೆಂಬ ತಂತಿಯನ್ನೋದಿ “ತುಂಬ ಋಣಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ, ಅಂತಃಕರಣ ತುಂಬಿ ಬಂದಿದೆ, ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತನಾಗಿದ್ದೇನೆ, ಸಂಕೋಚಕ್ಕೊಳಗಾಗಿದ್ದೇನೆ” ಎಂದು ನೋಬಲ್ ಸಮಿತಿಗೆ ತಂತಿ ಕೊಟ್ಟ ಬೋರಿಸ್ ಪಾಸ್ಪರ್ನಾಕರು ಒಂದು ವಾರದ ನಂತರ ತಮ್ಮ ಸುತ್ತ ಎದ್ದ ಕೋಲಾಹಲವನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ, “ನನ್ನ ಸಮಾಜ ಬಾಂಧವರು ಇದಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿದ ಅರ್ಥವನ್ನು ನೋಡಿ ನಾನು ಈ ಬಹುಮಾನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾರದಾಗಿದ್ದೇನೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ಸಿಟ್ಟಾಗಬೇಡಿ” ಎಂದು ಮರುತಂತಿ ಕಳಿಸಬೇಕಾಯಿತು.

ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯರ “ಯುದ್ಧ ಮತ್ತು ಶಾಂತಿ” ಕಾದಂಬರಿಯ ನಂತರ ಹೊರಬಂದ ಮಹೋನ್ನತ ರಶಿಯನ್ ಕಾದಂಬರಿಯೆಂದು ಪ್ರಶಂಸಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ “ಡಾಕ್ಟರ್ ಜಿವಾಗೋ”ದ ಕರ್ತನ ಮೇಲೆ ಅವನ ತಾಯ್ನಾಡು ಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅಪಮಾನದ ಹುಚ್ಚು ಹೊಳೆಯಿಂದ ಬೋರಿಸ್ ಪಾಸ್ಪರ್ನಾಕರು ಏಕಾಏಕಿ ಜಗತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಈವರೆಗೆ ಯಾರೂ ಕೇಳಿರದ ಈ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಮತ್ತು ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟರನ್ನು ಇಂಥ ಅನಿವೇಶನದ ಕೂಗಾಟಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಿಸಿದ ಅವರ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಕುರಿತು ಅಗಾಧ ಕುತೂಹಲವೆದ್ದಿತು.

ಪಾಸ್ಪರ್ನಾಕರ ಪ್ರಥಮ ಮತ್ತು ಏಕಮಾತ್ರ ಕಾದಂಬರಿಯಾದ “ಡಾ.ಜಿವಾಗೋ”ದ ಪ್ರಕಟನೆಯ ಕಥೆ, ಅದರ ಲೇಖಕನ ವೃತ್ತಾಂತ, ಮತ್ತು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಎದ್ದಿರುವ ಕೂಗು ಇವೆಲ್ಲವೂ ದುರಂತ ಕಥೆಗಳಾಗಿವೆ. ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಲೇಖಕನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಅವಸ್ಥೆಯೇನಿದೆ ಎಂದು ತೋರಿಸುವ ಜೊತೆಗೆ ಪೂರ್ವ-ಪಶ್ಚಿಮ “ಶೀತಲ ಯುದ್ಧ”ದಲ್ಲಿ ನಿರಪರಾಧಿಯಾದ ಲೇಖಕನೊಬ್ಬ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾದ ಕರುಣಾಜನಕ ಸನ್ನಿವೇಶವೂ ಇದಾಗಿದೆ. ರಶಿಯದಲ್ಲಿರುವ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಮನುಷ್ಯರಾದವರುಗಳು ಈ ಗ್ರಂಥ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟರಿಗೆ ಪಾಸ್ಪರ್ನಾಕರು ಮಾಡಿದ ಅವಮಾನವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದಾರೆ; ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್-ದ್ವೇಷಿಗಳಾದ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಪ್ರಚಾರಕರು “ಒಬ್ಬ ರಶಿಯನ್ನನೇ ಇಲ್ಲಿ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟಮನ್ನು ಖಂಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ನೋಡಿ!” ಎಂದು ಒಳ್ಳೆ ಹುರುಪಿನಿಂದ ಸಾರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಪಾಸ್ಪರ್ನಾಕರು ವಿಕಟ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೆದುರಿಸಬೇಕಾಯಿತು.

ಬೋರಿಸ್ ಪಾಸ್ಪರ್ನಾಕರು ಪ್ರತಿಭಾನ್ವಿತ ಕವಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ರಶಿಯದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಅವರು ಅಷ್ಟು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿಲ್ಲ. ಅವರು ಕಾದಂಬರಿಕಾರರೆಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ರಶಿಯನ್ನರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾದದ್ದು ಈ ನೋಬಲ್ ಬಹುಮಾನದ ಗೊಂದಲ ಎದ್ದ ಮೇಲೆಯೇ. ಇಂದಿಗೂ ಅವರ “ಡಾ. ಜಿವಾಗೋ” ರಶಿಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲೇನಿದೆಯೆಂದು ರಶಿಯನ್ ಓದುಗರು ಅರಿಯರು. ಅವರು ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನಾದರೂ ಬಹಳ ರಶಿಯನ್ನರು ಓದಿಲ್ಲ. ಕೆಲವೇ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳು ಅವರ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಅಸಾಧಾರಣ ರೂಪಕ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಅವರ ಭಕ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಪಾಸ್ಪರ್ನಾಕರ ಕವಿತೆಗಳ ಎರಡು ಸಂಗ್ರಹಗಳು ೧೯೧೭ ಮತ್ತು ೧೯೨೨ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದವು. ಅನಂತರವೂ ಅವರು ಕೆಲ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಬರೆದದ್ದುಂಟು. ಆದರೆ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಅವರ ಮಹೋನ್ನತ ಪ್ರತಿಭೆಯ ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲ. ಅವರ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿರುವ ಗೂಢವಾದ ಅರ್ಥ ಚಮತ್ಕಾರ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ನಿಲುಕುವಂತಹದೂ ಅಲ್ಲ.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಲೆಯನ್ನೂ ಸಾಮ್ಯವಾದದ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಬೇಕೆಂಬ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್‌ಶಾಹಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಪಾಸ್ಪರ್ನಾಕರನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸಲು ಎಂದೂ ಒಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಲೇಖಕರ ಮೇಲೆ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟರ ಉಕ್ಕಿನ ಹಿಡಿತ ಬಲವಾದಾಗ ಅವರು ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಟ್ಟರು. ಸ್ಟಾಲಿನ್ನರ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರದ ೨೦ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಸ್ವತಂತ್ರ ಕೃತಿ ರಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದು ತೀರ ವಿರಳ. ಅವರ “ನನ್ನ ತಂಗಿ, ಜೀವನ” ಎಂಬ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಲೇ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದರೂ ಸೋವಿಯೆಟ್ ವಿಮರ್ಶಕರ ಕಡೆಗಣ್ಣಿಗೆ ಗುರಿಯಾಯಿತು.

ಕೊರಳಿಗೊಂದು ಮಘ್ಲರ್ ಸುತ್ತಿ
ಅಂಗೈಯನ್ನು ಅಡ್ಡ ಹಿಡಿದು
ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು
ಕೂಗಿ ಕೇಳುವೆ ನಾನು:
“ಓ ನನ್ನ ಗೆಲೆಯರೇ, ನೀವು
ಯಾವ ನವ ಮನ್ವಂತರವನ್ನಲ್ಲಿ
ಆಚರಿಸುತ್ತಿಹಿರಿ?”

ಎಂಬ ಅದರ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಾಲುಗಳು ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ನವ ಮನ್ವಂತರಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಈ ವಿಮರ್ಶಕರು ಅವರನ್ನು ಕೀಳು ಕವಿಯೆಂದು ಟೀಕಿಸಿದರು.

ಪಾಸ್ಪರ್ನಾಕರು ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ “ನಿಷ್ಕ್ರಿಯ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ”ವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡರು. ಅವರು ಕಾವ್ಯರಚನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಯುರೋಪಿನ ಮಹಾಕವಿಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಿ ಅನುವಾದಿಸ ತೊಡಗಿದರು. ಶೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್, ಗಯಟೆ, ಶೆಲ್ಲಿ, ಥಾಮಸ್ ಮ್ಯಾನ್ ಮೊದಲಾದವರ ಕೃತಿಗಳು ರಶಿಯನ್ ಭಾಷೆಗೆ ಸುಂದರವಾಗಿ ಅನುವಾದಗೊಂಡವು. ಸ್ಟಾಲಿನ್ನರಿಗೆ ತಮ್ಮ ದೇವರ ಗುಣ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಇದು ಮುರಿಯುವ ಮರವೇ ಹೊರತು ಬಗ್ಗುವ ಬೆತ್ತವಲ್ಲ ಎಂದವರು ಮನಗಂಡರು. ಪಾಸ್ಪರ್ನಾಕರ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನೂ ಅವರು ಬಲ್ಲವಾಗಿದ್ದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅನೇಕ

ಲೇಖಕರಿಗಾದ ಗತಿ ಪಾಸ್ಪರ್ನಾಕರಿಗಾಗಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾಲಿನ್ನರು ಅವರನ್ನು ಮುರಿಯುವ ಹವ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾಲಿನ್ನರ ಸ್ವಂತ ಪ್ರಾಂತವಾದ ಜಾರ್ಜಿಯಾದ ಲೋಕಗೀತಗಳನ್ನು ರಶಿಯನ್ ಭಾಷೆಗೆ ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಮೆಚ್ಚಿಂದು ಅವರು ಮಾಸ್ಕೋದಿಂದ ೧೫ ಮೈಲಿ ದೂರವಿರುವ ಪೆರೆಡೆಲಿನ್ಕೋದ ಲೇಖಕರ ವಸತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸುಂದರ “ಡಾಚಾ” (ಹಲಗೆಗಳಿಂದ ಕಟ್ಟಿದ ಮನೆ)ವನ್ನು ಪಾಸ್ಪರ್ನಾಕರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಹೀಗಾಗಿ ಅವರ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ರಶಿಯದಲ್ಲಿ ಅವರ ಅನುವಾದ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗಾಗಿ ಇದೆಯಲ್ಲದೆ ಕಾವ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲ, ಗದ್ಯಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಅಲ್ಲ,

ಪಾಸ್ಪರ್ನಾಕರು ಈ ಸ್ವಾಲಿನ್ದತ್ತ “ಡಾಚಾ”ದಲ್ಲೆ ವಾಸಿಸತೊಡಗಿದರು. ಆದರೆ ಆವಾರದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಸುಂದರ ಪುಷ್ಪಗಳು ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದುವು. ಎರಡು ಸಲ ಮದುವೆಯಾದ ಅವರು ಸರಳವಾದರೂ ಎಲ್ಲ ರಶಿಯನ್ ಲೇಖಕರ ಹಾಗೆಯೇ ಧಾರಾಳದ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಬರುವ ರಾಯಲ್ಟಿ ಹಣ ಯಥೇಷ್ಟವಿದ್ದಿತು. ಸಾದಗಪ್ಪು ಮೈಬಣ್ಣದ, ದಷ್ಟಪುಷ್ಪ ಹೆಂಡತಿ ಪ್ರತಿ ರವಿವಾರವೂ ಸುಗ್ರಾಸ ಭೋಜನವನ್ನು ಅಣಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂದು ಅನೇಕ ಅತಿಥಿಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಅವರ ಕೈಯಡಿಗೆಯುಂಡು ತೃಪ್ತರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅತಿಥಿಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಒದಗದಿದ್ದರೆ ಪಾಸ್ಪರ್ನಾಕರು ಟೆಲಿಫೋನಿನಿಂದ ಅವರನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಪಾಸ್ಪರ್ನಾಕರು ರಶಿಯನ್ ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಆದ್ಯಂತ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ೧೯೦೫ರ ವಿಫಲ ಕ್ರಾಂತಿಯಾದಾಗ ಅವರಿಗೆ ವಯಸ್ಸು ೧೫; ೧೯೧೭ರ ಅಕ್ಟೋಬರ ಕ್ರಾಂತಿಯಾದಾಗ ಅವರು ೨೭ರ ತರುಣ. ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯರ ಕಾದಂಬರಿಗೆ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಲಾವಿದ ಲಿಯನಿಡ್ ಪಾಸ್ಪರ್ನಾಕ ಅವರ ತಂದೆ. ಅವರ ತಾಯಿ ಕೀರ್ತಿವೆತ್ತ ಸಂಗೀತಜ್ಞೆ. ೧೯೧೭ರ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಕ್ರಾಂತಿಯಾದ ನಂತರ ಅವರ ತಂದೆ ದೇಶ ಬಿಟ್ಟು ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿದರು. ಪಾಸ್ಪರ್ನಾಕರ ತಂಗಿಯೊಬ್ಬಳು ಆಕ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್ ಪ್ರೊಫೆಸರರೊಬ್ಬರನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ದ್ದವಳು.

ಪಾಸ್ಪರ್ನಾಕರ ತರುಣ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಘಟನೆಗಳು ಗಾಢವಾದ ಪರಿಣಾಮ ಮಾಡಿದವು. ಅವರು ಅದನ್ನು ಮುಗ್ಧರಾಗಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಜಗತ್ತನ್ನು ನಡುಗಿಸಿದ ಘಟನೆಗಳು ನಂಬಲಾರದ ವೇಗದಿಂದ ಘಟಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ದೂರದಿಂದಲೇ ಕಲಾವಿದನ ನಿರ್ವಿಕಾರ ಚಿತ್ತದಿಂದ ಅವರು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರಷ್ಟೆ. ಅವರು ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟರಾಗಲಿಲ್ಲ. ಸಕ್ರಿಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಾಗಲೂ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಲಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಹೊಗಳಿಕೆಗೆ ಗೀತಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಲಿಲ್ಲ. ಈ ಘಟನೆಗಳು ಅನಿವಾರ್ಯವೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನೂ ಕಲೆಯನ್ನೂ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಅಚ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಎರಕ ಹೊಯ್ಯಲು ಅವರು

ನಿರಾಕರಿಸಿದರು. ಅವರಿಗೆ ತಾವು ತಾವಾಗಿಯೇ ಇರುವುದು ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ಹೂಡಿದ ಮೂಕ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದ ವಿರುದ್ಧ ಸ್ವಾಲಿನ್ನರು ಉಪಾಯಗಾಣದಾದರು.

ಅನಂತರ ೧೯೫೩ರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಲಿನ್ನರು ಸತ್ತರು. ಪಾಸ್ಪರ್ನಾಕರು ತಮ್ಮ ಮೇರುಕೃತಿ “ಡಾ. ಜಿವಾಗೋ”ವನ್ನು ಸ್ವಾಲಿನ್ನರ ಮರಣಕ್ಕೆ ತುಸು ಮುಂಚೆಯ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿರಬೇಕು. ಸ್ವಾಲಿನ್ನರ ಮರಣದ ನಂತರ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದಂತೆ ಕಂಡ ನವಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಮನ್ವಂತರದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕಾದಂಬರಿ ಭರದಿಂದ ಮುಂದುವರಿಯಿತು. ೧೯೫೪ ಎಪ್ರಿಲಿನಲ್ಲಿ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಪತ್ರಿಕೆಯಾದ “ಜ್ಷಮಾಯಾ”ದಲ್ಲಿ ಪಾಸ್ಪರ್ನಾಕರ ಬರಲಿರುವ ಗದ್ಯ ಕಾದಂಬರಿಯ ಕೊನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಲಿರುವ ಕವಿತೆಗಳು ಎಂಬ ಸೂಚನೆಯೊಡನೆ ಹತ್ತು ಸುಂದರ ಪದ್ಯಗಳು ಪ್ರಕಟವಾದವು. ಆ ಕಾದಂಬರಿಯ ರೂಪರೇಷೆಯೂ ಸಂಗಡವೇ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು.

“ಇದೇ ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕಾದಂಬರಿ ಪೂರ್ಣವಾಗಬಹುದು” ಎಂದು ಪಾಸ್ಪರ್ನಾಕ್ ಹೇಳಿದ್ದರು. ಅದು (ಬಹುಶಃ ೧೯೫೫ರಲ್ಲಿ) ಪೂರ್ಣವೂ ಆಯಿತು. ಆದರೆ ರಶಿಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶವಾಗುವ ಭಾಗ್ಯ ಅದಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಪಾಸ್ಪರ್ನಾಕರು ಅದನ್ನು ಐದಾರು ಸೋವಿಯೆಟ್ ಪ್ರಕಾಶನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಕಳಿಸಿದರು. ಯಾರೂ ಅದನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಕಟಿಸಲೂ ಇಲ್ಲ. ೧೯೫೪ಕ್ಕೂ ೧೯೫೬ಕ್ಕೂ ನಡುವೆ ಏನಾಯಿತೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಹೊಸ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಬಯಲು ಹವೆ ಹೋಗಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಿಗಿಯಾಗತೊಡಗಿತ್ತು. ಲೇಖಕರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮೊಟಕಾಗ ತೊಡಗಿತ್ತು. ಪಾಸ್ಪರ್ನಾಕರಿಗೆ “ಡಾ. ಜಿವಾಗೋ”ವನ್ನು ತಿದ್ದಿ ಬರೆದು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತಗೊಳಿಸಲು ಸೂಚನೆ ಹೋಯಿತು. ಅವರು ಒಪ್ಪಿ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿಯೂ ಕೊಟ್ಟರು. ಆದರೂ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಟವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಪಾಸ್ಪರ್ನಾಕರ ಈ ಕೃತಿ ಬಹುಶಃ ಎಂದೂ ಬೆಳಕು ಕಾಣುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲವೋ ಏನೋ. ಆದರೆ ಯಾವುದೋ ಮರೆವಿನ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ರಶಿಯದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು “ಡಾ. ಜಿವಾಗೋ”ದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗೆ ರಶಿಯದ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರು. ಇಟಲಿಯ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಪ್ರಕಾಶಕನಾದ ಫೆಲ್ಟ್ರಿನೆಲ್ಲಿಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ರಶಿಯಕ್ಕೆ ಬಂದು ಗ್ರಂಥದ ಇಟಾಲಿಯನ್ ಮತ್ತು ಇತರ ಭಾಷೆಗಳ ಅನುವಾದವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಕಾಪಿರೈಟ್ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನು.

ಆಮೇಲೆ ರಶಿಯದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಎಚ್ಚರವಾಯಿತು. “ಡಾ. ಜಿವಾಗೋ” ಗಂಡಾಂತರಕಾರಿ ಪುಸ್ತಕವೆಂದು ಅವರಿಗೆ ತೋರಿತು. ಅದು ರಶಿಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಇಟಲಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಅದು ಬೆಳಕು ಕಾಣದಂತೆ ಮಾಡಲು ರಶಿಯದ ಲೇಖಕ ಸಂಘವು ರಭಸದ ಯತ್ನ ಮಾಡತೊಡಗಿತು. ಆದರೆ ಅಷ್ಟರೊಳಗೆ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಪಕ್ಷವನ್ನು ತೊರೆದಿದ್ದ ಫೆಲ್ಟ್ರಿನೆಲ್ಲಿಯು ಅವರ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿಬಿಟ್ಟನು. ಸೋವಿಯಟ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮುಗಿಲೇ ಹರಿದು ಬಿದ್ದಂತೆ ಗಾಬರಿಯಾದರು. ರಶಿಯನ್ ಲೇಖಕ ಸಂಘವು “ಡಾ. ಜಿವಾಗೋ”ವನ್ನು ಖಂಡಿಸಿ ಗೊತ್ತುವಳಿ ಮಾಡಿತು. ಪಾಸ್ಪರ್ನಾಕರಿಗೆ ಮೊದಲಿಂದ ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿಯಾಗಿದ್ದ ಆ ಸಂಘದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಸುಕೋವನು ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಕಟವಾಗದಂತೆ ಮಾಡಲು ಯತ್ನಿಸಿದನು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಪಾಸ್ಪರ್ನಾಕರಿಗೆ ಅಪಾಯ ಬಂದೀತೆಂದೂ ಹೆದರಿಸಿದನು. ಫೆಲ್ಟ್ರಿನೆಲ್ಲಿ ಜಪೆನ್ನಲಿಲ್ಲ.

೧೯೫೭ರಲ್ಲಿ “ಡಾ. ಜಿವಾಗೋ” ರಶಿಯನ್ ಕಾದಂಬರಿ ಇಟಲಿಯಲ್ಲಿ ಇಟಾಲಿಯನ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಬೆನ್ನಿಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮೊದಲಾದ ೧೨ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನುವಾದಗಳು ಪ್ರಕಟವಾದವು. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಅವು ಸಾವಿರ ಗಟ್ಟಳೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರಿದವು.

ರಶಿಯದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹಲ್ಲು ಕಡಿದಿರಬೇಕು. ಆದರೆ ಅವರು ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಕೂಗಾಡಲಿಲ್ಲ. ಪಾಸ್ಪರ್ನಾಕರ ಮೇಲೆ ಗದೆಯೆತ್ತಲಿಲ್ಲ. ಅಮೇಲೆ ೧೯೫೮ರ ನೋಬಲ್ ಬಹುಮಾನವನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆಯೆಂದು ಪ್ರಕಟವಾದಾಗ ಮಾತ್ರ ಅವರು ಏನಾದರೂ ಮಾಡಲೇಬೇಕಾಯಿತು. ರಶಿಯನ್ ಕಾದಂಬರಿಯೊಂದಕ್ಕೆ ಜಗತ್ತು ಗೌರವ ಕೊಟ್ಟಿದೆ, ಆದರೆ ಅದು ರಶಿಯದಲ್ಲೇ ಪ್ರಕಟವಾಗಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಜನರು ಏನಂದಾರು? ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಧೈರ್ಯವಂತೂ ಅವರಿಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪಾಸ್ಪರ್ನಾಕರ ಮೇಲೂ ಅವರ ಪುಸ್ತಕದ ಮೇಲೂ ಕೆಸರು ಎರಚುವುದು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಈತ ದ್ರೋಹಿ! ರಶಿಯದ ಪವಿತ್ರ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಹಳಿದು ಪರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾನೆ! ಇತ್ಯಾದಿ.

ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಇಷ್ಟು ಅಂಜಿಸಿದ ಆ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಇರುವುದಾದರೂ ಏನು? ಎಂದು ಯಾರೂದರೂ ಕೇಳಬಹುದು. ಅದು ನಿಜವಾಗಿ ಮಹಾಗ್ರಂಥ - ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಸತ್ವದಲ್ಲಿಯೂ. ಆದರೆ ಅದು ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ವಿರೋಧಿ ಎನ್ನುವುದು ಅನ್ಯಾಯ. ಅದು ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ವಿರೋಧಿ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಪ್ರತಿಪಾದಕ ಎನ್ನುವುದು ಸರಿ.

ಪುಸ್ತಕದ ನಾಯಕ ಡಾ. ಜಿವಾಗೋ ರಶಿಯದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಚಿಕ್ಕಿತ್ಸಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದ ಒಬ್ಬ ಡಾಕ್ಟರ್. ಒಂದು ರೀತಿಯಿಂದ ಆತ ಪಾಸ್ಪರ್ನಾಕರ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಅವತಾರವೇ ಎನ್ನಬೇಕು. ಅವನು ರಶಿಯನ್ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಘಟನೆಗಳಿಂದ ಮುಗ್ಧನಾಗಿ ಅವನ್ನು

ನೋಡುತ್ತ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾನೆ. “ವೃದ್ಧ ರಶಿಯನ್ ಮಾತೆ ಚಲಿಸತೊಡಗಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳು ಇನ್ನು ನಿಂತಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಲಾರಳು; ನಡೆಯುತ್ತಾಳೆ, ನಡೆಯುವುದನ್ನು ತಡೆಯಲಾರಳು; ಮಾತಾಡುತ್ತಾಳೆ, ಮಾತಾಡುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲಾರಳು. ಮಾತಾಡುವವರು ಜನರಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ . . . ಹೂಗಳೂ ತತ್ವಜಿಜ್ಞಾಸೆ ಮಾಡತೊಡಗಿವೆ, ಕಲ್ಲಿನ ಕಟ್ಟಡಗಳೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿವೆ” ಎನ್ನುತ್ತಾನಾತ. “ಪವಾಡ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ. ಮೊದಲಿಂದಲ್ಲ ಮಧ್ಯದಿಂದ. ಇದೇ ಪ್ರತಿಭೆಯೆಂದು ನನಗನಿಸುತ್ತದೆ. ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವಾದುದು ಮಾತ್ರ ಹೀಗೆ ಕಾಲ ದೇಶಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ನಿಲ್ಲಬಲ್ಲದು”.

ಆದರೆ ಈ ಉತ್ಸಾಹದ ಅರ್ಥ ಡಾ| ಜಿವಾಗೋಗೆ ಇದೆಲ್ಲ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾಗಿದೆಯೆಂದಲ್ಲ ಅದು ಅನಿವಾರ್ಯವೆಂದೇ ಅದಕ್ಕಾತ ತಲೆವಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ದೃಷ್ಟಿ ಸಾಮಾನ್ಯರ ದೃಷ್ಟಿ. ಈ ಕೋಲಾಹಲದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೇನೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ ಈ ರಾಜಕಾರಣದ ಕಚ್ಚಾಟದಲ್ಲಿ ನಾವು ಸೇರುವವರಲ್ಲ ಎಂಬ ಸಾಮಾನ್ಯರ ಮನೋವೃತ್ತಿಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಆತ. ಹೊಸತೊಂದು ವಿಶ್ವವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಹುಮ್ಮಸ್ ಅವನಿಗೆ ಬಾಲಿಶ ಹುಚ್ಚಾಟವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆ ಆಟವನ್ನಾತ ಸೋಜಿಗದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾನೆಯೇ ಹೊರತು ಅದರಲ್ಲಿ ಸೇರಲಾರ.

ಅವನು ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಪಕ್ಷ ಸೇರುವುದಿಲ್ಲ, ಸಕ್ರಿಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತನಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಸಂಗಡ ಅವನಿಗೆ ತಿಕ್ಕಾಟ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನಾಳೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಈ ಹವ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಂತೆ ಯಾರನ್ನೂ ಒತ್ತಾಯ ಪಡಿಸಲು ಯಾರಿಗೂ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಅವನ ವಾದ. “ಭವಿಷ್ಯತ್ತಿನ ಮೂರ್ತಿಯ ಮುಂದೆ ದೀಪ ಹಚ್ಚಲೊಲ್ಲದ ನಾವು ಏನು ಮಾಡೋಣ?” ಎನ್ನುತ್ತಾನಾತ. ಕ್ರಾಂತಿ ಈ “ಅಲ್ಪ”ನನ್ನು ಹಾಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಮುನ್ನುಗ್ಗುತ್ತದೆ. ನಿನ್ನೆ ಕ್ರಾಂತಿ ಪ್ರವಾದಿಗಳಾದವರು ಇಂದು ದ್ರೋಹಿಗಳೆನಿಸಿ ತಲೆದಂಡ ತೆರುತ್ತಾರೆ. ಡಾ| ಜಿವಾಗೋ ಮಾತ್ರ ಅದರಲ್ಲಿ ಸೇರದೆ, ಅದರ ವಿರುದ್ಧವೂ ಹೋಗದೆ ಎತ್ತೆತ್ತಲೋ ಅಲೆಯುತ್ತಾನೆ. ೧೯೨೯ರಲ್ಲಿ ಆತ ಸಾಯುತ್ತಾನೆ.

ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ನಮ್ಮಂಥವರು ಇದರಲ್ಲೇನಿದೆ ಅಂಥಾದ್ದು? ಎಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡಬಹುದು. ಭವಿಷ್ಯತ್ತಿನ ಮೂರ್ತಿಯ ಮುಂದೆ ದೀಪ ಹಚ್ಚಲು ಒಪ್ಪದಿದ್ದರೆ ಬೇಡ, ಎನ್ನಬಹುದು. ಆದರೆ ಸೋವಿಯಟ್ ಸಮಾಜ ಬಲಾತ್ಕಾರವನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ್ದು ನಾಳೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಇಂದು ಹಟದಿಂದ ದುಡಿಯುವುದು ಕರ್ತವ್ಯ ಎನ್ನುತ್ತದದು. ಹೀಗೆ ದುಡಿಯುವ ಸಕ್ರಿಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಅಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ಭಾಗ್ಯವಿಧಾತರು. ಅವರಿಗೆ ಆಗಾಗ್ಗೆ ತಲೆದಂಡ ಬಿದ್ದರೇನು, ಅವರೇ ಆಳುವವರು. ಇಂಥವರ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಅಲ್ಪಗಳೆದು ಜಿವಾಗೋ “ಮನುಷ್ಯ ಬದುಕಲೆಂದು ಹಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ, ಬದುಕಿಗಾಗಿ ಅಣಿಯಾಗಲೆಂದಲ್ಲ”

ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. “ಜೀವನವೇ, ಜೀವನವೆಂಬ ವರವೇ ಅತ್ಯದ್ಭುತವಾದ ಗಂಭೀರ ವಿಷಯ” ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಪಂಥಕ್ಕೇ ಆಹ್ವಾನವೆಂದು ರಶಿಯದ ವಿಧಾತರು ಬಗೆದಿರಬೇಕು.

ಸ್ಕೂಲದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಕಾದಂಬರಿ ರಶಿಯದಲ್ಲಿ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟರ ವಿರುದ್ಧ ಬಂಡೆಗಳೆಲ್ಲ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲ, ಆದರೆ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟರು ಜಗತ್ತನ್ನು ತಿದ್ದಿ ಹೊಸ ರೂಪು ಕೊಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೊರಟದ್ದರ ಮೇಲೆ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಟೀಕೆ ಅದರಲ್ಲಿದೆ. ಹಂಗರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂಡಾಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಲೇಖಕರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಹೀಗೇ ಬೆಳೆಯಗೊಟ್ಟರೆ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನಮಾನಕ್ಕೆ ಅಪಾಯವುಂಟೆಂದು ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟರು ಗಾಬರಿಯಾದರು.

ಕಾದಂಬರಿ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸರ್ವಶಕ್ತರನ್ನೂ ಮೀರಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನೋಬೆಲ್ ಪಾರಿತೋಷಿಕ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಅದನ್ನು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ವಿರೋಧಿಗಳು ಪ್ರಚಾರ ಸಾಧನವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಈ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧದ ಕರ್ತನಿಗೆ ಮಹಾ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರನ್ನು ಗಡಿಪಾರು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಕೂಗಿದ್ದಿತು. ಅವರು ದೇಶಾಂತರ ಹೋಗಬೇಕೆಂದರೆ ಹೋಗಲು ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಮಾಸ್ಕೊ ರೇಡಿಯೋ ಹೇಳುತ್ತಿತ್ತು.

ಈ ವೃದ್ಧ ಲೇಖಕನ ಗತಿ ಏನಾಗುವುದು? ಯಾರಿಂದಲೂ ಹೇಳಲಾಸಲ್ಲ, ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್, ಡಾಸಾ ಯೆವಸ್ಕಿ, ಗೋಗೋಲ್, ಪುಶ್ಕಿನ್‌ರಂಥ ರಶಿಯನ್ ಮಹಾ ಸಾಹಿತಿಗಳಂತೆ ಪಾಸ್ಪರ್ನಾಕರಿಗೆ ಕೂಡ ರಶಿಯದ ಮೇಲೆ ಅಪಾರವಾದ ಪ್ರೀತಿಯಿದೆ. ರಶಿಯ ಬಿಟ್ಟು ನಾ ಬಾಳಲಾರೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರವರು. ಈ ಅಭಿಮಾನ ಇಂದು ನಿನ್ನೆಯದಲ್ಲ, ೧೦೨೩ರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತಂದೆಯೊಡನೆ ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿ ಎರಡು ವರ್ಷ ಬರ್ಲಿನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ಮೇಲೆ, “ಇಲ್ಲ ರಶಿಯದ ಹೊರಗೆ ಏನನ್ನೂ ನಾ ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾರೆ” ಎನ್ನುತ್ತ ಅವರು ತಿರುಗಿ ರಶಿಯ ಮಾತೆಯ ಮಡಿಲಿಗೆ ಓಡಿಬಂದರು.

ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು ಭೀಕರ ಕೋಲಾಹಲವೆದ್ದಾಗ ಅವರು ಕುಶ್ಚೇವರಿಗೊಂದು ಕರುಣಾಜನಕ ಪತ್ರ ಬರೆದು, “ನಾನು ಜನ್ಮ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಕರ್ಮದಿಂದ ರಶಿಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವ. ರಶಿಯದ ಹೊರಗೆ ನನ್ನ ಅದೃಷ್ಟವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೂ ಆರೆ. ಮಾತೃಭೂಮಿಯ ಗಡಿಯಿಂದ ಹೊರ ಹೋಗುವುದೆಂದರೆ ಅದು ನನಗೆ ಸಾವಿಗೆ ಸಮ. ನನ್ನ ತಪ್ಪೇನೇ ಇರಲಿ, ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಈ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಕ್ರಮ ಕೈಕೊಳ್ಳಬಾರದು” ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು.

೨೬. ಅದೃಷ್ಟಹೀನ ರಾಜ ಲಿಯೊಪಾಲ್ಡ್

೧೯೦೧, ನವಂಬರ್ ೩ರಂದು ಲಿಯೊಪಾಲ್ಡ್ ಹುಟ್ಟಿದ. ಇವನ ತಂದೆ ಅರಸು ಆಲ್ಬರ್ಟ್ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಳಿ ಬರುವ ರಾಜನಂತಿದ್ದ. ಬಂಗಾರದ ಕೂದಲಿನ ಆಜಾನುಬಾಹು ಆಲ್ಬರ್ಟ್ ನಿರ್ಭೀತ ಪುರುಷನಾಗಿದ್ದ. ಪ್ರಜೆಗಳು ಅವನನ್ನು ದೇವತಾಪುರುಷನಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು.

೧೯೧೪ರಲ್ಲಿ ಜರ್ಮನಿ ಬೆಲ್ಜಿಯಂ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದಾಗ ಆಲ್ಬರ್ಟ್ ಬೆಲ್ಜಿಯಮ್ನ ಸೈನ್ಯ ಸನ್ನಿಧಿ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲೇ ಉಳಿದಿದ್ದ. ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ರಾಣಿ ಎಲಿಝಾಬೆತ್ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಬ್ರಿಟನ್ನಿಗೆ ಹೋದಳು.

ರಾಜಕುಮಾರ ಲಿಯೊಪಾಲ್ಡ್ ೧೯೧೮ರ ವರೆಗೆ ಈಟನ್‌ದಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದ. ಆತ ಮಹಾಯುದ್ಧದ ಕೊನೆಯ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸೈನ್ಯ ಸೇರಿದ. ಬ್ರುಸೆಲ್ಸ್ ನಗರವನ್ನು ಮಿತ್ರರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ವಿಜಯಿ ಸೈನ್ಯ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ ಲಿಯೊಪಾಲ್ಡನೂ ಅದರಲ್ಲಿದ್ದ. ಆದರೆ ಜನಪ್ರಿಯನಾದ ಆಲ್ಬರ್ಟನನ್ನು ವಿಜಯೋನ್ನತ ಪ್ರಜೆಗಳು ಹುಚ್ಚೆದ್ದು ಆರಾಧಿಸಿದರೇ ಹೊರತು ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಕಾದಿ ಬಂದ ಯುವರಾಜನ ಕಡೆ ಅವರ ಲಕ್ಷ್ಯವೇ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ತಂದೆಯ ಮುಂದೆ ತಾನು ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಕೆಪದಾರ್ಥ ಎಂದು ಲಿಯೊಪಾಲ್ಡನಿಗೆ ಅನಿಸಿ ಮನನೊಂದಿದ್ದರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಮುಂದೆ ಲಿಯೊಪಾಲ್ಡ್ ಸ್ಯಾಂಡಿನೇವಿಯನ್ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಭೆಟ್ಟಿಯಿತ್ತಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಸ್ವೀಡನ್ನಿನ ಅರಸನ ತಮ್ಮನ ಮಗಳು ರಾಜಕುಮಾರಿ ಆಸ್ಟ್ರಿಡಳ ಪರಿಚಯವಾಯಿತು. ೧೯೨೬, ನವಂಬರ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಯೊಪಾಲ್ಡ್ ಆಸ್ಟ್ರಿಡಳನ್ನು ಲಗ್ನವಾದ.

ಬೆಲ್ಜಿಯಮ್ನ ಜನ ಅವಳನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು. ಅವಳನ್ನು “ಹಿಮಕುಮಾರಿ” ಎಂದು ಕರೆಯತೊಡಗಿದರು. ಸ್ಯಾಂಡಿನೇವಿಯನ್ ಅರಸು ಮನೆತನಗಳು ಜನರೊಡನೆ ಕಲೆಯುವ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಪಳಗಿದವುಗಳು. ಅಪೂರ್ವ ಸುಂದರಿಯಾದ ಈ ರಾಜಕುಮಾರಿಯೂ ಸಾಮಾನ್ಯರೊಡನೆ ಸುಖಸಂಭಾಷಣೆ ಮಾಡುವ ಕೌಶಲದಿಂದ ಬೆಲ್ಜಿಯಂನಲ್ಲಿ ದೇವಿಯಂತೆ ಜನಾನುರಾಗ ಗಳಿಸಿದಳು. ೧೯೨೭ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಪುತ್ರಿ ಜಾಸೆಫೈನ್ ಹುಟ್ಟಿದಾಗ ಆಸ್ಟ್ರಿಡ್ ಅವಳನ್ನು ಕೈಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ

ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು ನಗರದ ಉಪವನಗಳಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಾಡಲು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ ತಾಯಂದಿರನ್ನು ಮಾತಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ೧೯೩೦, ಸಪ್ಟೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಅವಳು ಬೊಡೊವಿನ್ ಎಂಬ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತಳು. ಇವನೇ ಈಗ ಬೆಲ್ಜಿಯಮ್ನ ಅರಸನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

ತಂದೆ ಆಲ್ಬರ್ಟ್‌ನ ಆಕರ್ಷಕ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಮೂಲೆಗುಂಪಾಗಿದ್ದ ಲಿಯೋಪಾಲ್ಡ್ ಈಗ ಹೆಂಡತಿಯ ಎದುರಿನಲ್ಲೂ ಅದೇ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ. ಬೆಲ್ಜಿಯಮ್ನ ಜನರಿಗೆ ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯ ಹೆಚ್ಚು ಆಕರ್ಷಕಳಾಗಿದ್ದಳು. ಅವರ ಪ್ರೀತಿ ಗೌರವಗಳಿಗೆ ಪಾತ್ರಳಾಗಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಹೆಂಡತಿಯ ಮೇಲೆ ಅವನಿಗೆ ಅಪಾರ ಪ್ರೀತಿ ಇತ್ತು.

೧೯೩೪ರಲ್ಲಿ ಅರಸು ಆಲ್ಬರ್ಟ್ ಪರ್ದತವೊಂದನ್ನು ಏರುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಕಾಲು ಜಾರಿ ಬಿದ್ದು ಮೃತನಾದ. ೧೯೩೪, ಫೆಬ್ರವರಿ ೨೩ರಂದು ಲಿಯೋಪಾಲ್ಡ್ ಸಿಂಹಾಸನವೇರಿದ.

ಆತ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನೇರಿ ವರ್ಷವಾಗುವುದರೊಳಗೆ ಅವನಿಗೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಮಗ ಹುಟ್ಟಿದ. ೧೯೩೫ರಲ್ಲಿ ಆಗಸ್ಟ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜದಂಪತಿಗಳು ಸ್ವಿಝರ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ದುರಂತವೊಂದು ಸಂಭವಿಸಿತು.

ಲಿಯೋಪಾಲ್ಡ್ ಮೋಟಾರ್ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಆಸ್ಟ್ರಿಡ್ ಅವನಿಗೆ ಏನನ್ನೂ ಕೇಳಿದಳು. ಲಿಯೋಪಾಲ್ಡ್ ಅವಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲು ಮುಖ ತಿರುಗಿಸಿದಾಗ ಕಾರು ಅವನ ನಿಯಂತ್ರಣ ತಪ್ಪಿ ಗಿಡಕ್ಕೆ ಢಿಕ್ಕಿ ಹೊಡೆದು ಕೆಳಗಿದ್ದ ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತು. ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗಿದ್ದ ಆಸ್ಟ್ರಿಡ್ ಈ ಅಪಘಾತದಲ್ಲಿ ಸತ್ತಳು. ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕತ್ತಲು ಕವಿಯಿತು.

ಮೂರು ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದವು. ೧೯೩೮ರಲ್ಲಿ ರಾಜಕುಟುಂಬದ ಮಿತ್ರವರ್ಗದವನೂ ವೆಸ್ಟ್ ಫ್ಲೆಂಡರ್‌ನ ಗವರ್ನರ್‌ನೂ ಆದ ಹೆನ್ರಿ ಬೇಲ್ಸ್ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯೊಡನೆ ಲಿಯೋಪಾಲ್ಡ್‌ನ ಆಮಂತ್ರಣದ ಮೇರೆ ಅವನಲ್ಲಿಗೆ ಚಹಾಪಾನಕ್ಕೆಂದು ಬಂದ. ಬೇಲ್ಸ್ ಮತ್ತು ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಬಂದ ಕಾರನ್ನು ಅವರ ಮಗಳು ಲಿಲಿಯನ್ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ವಿಧುರನಾದ ಅರಸು ಲಿಯೋಪಾಲ್ಡ್‌ನಿಗೆ ೨೨ ವಯಸ್ಸಿನ ಈ ಎತ್ತರದ ಸುಂದರ ಹುಡುಗಿಯ ಭೆಟ್ಟಿ ಆದದ್ದು ಇದೇ ಮೊದಲ ಸಲವಾಗಿತ್ತು. ಅದೊಂದು ಅದೃಷ್ಟ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಭೆಟ್ಟಿಯಾಯಿತು.

ಲಿಲಿಯನ್ ಗೋಲ್ಡ್ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಡುತ್ತಾಳೆಂದು ತಿಳಿದು ಅವನು ಅವಳನ್ನು ಗೋಲ್ಡ್ ಆಡಲು ಆಮಂತ್ರಿಸಿದ.

ಮುಂದೆ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಅವರೀವರ ಭೆಟ್ಟಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಲಿಲಿಯನ್ ೧೯೧೬ರಲ್ಲಿ ಲಂಡನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಲಂಡನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಅವಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಯುಷ್ಯ ಕಳೆದಿತ್ತು. ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ “ನಾನು ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಗೌರವಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿ” ಎಂಬ ನಿಬಂಧ ಬರೆಯುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಾಗ ಲಿಲಿಯನ್ ಲಿಯೊಪಾಲ್ಡನೇ ತಾನು ಹೆಚ್ಚು ಗೌರವಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದಳು. ಜನಪ್ರಿಯತೆಯ ಶರತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಹಿಂದೆ ಬೀಳುವ ದುರದೃಷ್ಟಶಾಲಿ ಲಿಯೊಪಾಲ್ಡನಿಗೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ತರುಣಿ ತನ್ನನ್ನು ಕಾಣುವ ಮೊದಲೇ ತನ್ನನ್ನು ಆರಾಧಿಸುತ್ತಿದ್ದಳೆಂಬ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ತಂಪು ನೆಳಲಿನ ಹಾಗೆ ಭಾಸವಾಗಿರಬೇಕು.

೧೯೪೦, ಮೇ ೧೦ರಂದು ಪಶ್ಚಿಮ ಯುರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಜರ್ಮನ್ನರು ದಾಳಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು.

ಅವರು ನಾಲ್ಕೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಡಚ್ಚರನ್ನು ಹಣ್ಣು ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಫ್ರೆಂಚ್ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಇಬ್ಬಾಗಿಸಿ ಅದರ ಬಲವನ್ನು ಕುಗ್ಗಿಸಿದರು.

ಆದರೆ ಬೆಲ್ಜಿಯಮಿನ ಜನ ಇನ್ನೂ ಜರ್ಮನರೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಲಿಯೊಪಾಲ್ಡ್ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾನೋ ಎಂದು ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ಸಂದೇಹಪಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಪ್ರಥಮ ಮಹಾಯುದ್ಧ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅರಸು ಆಲ್ಬರ್ಟ್ ಮತ್ತು ಬೆಲ್ಜಿಯನ್ನರು ತೋರಿದ್ದ ದಿಟ್ಟತನವನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದ ಮಿತ್ರ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಬೆಲ್ಜಿಯಂ ಯುದ್ಧದಿಂದ ನಿವೃತ್ತವಾದೀತೆಂದು ಭಾವಿಸಲಿಲ್ಲ.

ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಜರ್ಮನ್ನರ ಕೈ ಮೇಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಫ್ರೆಂಚ್ ಸೇನಾಪತಿ ವೈಗಾಂಡ್ ತಾವು ಮರುದಾಳಿಗೆ ಅಣಿಯಾಗುವವರೆಗೆ ಹೇಗಾದರೂ ಜರ್ಮನ್ನರನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿಯಿರೆಂದು ಲಿಯೊಪಾಲ್ಡನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡ.

ಆದರೆ ಮೇ ೨೩ರಂದು ಲಿಯೊಪಾಲ್ಡ್ ತನ್ನ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಸಭೆ ಸೇರಿಸಿ ಜರ್ಮನ್ನರಿಗೆ ಶರಣಾಗತರಾಗುವ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದೊಡನೆಯೇ ಸಿಟ್ಟು ಬೆಂಕಿಯಾದರು. ಲಿಯೊಪಾಲ್ಡ್ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ವಿಚಲಿತನಾಗಲಿಲ್ಲ. ಸಭೆ ಯಾವ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೂ ಬಾರದೆ ಮುರಿಯಿತು. ಲಿಯೊಪಾಲ್ಡ್ ತನ್ನ ಸೈನಿಕರಿಗೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರಿ. ನಿಮಗೆ ಬಂದದ್ದನ್ನು ನಾನೂ ಪಾಲುಗಾರನಾಗಿ ಅನುಭವಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂಬ ಸಂದೇಶ ಕಳಿಸಿದ.

ಆದರೆ ಮೇ ೨೬ರಂದು ಲಿಯೊಪಾಲ್ಡ್ ಒಂದು ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅದನ್ನು ಮಿತ್ರರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದ. ತನ್ನ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಳ ಏಕಕಂಠದಿಂದ ವಿರೋಧಿಸಿದರೂ ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಆತ ಯುದ್ಧ ನಿಲ್ಲಿಸಲು ತನ್ನ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಆಜ್ಞೆಯಿತ್ತ. ಇದರಿಂದ ಮಿತ್ರರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಭಾರಿ

ಆಫಾತವಾಯಿತಾದರೂ ಒಂದೇ ತಲೆಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ಸಲ ಜರ್ಮನ್ನರ ದಾಳಿಗೆ ತುತ್ತಾಗಿದ್ದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಲ್ಜಿಯನ್ನರಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು.

ನಡುನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮಿತ್ರರು ಕೈಬಿಟ್ಟು ಯುದ್ಧದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದ ಲಿಯೋಪಾಲ್ಡನ ಫಾತುಕತನವನ್ನು ಮಿತ್ರರು ದೂಷಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಈ ವೇಳೆಗಾಗಲೇ ಜರ್ಮನ್ನರೆದುರು ಹೋರಾಡುವ ಧೈರ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಬ್ರಿಟಿಷರು ತಮ್ಮ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗೆ ಹೇಗಾದರೂ ಪಾರುಮಾಡುವ ಹಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೆಂದು ಲಿಯೋಪಾಲ್ಡನಿಗೆ ಸುದ್ದಿ ಹತ್ತಿತ್ತು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ತನ್ನ ಜನರ ರಕ್ತವನ್ನು ವೃಥಾ ಸುರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಲಿಯೋಪಾಲ್ಡನಿಗೆ ಅರ್ಥ ಕಾಣಿಸಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

ಇವೆಲ್ಲಾ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಯುದ್ಧದಿಂದ ನಿರ್ವಾಸಿತರಾಗಿದ್ದ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಜನರಲ್ಲಿ ಲಿಲಿಯನ್ನಳೂ ಒಬ್ಬಳಾಗಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಬೆಲ್ಜಿಯಮ್ನ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಫ್ರಾನ್ಸಿನ ಭಯಭೀತ ಜನರ ನೂಕುನುಗ್ಗಲಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಂಬ್ಯುಲೆನ್ಸ್ ಗಾಡಿಯನ್ನು ಅದು ಹೇಗೂ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೊರಟಿದ್ದಳು. ಅವಳಿಗೆ ಯುದ್ಧಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ವೃದ್ಧರನ್ನು ಪಾರು ಮಾಡಲು ಆಜ್ಞೆಯಾಗಿತ್ತು. ತನ್ನ ತಂದೆ-ತಾಯಿ ಎಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಕೂಡ ಅವಳಿಗೆ ತಿಳಿಯದಂತಾಗಿತ್ತು.

ಮೇ ೨೮ರಂದು ನಸುಕಿನಲ್ಲಿ ಅವಳು ಫ್ರೆಂಚ್ ಗಡಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದಳು. ಈಗ ಕೆಲದಿನಗಳಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಸುದ್ದಿ ಗೊತ್ತಾಗಿರದಿದ್ದರೂ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ತೀರ ವಿಷಮಿಸಿದೆ ಎಂದು ಬಲ್ಲವಳಾಗಿದ್ದಳು. ಫ್ರೆಂಚ್ ಸೈನಿಕರಿಂದ ತುಂಬಿ ಹೋಗಿದ್ದ ಹಳ್ಳಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಆಕೆ ಗಾಡಿಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಕಾಫಿಗೃಹವೊಂದನ್ನು ಹೊಕ್ಕಳು.

ಅವಳು ಬೆಲ್ಜಿಯನ್ ರೆಡ್‌ಕ್ರಾಸ್ ಸಮವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದಳು. ಅರಸು ಲಿಯೋಪಾಲ್ಡ್ ಶರಣಾಗತನಾಗಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ರೇಡಿಯೊ ಬಿತ್ತರಿಸಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿದ್ದವರೆಲ್ಲ ಕ್ಷಣಕಾಲ ಸ್ತಬ್ಧರಾಗಿ ಹೋದರು. ಆದರೆ ಮರುಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸೈನಿಕನೊಬ್ಬ ಕೈಲಿದ್ದ ಕಾಫಿ ಕಪ್ಪನ್ನು ಗೋಡೆಗೆ ಅಪ್ಪಳಿಸಿದ. ಲಿಯೋಪಾಲ್ಡನನ್ನು ತೆಗಳಿ ಶಪಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಫ್ರೆಂಚ್ ಸೈನಿಕರ ನಡುವೆ ಲಿಲಿಯನ್ ಸಿಕ್ಕು ಹುಚ್ಚಿಯಂತಾದಳು. ಅವಳು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಕೆಂಪಾಗಿ ಒತ್ತಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಕಣ್ಣೀರನ್ನೊರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ “ಏಂಥ ಧೈರ್ಯ ನಿಮ್ಮದು? ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಹೋರಾಡಿದ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನ ಬಗ್ಗೆ ಇಂಥ ಹೊಲಸು ಮಾತಾಡಲು ನಿಮಗೆ ನಾಚಿಕೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆ?” ಎಂದು ಕೂಗಿದಳು.

ಸೈನಿಕರ ನಡುವೆ ಹಾದಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಲಿಲಿಯನ್ ಹೊರಗೆ ಬಂದಳು. ತನ್ನ ಅಂಬ್ಯುಲೆನ್ಸ್ ಗಾಡಿಯನ್ನು ಊರ ಹೊರಗೆ ತಂದಳು. ಅಲ್ಲಿ ಭಾವಾವೇಶದಲ್ಲಿ ಲಿಯೋಪಾಲ್ಡನಿಗೊಂದು ಪತ್ರ ಬರೆದಳು.

ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತರು / ೧೮೧

ಕೆಲದಿನಗಳ ಮೇಲೆ ಲಿಲಿಯನ್ನಳಿಗೆ ಅವಳ ತಂದೆ-ತಾಯಿಯ ಭೆಟ್ಟಿಯಾಯಿತು. ಎಲ್ಲರೂ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಬ್ರುಸೆಲ್ಸ್ ನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಆರಸು ಲಿಯೊಪಾಲ್ಡನನ್ನು ಭೆಟ್ಟಿಯಾದರು. ಲಿಯೊಪಾಲ್ಡ್ ಹೆಚ್ಚು ವಯಸ್ಸಾದವನಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಗಂಭೀರನಾಗಿದ್ದ.

ದೂಷಣೆಗಳಿಂದ ಹಣ್ಣಾಗಿದ್ದ ಲಿಯೊಪಾಲ್ಡ್ ತನ್ನನ್ನು ಶಾಲಾದಿನಗಳಿಂದಲೂ ಆರಾಧಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಹೆಣ್ಣಾದರೂ ತನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಸಹಾನುಭೂತಿಯುಳ್ಳವಳಾಗಿ ಉಳಿದಿದ್ದಾಳೆಯೆ ಎಂದರಿಯುವ ಕಾತರದಿಂದ “ನಾನು ಮಾಡಿದ್ದು ತಪ್ಪೆಂದು ನಿನಗನಿಸಿತೆ?” ಎಂದು ಲಿಲಿಯನ್ನಳನ್ನು ಕೇಳಿದ. “ಇಲ್ಲ”ವೆಂದಳು ಅವಳು. ಆದರೆ ಅವಳಿಗೆ, ತನ್ನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಲಿಯೊಪಾಲ್ಡನಿಗೆ ಪೂರ್ಣ ನಂಬಿಗೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ ಎಂದೆನಿಸಿತು.

ಲಿಲಿಯನ್ ಲಿಯೊಪಾಲ್ಡನಿಗೆ ಎಷ್ಟೊ ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆ ಬರೆದಿದ್ದ ಪತ್ರ ಲಿಯೊಪಾಲ್ಡನಿಗೆ ಆತ ಲಿಲಿಯನ್ನಳನ್ನು ಭೆಟ್ಟಿಯಾದ ಮರುದಿನವೇ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಆ ವಿಷಯವನ್ನಾತ ಲಿಲಿಯನ್ನಳಿಗೆ ಟೆಲಿಫೋನಿನಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ. ತನ್ನ ಹೃದಯ ವೇದನೆಯ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಈಕೆಯೊಬ್ಬಳಾದರೂ ತನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡಿದ್ದಳಲ್ಲ!

ಮುಂದೊಂದು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ೧೯೪೧, ಜುಲೈ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಫ್ರಾನ್ಸಿನ ಪತನವಾಯಿತು. ಅನಂತರ ಲಿಲಿಯನ್ ತಂದೆ-ತಾಯಿಯ ಜೊತೆ ಫ್ರಾನ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಆಗಲೇ ಬೆಲ್ಜಿಯಂನ ಕೂಟಯೋಧರು ಲಂಡನ್ನಿನಲ್ಲಿರುವ ಬೆಲ್ಜಿಯಂನ “ದೇಶಭ್ರಷ್ಟ ಸರ್ಕಾರ”ಕ್ಕೆ ಕುಮಾರಿ ಬೇಲ್ಸ್ ಎಂಬ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ರಾಜಾ ಲಿಯೊಪಾಲ್ಡ್ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಎಂಬ ಗುಪ್ತವರದಿಯನ್ನು ಕಳಿಸಿದ್ದರು. ಒಂದು ದಿನ ಲಿಯೊಪಾಲ್ಡನ ತಾಯಿಯಿಂದ, ಲಿಲಿಯನ್ನಳು ಬ್ರುಸೆಲ್ಸ್‌ಗೆ ಬಂದು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಪತ್ರ ಬಂತು.

ಅವಳು ಬ್ರುಸೆಲ್ಸ್‌ಗೆ ಹೋದಳು. ಅವಳನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆ ಯಾವ ಪೀಠಿಕೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ “ನನ್ನನ್ನು ಲಗ್ನವಾಗುತ್ತಿಯಾ?” ಎಂದು ಲಿಯೊಪಾಲ್ಡ್ ಕೇಳಿದ. “ಅದು ಹೇಗಾದೀತು? ರಾಜರು ರಾಜಕುಮಾರಿಯರನ್ನೇ ಲಗ್ನವಾಗುತ್ತಾರೆ” ಎಂದವಳು ಹೇಳಿದಳು. ಆದರೆ ಲಿಯೊಪಾಲ್ಡ್ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ ಕೊನೆಗೆ ಲಿಲಿಯನ್ ಒಪ್ಪಿದಳು.

ಈ ಸುದ್ದಿ ಕೇಳಿ ಲಿಲಿಯನ್ನಳ ತಂದೆ ಬೇಲ್ಸ್ ಕಿಡಿಕಿಡಿಯಾದ. ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಪಳಗಿದ ಆತನಿಗೆ ಈ ವಿವಾಹ ಕೋಲಾಹಲವನ್ನೆಬ್ಬಿಸದಿರದು ಎಂದೆನಿಸಿ ಆತ ಬಲವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸಿದ. ರಾಜನಿಷ್ಠನಾದ ಅವನು ತನ್ನ ರಾಜನನ್ನು ಎಷ್ಟು ಗಾಢವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದನೋ

ತಂದೆಯಾಗಿ ಅಷ್ಟೇ ಗಾಢವಾಗಿ ಮಗಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ದೇಶ ಜರ್ಮನ್ನರ ಪದತಲದಲ್ಲಿ ಹೊರಳಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಲಿಯೋಪಾಲ್ಡ್ ತನ್ನ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಲಗ್ನವಾದ ಎಂದು ಜನ ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆಂದು ಅವನು ಬಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದ.

ಹತ್ತು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಹಗಲು ರಾತ್ರಿಯೆನ್ನದೆ ಆತ ರಾಜ ಮತ್ತು ಮಗಳೊಡನೆ ವಾದಿಸಿದ. ಆದರೆ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಲಿಲ್ಲ, ನಿರಾಶನಾಗಿ ಆತ ತನ್ನ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿತ್ತ.

೧೯೪೧, ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ೧೧ರಂದು ವಿಚಿತ್ರ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಲಿಯೋಪಾಲ್ಡ್ ಲಿಲಿಯನ್ನರ ವಿವಾಹ ಜರುಗಿತು. ಅರ್ಧಭಾಗವನ್ನು ಜರ್ಮನ್ ಸೈನಿಕರು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಲೆಕೆನ್ ಅರಮನೆಯ ಖಾಸಗಿ ಚರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ೪೦ ವರ್ಷ ಪ್ರಾಯದ ಲಿಯೋಪಾಲ್ಡ್ ೨೫ ವರ್ಷದ ಲಿಲಿಯನ್ನಳನ್ನು ಲಗ್ನವಾದ. ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಲಿಲಿಯನ್ನಳ ತಂದೆ ಮತ್ತು ರಾಜಮಾತೆ ಇಬ್ಬರೇ ಇದ್ದರು.

ಲಿಲಿಯನ್ ಲಿಯೋಪಾಲ್ಡನ ಮಾತೃಪ್ರೇಮ ವಂಚಿತರಾದ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಬಹು ಬೇಗ ಸ್ನೇಹ ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಅವಳ ಉತ್ಸಾಹ ನಡವಳಿ ಅವರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿತು. ನಗುವರಿಯದ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಕೇಕೆ ಕೇಳಿಸತೊಡಗಿತು.

ಅದೃಷ್ಟದ ಕಾಣದ ಕೈ, ಲಿಯೋಪಾಲ್ಡನನ್ನು ಕುಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಪ್ರೇಮವಂಚಿತ, ಆದರ-ವಂಚಿತ ರಾಜನಿಗೆ ತನ್ನನ್ನು ತನ್ನ ಪ್ರಜೆಗಳೂ ಹೊರಗಿನ ಮಿತ್ರ ಪ್ರಪಂಚವೂ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿದೆಯೆಂದೇ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರಿಂದಲೇ ಅವನು ತನ್ನ ಏಕಮಾತ್ರ ಆರಾಧಕಿ ಎನಿಸಿದ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಆಲಂಬನವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಆದರೆ ಲೋಕ ಅವನನ್ನು ಅವನೆಣಿಸಿದಷ್ಟು ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾರಂಭದ ಕೋಪ ಆರಿದ ಮೇಲೆ ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅವನ ಬಗ್ಗೆ ಆದರ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿತ್ತು. ಅತ್ಯಂತ ನಿರ್ದಯರಾದ ಜರ್ಮನ್ ಆಕ್ರಮಣಕಾರರ ನಡುವೆ ಧೈರ್ಯದಿಂದ, ಅವರಿಗೆ ಬಗ್ಗದೆ ವಿಧೇಯನಾಗದೆ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ಜನರು ಮೆಚ್ಚತೊಡಗಿದ್ದರು. ಬ್ರಿಟನ್ನಿನಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿ ಹೋರಾಟ ಮುಂದುವರಿಸಿದ ಬೆಲ್ಜಿಯಂನ ದೇಶಭ್ರಷ್ಟ ಸರಕಾರದ ವಿದೇಶ ಮಂತ್ರಿ ಪಾಲ್ ಹೆನ್ರಿಸ್ಸಾಕರು “ತಂದೆ” ಎಂದು ಸಂಬೋಧಿಸಿ ಲಿಯೋಪಾಲ್ಡನಿಗೆ ಒಂದು ಪತ್ರವನ್ನೂ ಕೂಡ ಬರೆದಿದ್ದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿ ಜರ್ಮನ್ನರಿಗೆ ಅಂಜದೆ, ಅವರೊಡನೆ ಸಹಕರಿಸಲು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಲಿಯೋಪಾಲ್ಡನು ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಜರ್ಮನಿಯೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ದೇಶಾಭಿಮಾನಿಗಳಿಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದ್ದಾನೆಂದು ಪ್ರಶಂಸಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

ದುರದೃಷ್ಟವೆಂದರೆ ಈ ಪತ್ರ ಬರೆಯುವಾಗ ಸ್ವಾಕರಿಗೆ ಲಿಯೊಪಾಲ್ಡ್ ಆಗಲೆ ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಲಗ್ನವಾಗಿದ್ದಾನೆಂದು ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಲಿಯೊಪಾಲ್ಡ್‌ನಿಗೆ ತನ್ನ ಮಂತ್ರಿಗಳು ತನ್ನನ್ನು ಇಷ್ಟು ಗೌರವಿಸತೊಡಗಿದ್ದರೆಂದೂ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಜರ್ಮನ್ ಸರ್ಪಕಾವಲನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಬಳಸುದಾರಿಯಿಂದ ಈ ಪತ್ರ ತಲಪುವ ಮೊದಲೇ ಚಿತ್ರ ಸಂಪೂರ್ಣ ಬದಲಾಗಿ ಹೋಗಿತ್ತು.

ಲಿಯನ್ ಗರ್ಭವತಿಯಾದಳು. ಲಿಯೊಪಾಲ್ಡ್‌ನ ಲಗ್ನದ ವಿಚಾರ ಇನ್ನು ರಹಸ್ಯವಾಗುಳಿಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಬೆಲ್ಜಿಯಮಿನ ಜನಕ್ಕೆ ಸುದ್ದಿ ಕೇಳಿ ಆಘಾತವಾಯಿತು. ತಾವೆಲ್ಲ ಶತ್ರುವಿನ ನಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಾಣದ ಪರಿವೆಯಿಲ್ಲದೆ ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ತಮ್ಮ ಅರಸ ಪ್ರಣಯ ಕೇಳಿಯಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾಗಿದ್ದ ಎಂದು ಅವರು ತುಂಬ ರೋಸಿಕೊಂಡರು. ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ತಿರಸ್ಕಾರಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬರೆದವು. ಲಂಡನ್ನಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಅವನ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕುದಿಯತೊಡಗಿದರು. ಜರ್ಮನ್ನರು ಆನಂದತುಂದಿಲರಾದರು. ಇದು ಬೆಲ್ಜಿಯಂನ ಜನತೆಯ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯನ್ನು ನಿರುತ್ಸಾಹಗೊಳಿಸದಿರದೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು.

೧೯೪೪ರಲ್ಲಿ ಮಿತ್ರ ಸೈನ್ಯಗಳು ಫ್ರಾನ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಳವೂರಿದಾಗ ಜರ್ಮನ್ನರು ಲಿಯೊಪಾಲ್ಡ್‌ನನ್ನು ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳ ಜೊತೆಗೆ ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಹಿರೊಶ್ಮೇನ್ ದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿಬಿಟ್ಟರು. ಒಂದು ವರ್ಷದ ನಂತರ ಆಸ್ತ್ರಿಯಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿದರು. ೧೯೪೫, ಮೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ವಿಜಯಿ ಅಮೇರಿಕನ್ನರು ಇವರನ್ನು ಬಂಧಮುಕ್ತ ಮಾಡಿದರು.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಿಕ್ಕ ಆನಂದಭರದಲ್ಲಿ ಲಿಯೊಪಾಲ್ಡ್ ಬ್ರುಸೆಲ್ಸ್‌ಗೆ ಮರಳುವ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದ. ಜರ್ಮನ್ನರ ಬಂಧನದಲ್ಲಿದ್ದ ಅವನಿಗೆ ಯಾವ ಸಮಾಚಾರವೂ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಲಿಯೊಪಾಲ್ಡ್ ಬ್ರುಸೆಲ್ಸ್‌ಗೆ ಬರಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಾನೆಂದು ತಿಳಿದಾಗ ಅವನ ತಮ್ಮ ಚಾರ್ಲಸ್ ಅವನಿಗೆ ಸದ್ಯ ಬರದಿರುವುದೇ ಒಳ್ಳೆಯದು ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ.

ಲಿಯೊಪಾಲ್ಡ್‌ನು ಎಲ್ಲಿದ್ದಾನೆಂದು ಇನ್ನೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಸೋಶಲಿಸ್ಟ್ ಪಕ್ಷದವರು ಅವನು ಸಿಂಹಾಸನ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮೇ ಆರಂಭದಲ್ಲೇ ಕೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಚಾರ್ಲಸ್‌ನನ್ನು ರಾಜಪ್ರತಿನಿಧಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ಲಿಯೊಪಾಲ್ಡ್‌ನ ವಿರುದ್ಧ ಆರೋಪಗಳ ಮೇಳಗಾನವೂ ಆರಂಭವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿತ್ತು.

ಜಿನೇವಾದ ಬಳಿ ವಿಲಾ ಡು ರೆಪೊಸರ್‌ನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಯೂರಿ ಲಿಯೋಪಾಲ್ಡ್ ಸುದ್ದಿಗಾರರೊಡನೆ “ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸಿರುವ ಆಪಾದನೆಗಳೆಲ್ಲ ಸುಳ್ಳು. ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಮತಗಣನೆಯಾಗಲಿ. ನಮ್ಮ ಜನರ, ಬೆಲ್ಜಿಯಂನ ಜನತೆಯ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಾನು ಮನ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ” ಎಂದ.

ಅರಸನಾಗಲು ತಮ್ಮ ಚಾರ್ಲಸನಿಗೇನೋ ಬಯಕೆಯಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅರಸೊತ್ತಿಗೆಯ ವಿಧಾನವೇ ಬೇರೆ. ಲಿಯೋಪಾಲ್ಡ್ ಜನಪ್ರಿಯನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ, ನಿಜ. ಅವನ ಮಗನೂ ಖ್ಯಾತನಲ್ಲ ನಿಜ. ಆದರೆ ಅರಸೊತ್ತಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಯದೆಬದ್ಧ ವಾರಸುದಾರನನ್ನು ಬದಿಗೆ ಸರಿಸುವುದು ಹುಡುಗಾಟವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

ಲಿಯೋಪಾಲ್ಡ್ ಸಿಂಹಾಸನಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧನಿರಲಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಒಂದೊ ಅವನ ಮಗ ಬೊಡೊವಿನ್‌ನನ್ನು ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಬೇಕು ಇಲ್ಲವೆ ಬೆಲ್ಜಿಯಂನ್ನು ಪ್ರಜಾರಾಜ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬೆರಡು ಮಾರ್ಗಗಳು ಮಾತ್ರ ಇದ್ದವು. ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಮತಗಣನೆಯಲ್ಲಿ ನೂರಕ್ಕೆ ೫೫ರಷ್ಟು ಮತ ತನಗೆ ಬಿದ್ದರೆ ತಾನು ರಾಜನಾಗುಳಿಯುವೆ ಎಂದು ಲಿಯೋಪಾಲ್ಡ್ ಸಾರಿದ್ದ.

೧೯೫೦, ಮಾರ್ಚ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಮತಗಣನೆ ನಡೆಯಿತು. ನೂರಕ್ಕೆ ೫೨-೫೮ರಷ್ಟು ಜನ ಲಿಯೋಪಾಲ್ಡ್ ತಿರುಗಿ ಬರಲಿ ಎಂದು ಮತವಿತ್ತರು.

ಆದರೆ ರಾಜಕುಟುಂಬ ಬ್ರುಸೆಲ್ಸ್‌ಗೆ ಬಂದಾಗ ವಾತಾವರಣ ಉದ್ವಿಗ್ನವಾಗಿತ್ತು. ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಲವಾದ ಕಾವಲಿತ್ತು. ಲಿಯೋಪಾಲ್ಡ್ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿ ಒಕ್ಕಟ್ಟಿನಿಂದಿರಬೇಕಾದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದ. ಅಷ್ಟೇ ಸಾಕಾಯಿತು. ಸಿಂಹಾತ್ಮಕ ಗಲಭೆಗಳು ಆರಂಭವಾದವು.

ಲಿಯೋಪಾಲ್ಡ್ ದುಷ್ಪನಲ್ಲ, ತಾನು ರಾಜನಾಗುಳಿಯಬೇಕಾದರೆ ತನ್ನ ಪ್ರಜೆಗಳ ರಕ್ತ ಹರಿಯಬೇಕು ಎಂದು ತಿಳಿದೊಡನೆ ಆತ ಸಿಂಹಾಸನ ತ್ಯಾಗಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾದ.

೧೯೫೧, ಜುಲೈ ೧೬ರಂದು ಲಿಯೋಪಾಲ್ಡ್ ಸಿಂಹಾಸನ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದ. ಅವನ ಮಗ ಬೊಡೊವಿನ್ ಬೆಲ್ಜಿಯಮಿನ ಐದನೆಯ ರಾಜನಾಗಿ ಪಟ್ಟವೇರಿದ.

ಆದರೆ ಲಿಯೊಪಾಲ್ಡನ ದುರದೃಷ್ಟಿ ಅಲ್ಲಿಗೇ ಮುಗಿಯಲಿಲ್ಲ, ಜನರು ತಮ್ಮ ಕ್ರೋಧವನ್ನು ಮರೆಯಲಿಲ್ಲ, ಲಿಯೊಪಾಲ್ಡನಿಗಿಂತಲೂ ಅವನ ರಾಣಿಯ ಮೇಲೆ ಅವರ ಸಿಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು, ಅವಳೊಂದು ಬಗೆಯ ಮಾಯಾವಿನಿ ಎಂದೇ ಅವರು ಬಗೆದಿದ್ದರು. ಅವಳು ಮಾಯಾಬಲದಿಂದ ತನ್ನ ಮೃತ ಸವತಿಯ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬೊಡೊವಿನ್ ಮೇಲೆ, ಅಗಾಧ ಪ್ರಭಾವ ಹೊಂದಿದ್ದಾಳೆ, ಅವನನ್ನು ದುರ್ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ ಎಂದು ಆರೋಪಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

೧೯೫೩ರಲ್ಲಿ ಬಿರುಗಾಳಿಯ ಕಾರಣದಿಂದ ಬೆಲ್ಜಿಯಂನಲ್ಲಿ ಅಭೂತಪೂರ್ವ ಹಾನಿಯಾಯಿತು. ದೈವವಶಾತ್ ಆಗ ರಾಜ ಬೊಡೊವಿನ್ ಫ್ರಾನ್ಸಿನ ಸಮುದ್ರ ತೀರದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಬಿರುಗಾಳಿ ಅನಾಹುತದೊಡನೆ ರಾಜನು ಸಮುದ್ರ ತೀರದಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿರುವ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದವು. ಜನರ ದುಃಖದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಜ ವಿಲಾಸ ಮಗ್ನನಾಗಿದ್ದಾನೆಂದು ಕೂಗಿದ್ದಿತು. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಕಾರಣರಾರು? ಲಿಯೊಪಾಲ್ಡನ ದುರ್ದೈವಿ ಹೆಂಡತಿ! ಅವಳೇ ರಾಜಕುಲವನ್ನು ಅಡ್ಡಹಾದಿ ಹಿಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ!

ಈ ಬಗೆಯ ಕೂಗು ಮತ್ತು ಕೋಲಾಹಲಗಳು ಮಿತಿಮೀರತೊಡಗಿದವು. ಇನ್ನೂ ಪದಭ್ರಷ್ಟ ರಾಜ ತನ್ನ ಮಗನೊಡನೆ ಬ್ರುಸೆಲ್ಸಿನ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯೊಡನೆ ವಾಸವಾಗುತ್ತಿರುವುದೇ ಜನರ ಕ್ರೋಧಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೆಂದು ನಿಚ್ಚಳವಾದ ಮೇಲೆ ಲಿಯೊಪಾಲ್ಡ್ ಅರಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿ ವಸತಿ ಹೂಡಬೇಕಾಯಿತು. ಆಗಲೇ ಅವನ ಆಕ್ಷೇಪಕರಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾದದ್ದು.

೨೨. ಜಾರ್ಜ್ ಸ್ಯಾಂಡ್ - ಗಂಡು ಬದುಕಿನ ಹೆಣ್ಣು ಸಾಹಿತಿ

ಗಂಡೇನು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಣ್ಣೇನು ಕಮ್ಮಿ? ಲೈಂಗಿಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡು ಎಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯೂ ಗಂಡಿಗೆಷ್ಟೋ ಅಷ್ಟೇ ಹಕ್ಕು ಹೆಣ್ಣಿಗೂ ಇರಬೇಕು. ಅವಳಿಗೆ ಆಸ್ತಿ ಹಕ್ಕು ಬೇಕು. ಒಲ್ಲದ ಗಂಡನೊಡನೆ ಬದುಕಬೇಕೆಂಬ ನಿರರ್ಬಂಧ ಕೂಡದು. ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಎಷ್ಟುತ್ವ ವರ್ಷ ಮೀರಿದ ಜೀವಮಾನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಅವಳು ಬಲವಾಗಿ ಸಾಧಿಸಿದಳು. ಸಾಧಿಸಿದಂತೆಯೇ ಬದುಕಿದಳು. ಗಂಡಿನಂತೆ ಇಜಾರ ಹ್ಯಾಟ್ ಧರಿಸಿದಳು; ಅವನಂತೆ ಸಿಗಾರ್ ಸೇದಿದಳು; ಗಂಡು ಹೆಸರನ್ನೇ ಇರಿಸಿಕೊಂಡಳು; ಗಂಡನನ್ನು ತೊರೆದು ಪ್ಯಾರಿಸಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಬದುಕಿದಳು; ಮೆಚ್ಚಿದಾಗ ಮೆಚ್ಚಿದ ಗಂಡಸರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡಳು; ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಲೇಖನ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಗಳಿಸಿದಳು; ಪ್ರಚಂಡ ಫ್ರೆಂಚ್ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಆ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯ ಪುರುಷ ಕಾದಂಬರಿಕಾರರ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಸರಿ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಅವಳ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಮಾರಿದವು. ಜಾರ್ಜ್ ಸ್ಯಾಂಡ್ ಎಂಬ ಗಂಡು ಕಾವ್ಯನಾಮವನಿಟ್ಟುಕೊಂಡ ಈ ಮಹಿಳೆಯ ನಿಜ ಹೆಸರು ಅಮಂದೈನ್ ಲುಸಿತ್ ಔರೋರದ್ಯುದೇವಾನ್. ಅವಳು ಪ್ರಪಂಚದ 'ಬಂಧಮುಕ್ತ' ಮಹಿಳೆ ಎಂದೊಬ್ಬ ಲೇಖಕಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅವಳು ಮುಕ್ತಳು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಸ್ವಚ್ಛಂದಳೂ ಆಗಿದ್ದಳು ಮತ್ತು ಶತಮಾನಾನಂತರ ಇಂದಿಗೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪ್ರೇಕ್ಷಿ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಕೊಡಬಲ್ಲವಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ.

ಅವಳೇ ಬರೆದ ಆತ್ಮಕಥೆ ತುಂಬಾ ಆತ್ಮೀಯವೂ ಪ್ರಾಂಜಲವೂ ಆಗಿದೆ. ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ಅವಳ ಕುಲ ಕಥೆಯಲ್ಲೇ ಲೈಂಗಿಕ ಸ್ವಚ್ಛಂದತೆಯ ಪರಂಪರೆ ಇದೆ. ಅವಳ ತಂದೆ ಮಾರಿಸ್ ದ್ಯುಪಿನ್ ಆಡ್ಲೆ ಕುಲೀನ ಫ್ರೆಂಚ್ ರಣವೀರನೊಬ್ಬನ ಅವೈಧ ಪುತ್ರ. ಅವಳ ಅಜ್ಜ ಫ್ರೆಂಚ್ ರಾಜ ಹದಿನೈದನೇ ಲುಯಿಯ ವ್ಯಭಿಚಾರಜಾತ ಪುತ್ರ. ಒಬ್ಬ ಪೂರ್ವಜಳು ಪೋಲಂಡಿನ ರಾಜನ ಮಗಳಾಗಿದ್ದಳು. ಅವಳ ತಂದೆ ಆಡ್ಲೆ ಕುಲದವನಾದರೂ ತಾಯಿ ಸೋಫಿ ಪ್ಯಾರಿಸಿನ ಕೆಲವರ್ಗದ ಹೆಣ್ಣು; ಜಾರ್ಜ್ ಸ್ಯಾಂಡ್ ಹುಟ್ಟುವ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಮುಂಚಿತವಾಗಿ (೧೮೦೪) ತಾನೇ ವಿಧುಕ್ತವಾಗಿ ಅವಳ ತಾಯಿ-ತಂದೆ ಲಗ್ನವಾದದ್ದು ಅವಳ ಅಜ್ಜಿ ಮಡಾಂ ದ್ಯುಪಿನ್ ಈ ಮದುವೆಯನ್ನೆಂದೂ ಕ್ಷಮಿಸಲಿಲ್ಲ. ಜಾರ್ಜ್ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷದವಳಾಗಿದ್ದಾಗ ಅವಳ ತಂದೆ ಸಾಯುತ್ತಲೇ ತಾಯಿ ಸೋಫಿಗೆ ಪರಿಹಾರಧನ ಕೊಟ್ಟು ಅಜ್ಜಿ ಅವಳನ್ನು ಮನೆತನದ ಅರಮನೆಯಿಂದ ಹೊರದೂಡಿ ಮೊಮ್ಮಗಳನ್ನು ತಾನೇ ಸಾಕಿದಳು.

ಮನೆತನದ ಅರಮನೆ ನೋಹಾಂತ್‌ನಲ್ಲಿ ಹುಡುಗಿಗೆ ಮನೆಮೇಷ್ಟರುಗಳಿಂದಲೇ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ದೊರೆಯಿತು. ಫ್ರೆಂಚ್ ಅಲ್ಲದೆ ಲ್ಯಾಟಿನ್, ಇಂಗ್ಲಿಷ್, ಇಟಾಲಿಯನ್ ಭಾಷೆಗಳನ್ನೂ ಸಂಗೀತ ವಿಜ್ಞಾನಗಳನ್ನೂ ಅವಳು ಕಲಿತಳು. ಎರಡು ವರ್ಷ ಕಾಲ ಅವಳನ್ನು ಅವಳ ಅಜ್ಜಿ ಒಂದು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಂನ್ಯಾಸಿನೀ ಮಠದಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಆಗ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಗಾಢವಾದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪ್ರೇರಣೆಯುಂಟಾಗಿ ತಾನೂ ಸಂನ್ಯಾಸಿನಿಯಾಗುವ ಹಂಬಲವುಂಟಾಯಿತೆಂದು ಅವಳು ಬರೆದಿದ್ದಾಳೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದ ಕೊಡದೆ ಅವಳಜ್ಜಿ ಅವಳನ್ನು ಮಠಳಿ ಕರೆಸಿಕೊಂಡಳು. ಮುಂದಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಹುಡುಗಿ ಗ್ರೀಕ್ ತತ್ವಜ್ಞಾನವನ್ನಲ್ಲದೆ ಆಧುನಿಕ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ರೂಸೊ, ವಾಲ್ಟೇರ್, ಲಾಕ್, ಲೀಬ್‌ನಿಟ್ಸ್ ಮೊದಲಾದವರನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡಳು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕವಿ ಬೈರನ್ನನ Childe Harold ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಓದಿ ಅವಳು ಸ್ವಚ್ಛಂದತೆಯ ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡಳು.

ಹದಿನೇಳರಲ್ಲಿ ಅಜ್ಜಿ ಸತ್ತ ನಂತರ ಅವಳು ಕಾಸಿಮೀರ್ ದುದೇವಾಂತ್ ಎಂಬ ಆಡ್ಯ ಕುಲೀನನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ಮದುವೆಯಾದಳು. ಮಗ ಮಾರಿಸ್ ಹುಟ್ಟುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಗಂಡ ತನ್ನ ಕಲ್ಪನೆಯ ಪ್ರೇಮಿಕನನ್ನು ಎಷ್ಟೆಷ್ಟೂ ಹೋಲುವುದಿಲ್ಲೆಂದು ಅವಳಿಗೆ ಮನವರಿಕೆಯಾಯಿತು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲೇ ಅವಳಿಗೆ ನೆರೆಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಔರೇಲಿಯನ್‌ನ ಸೆಜೆಯೆಂಬ ಸ್ವತಂತ್ರ ವಿಚಾರಿ ವಕೀಲನ ಪರಿಚಯವಾಯಿತು. ಅವನೊಡನೆ ಅವಳ ಸಂಬಂಧ “ಪವಿತ್ರ ಪ್ರೇಮ”ದ್ದಾಗಿದ್ದರೂ ಗಂಡನನ್ನು ಕೆರಳಿಸದಿರಲಿಲ್ಲ. ಅನಂತರ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ತರುಣ ವಿಚಾರಿ ಸ್ಪೀಫನ್‌ನ ಗಾಂದ್‌ಸೇನ್‌ನ ಸ್ನೇಹವಂತೂ ಅವಳ ಎಲ್ಲ ಮಾನಸಿಕ ಬಂಧನಗಳನ್ನು ತರಿದು ಹಾಕಿತು. ಈ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗೆ ಅವಳ ಮಗಳು ಸೋಲೊಂಜ್ ಹುಟ್ಟಿದ್ದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಗಂಡ ಕಾಸಿಮೀರ್ ಕಂಡಾಬಟ್ಟೆ ಕುಡಿದು ತನ್ನ ಕಣ್ಮಂದೆಯೇ ಒಕ್ಕಲಗಿತ್ತಿಯರೊಡನೆ ಲಲೆಯಾಡುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಅವಳಿಗೆ ತಾನೇಕೆ ಪತಿವ್ರತೆಯಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮೂಡಿದ್ದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವೇ. ಎಂಟು ವರ್ಷಗಳ ವಿರಸ ದಾಂಪತ್ಯ ಕೊನೆಗೊಂಡು, ಅವಳು ಅತ್ಯಲ್ಪ ವರ್ಷಾಸನ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಮದುವೆಯಿಂದ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಿದಳು (೧೮೩೧).

ಅವಳು ಪ್ಯಾರೀಸಿಗೆ ಬಂದಳು. ಮೊದಲು ಅವಳು ಪ್ರಸಿದ್ಧ “ಫಿಗಾರೊ” ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಸೇರಿ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಹೊಂದಿದಳು. ಆಡ್ಯ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಸುಖಜೀವನ ಮಾಡುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದವಳು ಈಗ ಬಡತನದಲ್ಲಿ ಕಾಲ ಕಳೆಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅವಳು ಸೋಲೊಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. “ಫಿಗಾರೊ” ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ಪ್ಯಾರೀಸಿನ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಕೂಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಜಾಗತಿಕ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯ ಗುಸ್ಟೇವ್ ಫ್ಲಾಬರ್ಟ್ ಒನೋರೆ ಬಲ್ಜಾಕ್, ವಿಕ್ಟರ್ ಹ್ಯೂಗೋ, ಅಲೆಗ್ಸಾಂಡರ್ ದ್ಯುಮಾಸ್ ಮೊದಲಾದವರಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕೂಟವದು. ಮೊದಲೇ ಕಲ್ಪನಾಶಕ್ತಿಯ ಕಣಜವಾಗಿದ್ದ ಅವಳ ಮನಸ್ಸು ಈಗ ಅರಳಿಕೊಂಡಿತು. “ಫಿಗಾರೊ” ಸಂಗಡ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಿದ್ದ

ಜ್ಯೂಲ್ಸ್ ಸ್ಯಾಂಡೋ ಎಂಬ ತರುಣನೊಡನೆ ಸೇರಿ ಅವಳು ಎರಡು ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಬರೆದಳು. ಅವು ಅವನ ಹೆಸರಿನ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ರೂಪವಾದ ಜ್ಯೂಲ್ಸ್ ಸ್ಯಾಂಡ್ ಎಂಬ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಧಾರಾವಾಹಿಯಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾದುವು. ಅವನೇ ಅವಳ ಪ್ರೇಮಿಕನೂ ಆದ. “ಮೂರು ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ಅವನ (ಲೈಂಗಿಕ) ಒತ್ತಾಯವನ್ನು ನಾನು ಪ್ರತಿರೋಧಿಸಿದೆ. ಆಮೇಲೆ ಮಣಿದೆ” ಎಂದವಳು ಈ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆದಿದ್ದಾಳೆ.

ಆಮೇಲೆ ಅವಳು ತಾನೇ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಕಾದಂಬರಿ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದಳು. ಮೊದಲನೆಯದು, ೧೮೯೨ರಲ್ಲಿ ಹೊರಬಂದ “ಇಂಡಿಯಾನಾ”. ತನ್ನ ಕೈಯಿಲ್ಲದ ಕೃತಿಗೆ ತನ್ನ ಹೆಸರು ಕೊಡಲು ಸ್ಯಾಂಡೋ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲವಾಗಿ ಅವಳು ಅದನ್ನು ಜಾರ್ಜ್ ಸ್ಯಾಂಡ್ ಎಂಬ ಸ್ವಂತದ ಗಂಡು ಹೆಸರಿಂದ ಪ್ರಕಟಿಸಿದಳು. ಗಂಡುಡುಗೆ ಧರಿಸಿ, ಹೊಗೆಬತ್ತಿ ಸೇರುವ ಈ ಬಿಡಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಕಾದಂಬರಿ ತತ್ಕ್ಷಣ ಅವಳಿಗೆ ಫ್ರಾನ್ಸಿನಲ್ಲೆಲ್ಲ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿತು. ಗಂಡುಬೀರಿ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಈ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗೆ ತನ್ನದೇ ಮೆರುಗು ನೀಡಲು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ವಿಮರ್ಶಕರು ಅದನ್ನು ಹುಚ್ಚೆದ್ದು ಹೊಗಳಿದರು.

ಅದು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಅವಳ ಸ್ವಂತ ಕಥೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಅವಳು ಗಂಡು ಜಾತಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮೇಲೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅತ್ಯಾಚಾರ ಅನ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಬೆಂಕಿ ಬೆಂಕಿಯಾಗಿ ಬಣ್ಣಿಸಿದ್ದಳು. ಹೆಣ್ಣಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಬಾವುಟ ಏರಿಸಿದ್ದಳು. ಹೆಂಡತಿಯ ಮೇಲೆ ಗಂಡನಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಧಿಕಾರವನ್ನೂ ಅವಳ ಆಸ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಅವನಿಗೆ ಅಪ್ರತಿಹತ ಹಕ್ಕನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಆಗಿನ ಕಾನೂನುಗಳಿಂದ ನೊಂದಿದ್ದ ಫ್ರೆಂಚ್ ಸುಶಿಕ್ಷಿತ ಮಹಿಳೆಯರು, ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ಮೂರ್ತರೂಪ ನೀಡಿದ ಜಾರ್ಜ್ ಸ್ಯಾಂಡ್‌ಳನ್ನು ಆತುಕೊಂಡರು.

ಸ್ವಾನುಭವದ ಬಂಡವಾಳ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಇವಳ ಹಾರಾಟ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ ಎಂದುಕೊಂಡ ಮತ್ಸರಿಗರಿಗೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಹೊರಬರತೊಡಗಿದ ಅವಳ ಪುಸ್ತಕಗಳು ನಿರಾಸೆಯುಂಟು ಮಾಡಿದವು. ಅವಳ ಕಲ್ಪನಾಶಕ್ತಿಗೆ ಪಾರವೇ ಇರಲಿಲ್ಲವೆನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅವಳ ಎರಡನೇ ಕಾದಂಬರಿ ಆಡ್ಡ್ ಕುಲದ ಪತ್ನಿಯೊಬ್ಬಳು ಗಂಡನಿಂದ ಅತ್ಯಪ್ತಳಾಗಿ ತರುಣ ಒಕ್ಕಲಿಗನೊಬ್ಬನೊಡನೆ ಪ್ರೇಮದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುವುದನ್ನು ಕುರಿತದ್ದು (೧೮೯೨). ಮೂರನೇ ಕಾದಂಬರಿ ಅವಳನ್ನು ಕೀರ್ತಿ ಶಿಖರಕ್ಕೆ ಏರಿಸಿತು. “ಲೇಲಿಯ” ಎಂಬ ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಕಥೆ ಆದರ್ಶ ಶಾರೀರಿಕ-ಮಾನಸಿಕ ಪ್ರೇಮದ ಬೆಂಬತ್ತಿದ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಕುರಿತದ್ದು. ನಾಯಕಿ ಹತಾಶಳಾಗಿ ಸಂನ್ಯಾಸಿನೀ ಮಠ ಸೇರಿದಳು; ಅವಳ ಪ್ರಿಯಕರ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ. ಕಾದಂಬರಿಯ ಬಹುಭಾಗ ಮಹಿಳಾ ಹಕ್ಕುಗಳ ಉತ್ಕಟ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನ ಜನಜೀವನದ ಅವಳ ಪರಿಚಯ ಅನ್ಯಾದೃಶವಾಗಿತ್ತು. ಅವಳ ಅನೇಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕುಲೀನ ಸ್ತ್ರೀಯರು ರೊಮ್ಯಾಂಟಿಕ್ ಪ್ರೇಮದ ಬೆಂಬತ್ತಿ ಕೆಳವರ್ಗದ ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತರಾಗುವ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವರ್ಗದ ಲಂಪಟ ಪುರುಷರ ಮೇಲೆ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ವರ್ಗಗಳ ಕೀಳು ಮೇಲು ಅಳಿದು ವರ್ಗ ಸಮಿಶ್ರಣವನ್ನು ಬಯಸುವವಳಾಗಿದ್ದಳು. ಮುಂದಿನ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಒಂದು ವಿಧದ ಸಮಾಜವಾದದ ಸ್ಥಾಪನೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿ ಜಾರ್ಜ್ ಸ್ಯಾಂಡ್ ಅನೇಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಬರೆದಳು.

ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷ ಸಂಬಂಧ “ಸರಳ ನಿಯಮಗಳಿಗೊಳಗಾಗಿ ಮಾನವತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದರೆ” ಮಾತ್ರ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂದವಳು ತನ್ನ ಪ್ರಥಮ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದಳು. ಇಂಥ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಅರಸುವುದು ಅವಳ ಜೀವಮಾನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಸಾಗಿತು. ೧೮೩೨ ಮುಗಿಯುವುದರೊಳಗೆ ಸ್ಯಾಂಡೋ ಸಂಗದ ಅವಳ ಪ್ರೇಮ ಅರ್ಥ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿತ್ತು. ಮುರುಗಡೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವಳು ತನ್ನ ಜೀವನ ಇನ್ನು “ಶೃಶಾನ ಸದೃಶವಾಗುತ್ತದೆ” ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಹೊಸ ಹೊಸ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಸಂಬಂಧಗಳ ಅನ್ವೇಷಣಕ್ಕೆ ಅದು ಅಡ್ಡಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಸಾಮಾನ್ಯ ಪುರುಷರೊಡನೆ ಪ್ರೇಮದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕುತ್ತಿದ್ದಳು; ಮಹಾಪುರುಷರೊಡನೆಯೂ ಪ್ರೇಮದಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಕವಿ ಆಲ್ಫ್ರೆಡ್ ದ ಮ್ಯುಸೆಟ್, ಹೆಸರಾಂತ ವಿಚಾರವಾದಿ ವಕೀಲ ಮೈಕೆಲ್ ದ ಬೋರ್ಜಸ್, ಸಂಗೀತ ನಿರ್ಮಾಪಕ ಫ್ರೆಡ್ರಿಕ್ ಚೋಪಿನ್, ಪ್ಯಾರೀಸಿನ ಜಾಣ ಶಿಲ್ಪಿ ಅಲೆಗ್ಸಾಂಡರ್ ಮಾನ್‌ಸೋ ಹೆಸರಿಸತಕ್ಕವರು.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರೇಮಪ್ರಕರಣವೂ ತನ್ನದೇ ಉತ್ಕಟತೆಯನ್ನೂ ಅಷ್ಟೇ ತೀವ್ರವಾದ ಹೃತ್ತಾಪವನ್ನೂ ತರುತ್ತಿತ್ತು. ಮ್ಯುಸೆಟ್‌ನನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಾ. ೩೦ರ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಜಾರ್ಜ್ ೨೩ರ ಈ ತರುಣ ಕವಿಯಲ್ಲಿ “ತಲೆ ಗಿರೆನ್ನುವಂತೆ” ಅನುರಕ್ತಳಾದಳು. ಮತ್ತೆ ಆತನೋ ಹಾಡಿಗೆಷ್ಟೋ ಅಷ್ಟೇ ಹೆಣ್ಣು ಹೆಂಡಗಳಿಗೂ ಖ್ಯಾತನಾಗಿದ್ದವನು. ಈತನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಅವಳು ಇಟಲಿಗೆ ದೀರ್ಘವಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಹೋದಳು. ಅವನ ಕೈಲಿ ಕಾಸಿರಲಿಲ್ಲ. ತಪ್ಪೇನು? ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣು ಸಮ ಎಂದ ಮೇಲೆ ಪ್ರೇಮಾನಂದಕ್ಕಾಗಿ ಗಂಡೇ ಹಣ ಒದಗಿಸಬೇಕೆ? ಅವಳು ತನ್ನ ಪ್ರಕಾಶಕರಿಂದ ಮುಂಗಡ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಳು. ಫ್ಲಾರೆನ್ಸ್ ಆಯಿತು. ವೆನಿಸ್ ಆಯಿತು. ನಡೆದಷ್ಟು ಕಾಲ ಅವಳೇನೋ ಅವನಿಗೆ ನಿಷ್ಕಳಾಗಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಪ್ರತಿ ರಾತ್ರಿ ಅವಳು ಕಾದಂಬರಿ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕೈದು ಗಂಟೆ ಮಗ್ನಳಾಗಿರುವಾಗ ಮ್ಯುಸೆಟ್‌ಗೆ ಬೋರು ಹೊಡೆದು ತನ್ನದೇ ಹೆಣ್ಣು ಬೇಟೆಗೆ ಹೋಗತೊಡಗಿದ. ಕೊನೆಗೆ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ನನಗೇನೂ

ಪ್ರೇಮ ಇಲ್ಲೆಂದು ಹೇಳಿ ಫ್ರಾನ್ಸಿಗೆ ಮರಳಿದ. ಅವಳಿಗೆ ಆತನ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೂ ಪ್ರೇಮದ ಕಾವಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ, ಕೆಲ ಕಾಲ ಅವಳು ಭಗ್ನಹೃದಯಳಾಗಿದ್ದಳು. ಯಾವಳೇ ರೊಮ್ಯಾಂಟಿಕ್ ನಾಯಕಿ ಬರೆಯಬಹುದಾದಂತೆ “ಇದು ಕೊಲೆಯಲ್ಲವೇನೂ” ಎಂದು ಒರಲಿದಳು. ಮೂರು ವರ್ಷ ಕಾಲ ಸಾಗಿದ ಅವರ ಈ ಪ್ರಣಯದ ಫಲವಾಗಿ ಫ್ರೆಂಚ್ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಎರಡು ಅನುಪಮ ಕೃತಿರತ್ನಗಳು ಲಭ್ಯವಾದವಷ್ಟೆ. ಆತ ಈ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಕುರಿತು Confessions d'un Enfant ಎಂಬ ಇತಿವೃತ್ತವನ್ನು ಬರೆದ. ಅವಳು ಇಷ್ಟತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಅದೇ ವಿಷಯ ತನ್ನ ಪಕ್ಕವನ್ನು ವಿವರಿಸುವ Elleet Lui ಯನ್ನು ಬರೆದಳು.

ಈ ಪ್ರೇಮಭಂಗದ ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅವಳು ನೊಹಾಂತ್‌ಗೆ ಮರಳಿದಳು. ಆದರೆ ಮುರಿದ ಮದುವೆ ಕೂಡುವುದು ಅಸಂಭವವಾಗಿತ್ತು. ಗಂಡನೊಡನೆ ಹಲವು ಉದ್ವಿಕ್ತ ಕಲಹಗಳ ನಂತರ ಅವಳು ವಕೀಲ ಬೋರ್ಜಸ್ ನೆರವು ಪಡೆದು ಗಂಡನಿಂದ ಪೂರ್ತಿ ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನೂ ತನ್ನ ಆಸ್ತಿ-ಸೊತ್ತುಗಳ ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವಿನ ಸ್ವಾಮ್ಯವನ್ನೂ ದಕ್ಕಿಸಿ ಕೊಂಡಳು.

ಈಗವಳ ಲೇಖನಿಯಿಂದ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಬರವಣಿಗೆಯ ನಡುವೆ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮೇಲೆ ಸಮಾಜದ ಕ್ರೋಧವನ್ನೂ ಅವರಿಗೆ ಸಿಗಬೇಕಾದ ನ್ಯಾಯವನ್ನೂ ಕುರಿತು ಲೇಖನಗಳ ಸುರಿಮಳೆಯೂ ಬರತೊಡಗಿತು. ಕೈತುಂಬ ಗಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮತ್ತು ತಂದೆಯ ಕಡೆಯಿಂದ ಬಂದ ಆಸ್ತಿಯ ಸ್ವಾಮಿನಿಯಾಗಿದ್ದ ಅವಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬೌದ್ಧಿಕರ, ಸಾಹಿತಿಗಳ ನೆರವಿಯೆ ಸೇರುತ್ತಿತ್ತು. ಹೊಸ ಹೊಸ ಪ್ರೇಮಿಕರ ಒಡನಾಟದಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ನವನವೀನ ಕಥಾ ಕಲ್ಪನೆಗಳು ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಚಿಂತಕ ಮಿತ್ರರ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಪವಣಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಹೊಸ ಸೂತ್ರಗಳು ಲಭಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

ಮುಸೆಟ್ ಪ್ರಕರಣ ಮುಗಿದು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಅವಳಿಗೆ ಫೋಲಿಶ್ ಮೂಲದ ಸಂಗೀತ ನಿರ್ಮಾಪಕ ಫ್ರೆಡ್ರಿಕ್ ಚೋಪಿನ್ ಪರಿಚಯವಾಯಿತು. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅವಳು ತಲೆ ಗಿರೈನಿಸುವ ಪ್ರೇಮದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಳು. ಅವನನ್ನು ಅವಳು ನೊಹಾಂತ್‌ಗೆ ಕರೆತಂದಳು. ಆತನೋ ಎಷ್ಟು ಪ್ರತಿಭಾಶಾಲಿಯೋ ಅಷ್ಟೇ ಸಮಸ್ಯಾಪುರುಷ. ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಚಿಲಕ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ನೂತನ ಸಂಗೀತ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕು; ಬೋನಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಹುಲಿಯು ಶತಪಥ ತಿರುಗುತ್ತ ಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದನ್ನು ಬದಲಿಸಬೇಕು; ಆತನು ಕ್ಷಯರೋಗಿ ಬೇರೆ. ಒಮ್ಮೆ ಇಬ್ಬರೂ ವಿಹಾರಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಚಳಿಗಾಳಿ ಬೀಸಿ ಅವನ ಕ್ಷಯರೋಗ ಉಲ್ಫಣಿಸಿತು. ಅದರ ಗಾಬಿನಲ್ಲೇ ಅವನು ತನ್ನ “ಶೃಣಾನಯಾತ್ರೆ” ಮೊದಲಾದ ಅಮರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು

ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದು ಪ್ರಣಯಿನಿಯ ವ್ಯಾಕುಲದಿಂದ, ತಾಯಿಯ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಜಾರ್ಜ್ ಅವನನ್ನು ಆರೈಸಿ ಪುನಃ ಆರೋಗ್ಯಶಾಲಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಕೊನೆಗೆ ಈ ಪ್ರಣಯವೂ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳದಿರಲಿಲ್ಲ ಒಂದು ಜಗಳದ ಫಲವಾಗಿ ಆತ ೧೮೪೭ರಲ್ಲಿ ಅವಳನ್ನು ತೊರೆದು ಹೊರಟುಹೋದವನು ತಿರುಗಿ ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ.

ಇದು ಜಾರ್ಜ್ ಸ್ಯಾಂಡ್‌ಗಳ ಕಾದಂಬರಿ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯ ಮೈಲಿಗಲ್ಲೂ ಆಗಿತ್ತು. ಈವರೆಗೂ ರೊಮ್ಯಾಂಟಿಕ್ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ಬರೆದೊಟ್ಟಿದ್ದ ಅವಳಿಗೇ ಗ್ರಾಮಜೀವನದ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸತೊಡಗಿದಳು. ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನ ಬದುಕಿನ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಜ್ಞಾನದೊಡನೆ ಬಡವರ ದೀನರ ಜೀವನದ ಕ್ಲೇಶ ಸಂಕಷ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಮನಃಪೂರ್ವಕ ಸಹಾನುಭೂತಿಯೂ ಅವಳಲ್ಲಿತ್ತು. ಈ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅವಳ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕೃತಿಗಳೂ ಆಗಿದ್ದವು.

ಜಾರ್ಜ್ ಸ್ಯಾಂಡ್‌ಗಳಂಥ ಸಿಡಿಲಿನ ಮರಿ ರಾಜಕೀಯದಿಂದ ದೂರವಿರುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಸ್ತಿವಂತರ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರೂ ರೂಸೊವಿನ ರೊಮ್ಯಾಂಟಿಕ್ ತತ್ವಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಬಾರ್ಜೆಸ್ ಮೊದಲಾದವರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಣೆ ಹಾಗೂ ಕೆಲಸಗಾರರ ಶೋಷಣೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತಳಾದವಳು ಅವಳು. ಈ ಶೋಷಣೆಯ ಸಂಕೇತವಾದ ಲುಯಿಫಿಲಿಸ್ ರಾಜನ ಒತ್ತಂಕೆಯ ಆಳಿಕೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಎದ್ದ ೧೮೪೮ರ ಕ್ರಾಂತಿಯಲ್ಲಿ ಅವಳು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದಳು. ಅರಸೊತ್ತಿಗೆ ಕ್ರಾಂತಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಚ್ಚಿ ಹೋಯಿತು. ಅವಳು ಪ್ಯಾರೀಸಿಗೆ ಬಂದು ಕವಿ ಲಮಾರ್ಟಿನ್ನರ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಿ ಅನೇಕಾನೇಕ ಉಗ್ರ ಲೇಖಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದಳು. ಆದರೆ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಪರರು ಸೋತು ಸಂಪ್ರದಾಯವಾದಿಗಳೇ ಆರಿಸಿ ಬಂದರು. ಸ್ಯಾಂಡ್‌ಗಳ ಶತ್ರುಗಳು ತಮ್ಮ ಸೋಲಿಗೆ ಅವಳ ಬರವಣಿಗೆಗಳೇ ಕಾರಣವೆಂದು ದೂರಿದರು. ಯಾವ ಬಡಬಗ್ಗರ ಪರವಾಗಿ ಅವಳು ಬರೆದಿದ್ದಳೋ ಅವರೇ ಅವಳ ಮೇಲೆ ತಿರುಗಿ ಬಿದ್ದರು. ಸ್ಯಾಂಡ್ ಬೇಸತ್ತು ತನ್ನ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಮರಳಿ ಬಂದಳು.

ಗ್ರಾಮ ಜೀವನದ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಶ್ರೇಣಿ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ, ಜಾರ್ಜ್ ಸ್ಯಾಂಡ್‌ಗಳ ಲೇಖನಿಯಿಂದ ಕೆಲ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾದಿ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಬಂದು ಓದುಗರನ್ನು ವಿಸ್ಮಯಗೊಳಿಸಿದ್ದವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪಾತಿವ್ರತೆಯನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿ ರೊಮ್ಯಾಂಟಿಕ್ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಈ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಚಿರಸ್ಥಾಯಿಯನ್ನಬಹುದಾದ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ *Historie doema vie* ಒಂದು. ಅದರಲ್ಲಿ ಸ್ಯಾಂಡ್‌ಳು ಪಾತ್ರ ಸ್ವಭಾವ ಚಿತ್ರಣದಲ್ಲಿ ಅಸಾಧಾರಣ ಕೌಶಲ ತೋರಿಸಿದ್ದಾಳೆ.

೧೮೫೦ರ ನಂತರ ನಾಟಕ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಅವಳು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಳು. ಮೊದಮೊದಲಿನ ವೈಫಲ್ಯಕ್ಕೆ ಸೊಪ್ಪು ಹಾಕದೆ ಅವಳು ಪ್ರಯತ್ನ ಮುಂದುವರಿಸಿ ಕೊನೆಗೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಯಶಸ್ಸು ಗಳಿಸಿದಳು. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲೇ ೪೫ ಮೀರಿದ್ದ ಜಾರ್ಜ್ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹೊಸತೊಂದು ಪ್ರೇಮ ಪ್ರಕರಣ ಕೂಡಿ ಬಂದದ್ದು ಅವಳ ನಾಟಕಗಳಿಗೆ ವೇಷಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ಅಲೆಗ್ಸಾಂಡರ್ ಮ್ಯಾನ್ ಸೋ ಅವಳ ಕೊನೆಯ ಪ್ರಿಯಕರ ಎನ್ನಬಹುದು. ಆಕೆಗಿಂತ ೧೩ ವರ್ಷ ಕಿರಿಯ. ಆತ ಕ್ಷಯದಿಂದ ಸತ್ತಾಗಲೇ ಈ ಪ್ರೇಮ ಕೊನೆಗಂಡದ್ದು.

ಜಾರ್ಜ್ ಸ್ಯಾಂಡ್ ಮುಪ್ಪಿನಲ್ಲಿಯೂ ತನ್ನ ಲಾವಣ್ಯವನ್ನಾಗಲಿ ಮಾನಸಿಕ ತಾಜಾತನವನ್ನಾಗಲಿ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಅವಳು ಬರೆಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಳು. ತನ್ನ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸಾಕಿದಳು. ಅವರಿಗಾಗಿ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಬರೆದಳು. ೧೮೭೭ರಲ್ಲಿ ಅವಳು ತೀರಿಕೊಂಡಾಗ ಅವಳ ಕೀರ್ತಿ ಶಿಖರಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿತ್ತು. ರೊಮ್ಯಾಂಟಿಕ್ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ವಾಸ್ತವಿಕ ಕಾದಂಬರಿಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಚೂಡಾಮಣಿಯೆನಿಸಿದ್ದ ಗುಸ್ಟೇವ್ ಫ್ಲಾಬರ್ಸ್ ಅವಳ ಮರಣ ವಾರ್ತೆ ಕೇಳಿದೊಡನೆ “ಮಹಾ ಮಹಿಳೆ!” ಎಂದು ಉದ್ಗಾರ ತೆಗೆದನಂತೆ.

ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡು ಅವಳ ಕೃತಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೧೦೯. ಪುಸ್ತಕ ಬರೆಯುವುದರ ನಡುವೆ ಪುರಸೊತ್ತು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತ ಸ್ನೇಹಿತೆಯರಿಗೆ ಸಾವಿರಾರು ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಬರೆದಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಬರವಣಿಗೆಯ ವೇಗ ಅಸಾಧಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ನಟ್ಟರುಳು ಅವಳ ಪ್ರತಿಭೋನ್ಮಿಲನದ ಸಮಯ. ೧೬ ಪುಟಗಳಷ್ಟಾದರೂ ಅವಳು ಬರೆಯದ ರಾತ್ರಿಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಬೆಳಗನ ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಗೆ ಒಂದು ಕಾದಂಬರಿ ಮುಕ್ತಾಯವಾದರೆ ತತ್ಕ್ಷಣ ಅವಳು ಇನ್ನೊಂದು ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಾಳೆಂಬುದು ಪ್ಯಾರೀಸಿನ ಸಾಹಿತಿಗಳ ವಲಯದಲ್ಲಿ ತಮಾಷೆಯ ಮಾತಾಗಿತ್ತು. ಆದರೂ ಅವಳದು ಅಲಕ್ಷ್ಯದ ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲೆಂದು ವಿಮರ್ಶಕರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಶೈಲಿಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಅವಳು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ತಡಕಿದ್ದಳು. ರೊಮ್ಯಾಂಟಿಕ್ ಕಥೆಗಳಿಂದ ಗ್ರಾಮಜೀವನದ ಕಥಾನಕಗಳಿಗೆ ಅವಳು ಹೊರಳಿದಾಗ ಹಳ್ಳಿಗರ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯಶೈಲಿಗೆ ಮೋಸವಾಗದಂತೆ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ಅವಳ ಚಾತುರ್ಯ ಕೊಂಡಾಡುವಂತಿತ್ತು. ಅವಳದು ಹುಚ್ಚು ರೊಮ್ಯಾಂಟಿಕ್ವಾದ ಎಂಬ ಟೀಕೆ ಅವಳ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಇತ್ತು. ಇದಕ್ಕೆದುರಾಗಿ “ಕಾದಂಬರಿಯೆಂಬುದು ವಾಸ್ತವಿಕದ ಚಿತ್ರಣವೇ ಆಗಬೇಕೆಂದಿಲ್ಲ”ವೆಂದು ಅವಳು ಉತ್ತರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. “ನೀವು ಮಾನವನನ್ನು ಇದ್ದಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತೀರಿ, ನಾನು ಅವನು ಇರಬೇಕಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತೇನೆ” ಎಂದವಳು ಕಾದಂಬರೀ ಸಮ್ರಾಟ್ ಬಲ್ಜಾಕನಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಳಂತೆ.

ಇಂದು ಅವಳ ಅಧಿಕಾಂಶ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಯಾರೂ ಓದುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಗ್ರಾಮಜೀವನವನ್ನು ಕುರಿತ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ La mare au diable (ಮಾಟದ ಕೆರೆ) Francois le Chaunpi (ಗತಿಹೀನ ಫ್ರಾಂಚೋಸ್) ಮೊದಲಾದವುಗಳೂ ಅವಳ ಜೀವನ ಸ್ಮೃತಿಗಳೂ ಶಾಶ್ವತ ಮೌಲ್ಯದವೆಂದು ಪರಿಗಣಿತವಾಗಿವೆ.

ಲೈಂಗಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಜಾರ್ಜ್ ಸ್ಯಾಂಡ್ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರಿಣಿಯೆಂದರೆ ತಪ್ಪಲ್ಲ. ತನ್ನ ಕೊನೆಯ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಫ್ಲಾಬರ್ಟ್‌ನಿಗೆ ಬರೆದ ಪತ್ರವೊಂದರಲ್ಲಿ ಅವಳು “ಸ್ವಾಧೀನತೆಯಾಗಲಿ ಅನೋನ್ಯತೆಯಾಗಲಿ ಇಲ್ಲದ ಒಡನಾಟ ನಿಸರ್ಗದ ಪಾವಿತ್ರವನ್ನು ಹೊಲೆಗೆಡಿಸುತ್ತದೆ” ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದಳು. ಈ ತತ್ವವನ್ನು ಅವಳು ತನ್ನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಪಾಲಿಸಿದ್ದಳಷ್ಟೆ. ಅವಳಿಗೆ ಅನೇಕ ಪ್ರೇಮಿಕರು ಆಗಿಹೋದರೂ ಅವಳನ್ನು ಸ್ವೈರೀಣಿ ಎನ್ನಲಾಗದು. ಅವಳು ತನ್ನ ಪ್ರೇಮಿಕರಲ್ಲಿ ರೊಮ್ಯಾಂಟಿಕ್ ಆದರ್ಶವನ್ನು ಅರಸಿದವಳು. ಅವಳೇ ಹೇಳುವ ಪ್ರಕಾರ ಅವಳದು “ಆದರ್ಶದ ಹಂಬಲ. ಅದರಿಂದ ಪ್ರಚೋದಿತಳಾಗಿ ನಾನು ಕಮ್ಮಿ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದದ್ದನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಪೂರ್ಣವೆಂದು ನನಗೆ ಅನಿಸಿದ್ದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತ ಹೋದೆ.”

ಅವಳು ಪ್ರೇಮಿಸಿದವರನ್ನು, ಪ್ರೇಮಿಸಿದಷ್ಟು ಕಾಲವೂ ಪ್ರಿಯಕರಿಯಂತೆಯೂ ತಾಯಿಯಂತೆಯೂ ಆರೈಕೆ ಮಾಡಿದಳು. ಮ್ಯುಸೆಟ್ ಮತ್ತು ಚೋಪಿನ್ ಇಬ್ಬರೂ ಅವಳನ್ನು ತೊರೆದು ಹೋದವರು. ಚೋಪಿನ್ನನೊಡನೆ ಅವಳು ಒಂಭತ್ತು ವರ್ಷಕಾಲ ಬಾಳಿದಳು. ಕೊನೆಯ ಪ್ರಣಯಿ ಮ್ಯಾನ್‌ಸೋ ಸಂಗಡ ೧೫ ವರ್ಷ ಇದ್ದಳು. ಅವಳ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅವಳು ಪತಿವ್ರತೆಯೇ.

೨೮. ಕೆನ್ಯಾದೇಶದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೀರರು

ಜೋಮೋ ಕೆನ್ಯಾಟಾ

ಎಚ್ಚತ್ತ ಆಫ್ರಿಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಸಾಧ್ಯ ಕೇವಲ ಒಂದು ಶತಮಾನದ ಹಿಂದೆ ಶಿಲಾಯುಗದಿಂದ ಇನ್ನೂ ಪೂರ್ತಿ ಹೊರಬಂದಿರದ ಆಫ್ರಿಕ ಇಂದು ಬಹು ಭಾಗ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಅಥವಾ ಅದರ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ. ಕೆಲವೇ ದಶಮಾನಗಳ ಹಿಂದೆ ಪರಸ್ಪರ ಮರಣಾಂತಿಕ ಕಲಹದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನವಾಗಿದ್ದ ಆಫ್ರಿಕದ ಕರಿಯ ಕುಲಗಳು ಇಂದು ಇಡೀ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸಕಲ ಕುಲಗಳ ಬೆಂಬಲ ಪಡೆದ ನಾಯಕರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಐವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ನೂರಕ್ಕೆ ನೂರು ನಿರಕ್ಷರರಾಗಿದ್ದ ಕರಿಯರಲ್ಲಿ ಇಂದು ಪ್ರಥಮ ತಲೆಮಾರಿನಲ್ಲೇ ನಾಡಿನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಅರಿತು ಪರಿಹಾರೋಪಾಯ ಕಂಡುಹಿಡಿಯಬಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾವಂತರು ತಲೆಯೆತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಆಫ್ರಿಕಾಖಂಡದ ನವೀನತೆಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋನ್ಮುಖ ಪ್ರದೇಶ ಈ ಕೆನ್ಯಾ ಅದರ ಪ್ರಥಮ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ ಆರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಜೋಮೋ ಕೆನ್ಯಾಟಾ ನೈರೋಬಿಯ ಹತ್ತಿರ ಫೋರ್ಟ್‌ಹಾಲ್ ಬಳಿ ಇರುವ ಒಂದು ಕ್ರೈಸ್ತ ಮಿಶನರಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುಸುರೆ ಹುಡುಗನಾಗಿದ್ದ

ಕೆನ್ಯಾದ ಜೋಮೋ ಕೆನ್ಯಾಟಾ ಮತ್ತು ಟಾಮ್ ಬೋಯಾ ಈ ಎಚ್ಚತ್ತ ಆಫ್ರಿಕದ ನಿರ್ದರ್ಶನವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಮಿಶನರಿಗಳು “ಜಾನ್‌ಸನ್ ಕಮಾವ್” ಎಂಬ ನಾಮಕರಣ ಪೂರ್ವಕ ಅವನನ್ನು ಕ್ರೈಸ್ತಮತಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡರು. ಆದರೆ ಆತ ಅದನ್ನು ಬದಲಿಸಿಕೊಂಡ, “ಜೋಮೋ ಕೆನ್ಯಾಟಾ” ಎಂದು.

ಮೂರೇ ವರ್ಷಗಳ ಕೆಳಗೆ ಕೆನ್ಯಾದ ಗವರ್ನರರಾಗಿದ್ದ ಪ್ರೆಟಿಕ್ ರೆನಿಸನ್ನರು ಕೆನ್ಯಾಟಾರನ್ನು “ಕತ್ತಲೆಯಿಂದ ಸಾವಿನ ಕಡೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುವ ನಾಯಕ” ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದರು. ಕಳೆದ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಜೋಮೋ ಕೆನ್ಯಾಟಾರು ಬ್ರಿಟಿಶ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಬಿಳಿಯರ ಅತ್ಯಂತ ದ್ವೇಷಪಾತ್ರ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿದ್ದರು.

ಈ ಮುಸುರೆ ತೊಳೆಯುವ ಹುಡುಗ ಬ್ರಿಟಿಶ್ ಆಳಿಕೆಯ ಘೋರ ಶತ್ರುವೆನಿಸಿ

ಆಮೇಲೆ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಯಾದ. ಜೋಮೋ ಕೆನ್ಯಾಟಾರ ಈ ಪ್ರಗತಿಯು ಅಕ್ಷರಶಃ ಬೆವರು, ಕಣ್ಣೀರು ಮತ್ತು ನೆತ್ತರಿನ ದಾರಿಗುಂಟ ಸಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಆಫ್ರಿಕದ ಜನತೆಯ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗಾಗಿ ಅವರಂತೆ ಹೋರಾಡಿದ ಮತ್ತು ಕಷ್ಟ ಭೋಗಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿರಲಾರ.

ಜೋಮೋ ಕೆನ್ಯಾಟಾ ಕೆನ್ಯಾದ ಕಿಕ್ಕುಯು ಪಂಡಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಆಫ್ರಿಕನ್ ಮನುಷ್ಯ. ಕೃಷ್ಣವರ್ಣಿಯರಲ್ಲೆಲ್ಲ ಪ್ರಗತಿಪರ, ಪ್ರಯತ್ನಶೀಲ ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿ ಪಂಗಡವೆಂದು ಪರಿಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಬ್ರಿಟಿಷರು ಬರುವಾಗಲೇ ಈ ಜನ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಪಾರಂಗತರಾಗಿದ್ದರು. ಬಿಳಿಯರ ಆಗಮನದೊಡನೆ ಅವರು ತಂದ ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ, ಆಧುನಿಕ ನಾಗರಿಕತೆಗಳಿಂದ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಪ್ರಭಾವಿತರಾದವರೂ ಅವರೇ. ಜನರು ಸಾವಿರಗಟ್ಟಳೆಯಲ್ಲಿ ನಗರಗಳಿಗೆ ಬಂದರು; ಮಿಶನ್ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿತರು; ಒಳ್ಳೇ ಬಡಗಿಗಳು, ಯಂತ್ರ ಕುಶಲರು, ರೇಲ್ವೆ ನೌಕರರು, ಚಿಕ್ಕ ಸರಕಾರಿ ನೌಕರರಾದರು. ಅನೇಕರು ಕ್ರೈಸ್ತಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಯುರೋಪಿಯನ್ನರು ಬಾಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಸ್ತನ ದಯಾಧರ್ಮವನ್ನು ಬೋಧಿಸಿ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಕರಿಯರನ್ನು ಶೋಷಿಸುತ್ತಾರೆಂದೂ ಅವರಿಗೆ ಬೇಗನೆ ಮನವರಿಕೆಯಾಯಿತು. ಕೆನ್ಯಾದ ಅತಿ ಫಲವತ್ತಾದ ದಿನ್ನೆಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಳಿಯ ವಸಾಹತುಗಾರರು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡರು. ಮೂಲ ನಿವಾಸಿಗಳನ್ನು ಶಾಶ್ವತ ದಾರಿದ್ಯ ದಾಸ್ಯಗಳಕ್ಕಿಟ್ಟು ದುಡಿಸುವ ಅವರ ನೀತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಕಿಕ್ಕುಯು ವಿಚಾರವಂತರು ಉರಿದಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಉದ್ಧವಿಸಿತು ಕಿಕ್ಕುಯು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದ.

ಮಿಶನರಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ ಜಾನ್‌ಸ್ಟನ್ ಕಮಾವ್ ಈ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದಗಳಿಂದ ಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ ಬೇಗನೆ ಅದರ ಮುಂದಾಳುಗಳ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿದರು. ಅವರು ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಗಳೂ ಉತ್ಸಾಹಿಗಳೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ ಅವರು ಮುಸುರೆಯ ಆಳಿನಿಂದ ಬಡಗಿ, ಬಡಗಿಯಿಂದ ನೈರೋಬಿ ಜಲಪೂರೈಕೆಯ ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರ್ ಆದರು. ಆಫ್ರಿಕನ್ನರಿಗೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಲಾಭವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಅವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ - ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ - ಬೇಕೆಂದರಿತು ಕಿಕ್ಕುಯು ನಾಯಕ ಪೀಟರ್ ಕಾಯ್ಜೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದ ಕೆನ್ಯಾ ಶಿಕ್ಷಕ ತರಬೇತಿ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರಾದರು. ಆಫ್ರಿಕನ್ ಹಕ್ಕುಗಳ ಸಲುವಾಗಿ ಹೋರಾಡಲು ೧೯೨೨ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ಕಿಕ್ಕುಯು ಕೇಂದ್ರ ಸಂಘಕ್ಕೆ ಅವರು ಸೇರಿದರು.

ಈ ಕಾಲೇಜು ಆಫ್ರಿಕನ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಉಗ್ರ ಶಿಕ್ಷಣ ಭೂಮಿಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು. ಕಿಕ್ಕುಯು ಕೇಂದ್ರ ಸಂಘ ಬಿಳಿಯರು ಆಕ್ರಮಿಸಿದ ಫಲವತ್ತಾದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆಯುವ ಧೈಯವನ್ನಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಯಿತು.

ಕೆನ್ನಾಟಾರಲ್ಲಿ ಅಸಾಧಾರಣವಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಆಕರ್ಷಣ ಶಕ್ತಿಯಿತ್ತು. ಅವರ ಉತ್ತೇಜಿತ ಭಾಷಣಗಳು ಆಫ್ರಿಕನ್ನರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಭಿಮಾನವನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಸುತ್ತಲಿನವರ ಸಹಜ ಮುಂದಾಳಾಗಳಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಿಕ್ಕುಯು ಕೇಂದ್ರ ಸಂಘದ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾಗಲು ಅವರಿಗೆ ತಡ ಹಿಡಿಯಲಿಲ್ಲ. ೧೯೨೮ರಲ್ಲಿ ಅವರು ಒಂದು ಕಿಕ್ಕುಯು ಭಾಷಾ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರಾದರು. ಆಫ್ರಿಕನ್ನರಿಗೆ ಅದು “ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡು ಮತ್ತು ಕೆಲಸ ಮಾಡು” ಎಂದು ಪ್ರೇರಣೆ ಕೊಡುತ್ತಿತ್ತು; “ನಮ್ಮ ಭೂಮಿ ನಮಗೆ ಕೊಡಿ” ಎಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

೧೯೨೯ರಲ್ಲಿ ಅವರು ಯುರೋಪಿಗೆ ತೆರಳಿದರು. ಮುಂದಿನ ೧೭ ವರ್ಷಗಳನ್ನವರು ಮಾತೃಭೂಮಿಯಿಂದ ದೂರವಾಗಿಯೆ ಕಳೆದರು. ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಲಂಡನ್ನಿನಲ್ಲಿಯೆ ಕಳೆದರು. ಕೆನ್ನಾದ ಜನತೆಯ ಆಶೋತ್ತರಗಳನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಳರಸರ ಕಿವಿಗಳಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಮುಟ್ಟಿಸುವುದು ಅವರ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅದು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ಈ “ಮೂಲ ನಿವಾಸಿ ಚಳವಳಿಗಾರ” ನಾನಾ ಅವಮಾನ ಪಕ್ಷಪಾತಗಳಿಗೆ ಪಕ್ಕಾಗಬೇಕಾಯಿತು. ಅವರ ಬಡತನ ಅವರ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸಿತು.

ಬಹುಶಃ ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲೇ ಅವರ ಸ್ವಾಭಿಮಾನ ಸ್ವಜಾತ್ಯಭಿಮಾನ, ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನ ಸೆಟೆದು ನಿಂತದ್ದು. ಮಿಶನರಿಗಳು ತಮಗಿತ್ತಿದ್ದ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಹೆಸರನ್ನು ಕಳಚಿ ಒಗೆದು ಅವರು ಶುದ್ಧ ಆಫ್ರಿಕನ್ “ಜೋಮಾ ಕೆನ್ನಾಟಾ” ಹೆಸರನ್ನು ಧರಿಸಿದರು. “ಜೋಮಾ” ಎಂದರೆ ಕಿಕ್ಕುಯು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ “ಉರಿಯುವ ಭರ್ಚಿ” ಎಂದು. ಲಂಡನ್ನಿನ ಪೌರಸ್ಥ ಮತ್ತು ಆಫ್ರಿಕನ್ ಅಧ್ಯಯನ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತ ಕೆಲ ಕಾಲಾನಂತರ ಅವರು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಲಂಡನ್ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಸೇರಿ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಮಾಲಿನೊವ್‌ಸ್ಕಿಯವರ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಾವನಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಿದರು.

ತಮ್ಮ ಅಧ್ಯಯನದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಬರೆದ ಪ್ರಬಂಧವು ಮುಂದೆ “ಕೆನ್ನಾ ಪರ್ವತದ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ” ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಅವರ ಆಫ್ರಿಕನ್ ಅಭಿಮಾನ ಹೆಡೆಯೆತ್ತಿ ನಿಂತಿದೆ. ಆಫ್ರಿಕನ್ ಆದುದನ್ನೆಲ್ಲ ಅವರು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡದ್ದು ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ‘ಆಫ್ರಿಕನ್ ರೂಢಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ತುಚ್ಛೀಕರಿಸಿ ಕಿತ್ತುಹಾಕುವ ಮೊದಲು ಅವುಗಳ ಗುಣಾವಗುಣಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿರಿ’ ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಲಂಡನ್ನಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಅವರು ಅನೇಕ ಆಫ್ರಿಕನ್ ಧುರೀಣರೊಡನೆ ಆಫ್ರಿಕದ ಪುನರುತ್ಥಾನಕ್ಕಾಗಿ ದುಡಿದರು. ಇಂದು ಘಾನಾದ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಯಾಗಿರುವ ಕ್ವಾಮೆ ನುಕ್ರುಮಾರೊಡನೆ ಸೇರಿ

ಕೊಂಡು ಅವರೊಂದು ಸಮಾಜವಾದೀ ಒಲವಿನ ಅಖಿಲ-ಆಫ್ರಿಕನ್ ಪರಿಷತ್ತನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಅದರ ಸಮ್ಮೇಲನ ೧೯೪೫ರಲ್ಲಿ ಮೆಂಚೆಸ್ಟರಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿತು.

ಅನೇಕ ಬಿಳಿಯರ ಸಹಾನುಭೂತಿಯೂ ಕೆನ್ಯಾಟಾ ಧೈಯಗಳಿಗೆ ಇತ್ತು. ಆದರೆ ೧೯೪೬ರಲ್ಲಿ ಕೆನ್ಯಾಟಾ ನಿರಾಶರಾಗಿಯೆ ಸ್ವದೇಶಕ್ಕೆ ಮರಳಿದರು. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರ - ಆಗ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದ ಕಾರ್ಮಿಕ ಪಕ್ಷದ ಸರ್ಕಾರ ಕೂಡ - ಕೆನ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಬಿಳಿಯ ಜಮೀನ್ದಾರರ ಆಕ್ರಮಣ ನೀತಿಯನ್ನು ತಡೆಯಲು ಅಥವಾ ಆಫ್ರಿಕನ್ನರಿಗೆ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಲು ಸಿದ್ಧವಿರಲಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ಅವರ ಕಿಕ್ಕುಯು ಕೇಂದ್ರ ಸಂಘವನ್ನು ಯುದ್ಧ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಾಯದೆ ಬಾಹಿರವೆಂದು ಸಾರಲಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅದರ ಮುಂದಾಳುಗಳು ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕಿಕ್ಕುಯುಗಳಲ್ಲದೆ ಇತರ ಆಫ್ರಿಕನ್ ಪಂಗಡಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡ ಕೆನ್ಯಾ-ಆಫ್ರಿಕನ್ ಯೂನಿಯನ್ ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅದರ ಮೇಲೂ ಸರ್ಕಾರ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ನಡೆಸಿಯೆ ಇತ್ತು.

ಕೆನ್ಯಾಟಾ ಮರಳಿದೊಡನೆಯೆ ಅವರು ಆಫ್ರಿಕನ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಕೇಂದ್ರ ಬಿಂದುವಾದರು. ವಿದೇಶಿ ವಿದ್ಯೆ ಪಡೆದಿದ್ದರೂ ಆಫ್ರಿಕನ್ನರಂತೆ ವರ್ಣರಂಜಿತವಾಗಿ ವೇಷಭಾಷಣ ತೊಟ್ಟು ಅವರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅವರಂತೆ ಮಾತಾಡುವ ಈ ಬಲಿಷ್ಠ ದೇಹದ ನಾಯಕನಿಗೆ ಜನಜಂಗುಳಿಯ ಭಾವನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಅಪ್ರತಿಮ ಪ್ರಭುತ್ವ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ಕಿಕ್ಕುಯುಗಳು, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಂಗಸರು ಈ ೫೦ ಮೀರಿದ ಮನುಷ್ಯನ ಮುಂದೆ ಮಂತ್ರಮುಗ್ಧರಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. (ಕೆನ್ಯಾಟಾ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಸಲ ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಮೊದಲನೇ ಲಂಡನ್ ಹೆಂಡತಿ ಬಿಳಿಯಳು; ಉಳಿದ ಮೂವರು ಆಫ್ರಿಕನ್ನರು.)

ಮರುವರ್ಷವೇ ಕೆನ್ಯಾಟಾ ಕೆನ್ಯಾ-ಆಫ್ರಿಕನ್ ಯೂನಿಯನ್ನಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಆರಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು. ಆಫ್ರಿಕನ್ ಆತ್ಮದ ಅಂತರತಮವಾದ ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ತಟ್ಟುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಚಳವಳಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ತಮ್ಮ ಆಫ್ರಿಕನ್‌ತನವನ್ನವರು ಡಾಣಾಡಂಗುರವಾಗಿ ಸಾರಿದರು. ತಮ್ಮ ಅಜ್ಜ ದ್ರಷ್ಟಾರನಾಗಿದ್ದ ಎಂದರು. ತಮ್ಮ ಮತ್ತು ಇತರರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಾವು ಗುಪ್ತಮಾಂತ್ರಿಕ ವಿಧಿಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟೋ ಬಾರಿ ಕಂಡಿದ್ದಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ಮಂತ್ರ ತಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸ ತಾಳಿದ್ದ ಆಫ್ರಿಕನ್ನರನ್ನು ಇದು ಒಡನೆ ಆಕರ್ಷಿಸಿತು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕದ ಅರ್ಥಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಬರೆದುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅವರ ಪ್ರಭಾವದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನರಿಯಬಹುದು :

“ಆಫ್ರಿಕದ ಸಕಲ ವಂಚಿತ ಜನಾಂಗಗಳ ತರುಣರಿಗೆ: ಆಫ್ರಿಕದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದ ಮೂಲಕ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರ ಆತ್ಮಗಳ ಸನ್ನಿಧಾನವನ್ನು ಪಡೆದು ಅಮೃತ, ಜೀವಿತ ಮತ್ತು ಜಾಯಮಾನ ಆತ್ಮಗಳನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸುವಾ: ನಮ್ಮ ಮುರಿದ ದೇಗುಲಗಳನ್ನು ಮರಳಿ ನಿಲ್ಲಿಸುವಾ.”

ಕೆನ್ಯಾಟಾರ ಕರೆ ಕೆನ್ಯಾದ ಅರಣ್ಯಗಳ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗಳನ್ನು ತಲಪಿತು. ಗಾಂಧೀಜಿಯನ್ನನುಸರಿಸಿ ಅವರು ಬ್ರಿಟಿಶ್ ಸರಕುಗಳಿಗೆ ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಹಾಕಿರಂದರು. ಬ್ರಿಟಿಶ್ ಬೀರ್ ಕುಡಿಯಬೇಡಿರಂದರು; ಜನ ಕುಡಿಯುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ಹ್ಯಾಟು ಬಿಡಿ ಎಂದರು; ಜನ ಬಿಟ್ಟರು. ಕೆನ್ಯಾಟಾರ ಶಕ್ತಿ ಬೆಳೆಯುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಕೆನ್ಯಾದ ಬಿಳಿಯರು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದಿಗಳ ರಕ್ತಕ್ಕಾಗಿ ಕೂಗಾಡತೊಡಗಿದರು. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಮೌಮೌ ಎಂದು ಹೆಸರಾಂತ ಗುಪ್ತ ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಚಳವಳಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಹಿಂಸೆ ಪ್ರತಿಹಿಂಸೆಗಳ ಮೇಲಾಟದಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಕೆನ್ಯಾ ಒಂದು ರಣರಂಗವಾಗುವಂತೆ ಕಂಡಿತು. ಅರಣ್ಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಮೌಮೌ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಪೂರ್ವಕ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಘೋರ ವಾಮಾಚಾರ ವಿಧಿಗಳ ಕಥೆಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗತೊಡಗಿದವು. ಯುರೋಪಿಯನ್ನರ ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ನೆರವಾದ ಆಫ್ರಿಕನ್ನರ ಜೀವಿತಗಳು ಗಂಡಾಂತಕ್ಕೊಳಗಾದವು.

ಜೋಮೋ ಕೆನ್ಯಾಟಾರು ಮನಸು ಮಾಡಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಈ ಅತ್ಯಾಚಾರ ನಿಲ್ಲಬಹುದೆಂದು ತೋರಿ ಸರಕಾರ ಕೇಳಿದಾಗ ಅವರೊಪ್ಪಿ ಸಭೆಗಳನ್ನು ಕರೆದರು. ಸಂದಿಗೊಂದಿಗಳಿಂದ ಸಾವಿರಗಟ್ಟಲೆ ಜನರು ಬಂದರು. ಕೆನ್ಯಾಟಾ ಅಹಿಂಸಾ ಬೋಧನೆ ಮಾಡಿದರು. ಜನ ಕೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಹಿಂಸೆ ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ ಈತ ಬಾಯಿಂದ ಅಹಿಂಸೆ ಬೋಧಿಸಿ ಗುಪ್ತ ಸಂಜ್ಞೆಗಳಿಂದ ಅವರನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದು ಸರಕಾರ ೧೯೫೨ರಲ್ಲಿ ಕೆನ್ಯಾಟಾರನ್ನೇ ಬಂಧಿಸಿತು! ಯಾವುದೋ ನೀರಿಲ್ಲದ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಒಯ್ದು ಯಾವುದೋ ನಿವೃತ್ತ ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟನ ಮುಂದೆ ಅವರ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಿದರು. ಈತನನ್ನು ನಿರಪರಾಧಿಯೆಂದು ಸಾರಿದರೆ ಬಿಳಿಯ ಜಮೀನ್ದಾರರು ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವರು; ಶಿಕ್ಷಿಸಿದರೆ ಆಫ್ರಿಕನ್ನರು ಅವರ ನೆತ್ತರು ಕುಡಿಯುವರು ಎಂದು ಸುದ್ದಿ ಹಬ್ಬಿತ್ತು ೧೯೫೩ರಲ್ಲಿ ಎಪ್ರಿಲ್ ೮ ರಂದು ಅವರಿಗೆ ಏಳು ವರ್ಷದ ಶಿಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸಲಾಯಿತು.

ಈ ಏಳು ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಅವರು ನರಕಯಾತನೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆಯಬೇಕಾಯಿತು ಅವರ ಆಸ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಮುಟ್ಟುಗೋಲು ಹಾಕಲಾಯಿತು. ಕೆನ್ಯಾದ ಉತ್ತರ ತುದಿಯ ಅತ್ಯಂತ ಕೆಟ್ಟ ಹವೆಯ ಮರುಭೂಮಿಯಂಥ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಏಕಾಂತ ಬಂಧನದಲ್ಲಿರಿಸಲಾಯಿತು. ಸೆರೆಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಅತಿ ಹೇಯವಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಸಿಮೆಂಟ್ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಹಾಸಿಗೆ ಹೊದಿಕೆಯಿಲ್ಲದೆ ಈ ೬೦ ಮೀರಿದ ಮದುಕನನ್ನು ಮಲಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಏಳು ವರ್ಷದ ಅವಧಿ ಮುಗಿದ ನಂತರವೂ ಅವರನ್ನು ಬಿಡದೆ ಸ್ಥಾನಬದ್ಧತೆಯಿಲ್ಲರಿಸಲಾಯಿತು.

ಭೀಕರ ಹಿಂಸೆಯಿಂದ ಸರಕಾರ ಮೌಮೌ ಚಳವಳಿಯನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಿತು. ಕನಿಷ್ಠ ೧೨,೦೦೦ ಜನ ಎರಡೂ ಪಕ್ಕದ ಹಿಂಸಾಚಾರಗಳಿಗೆ ಬಲಿಯಾದರೆಂದು ನಂಬಲಾಗಿದೆ.

ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತರು / ೧೯೯

ಆದರೆ ಶಿಕ್ಷೆಗಳಿಂದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದಾಹ ಎಂದೂ ಶಾಂತವಾಗಿಲ್ಲ ಕ್ರಿಕನ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯೂ ಹಾಗೆಯೇ ಕೆನ್ಯಾ ಆಫ್ರಿಕನ್ ನ್ಯಾಶನಲ್ ಯೂನಿಯನ್ ಎಂಬ ಹೊಸ ಹೆಸರಿನಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯರು ತಮ್ಮ ಬಲವನ್ನು ಪುನರ್ಮೋಜಿಸಿಕೊಂಡರು. ಕೆನ್ಯಾಟಾರ ಬಿಡುಗಡೆಗಾಗಿ ದೇಶವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಗಿದ್ದಿತು. ಈಗ ಕೆನ್ಯಾಟಾ ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೆನ್ಯಾದ ಭಾಗ್ಯದ ಹೆಗ್ಗುರುತೆನಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೆಂದರೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಬೆಂಬಲ ಪಡೆದ ಇನ್ನೊಂದು ಪಕ್ಷವಾದ ಕೆನ್ಯಾ-ಆಫ್ರಿಕನ್ ಡೆಮಾಕ್ರಟಿಕ್ ಯೂನಿಯನ್ ಕೂಡ ಈ ಕೂಗಿನಲ್ಲಿ ದನಿಗೂಡಿತು. ಇವೆರಡು ಪಕ್ಷಗಳನ್ನು ಒಂದರ ವಿರುದ್ಧ ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಜೋಡಿಸುವ ಯತ್ನ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಕೊನೆಗೆ ೧೯೬೧ ಆಗಸ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಎಂಟು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಕೆನ್ಯಾಟಾರ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಯಿತು.

ಆಮೇಲೆ ನಡೆದ ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಎಣಿಕೆಯನ್ನು ಸುಳ್ಳುಗಳೆದು ಕೆನ್ಯಾಟಾರ ಪಕ್ಷವಾದ (ಕೆನ್ಯಾ ಆಫ್ರಿಕನ್ ಯೂನಿಯನ್) ಬಹುಮತ ಪಡೆಯಿತು. ಹೊಸ ಗವರ್ನರ್ ಮಾಲ್ಕಂ ಮ್ಯಾಕ್ಲನಾಲ್ಡರು ಕೆನ್ಯಾಟಾರನ್ನು ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಪದ ವಹಿಸಲು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು.

ಕೆನ್ಯಾದ ಜನ ಅವರನ್ನು “ಬಾಬಾ ವಾ ತೈಫಾ” (ರಾಷ್ಟ್ರಪಿತ) ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯೆನ್ನಬಹುದಾದವರ ಹೆಸರು ಟಾಮ್ ಬೋಯಾ.

ಟಾಮ್ ಬೋಯಾ

ಟಾಮ್ ಬೋಯಾ ಅವರ ಕುಟುಂಬದವರು ಕೈಸ್ತ ಧರ್ಮ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಕರಿಯರು. ಆದರೆ ಅದರಿಂದ ಅವರ ಅಂತಸ್ತೇನೂ ಏರಲಿಲ್ಲ, ಅವರ ತಂದೆ ಕೆನ್ಯಾದ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಇನ್ಸ್ಟೀಟೊಂದರಲ್ಲಿ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಹದಿಮೂರು ರೂಪಾಯಿ ಸಂಬಳದಲ್ಲಿ ದುಡಿದು ೩೦ ರೂಪಾಯಿಯ ಮೇಷ್ಟ್ರಿ ಪದವಿಗೇರಿದ ನಿರಕ್ಷರಿ. ೧೯೩೯ರಲ್ಲಿ ಮಿಶನರಿ ಶಾಲೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲು ಶ್ರೀಗಣವಾಗುವ ಭಾಗ್ಯ ಬರಬೇಕಾದರೆ ತಮ್ಮ ಗುಡಿಸಲಿನಿಂದ ದಿನವೂ ೨೦ ಮೈಲು ದೂರ ನಡೆದು ಹೋಗಿ ನಡೆದು ಬರಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರ ಅಕ್ಷರಾಭ್ಯಾಸ ಮರದಡಿ ಕುಳಿತು ಮಳಲ ಮೇಲೆ ಬೆರಳಿಂದ ಅಕ್ಷರ ಮೂಡಿಸುವುದಿಂದಾರಂಭವಾಯಿತು. ಏಕೆಂದರೆ ಆ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕರಿಹಲಗೆಗಳ ಅಭಾವವಿತ್ತು.

ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನ ಪ್ರಥಮ ಪರಿಚಯ ಕೆಲ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಆಯಿತು. ಈ ಶಾಲೆ ೭೨ ಮೈಲು ದೂರವಿದ್ದು ಮೂರು ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಮನೆಗೆ ಬರಬೇಕಾದರೆ ಅಷ್ಟು ದೂರವನ್ನೂ ನಡೆದು ಬರಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೆಂಬ ವಿಚಾರದ ಸಂಪರ್ಕ ಅಲ್ಲೇ

ಅವರಿಗೆ ಬಂತು. ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಮತ್ತು ಅಮೇರಿಕನ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಾದಿಗಳ ಗ್ರಂಥಗಳು ಅವರನ್ನು ಆಗಲೇ ರೋಮಾಂಚಿತಗೊಳಿಸಿದ್ದವು.

ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಾಲೆಗೆ ಅವರ ಶಿಕ್ಷಣ ಪರಿಸಮಾಪ್ತವಾಯಿತು. ತನ್ನ ರೂ. ೩೦ ಸಂಬಳದಲ್ಲಿ ರೂ.೩ನ್ನು ಮಗನ ಶಾಲಾ ಫೀಗಾಗಿ ಆಗಲೇ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಅವರ ತಂದೆಗೆ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕಲ್ಪನೆ ಬರುವುದೇ ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅನಂತರ ನೈರೋಬಿ (ಕೆನ್ನಾಡ ರಾಜಧಾನಿ)ಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ವರ್ಷ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದು ಅವರು ನಗರ ಸಭೆಯ ಸ್ಥಾನಿಟರಿ ಇನ್‌ಸ್ಟ್ರಕ್ಟರರಾದರು.

ಇದು ೧೯೫೧ರಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಟಾಮ್ ಬೋಯಾರ ಧೂಮಕೇತು-ಸದೃಶವಾದ ಪ್ರಗತಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಜೋಮೋ ಕೆನ್ನಾಟಾರು ಕೆನ್ನಾಡ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಅಗ್ನಿಭಕ್ಷಕ ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲ. ೬೦,೦೦೦ ಬಿಳಿಯರು ೬೦,೦೦,೦೦೦ ಆಫ್ರಿಕನ್ನರ ಮೇಲೆ ಸವಾರಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕೆನ್ನಾಡಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ತರುಣ ಟಾಮ್ ಬೋಯಾರಿಗೆ ಆಗಲೇ ಕಟು ಅನುಭವಗಳಿಂದ ಮನವರಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ೩೪,೦೦೦ ಎಕರೆ ಜಮೀನಿನ ಬ್ಲಾನಾ (ಒಡೆಯ)ನಾಗಿದ್ದ ಅವರ ತಂದೆಯ ಬಳಿ ಜಮೀನುದಾರ ನಿರ್ಗದರೆಯ ಚಾಟಿ ಹಿಡಿದು ಕರಿಯರನ್ನು ದುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಆತ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲೇ ಕಂಡಿದ್ದರು. ನೈರೋಬಿಯ ಸ್ಥಾನಿಟರಿ ಇನ್‌ಸ್ಟ್ರಕ್ಟರರಾಗಿ ಅವರು ಇನ್ನಷ್ಟು ಅನುಭವ ಪಡೆದಿದ್ದರು. ಟಾಮ್ ಬೋಯಾರು ಯಾವ ಕೆಲಸವನ್ನು ರೂ.೧೨೫ ಸಂಬಳಕ್ಕೆ ಸೈಕಲ್ ಮೇಲೆ ತಿರುಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತೋ ಅದೇ ಕೆಲಸವನ್ನು ಬಿಳಿಯ ಸ್ಥಾನಿಟರಿ ಇನ್‌ಸ್ಟ್ರಕ್ಟರರು ಸರಕಾರಿ ಕಾರುಗಳಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿ ರೂ.೫೨೫ಕ್ಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಒಮ್ಮೆ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಮಹಿಳೆಯೊಬ್ಬಳಿಂದ ಅವಮಾನಿತರಾದ ಮೇಲೆ ಟಾಮ್ ಬೋಯಾ ತಮ್ಮ ದಾರಿಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿಕೊಂಡರು. ಅವರು ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯ ಕೆಲಸಗಾರ ಸಂಘವನ್ನು ಸೇರಿದರು. ಕರಿಯ ಕೆಲಸಗಾರರ ಪರವಾಗಿ ಹೋರಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದ ಅವರು ಮರುವರ್ಷವೇ ಸಂಘದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಆರಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು. ಸಂಘವೀಗ ಕೂಲಿಕಾರ ಸಂಘವಾಯಿತು. ಅವರ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರ ಜೋಮೋ ಕೆನ್ನಾಟಾರ ದೊಡ್ಡ ಚಿತ್ರವೊಂದು ನೇತಾಡತೊಡಗಿತು.

೧೯೫೨ರಲ್ಲಿ ಜೋಮೋ ಕೆನ್ನಾಟಾರ ರೌದ್ರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳವಳಿ ಮಾವ್ ಮಾವ್ ಎಂಬ ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಕ್ರಾಂತಿ ಚಳವಳಿಯಾಗಿ ಅಖಿಲ ಕೆನ್ನಾವನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿತ್ತಷ್ಟೆ. ೩೦,೦೦೦

ಬಿಳಿಯ ಜಮೀನುದಾರರಿಗೆ ೧೩,೦೦೦ ಚದುರ ಮೈಲು ಅತಿ ಹುಲುಸಾದ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಯನ್ನು ಮೀಸಲಾಗಿಟ್ಟು ೬೦,೦೦,೦೦೦ ಆಫ್ರಿಕನ್ನರನ್ನು ೧೦,೦೦೦ ಚದುರ ಮೈಲು ಒಣ, ಬಂಜರ ಭೂಮಿಗೆ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಿದ ಸಕರಾರದ ನೀತಿಯಿಂದ ಉರಿದೆದ್ದು ಬಿಳಿಯರನ್ನೂ ಅವರ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾದ ಕರಿಯರನ್ನೂ ಕೆನ್ಯಾಟಾರ ಅನುಯಾಯಿಗಳು ಸಂಹರಿಸಿದರು. ಟಾಮ್ ಬೋಯಾ ಕೆನ್ಯಾಟರ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷವಾದ ಕೆನ್ಯಾ ಆಫ್ರಿಕನ್ ಯೂನಿಯನ್ನಿನ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಹಿಂಸಾಚಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದಲೂ ಜುಗುಪ್ಸೆ ಇತ್ತು. ಮಾವ್ ಮಾವ್ ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಅಂಗವಿರಲಿಲ್ಲ.

ಸರಕಾರವು ಕೈಕೊಂಡ ಪ್ರತಿಹಿಂಸಾ ಕ್ರಮಗಳ ಅಂಗವಾಗಿ ಜೋಮೋ ಕೆನ್ಯಾಟಾರನ್ನು ಸೆರೆ ಹಿಡಿದು ಏಳು ವರ್ಷ ಶಿಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸಿ, ಅನೇಕ ಆಫ್ರಿಕನ್ ನಾಯಕರನ್ನು ವಿಚಾರಣೆ ಇಲ್ಲದೆ ಸೆರೆಮನೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟಾಗ, ಟಾಮ್ ಬೋಯಾರ ಪ್ರಚಾರ ಕೌಶಲ ಮತ್ತು ಸಂಘಟನಾ ಚಾತುರ್ಯ ಕೆನ್ಯಾ ಆಫ್ರಿಕನ್ ಯೂನಿಯನ್ನಿನ ಹಂಗಾಮಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ವಾಲ್ಟರ್ ಒಡೊಡೆಯವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂತು. ಮೊದಲು ಅದರ ಪ್ರಚಾರ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಮತ್ತು ಅನಂತರ ಕೆನ್ಯಾ ಆಫ್ರಿಕನ್ ಯೂನಿಯನ್ನಿನ ಕೋಶಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ನೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬೋಯಾ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಜೋಮೋ ಕೆನ್ಯಾಟಾರ ಸಮರ್ಥನೆಗಾಗಿ ನಿಧಿ ಕೂಡಿಸಿದರು. ೧೯೫೩ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೆನ್ಯಾ ಆಫ್ರಿಕನ್ ಯೂನಿಯನನ್ನು ಸರಕಾರ ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸಿ ಹಂಗಾಮಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಒಡೊಡೆಯವರನ್ನು ಸೆರೆಮನೆಗೆ ಕಳಿಸಿದಾಗ, ೧೦,೫೦೦ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಕೊಲೆ ಮಾಡಿದ ಸರಕಾರಿ ರಕ್ತಸ್ನಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ವತಃ ಟಾಮ್ ಬೋಯಾ ಕೂಡ ಮುಳುಗಿ ಹೋಗಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಪೋಲೀಸರು ತಮ್ಮ ಮಹಾ ಬಂಧನ ಸತ್ರ (ಒಂದೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ೩೫,೦೦೦ ಜನರನ್ನು ಸೆರೆ ಹಿಡಿಯಲಾಯಿತು)ದಲ್ಲಿ ಟಾಮ್ ಬೋಯಾರ ಕಚೇರಿಯ ಮೇಲೆ ಗೋಳಿಬಾರು ಸಹಿತ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದಾಗ ಅವರ ಮಿತ್ರನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಗುಂಡು ನಾಟತ್ತು.

ಟಾಮ್ ಬೋಯಾ ಕೆನ್ಯಾದ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಜೋಮೋ ಕೆನ್ಯಾಟಾ ಅವರ ಅತ್ಯಂತ ನಂತರ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಗಳೆನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೊಸದಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾದ ಕೆನ್ಯಾ ಆಫ್ರಿಕನ್ ನ್ಯಾಶನಲ್ ಯೂನಿಯನ್ನಿಗೆ ಅವರೇ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾದರು. ಮಾತಿನಲ್ಲೇನೋ ಅವರು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ. ಆಫ್ರಿಕನ್ನರು ಹಿಂದುಳಿದಿರುವುದರಿಂದ ಅವರು ಅನುಭವ ಪಡೆಯುವ ಸಲುವಾಗಿ ಸಾವಕಾಶ ಮುಂದುವರಿಯಬೇಕು. ಎಂದು ಹೇಳುವವರ ಮೇಲೆ ಅವರು ಕೆರಳಿ, “ಹಿಂದುಳಿದವರು ಓಡಬೇಕಲ್ಲದೆ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಸಾಗುವುದಲ್ಲ!” ಎಂದರು. ಆದರೂ ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಜನರ ಕೊರತೆ ತಿಳಿಯದೆ ಇಲ್ಲ. ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ ಆಫ್ರಿಕನ್ನರು ಅವಿದ್ಯಾವಂತರಾಗಿರುವಾಗ ನಾಡನ್ನಾಳಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಆಫ್ರಿಕನ್ನರು ಸಿಗುವುದು ಕಷ್ಟವೆಂದು ಅವರು ಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದರು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ

ಅವರು ಪ್ರಾಧಾನ್ಯವಿತ್ತರು.. ಆಫ್ರಿಕನ್ನರ ಸಲುವಾಗಿ ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ದೊರಕಿಸಲು ಅವರು ಅವಿಶ್ರಾಂತವಾಗಿ ಯತ್ನಿಸಿದರು.

ಆರಡಿ ಹತ್ತು ಇಂಚು ಎತ್ತರದ ಶುದ್ಧ ಕೃಷ್ಣವರ್ಣದ ಟಾಮ್ ಬೋಯಾ ಕುಡಿಯುವುದಿಲ್ಲ ಹೊಗೆ ಬತ್ತಿ ಸೇರುವುದಿಲ್ಲ ಅವರು ಇಷ್ಟು ಮೇಲೇರಿದ್ದರೂ ನೈರೋಬಿಯ ಆಫ್ರಿಕನ್ ವಸತಿಯಲ್ಲೇ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಗಲಿರುಳು ಕೆನ್ನಾದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ದುಡಿದ ಅವರು ಅವಿವಾಹಿತರು.

ಟಾಮ್ ಬೋಯಾರಿಗೆ ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ವಿಶೇಷ ಅಭಿಮಾನವಿತ್ತು. ೧೯೫೪ರಲ್ಲಿ ಕಲಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ವಿಶ್ವ ಕಾರ್ಮಿಕ ಪರಿಷತ್ತಿಗೆ ಅವರು ಬಂದಿದ್ದರು. ಇಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುವ ಮಹಾ ಪುನರುಜ್ಜೀವನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಂದ ಅವರ ಮೇಲೆ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಭಾವವಾಯಿತು. “ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಾನು ಕಂಡ ಸಂಗತಿಗಳಿಂದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೆಂಬುದು ಬರಿ ಒಂದು ಧ್ಯೇಯವಾಗಿರದೆ ಜನಹಿತ ಸಾಧನೆಗೆ ಅದೊಂದು ಸಾಧನವಾಗಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಪಾಠ ಕಲಿತೆ” ಎಂದವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿರುವ ಅತಿ ಪ್ರಿಯವಾದ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ನೆಹರೂ ಅವರ ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆಯೂ ಒಂದು.

೨೯. ಚದುರಂಗ ಚಕ್ರವರ್ತಿ - ಬಾಬಿ ಫಿಷರ್

ಚದುರಂಗದ ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನ ಜೀವನ ಕಥೆ

“ಅದು ತನ್ನ ಒಡೆಯನನ್ನು ತನ್ನವೇ ಆದ ಸೂತ್ರಗಳಿಂದ, ಸರಪಳಿಗಳಿಂದ, ಬಿಗಿದು ಬಂಧಿಸುತ್ತದೆ; ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಒಂದು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಅವನ ಆತ್ಮಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತನ್ನದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ರೂಪಿಸುತ್ತದೆ” ಎಂದಿದ್ದ ಐನ್‌ಸ್ಟೈನ್. ಚದುರಂಗವನ್ನು ಕುರಿತೊಮ್ಮೆ ಹೊಸ ಜಾಗತಿಕ ಚಾಂಪಿಯನ್ ಬಾಬಿ ಫಿಷರ್‌ನಿಗೆ ಈ ಮಾತು ಅಕ್ಷರಶಃ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಬಾಬಿಯ ಆಟವನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡಿದ್ದರೆ ಐನ್‌ಸ್ಟೈನ್ ಅದಕ್ಕೇ ಇನ್ನೂ ಒಂದೆರಡು ಮಾತು ಸೇರಿಸಿಬಿಡಬಹುದಿತ್ತೇನೋ ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಚದುರಂಗ ಬರಿ ‘ಒಂದು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಅವನ ಆತ್ಮಶಕ್ತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸು’ತ್ತಿಲ್ಲ. ಅದು ಅವನ ಆತ್ಮಶಕ್ತಿಯೇ ಆಗಿದೆ. ಅವನು ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಬದುಕಿರುವುದು. ಅದನ್ನೇ ಬಾಳುತ್ತಿರುವುದು. ಅವನ ಸರ್ವಸ್ವವೂ ಚದುರಂಗವೇ.

ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಜಾಗತಿಕ ಚದುರಂಗ ಸಿಂಹಾಸನಕ್ಕಾಗಿ ಜರಗುವ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳು ಜಗತ್ತಿನ ಗಮನವನ್ನು ಈ ಸಲ ಸೆಳೆದಷ್ಟು ಎಂದೂ ಸೆಳೆದಿರಲಿಲ್ಲ. (೧೯೭೨) ಅದಕ್ಕೆ ಈ ಸಲ ದೊರೆತಷ್ಟು ಪ್ರಚಾರ, ಅದು ಹುಟ್ಟಿಸಿದಷ್ಟು ವಾದ-ವಿವಾದಗಳು ಮತ್ತಾವ ಆಟದಿಂದಲೂ ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಇದೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಕಾರಣನಾದ ಒಬ್ಬನೇ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಬಾಬಿ ಫಿಷರ್. ಪ್ರತಿಭೆ ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಚದುರಂಗದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಿರುವುದಾದರೆ ಅದು ಫಿಷರ್‌ನಿಗನ್ವಯಿಸುವಷ್ಟು ಸರಿಯಾಗಿ ಬೇರಿನ್ನಾರಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ತನ್ನ ೨೯ನೆಯ ವಯಸ್ಸಿಗೇ ಜಾಗತಿಕ ಚಾಂಪಿಯನ್ ಆದ ಫಿಷರ್ ಹಲವು ವಿರೋಧಾಭಾಸಗಳ ಒಂದು ಕಂತೆ. ಚದುರಂಗದಲ್ಲಿರುವ ಅಸಾಧಾರಣ ಪ್ರತಿಭೆಯೊಂದಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಬಾಬಿ ಫಿಷರ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಮಿಕ್ಕಾವ ಅಂಶವೂ ಮೆಚ್ಚುವಂಥದಲ್ಲ ಎನ್ನುವವರಿರುವಂತೆಯೇ ಅವನನ್ನು ದೇವರಂತೆ ಆರಾಧಿಸುವವರೂ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಜನರಿದ್ದಾರೆ. ಕಳೆದ ೨೬ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ರಶಿಯನ್ನರ ಸೊತ್ತಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದ ಜಾಗತಿಕ ಚದುರಂಗ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಗೆದ್ದಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನಿಂದು ಅಮೇರಿಕದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವೀರ; ಆದರೆ ಅದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತನ್ನ ‘ಅನಾಗರಿಕ’ ವರ್ತನೆಯಿಂದ ದೇಶಕ್ಕೆ ಕೆಟ್ಟ ಹೆಸರು ತಂದನೆಂದು ಅವನನ್ನು ಖಂಡಿಸುವವರೂ ಆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಜನರಿದ್ದಾರೆ.

ರಾಬರ್ಟ್ (ಬಾಬಿ) ಜೇಮ್ಸ್ ಫಿಷರ್ ೨೯ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಬ್ರೂಕ್ಲಿನ್‌ನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ. ಅವನ ತಂದೆ ಬರ್ಲಿನ್‌ನಿಂದ ಅಮೇರಿಕಕ್ಕೆ ವಲಸೆ ಬಂದ ಜರ್ಮನ್ ಡಾಕ್ಟರ್; ತಾಸಿ ಸ್ವಿತ್ಸರ್ಲೆಂಡಿನ ನಾಗರಿಕಳು. ಆಕೆ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ನರ್ಸ್. ಅವನಿನ್ನೂ ಎರಡು ವರ್ಷದವನಿದ್ದಾಗಲೇ ಅವನ ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳ ವಿವಾಹ ವಿಚ್ಛೇದನವಾಯಿತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಬರುವ ಮುನ್ನವೇ ತಂದೆ ಅವನ ಜೀವನದಿಂದ ಮರೆಯಾಗಿಬಿಟ್ಟ. ಬ್ರೂಕ್ಲಿನ್‌ನಲ್ಲಿನ ಚಿಕ್ಕ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಬಿ ಮತ್ತು ಅವನಿಗಿಂತ ಐದು ವರ್ಷ ಹಿರಿಯಳಾದ ಅಕ್ಕ ಜೋನಳನ್ನು ಪೋಷಿಸಿ ಬೆಳೆಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತಾಯಿ ದುಡಿಯಬೇಕಾಯಿತು. ಅಕ್ಕ ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಗೆ ಸಿಗುವ ಆಟಕೆಗಳನ್ನು ತಂದು ತಮ್ಮನ್ನು ಆಡಿಸುವುದು ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅದೇ ಅದೇ ಆಡಿ ಬೇಸತ್ತು ಜೋನ್ ರಟ್ಟಿನ ಒಂದು ಚದುರಂಗ ಪಟವನ್ನೂ ಕಾಯಿಗಳನ್ನೂ ಕೊಂಡು ತಂದಾಗ ಆಕೆಗೆ ೧೧ ವರ್ಷ ಮತ್ತು ಬಾಬಿಗೆ ಆರು ವರ್ಷ. ತನಗೆ ತಿಳಿದಂತೆ ಆಕೆ ತಮ್ಮಿಗೆ ಚದುರಂಗದ ಪಾಠ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಳು. ಆದರೆ ಕೆಲ ದಿನಗಳಲ್ಲೇ ಬಾಬಿ ಈ ಹೊಸ ಆಟದಲ್ಲಿ ಅದೆಷ್ಟು ಪ್ರಾವೀಣ್ಯ ಸಂಪಾದಿಸಿದನೆಂದರೆ ಅಕ್ಕನನ್ನು ಸುಲಭದಲ್ಲೇ ಸೋಲಿಸತೊಡಗಿದನು. ಮುಂದೆ ಅಕ್ಕ ತನಗೆ ಸರಿಸಾಟಿಯಲ್ಲವೆಂದು ಕಂಡುಕೊಂಡ ಬಾಬಿ ಎರಡೂ ಬದಿಗಳನ್ನೂ ತಾನೇ ಆಡತೊಡಗಿದನು—ಒಂದು ಬದಿಗೆ ತಾನು, ಇನ್ನೊಂದು ಬದಿಗೆ ಅವನ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿ.

ಚದುರಂಗದಲ್ಲಿ ಅವನ ತನ್ಮಯತೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ಗಾಢವಾಗಿತ್ತೆಂದರೆ ತೀರ ಸಮೀಪದಿಂದ ಕೂಗಿ ಕರೆದಾಗಲೂ ಅವನಿಗೆ ಆ ಕಡೆಗೆ ಗಮನವೇ ಹರಿಯುತ್ತಿಲ್ಲದುದನ್ನು ಕಂಡು ಅವನ ತಾಯಿಗೆ ಭಯವಾಯಿತಂತೆ. ಮಗನು ಓರಿಗೆಯ ಗೆಲೆಯಿಲ್ಲದೆ ಏಕಾಕಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವುದು ಆಕೆಗೆ ಬೇಡವಾಗಿತ್ತು. ಅಂತೆಯೇ ಆಕೆ ಅವನನ್ನು ಚಿಕ್ಕವರು ಚದುರಂಗವಾಡುವ ಬ್ರೂಕ್ಲಿನ್ ಚೆಸ್ ಕ್ಲಬ್ಬಿಗೆ ಸೇರಿಸಿದಳು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಅವನ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ಸರಿದೂಗಬಲ್ಲ ಎಳೆಯನೊಬ್ಬನೂ ಸಿಕ್ಕದಿದ್ದಾಗ ಬಾಬಿ ಹಿರಿಯರು ಚದುರಂಗವಾಡುವ ಕ್ಲಬ್ಬುಗಳನ್ನೂ ಪಾರ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಸುತ್ತತೊಡಗಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಹಲವಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಈ ಆಟವಾಡುತ್ತಾ ಹಿರಿಯರೆನಿಸಿದವರು ಬಾಬಿಗೆ ಸುಲಭದಲ್ಲೇ ಜಯಪತ್ರ ಒಪ್ಪಿಸುವಂತಾಯಿತು. ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ವಯಸ್ಸಿಗಾಗಲೇ ಚದುರಂಗದ ಆಟದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಮುಂದುವರಿದ ದೇಶವೆನಿಸಿದ ರಶಿಯದ ಚದುರಂಗ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಓದಿ ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತಕ್ಕಷ್ಟು ರಶಿಯನ್ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಅವನು ಕಲಿತುಕೊಂಡಿದ್ದ. ಟೀಶರ್ ಮತ್ತು ಪ್ಯಾಂಟು ಧರಿಸಿ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕವರನ್ನೆಲ್ಲ ಆಟದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸುತ್ತ ನಡೆದ ಬಾಬಿ ಫಿಷರ್ ೧೩ನೆಯ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಅಮೇರಿಕನ್ ಕಿರಿಯರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚದುರಂಗ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಗಳಿಸಿ ೧೪ನೆಯ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಅಮೇರಿಕದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚಾಂಪಿಯನ್ ಆದವರಲ್ಲಿಯೇ ಅತ್ಯಂತ ಕಿರಿಯನೆನಿಸಿದ. ಮರುವರ್ಷವೇ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಂಡ್ ಮಾಸ್ಟರ್ ಗೌರವ ಅವನದಾಯಿತು.

ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತರು / ೨೦೫

ಈ ಗೌರವ ಪಡೆದವರಲ್ಲಿ ಅವನು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲೇ ಇದುವರೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಕಿರಿಯ. (ಅದುವರೆಗೆ ತನ್ನ ೧೮ನೆಯ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಈ ಗೌರವ ಪಡೆದ ರಶಿಯನ್ ಬೋರಿಸ್ ಸ್ಪಾಸ್ಕಿಯೇ ತೀರ ಕಿರಿಯನೆನಿಸಿದ್ದು)

ಚದುರಂಗದ ಹೊರತಾಗಿ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬೇರಾವ ಆಸ್ಥೆಯೂ ಇಲ್ಲದ ಬಾಬಿ ಅಪ್ಪಿತಪ್ಪಿ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಸಲ ಈ ಆಟದಲ್ಲಿ ಸೋತರೆ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿಯೇ ಅವನ ಕಣ್ಣೀರು ಕೋಡಿಯೊಡೆದು ಬರುತ್ತಿತ್ತು.

ಶಾಲೆಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಬರಿ ದಡ್ಡರಿಗಾಗಿ ಎಂದು ಹೈಸ್ಕೂಲಲ್ಲಿರುವಾಗಲೇ ಅದಕ್ಕೆ ಶರಣು ಹೊಡೆದನು, ಬಾಬಿ. ಅಲ್ಲಿಯ ಶಿಕ್ಷಕರೆಲ್ಲ ಮಂದಬುದ್ಧಿಯ ಸಾಧಾರಣ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಎಂದವನ ತಕರಾರು. ಆದರೂ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದ್ದರೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಸುಲಭವಾಗಿ ಬೆರೆಯಲು ತನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತೇನೋ ಎಂದವನಿಗೀಗ ಅನಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಚದುರಂಗದೊಂದಿಗೇ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಬಾಬಿ ಫಿಷರನಿಗೆ ಇನ್ನುಳಿದ ಯಾವುದರಲ್ಲೂ ಆಸಕ್ತಿಯಿರದಿದ್ದರಿಂದ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ತನ್ನ ತಾಯಿ, ಅಕ್ಕಂದಿರಿಂದಲೂ ದೂರವಾಗತೊಡಗಿದ್ದ ಬಾಬಿ ಚದುರಂಗ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಒಮ್ಮೆ ಯುರೋಪ್ ಯಾತ್ರೆ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಅಮೇರಿಕಕ್ಕೆ ಮರುಳುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ 'ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್ ಟೈಮ್ಸ್'ನಲ್ಲೊಂದು ಜಾಹೀರಾತನ್ನು ನೋಡಿ ಹೌಹಾರಿದ. ಅವನ ತಾಯಿ ಅವನ ಚದುರಂಗ ಪಟವನ್ನೂ ಅವನ ಅಂಕಿತವಿರುವ ಅವನದೊಂದು ಚಿಕ್ಕ ವ್ಯಕ್ತಿಚಿತ್ರವನ್ನೂ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಳು. ಈ ಜಾಹೀರಾತನ್ನು ತಕ್ಷಣ ರದ್ದುಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಅವನು ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅವರಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಅಭೇದ್ಯ ಮಾನಸಿಕ ಗೋಡೆಯೊಂದು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗತೊಡಗಿತು. ಅವನು ೧೭ ವರ್ಷದವನಿದ್ದಾಗ ಆಕೆ ಸ್ಯಾನ್‌ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕೋವಿಂದ ಮಾಸ್ಕೋಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿಯಾತ್ರೆ ಕೈಕೊಂಡಳು. ಆಗ ಮಾಸ್ಕೋವಿನಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಶ್ ಡಾಕ್ಟರನೊಬ್ಬನ ಸ್ನೇಹ ಬೆಳೆದು ವಿವಾಹದಲ್ಲಿ ಪರ್ಯವಸಾನ ಹೊಂದಿತು.

ಅಂದಿನಿಂದ ಬಾಬಿ ತಾನೇ ತಾನಾದ. ತನ್ನ ಉಪಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ಅವನು ಹಣ ಗಳಿಸುವ ಮಾರ್ಗ ಹುಡುಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ವೇಷ ಬದಲಿಸಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹಣಕ್ಕಾಗಿ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟು ಚದುರಂಗ ಆಡಿಬರುವುದೂ ಆಯಿತು.

ಬಾಬಿ ಫಿಷರ್ ತನ್ನ ಒಂಬತ್ತನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ ಜಾಗತಿಕ ಚಾಂಪಿಯನ್ ಆಗುವ ಕನಸು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಮುಂದೆ ಮುಂದೆಯಂತೂ ಈ ಪಟ್ಟ ತನಗೇ ಮೀಸಲು

ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಎಂದೂ ಹಿಂಜರಿಯಲಿಲ್ಲ. ೧೯೬೨ರಲ್ಲಿ ನೆದರ್ಲಾಂಡ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಜಾಗತಿಕ ಚದುರಂಗ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯಗಳ ಮೊದಲ ಸುತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಆಡುವುದಕ್ಕೆಂದು ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ಎಂಟು ಜನ ಸ್ಪರ್ಧಾಳುಗಳಲ್ಲಿ ಆಟ ನಡೆಯಿತು. ಮುಂದಿನ ಸುತ್ತಿಗೆ ಅರ್ಹತೆ ಪಡೆಯಲಾಗದೆಯೇ ನಿರಾಶೆಯಿಂದ ಅಮೇರಿಕಕ್ಕೆ ಮರಳಿದ ಬಾಬಿ ರಶಿಯನ್ ಸ್ಪರ್ಧಾಳುಗಳು, ಚಾಂಪಿಯನ್ ಆಗುವ ಸಂದರ್ಭ ಉಳಿದವರಿಗೆ ದೊರಕದಿರಲೆಂದು, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮೊಳಗಿನ ಪಂದ್ಯಗಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೇ ಸಮ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರೊಡನೆ ಮಾತ್ರ ಗೆಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆಂದು ಆಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಆಪಾದಿಸಿದನು. ಸೋವಿಯೆಟ್ ಪತ್ರಿಕೆ 'ಇಜ್‌ವೆಸ್ತಿಯಾ' ತಿಂಡಿ ಸಿಕ್ಕದಂತಾದಾಗ ಅಳುವ ಮಗುವಿಗೆ ಬಾಬಿಯನ್ನು ಹೋಲಿಸಿ, ಪರಿಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಿ ಬರೆಯಿತು.

ಬಾಬಿ ರಶಿಯನ್ನರ ವಿರುದ್ಧ ತನ್ನ ಏಕೈಕ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದ. ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚದುರಂಗ ಮಂಡಳ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟರ ಕೈಗೊಂಬೆಯೆಂದವನು ಹೇಳಿದ. ಅದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಆಟ ಆಡುವಾಗ ತನ್ನನ್ನು ಕಂಗೆಡಿಸಲು ಛಾಯಾಚಿತ್ರ ಗ್ರಾಹಕರನ್ನು ನೇಮಿಸುತ್ತಿರುವುದಾಗಿ ದೂರು ಕೊಟ್ಟು ಅವನು ಒಮ್ಮೆ ಆಟವನ್ನು ಮಧ್ಯದಲ್ಲೇ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದು ಬಂದ. ಮುಂದೆ ಅವನ ದೂರಗಳ ಪಟ್ಟಿ ಬೆಳೆಯತೊಡಗಿತು. ಆಟದ ಹಾಲ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ದೀಪ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ವಿರೋಧಿಶನಿಂಗ್, ಆಟಗಾರರ ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯ, ಹೀಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದರ ಬಗೆಗೂ ಅವನು ಆಕ್ಷೇಪಿಸತೊಡಗಿದಂತೆ ಅವನ ಚದುರಂಗ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಬಹುವಾಗಿ ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಅಮೇರಿಕನ್ನರಿಗೂ ಅವನ ಬಗ್ಗೆ ಬೇಸರ ಉಂಟಾಗತೊಡಗಿತು. 'ಚೆಸ್ ಲೈಫ್' ಎಂಬ ಅಮೇರಿಕನ್ ಪತ್ರಿಕೆ, "ಅಂತೂ ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ ಅಮೇರಿಕ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ಪ್ರತಿಭಾನ್ವಿತ ಚದುರಂಗ ಆಟಗಾರರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿತೆಂದು ತನ್ನ ಬೆನ್ನು ತಾನೇ ಚಪ್ಪರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಈ ಮನುಷ್ಯ ಮತ್ತೂ ಒಬ್ಬ ಹಟಮಾರಿ ಹುಡುಗನಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದ" ಎಂದು ಬರೆಯಿತು.

ತಾನು ಸಾರಿದ ಈ 'ಯುದ್ಧ'ದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತು ತನ್ನ ಬೆಂಬಲಕ್ಕೆ ಬಾರದ್ದನ್ನು ಕಂಡ ಬಾಬಿ ಕೆಲಕಾಲ ಈ ಪಂದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದನು. ಆದರೆ ೧೯೬೮ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ತನ್ನ 'ತಪ್ಪಿನ' ಅರಿವು ಅವನಿಗಾಗಿ ಅವನು ಕೆಲಫೋರ್ನಿಯಾದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಏಕಾಂತ ಸ್ಥಳವನ್ನಾಯ್ದುಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಶಕ್ತಿ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೆಲ್ಲ ಚದುರಂಗದ ಮೇಲೆಯೇ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ಅವನ ಸಂಗಾತಿಗಳೆಂದರೆ ಹಲವು ಆಯ್ದು ಚದುರಂಗದ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಮಾತ್ರ.

ಅಂದು ೧೯೭೦ರ ಮಾರ್ಚ್ ತಿಂಗಳು. ಸ್ಥಳ ಯುಗೋಸ್ಲಾವಿಯದ ರಾಜಧಾನಿ ಬೆಲ್ಗ್ರೇಡಿನ ಡಾಮ್ ಸಿಂಡಿಕಾಟಾ ನಾಟ್ಯಗೃಹ. ಅಲ್ಲಿ ಬಾಬಿ ಫಿಷರ್ ಹಿಂದಿನ ಜಾಗತಿಕ

ಚಾಂಪಿಯನ್ ಪೆಟ್ಟೋಸಿಯನ್ನನ್ನು ಎದುರಿಸಲಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಗಂಭೀರ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಮಧ್ಯದಿಂದ ಸರಿಯಾದ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಎದ್ದು ಬಂದು ಎದುರಾಳಿಯ ಕೈಕುಲುಕಿ ಕಣಕ್ಕಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ. ಮುಂದಿನ ಐದು ತಾಸುಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಬಿಯ 'ದಾಳಿ'ಯನ್ನೆದುರಿಸಲಾಗದೆ ಪೆಟ್ಟೋಸಿಯನ್ ಸೋಲೊಪ್ಪಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಆ ಒಂದು ವಿಜಯ ಬಾಬಿ ಫಿಷರನ ಚದುರಂಗದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲೇ ಮಹತ್ವದ ಮೈಲುಗಲ್ಲಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು. ಮುಂದೆ ಜಾಗತಿಕ ಚಾಂಪಿಯನ್ ಬೋರಿಸ್ ಸ್ಪಾಸ್ಕಿಯನ್ನೆದುರಿಸಲು ಅರ್ಹತೆ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಥಮ ಸುತ್ತನ್ನು ಅವನು ಸ್ಟೇನಿನಲ್ಲಿ ಪಾಲಾಡಿ ಮಲ್ಟೋರ್ಕಾ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಆಡಬೇಕಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನೆದುರಿಸಿದ ಗ್ಯಾಂಡ್ ಮಾಸ್ಪರುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸುಲಭದಲ್ಲಿ ಬಾಬಿ ಸೋಲಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಅಲ್ಲಿ ತಾನಾಡಿದ ಕೊನೆಯ ಏಳೂ ಆಟಗಳನ್ನು ಸರಾಗವಾಗಿ ಗೆದ್ದನು.

ಸೋವಿಯೆಟ್ ಗ್ಯಾಂಡ್ ಮಾಸ್ಪರರಲ್ಲೊಬ್ಬನಾದ ಮಾರ್ಕ್ ತೈಲಾನೋವನನ್ನು ಎರಡನೆಯ ಸುತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬಾಬಿ ಆರು ಆಟಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನೂ ಗೆದ್ದು ನೇರವಾಗಿ ಸೋಲಿಸಿದನು. ನಂತರ ಡೆನ್ವರ್ನಲ್ಲಿ ಡೆನ್ಯಾಕ್ರೀನ ಗ್ಯಾಂಡ್ ಮಾಸ್ಪರ್ ಬೆಂಟ್ ವಾರ್ಷೆನ್ನನ್ನು ಮೂರನೆಯ ಸುತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸಂಧಿಸಿ ಅವನನ್ನೂ ಆಡಿದ ಆರೂ ಆಟಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಗೆದ್ದು ಪರಾಭವಗೊಳಿಸಿದನು. ಈ ಹೊತ್ತಿಗಾಗಲೇ ಅವನ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಜಗತ್ತಿನ ಗಮನ ಅವನ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಳಿತ್ತು. ಗ್ಯಾಂಡ್ ಮಾಸ್ಪರ್ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ೧೯ ಆಟಗಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಒಂದೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದುದು ಚದುರಂಗದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲೇ ಒಂದು ಅಪೂರ್ವ ವಿಕ್ರಮ. 'ಸೋವಿಟ್ಸ್ಕಿ ಸ್ಪೋಟ್' ಎಂಬ ರಶಿಯನ್ ಪತ್ರಿಕೆ ಬಾಬಿಯ ಈ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯುತ್ತ, "ಪವಾಡವೇ ನಡೆದಿದೆ!" ಎಂದುದ್ದರಿಸಿತು. ಅರ್ಹತೆಯ ಕೊನೆಯ ಸುತ್ತಿನಲ್ಲಿ (ಇದು ನಡೆದು ಬ್ಯೂನೋಸ್ ಐರ್ಲೆನ್ಡ್ನಲ್ಲಿ) ಕಳೆದ ವರ್ಷದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಅವನು ಪುನಃ ಪೆಟ್ಟೋಸಿಯನ್ನನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಪೆಟ್ಟೋಸಿಯನ್ನನಿಗೆ ೨ ೧/೨ ಗುಣಗಳು ದೊರೆತರೆ ಬಾಬಿಗೆ ೬ ೧/೨ ಗುಣಗಳು ಸಿಕ್ಕು ಅವನು ವಿಜಯಿಯಾದನು. ಆದರೂ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟರ ಬಗೆಗಿನ ಅವನ ಸಂಶಯ ನಿವಾರಣೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ ಅವನು ಬ್ಯೂನೋಸ್ ಐರ್ಲೆನ್ಡಿನಿಂದ ಸ್ವದೇಶಕ್ಕೆ ಅವನನ್ನು ಮರಳಿ ಒಯ್ಯಬೇಕಿದ್ದ ಖಾಸಗಿ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದನು. ಕಾರಣ: "ವಿಮಾನದ ಯಂತ್ರಕ್ಕೆ ರಶಿಯನ್ನರು ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟರೆ? ಅವರಿಗೆ ಚದುರಂಗ ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ಜಾಗತಿಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಎಷ್ಟು ಮಹತ್ವದ್ದೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದವರು ಮಾತ್ರ ನನ್ನ ಮಾತಿನ ಇಂಗಿತವನ್ನರಿಯಬಲ್ಲರು. ಈಗ ನನ್ನನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಮುಗಿಸಿಬಿಡಲು ಅವರು ಆತುರರಾಗಿರಲೂಬಹುದು" ಎಂದ ಬಾಬಿ.

ಪೆಟ್ರೋಸಿಯನ್ನನನ್ನು ಬಾಬಿ ಸೋಲಿಸಿದ ನಂತರ ರಶಿಯನ್ನರು ಮತ್ತು ಅವನ ಅಭಿಮಾನಿಗಳು, “ನಮ್ಮಲ್ಲಿನ್ನೂ ಸ್ವಾಸ್ಥಿಯಿದ್ದಾನಲ್ಲ” ಎಂದು ಸಮಾಧಾನದ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟರು.

ಆದರೆ ಸ್ವಾಸ್ಥಿ-ಫಿಷರ್ ಪಂದ್ಯಗಳ ಹಣೆಯ ಬರಹ ಏನಾಗುವುದೆಂಬುದು ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಅನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯಿತು. ೨೪ ಆಟಗಳ ಈ ಪಂದ್ಯಗಳನ್ನು ಯಾವ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಡಬೇಕೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಮೊದಲು ವಿವಾದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಆಕ್ಷೇಪ ಬಂದುದು ಬಾಬಿ ಫಿಷರ್‌ನಿಂದ. ಸ್ವಾಸ್ಥಿ ಎಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದರೂ ಆಡಲು ಸಿದ್ಧನಿದ್ದ ಕೊನೆಗೆ ಐಸಲಾಂಡಿನ ರಾಜಧಾನಿ ರೀಕ್‌ಜಾವಿಕಿನಲ್ಲಿ ಆಡಲು ಅವರು ಒಪ್ಪಿದರಾದರೂ ಆಟಗಾರರಿಗೆ ದೊರೆಯುವ ಬಹುಮಾನದ ಮೊತ್ತ (೧,೨೫,೦೦೦) ಡಾಲರುಗಳು ತೀರ ಕಡಿಮೆಯೆಂದು ಬಾಬಿ ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿದ. ಕೊನೆಯ ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕೊಟ್ಟಧೀಶನೊಬ್ಬ ಈ ಮೊತ್ತವನ್ನು ದ್ವಿಗುಣಿತಗೊಳಿಸಲು ಒಪ್ಪಿದ್ದರಿಂದ ಬಾಬಿ ಫಿಷರ್ ಐಸಲಾಂಡಿಗೆ ಬಂದನು.

ಜಾಗತಿಕ ಚಾಂಪಿಯನ್‌ಶಿಪ್ ಪಂದ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಬೋರಿಸ್ ಸ್ವಾಸ್ಥಿ ರೀಕ್‌ಜಾವಿಕಿಗೆ ಎರಡು ವಾರ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ಬಂದನಾದರೂ ಬಾಬಿ ಫಿಷರ್ ಕೊನೆಯ ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲೇ ಬಂದನು. ಮೊದಲ ಆಟದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಸ್ಥಿ ಸುಲಭವಾಗಿಯೇ ಗೆದ್ದನು. ಬಾಬಿ ತನಗೆ ಸ್ವಭಾವ ಸಹಜವೆಂಬ ರೀತಿಯಲ್ಲೇ ಮತ್ತೆ ತಕರಾರುಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಮುಂದೊಡ್ಡತೊಡಗಿದನು. ಟೆಲಿವಿಜನ್ ಕ್ಯಾಮರಾಗಳನ್ನು ಆಟ ನಡೆದ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಕಿತ್ತದಿದ್ದರೆ ತಾನು ಎರಡನೆಯ ಆಟವನ್ನಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದಾತ ಬೆದರಿಸಿದ. ಅಮೇರಿಕದ ಫಾಕ್ಸ್ ಎಂಬಾತ ಲಕ್ಷಾವಧಿ ಡಾಲರುಗಳ ವೆಚ್ಚದಿಂದ ಈ ಪಂದ್ಯಗಳನ್ನು ಟೆಲಿವಿಜನ್ ಮೂಲಕ ಚಿತ್ರೀಕರಿಸುವ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಆತಿಥೇಯ ಐಸಲಾಂಡಿಗೂ ಅದರಲ್ಲಿ ತಕ್ಕ ಪಾಲಿತ್ತು. ಬಾಬಿಯ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು; ಅವನು ಎರಡನೆಯ ಆಟಕ್ಕೆ ಬರಲೇಯಿಲ್ಲ. ಅವನ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಸ್ಥಿ ಈ ಆಟವನ್ನು ಗೆದ್ದಿರುವನಾಗಿ ಸಾರಲಾಯಿತು. ಇಷ್ಟೊಂದು ಸುಲಭದಲ್ಲಿ ಬಾಬಿ ಎರಡು ಗುಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಜಗತ್ತು ವಿಸ್ಮಯಗೊಂಡಿತು. ಯಾಕೆಂದರೆ, ಈ ಪಂದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ಚಾಂಪಿಯನ್ ಸ್ವಾಸ್ಥಿ ಪಟ್ಟವನ್ನುಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೋಸುಗ ೧೨ ಗುಣಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪಡೆದರೆ ಸಾಕಿತ್ತು; ಬಾಬಿ ೧೨ ೧/೨ ಗುಣಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಆಟ ಗೆದ್ದರೆ ಎರಡು ಗುಣಗಳು ಮತ್ತು ಆಟ ಸಮವಾದರೆ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಒಂದೊಂದು ಗುಣ ಎಂಬ ನಿಯಮವಿದೆ. ಒಟ್ಟು ೨೪ ಆಟಗಳನ್ನಾಡಬೇಕು. ಮೊದಲಿನ ಎರಡು ಆಟಗಳಿಂದ ಸ್ವಾಸ್ಥಿ ನಾಲ್ಕು ಗುಣಗಳನ್ನು ಪಡೆದಾಗಿತ್ತು. ಕೊನೆಗೆ ಬಾಬಿಯ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನೊಪ್ಪಿ ಮೂರನೆಯ ಆಟವನ್ನು ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಾಡಲಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಬಾಬಿ ಗೆದ್ದ ಅನಂತರವೂ ಬಾಬಿಯ

ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತರು / ೨೦೯

ತಕರಾರುಗಳು ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿ ಆಟಕ್ಕೂ ಕೆಲ ನಿಮಿಷಗಳಷ್ಟಾದರೂ ತಡವಾಗಿ ಬರುವುದು ಅವನ ಒಂದು ಪರಿಪಾಠವೇ ಆಗಿ ಬಿಟ್ಟಿತು. ಅವನ ಈ 'ತಂತ್ರ'ಗಳಿಂದಲೇ ಸ್ವಾಸ್ಥಿ ತುಸು ಕಂಗೆಟ್ಟರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಐದನೆಯ ಆಟದಲ್ಲಿ ಬಾಬಿ ಗೆದ್ದ ನಂತರ ಪಂದ್ಯಗಳ ಚಿತ್ರ ಬದಲಾಗತೊಡಗಿತು. ಸ್ವಾಸ್ಥಿ ಆಗೀಗ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಟಗಾರರು ಮಾಡಬಹುದಾದಂಥ ಹಲವು ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಬಾಬಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ. ೨೧ನೆಯ ಆಟಕ್ಕೆ ಬರುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಜಯಮಾಲೆ ಬಾಬಿಯ ಕೊರಳಿಗೆನ್ನುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ೨೧ನೆಯ ಆಟ ಮುಗಿವ ಮುನ್ನ ಸ್ವಾಸ್ಥಿ ಅಂಪಾಯರನಿಗೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಸೋಲೊಪ್ಪಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟ. ಕಳೆದ ೨೬ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ರಶಿಯನ್ನರ ಸೊತ್ತಾಗಿದ್ದ ಜಾಗತಿಕ ಚದುರಂಗ ಪಟ್ಟ ಮೊದಲ ಬಾರಿ ಉಕ್ಕಿನ ಪರದೆಯ ಹೊರಗೆ ಬಂತು. ಈ ಪದವನ್ನು ಗಳಿಸಿದ ಅತ್ಯಂತ ಕಿರಿಯನೂ ಪ್ರಥಮ ಅಮೇರಿಕನ್ನನೂ ಆದ ಬಾಬಿ.

ತನ್ನ ಈ ಆಸೆ ಕೈಗೂಡಿದಾಗ ಬಾಬಿಯ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಏನಿರಬೇಕು? “ತಮ್ಮ ಕುತಂತ್ರಗಳಿಂದ ರಶಿಯನ್ನರು ಎಂದೋ ನನ್ನದಾಗಬೇಕೆದ್ದ ಈ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಇಷ್ಟು ವರ್ಷ ಮುಂದೂಡಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು” ಎಂದನವನು.

ಇಂದು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿರುವುದು ಎರಡು ಮಾತ್ರ—ಮೊದಲನೆಯದು ಚದುರಂಗ ಮತ್ತು ಎರಡನೆಯದು ಹಣ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ ಬಾಬಿ ಫಿಷರ್.

ಪಾ.ವೆಂ. ಆಚಾರ್ಯರ ಕೃತಿ ಸಂಪದ

೧. ಆಯ್ದ ಹರಟೆಗಳು ರೂ. ೭೦
೨. ಆಯ್ದ ನಗೆಬರಹಗಳು ರೂ. ೬೦
೩. ಉಡುಪಿಯ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ
- ದ.ಕ.ಪರಿಸರದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು, ಭಾಷೆ, ಇತಿಹಾಸ ಇ. ರೂ. ೮೮
೪. ಚಿತ್ರ ವಿಚಿತ್ರ ಈ ಜಗತ್ತು
- ವಿವಿಧ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಜರುಗಿದ ವಿಸ್ಮಯಜನಕ ಘಟನೆಗಳು ರೂ. ೧೨೫
೫. ಬಯ್ಯ ಮಲ್ಲಿಗೆ ರೂ. ೨೫
- ತುಳು ಕವನ ಸಂಗ್ರಹ
೬. ಇವರೇ ಲಾಂಗೂಲಾಚಾರ್ಯರು ರೂ. ೧೨೦
- ಆಯ್ದ ಹರಟೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹ
೭. ಹಿಂದೂ ಮುಸ್ಲಿಂ ಮತ್ತು ಇತರ ಕತೆಗಳು ರೂ. ೪೫
- ಹೊಸ ರೀತಿಯ ಕುತೂಹಲಕಾರಿ ಸಣ್ಣಕತೆಗಳು
೮. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇನು ಮಾಡಬೇಕು ?
- ಹಾಗೂ ಇತರ ಚಿಂತನಪರ ಪ್ರಬಂಧಗಳು
೯. ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಸ್ಮಯ
೧೦. ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತರು
- ವಿದೇಶದ ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯ ಮಹಾನ್ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು
೧೧. ಖ್ಯಾತಿವೆತ್ತ ಭಾರತೀಯರು
- ಪಾ.ವೆಂ. ಆಚಾರ್ಯರು ಚಿತ್ರಿಸಿದ ವಿವಿಧ ರಂಗಗಳಲ್ಲಿನ
ಭಾರತೀಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು
೧೨. ಹೊಸಗನ್ನಡದ ಹಿರಿಯರು

ವ್ಯಕ್ತಿಚಿತ್ರ ಪರಿಣತ - ಪಾ. ವೆಂ. ಆಚಾರ್ಯ

ಪಾ. ವೆಂ. ಯಾವುದೇ ಸ್ವಂತದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ, ಒಲವಿನಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡದ್ದಲ್ಲ. ಜೀವನದ ಎಲ್ಲ ರಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಿಜೃಂಭಿಸಿದವರು ಅವರ ನಜರಿಗೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜಕೀಯ ಧುರಂಧರರ ಜೊತೆಗೆ ಡಾಕ್ಟರ್ ಜನರಿದ್ದಾರೆ. ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞರ ನೆರೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಚಿತ್ರ ಸಂಗೀತಾದಿ ಕಲಾವಿದರಿದ್ದಾರೆ. ಪಾ.ವೆಂ.ಗೆ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಷ್ಟೇ ತತ್ತ್ವವೇತ್ತರು ಬೇಕು. ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತಿಗಳು, ಉದ್ಯಮಿಗಳು, ದಲಿತೋದ್ಧಾರಕರು ಸಮಾನರೇ. ಚದುರಂಗದ ಆಟದವರ ಬದುಕನ್ನು ಆಚಾರ್ಯರು ಕೆದಕಬಲ್ಲರು! ಅಂತೂ ಯಾವುದೇ ರಂಗದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬ ಒಂದಿಷ್ಟು ಸಾಧಿಸಿದವನಾದರೆ ಅವನನ್ನು ಅರಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಸೆರೆ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ - ಅದೂ ೬-೮ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ.

ಮೆಚ್ಚಬೇಕಾದ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಈ ಪರಿಯ ವೈವಿಧ್ಯವಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಗಾಗಿ ಪಾ.ವೆಂ. ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಅಷ್ಟಿಷ್ಟಲ್ಲ. ಸಂಬಂಧಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಕುರಿತ ಒಂದು ಗ್ರಂಥವಿದ್ದರೆ, ಅದನ್ನು ಇಡಿಯಾಗಿ ಓದಿ, ಸಂಶಯ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಹಾಗೂ ವಿಷಯ ಪೂರ್ತಿಯಾಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ವಾಚನ ಸಾಮಗ್ರಿಸಿಕ್ಕಾಗಲೇ, ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಪೂರ್ಣನೋಟ ದೊರೆತಾಗಲೇ ಅವರ ಪೆನ್ನಿನಿಂದ ಮನಿ ಇಳಿಯಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಚದರಿದ ಅಪರಿಚಿತ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಘಟನಾವಳಿಗಳನ್ನು ಹೆಣೆಯುವ ಮತ್ತು ಅದರ ಮಥಿತಾರ್ಥವನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಕೌಶಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಾ.ವೆಂ. ಅವರನ್ನು ಸರಿಗಟ್ಟುವವರು ವಿರಳ.

ಈ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಓದಿದಾಗ ಯಾವುದೋ ಮೇಲ್ಮಟ್ಟದ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸಿದ ಭಾವನೆಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ತರುಣರಿಗಂತೂ ಬೋಧಪ್ರದವೆನಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪಾ.ವೆಂ. ಕನ್ನಡ ಜನಕ್ಕೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದೇ ನಮ್ಮ ಅನಿಸಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ. ಹಾ.